МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність

Матеріали
VIII Всеукраїнської
науково-практичної конференції

Присвячено
75-й річниці економіко-організаційної підготовки у НТУУ «КПІ»,
20-й річниці створення факультету менеджменту та маркетингу і
10-й річниці підготовки фахівців за спеціальністю
«Міжнародна економіка»

Київ
НТУУ «КПІ»
2012

УДК 339.9
ББК 65.5-55+65.9(4 УКР)-55
М58

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність Матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 15-16 березня 2012 р.: тези доповідей / [редкол. : В.Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – К. : НТУУ «КПІ», 2012. – 240 с.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки.
Протокол № 10 від 29.02.2012 р.

Редакційна колегія:
Герасимчук В.Г., д.е.н., професор (відповідальний редактор)
Гавриш О.А., д.т.н., професор (заступник відповідального редактора)
Войтко С.В., к.е.н., доцент (заступник відповідального редактора)
Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент
Петренко К.В., к.е.н., доцент
Мицик О.О., к.е.н., доцент
Черненко Н.О., к.е.н., доцент
Скоробогатова Н.Є., к.е.н., доцент
Корогодова О.О., к.е.н., ст. викладач
Моісеєнко Т.Є., к.е.н., ст. викладач
Сакалош Т.В., к.е.н., ст. викладач
Нараєвський С.В., ст. викладач
Верхоляд І.М., аспірант
Іванова Т.В., аспірант
Канченко Є.В., аспірант
Клименко К.С., аспірант
Кухарук А.Д., аспірант
Ляшенко І.О., аспірант
Ченуша О.С., аспірант
Секлетіна І.П., аспірант

Матеріали доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (15-16 березня 2012 р. у м. Києві) охоплюють широке коло питань присвячених актуальним проблемам стратегії та механізмам міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промислового комплексу України.

Материалы докладов участников VIII Всеукраинской научно-практической конференции «Международное научно-техническое сотрудничество: принципы, механизмы, эффективность» (15-16 марта 2012г. в г. Киеве) охватывают широкий круг вопросов, посвященных актуальным проблемам стратегии и механизмам международного научно-технического сотрудничества, а также повышению конкурентоспособности промышленного комплекса Украины.

Reports of participants of the VIII Scientific conference «Internationl scientific and technical cooperation: principles, mechanisms, efficiency» (March, 15-16th 2012, Kyiv, Ukraine) omnibuses wide range of questions devoted actual problems of strategy and mechanisms international scientific and technical cooperation and enhancing the competitiveness of the industrial complex of Ukraine.

© ФММ НТУУ «КПІ», 2012
© Автори матеріалів

Шановні учасники
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність - 2012»!

На початку весни вже в котре традиційно проходить конференція, що присвячена актуальній проблематиці, а саме міжнародному науково-технічному співробітництву, яке спроможне надати національній економіці поштовх до техніко-технологічного розвитку, реалізації наукового кадрового потенціалу нашої країни.

Авторські праці, представлені у цьому збірнику за результатами багатьох наукових досліджень з різноманітних аспектів свідчать про надзвичайну важливість та багатогранність тематики конференції, а також про подальшу необхідність поглиблення теоретичних засад та положень, формування методичних і практичних рекомендацій з міжнародного науково-технічного співробітництва.

Метою конференції є обговорення актуальних проблем та пропозицій, обмін ідеями, досвідом, напрацюваннями щодо організації ефективного міжнародного науково-технічного співробітництва.

2012 рік є роком співпадіння трьох ювілейних дат для НТУУ «КПІ», факультету менеджменту та маркетингу і кафедри міжнародної економіки. Тому VIII Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» присвячено **75-й річниці економіко-організаційної підготовки** в КПІ, **20-й річниці створення факультету менеджменту та маркетингу** та **10-й річниці підготовки фахівців за спеціальністю «Міжнародна економіка»**.

Всі три дати беспосередньо пов'язані з нашою кафедрою. Адже вона бере свій початок з 1937 року, коли була заснована кафедра організації виробництва та економіки промисловості у Київській політехніці, на базі якої, по суті, було створено факультет менеджменту та маркетингу у 1992 році та яку було перейменовано на кафедру міжнародної економіки 1 липня 2002 року у зв'язку з відкриттям відповідної спеціальності. Саме «Міжнародне науково-технічне співробітництво» є спеціалізацією випускників та особливістю кафедри.

Професорсько-викладацький склад кафедри прагне надати студентам знання не тільки з базових дисциплін, а й розширити кругозір з техніки та технологій, що є передовими у світі, розкрити можливості міжнародного співробітництва, обміну технологічними знаннями тощо. Формуючи таким чином конкурентні переваги наших випускників ми бачимо у проведенні такої серії конференцій перспективу поширення досвіду в підготовці фахівців запрошенням до обговорення актуальних питань міжнародного співробітництва знаних фахівців, видатних вчених, досвідчених викладачів, практиків міжнародного бізнесу, а також, молодих вчених, аспірантів, магістрів, студентів, всіх бажаючих, кого цікавить зазначена проблематика.

Плідної роботи на конференції!

З повагою,
колектив кафедри міжнародної економіки

15 березня 2012 року

Шановні учасники VIII (XX) Всеукраїнської науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність - 2012»!

Готуючи звернення до читача збірника матеріалів чергової, вже VIII (XX) конференції, варто, на нашу думку, скористатися тим, що було висловлено вже раніше, доповнивши певними міркуваннями.

Почнемо з формулювання мети конференції. Конференція – науково-практична, отже, ми маємо розглядати проблеми науки і практики міжнародного науково-технічного співробітництва. Що стосується науки, увага учасників має зосередитися на питаннях теорії міжнародної економіки (сукупність узагальнень, які відображають об'єктивно існуючі відносини і зв'язки між явищами об'єктивної реальності, гіпотези, закони, закономірності), методології (система базисних принципів, методів, методик, способів їх реалізації; визначення суб'єкта, об'єкта, предмета, форми, результатів дослідження) та методичних підходів до здійснення співробітництва в інноваційній сфері (сукупність взаємопов'язаних прийомів успішного проведення певної роботи).

Друга сторона медалі – підходи до розв'язання конкретних завдань при здійсненні експортно-імпортної політики держави. Адже нас не може не турбувати ситуація, коли в Україні з 2006 року у зовнішній торгівлі має місце від'ємне сальдо, коли в структурі експорту переважає не наукомістка, високотехнологічна продукція з високою доданою вартістю, а сировинні матеріали, створені природою (металургія, хімічна та деревообробна промисловість, продукція сільського господарства).

Хочеться також, щоб Ви звернули увагу на склад програмного комітету конференції. Це – знані, авторитетні педагоги і вчені з багатьох країн, відомі своїми працями (монографіями, підручниками, навчальними посібниками, статтями) в Україні, Європі, світі. У цьому зв'язку хотілось би поділитися з Вами своїм діалогом з Юло В. Вооглайдом (філософ, економіст, політик, Естонія), коли я звернувся до нього з проханням погодитися увійти до складу програмного комітету. Ось його відповідь: «Не заперечую! За умови, якщо я там не меблі і не сплячий в останньому ряду, а діючий член програмного комітету. Які ви ставите цілі? Кому ці знання призначені? Чи є у вас модель міжнародного співробітництва як процесу, так і явища в суспільстві? Де можна ознайомитися з теоретичними, методологічними і методичними основами МНТС в Україні? На мою думку, пропущена доцільність проведення конференції. Який сенс робити ефективно безглуздя?».

Наша програма-мінімум: «розшевелити», активізувати студентів, наше майбутнє. Ми, здається, певною мірою цього досягаємо. Студенти спеціальності "Міжнародна економіка", яка бере свій початок з 2002 року, одні із найтворчіших в КПІ. Програма-максимум: вплинути на зупинення процесу регресу інноваційності в Україні, що має місце ось уже протягом 20 років її незалежності, і повернути цей процес у сторону прогресу. Зупинити процес переходу від "філософії мозку" до "філософії шлунку". Ми намагаємося це здійснювати різними методами. На жаль, упродовж майже 1000 років в Україні так і не з'явився Ярослав Мудрий 2 – правитель, який міг би реалізувати програму-максимум. Адже відомо, що саме за часів Ярослава Мудрого правителі європейських країн вважали за честь не лише торгувати, жити в мирі і злагоді з Київською Руссю, а й одружуватися з його синами і доньками. Йдеться про правителів Польщі, Австрії, Греції, Німеччини, Норвегії, Угорщини, Франції, Англії.

Нині в Україні – постійні зміни влади, владними структурами керують «тимчасово виконуючі обов'язки». Страждають від політичної нестабільності, від відсутності чіткої, зрозумілої стратегії соціально-економічного розвитку держави, насамперед, люди. Вони стали жити на 2 роки менше (з 71 до 69 років). Населення країни скоротилося на 7 млн. Економічний потенціал (ВВП) впав на 27%.

Що стосується теорії, методології, методики в МНТС, вони більш-менш напрацьовані. Теорію потрібно втілювати на практиці. Ще раз наголосимо: надія, насамперед, на майбутнє, на молодь! Кожен з учасників конференції отримав можливість висловити свої думки, оприлюднити результати наукових пошуків на сторінках збірника матеріалів конференції «МНТС-2012».

З проблематики, що зазначена в назві збірника, ми проводимо конференцію увосьме. Якщо ж заглянути глибше в історію, то рішення про проведення 27-28 травня 1993 року Першої конференції з проблем управління підприємством приймалося у 1992 році на одному із засідань кафедри управління виробництвом Київського політехнічного інституту (нині – кафедра менеджменту НТУУ «КПІ»). Співзасновниками тодішньої конференції стали – Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині - Академія державного управління при Президентові України), Міжнародний інститут менеджменту «МІМ - Київ». Конференція пройшла під назвою: «Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку».

Мета проведення перших конференцій полягала в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблем теорії, методології, методики і практики управління основною ланкою економічної «піраміди» держави, світової економіки – підприємством (фірма, корпорація, організація). Саме з підприємства починається формування соціально-економічного потенціалу держави. На підприємстві впроваджуються результати наукових досліджень, проектно-конструкторських робіт, здійснюється технологічна й організаційна підготовка виробництва, відбувається процес виготовлення продукції. Підприємство створює ланцюжок робочих місць. Працівники підприємства отримують можливість розкрити свої здібності, свій творчий потенціал, свій талант. Для підтримання належного рівня потенціалу

підприємства власники, керівники, персонал мають піклуватися про ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, застосовувати високопродуктивне обладнання, новітні технології з метою досягнення високого рівня конкурентоспроможності продукції, задоволення всезростаючих потреб споживачів на внутрішньому і зовнішньому ринках.

З 2002 року, коли в НТУУ «КПІ» – університеті №1 в рейтингах «Компас – 2010» та «Топ-200 Україна» – розпочалася підготовка фахівців з міжнародної економіки – економістів-міжнародників, організатори конференцій змінили її тематику. Справді, ми не повинні зосереджуватися на економічних (у поєднанні з інженерними, екологічними, соціальними) проблемах лише на рівні підприємства. Дієвими організаційними формами міжнародного науково-технічного співробітництва виступають: єврорегіони, прикордонні райони, вільні економічні зони, кластери, транснаціональні компанії тощо. Предметом розгляду учасників конференції стали актуальні питання міжнародної торгівлі, міжнародного руху факторів виробництва, світової валютно-фінансової системи, міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізаційних викликів.

Що стосується підприємства, то воно виступає виключно відкритою системою з розгалуженими міжнародними партнерськими зв'язками. В країні накопичилось чимало проблем, пов'язаних з неефективним використанням інтелектуального потенціалу, зниженням темпів технологічного розвитку економіки, падінням рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників, збільшенням «інноваційного розриву» порівняно з розвиненими країнами. Зазначені проблеми потребують уваги та вирішення.

Світова фінансова криза ще більше розкрила розмаїття «вузьких місць» у здійсненні економічної політики держави. Вирішувати накопичені проблеми повинні нинішні керівники і, безперечно, ті, хто прийде їм на зміну, тобто випускники вищих навчальних закладів, фахівці нового покоління з креативним мисленням, з новими підходами до масштабів ведення бізнесу. Ми намагаємося донести студентам, що свої думки вони повинні сміливо, аргументовано, конструктивно висловлювати не лише в університетській аудиторії, на сторінках рефератів, курсових, випускових робіт, а й в пропозиціях до бізнесових і владних структур (законодавчих і виконавчих: Президенту, Верховній Раді, Кабінету Міністрів України, регіональним органам управління тощо).

Виходячи з висловлених позицій, члени організаційного комітету намагаються залучити до дискусій на пленарних і секційних засіданнях конференції студентів, починаючи зі студентів-першокурсників, аспірантів, молодих науковців, а також відомих педагогів і вчених як з України, так і з провідних університетів Росії, Білорусі, Казахстану, Китаю, Болгарії, Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Румунії, Сербії, Македонії, Словенії, Хорватії, Ірану, Туреччини, Литви, Латвії, Естонії, інших країн, з якими встановлено довгострокові творчі зв'язки факультетом менеджменту та маркетингу НТУУ «КПІ». Ми прагнемо залучати до дискусій практиків, у т.ч. із числа випускників НТУУ «КПІ».

Професорсько-викладацький склад кафедри міжнародної економіки намагається надати студентам глибокі знання з маркетингу, фінансів, управління, економіки підприємства, світової економіки з метою успішного поєднання економічних та інженерних знань. В організації навчального процесу підготовки фахівців з міжнародної економіки варто, на наш погляд, і надалі дотримуватися таких принципів: математизації (використання математичного інструментарію в дослідженні економічних явищ), комп'ютеризації (застосування комп'ютерних програм), лінгвізації (знання і використання на практиці результатів досліджень зарубіжних авторів мовою оригіналу), інженеризації (інформованість про традиційні і нові технології), економізації (досягнення високих результатів при мінімальних витратах). Конкурентні переваги в процесі підготовки фахівців мають знайти відображення в конкурентних перевагах наших випускників на ринку праці.

Програмним комітетом конференції (зокрема, за пропозицією керівників секцій) визначені такі основні тематичні напрямки її роботи: інноваційний розвиток та проблеми соціальної стабільності: міжнародний аспект; роль держави в розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; національні інноваційні системи: проблеми формування в просторовому та часовому вимірі; науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни; стан та тенденції розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва. Зазначені напрямки є пріоритетними в науково-педагогічній діяльності професорсько-викладацького складу кафедри міжнародної економіки, відповідають стратегічним орієнтирам розвитку НТУУ «КПІ» як університету дослідницького типу в підвищенні його ролі і авторитету на вітчизняному та міжнародному ринках надання освітніх послуг.

Успіхів, добра і щастя Вам!

З повагою,
Василь Г. Герасимчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»,
голова програмного комітету конференції МНТС-2012

Березень 2012 року

Склад програмного комітету
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"

Голова програмного комітету:
Герасимчук В.Г. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ», Україна

Співголови:
Гавриш О.А. – д.т.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, декан факультету менеджменту та маркетингу, НТУУ «КПІ», Україна
Соловйов В.П. – д.е.н., професор, заступник директора, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України

Члени програмного комітету:
Ангелов К. – д.е.н., доцент, заступник декана з навчальної роботи Франкомовного факультету електротехніки та інформатики, Технічний університет, м. Софія, Болгарія
Андрощук Г.О. – к.е.н., професор, Головний консультант, Комітет з питань науки і освіти, Верховна Рада України
Бабяк М.М. – к.е.н., професор, декан факультету менеджменту та маркетингу, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна
Бажал Ю.М. – д.е.н., професор, зав. кафедри економічної теорії, Національний університет "Києво-Могилянська академія", м. Київ, Україна
Бобрек М. – д.т.н., професор, декан машинобудівного факультету, Університет м. Баня Лука, Республіка Сербска, Боснія і Герцоговина
Борковскі С. – д.т.н., професор, зав. кафедри інженерної продукції, Політехніка Честоховська, Польща
Благоєв В. – д.е.н., професор, директор, Міжнародний університет, м. Софія, Болгарія
Божидарник Т.В. – к.е.н., доцент, декан факультету бізнесу, Луцький національний технічний університет, Україна
Бондаренко Є.О. – д.т.н., професор, проректор з наукової роботи, Новгородський державний університет імені Ярослава Мудрого, Російська Федерація
Вооглайд Ю.В. – д.е.н., професор, м. Таллінн, Естонія
Даков І. – к.е.н., професор, декан факультету менеджменту, Технічний університет, м. Софія, Болгарія
Дасіч П. – к.т.н., доцент, керівник фірми «SaTCIP», м. Врнячка Баня, Республіка Сербія
Діденко К.К. – д.е.н., професор, зав. кафедри економіки і підприємництва, Ризький технічний університет, Латвія
Догиль Л.П. – д.е.н., професор, зав. кафедри обліку і аудиту, Білоруський національний технічний університет, м. Мінськ, Республіка Білорусь
Друіца Е. – д.е.н., професор, зав. кафедри бізнесу і адміністрування, Університет м. Бухарест, Румунія
Згурський В.А. – д.е.н., професор, радник Президента України, голова ради засновників АО «Славутич», Герой України, Герой Соціалістичної Праці, Україна
Йованоскі Д. – д.е.н., професор, зав. кафедри індустріальної інженерії та менеджменту, Університет «Св.Кирила і Мефодія», м. Скоп'є, Македонія
Каренов Р.С. – д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту, Карагандинський державний університет імені академіка Є.А. Букетова, Республіка Казахстан
Кендюхов О.В. – д.е.н., професор, зав. кафедри стратегічного управління економічним розвитком, Донецький національний технічний університет, голова Всеукраїнської спілки вчених-економістів, Україна
Кожушко Л.Ф. – д.т.н., професор, зав. кафедри менеджменту, Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

Колот А.М. – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна
Кочетков В.М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ», Україна
Крачунов Х. – к.т.н., доцент кафедри екології та охорони довкілля, Технічний університет, м. Варна, Болгарія
Крівокапіч З. – д.т.н., професор, продекан машинобудівного факультету, Університет Чорногорії, м. Подгоріца, Чорногорія
Кузьмін О.Є. – д.е.н., професор, директор навчально-наукового Інституту економіки та менеджменту, Національний університет "Львівська політехніка", Україна
Лисенко С.В. – начальник відділу митних та державних контролюючих органів, Рахункова палата України
Магіденко А.С. – д.е.н., професор кафедри економіки і підприємництва, Ризький технічний університет, Латвія
Мартякова О.В. – д.е.н., професор, зав. кафедри управління виробництвом, Донецький національний технічний університет, Україна
Онищенко В.О. – д.е.н., професор, ректор, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, Україна
Панчишин С.М. – д.е.н., професор, декан економічного факультету, Львівський державний університет імені Івана Франка, Україна
Подпрятов С.Є. – д.м.н., професор, керівник Київського міського лікувального навчально-впроваджувального центру електрозварювальної хірургії та новітніх хірургічних технологій, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки України
Попович О.С. – д.е.н., с.н.с., зав. міжгалузевою лабораторією, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, м. Київ, Україна
Прокопенко О.В. – д.е.н., професор, декан факультету економіки та менеджменту, Сумський державний університет, Україна
Радосавлевич Ж. – д.е.н., професор, декан факультету післядипломної освіти, Альфа Університет, м. Белград, Республіка Сербія
Радчук А.П. – к.т.н., доцент, декан економічного факультету, Брестський державний технічний університет, Республіка Білорусь
Руткаускас А.-В.М. – д.е.н., професор, декан факультету управління бізнесом, Вільнюський технічний університет імені Гедімінаса, Литва
Стеченко Д.М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ», Україна
Удалов Ф.Є. – д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту, Нижньогородський державний університет імені М.І. Лобачевського, м. Нижній Новгород, Російська Федерація
Фалько С.Г. – д.е.н., професор, зав. кафедри економіки та організації виробництва, Московський державний технічний університет імені М.Е. Баумана, Російська Федерація
Федулова Л.І. – д.е.н., професор, зав. відділом технологічного прогнозування та інноваційної політики, Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України, м. Київ, Україна
Хабакук М. – д.е.н., професор, ректор Естонської бізнес-школи, м. Таллінн, Естонія
Циганок Б.А. – к.т.н., професор, начальник управління міжнародних зв'язків НТУУ «КПІ», президент Товариства «Україна-Фінляндія», Україна
Чосіч П. – д.е.н., професор, зав. кафедри промислової інженерії, машинобудівний факультет, Університет м. Загреба, Хорватія
Чосич І. – д.т.н., професор, декан факультету технічних наук, Університет м. Нові Сад, Республіка Сербія
Чужиков В.І. – д.е н., професор, зав. кафедри європейської інтеграції, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

Організаційний комітет

Голова:
Войтко С. В., к.е.н., доцент, кафедра міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Співголови:
Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент, кафедра міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».
Сакалош Т.В., к.е.н., ст. викладач, кафедра міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Члени оргкомітету:
Корогодова Олена Олександрівна, к.е.н., ст. викл.
Петренко Катерина Валеріївна, к.е.н., доцент
Скоробогатова Наталія Євгенівна, к.е.н., доцент
Чайковська Марина Андріївна, к.е.н., доцент
Черненко Наталія Олександрівна, к.е.н., доцент
Моісеєнко Тетяна Євгенівна, ст. викл.
Нараєвський Сергій Вікторович, ст. викл.
Грінько Ірина Миколаївна, асистент
Любимова Катерина Олександрівна, асистент
Верхоляд Ірина Миколаївна, аспірант
Іванова Тетяна Валеріївна, аспірант
Канченко Єлізавета Володимирівна, аспірант
Клименко Ксенія Сергіївна, аспірант
Кухарук Анна Дмитрівна, аспірант
Ляшенко Ірина Олександрівна, аспірант
Ченуша Олександр Сергійович, аспірант
Очеретяна Вікторія Вікторівна, студентка
Пацан Марина Миколаївна, студентка

Висловлюємо подяку за участь:

Білоруському національному технічному університету
Білоруському республіканському фонду фундаментальних досліджень
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
Господарській академії ім. Д. А. Ценова, м. Свиштов, Болгарія
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Державній вищій професійній школі ім. Президента Станіслава Войцеховського у Каліші, Польща
Державному університету м. Нові Пазар, Сербія
Дніпропетровському національному університету імені Олеся Гончара
ДУ „Інститут економіки та прогнозування НАН України”
Запорізькій торгово-промисловій палаті
Запорізькому национальному технічному університету
Інституту економіки і менеджменту, м. Львів
Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАНУ
Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України
Карагандинському державному університету ім. академіка Е.А. Букетова
Київському державному центру науково-технічної і економічної інформації
Київському національному університету культури та мистецтв
Львівському банківському інституту УБС НБУ
Львівському національному університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького
Львівському національному університету імені Івана Франка
Міжнародній академії бізнесу та інформаційних технологій «МАБИТ»
Міжнародному університету фінансів
Напєвропейському університету “APEIRON” у Банялуці, Боснія і Герцоговина
Науково-дослідному економічному інституту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
Національному транспортному університету
Національному університету "Львівська політехніка"
Одеському національному економічному університету
Севастопольському національному технічному університету
Сумському державному університету
Університету Альфа, м. Белград, Сербія
Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)
Університету Бізнес-академія, м. Нові Сад, Сербія
Хазарському університету, м. Баку, Азербайджан
Харківському національному економічному університету
Центру радіаційної безпеки Державного екологічного агентства, Латвія
Центру системного аналізу та стратегічних досліджень НАН Білорусі
Черкаському національному університету ім. Б. Хмельницького
Чернігівському державному інституту економіки і управління

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ ЧЕРЕЗ РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Антонюк Д.А., к.т.н.,
Запорізька торгово-промислова палата, oasd@mail.ru
Антонюк К.І., к.е.н.,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ekaterinaia@ukr.net

Відсталість розвитку підприємницьких ініціатив в Україні обумовлена зокрема низьким рівнем і відповідно неефективним функціонуванням інфраструктури підтримки підприємництва. Інфраструктура підприємництва – це сукупність державних, приватних і громадських інститутів, які забезпечують інтереси підприємницької діяльності, створюють відповідні умови для підвищення її ефективності шляхом надання послуг за різними напрямами: правовим, фінансовим, майновим, кадровим, інформаційним тощо. Сьогодні бізнес, і, значною мірою, його малий сектор не мають реальної підтримки як державних, так і недержавних структур, а законодавчі ініціативи щодо покращення бізнес-середовища (наприклад, у сфері податкового, митного регулювання) фактично призводять до погіршення реальної ситуації. Оскільки надалі саме на мале підприємництво покладаються основні надії з виведення економіки України на новий якісний рівень, необхідно розробити заходи щодо активізації роботи основних і додаткових ланок підприємницької інфраструктури. Це доцільно реалізовувати шляхом участі в міжнародних проектах і програмах підтримки та розвитку підприємництва з метою перейняття досвіду країн світу для створення сприятливих умов діяльності бізнесу. Отже, в роботі проаналізовано програми та проекти міжнародного співробітництва Запорізької області (як інноваційно активного регіону з високим рівнем інвестиційної привабливості) за основними напрямами розвитку підприємницької інфраструктури: фінансовим, організаційно-технічним, інформаційно-аналітичним та інноваційним.

1. Програми міжнародної фінансової допомоги бізнесу в Запорізькій області реалізуються шляхом участі провідних банків України в програмах кредитування ЄБРР, міжнародних фондів NEFKO та TEKNA на умовах зниженої ставки кредитування. Підприємницькі союзи регіону (Запорізька ТПП, ЗОСПП «Потенціал») сприяють українсько-іноземному співробітництву через створення спільних підприємств та реалізацію проектів (прикладами можуть бути організація українсько-російського виробництва зі збирання важких бульдозерів на ТОВ «Ассоль», встановлення сонячних батарей ТОВ «Менеджес Україна» на даху ВЦ «Козак Палац» тощо). Важливу роль відіграють міжнародні інвестиційні форуми (АгроІнвест Форум, Промисловий Інвестиційний форум, Енергетичний форум), які виступають майданчиком для презентації перспективних проектів, інформування про діяльність інвестиційний фондів, компаній з управління активами, зустрічі потенційних інвесторів та бізнесу регіону.

2. Інформаційно-аналітична інфраструктура в міжнародному контексті розвивається завдяки реалізації проектів «Україна – Канада», що сприяє створенню відкритих та відповідальних органів влади на регіональному рівні, формуванню ефективної системи моніторингу стратегії регіонального розвитку Запорізької області, перейняттю передового досвіду діяльності центрів надання адміністративних послуг представникам бізнесу, організації циклу семінарів і тренінгів з проектного менеджменту тощо. Достатньо ефективно функціонує Українсько-німецьке коопераційне бюро при Запорізькій ТПП, яке забезпечує інформаційний зв’язок між українськими та німецькими компаніями, організовує коопераційні зустрічі, сприяє розширенню ринків збуту вітчизняної продукції шляхом проведення маркетингових досліджень, участі у виставках, надання консультаційної допомоги, збирання інформації про комерційні пропозиції.

3. Розвиток організаційно-технічної складової підприємницької інфраструктури відбувається через посередництво, зокрема з боку ЗТПП, щодо діяльності на біржах: на Варшавській – шляхом проведення семінарів та відповідних форумів, на Лондонській – засобами консультування. В цілому цей напрям підтримки бізнесу вважаємо перспективним та таким, що потребує подальшого дослідження.

4. Сприяння розвитку інноваційної складової регіональної інфраструктури підприємництва забезпечується через: участь наукових установ у консорціумах Рамкових програм Євросоюзу (НДІІОГАЗ за сприяння бізнес-інкубатору ЗЦНТЕІ), співробітництво навчальних закладів у програмах TEMPUS (Запорізький національний технічний університет, Запорізький національний університет), впровадження концепції більш чистого виробництва на підприємствах Запорізького регіону за сприяння UNIDO (Запорізька державна інженерна академія), створення центру комп’ютерної графіки для промислових підприємств спільно з DelCAM (ЗНТУ) тощо.

Зазначене вище надає підстави стверджувати, що міжнародне співробітництво впливає на розвиток інфраструктури підприємництва через формування ідеологічних поглядів, надання нових інструментів для бізнесу (інформаційних, технічних, адміністративних), сприяння залученню інвестицій. В той же час незважаючи на те, що таке співробітництво відбувається, вважаємо, що подальшого дослідження потребує наукове обґрунтування механізмів реалізації цього процесу, а також координація та управління ним на рівні регіону та держави в цілому.

ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАФТОВОГО СЕКТОРУ

Аракелян А.С. студентка ФММ, УВ-02,
Науковий керівник: Мицик О.О. к.е.н.,
Національний технічний університет України «КПІ»

Кожна енергетична революція супроводжувалась епохальними енергоінноваціями, які суттєво впливали на соціально-економічний розвиток суспільства та соціальну стабільність. Найбільш інноваційномістким вважається нафтовий сектор, який забезпечує потребу у нафтовій сировині і нафтопродуктах. Саме тому інновації у цьому секторі найефективніші серед інших галузей паливно-енергетичного комплексу. Важливим з точки зору забезпечення потреби України у нафті і нафтопродуктах є використання світового досвіду в розвитку цього сектору, так як на сьогоднішній день рівень розвитку інноваційного механізму в країні досить низький.

У результаті різних трансформаційних перетворень, які стимулювали світові енергетичні кризи і підвищення у зв'язку з цим цін на енергоносії, була створена інноваційна система в нафтовому секторі високо розвинутих країн, яка сконцентрувала в собі багаторічні досягнення науково-технічної революції з різних галузей промисловості. Все це дозволило країнам Заходу вже на початку XXI ст. створити високотехнологічний базис, забезпечивши зростаючі потреби світового ринку в нафті і нафтопродуктах. (За роки останньої економічної і фінансової кризи у нафтовому секторі високо розвинутих країн спостерігалися тенденції підвищення власного видобутку нафти при загальному падінні споживання нафти і продуктів її переробки. Так, наприклад, за 2009 р. у США виробництво нафти порівняно з 2008 р. зросло на 7%, при відповідних світових показниках – 2,6%.). Саме цей досвід та сучасний актуальний підхід до впровадження інновацій зараз потребує наша країна. За світовими даними в Україні інновації в нафтовому секторі майже не впроваджуються, що підтверджується більш витратними показниками порівняно зі світом. Також, на жаль, ані під час світової енергетичної кризи, ані пізніше структура нафтопереробки України не була скорегована. Більше того, в той час усі термічні крекінги були реконструйовані в установки для перегонки нафти з метою збільшення виробництва мазуту. Ці факти підтверджують те, що цим темам приділяється недостатньо уваги з боку країни.

Для вирішення існуючих проблем та забезпечення максимальної ефективності виробництва нафти компанія «Emerson Process Management» (США) пропонує свою концепцію інтелектуального НПЗ, в основу якої покладено використання потенційних можливостей автоматизації, в тому числі зміни в її технології. Результатом впровадження у практику перспективних інновацій стане зростання конкурентоспроможності нафтовидобувної і нафтопереробної промисловості України з одночасним покращенням екологічної ситуації. Прикладами пропозицій з приводу подолання проблем для України є програмне забезпечення потенційних районів видобутку нафти, впровадження інформаційних технологій, освоєння сучасних методів видобутку нафти, будівництво великотоннажних танкерів та сучасного НПЗ, створення сучасної системи транспорту нафтопродуктів та інші.

З метою вирішення питань, пов'язаних з розвитком міжнародної діяльності країни та покращенням її відносин з іншими країнами світу доцільним було б розробити комплексні програми та розглянути всі можливості участі України в міжнародних інтеграційних проектах. Також, для досягнення в Україні світового рівня у нафтовому секторі потрібно переглянути технологічну політику держави та спрямувати значні зусилля на впровадження інновацій.

ЛІТЕРАТУРА

1.Бурлака В.Г., Шерстюк Р.В. Трансформация рынков нефти и газа/ Под ред. Г.Г. Бурлаки – К.: Национальная академия управления, 2005. – 320с.
2. Бурлака В.Г., Худолей В.Ю. Рынки нефти и нефтепродуктов в Украине и за рубежом/ Под науч. ред. Г.Г. Бурлаки.- К.: МНТУ им. Ю. Бугая, 2010. - 144с.
3. Главаті О., Бурлака Г. Стан та перспективи нафтопереробної промисловості України// Економіка України. – 1997. -№3. – С. 18-27.

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ

Бенівський М.Г. студент ФММ, УВ-02,
Науковий керівник: Мицик О.О к.е.н.
Національний технічний університет України «КПІ»

На сьогоднішній день у комунальній сфері накопичилася значна кількість проблем, які потребують негайного вирішення. Від'ємний фінансовий результат формується на підприємствах із надання комунальних та індивідуальних послуг протягом останніх 3 років, починаючи з 2008 р., що призвело до збитковості діяльності більшості суб'єктів господарювання. Серед інших проблем ми також можемо відмітити значний ступінь зношуваності устаткування, великі розміри заборгованості підприємств, незбалансована тарифна політика в житлово-комунальному господарстві тощо. Через це, комунальний сектор економіки потребує докорінного реформування та інноваційного розвитку без якого неможливий вихід з фінансово-економічної кризи та інтеграція України у світове господарство.

На підприємствах комунального сектору кризовий стан фінансів має велике значення для розвитку інноваційних інструментів як інформаційного забезпечення системи управління. Такі інструменти, як контролінг, моніторинг фінансового стану, бізнес-діагностика, бюджетування та інші, потребують негайного впровадження. Тому дослідження проблем і напрямів розвитку інноваційних інструментів антикризового управління фінансами комунальних підприємств надзвичайно актуальне в умовах кризи, яка у сфері функціонування підприємств комунального сектору досі розгортається під час її поступового згортання в інших секторах економіки.

Фінанси комунальних підприємств перебувають у глибокій кризі, яка з часів набуття Україною незалежності сягнула критичного рівня. Цю кризу та збиткову діяльність комунального сектору економіки спричинили недотримання законодавства, монополізм на ринку житлово-комунальних послуг, недосконалість організаційної системи управління тощо.

На даний момент кризовий стан фінансів поступово йде на спад. За повідомленням Держкомстату України, протягом 2010 р. в Україні збитково працювало 36,8 % підприємств, порівняно з 39,9 % у 2009р., що свідчить про позитивні тенденції розвитку національної економіки. Для покращення фінансового стану комунального сектора необхідне створення системи раннього попередження та реагування. Також потрібно розробляти практичні рекомендації щодо впровадження інноваційних інструментів на суб'єкти господарювання комунальної форми власності.

Проаналізувавши дану тему, можна зробити висновок, що підприємства комунальної форми власності перебувають у глибокій фінансово-економічній кризі, яку потрібно вирішувати шляхом інноваційного розвитку та перспективи якої залежать від розуміння її керівництвом. Необхідне впровадження в їх діяльність інноваційних методів антикризового фінансового управління, щоб з часом була можлива інтеграція України у світове господарство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Штангрет А.М., Копилюк О.І. Антикризове управління підприємством. – К.:Знання, 2007.-355 с.
2. Олійничук В.М., Фаїзов А.В. Контролінг як інформаційно-інноваційний ресурс управління мікроекономічною системою//Актуальні проблеми економіки.-2010-№12.-с.120-127.
3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : Стат. Збірник - К. : Держкомстат України 2010 р. – 347 с.

УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ ПОТЕНЦІЙНИХ ЗБИТКІВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Бігун У. В., ФММ, УС-01
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
uliana_bihun@ukr.net

Комерційна, підприємницька діяльність на зовнішньому ринку неминуче пов´язана з ризиками, що загрожують різним майновим інтересам учасників зовнішньоекономічної діяльності. Ризики — це ймовірність несприятливих наслідків, настання яких містить можливість матеріальних втрат учасників ЗЕД [3]. Валютний ризик пов'язаний зі створенням транснаціональних (спільних) підприємств і диверсифікацією їх діяльності, тобто являє собою можливість грошових втрат внаслідок коливань валютних курсів.

Посилення валютної нестійкості фінансової системи при введенні плаваючих валютних курсів зробило актуальним питання про централізацію управління валютним ризиком на рівні всієї корпорації.

Розробка стратегії визначення управління валютним ризиком охоплює аналіз його степені, оцінку можливих збитків та вибір методів хеджування (страхування) [1].

Керування зовнішньоекономічним валютним ризиком повинно включати такі основні складові:

- прогнозування потенційних ризиків та здійснення всіх можливих засобів їхнього запобігання;
- контроль ризику і мінімізація сум імовірних збитків у випадку неможливості його уникнення;
- страхування валютного ризику у випадку неможливості його запобігання.

Наступним кроком після прийняття рішення про необхідність захисту є вибір відповідного методу управління валютним ризиком.

Найбільш широко використовуються наступні прийоми зниження валютного ризику: отримання кредитів у різних валютах, форвардні контракти, страхування валютного ризику, прискорення обороту валюти, робота з декількома видами валюти (диверсифікація), і використання валютних опціонів, ф'ючерсів, форвардних контрактів тощо. Серед ТНК найбільш розповсюдженим методом є балансування активів і пасивів по валютам і строкам [1]. Зробивши все можливе на рівні дочірної компанії та установивши рівень ризику, дані передаються на наступний рівень ієрархії. Даний спосіб дає змогу здійснювати захист усього балансу корпорації з відсутністю необхідності страхування кожної окремої операції. Отже, ТНК в цілому дотримуються основних положень єдиної системи звітності для всіх підрозділів, яка забезпечує захист від ризику. У балансі, який є найважливішим документом звітності, ідентифікуються рахунки під ризиком, які центральний апарат хоче контролювати,а також часові періоди, на які поширюється оцінений ризик [2].

На початковому етапі в основному використовуються «внутрішні» методи управління валютним ризиком, а на заключному – «зовнішні». Перші являють собою, міри по запобіганню виникненню валютного ризику. Другі впливають головним чином не на процес виникнення ризику, а на його наслідки шляхом їх усунення [1]. Все частіше корпорації одночасно удаються до поєднання різноманітних валютних і кредитних інструментів, страхування ризику зміни відсоткових ставок.

Задля суттєвого зниження ризиків валютних втрат варто підвищити ефективність та відповідальність управлінського апарату, оптимізувати процес прийняття рішень, вести чітке планування та облік грошових потоків.

Сутність основних методів управління валютними ризиками потенційних збитків транснаціональних корпорацій полягає у тому, щоб здійснити валютно-обмінні операції до того, як відбудеться несприятливий зміна курсу, або компенсувати збитки від такої зміни за рахунок паралельних операцій з валютою, курс якої змінюється в протилежному напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гражданкіна А.В. Валютний та комерційний ризики. способи боротьби з ними / Міжнародна науково-практична інтернет-конференція "Соціум. Наука. Культура" [ел. ресурс] // режим доступу http://intkonf.org/category/arhiv/konf1/.
2. Тарасюк Г.М. Планування комерційної діяльності. Навчальний посібник. Київ - 2005р.
3. Ющенко В. А., Міщенко В. І. Управління валютними ризиками.: Навчальний посібник. - К.: Товариство «Знання», КОО, 1998.- 444 с

МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Бондар-Підгурська О.В., к.е.н, доцент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
ksycha101@yandex.ru

У зв'язку з економічною кризою загострюється потреба у посиленні захисних функцій зовнішньоекономічної політики. Кризовий стан посилює значення розробки та реалізації ефективних механізмів впливу на забезпечення збалансованості зовнішньої торгівлі і зменшення ресурсної залежності від імпорту [1, с.286].

З метою реалізації тактичних цілей, які є проміжним етапом на шляху до макроекономічної стабілізації використовувати різні важелі для оперативного втручання держави покликана митна політика - система принципів і напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі. Вона реалізує як економічні, так і політичні цілі, які визначаються державним устроєм, існуючою законодавчою базою та соціально-економічним напрямом розвитку суспільства.

Практичне застосування митних важелів можна спостерігати на прикладі формування Єдиного економічного простору окремих країн СНД. Вперше після розвалу СРСР зроблено крок для відновлення єдиних економічних зв'язків на пострадянському просторі: запрацював Митний союз, і з 1 липня 2011 року припинені митні перевірки на російсько-білорусько-казахстанських кордонах, а на зовнішніх кордонах працюють єдині органи контролю. В результаті зняття бар'єрів, що ускладнюють взаємну торгівлю, утворюється ємний і зростаючий загальний ринок і 165 млн. потенційних покупців. Завдяки Союзу на 43% зріс обсяг взаємної торгівлі. Це гарні умови для бізнесу з трьох країн та інших держав. Важливо, що й самі правила гри для учасників економічної діяльності стали більш стабільними і передбачуваними.

Крім Митного Союзу Росія, Білорусь і Казахстан створюється Єдиний економічний простір, головний принцип якого - забезпечення чотирьох свобод: руху товарів, послуг, капіталу і робочої сили. Передбачається, що єдиний ринок зробить три країни ближче, дозволить краще протистояти світовим кризам, приверне більше західних інвесторів[2].

Наша держава задекларував ще 1993 році в «Основних напрямах зовнішньої політики України» свій намір вступити в Євросоюз, нині розглядає євроінтеграцію, насамперед, як європейський рівень життя, що іноді корелюється із поняття соціальної стабільності. Але досягти його є можливим лише шляхом тісної співпраці з членами країн СНД, зокрема Росії та Білорусії через сталий розвиток економік, інструментом забезпечення якого є державна інноваційна політика цих країн [3,с.14]. При цьому інноваційна політика повинна, на нашу думку, формуватися на підставі таких принципів, як ініціативність, прецизійність, інтерактивність, об'єктивізація, а також принципу гармонійного перетинання з інноваційною політикою ЄС (вимога часу) та активізації співпраці з країнами СНД (вимога простору).

Так, прагнути вітчизняній економіці до соціальної стабільності на основі сталого інноваційного розвитку є можливим лише за умов чіткого дотримання вимог простору та часу, що й обумовлює перспективні магістральні шляхи зовнішньої політики держави. Перш за все, це пов'язано з виникаючою можливістю імпорту енергоносіїв за більш доступними цінами.

Отже, прогнозування повноправного партнерства з країнами Єврозони та досягнення гідного рівня життя представляється цілком реальними за умов відродження національної промисловості та входження в Митний союз Росія, Білорусь і Казахстан, що сформує Єдиний економічний простір і на основі ефекту синергії [4] дозволить створить додаткові конкурентні переваги для соціально-економічного розвитку як України, так і решти його учасників.

ЛІТЕРАТУРА

1.Стельмащук А.М.Підвищення ролі митної політики в системі захисту внутрішнього ринку // Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка-№6-2011[25]-С.279-286
2.Союз России, Белоруссии, Казахстана - новый полюс мировой экономики [Электронный ресурс] – Режим доступу: http://kp.ru/daily/25717/2710800/
3.Бондар О.В. Інноваційна політика України в контексті сталого розвитку та Євроінтеграції // науково-виробничий журнал Інноваційна економіка-№6-2011[25]-С.13-16
4. Соловьев В.П. Конкуренция в условиях инновационной модели развития экономики / Под ред. д.э.н. Б.А. Малицкого - К.: Феникс, 2006.-165с.

ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Бондарчук Ю.В., студентка ФММ НТУУ «КПІ»
Bondarchuk_Juli@ukr.net

На даному етапі розвитку світової економіки досить актуальним є розгляд діяльності транснаціональних корпорацій, що характеризується зниженням впливу національних господарств та глобалізацією міжнародних економічних відносин як основних суб'єктів глобальної політики. Світ постає перед корпораціями як глобальний ринок, тим паче, їх діяльність не обмежується однією чи декількома країнами.

В даний час ТНК контролюють близько 50% світового промислового виробництва, 67% міжнародної торгівлі, більш ніж 80% патентів і ліцензій на нову техніку та технології, майже всю торгівлю сировиною на світових ринках, зокрема: 90% світової торгівлі пшеницею, кавою, кукурудзою, лісоматеріалами, тютюном; 85% - міддю, бокситами; 80% - оловом, чаєм; 75% - натуральним каучуком, сирою нафтою. Налічується близько 100 найвпливовіших ТНК, які мають в обороті 1,7 трлн. доларів у філіалах за кордоном, що в свою чергу становить 20% світових закордонних активів. На ТНК припадає близько 10% світового ВВП.

Потік іноземних інвестицій у вітчизняну економіку міг би досягати майже 10 млрд.дол. щорічно, якби не досить високі ризики для капіталу. Оскільки суверенний кредитний рейтинг України на доволі низькому рівні, тому в найближчий час не варто розраховувати на досить значне збільшення потоку інвестицій в Україну. Доволі значний відсоток закордонних інвестицій складають інвестиції з Кіпру – 22%. Отже, настав час звернути увагу на обіг капіталу так званими офшорними зонами. Тобто, інвестиції власного українського капіталу в свої бізнес – активи, складають ¼ прямих іноземних інвестицій в Україну. Інвестування в реальний сектор економіки вдвічі менше інвестицій в фінансовий сектор та лізингові послуги, оскільки розраховують на короткочасну перспективу отримання прибутку, а не на створення підґрунтя для довготривалих економічних відносин та росту.

Для української економічної політики важливим питанням є вихід на міжнародний ринок та конкурентоспроможність на ньому, важливим фактором якої є створення власних ТНК. На сьогоднішній день в нашій державі існує лише одна компанія з повним циклом виробництва, яке характерне для транснаціоналізації це - ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - найбільше підприємство гірничо-металургійного комплексу України, унікальне за своїми масштабами та можливостями з повним металургійним циклом.

Щодо прямих іноземних інвестицій, що були залучені Україною за останні роки, ми маємо досить задовільні результати, особливо, якщо врахувати, що ПІІ з кожним роком збільшуються. В 2007 році вони склали 21 607,3 млн.дол., в 2008 році – 29 542,7 млн.дол. Станом на 1 січня 2010 року в економіку України іноземними інвесторами внесено 40 026,8 млрд. дол. У 2009 році приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці становив 4,3 млрд. дол., що складає 69,4 % рівня попереднього року. Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. Щодо 2011 року, порівнюючи з 2010 роком, потік інвестицій збільшився на 10,4% ,тобто склав 44 708,0 млн.дол.

Суттєві обсяги іноземних інвестицій зосереджено на підприємствах промисловості – 23,0 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, у т.ч. переробної – 19,7 % .

Втручання держави в бізнес процеси, бюрократизм адміністративного апарату, недосконалість законодавства та відсутність гарантів виповнення контрактів – ось причини, що зумовлюють недостатньо активний процес інвестування ТНК в економіку України. Загальне поліпшення макроекономічного середовища, оновлення і розвиток матеріальної інфраструктури, оптимізація податкової системи приведуть до стимулювання активності ТНК в Україні та в інших країнах СНГ. Державна політика має бути спрямована на лібералізацію капіталу, валютного ринку, на зменшення обмежень на частку іноземної власності в українських компаніях, зниження податкових ставок. Такі дії мають збільшити «інвестиційну привабливість» України більше, ніж постійне і не узгоджене єдиною програмою дій введення податкових пільг. Переборення корупції, оптимізація та систематизація впливу держави на бізнес є першою умовою гарантії економічного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
2. Обсяги прямих інвестицій в Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/zd/zd_rik/zd_u/pi_07u.html

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ

Булах Т.М.,к.е.н., доцент, КНУКіМ
Петренко К. В., к.е.н., доцент, НТУУ «КПІ»

Нині в Україні соціально-економічна диференціація розвитку регіонів невпинно посилюється. Це спричинює виникнення регіональних диспропорцій та призводить до дестабілізації розвитку різних територій.

Враховуючи зарубіжний досвід та наукові дослідження з проблематики соціального регіонального розвитку та утворення депресивних територій, можна визначити наступні фактори, що призводять їх депресивності: 1) зовнішні (циклічність розвитку економіки, глобалізація, тощо); 2) внутрішні (соціальні, економічні, демографічні, природно-географічні, екологічні, політико-правові, психологічні та інші). На нашу думку, депресивність особливо в сільській місцевості категорія в першу чергу соціальна, а не економічна. Оскільки для людини в першу чергу важливим є не умовні гривні на душу населення, що формуються в регіоні, а можливість мати комфортне, безпечне життя для себе і своїх дітей, а це не завжди корелюється з таким показником як ВВП.

Сьогодні соціальний стан сільських територій України характеризується наявністю багатьох проблем, що перешкоджають його ефективному функціонуванню, та відповідно соціальному та економічному розвитку села. До них відносять: низький рівень соціальної активності селян та відсутність громадської ініціативи; складна демографічна ситуація, яка в цілому по Україні оцінюється фахівцями як кризова: за 1990 - 2010 рр. чисельність населення скоротилася з 51893,9 тис. чол. до 45782,6 тис. чол., тобто на 13,3%; занепад соціальної інфраструктури побутового обслуговування селян; безробіття та низький рівень можливостей для трудової самореалізації на селі (особливо для молоді); недостатній рівень доходів,хоча реальна заробітна плата у 2010 р. порівняно із 2000 р. у сільському господарстві зросла майже у десять разів, але в порівняні з іншими галузями становить тільки 65,3% до середнього рівня по економіці. На превеликий жаль, в Україні саме низький рівень заробітної плати, відсутність належних умов праці та відпочинку робить галузь сільського господарства непривабливою для молоді, що, в свою чергу, веде до неможливості закріплення на селі молодих вчителів, лікарів та інших спеціалістів. Трудова міграція, яка призвела до того що з 28 тис. сільських поселень в Україні біля 9 тис. занепадають і вимирають. Міграція населення із сіл України перевищувала до недавнього часу більше ніж у 8 разів середній рівень, який склався в країнах СНД [2]. Відсутність механізму соціального захисту та гарантій для осіб, зайнятих в особистих селянських господарства; руйнування національних традицій сільського способу життя, сімейних цінностей тощо.

Переважну більшість вказаних проблем можна вважати результатом відсутності дієвого механізму регулювання соціальної стабільності на селі, основними недоліками якого продовжують виступати:відсутність узгоджених програм реформування з соціальними пріоритетами; невизнання при формуванні бюджетної політики об'єктивної нерівності умов відтворення сільськогосподарського виробництва порівняно з іншими галузями і сферами діяльності;недостатній рівень фінансової підтримки сільськогосподарського виробництва та соціально-економічної сфери села, державної підтримки облаштування сільських територій, розвитку інфраструктури аграрного ринку, тінізація та монополізація каналів реалізації сільськогосподарської продукції;недостатнє стимулювання впровадження інноваційних технологій та інвестицій в агропромислове виробництво;відсутність паритетних економічних відносин між аграрним сектором та іншими галузями економіки та умов для підвищення рівня продуктивної зайнятості, створення додаткових робочих місць у сільській місцевості та підвищення рівня доходів, інформаційного забезпечення сільського населення з питань господарювання в ринкових умовах;передача об'єктів соціальної сфери сільськогосподарських підприємств до державної та комунальної власності без належного фінансування їх утримання; проведення неефективної державної політики щодо створення умов для розвитку кооперативних та інших некомерційних об'єднань сільськогосподарських товаровиробників у сфері заготівлі, переробки, реалізації продукції та фінансового і транспортного обслуговування товарних потоків [1].

Отже, визначальними напрямами концепції щодо вирішення проблем соціальної стабільності на селі, на наш погляд, мають стати: створення організаційно-правових, соціальних та економічних умов для комплексного розвитку сільських територій, наближення та вирівнювання умов життєдіяльності міського та сільського населення;підвищення рівня ефективної зайнятості, посилення мотивації сільського населення до розвитку інноваційного підприємництва у сільській місцевості як основної умови підвищення рівня життя населення;підтримка конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах інтеграції України у світовий економічний простір;подолання стихійності та тінізації аграрного ринку;створення екологічно безпечних умов для життєдіяльності населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1158 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 73. – С. 7.
2. Сільське господарство України за 2010 рік: Стат. зб. - К.: держкомстат, 2011. 376 с.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ПОДОЛАННІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Бурлак В.В., студентка гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
vika_burlak@mail.ru

Важливими проявами макроекономічної нестабільності, найгострішим соціальним лихом сучасної економіки є високий рівень безробіття.

Безробіття — це різниця між числом осіб, що перебувають на цей момент у складі робочої сили і числом зайнятих. Рівень безробіття визначається відношенням числа безробітних до чисельності робочої сили і вимірюється у відсотках [1].

Безробіття визначається як наявність контингенту осіб певного віку, які не мають роботи за наймом, є придатними до роботи зараз і шукають роботу. Безробітною вважають особу, яка відповідає цим трьом умовам, визначеним МОП: вона не має роботи за наймом, активно шукає її і готова негайно приступити до роботи. Активний пошук означає, що особа, яка втратила роботу, зареєструвалась на біржі праці (у центрі зайнятості) і постійно звертається туди за інформацією про наявність вакансій [2].

На 1 січня 2012р. рівень зареєстрованого безробіття в Україні становив 1,8%. За даними Держстату України кількість зареєстрованих безробітних на кінець 2011 року зменшилась на 0,3%, порівняно з початком 2011 року. В січні 2011 р. рівень безробіття становив 2,1%, а в грудні – 1,8%.

Проблеми безробіття в Україні найбільш загострилися в двох регіонах. До них відносяться, по-перше, західні області з високим природним приростом населення. Тут постійно виходить велика кількість молоді на ринок праці, але кількість робочих місць не тільки не збільшується, а й скорочується. В результаті цього тут найбільша частка трудової міграції, в тому числі і зовнішньої. По-друге, в кризовій ситуації знаходяться так звані депресивні райони, тобто ті, в яких переважають найбільш кризові галузі.

В Україні запроваджено таку систему заходів щодо регулювання безробіття:

- залучення інвестицій в райони зі стійким рівнем безробіття;
- надання підприємцям податкових пільг, субсидій, премій для найму додаткової робочої сили;
- регулювання можливості працевлаштування за кордоном;
- розвиток розгалуженої системи державної служби зайнятості, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів;
- стимулювання осіб, які отримують державну допомогу по безробіттю, до пошуку роботи.

В Україні активно здійснюється інтеграція в науково-технічній сфері. Україна є учасницею таких міжнародних організацій: МВФ (Міжнародний Валютний Фонд), МБРР (Міжнародний Банк Реконструкції та Розвитку, Світовий Банк), ЮНІДО (United Nations Industrial Development Organization – UNIDO), ЮНКТАД – Конференція ООН з торгівлі й розвитку та ін... І тому роль міжнародного науково-технічного співробітництва у подоланні проблеми безробіття в Україні полягає в наступному:

- сприяння промисловому розвитку на глобальному, регіональному, національному і галузевому рівнях;
- сприяння індустріалізації країни;
- надання технічної допомоги;
- забезпечення процедури консультацій і співробітництва для розв’язання монетарних проблем;
- кредитування проектів з розвитку виробництва;
- забезпечення робочих місць за кордоном фахівцям вищої кваліфікації.

Кожна держава зацікавлена у повній зайнятості населення. Проте жодна з країн не може забезпечити всіх працездатних робочим місцем. Адже, навіть при піднесеному рівні виробництва існують люди, які не мають роботу, хоча в них є можливість знайти її. Тому завдання влади постає в подоланні безробіття, адже воно породжує низку соціально-економічних проблем. Основною економічною проблемою вимушеного безробіття є втрати від невиробленої і безповоротно втраченої для суспільства продукції (ВВП). Але постає питання, до якого рівня потрібно зменшувати безробіття, адже, існують люди, які не хочуть працювати. Через це економісти ввели такий термін, як «природний рівень безробіття».

Природний рівень безробіття визначається як частка безробітних, яка відповідає доцільному рівню повної зайнятості в економіці, коли відсутнє циклічне безробіття [2].

Тому міжнародне науково-технічне співробітництво повинно знизити рівень безробіття, досягнувши природного рівня безробіття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюбик С. Д., Ривак О. С. Основи економічної теорії: Навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. і доп. – Знання, 2008. – 491 с.
2. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 672 с.

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ САНАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Гречко А. В. к.е.н. доцент, Гербеда М. В., магістрантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
alla_grechko@ukr.net, gerbeda@ukr.net

Сучасний стан розвитку України характеризується гострими кризами галузей та окремих підприємств. Труднощі в проведенні економічних реформ загострили проблему неплатоспроможності та банкрутства підприємств. Це, у свою чергу, впливає на управління ними, вимагає розвитку інноваційних технологій менеджменту, адекватних ринку, перегляду його концепцій з орієнтацією на стратегічне управління та перманентний моніторинг появи кризових явищ.

Активні наукові дослідження стратегічного управління підприємством датуються кінцем попереднього століття і набирають темпів на сучасному етапі. Концептуальні основи даного напрямку лежать у сфері моделювання і прогнозування майбутнього розвитку підприємств як відкритих економічних систем.

Особливої актуальності набувають питання розробки та вдосконалення інструментарію стратегічного управління та раннього розпізнавання наближення кризових явищ [1; 2; 4]. У сучасних умовах недостатньо обмежуватися тільки розробкою стратегії. Більш важливим і менш дослідженим є етап її реалізації, який дозволяє зменшити різноманітні втрати та прийняти адекватні управлінські рішення, але цей етап потребує актуалізації всього організанізаційно-методичного забезпечення [4].

В Україні при розробці проектів санації в більшості випадків концентруються на недоліках і проблемах і мало звертають увагу на досягнення. При цьому не враховується, що саме досягнення – це інструмент, який є орієнтиром для розвитку підприємства у майбутньому. За умови дефіциту різноманітних ресурсів керівникам доводиться вибирати між виявленням недоліків або досягнень як базою для формування конкурентних переваг [2; 4]. Зважаючи на вищезазначене, можна стверджувати, що збиток і оздоровлення бізнесу – це не стільки вирішення проблем, скільки використання можливостей.

Механізм управління процесом санації підприємства, в основу якого покладено постулат використання можливостей містить чотири локальних механізми, взаємозв'язок і взаємообумовленість яких характеризують весь процес санації.

1. Механізм оцінки схильності підприємства до банкрутства. Цей механізм необхідний для тих підприємств, які підлягають досудовій санації або для підприємств, проти яких були порушені справи про банкрутство, але через ті чи інші причини кредитори відкликали свої судові позиви [3]. Метою цього механізму є оперативна діагностика за допомогою існуючих стандартних методів схильності підприємства до банкрутства. Визначення стадії неплатоспроможності підприємства впливає на розробку конкретних управлінських заходів щодо його санації.

Методика оцінки схильності до банкрутства передбачає такі етапи:

1. Вибір методу оцінки схильності підприємства до банкрутства: експертні методи, методи вибору.
2. Оцінка схильності підприємства до банкрутства: якісні та кількісні методи оцінки схильності підприємств до банкрутства.
3. Формування карти (регіональної, галузевої) підприємств-боржників: методи кластеризації [1].

За допомогою даного механізму керівник може однозначно відповісти на запитання про розвиток кризи на підприємстві та оперативно віддати розпорядження про детальний аналіз ситуації, що склалася.

2. Механізм кількісної оцінки стану підприємства включає [4]:

1. Кількісну оцінку стану підприємства: методи таксономії.
2. Визначення тенденції розвитку загального та локальних інтегральних показників: методи декомпозиції часових рядів.
3. Визначення джерел розвитку негативних тенденцій на підприємстві: методи дискримінантного аналізу.

3. Механізм прогнозування тенденції розвитку кризових явищ. Цільова спрямованість даного механізму полягає у визначенні тенденції розвитку кризових явищ на підприємстві за допомогою прогнозу загального і локальних інтегральних показників.

Отже, механізм управління процесом санації підприємства передбачає прогнозування стану підприємства та прогноз класу кризи, що дозволяє охопити весь процес санації, який передбачає розробку методологічного, інформаційного та інструментарного забезпечення з використанням форм статистичної звітності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Градов А.П. Кузин Б.І Стратегія і тактика антикризового управління підприємством – СТІ.Спец.література. 2009. – 512 с.
2. Інноваційна стратегія українських реформ / А.С. Гальчинский, В.М. Геєць, А.К. Кінд // В.П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2010.– 336 с.
3. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія / М.О. Кизим. В.А. Забродський, В.А. Зінченко, Ю.С. Копчак. – Х.: ІНЖЕК, 2009. – 144 с.
4. Пушкарь А.И., Тридед А.Н., Колос А.Л. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы: Науч. издание. – Х.: Модель Вселенной, 2010. – 452

РЕЙТИНГОВЫЕ АГЕНТСТВА – ОЦЕНКА РИСКА ИЛИ ПРОВОКАЦИЯ

Дзюбек И. Т., кандидат военных наук,
Государственная высшая профессиональная школа имени Президента Станислава Войцеховсого в Калише, Польша, ktsmk@interia.pl

Под понятием рейтинговых агентств (анг. *Rating Agency*) понимаем специализированные фирмы занимающиеся подготовкой и опубликованием оценок достоверности долговых инструментов, которые находятся в публичном обороте а также их эмитентов.

В общем предположении опубликование рейтинга должно помочь рынком капиталов а также финансовым институтом принимать кредитные решения и определять начисление процентом, так как агентства тщательно анализируют финансовые результаты, структуры организаций, перспективы развития рынков и секторов, чтобы на этой основе оценить риск за других.

Приготовленные ими оценки кредитной достоверности возбуждают однако многие разногласия. На рынке рейтинговых агентств доминирует несколько больших фирм. К самым большим и наиболее известным принадлежит так называемая „великая тройка”: Standard & Poor's, Moody's Investor Service и Fitch Ratings. Указывается, что в некоторых случаях плохо оценен кредитный риск. [1] Самый известный случай касался американского энергетического общества „Enron” в 2001 году. Не смотря на то, что рейтинговые фирмы отдавали себе отчет в его проблемах, так еще несколько дней перед банкротством указывали на его хороший инвестиционный уровень.

Общества которые хотят получить рейтинг и таким образом предоставить инвестором объективную информацию о безопасности эмитированных собой облигаций обязаны за это заплатить. Критики подчеркивают, что это может вести к коррупции и вымогательству. [2]

„Великую тройку” обвиняется также в том, что она не предвидела американского кризиса „subprime” 2007 года. К последнему моменту они тогда поддерживали высокие оценки не только фирм, но и всех стран. Указывается также на появляющиеся „утечки информации в средства массовой информации” – информация заявляющая официальную позицию агентства. Возникшее таким образом замешательство на финансовых рынках принимается как целевые действия имеющие признаки провокации.[3]

Тогда появляются вопросы: имеют ли рейтинговые агентства правильные инструменты, которые позволят разумно заранее предвидеть проблемы; стоит ли столько платить за их услуги и при этом поддерживать их монопольную позицию; нужны ли вообще рейтинговые агентства для оценки достоверности государств если их финансовые данные общедоступны?

Проблема однако в том, что до сих пор не выработано никакого альтернатива для существующей рейтинговой системы и действующих в ней главных агентств. Одном из предложений решения вопроса является положение, что большие изменения не нужны только больше конкуренции. Рейтинг это услуга, которую могут предоставить разные субъекты. Конкуренция создаст давление на лучшее качество работы агентств, а большее количество субъектов даст многообразность оценок. [4]

Связь отсутствия ответственности, с огромным влиянием рейтингов на финансовые рынки опасная, особенно, что самое рейтинговое агентство не несет ответственность за выставленную оценку. Его оценка не решающая, но практически невозможно продать на рынке активы, если у них нет рейтинга выставленного считающимся агентством.

Рейтинговые агентства это ключевые для правильного функционирования глобальных финансовых рынков институты. Поскольку их роль так важная, они должны подвергаться особенно тщательному контролю, не только правовому, но и через соответственно определенный кодекс поведения. Как стандарт должны существовать внешние аудиты деятельности рейтинговых агентств, оценки соответствия действий управляющего персонала высшего уровня и менеджеров отвечающих за внутренний контроль.

ЛИТЕРАТУРА

1. Song Hongbing, *Wojna o pieniądz - prawdziwe źródła kryzysów finansowych*, Wydawnictwo Wektory, Wrocław 2010.
2. Marek Ciecierski, *Wywiad biznesowy w korporacjach transnarodowych. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009. – C. 16-56.
3. Polski Portal Finansowy „*Bankier.pl*”.
4. Marek Wrzosek, *Procesy informacyjne w zarządzaniu organizacją zhierarchizowaną*, Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2010. - C. 36-42.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Домашенко М.Д., аспірант каф. маркетингу та УІД,
Сумський державний університет, marinka-domashenko@yandex.ru

В сучасних умовах розвитку ринкових процесів,за яких зовнішні фактори мають надзвичайно високий вплив на роботу підприємств машинобудівної галузі, гостро постають завдання розроблення та вибору ефективних стратегій діяльності машинобудівних підприємств. Підприємствам необхідно розробляти стратегії забезпечення економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) машинобудівних підприємств, які є частиною загальної стратегії розвитку підприємства і повинні бути спрямовані на підвищення рівня економічної безпеки ЗЕД внаслідок зменшення негативного впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Здебільшого, у наукових роботах вітчизняних та зарубіжних вчених [1; 3-5], процес забезпечення економічної безпеки ЗЕД пов'язаний з виробничо-господарською діяльністю, спрямованою на захист підприємства від зовнішніх факторів впливу, і поза увагою, як правило, залишаються стратегії, за допомогою яких можна цього досягти. Тому забезпечення економічної безпеки ЗЕД машинобудівного підприємства потребує науково обґрунтованих підходів до вибору відповідних стратегій діяльності, які б забезпечували стабільну роботу та поступовий розвиток підприємства.

Під стратегією забезпечення економічної безпеки машинобудівного підприємства пропонуємо розуміти встановлення економічних цілей і напрямів діяльності, вибір оптимальних інструментів і засобів їх досягнення для захисту діяльності підприємства у ринкових умовах.

Послідовність процесу вибору підприємством оптимальної стратегії забезпечення економічної безпеки ЗЕД машинобудівного підприємства пропонуємо проводити за такими етапами:

1. Визначення підприємством конкретних стратегій забезпечення економічної безпеки ЗЕД в залежності від зон економічної безпеки ЗЕД [2]. Метою цього етапу є визначення специфічних особливостей зони економічної безпеки та реалізації заходів, які є доцільним у межах обраної менеджментом підприємства стратегії.
2. Визначення комплексу показників оцінки рівня економічної безпеки ЗЕД, які обумовлюють параметри досягнення тієї чи іншої стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства. На цьому етапі необхідно виокремити індикатори оцінки рівня економічної безпеки ЗЕД з визначенням достатнього та недостатнього значення показника для діяльності підприємства.
3. Впровадження стратегії забезпечення достатнього рівня економічної безпеки ЗЕД за допомогою комплексу відповідних інструментів забезпечення.

Автором виділено чотири основні стратегії забезпечення достатнього рівня економічної безпеки ЗЕД машинобудівного підприємства, а саме:

- Стратегія підтримки – передбачає збереження економічної безпеки ЗЕД, контроль за результатами діяльності та попередження виникнення можливих загроз економічним інтересам машинобудівного підприємства.
- Стратегія посилення – спрямована на проведення заходів посилення одного із показників трикомпонентного показника економічної безпеки ЗЕД підприємства.
- Стратегія адаптації – направлена на проведення заходів пристосування виду діяльності до певного ринку та навпаки, а також пристосування складових економічної безпеки ЗЕД до тих чи інших вимог зовнішнього середовища.
- Стратегія модифікації – передбачає проведення змін, які стосуються виду діяльності, зовнішнього ринку, а також проведенні необхідних змін складових економічної безпеки ЗЕД.

Наведені стратегії розглядається як система заходів, спрямованих на реалізацію завдань економічного розвитку підприємства з урахуванням особливостей його діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войнаренко М., О. Яременко Управління економічною безпекою підприємств на основі оцінки відхилень порогових показників / М. Войнаренко, О. Яременко // Економіст. – 2008. - №12 – С. 60-63.
2. Домашенко М.Д. Формування зон економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств / М.Д. Домашенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. № 4. Т. 2 – С. 181-185.
3. Живко З.Б. Аналіз та оцінка системи мотивації персоналу як чинника безпеки / З.Б. Живко // Актуальні проблеми економіки. – 2009, № 10 (100). – С. 65-73.
4. Ильяшенко С.Н. Экономическая безопасность предприятия и подходы к оценке ее уровня / С.Н. Ильяшенко // Машиностроитель. – 2008, № 10. – С. 4-10.
5. Маламедов С.Л. Формирование стратеги экономической безопастности предпринимательских структур: дис.канд. эк. наук: 08.00.05 / Маламедов Сергей Леонидович. – СПб, 2002. – 146 с.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ ЯК УМОВА ЙОГО РОЗВИТКУ

Зеленюк Т. А., аспірантка,
Державна установа „Інститут економіки та прогнозування НАН України”, leto.vesna@bigmir.net

У кожній країні світу ринок електроенергії має свої особливості організації та функціонування. Одні країни йдуть шляхом монополізації цього ринку, натомість інші проводять його реформи, впроваджуючи засади вільної конкуренції. У межах прагнення України приєднатися до європейської спільноти, а також відповідно до світових вимог щодо енергозбереження та прозорості ринку електроенергії, наша країна залучилася до процесу реформування електроенергетичного ринку. І відповідно до вимог європейської спільноти про удосконалення механізмів функціонування вітчизняного ринку електроенергії було прийнято ряд важливих кроків, однак вони носять несистемний і нерегулярний характер. Зокрема, повільні темпи реформування ринку обумовлять відсутність економічної мотивації для виконання взаємних зобов’язань постачальників та споживачів.

Процеси лібералізації ринку електроенергії відбуваються в різних країнах з різною інтенсивністю, глибиною інституційних змін, механізмами і формами залучення інвестиційних ресурсів. За роки реформ в світі накопичено значний досвід по організації, функціонуванню оптових і роздрібних ринків електроенергії, державному регулюванню, залученню в галузь приватних інвестицій. Не дивлячись на позитивні тенденції розвитку на ринку електроенергії, на шляху реформ виникли труднощі і проблеми, що зумовлені монопольним характером електроенергетики, унікальністю виробленої нею продукції, обмеженістю поля дії конкурентних сил. Деякі з очікувань, пов'язаних з реформою, зокрема, - зниження цін на електроенергію і масованого притоку на ринок приватного капіталу - виправдалися лише частково. [1, 2]

Перша серйозна спроба формування лібералізованого ринку електроенергії була зроблена в Чилі в 1982 році. А сьогодні вже в багатьох країнах світу такі ринку функціонують відносно успішно протягом років. Перший ринок був сформований в Англії і Уельсі в 1990 році, а решта скандинавських країн приєдналися до нього наприкінці 1990-х років. В даний час в Європейському Союзі відбувається формування все нових, і нових лібералізованих ринків. В Іспанії, як і в Нідерландах, ринок офіційно існує з 1998 року на умовах регульованого доступу третьої сторони. Багато європейських країн повідомляють про суттєві обсяги та зростання торговельних операцій в останні кілька років. Центральне місце в цьому процесі займає Німеччина. [1]

За допомогою конкуренції на ринках створюються стимули для підвищення ефективності роботи електроенергетичних систем. Зокрема, в Україні лібералізація на ринку електроенергії розпочалася ще у 2002 р., з моменту затвердження Концепції розвитку ринку електроенергії, однак на сьогодні більшість її положень так і не були реалізованими. [3] Тобто є ряд чинників, які гальмують розвиток конкуренції на ринку електроенергії, і реформа на цьому ринку поки що не призвела до досягнення поставлених цілей по підвищенню ефективності виробництва та споживання електроенергії.

На основі аналізу світового досвіду розвитку ринків електроенергії стає зрозумілим, що для проведення лібералізації як і раніше активна участь держави, як регулятора, є необхідною, однак функції уряду при цьому докорінно змінилися. [2] Не вирішеним питанням залишається сьогодні і те, що управління на ринку електроенергії України все ще базується на пріоритеті виробника, а не споживача. Адже за умов лібералізованого ринку у споживачів з’являється можливість вибирати постачальника, що призводить до розвитку конкуренції серед учасників ринку, змушує їх покращувати якість обслуговування.

Висновок. Отже, лібералізація – це безперервний процес, особливістю якого є відмова більшості розвинених країн від багатьох жорстких економічних, юридичних, організаційних бар’єрів, а також бар’єрів, пов’язаних з питанням власності, з одночасним впровадженням економічних законів. Аналіз зарубіжного досвіду свідчить про те, що ефективне управління попитом на електроенергію має ґрунтуватися, з одного боку, на ринкових засадах, а з іншого боку, вплив на попит має забезпечити вирішення загальнодержавних завдань соціально-економічного розвитку. Окрім того, лібералізація ринку електроенергії України є передумовою для міжнародної інтеграції з європейською енергосистемою (ENTSO-E), що може сприяти розвитку експортного потенціалу, адже аби електроенергетичний комплекс відповідав стандартам Європейського союзу, ринок має бути відкритим для конкуренції.

ЛІТЕРАТУРА

1.Давыдовский Ф.Н. Либерализация мировой электроэнергетики и проблемы становления конкурентных рынков в условиях реструктуризации / Ф.Н. Давыдовский // Экономика, предпринимательство и право. — 2011. — № 7. — с. 12-28.
2. Вільха В. Перші кроки, що тривають вічність / В. Вільха // Дзеркало тижня. – 2010. – №9. – С.
3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції функціонування та розвитку ринку електроенергії України" №1789 від 16.11.02: [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: www. zakon1.rada.gov.ua.

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК МЕТОД ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Зелінська О.О., студентка гр. УС-01, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
olgazelinska_1@ukr.net

На сучасному етапі інноваційний розвиток держави набуває все більшої актуальності, адже це найшвидший шлях до економічного росту. Варто відмітити, що провідні країни світу досягли лідируючих позицій саме завдяки вдалій інноваційній політиці. Тому не дивно, що у технологічному процесі новизні надається провідна роль. Фінансування підприємств, що застосовують принципово нові технології та створюють інноваційні проекти, є справою надто ризикованою, а особливо в Україні. У більшості розвинутих країн світу в подібних випадках застосовується венчурне інвестування.

Останні десятиліття переконливо показують: для ефективної роботи економіки будь-якої країни необхідна наявність злагодженого ланцюжка: «наука – технологія – виробництво – ринок». А досягти цього без використання індустрії венчурного бізнесу, тобто без створення приватних інвестиційних компаній, діяльність яких підтримується державними і суспільними фондами, не являється можливим. Венчурні компанії максимально сприйнятливі до чужих унікальних ідей, котрі мають відчутний ринковий потенціал. [3]

Венчурне інвестування – це один із найбільш ефективних способів фінансування венчурним капіталом приватних підприємств, які займаються ризиковими науково-дослідницькими та конструкторськими розробками. Основна відмінність від традиційного інвестування полягає в тому, що фінансові активи надаються підприємству без будь-якої гарантії забезпечення рухомим чи нерухомим майном або заощадженнями підприємства. Єдиною гарантійною заставою служить відповідна частина акцій [1].

Проблема венчурних фондів – складність пошуку інвесторів. Оскільки венчурне інвестування відрізняється наявністю вагомих ризиків, актуальності набуває механізм їх зменшення, тим самим – захист коштів інвесторів. Основним методом зменшення ризиків венчурного інвестування є диверсифікація (розподіл).

Капітал венчурного фонду варто вкладати не в один, а у декілька проектів. Світова практика свідчить, що найчастіше ці проекти не є пов’язаними між собою. Тобто фінансуються різні галузі економіки. Дана концепція надає змогу забезпечити певну стабільність для інвестора, оскільки ефективність одного проекту перекриває програш іншого.

Існують розрахунки пропорцій, дотримуючись яких варто розподіляти капітал між різними проектами. За середніми оцінками, вважається прийнятним, якщо 20 % проектів, що фінансуються, приносять чисті збитки, 60 % – окупають вкладені кошти, а 20 % є джерелом прибутку. Оптимальним вважається одночасне фінансування 10–15 проектів, що забезпечує розосередження ризику або спільне фінансування проектів силами кількох венчурних фірм [2].

Сукупні ризики становлять суму диверсифікованих (несистематичнх) та недиверсифікованих ризиків (систематичних). Ризики, вплив яких можна зменшити вчасною диверсифікацією:

- втрата ринків збуту внаслідок погіршення якості продукції;
- неефективна цінова політика;
- втрата джерел фінансування;
- зниження ліквідності активів;
- зростання дебіторської заборгованості;
- низький рівень менеджменту і маркетингу;
- зниження рентабельності.

Диверсифікація перестраховує капітал від значної кількості вказаних факторів. Оскільки венчурне інвестування – це, не зважаючи на ризики, надвисока прибутковість, яка так необхідна українським інноваційним проектам, пошук методів мінімізації ризиків та визначення пропорцій успішної диверсифікації заслуговують підвищеної уваги.

ЛІТЕРАТУРА

1.Кузнєцова І.С. Інститут венчурних інвестицій:стан та перспективи розвитку в Україні // Наука та інновації.-2008.-Т.4-С. 87.

2.Бражнікова Л.М., Грозний І.С. Деякі підходи до мінімізації інноваційних ризиків: проблеми керування венчурним капіталом в Україні // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук.пр. – Т. ІІ. Вип. 177 – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 401–409.

3. Венчурне інвестування як спосіб реалізації інвестиційно-інноваційного потенціалу держави / І.Б. Хома // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011 – Вип. 21.6

МОДЕЛЬ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ США

Ільницький Д.О. к.е.н. доцент кафедри міжнародної економіки,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, ilnytskyy@kneu.edu.ua

Витоки американських дослідницьких університетів можна знайти серед великих університетів Великобританії та Німеччини з їх формами та традиціями, але надалі в США розбудували новітню модель дослідницьких університетів, які зараз навіть називають світовим «золотим стандартом». Дослідницькі університети США є фундаментально консервативними інституціями, а коли вони змінюються, то роблять це повільно та обережно. Вважається, що лише на початку XX століття університети США сформувалися за сучасними уявленнями як дослідницькі. Тоді їх налічувалося близько 15, а на кінець 2010 року за класифікацією Фонду Карнегі – 297 [1].

Основні компоненти моделі університету як дослідницького скоріше можна назвати образом. Отже основними компонентами образу дослідницького університету США є дослідницький дух, автономія та академічна свобода, конкуренція за ресурси (передусім за дослідників, фінанси, викладачів та студентів), форма власності (як компроміс у виконанні соціальної та комерційної функцій), комерціалізація результатів діяльності, державна підтримка та спеціалізація [2; 3]. Окремої уваги в такій моделі потребують також 1) англійська як мова міжнародного спілкування та визнання, та 2) глобальні умови функціонування, але міжнародний, національний та локальний характер діяльності. Дослідницькі університети повинні розглядати весь світ як поле для своєї діяльності, адже справжня наука не знає кордонів.

У 1940 році загальний обсяг витрат на НДДКР в США склав 3,75 млрд.дол.США у цінах 2000 року, яких 67,8% припадало на приватні джерела, 19,4% на державні та 9% на кошти самих університетів, а решта 3,8% – на інші джерела, переважно уряди штатів та неприбуткові організації, у 1979 році дослідження проводилися вже на 48% за державні кошти, у 2004 році - 30%, а у 2008 частка приватних джерел зросла до 67% зі загальних майже 400 млрд.дол.США у поточних цінах [4]. При цьому на дослідницькі університети припадає близщько 1/7 частини витрат на НДДКР в США. В умовах поглиблення дисциплінарної диференціації та зростання обсягів доступних ресурсів, основні провідні державні та приватні дослідницькі університети продовжували залишатися лідерами в наступні десятиліття та до тепер.

Ймовірно, що наріжним каменем становлення американських університетів як дослідницьких у період після другої світової війни стало прийняття у 1980 році закону Байя-Доула, який дозволив університетам патентувати винаходи, що були результатами досліджень, що проводилися університетами за державні кошти, та продавати ліцензії на їх використання зацікавленим компаніям.

Альтбах стверджує, що найкращим прикладом та базою для аналізу в якості моделі дослідницького університету є Університетська система Каліфорнії [2]. В будь-якій сучасній чи майбутній моделі дослідницьких університетів її ідеологам слід дати відповідь на ряд ключових питань, які, як свідчить досвід США, можна поділити на такі групи: фінансування; автономія; конкуренція за таланти; форма власності; глобалізація.

Відзначимо також, ту думку, що дослідницькі університети, крім США та Японії, є переважно державними інституціями, адже приватний сектор рідко коли може підтримувати дослідницьку діяльність. Дослідницькі університети найбільш успішні в тих країнах, де відсутня чи є мінімальною конкуренція з боку дослідницьких установ неуніверситетського типу або між ними встановлені тісні зв'язки.

Характерним є те, про що свідчить досвід США, що відсутня ідеальне рішення, яке б гарантувало успішність будь-якого університету як дослідницького. Очевидно, що управління такою організацією як дослідницький університет (від якого залежить ефективність реалізації прийнятих стратегічних та тактичних рішень та яке відіграє значну роль в забезпеченні його високого конкурентного статусу) є мистецтвом, майстерність у якому визнається та здобувається лише з роками роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Фонду Карнегі. Електронний ресурс. Режим доступу: http://classifications.carnegiefoundation.org/lookup_listings/standard.php
2. Philip G Altbach The Past, Present, and Future of the Research University // Economic & Political Weekly April 16, 2011 vol XLVI № 16, p.65-73
3. The Road to Academic Excellence: The Making of World-Class Research Universities. Edited by Philip G. Altbach and Jamil Salmi, The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2011, p.23, ISBN 978-0-8213-8805-1
4. Richard C. Atkinson, William A. Blanpied Research Universities: Core of the US science and technology system // Technology in Society, Volume 30, Issue 1, January 2008, Pages 30-48

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Калько Ю.В., студентка гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Глобалізаційні процеси, які дедалі активніше відбуваються у світовій економіці, мають вирішальний вплив на складові соціально-економічного розвитку усіх країн світу. Цей вплив проявляється, насамперед, через посилення конкуренції в різних її формах. Тому основною домінантою в умовах глобалізації є формування конкурентних переваг економічного розвитку країн, що забезпечується розбудовою нової економіки – економіки знань, основою розвитку якої стають інноваційна праця та інтелектуальний капітал. Сьогодні лідируюча позиція у розвитку сучасної економіки належить знанням, інформації, інтелекту та інноваціям. Виразником цих складових є кадровий потенціал країни. Кадровий потенціал є однією з найважливіших і найвагоміших складових ресурсного потенціалу підприємств, і, як засвідчують численні дослідження багатьох науковців, відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічного зростання країни, підвищенні ефективності її інноваційного розвитку, виробництва матеріальних і нематеріальних благ та якості життя населення. Тому вагомими чинниками у формуванні кадрової складової інноваційного розвитку економіки є підготовка інноваційних кадрів –кваліфікованих працівників, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння і впровадження науковомістких та інформаційних технологій на базі розвитку системи безперервної освіти та навчання впродовж життя[1].

В сучасних умовах світового економічного зростання науково-технічний прогрес та підвищення кваліфікаційного та культурно-освітнього рівня трудящих в рамках формування світової економіки майже стали стратегічною моделлю економічного розвитку для всіх розвинених країн. Така перспектива відкривається і для України, яка після тотальної економічної, наукової і технологічної поразки останніх десятиліть може долучитися до процесу глобалізації та зайняти в ньому міцну позицію.

Глобалізація нав'язує нові умови функціонування кадрового потенціалу:

● національні ринки стають відкритими. Міграції робочої сили, що виникають між ринками, останнім часом набирають дедалі більших обертів;

● новий курс в умовах глобалізації – суттєві перетворення в трудовій міграції: найбільший попит на робочу силу на сучасному етапі складають кваліфіковані кадри, а кадри з недостатнім рівнем кваліфікації емігрують нелегально;

● відбір спеціалістів має жорсткі умови, що створюють новий тип фахівців, які прагнуть фахового розвитку, якісно виконують виробничі завдання, а тому мають попит на ринку праці;

● компанії вимагають високий рівень освіти працівника: сьогодні не вистачає загальних знань з організації бізнесу, адже потрібні знання, що найбільш підходять під їхні бізнес- плани;

● часто не компанії, а саме фахівці ставлять умови – для особливо цінних спеціалістів компанії, самі формулюють пропозиції, від яких неможливо відмовитися;

● за прогнозами у майбутньому, не фахівці будуть змагатися за місце у компанії, а компанії будуть вести боротьбу за кращих спеціалістів, це буде настільки ж важливим, як і глобальні стратегії підприємства [2].

А отже висувають на перший план не людину, а її кадровий потенціал. В Україні готують висококваліфіковані кадри, що сприяють її соціально-економічному розвитку. Але їх кількість зменшується на відміну від європейських країн. Це є однією з найважливіших проблем інноваційного розвитку економіки ,тобто відсутність сприятливих умов (економічних, організаційних, правових) для ефективного використання наявного людського потенціалу в інноваційному процесі, а саме:

- неефективною системою стимулювання інноваційної активності на підприємствах;
- незатребуваністю творчої ініціативи;
- відсутністю сприятливих умов для впровадження інновацій.

З огляду на вищесказане, розвиток кадрового потенціалу підвищує ефективність його використання на сучасних підприємствах і стає необхідним елементом інноваційної діяльності. На жаль, не на всіх українських підприємствах розуміють значущість розвитку кадрового потенціалу, але Захід вже визнав, що єдина стійка конкурентна перевага, яку підприємство буде мати в майбутньому – це її люди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузнєцова Н.Б. Кадри інноваційного типу: сутність, значення та особливості формування в умовах розвитку інноваційної економіки/ Кузнєцова Н.Б., Гончарові Н.П. [та ін.]// Актуальні проблем економіки. – 2009. - №6. – с.115-121.

2. Якуба М.М., Павлюк У.В. Кадровий потенціал, як ключовий елемент потенціалу підприємства в умовах глобалізації/ Якуба М.М., Павлюк У.В. [та ін.]// Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. − Вип. 19.7

О ВКЛАДЕ БРФФИ В ТЕМАТИЧЕСКОЕ НАПОЛНЕНИЕ ГОСПРОГРАММЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Карпейчик С.В., Прокошин В.И., Харитонов Е.М.
Белорусский республиканский фонд фундаментальных исследований, Минск,
fond@it.org.by, viproko@mail.ru

Инновационное развитие экономики страны невозможно без своевременного использования итогов фундаментальных научных исследований. Органическое встраивание этих результатов в инновационный процесс, как показывает мировой опыт, позволяет существенно ускорять развитие технологий и техники, обеспечивать ведущую роль инноваций в технико-экономическом росте.

В связи с этим, наряду с основными в нашей стране программно-целевыми принципами планирования и осуществления исследований, Белорусским республиканским фондом фундаментальных исследований (БРФФИ), созданным 20 лет назад, эффективно реализуется другая, дополняющая форма их организации и ведения – конкурсная поддержка инициативных поисковых исследований, выполняемых небольшими коллективами научных работников и отбираемых по результатам многоступенчатой экспертизы. При этом в различных проектах Фонда осуществляется не только поиск приоритетов и направлений развития фундаментальной науки, но и прогнозируется, во многом определяется и существенно наполняется научно-техническое содержание государственных научно-технических программ (ГНТП) и программ Союзного государства Беларусь-Россия. Эти программы формируются по приоритетным направлениям развития науки и техники, утверждаются и курируются Правительством республики. Заканчиваются задания таких программ, как правило, разработкой опытных образцов и постановкой продукции на производство.

Исходя из этого, БРФФИ систематически проводит анализ результатов фундаментальных исследований в первую очередь с точки зрения их полезности для научно-инновационного прогресса общества. Отрадно, что с каждым годом растет количество и удельный вес числа проектов, результаты исследований по которым уже за время выполнения исследований получают практическую реализацию, причем их доля (%) давно уже превысила половину.

Представляет интерес также оценка использования результатов исследований по завершенным проектам в ГНТП, которые формируются по приоритетным научным направлениям, установленным правительством страны. Из полученных показателей следует, что в последние годы по ряду научных направлений более 20% проектов сразу же после завершения проектов БРФФИ находят дальнейшее развитие в ГНТП, а в среднем этот параметр превышает 15%. В физике, математике и информатике (ФМИ), химии и науках о Земле (ХНЗ) наблюдается возрастание доли нашедших применение проектов в научно-технических программах. В биологии, медицине и аграрных науках (БМАН) в последние 3 года следует отметить существенное, почти в два раза, возрастание доли таких проектов, хотя этот показатель пока остается меньшим, чем по ФМИ и ХНЗ. В то же время в технических науках (ТН) использование результатов исследований не увеличивается. Можно предполагать, что в инженерно-технических направлениях путь от поисковых фундаментальных исследований до госпрограмм значительно превышает срок выполнения проектов БРФФИ, не исключается и даже ожидается их использование в дальнейшие годы.

Кроме того, весомой основой формирования заданий государственных программ являются итоги выполнения международных проектов БРФФИ. Так если в 2009 году только каждый третий проект использовался в заданиях программ, то уже в 2010 и 2011 годах – каждый второй. Наибольший процент использования результатов фундаментальных исследований в заданиях программ находят проекты по ФМИ (программы ”Космос-НТ”, ”Оптотех”, ”Новые материалы” и др.), по БМАН (программы ”Промышленные биотехнологии”, ”Инновационные биотехнологии”, ”Природные ресурсы и окружающая среда” и др.) и по ТН (программы ”Нанотехнологии”, ”Энергобезопасность”, ”Защита поверхности” и др.). Решаемые в программах проблемы актуальны не только для Республики Беларусь. Ряд программ требуют значительных финансовых вложений, поэтому объединение усилий ученых разных стран способствует достижению большего прогресса в инновационной деятельности. Для повышения эффективности данного процесса требуется не только проведение отдельных совместных конкурсов или выполнения отдельных проектов, а совместная выработка общих приоритетов для заинтересованных государств. Другая важнейшая проблема повышения инновационной эффективности науки – это финансирование проектов. В настоящее время каждая сторона самостоятельно финансирует только свою часть исследования. В ряде случаев эти исследования являются разобщенными и не всегда представляют собой одно целое завершенное исследование. Для более тесного взаимодействия исследователей разных государств можно было бы формировать общий фонд финансирования проектов хотя бы в странах СНГ, как это делается сейчас в программах Союзного государства Беларусь-Россия.

Таким образом, БРФФИ на данном этапе своей деятельности занимает существенное место в тематическом наполнении Государственной программы инновационного развития Республики Беларусь, осуществляя конкурсную поддержку поисковых проектов, предложенных самими учеными [1].

ЛИТЕРАТУРА

1. Обзор инновационного развития Республики Беларусь // ООН, Нью-Йорк и Женева, 2011. С. 31.

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ РОЗПОВСЮДЖЕННІ ПРОМИСЛОВИХ ІННОВАЦІЙ У СВІТІ

Касян С. Я., к.е.н., асистент, Байбуза К. І., студентка гр. ЕМ-08-1
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
syakasian@ukr.net, ksenia.baybuza@gmail.com

Сьогодні маркетинг посідає одне з найважливіших місць в діяльності промислових підприємств. Завдяки використанню концепції маркетингу є можливим виконання різноманітних функцій таких як: аналіз внутрішнього середовища та зовнішнього оточення, організація товароруху, проведення товарної, цінової, збутової та комунікаційної політики. За участю складових інноваційного маркетингу організовуються стратегічне та тактичне планування на підприємствах. Важливою складовою маркетингової діяльності на міжнародних ринках є проведення маркетингових досліджень.

Сучасна економіка складається з багатьох різновидів ринку. Вартим уваги є твердження Л. Г. Мельника, що економіка кожної країни та економіка всього світу є складною системою ринків, які пов'язані між собою процесами інноваційного обміну [1, С. 542]. Це спричиняє те, що провідні підприємства світу повинні швидко пристосовуватися до ринкових змін. У такому пристосуванні їм допомагає проведення маркетингових досліджень на світових товарних ринках.

Промислові підприємства, що прагнуть досягти домінуючого положення на світових товарних ринках, постійно організовують і координують інноваційну та маркетингову діяльність. Слушною є позиція С. М. Ілляшенка, який справедливо наголошує на необхідності узгодженої взаємодії інноваційної та маркетингової діяльності підприємства. Така взаємодія, на думку вченого, відбувається шляхом реалізації концепції інноваційного маркетингу, яка передбачає створення вдосконаленої або принципово нової продукції – інновації. При цьому, дійсно, такою інноваційною продукцією можуть бути нові й оновлені вироби, технології, послуги та нестандартні управлінські рішення. Підтримуємо погляди С. М. Ілляшенка щодо важливості використання в процесі створення інноваційної продукції та розповсюдження вдосконалених чи принципово нових інноваційних інструментів, форм та методів маркетингу з метою більш ефективного задоволення потреб як споживачів, так і виробників [2, С. 454]. Вважаємо, комплексне застосування елементів інноваційного маркетингу дасть змогу підвищити ефективність управління міжнародною маркетинговою діяльністю на сучасних високотехнологічних підприємствах України та світу.

Беззаперечним є факт, що майже всі підприємства світу, які успішно розвиваються на ринку, своїм успіхом зобов'язані саме інноваціям [3, С. 186]. Урахування міжнародного позитивного досвіду в сфері інноваційного маркетингу, адаптація й впровадження світових підходів до організації маркетингової інноваційної діяльності здатні посилити конкурентні позиції вітчизняних підприємств.

На світовий ринок щорічно виводиться близько 100 тис. найменувань нових продуктів, з яких лише 2% є справжніми інноваціями, однак комерційного успіху досягають не більше 25% з них [4, С. 29]. З метою комплексного визначення успішності впровадження інновацій, потрібно провести маркетингові дослідження. При цьому важливим завданням маркетингових досліджень на етапі розробки інноваційного товару є визначення привабливості такої продукції для споживачів та можливості втілення нових розробок в економічну діяльність з урахуванням тенденцій глобалізації.

Важливою передумовою для успішної реалізації інновацій у світі є наявність ефективної системи маркетингу, яка забезпечує зв'язок підприємства з кінцевими споживачами для постійного аналізу їх потреб та виявлення нових вимог до продуктів і послуг підприємства. З метою досягнення економічної ефективності при впровадженні інновацій на світові ринки, необхідно формувати не лише нові знання, але й створювати нові потреби. Аналіз ринкових потреб варто проводити завдяки організації маркетингових досліджень, результати яких дозволяють виявити необхідність в інновації та визначити її основні ринкові характеристики. Крім того, маркетингові дослідження допомагають не відставати від глобальних конкурентів, слідкувати за їх інноваційною діяльністю. Отже, маркетингові дослідження відіграють важливу роль при розробці та реалізації інновацій у світі, проведення таких досліджень є запорукою успіху інноваційної діяльності промислових підприємств в умовах глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка підприємства : [підруч.] ; за заг. ред. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2004. – 648 с.
2. Маркетинг. Менеджмент. Інновації : [монографія] ; за ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : ТОВ «ТД «Папірус», 2010. – 624 с.
3. Зяйлик М. Ф. Особливості інноваційного маркетингу в Україні / М. Ф. Зяйлик, О. І. Вівчар // Вісник Дніпропетровського університету, серія: Економіка. – Дніпропетровськ : ДНУ ім. О. Гончара. – 2011. – Випуск 5/2. – С. 185–190.
4. Сумец А. Инновации в деятельности предприятия / А. Сумец // Маркетинг и реклама. – 2006. – №11 (123). – С. 28–33.

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Кібальник Л.О., к.е.н., доцент
Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
lyubov_kibalnik@mail.ru

На початку третього тисячоліття загальною тенденцією змін у суспільному розвитку стає його постіндустріальний, інформаційний характер. За таких умов інноваційна складова набуває особливого значення. Дослідженням проблем інноваційного розвитку суспільства присвячено низку праць таких вчених, як: Н.Кондратьєв, Й.Шумпетер, П.Сорокін, Дж.Бернал, С.Кузнець, Б.Твісс,Г.Менш, Я.Ван Дейн, Л.Клайнкхнехт, К.Фрідмен, Дж.Кларк, Л.Суте, Ю.Яковець, А.Анчишкін та ін.

Водночас,в умовах перебудови геоекономічного устрою сучасного світового господарства країни постають перед проблемою вибору стратегії економічного розвитку та визначення власного місця у новій світобудові.Сьогодні структура світового простору стає постбіполярною. Частина країн відноситься до так званого ядра, або центра, частина – до периферії, інші – до напівпериферії. Оскільки країни світового господарства значно відрізняються за рівнем економічного розвитку та значенням у структурі геоекономіки, тоі роль інноваційної складової у їх розвитку є неоднозначною.І хоча інновації завжди сприяли підвищенню загального рівня розвитку цивілізації, разом з тим, викликали і диференціацію у світовому господарстві. У зв'язку з цим, питання всеохоплюючого застосування інновацій, як фактора майбутнього прориву єдиної людської цивілізації є проблематичним, а тому і актуальним.

Інноваційні центри завжди концентрувались в тих країнах, які відігравали роль лідерів у світовій економіці і, навпаки, саме інновації давали їм таку можливість. Наприклад, наслідком інноваційного вибуху (промислової революції) наприкінці XIX ст. стало зростання частки у промисловому виробництві таких країн, як: Великобританія - на 18 %, Франція – на 3,9 %, Росія – на 2 %. Водночас, у Індії цей показник скоротився на 15,9 %, а у Китаю на 14,1 %. Згодом, приблизно до середини XX ст. лідером інновацій були США, а з другої половини цього ж століття – Японія та СРСР. Наприкінці 80-х років лідерство в інноваціях в окремих сферах повернулось до США, в інших - до Західної Європи [1,с.60]. В зв'язку з тим, що ці країни намагаються зберегти основи суспільства «споживання» та неоліберальну модель глобалізації в інтересах ТНК та перерозподілу світової ренти, вони реалізують швидше псевдо-, а не реальні інновації. Не виключено, що у XXI ст. центри інноваційної діяльності кардинально зміняться. Переформатування світового господарства, зміна центрів тяжіння в бік Азіатських країн, а можливо і інших, невідомих поки що лідерів, дасть новий поштовх як розвитку інновацій, так і цивілізаційним процесам загалом.

Сьогоднішні перспективні напрямки інноваційної діяльності в першу чергу стосуються процесу отримання нових знань, які приносили б необхідний ефект (дохід, прибуток і не лише, а й геоекономічні вигоди). Це вимагає іншого, комплексного погляду на економіку, розуміння виключної ролі соціальних, інфраструктурних, психологічних, антропологічних факторів. Основою цієї сфери повинна стати наука, а найбільш ефективним видом капіталовкладень - інвестиції в людський капітал. Саме ті країни, які акцентуватимуть в майбутньому увагу на цих аспектах сформують нову технологічну спільноту.

Нова сервісна економіка високопрофесійних послуг і економіка знань різко розширюють економічний горизонт, деформований в останній третині XX ст. проблемою «меж зростання» природозатратної економіки. Інноваційна економіка або не має цих меж, або суттєво їх розширює. В процесі її розвитку споживання природних ресурсів не збільшується, а знижується: відбувається мініатюризація та оптимізація промислових механізмів, низка галузей набуває віртуального характеру, на відміну від сировинних і біосферних ресурсів, стає поновлюваною і невичерпною [2].

Отже, сучасна актуалізація проблеми «кінця світу», дискредитація західної моделі розвитку, глибока поляризація країн за рівнем економічного добробуту засвідчує необхідність пошуку нових підходів співіснування країн.Такою ідеєю сучасного розвитку постіндустріального світу можуть бути саме інновації. Епохальні зміни завжди відбувались на основі інновацій різних видів. Сучасні геоекономічні зміни у світовому просторі свідчать про вплив на них епохальних та базових інновацій.Особливістю сьогоднішнього часу є те, що згуртувати суспільство та знайти нові підходи його розвитку можливо лише на основі партнерства країн, урядів та міжнародних угруповань.Це може стати ще однією інновацією сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яковец Ю.В. Глобальные экономические трансформации XXI века / Ю.В. Яковец. – Москва: Экономика, 2011. – с.382
2. Неклесса А. Ordoquadro: пришествиепостсовременного мира [Электронный ресурс]. - Режим доступу: http://www.activ-plus.ru/global-business-growth_09.htm

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МІЖНАРОДНІЙ ІНТЕГРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ

Кіршанкова К.О., студентка ФММ, гр. УС-81
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kirshankova@list.ru

Теорія міжнародної економіки припускає, що транснаціональні корпорації (ТНК) мають певні недоліки (обмеженість знань про місцеву культуру, відсутність місцевих зв’язків, валютні ризики тощо), пов'язані із їх іноземним статусом на місцевих ринках. Успішна ТНК повинна володіти певними специфічними активами, які дають їй перевагу над місцевими компаніями. Активи, які забезпечують переваги інтернаціоналізації, включають наявність успішних НДДКР, маркетингу, переваг виробництва, ноу-хау та першості в інших видах діяльності. Сучасні інформаційні технології (ІТ) обумовлюють швидкість пристосування компанії до іноземного ринку. Вивчення взаємозв’язку між розвитком інформаційних ресурсів компанії та її діяльністю при виході на міжнародний ринок надасть змогу визначити об’єм необхідного інвестування у ІТ-сферу.

Швидка обробка інформації та координація роботи підрозділів дають змогу компаніям розпізнавати і використовувати сприятливі умови для залучення конкретних активів фірми, а тому і підвищити продуктивність від міжнародної діяльності. Запропонована нижче (рис. 1) модель стратегічних можливостей і ефектів їх використання в ТНК припускає, що комп'ютерно-опосередкована комунікація являє собою такий компенсаційні фактор, який може ефективно регулювати створення стратегічних переваг у ТНК. У свою чергу, створення стратегічних можливостей здатне призвести до підвищення економічної ефективності ТНК у цілому.

Інтернаціоналізація діяльності компанії сама по собі не дає гарантії щодо здатності розвивати задовільний рівень стратегічних можливостей [1]. Тоді як внутрішнє використання ІТ для підвищення комп'ютерно-опосередкованої комунікації між менеджерами різних організаційних ланок необхідне, щоб розвивати нові можливості для бізнесу ТНК і компенсувати побічні ефекти витрат, пов'язаних зі складнощами функціонування транснаціональної структури.

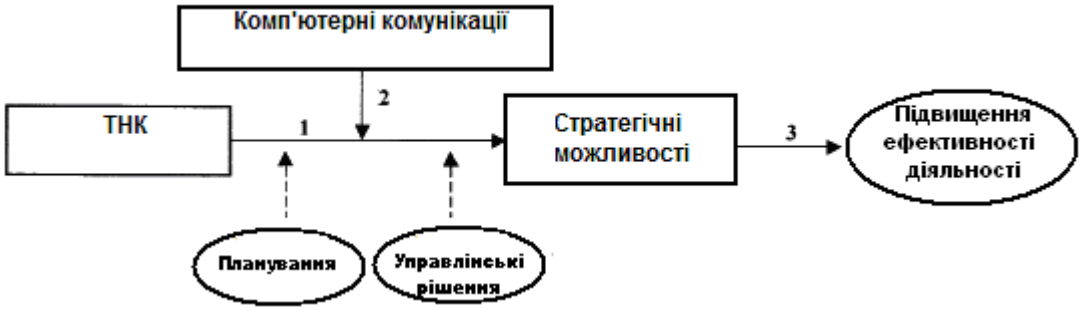

Рис.1.Модель стратегічних можливостей ТНК

Результати дослідження 137 ТНК [2] показують, що ефективність інтернаціоналізації діяльності компанії є позитивною функцією від рівня інвестицій в ІТ. Вплив на продуктивність може бути істотно позитивним (для фірм з високим ІТ-інвестуванням), істотно негативним (для фірм з низьким рівнем ІТ-інвестицій) або нейтральним (для середнього рівня міжнародної діяльності компанії, із середнім рівнем ІТ-інвестицій). Іншими словами, за високого рівня інтернаціоналізації діяльності ТНК, високий обсяг ІТ-інвестицій буде значно підвищувати продуктивність її діяльності, і навпаки. З іншого боку, якщо компанія має посередній рівень міжнародної діяльності, то ІТ-інвестиції не будуть справляти відчутного впливу на її діяльність.

Дослідження із впливу ІТ на продуктивність діяльності ТНК у глобальному середовищі ми можемо застосувати і для українських реалій. Таким чином, ми можемо прогнозувати наступне:

- під час виходу на український національний ринок великі ТНК будуть робити значні інвестиції в інформаційні технології. Цим можуть скористатися вітчизняні ІТ-фірми, запропонувавши власні послуги;
- українські компанії, що мають намір стати транснаціональними, повинні велику увагу приділити ІТ-інвестиціям, так як недостатній їх рівень справить негативний ефект на продуктивність компанії з невисоким рівнем міжнародної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bartlett Ch.A., Sumantra G. Transnational Management: [Текст]/ Ch.A.Bartlett, G.Sumantra - IrwinMcGraw-Hill, 2008 – с.157-162.
2. Rakesh B. Information technologies and the future of the multinational enterprise: [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.scribd.com/yandrag/d/60352241-Information-Technologies-and-the-Future.

ДОСЛІДЖЕННІ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Клименко К. С., аспірант кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ks_klimenko@mail.ru

За останні десятиліття більшість досліджень в галузі оцінки ефективності трансферу технологій базувалась на критеріях впливу на розвиток економіки та впливу на ринок. Усі підходи відносно оцінки трансферу технологій можуть бути поділені на два типи – якісні та кількісні. Загалом для оцінки ефективності трансферу технологій використовується кількісний метод, якісні методи не набули такого поширення. Майже всі кількісні підходи використовують порівняння вхідних і вихідних параметрів.

Розглянемо деякі показники за допомогою яких визначається ефективність трансферу технологій у масштабах національної економіки:

1. Рівень патентної діяльності (РПД) визначається як відношення кількості діючих патентів до населення країни (на 1 млн. осіб). За даним показником Україна випереджає ряд країн світу, зокрема Фінляндію, Бразилію та Китай. Загальна кількість діючих патентів з кожним роком зростає, при цьому відбувається зменшення населення країни. Таким чином даний показник збільшується на 1 млн. населення [1,2].

2. Показник патентної продуктивності (ПП) визначається як відношення кількості патентів у резидентів країни до зайнятих у сфері наукових розробок і досліджень [1]. Показник патентної продуктивності розглядається в кількості патентів національних заявників в розрахунку на тисячу зайнятих у сфері наукових розробок і досліджень. Якщо розглянути даний показник, то результати української ПП майже у 4 рази перевищують середній показник по країнах світу.

3. Патентна ефективність визначається, співвідношенням видачі охоронних документів до витрат на НДДКР (кількість патентів на 1 млн. грн.) [1]. Даний показник становив розглядається в кількості патентів 1 млн. грн. витрат на НДДКР. Показник має загальну тенденцію до зростання й з 2005 року зріс майже в 3 рази.

4. Відношення кількості патентів до ВВП, визначається на 1 млрд. грн. Цей показник розглядається в кількості на 1 млрд. грн. ВВП. В періоді з 1996-2009 рр. він має тенденцію до спаду, в 2009 році порівняно з 1996 роком показник зменшився на 27%. він не перевищує одиницю.

На основі показників патентної діяльності розробимо аналогічні для оцінки діяльності технологічного трансферу

1. Показник рівня трансферної діяльності, на 1 млн. ос.:

$$\text{РТД} = \frac{\text{Т}}{\text{Н}} \qquad (1.1)$$

де: Т – передані (придбані) технології; Н – населення країни.

2. Трансферна ефективність визначається як співвідношенням переданих/прийнятих технологій до внутнішніх / зовнішніх витрат на НДДКР (кількість технологій на 1 млн. грн.):

$$\text{ТЕ} = \frac{\text{Т}}{\text{В}_{\text{НДДКР}}} \qquad (1.2)$$

де: $\text{В}_{\text{НДДКР}}$ – витрати на наукові дослідження і розробки.

3. Відношення кількості переданих/придбаних технологій до ВВП, визначається на 1 млрд. грн.

$$\text{Т}_{\text{ВВП}} = \frac{\text{Т}}{\text{ВВП}} \qquad (1.3)$$

Визначення показників для оцінки ефективності трансферу технологій є важливим завданням, адже необхідним є розрахунок майбутнього ефекту від передачі. Трансфер технологій вважається одним з основних елементів національної інноваційної системи, ефективне функціонування якої забезпечить значне покращення темпів інноваційного розвитку національного господарства. Розробка системи показників ефективності трансферу технологій є особливо актуальним питанням, яке дозволить визначати величину ефектів від інвестицій в наукову та освітню галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лихолет С.І. Показники ефективності трансферу технологій / А.В. Величко // [Електронний ресурс]. – Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку та окремий бізнес : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 жовт. 2010 р. : В 3 т. – Д. : Біла К.О., 2010. – С.75 –76. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20101008/7_liholet.htm
2. Дідківський М.І. Міжнародний трансфер технологій: навч. посіб./ М.І. Дідківсьий. – К. : Знання, 2011. – 365 с.

ЕВОЛЮЦІЯ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВІД МЕРКАНТИЛІСТІВ ДО СУЧАСНИХ ПОГЛЯДІВ: ТЕХНОЛОГІЧНА ДОМІНАНТА

Корольков В.В., доцент, к.е.н.,
Запорізький національний технічний університет, vkorolkov@list.ru

Формування парадигми сталого розвитку здійснюється під впливом змін уявлення про добробут і покращення умов життя, які забезпечуються розвитком технологій всіх сфер життя.

Уявлення про добробут змінювались на протязі сторіч починаючі з перших поглядів на ідеали створення сприятливих умов життя, які визначені в роботі Томаса Мора "Утопия" (1516 рік). Наступний період меркантилізму сприяв первинному накопиченню капіталу, а в теоретичному плані з'явився базисом теорії грошей. Адам Сміт розглядав капітал як фактор першорядного значення для розвитку капіталізму на ранніх стадіях[1]. Відповідно до цих міркувань показником рівня добробуту вважалося зростання кількості благ на душу населення або чистий дохід нації, який функціонально залежить від ресурсів капіталу, землі і праці. У перше добробут людини у співвідношенні з можливостями природи розглянув Томас Мальтус[2]. Він провів дослідження зв'язку між збільшенням чисельності населення та зростанням сільськогосподарського виробництва і підкреслював важливість пропорційного і гармонійного розвитку, з метою уникнення надлишкового накопичення коштів у результаті високої норми збереження, надлишкових виробничих потужностей, які не використовуються, та безробіття. Початок формування теорії економічного добробуту був зроблений економістами В.Парето і А.Пігу. Але найбільш сильні аргументи на користь підсилення економічної ролі держави були висунути Дж.Кейнсом у його роботах за підсумками аналізу економічних процесів, що відбувались під час Великої депресії.

З початку XX сторіччя інноваційна компонента, яка змінювала технології набуває все більшого значення. Разом з прискоренням економічного зростання під впливом технологічного розвитку почали спостерігатися явища погіршення природного середовища для життя. Це забруднення повітря, води, втрата родючості земель, зменшення запасів корисних копалин і інші.

Ще до середини XX сторіччя концепція сталого розвитку ототожнювалась із забезпеченням економічного зростання, основним макроекономічним показником якого, був рівень ВВП. Але вже у другої половині XX сторіччя країни, які досягли найбільшого рівня ВВП почали звертати увагу на екологічні, демографічні і соціальні проблеми. За ініціативою світової громадськості був заснований Римський клуб, який формувався як незалежна експертна група. У 1972 році у Стокгольмі була проведена конференція ООН по навколишньому середовищу та прийнята Програма ООН у сфері навколишнього середовища (ЮНЕП). У 1978 р. на XIV Генеральної асамблеї Міжнародної спілки охорони природи і природних ресурсів (МСОП) прийнята Всесвітня стратегія охорони природи, в якої у перше надається визначення поняття сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку є результатом об'єднання трьох основних точок зору: економічної, соціальної та екологічної. Всі три точки зору знаходяться під впливом технологічної домінанти[3]. Економічний розвиток супроводжується зі збільшенням витраченої енергії. Існують концепції, за якими економічний розвиток може вимірюватися в одиницях енергії. Інша складова витрачання енергії – це забруднення навколишнього середовища, створення парникового ефекту. У грудні 1997 р. в Кіото (Японія) було підписано міжнародну угоду, що містить конкретні заходи по скороченню викидів газів, що викликають парниковий ефект.

Звертаючи увагу на важливість забезпечення сталого розвитку у багатьох державах були розроблені довгострокові програми, які підтримуються бюджетним фінансуванням. В Україні також була прийнята така програма, але труднощі забезпечення економічного зростання і дефіцит бюджету вимусили призупинити дію програм забезпечення сталого розвитку, розвитку високих технологій і інших цільових програм [4], але управління технологічною домінантою та підтримка розвитку економіки, яка заснована на знаннях, дозволяє забезпечити економічне зростання при скороченні енергоємності виробництва, впроваджувати зелені технології. Це зумовлює актуальність економіко-математичного моделювання процесів сталого розвитку під впливом технологічної домінанти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смит, А. Исследование о природе и причинах богатства народов [Текст]/ А. Смит ; [пер. с англ. ; предисл. В. С. Афанасьева]. - М. : Эксмо, 2007. - 956 с.
2. Мальтус, Т. Р. Дослідження закону народонаселення [Текст]/ Т. Р. Мальтус; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Основи, 1998. – 535с.
3. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства: теорія, методологія практика [Текст]/ Андерсон В.М., Андрєєва Н.М., Алимов О.М. та ін.; За науковою редакцією д.е.н., проф. Хлобистова Є.В./ ДУ "ІЕПСР НАН України", ІПРЕЕД НАН України, СумДУ, НДІ СРП. – Сімферополь: ВД "АРІАЛ", 2011. – 464с.
4. Про скорочення кількості та укрупнення державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 червня 2011 р. N 704 / Урядовий кур'єр від 07.07.2011 — № 121

КОНЦЕПЦІЯ ЕКОЛОГІЧНО СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Ляшенко І.О., аспірантка
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, irina_lyashenko@i.ua

Концепція екологічно сталого розвитку, це відносно молодий напрям загальновідомої концепції сталого розвитку, що набув значного світового поширення у другій половині XX століття. Даний напрям заснований на принципах екологічного передбачення та полягає в тому, що якщо є загроза серйозного або невідворотнього екологічного колапсу, недостатня наукова впевненість не може виступати причиною по відкладенню заходів, спрямованих на запобігання такого колапсу. Також важливим принципом концепції є внутрисоціальна справедливість, яка полягає у необхідності забезпечення здоров’я, різноманіття та продуктивності навколишнього середовища; збереження біорізноманіття та екологічної інтегрованості; вдосконалення ціноутворення та механізмів заохочення, з особливим акцентом на те, що екологічні фактори мають бути включені в ціну товарів та послуг [1].

Зазначається, що загальносвітовою тенденцією впливу людини на навколишнє середовище є екстенсивне споживання біофізичних ресурсів та поступове руйнування екосистем Землі. Загальний екологічний вплив суспільства або людини, в цілому, залежить від того, яким чином ті чи інші ресурси були використані, чи є ці ресурси відновлювальними та як людська активність пов’язана з екосистемою. Ефективний ресурсний менеджмент може бути важливим дієвим інструментом у багатьох аспектах, від сільського господарства та промисловості до організацій, що надають послуги, а також у споживанні домогосподарств та окремих індивідуумів, попиту на окремі товари та послуги.

Математичне вираження впливу людини на навколишнє середовище було розроблене в 1970 роки. Це рівняння покликане пояснити споживання людей в межах трьох компонентів: популяція населення, рівень споживання (виражений в терміні «багатство»), вплив на одиницю використаного ресурсу (позначеного «технологія», оскільки вплив залежить від використовуваної технології). Таким чином, рівняння можна зобразити наступним чином.

$I = P \times A \times T$, де

I = екологічний вплив, P = популяція населення, A = багатство, T = Технологія [2].

У межах цієї концепції, можна виділити два основні напрямки щодо зниження негативного людського впливу та відтворення екосистем: 1) екологічний менеджмент. Цей напрямок переважно базується на отриманій інформації від екологічних наук. Однак, це є менеджмент довготривалої серії непрямих причинних факторів, які спричинені людським споживанням; 2) менеджмент споживання ресурсів. Менеджмент споживання ресурсів грунтується переважно на інформації отриманої з економік. Так було визначено три основні критерії екологічної стійкості: відновлювані ресурси мають забезпечити маржу стійкості (свідношення врожаю не має перевищувати співвідношення відновлюваних замінників), для невідновлюваних ресурсів має бути еквівалентний розвиток відновлюваних замінників, формування відходів не має перевищувати аасиміляційну здатність навколишнього середовища [3].

Економічні вигоди, які можуть бути отримані в результаті використання вищезазначених напрямків: екстенсивне споживання ресурсів може створити короткострокові вигоди за рахунок стійкості. Бізнес-практика сталості, з іншого боку, поєднує екологічну складову з соціальною та економічною. Зростання, яке виснажує екосистему є «неекономічним зростанням», оскільки веде до падіння рівня життя населення та виснаження природних ресурсів. Мінімізація такого неекономічного зростання може створити можливості для місцевого бізнесу. Наприклад, промислові відходи можуть бути використані як «економічний ресурс. Вигоди від скорочення обсягу відходів включають заощадження від утилізації відходів, менший негативний вплив на екологію, а також зменшення страхування відповідальності. Вищезначене може призвести до збільшення ринкової частки та лояльності споживачів, а також вдосконалення соціального іміджу компанії.

Енергоефективність та ресурсозбереження підвищує прибутки за рахунок скорочення витрат. Поширення подібних бізнес-ідей може призвести до створення нових робочих місць через впровадження так званих «зелених првацівників», діяльність яких буде направлена на продукування «екологічно дружніх» товарів та послуг. Вищезазначені ідеї стійких можливостей для бізнесу просуваються багатьма організціями, які інформують бізнес-сферу щодо можливостей втілення ресурсозберігаючих заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ehrlich, P.R. & Holden, J.P. (1974). "Human Population and the global environment." American Scientist 62(3), p. 282–292.
2. The Economics and Social Benefits of NOAA Ecosystems Data and Products Table of Contents Data User. - Електронний ресурс: http://www.ppi.noaa.gov/economics/?goal=ecosystems&file=users/
3. E. Elgar. Ecological economics: the concept of scale and its relation to allocation, distribution, and uneconomic growth // Ecological Economics and Sustainable Development: Selected Essays of Herman Daly. Cheltenham, UK. – 2007, pp. 82–103.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Мироненко Л. А., аспірант Науково-дослідного економічного інституту
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, mironlan@gmail.com

Питання переходу країни на інноваційну модель економічного розвитку є надзвичайно актуальним і одним із найбільш неврегульованим у державі. Активізація науково-технічної та інноваційної діяльності в інтересах розвитку національної економіки передбачено Програмою економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", проголошеною Президентом України [1].

Протягом 2010-2011 років формування інноваційної моделі розвитку економіки нашої країни відбувалося шляхом прийняття низки важливих організаційних, законодавчих, фінансових рішень у цьому напрямку. У звязку з цим, актуальності сьогодні набуває не стільки формальне, скільки практичне формування сприятливих умов для всіх інноваційних підприємств та інноваційної інфраструктури в цілому, оскільки саме інновації мають стати двигуном українського економічного зростання.

Останні дослідження свідчать, що в Україні існує 147 організацій, зайнятих у сфері інноваційної інфраструктури, зокрема 16 технологічних парків та 24 інноваційних бізнес-інкубаторів. Проте згідно з даними Української асоціації інвестиційного бізнесу, з 16 зареєстрованих технологічних парків функціонують лише 8, а також лише 10 інноваційних бізнес-інкубаторів [2].

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 952 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 447" Державну цільову економічну програму "Створення в Україні інноваційної інфраструктури" на 2009 – 2013 роки доповнено, зокрема, заходом щодо утворення та утримання інноваційних бізнес-інкубаторів малого інноваційного бізнесу (очікується створення протягом 2011 – 2013 років 25 бізнес-інкубаторів розвитку малого інноваційного бізнесу) [3].

Для реалізації зазначеного заходу цільовою програмою передбачене фінансування за рахунок коштів державного бюджету, проте у 2011 році воно не розпочалося.

Враховуючи зазначене, фінансування створення та функціонування інноваційної інфраструктури здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також шляхом залучення міжнародної технічної допомоги.

Вже давно дослідниками зроблено висновки, що розробка і реалізація інноваційної політики в Україні не повинна здійснюватися в рамках загальної стратегії соціально-економічного розвитку. Це має бути окрема загальна інноваційна стратегія. Бо інновація не зароджується в "старій" економіці, а виникає "поруч" із нею [4]. Країни СНД ведуть дуже активну політику в сфері інновацій. В Європі діє Стратегія інноваційного розвитку до 2020 року і здійснюються заходи щодо створення Інноваційного Союзу. Крім того, Російська Федерація також працює над розробленням стратегії інноваційного розвитку. Подібні заходи здійснюються і в Білорусі, Казахстані, а також інших державах СНД.

Тому Розробка інноваційної стратегії України на десятирічний період повинна стати поштовхом до економічного зростання країни за рахунок:

- розбудови інноваційної інфраструктури, у тому числі шляхом створення регіональних інноваційно-промислових кластерів відповідно до спеціалізації і потенціалу областей України;
- виділення бюджетних коштів на реалізацію завдань і заходів в рамках державних цілових програм розвитку інноваційної інфраструктури;
- надання податкових пільг учасникам технологічних парків;
- стимулювання інноваційної інфраструктури за рахунок надання фінансових субсидій та пільг, частковому або повному державному страхуванню інноваційних ризиків.
- регулювання соціальної та екологічної направленостей інновацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава": [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0004100-10.

2. Гармонізація та синхронізація європейських та українських інноваційних програм: Міжнародний науково-практичний семінар/ Редкол.: Смертенко П. С. та інш., К.: ТОВ "Сінта Захід" 2011. - 84 с.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 952 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 447" Державну цільову економічну програму "Створення в Україні інноваційної інфраструктури": [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/952-2011-%D0%BF.

4. Проблеми становлення інноваційної політики в Україні / Макаренко І.П., Трофимчук О.М., Кузьменко В.П. та ін.; За ред. І.П.Макаренко, - К.: УІДНСіР; Ін-теволюц. економіки, 2004.- 123 с.

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Мних О.Б., д.е.н., професор, Сапотніцька Н.Я., аспірант, Гречин Б.Д., магістр,
кафедра маркетингу і логістики Національного університету "Львівська політехніка",
mnykholga1@ukr.net

З кожним роком економіка України стає більш відкритою, про що свідчить позитивна динаміка експортно-імпортних операцій : від початку до кінця 2011р. обсяг місячного експорту зріс від .3,08 млрд.дол. до 5,291 млрд.дол., а імпорту – від 4,262 млрд.дол. до 6,646 млрд.дол. [1], при цьому негативне сальдо за січень-листопад 2011р. оцінювалось в 12,7 млрд.дол., що свідчить про невирішену проблему імпортозаміщення, нераціональну структуру поставок експортної продукції з низькою часткою доданої вартості. Невисока якість міжнародного маркетингу і менеджменту унеможливила істотне зміцнення міжнародного рівня конкурентоздатності (за даними ВЕФ за індексом конкурентоздатності в 2011р. Україна посіла 82 місце серед 142 досліджуваних країн, а за Міжнародним індексом майнових прав – за даними Альянсу за майнові права США – 117 місце серед 129 країн).

Від інноваційних рішень в системі міжнародного маркетингу буде залежати вміння подолати розрив між стратегією і результатами, що актуалізує проблеми з управління змінами в організаційній і корпоративній культурі. Коли знижується цінність часу , то підприємство стає менш самокритичним, консервативним і втрачається здібність до ефективних дій. Тому міжнародна маркетингова стратегія формування вартості і створення суспільних цінностей повинна бути достатньо конкретною з чітко ідентифікованими ключовими параметрами бізнесу для реалізації цієї стратегії. Фінансові прогнози міжнародних компаній часто розробляються у повній ізоляції від маркетингової і стратегічної функцій, особливо при високій концентрації акціонерного капіталу в руках декількох власників. Власність є надалі причиною «локального» маркетингового управління, проте поглиблення системної кризи в Україні призводить до необхідності розвитку стратегічного системного мислення топ-менеджменту в напрямку більш глибокого ділового партнерства, взаємодії бізнесу і влади, підвищення цінності інтелектуальної праці і кожного робочого місця в процесі здійснення експортно-імпортних операцій, особливо у великих організаціях з розпорошеною власністю акцій. Маніпулюючи штучно сформованим «образом» міжнародної компанії, як об'єкта керування, і ключовими змінними її дивідендної політики, можна вигідно купити дешеві акції і отримати немалі дивіденди незалежно від інноваційності такого підприємства і його конкурентних позицій. Крім того, використання опціонів на акції, як важливої складової системи мотивації корпоративних керівників, часто стимулює останніх до неординарних рішень щодо створення нового образу об'єкта управління і його інвестиційної привабливості, що не відповідає реальним ринковим можливостям і перспективам розвитку . Цю проблему необхідно вирішувати у площині забезпечення об'єктивності та надійності маркетингової інформації як важливого виробничого ресурсу.

Для підвищення ефективності міжнародної логістики експортно-орієнтованого підприємства необхідно створити можливості для: компенсації негативного впливу спадаючої ринкової кон'юнктури в Україні, забезпечення випереджуючих темпів росту прибутку порівняно з дивідендами, забезпечення узгодженості циклічності прибутків і чистих грошових потоків; активізації інноваційної діяльності. Це вимагає , по-перше, розвитку технологій оцінювання нематеріальних активів міжнародних компаній, які мають стратегічне значення на високотехнологічних ринках, зважаючи на те, що обсяг доходів такого сектору економіки як роялті та ліцензійні послуги за 2005-2010рр. зріс від 9,751 млн.дол. до 435,327 млн.дол. або в 44,6 рази; по-друге, тестування ефективності ринків як товарних, так і фондових; по-третє, виявлення основних генераторів або «драйверів» вартості в нових векторах розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; по-четверте, ідентифікації інформаційно-ресурсних обмежень в системі міжнародного маркетингу і розроблення нових технологій передінвестиційного маркетингового дослідження закордонних ринків. Євроінтеграційні процеси знижують вигоди від тарифного ціноутворення, підвищують цінову еластичність та еластичність товарів-субститутів, змінюють моделі поведінки енергоємних виробничих компаній та моделей відносних цін товарів і факторів виробництва, що ставить високі вимоги щодо професійних якостей міжнародного менеджменту і маркетингу.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://www.ukrstat.gov.ua
2.http://www.radiosvoboda.org/content/article/24438088.html
3.Mnykh O. Problemy i perspektywy rozwoju marketingu międzynarodowego przedsiębiorstw Ukrainy w kontekście eurointegracji / Mnykh O., Szulgina Ł.// Marketing międzynarodowey i kierunki rozwoju [monogr.] red. nauk. J. Wiktor, A. Zbikowska: PWE, Warszawa,2010.-603s..- s.122-128

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ З ОГЛЯДУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Модлицька Д.В., гр. УС-81, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, dash911@bk.ru

На сьогоднішній день міграційні процеси мають глобальний характер та залучають усі країни світу. В першу чергу вони стосуються громадянського суспільства, рух його трудових ресурсів, здобуття нових знань, навичок тощо. Також, міграція є предметом інтересу серед офіційних установ та інститутів на внутрішньому рівні та інтеграційних угруповань на зовнішньому. Прикладом взаємовідносин України з інтеграційними угрупованнями з питань міграційних рухів можуть стосунки с країнами ЄС, НАФТА тощо. Характеризуючи європейський ринок праці, всю робочу силу на ньому можна поділити на дві категорії – з високим та низьким рівнем кваліфікації. Кращі умови для роботи та розвитку наукового потенціалу в країнах Північної Америки дають змогу заохотити всі потреби висококваліфікованих працівників. Внаслідок цього можна спостерігати міграцію науковців, високопрофесійних керівників з країн ЄС до США та Канади. В свою чергу підприємства країн ЄС намагаються замістити вибулі кадри іноземними працівниками, частіше з країн нижчого соціально-економічного розвитку. Слід зазначити, що міграційні процеси на ринку висококваліфікованих кадрів регламентується реальною пропозицією робочих місць на підприємствах, а ринок низькокваліфікованої робочої сили має стихійний та здебільшого нелегальний характер.

Кількість мігрантів на сьогоднішній день сягає 150 млн. чоловік, а приріст щороку складає 2%. Серед усієї чисельності мігрантів 15% - це українці, що перебувають у Росії, Греції, Іспанії, Португалії, Польщі, Чехії тощо. За даними Державного комітету статистики України число вибулих українців за 2011 рік становить 13,3 тис. осіб. Переважну кількість вибулих складають висококваліфіковані фахівці, що працюють у таких галузях, як торгівля, транспорт, переробна промисловість тощо. Усі трудові мігранти мають працездатний вік та складають найбільшу частину трудового потенціалу України. Серед них 60% людей віком 20-44 років, 70% з них чоловіки. Результатом виїзду науковців та висококваліфікованих фахівців з України є щорічні втрати, які становлять майже 1 млрд. дол. США [1].

Розглянути більш детально роль України у міграційних процесах інтеграційних об'єднань можна на прикладі двох країн-учасниць ЄС – Бельгії (одна із найперших країн-членів) та Болгарії (з останніх, що приєдналися). По-перше, однією з причин міграції українців – це рівень безробіття в країні. За 5 останніх років процент безробітних зріс на 2%. У Бельгії та Болгарії цей рівень, навпаки, щорічно спадає на 1,5-2%. По-друге, рівень заробітної плати в країнах ЄС значно вищий, тим самим приваблює українців. Середня заробітна плата в Україні у 2011 році складала 382 дол. США, в той час як у Болгарії ця цифра була в 6,5 разів більшою – приблизно 2500 дол. США, а у Бельгії – майже вдвічі більшою ніж у Болгарії – близько 5000 дол. США. Безумовно, це один з найголовніших мотивів, що спонукає наших співвітчизників до переїзду за кордон. Ще одним із індикаторів ринку праці є рівень ВВП на душу населення. У 2010 році в Україні він становив 6700 дол. США і майже не відрізнявся від рівня ВВП у Болгарії (7300 дол. США). У Бельгії цей показник значно вищий та сягає 37200 дол. США [2].

Бельгія має жорсткі правила щодо отримання візи та в'їзду до королівства. Особливо складно зробити це країнам, що не входять до складу ЄС. Тому кількість іммігрантів з України дуже мала (приблизно 50 осіб у рік). Легше вирішити питання міграції можна у Болгарії. Сюди щорічно мігрує близько 800 чоловік. Країна привітно відноситься до іммігрантів, а через 5 років проживання у Болгарії можна автоматично отримати громадянство.

Вбачаємо, що для зниження відтоку найцінніших кадрів з України та подолання економічних проблем, які з цим пов’язані, необхідно протягом тривалого часу створювати сприятливі умови для працюючих, підвищувати рівень заробітної плати, соціального забезпечення, тим самим повертати українців з-за кордону. Іншим способом стабілізації економіки країни деякі економісти вважають заміщуючу міграцію, тобто поповнення населення України за рахунок іммігрантів, які, на думку деяких економістів, є дешевою робочою силою та основою для підвищення економічного добробуту України. Хоча, в свою чергу, ця ідея може спричинити більше шкоди на соціальному рівні, адже іммігранти мають відмінну від української культуру, релігію та норми поведінки [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. На пороге XXI века: доклад о мировом развитии Всемирного банка. – Москва: Весь мир,

2000 г.
2. Валовий внутрішній продукт України [Електронний ресурс]: за даними Державної служби статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини/ Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б.: Навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання-Прес, 2002. — 406 с.

МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Олексів Н.І., студентка
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри маркетингу Войтович Н.В.

З глобальними процесами у суспільстві пов'язані певні мегатенденції, зміни споживчих уподобань та пріоритетів, які відбуваються в інноваційних процесах у всьому світі, зокрема у процесі реалізації інновацій . У своєму первісному значенні інновація – це "створення нового" (англ. innovation – введення нововведень). У широкому сенсі під терміном "інновація" розуміється прибуткове використання новацій, що проявилися у вигляді нових технологій, видів продукції і послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного, маркетингового, адміністративного або іншого характеру [2].

Щоб встигнути за швидкоплинними потребами ринку і максимально використовувати можливості, що відкриваються у зовнішньому середовищі, підприємствам необхідно постійно працювати над новими продуктами, технологіями, відносинами з навколишнім світом. Ключем до вирішення цих завдань є інноваційна маркетингова діяльність, яка в сучасних умовах стає ядром корпоративних конкурентних стратегій. Зміни в зовнішньому середовищі постійно створюють ґрунт для інновацій, оскільки з'являються все нові можливості задоволення вже існуючих потреб.

Сьогодні в Інтернеті можна знайти справді приголомшливі технології, які впроваджуються відомими компаніями. Поступово вони змінюють наше життя, роботу та спілкування.

Необхідно зазначити, що для збору нових ідей потрібен "мікс" з різних методів – від аналізу пропозицій співробітників до вивчення смаків споживачів. Крім того, особливе значення має моніторинг міжнародного досвіду.

В якості прикладів маркетингових інновацій можна навести наступні: впровадження значних змін у дизайн продуктів і послуг (виключаючи сезонні зміни), упакування; реалізація нової маркетингової стратегії, орієнтованої на розширення складу споживачів або ринків збуту; застосування нових прийомів просування продуктів (нові рекламні концепції, імідж, бренд, методи індивідуалізації маркетингу тощо); використання нових каналів продажів (прямий продаж, інтернет-торгівля, ліцензування продуктів і послуг); введення нових концепцій презентації продуктів у торгівлі (наприклад, демонстраційні салони, веб-сайти тощо); використання нових цінових стратегій під час продажу продуктів і послуг [3].

Для формулювання інноваційної ідеї і визначення кінцевої мети маркетингових інновацій необхідно здійснити:

- проведення пошуку та аналізу відомостей про ставлення споживачів – фізичних осіб до майбутніх інновацій;
- визначення оцінки нововведень;
- проведення маркетингових досліджень з метою вивчення доцільності інновації;
- визначення потреби у виробничих потужностях і матеріальних ресурсах;
- проведення аналізу ринкової кон'юнктури, конкурентів [1].

Доцільно відзначити, що маркетингові інновації передбачають ідентифікацію нового товару одночасно з точки зору виробника і споживача. Лише таке бачення дозволить досягти більш повного задоволення потреб споживачів, розширення їх складу, відкриття нових ринків збуту з метою підвищення обсягів продажів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
2. Пермічев Н.Ф. Маркетинг інновацій: Навчальний посібник / Н.Ф. Пермічев, О.А. Палеева. – Н. Новгород: Нижегородов. гос. архіт.-буд. ун-т, 2007. – 88 с.
3.Маркетинговые инновации: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ecsocman.edu.ru/db/msg/320737.html

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОБОЧОЇ СИЛИ

Осталецький В.Б., гр. УС-71с, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

В умовах наростання інтеграційних процесів у світі все більшої інтенсивності набуває міжнародний рух робочої сили. Виділяють декілька груп чинників, які спричиняють цей процес: соціальні, економічні, демографічні, екологічні, політичні причини, тощо. Останніми роками Україна є активною учасницею міжнародних міграційних процесів. Особливої актуальності економічні причини міграції набувають в після кризовий період.

На міжнародних ринках Україна сьогодні переважно позиціонує себе як держава – експортер робочої сили. За офіційними даними Державного комітету статистики, у 2010 році з України виїхало 14,7 тис. осіб, а приїхало 30,8 тис., це не враховуючи нелегальних мігрантів [1]. У Всесвітньому банку відмічають, що Україна остаточно закріпилась на п'ятому місці в світі за кількістю заробітчан, після Мексики, Індії, Китаю та Росії. Згідно з даними Міжнародної організації по міграції, за кордоном працюють близько 8 мільйонів українців, при чому найбільша кількість їх зараз у Росії, Італії та Чехії. Українська діаспора є найбільшою серед трудових діаспор за межами СНД [2]. За даними експертів, лише 74 тисячі українців працюють за кордоном офіційно. Усі інші – це особи, які ризикують собою, не маючи часто ніяких офіційних угод з роботодавцем [3]. Переважна більшість заробітчан виконують роботу, яка не потребує високої кваліфікації. Як правило, в розвинених країнах реальні потреби в робочій силі є вищими, ніж офіційно встановлені квоти, що є підґрунтям для зростання кількості мігрантів з неврегульованим статусом. Такі особи часто не мають ніяких соціальних гарантій, стають об'єктами дискримінації та експлуатації, потрапляють у кримінальний бізнес [3]. Основним чинником конкурентоспроможності нелегальної української робочої сили за кордоном є її готовність працювати за порівняно невисоку винагороду. В той же час, загострення ситуації внаслідок економічної кризи часто позбавляє українських заробітчан можливості використати свою головну конкурентну перевагу [5]. Тому, за даними Міжнародної організації праці, в Україну повертаються багато осіб, які працювали за кордоном на незаконних підставах. Реемiграція буде характерна і для тих, хто працює на законних підставах.

Останніми роками працездатне населення України поповнюється переважно за рахунок некваліфікованої робочої сили. Такі робітники приїжджають з СНД, азійських та африканських країн. На нашу думку, Україні слід брати приклад з розвинених країн, які розгорнули масштабну кампанію по залученню професіоналів. Як приклад, можна назвати США та Німеччину, які вже 10 років ведуть конкурентну боротьбу за IT-фахівців. Для цього створено спеціальні програми. Лише за три місяці до США прибуває близько 40 тисяч фахівців. Німеччині протягом останнього року вдалось залучити майже 10 тисяч [3].

Національний та міжнародний досвід свідчить, що будь-яка міграція може мати як позитивні, так і негативні аспекти. Еміграція українців також має позитивний момент – зростання обсягів інвестицій в Україну. Згідно з деякими експертними оцінками, річні доходи наших заробітчан за кордоном складають у сумі близько 5 млрд. дол.. США. За оцінками Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України, мігранти заробляють до 7,5 млрд. дол. На рік. Найбільші доходи отримують в Ірландії, в середньому це 3100 дол. на місяць. У Швейцарії заробляють 2300 дол. на місяць, у країнах Бенілюксу – 1600 дол. Кошти, накопичені ними спрямовуються у розвиток малого бізнесу, сприяють формуванню в Україні середнього класу.

Висновок: Беручи до уваги як позитивні, так і негативні наслідки міграції, важливим є запровадження державної програми у сфері міграції, яка б сприяла усуненню негативних сторін цього явища і, одночасно раціональному використанню позитивних аспектів для економічного розвитку. Слід враховувати міграційний капітал при формуванні грошово-кредитної, банківської політики, фінансового ринку. Лише так він стане каталізатором соціально-економічного розвитку. Найбільшою соціальною трагедією України є те, що не існує належної стратегії створення нових робочих місць. Повернення мігрантів можливе тільки за умови довгострокового покращення соціально-економічної ситуації в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт державного комітету статистики [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/
2. Явища толерантності і мігрантофобії в умовах сучасної трудової міграції [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/zovsp/2011_3/12.pdf
3. Юрій Поташний. Україна міграційна: міняємо докторів на чорноробів. [Електронний ресурс]: Журнал «Громадянське суспільство»/ – Режим доступу: http://www.viche.info/journal/1191/
4. International Organization for Migration [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://iom.org.ua/en/iom-activities/ МОМ
5. Global Wage Report 2008/09 [Електронний ресурс]: Minimum wages and collective bargaining: Towards policy coherence. – Режим доступу: http://www.ilo.org/global/publications/WCMS_100786/lang--en/index.htm Global WageReport 2008|09

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

Панченко В. П., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», zorica@i.ua

Стратегія інтеграції України у світову економічну систему – це комплексна соціально-економічна, політична, правова проблема. Її реалізація об'єктивно вимагатиме розширення соціально-економічної й політичної бази підтримки інтеграціонного курсу.

Ефективна інтеграція України у світову економічну систему вимагає, насамперед , консолідації внутрішніх зусиль для забезпечення умов стабільного демократичного розвитку суспільства, становлення конкурентоспроможної національної економіки, сильної соціальної політики.

Для того, щоб Україна наблизилася до міжнародних соціальних стандартів, потрібні спільні зусилля всіх гілок влади, громадськості й громадян. Для вирішення цього найважливішого політичного й соціально-економічного завдання, крім вольових зусиль, необхідні реальні програми соціально-економічного розвитку країни, а також наукове забезпечення й суспільна експертиза прийнятих у соціальній сфері рішень [1, с. 199].

Конституція України визначає, що держава має забезпечувати «соціальну спрямованість економіки» [2]. Саме формування та функціонування соціально орієнтованої економіки обумовлює подальший оптимістичний сценарій розвитку підприємств та країни в цілому.

Як зазначено у Звіті про розвиток соціальної відповідальності бізнесу в Україні, соціальна відповідальність бізнесу є одним із ключових факторів для побудови ефективного діалогу між Урядом, бізнесом та громадським суспільством. Ступінь розвитку соціальної відповідальності бізнесу відображає рівень партнерства між компаніями, урядовими структурами та головними дійовими особами громадського суспільства під час вирішення соціальних проблем та прискорення розвитку суспільства [3, с. 106].

Саме орієнтація на концепцію соціально відповідального бізнесу, в рамках якого відбувається процес створення цінностей для самого підприємства, споживачів, держави, бізнес-партнерів і суспільства в цілому, являється основою інтеграції України в світову економічну систему [4, с. 145].

Орієнтація України на соціально орієнтоване управління бізнесом, без якого є неможливою успішна інтеграція України у світову економічну систему, ставить перед вітчизняними компаніями нові завдання, важливість яких пов’язана саме із соціальною відповідальністю, тобто, на державному рівні – відповідальність перед суспільством і, окремо перед кожним громадянином, та на підприємницькому рівні – відповідальність перед, самою державою, своїм колективом та споживачами.

Найважливішими з соціальних проблем України, що потребують вирішення в контексті міжнародної інтеграції, створення передумов для наближення до світової економічної системи є збільшення доходів населення та розвитку соціальних програм. Досягнення міжнародних стандартів у соціальній сфері – рівня доходу, структури споживання, добробуту, зайнятості, фінансування соціальних програм, що забезпечують розвиток людських ресурсів, має пріоритетне економічне значення, оскільки від цього залежить можливість включення в міжнародний ринок праці, доступ до ринку товарів і послуг, розвиток гуманітарного капіталу, формування середнього класу та, у кінцевому рахунку, забезпечення міжнародної конкурентоспроможності України [1, с. 200].

Основними напрямками успішної інтеграції України в світову економічну систему є: орієнтація економіки на вирішення соціальних завдань, формування високоефективної, гнучкої й сприйнятливої до нововведень соціально орієнтованої економіки, врахування глобальних світових тенденцій, а також досвіду країн, що досягли певного соціального прогресу в розвитку соціально-економічного потенціалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ярова. Л.В. Головні завдання сучасної соціальної політики в контексті євро інтеграції України / Л.В. Ярова // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: Щоквартальний науковий журнал/ М-во культури і туризму України; Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв: Видавництво «Міленіум», 2010. - N 3. - С. 199-202.
2. Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс] : Розділ І. Стаття 13. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0
3. Сімченко Н.О. Соціально орієнтовані системи управління: моногр. / Н.О. Сімченко. – Київ: ТОВ «ДКС центр», 2010. – 340 с.
4. Божкова В.В. Соціально-відповідальний бізнес як один із напрямків поліпшення іміджу вітчизняних суб’єктів господарювання / В.В. Божкова, Л.Ю. Сагер // Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки» (МНЖ «МРЕ»). Розділ 3. Економіка підприємства та організація виробництва. – 2010. – № 1. – С. 145–153.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Пляцко С. Р., гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
s.plyatsko@gmail.com

Сьогодні, в умовах динамічного розвитку світової економіки та фінансового ринку зокрема, актуальним питанням залишається роль інноваційного розвитку в фінансовій стабільності держави. В основі інноваційного розвитку лежить створення , упровадження і поширення інновацій, практичне їх застосування і комерційна реалізованість з метою задоволення нових суспільних потреб. Рівень ефективності використання інновацій залежить значною мірою від протиріч між потребами та можливостями їх впровадження [1].

Стабільність фінансової системи держави є фактором покращення економічного потенціалу і добробуту країни вцілому. За умов тривалої відсутності фінансової стабільності у державі настає деградація виробничих відносин, суспільної свідомості, а майбутнє стає невизначеним. Довгострокова фінансова стабільність, що базується на раціональному розміщенні та ефективному використанні фінансових ресурсів, врівноваженості платіжного балансу потребує застосування модернізаційних заходів за наступними напрямами:

- Зміцнення базисних засад забезпечення фінансової стабільності в частині реалізації підприємницького потенціалу нації як головного інституційного ресурсу розвитку ринкової економіки ;
- Вдосконалення системи макропруденційного регулювання;
- Стабілізація грошово-кредитної сфери;
- Забезпечення стійких низьких темпів інфляції;
- Стійкість банківської системи на основі підвищення рівня капіталізації, ліквідності й якості активів банків;
- Збалансований розвиток фондового ринку України;
- Усунення зовнішньої розбалансованості шляхом послаблення фінансової залежності від кон'юнктури світових ринків капіталу України та оптимізації її участі у світовій торгівлі.

Коментуючи основні підсумки Форуму фінансової стабільності, головний фінансовий аналітик РА «Експерт-Рейтинг» Віталій Шапран зазначив, що позитивні тенденції в економіці України звичайно є, вони відчувалися вже в II кварталі поточного року.

Зараз для України починають поступово відкриватися зовнішні ринки. У першому півріччі кільком українським компаніям вдалося успішно здійснити IPO на зарубіжних майданчиках. У III кварталі знаковим для ринку стало рішення акціонерів відразу декількох банків за участю іноземного капіталу підвищити статутний капітал.

Позитивні прогнози РА «Експерт-Рейтинг» підтверджує й офіційна статистика. Так, у поточному році спостерігається зростання промислового виробництва в Україні. Тенденція до відновлення торкнулася металургійної галузі, хімічної промисловості та АПК. Яскрава тенденція щодо відновлення національної економіки – це наслідок політичної стабілізації і сприятливої для України кон'юнктури зовнішніх ринків.

Значно сприяє відновленню стабільності в країні співпраця з МВФ, кошти якого допоможуть українському уряду пережити важкі для державних фінансів часи. Однак іще рано говорити про остаточний вихід із кризи. Головне завдання уряду на поточному етапі – удосконалення податкового законодавства, а також впровадження інших заходів для підвищення зацікавленості іноземних інвесторів у виході на український ринок [2]

Отже, ключовим принципом вибору та реалізації заходів щодо забезпечення фінансової стабільності є балансування між захистом фінансової системи та наданням учасникам фінансового ринку можливості вводити інноваційні операції. Завдяки фінансовим інноваціям (зокрема, валютним, відсотковим і товарним ф'ючерсам та опціонам) фінансові установи здатні краще управляти власними активами та зобов'язаннями. Інноваційні підходи застосовують і до суспільного розвитку, що є важливою умовою сучасного життя країни. Отже, інноваційна складова політики держави, спрямована на створення фінансово-економічних, науково-технічних і правових засад суспільного прогресу має бути пріоритетною [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Федулова Л.І Прогнозування впливу інноваційних Факторів на розвиток економіки України/ науковий журнал «економіка і прогнозування »-2011- №2/2011
2. Звіт конференції, Фінансова стабільність/газета «Цінні папери України» - 2010- №39
3. Артус М.М./ Бюджетна система України/ навчальний посібник/Артус М.М .,Хижа Н.М.- К.:Вид-во Європ. ун-ту, 2005.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
bs.serebrennikov@gmail.com

1. Розвиток інтеграційних процесів в світовій економіці можна вважати об’єктивною закономірністю та одним з істотних факторів впливу на національні економіки як країн-учасників, так і тих, що залишаються осторонь них. Особливим їх проявом є міжнародна секторальна інтеграція, яка здійснюється в конкретних секторах (галузях) економіки. Зокрема, в електроенергетичній сфері вона містить дві взаємодоповнюючі складові: а) техніко-технологічна інтеграція національних енергосистем для забезпечення інфраструктурних можливостей їх виробничої кооперації та оптимальних технічних умов транскордонного обміну електроенергією (в країнах Європи – ENTSO-E); б) інституційна інтеграція електроенергетичних ринків (ЕЕР) для покращення умов міжнародної торгівлі електроенергією та інвестування (в країнах Європи – Європейське енергетичне співтовариство). Їх асинхронна чи часткова реалізація обмежує можливості отримання низки ефектів від інтеграції суб’єктами національних ЕЕР, утворення ефектів на мезо- та макроекономічному рівнях.

2. Аналіз світових тенденцій розвитку ЕЕР показує, що секторальні інтеграційні процеси носять регіональний; сталий; довгостроковий характер, спричиняють об’єктивну необхідність а) конвергенції моделей ЕЕР (шляхом здійснення лібералізації ринків як країн-учасників, так і сусідніх з ними країн) та б) розвитку електроенергетичної інфраструктури (транскордонних електричних зв’язків, використання відновлювальних джерел енергії тощо). Україна, ставши з 2011 р. членом Європейського енергетичного співтовариства, взяла на себе низку міжнародних зобов’язань в енергетичній сфері, головним чином, економічного та екологічного характеру у вигляді *acquis communautaire* (директиви, регламенти ЄС тощо) з відповідними термінами виконання. Виконання даних зобов’язань пов’язане з лібералізацією національного ЕЕР, модернізацією основних виробничих фондів теплової генерації з урахуванням європейських екологічних стандартів (викиди SO_2, NO_x, золи ТЕС та ТЕЦ потужністю більше 50 МВт), розвитком відновлювальних джерел енергії.

3. Міжнародні зобов’язання країни, її участь у наднаціональних профільних організаціях, зокрема, ЄЕнС, є істотними передумовами, які стимулюють та прискорюють процеси міжнародної секторальної інтеграції шляхом адаптації електроенергетичної системи та ринку до міжнародних технічних, екологічних стандартів, принципів функціонування ЕЕР: підвищення рівня прозорості; внутрішньої та зовнішньої відкритості (забезпечення "вільного доступу" до електричних мереж та ринків); лібералізація комерційних відносин між учасниками ринку та ціноутворення; розвиток біржової торгівлі електроенергією. Внаслідок цього в довгостроковому періоді може виникати низка позитивних ефектів: вирівнювання та відносне зниження рівня середньої ціни електроенергії на національних ЕЕР; підвищення якості та надійності електропостачання; зменшення негативних екологічних екстерналій. Разом з тим, нині стає очевидним, що Україна поки не має сформованого комплексу передумов, необхідних для вчасного та повного виконання взятих міжнародних зобов’язань в енергетичній сфері та повноцінної секторальної інтеграції з країнами ЄС.

4. До основних передумов забезпечення ефективної інтеграції ЕЕР України та країн ЄС, відносимо такі: цільова державна політика та стратегія довгострокового розвитку електроенергетики України; створення необхідного інфраструктурного (інституційного та технічного) забезпечення лібералізації національного ЕЕР; мінімізація конфлікту економічних інтересів господарюючих суб’єктів ЕЕР (енергогенеруючих, постачальних компаній (обленерго)), споживачів з урахуванням очікуваних для них наслідків від впровадження нової моделі ЕЕР; виконання технічних вимог та критеріїв безпеки ENTSO-E щодо роботи енергосистеми України; забезпечення необхідними ресурсами масштабної технічної модернізації вітчизняної електроенергетики; забезпечення ринкового механізму повернення реальних капітальних інвестицій в електроенергетичні об’єкти.

5. Лібералізація ЕЕР України, його європейська інтеграція прискорюватиме зростання цін на електроенергію на внутрішньому ринку в середньостроковому періоді через дію низки ринкових, технічних, екологічних чинників. Разом з тим, цей процес буде супроводжуватись підвищенням надійності роботи ОЕС України та покращенням стану навколишнього природного середовища. Для України інтеграція енергосистеми з ENTSO-E буде істотно вигіднішою при збереженні роботи в паралельному режимі з країнами СНД, що дозволить мінімізувати витрати на виконання технічних і безпекових вимог ENTSO-E та продовжувати експорт електроенергії на ЕЕР Білорусі та Молдови.

Перспективами подальших досліджень в рамках проблематики інтеграції ЕЕР України та країн ЄС є: оцінка впливу виконання вимог та стандартів ЄС на ціни електроенергії в Україні, її конкурентоспроможність на ЕЕР країн ЄС; впливу зростання внутрішніх цін на електроенергію на сектори національної економіки; оцінка потенційних економічних ефектів мікро- та макрорівнів від експорту електроенергії на ЕЕР країн ЄС в довгостроковому періоді.

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Сидорук А. М., гр. УС-82, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
anastasiasidoruk@mail.ru

Термін «інтелектуальна власність» сформувався у 1967 році після створення Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Організація доклала багато зусиль для світового визнання та для закріплення цього терміну [1].

Зараз під терміном «інтелектуальна власність» розуміють - результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інш.) або кількох осіб. Право інтелектуальної власності — у найширшому розумінні означає закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях [1].

Інтелектуальна власність відіграє важливу роль в ефективності інноваційної діяльності країни, та в кінцевому рахунку, конкурентоспроможності національної економіки.

На сучасному етапі розвитку світової економіки товарний обмін науково-технічними досягненнями і різними об'єктами інтелектуальної власності став самостійною сферою економічних відносин як міждержавних, так і всередині країни.

Міжнародна торгівля результатами інтелектуальної власності відрізняється від торгівлі товаром як матеріальним об'єктом. В якості товару тут виступають продукти інтелектуальної праці, в формі патентів на винаходи, промислових зразків, корисних моделей, ноу-хау, товарних знаків.

В сучасних умовах торгівля винаходами, ноу-хау, промисловими зразками, моделями і товарними знаками на зовнішньому ринку має величезне значення для економічного розвитку будь-якої держави. Експорт технологій стає одним з найбільш значних джерел одержання валютних коштів для держави. За даними статистики об’єм продаж об’єктів інтелектуально власності у світі в цілому становить близько 1,8 трлн. доларів США. Лідерами у міжнародній торгівлі є Німеччина, Франція, США, Китай і Японія [2].

Інноваційний розвиток країни в основному залежить від використання науково-технічного потенціалу. Україна зберегла значний науковий, виробничий та технологічний потенціал завдяки якому вона може забезпечити збільшення виходу вітчизняної продукції на світовий ринок.

Порівнюючи показники інноваційної активності українських підприємств та діяльність інноваційно-активних підприємств в країнах ЄС свідчить про значне відставання України в інноваційній сфері. Найгірші показники в інноваційній сфері мають наступні країни: Латвія (14,6%), Угорщина (21,1%), Румунія (21,9%), найвищі – Ірландія (56,7%), Бельгія (59,6%) та Німеччина (69,7%).

Ефективною структурою поєднання національної науки з виробництвом є технопарки. Але вони в цілому не забезпечують інноваційний ріст. Потрібні більш ефективні моделі організації та функціонування інноваційних об’єднань, які б ґрунтувалися не на державних пільгах, а на залученні в НДДКР приватного капіталу. Українські технопарки в період 2000-2004 роки, коли діяв встановлений законом спеціальний режим, забезпечили високі темпи зростання випуску інноваційної продукції (в середньому 39% на рік). Обсяг реалізованої інноваційної продукції технопарків України значно скоротився, в 2005 році даний показник складав – 2272888,75 тис. грн., в 2009 році – 341717,10 тис. грн., різкий спад реалізації пояснюється відсутністю державної підтримки [2].

В економічно розвинених країнах динаміка зростання продажів інтелектуальних продуктів істотно перевищує аналогічні показники для інших видів товарів і послуг. Обсяг світової торгівлі ліцензіями на право використання об’єктів інтелектуальної власності щорічно збільшується на 12% в той час як темпи зростання світового промислового виробництва не перевищують 2,5 – 3 % на рік.

В наш час інтелектуальна власність відіграє вирішальну роль як інструмент, що сприяє інноваційній діяльності країни, практичній передачі технологій та промисловій конкурентоспроможності. Для виходу на лідируючу позицію в конкурентній боротьбі необхідно забезпечити сприятливі умови для інноваційної діяльності, заснованої на інтелектуальній власності. При цьому важливо проводити роботу у всіх напрямках, починаючи від фундаментальних досліджень і закінчуючи формуванням і розгортанням інноваційної інфраструктури.

Інноваційний розвиток країни є чинником ефективного використання науково-технічного потенціалу і економічного зростання, а також підвищення конкурентоспроможності національних підприємств, галузей та економіки України в цілому.

Однією з умов інтеграції України в міжнародні економічні відносини є вдосконалення національної системи передачі інтелектуальної власності, оволодіння всією сукупністю знань світового співтовариства у сфері торгівлі інтелектуальною власністю та побудова економіки, в основу якої буде покладено інноваційну модель розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вікіпедія вільна енциклопедія. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org

2. Державна служба статистики України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Смірних Д.В., гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
dariasmirnykh@gmail.com

1. Основою сучасної конкурентоспроможності виступають інновації, які створюють конкурентні переваги і дозволяють країнам, що ними володіють, посідати гідне місце в суспільно-цивілізаційному розвитку. Розвиток інноваційної діяльності у виробничій сфері за головну мету має створення основи для довгострокової конкурентоспроможності [1]. Інноваційний фактор у розвитку промисловості притаманний усім розвиненим державам, тому що в результаті інноваційної діяльності країна починає виробляти високотехнологічну конкурентоспроможну продукцію, і це забезпечує високі позиції національного товаровиробника на світовому ринку. Завдяки цьому інноваційна діяльність є каталізатором зростання економіки в сучасних умовах глобалізації економічного життя.
2. Технологічна структура промисловості України не відповідає вимогам часу. Вона базується переважно на традиційних технологіях, започаткованих ще на ранніх стадіях індустріалізації, тому просте її відтворення не зможе забезпечити Україні довгострокового економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності виробництва [2]. Однією з головних перешкод до зростання конкурентоспроможності промисловості України є неготовність держави вкладати значні кошти в розробку інноваційних технологій виробництва. Слід зазначити, що саме це призводить до старіння промислового сектору, підприємства якого скорочують обсяги виробництва наукоємної продукції на користь більш дешевої і технологічно простішої [3]. Протягом останніх років на науку і науково-технічні роботи витрачається 1,2% ВВП, з них з держбюджету лише 0,4%, що на порядок менше, ніж у розвинутих країнах [4]. За даними 2007 року лише у 11,5% промислових підприємств було впроваджено інновації [5]. Слід звернути увагу, що в розвинених країнах частка інноваційно активних підприємств сягає 70 відсотків.
3. Проаналізувавши інноваційний розвиток України, можна побачити, що з кожним роком збільшується питома вага реалізованої інноваційної продукції у промисловому виробництві. Це свідчить про зростання споживчого попиту суб'єктів національної економіки на інноваційні продукти, технології, знання. Також посилюється конкурентний тиск на внутрішньому та зовнішньому ринках, що підводить підприємства до розуміння того, наскільки важливою є інноваційна переорієнтація виробництва.
4. В Україні склалася модель фінансування інновацій, згідно з якою основний об'єм інвестицій в дану сферу надходить з боку держави, що не відповідає сучасним світовим тенденціям. В ринково розвинутих країнах в інноваційній діяльності на загальнонаціональному рівні провідне місце належить корпоративному сектору науки, в якому знаходиться набагато більша чисельність наукових кадрів, патентів, новітніх продуктів та технологій і здійснюється найбільший обсяг витрат, адже такі потужні структури як ТНК мають достатньо грошових ресурсів для здійснення такої діяльності та проведення експериментів. Питома вага витрат корпорацій на дослідження та інноваційні розробки у більшості ринково розвинених країн світу сягає 60-70 % загальнонаціональних витрат на інноваційні розробки [1]. Таким чином ТНК в інноваційно-інвестаційному процесі є головним суб'єктом.
5. Щоб збільшити обсяг інновацій в промисловості України і підвищити рівень конкурентоспроможності держава повинна сприяти розвитку фундаментальної науки в рамках академічної та освітньої науки. Також вона повинна створити потужну інноваційну інфраструктуру й інституціональні передумови для активізації інноваційної діяльності в крупних, середніх і малих бізнесових структурах.
6. В умовах вільної конкуренції інноваційна діяльність пронизує кожен сектор економіки та є необхідною умовою розвитку виробництва, розширення виробничих можливостей підприємства, покращення якості продукції, появи нових товарів та послуг, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чижов, С. Інноваційний фактор у підвищенні конкурентоспроможності промисловості України [Електронний ресурс] / С. В. Чижов // Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. – Режим доступу: http://iee.org.ua/files/alushta/89-4ijov-innov_factor.pdf
2. Чиківчук, Є. Інноваційний розвиток як підґрунтя успішної промислової політики країни / Є. Чиківчук // Міжнародне науково-технічне співробітництво. – 2009. – С. 93.
3. Чумаченко, Г. Актуальні питання міжнародного економічного співробітництва України в науково-технічній сфері [Електрон. ресурс] / Г. Чумаченко. – Режим доступа: 4. http://justinian.com.ua/article.php?id=1303
4. Згуровський, М. Науково-технологічний розвиток України за умов світової глобалізації: [Електрон. ресурс] / М. Згуровський. – Режим доступа: http://www.dt.ua/3000/3300/30465/
5. Інноваційна активність промислових підприємств: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://www.ukrstat.gov.ua/

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МОБІЛЬНОГО ЗВЯЗКУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Солопченко А. В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», just_ns@hotmail.com

Технології мобільних комунікацій стали доступними користувачам більш як 30 років тому – перші мережі стільникового зв'язку були введені в експлуатацію на початку 1980-х років. Однак це не заважає цьому ринку демонструвати динамічне зростання від самого його започаткування до сьогодення. Попит на послуги мобільного стільниковогозв'язку перевищив всі очікування. Так, компанія AT&T на початку 1980х років прогнозувала, що відмітку в 1 000 000 користувачів буде досягнуто в 2000 році, тоді як ще в 1994 році в світі нараховувалось 12 000 000 абонентів. Станом на 2011 рік за даними Міжнародного Союзу телекомунікації в світі зареєстровано 5 980 906 217 абонентів мобільного зв'язку, тобто 86,7 на кожних 100 жителів планети [1]. Однак показник проникнення (співвідношення кількості абонентів до населення) в світі залишається досить нерівномірним:середній глобальний рівень складає 87%, в розвинутих країнах часто перевищує 105%, а в країнах, що розвиваються, - 72% [2].

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій не має бути самоціллю. Принцип побудови інформаційного суспільстварозглядає його як інструмент для створення покращених соціальних та економічних умов діяльності людини. Глобальні тенденції показують неоднаковий рівень впровадження інформаційно-комунікаційної складової суспільних відносин в різних країнах світу, однак дозволяють аналізувати її вплив.

Еволюція технологій мобільного стільникового зв'язку забезпечила експоненціальне зростання ефективності використання частотного ресурсу та надання широкого спектру послуг абонентам. Якщо стандарти першого покоління, такі як AMPS, NMT-900/1800, дозволяли надавати лише послуги голосового зв'язку, то стандарти четвертого покоління LTE та WiMAX забезпечують передачу голосових даних, медіа-контенту,відеозв'язокта мобільний доступ абонентів до мережі Інтернет із швидкістю передачі даних до 1 Гб/с, завдяки чому в багатьох розвинених країнах мобільні гаджети стали надійним засобом здійснення трансакційних платежів та ділової комунікації. Вдосконалення інформаційної інфраструктури бізнес-середовища завдяки таким технологіям дозволяє говорити про прямий вплив ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) на загальний рівень добробуту населення та обсяг ВВП. В підтвердження можна навести такі факти:

- За темпом зростання показника проникнення мобільного зв'язку країнами-лідерами є Південна Корея, Японія, Китай та Індія, національні економіки яких є найбільш динамічно зростаючими
- Додана вартість, створена операторами широкосмугового мобільного зв'язку в світі склала в 2011 році 485 млрд. US$, або 2,7% від світового ВВП.
- 8 трлн. текстових повідомлень (SMS) були відправлені в 2011 році, що робить цей сервіс лідером мобільної комунікації [2]. Але більш швидко поширюється використання мобільної електронної пошти, миттєвих повідомлень (IM) та MMS.
- Введення в експлуатацію мереж IP-телефонії (стандарти 3G та 4G) стало каталізатором ринку мобільних пристроїв та операційних систем, що підтримують останні стандарти. Так компанія Apple продала в 2011 році майже 60 мільйонів Iphones, втой час як Google Android OS зростає на 886% за рік і вданий час активує близько 160 тис. пристроїв в день у більш ніж 40 країнах світу.

Сектор ІКТ в Україні можна класифікувати як перспективний. Сьогодні більшість операторів мобільного зв'язку в країні працюють за класичною технологією GSM, що відноситься до другого покоління. В грудні 2006 компанія ЗАТ «Телесистеми України» оголосила про запуск з січня 2007 року мережі 3G під торговою маркою«PEOPLEnet» стандарту CDMA2000 1xEV-DO (800 МГц). Незабаром іншими операторамибула впровадженатехнологія UMTS 2100 з надбудовою HSDPA (3,5G). Середній рівень проникнення мобільного зв'язку по країні досяг 82%[4]. Однак широкого розповсюдження технологія ще не набула, що створює додаткові потенційні можливості на цьому ринку. З огляду на те, що в світі все більшої популярності набуває технологія LTE, що в десятки разів збільшує швидкість передачі даних в порівнянні з GSM (відповідно 326,4-172,8 Мбіт/с та 5.6 -13 кбіт/с), то створення сприятливого інвестиційного клімату на ринку ІКТ в Україні має стати однією з першочергових задач стратегії розвитку інформаційного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. ITU World Telecommunication / ICT Indicators database. // ITU. – Mode of access: http://www.itu.int/ict/statistics.− Last access: 1-02-2012. − Title from the screen.
2. ITU World Telecommunication / ICT Indicators database. // ITU. – Mode of access: http://www.itu.int/ITU-D/ict/facts/2011/material/ICTFactsFigures2011.pdf.− Last access: 1-02-2012. − Title from the screen.
3. Apple Inc. / Marketing statistics. // . – Mode of access: http://www.apple.com/
4. Офіційний веб-сайт Національної комісії з державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. // - Режим доступу:http://www.nkrz.gov.ua

АНТИКРИЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ В УКРАЇНІ

Сопрун Н. В.,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, natasoprun@gmail.com

Світова економічна криза 2008-2009 рр. спричинила значний вплив як на економіку України в цілому, так і на окремі галузі. Оскільки деякі господарські одиниці так і не змогли досягти докризового рівня розвитку, тому тема дослідження їх антикризової діяльності залишається актуальною. Вивчення впливу кризи на телекомунікаційну галузь України дає змогу розробити ефективні шляхи подолання негативних наслідків для телекомунікаційних підприємств.

Телекомунікації виступають ключовою компонентою інфраструктури сучасного бізнесу. Досягнення сучасного рівня інтернаціоналізації та глобалізації господарських відносин було б неможливе без засобів комунікації [1]. Світова торгівля товарами та послугами, міжнародні фінансові ринки, міжнародних рух факторів виробництва розвивалися, в тому числі, завдяки прогресу у галузі

В умовах кризового стану телекомунікаційні підприємства України зіткнулися з низкою проблем, які негативно позначилися на показниках їхньої діяльності. Серед них можна виділити 3 основні проблеми, які в подальшому стали причиною виникнення інших [2]:

- масовий відтік абонентів, який в першу чергу був пов'язаний з відмовою населення користуватися другорядними сім-картками, що були так поширені в докризовий період (рівень проникнення мобільного зв’язку у 2008 році становив 120%);
- падіння доходів телекомунікаційних компаній, що було спричинено переходом користувачів мобільних послуг на більш вигідні тарифи всередині мережі та зменшенням дзвінків на мережі інших мобільних операторів;
- збільшення витрат на другорядні послуги, що проявилося в компенсації падіння доходів телекомунікаційних компаній за рахунок підвищення вартості другорядних послуг, таких як роумінг, плата за з’єднання, СМС, ММС, мобільний Інтернет.

В умовах кризи кожна компанія застосовувала та продовжує засовувати власні антикризові заходи, а саме:

- ПрАТ «Київстар» особливу увагу звертає на збереження контрактних абонентів, пропонуючи для них нові сервіси та тарифи за меншою вартістю;
- ПрАТ «МТС Україна» концентрує увагу на використанні дешевих сервісів, намагаючись таким чином утримати користувачів передплатного сегменту;
- ТОВ «Астеліт» пропонує тарифні плани на менш вигідних умовах, зменшуючи кількість «безкоштовних» хвилин, СМС та інтернет-послуг;
- ВАТ «Укртелеком» для боротьби з кризою провела реорганізацію своєї діяльності, продавши більшу частину свого акціонерного капіталу приватним підприємцям [3].

Проаналізувавши наслідки світової економічної кризи та шляхи їх подолання, можна зробити певні узагальнення та надати пропозиції щодо покращення організації діяльності телекомунікаційних компаній в умовах кризи (табл. 1).

Таблиця 1

Антикризова діяльність телекомунікаційних компаній України

Наслідки кризи	Заходи їх подолання
Дефіцит кредитних ресурсів для розбудови ІТ інфраструктури	Застосування вертикальної інтеграції, реорганізація своєї діяльності для ефективного залучення іноземного капіталу
Скорочення попиту на послуги та відтік абонентської бази	Проведення диверсифікації внутрішньої діяльності – надання нових послуг користувачам на більш вигідних умовах шляхом використання інновацій в сфері мобільного сервісу, інтернет-послуг, комерції
Зниження прибутків телекомунікаційних компаній	Оптимізація витрат компаній шляхом конвергенції незалежних послуг: фіксованої та мобільної телефонії, широкосмугового доступу до інтернету та телебачення
Загострення конкуренції між компаніями	Використання горизонтальної інтеграції – злиття, поглинання, співпраці різних компаній телекомунікаційної галузі для спільного подолання наслідків кризи

Поєднання різних антикризових заходів дає змогу компанії більш ефективно діяти в складних кризових умовах та підвищує її готовність до наступних кризових потрясінь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аникин О. Б. Мировой рынок телекоммуникаций: современные тенденции, стратегии и перспективы развития : монография / О.Б. Аникин. – М.: ГУУ, 2009. – 170 с.
2. Чигир С. Мобільний зв'язок не злякався кризи [Електронний ресурс] // Економічна правда. – Режим доступу: http://www.epravda.com.ua/publications/2010/03/9/229047/.
3. Маскалевич И. «Укртелеком» - за десятку без тары // Зеркало недели. - № 49. – 30 декабря 2010 г.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Стрижак О. О., к.е.н., доцент,
Харківський національний економічний університет, Elena_Stryzhak@rambler.ru

Глобалізація як об'єктивна тенденція розвитку суспільства та кінцева стадія інтернаціоналізації виробничих відносин характеризується певними змінами у технічній, економічній, соціальній та інших сферах сучасного соціуму. Окрім беззаперечних переваг, забезпечених загальносвітовою інформатизацією та комп'ютерізацією, стрімким впровадженням новітніх досягнень техніки та технології у всі сфери життєдіяльності, глобалізація сприяє виникненню проблем, які підчас носять загальносвітовий характер та впливають на розвиток багатьох країн і світу в цілому.

Питанням впливу процесів глобалізації на соціально-економічну сферу присвячено наукові праці багатьох вчених, наприклад, Загашвілі В.С. [1], Іванова Н.П. [2], Филюк Г.М. [3] та інших. Однак, незважаючи на детальне і ґрунтовне дослідження сутності глобалізації, її тенденцій, чинників, проявів тощо, окремі проблеми глобалізації суспільства потребують подальшого опрацювання.

Певною мірою це обумовлено стрімким, інколи неконтрольованим розвитком глобальних процесів, їх непідвладності окремим урядам, державам, міжнародним об'єднанням, а також неможливості пристосування готових наукових рекомендацій до підчас непередбачуваних змін в економіці та суспільному житті. Саме тому феномен глобалізації привертає пильну увагу фахівців. Зокрема, актуальним є аналіз соціально-економічних проблем глобалізації сучасного суспільства.

Однією з насущних проблем залишається проблема бідності. Всупереч оптимістичним сценаріям розвитку суспільства, при швидких темпах науково-технічного прогресу, зростанні середньосвітових показників ВВП на душу населення, кількість бідних у світі не зменшується, а в окремих країнах люди навіть потерпають від депривації (позбавлення питної води, харчування, житла тощо).

Розвиток фармацевтичної промисловості та новітні наукові розробки у сфері охорони здоров'я сприяли значному зменшенню смертності від інфекційних хвороб у країнах, що розвиваються, завдяки вакцинації та запобіганню епідемій, а також підвищенню тривалості життя в загальносвітових масштабах. При цьому вікова структура в державах суттєво відрізняється: якщо в одних країнах (переважно розвинутих) відбувається процес старіння населення, то у великій кількості країн, що розвиваються, здійснюється неконтрольоване демографічне зростання. Окремо слід виділити африканські країни, де збільшенню кількості населення перешкоджає епідемія ВІЛ/СНІДу.

Окрім цього, в глобальному суспільстві відбувається збільшення прірви між високорозвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Це стосується як рівня доходів, так і відмінностей у рівні та якості життя населення. При невисокому рівні середньодушових доходів у країнах, що розвиваються, як правило, в них існує і більша нерівність у розподілі благ і прибутків. Як наслідок з кожним роком збільшується кількість мігрантів, у тому числі нелегальних, із країн, що розвиваються, у розвинені.

Проявом соціально-економічних суперечностей глобалізації є поляризація суспільства, яка загострюється у двох напрямках протистояння: загальнопланетарному (бідні країни – багаті країни) та всередині окремих країн (бідні особи – багаті особи). На посилення соціального напруження значно вплинула остання всесвітня фінансова-економічна криза та її негативні наслідки, що проявилося у зменшенні доходів більшої частини населення світу.

Окреслені вище проблеми породжують інші: етнічні (окремі національні меншини жадають незалежності, що часто виражається у прагненнях до сепаратизму, наприклад, курди у Туреччині чи баски в Іспанії), релігійні (певні релігійні групи не можуть інтегруватися у суспільство, частиною якого вони стали внаслідок міграції, чи пропагують цьому суспільству свої цінності, наприклад, ісламські громади у ЄС), культурні (стале протистояння внаслідок різних культурних традицій та норм, наприклад, відношення до УПА (Української повстанської армії) мешканців Сходу та Заходу України) тощо. Невирішеність цих проблем призводить не лише до загострення соціальної напруженості, але й до неконтрольованих наслідків, які в окремих випадках закінчуються озброєними конфліктами.

Розповсюдження Інтернету й загальна інформатизація в глобальному суспільстві не вирішили цих проблем, а навпаки, загострили їх. Завдяки розвитку засобів зв'язку відбувається не лише поширення демократичних принципів і процедур та свободи слова, але й здійснюється консолідація дій екстремістських та терористичних угруповань, посилюється нетерпимість у суспільстві. Для розв'язання тих соціально-економічних проблем, що породжуються у глобальному середовищі, вже недостатньо зусиль однієї країни, необхідний розвиток наддержавних механізмів контролю й запобігання конфліктів у глобальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загашвили В. Государство на новом этапе экономической глобализации / В. Загашвили // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – № 5. – С. 43–51.
2. Иванов Н. Глобализация и бедность / Н. Иванов, Н. Гоффе, Г. Монусова // Мировая экономика и международные отношения. – 2010. – № 9. – С. 29–42.
3. Филюк Г. М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: Монографія. / Г. М. Филюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2009. – 404 с.

ИННОВАЦИОННЫЙ ФАКТОР В РЕАЛИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ

Чавдар К. О., гр. УС-11, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
katyachavdar@mail.ru

В современном мире в условиях глобализации экономики и повышении конкуренции , в существенной мере увеличивается роль инновационной деятельности, которая необходима для обеспечения конкурентной способности промышленных предприятий. На данный момент разработка и распространение новых продуктов, услуг, технологий ,становятся основными факторами роста объемов производства, занятости, инвестиций и внешнеторгового оборота. В развитых странах процент прироста валового внутреннего продукта (ВВП) на часть новых или усовершенствованных технологий, оборудования, продукции составляет 70-80% [1].

Непосредственная связь инновационного и стратегического управления является отличительной чертой современных инновационных процессов .Это связано с тем, что обуславливать главное направление развития промышленного потенциала должны инновации . Найти резервы для повышения свойств продукции, роста производительности труда, сбережении трудовых и материальных расходов, усовершенствования организации производства и повышения уровня его результативности позволяет осуществить переход к инновационному стратегическому управлению на современном этапе развития экономики.

Инновации являются движущей силой экономического развития страны, поэтому Украине важно начать осуществлять свой инновационный потенциал. Согласно рейтинга Всемирного Экономического Форума, Украина занимает 82-е место из 142 стран по показателю «инновации», уступая России, Португалии, Венгрии, Польше, Латвии, что свидетельствует о ее достаточно не высоком инновационном потенциале [2].

Промышленный потенциал являет собой совокупную вероятность отраслей промышленности разрабатывать общественно необходимую продукцию , как в пределах страны, так и в границах всей системы мирового хозяйства [1].

Отсутствие четкой ориентировки украинских предприятий в конъюнктуре рынка развитых стран, приводит к тому, что данные предприятия реализуют свою продукцию по демпинговым (заниженным) ценам. Это ведет к убытку государственного бюджета и снижению величины украинского экспортного потенциала.

Уровень конкурентоспособности экономики Украины ниже, чем в странах Европейского Союза, а темпы экономического развития не соответствуют западноевропейским.

В развитии торговых отношений Украины с Европейским Союзом существуют такие проблема, как недостаточная развитость системы стимулирования украинского экспорта, кредитования а также страхования.

Главной внешнеэкономической задачей Украины должен стать переход от экспорта сырья к вывозу готовой продукции. Для решения этой задачи необходимо провести серьезную техническую модернизацию украинских промышленных предприятий с целью привлечения новейших технологий. При этом нужно учесть, что курс на развитие партнерских отношений со странами Европейского Союза не должен означать для Украины отказа от отстаивания национальных интересов. Необходимо разработать гибкую и эффективную торговую политику, которая бы защищала национальных производителей, а заодно создавала бы условия для свободной рыночной конкуренции.

Для того, чтобы промышленный потенциал Украины влился в систему мирового хозяйства, нужна открытость экономики страны и соответствующая законодательная, налоговая и таможенная база. Также необходим иностранный опыт, который может быть использован и адаптирован к украинским условиям.

ЛИТЕРАТУРА

1. Баранчеев В.П. Инновационный менеджмент. – М.: "Финстатинформ", 2000.
2. Всемирный экономический форум: рейтинг глобальной конкурентоспособности 2011—2012.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Чеберніна А.Ю., гр. УС-81, ФММ,
НТУУ «Київський політехнічний інститут», a.chebernina@gmail.com

Стратегією економічного розвитку України передбачено, що невід'ємною складовою стабільного зростання держави є впровадження інноваційної моделі розвитку. Дане питання актуальне, оскільки держава на сьогоднішній день, на жаль, не здатна конкурувати з іншими за технічним, технологічним та структурним рівнями розвитку національної економіки. Новітні технології, які використовуються у світовому господарстві, дають змогу ефективніше та з меншими витратами використовувати ресурси, які знаходяться у власності окремих підприємств та країни загалом.

На сьогоднішні з загальної кількості підприємств лише 11 % використовують інновації у своїй діяльності. Хоча доцільність впровадження інновацій усіх напрямів очевидна, оскільки даний процес має тенденцію до підвищення продуктивності праці працівників, зменшення затрат на виконання певного роду робіт та інше. Інноваційні проекти є важелем, що сприяє залученню додаткових коштів не лише на визначене підприємство, а й у економіку країни.

Інноваційний проект є комплектом документів, де зазначаються процедури та заходи створення та використання інноваційної продукції. Проектом передбачено, що у процесі його виконання новація буде розроблена, вироблена, впроваджена та відповідно оцінена з наукової та комерційної точки зору. Під категорією інноваційний проект часто мають на увазі взаємопов'язані цілі та методи їх досягнення, що представлені мережею дослідницьких, наукових, фінансових організаційних, маючи на меті вирішення зазначеної науково-дослідної та технічної проблеми із застосуванням інновацій. Функцією нововведень є їх науково-технічна новизна та практичне використання отриманих результатів[1].

Розвиток економіки країни сприяє тому, що поширюється тенденція до зростання кількості міжнародних інноваційних проектів, що впроваджуються на території України. Їхньою особливістю є те, що інвестування, так як і подальші результати діяльності, є власністю однієї або декількох країн.

Підприємства України, в основному, розповсюджують свою діяльність за напрямом впровадження нових технологічних процесів. Проте кошти, які виділяються є достатньо низькими порівняно з іншими країнами Європи та світу.

Загальний обсяг витрат за напрямами інноваційної діяльності у 2010 році склав 8045, 5 млн. грн., що майже у 8 разів більше, порівняно з 2000 роком. Понад 90 % витрат на інновації, а саме 7698,7 млн. грн. припадає на переробну промисловість. Та все ж зазначена сума є недостатньою для забезпечення потреб підприємств у новаціях. Причому зазначимо, що 62, 8 % коштів спрямовуються на придбання обладнання, установок та машин, а не на розробку продукції. У розвинених країнах світу, наприклад з Скандинавського регіону, науково-технічні витрати на інноваційну діяльність сягають до 4 % ВВП [2].

Станом на сьогоднішній день спостерігається тенденція, що понад 50 % коштів, що вкладаються в інновації – є власністю підприємств. Державне фінансування не сягає й 2 % загальної кількості.

У країні існують певні перешкоди, що гальмують впровадження міжнародних інноваційних проектів:

- тривалий час реалізації проектів створює проблеми, пов'язані з тим, що коло інвесторів, готових працювати на довгострокову перспективу обмежений;
- нестабільність економіки – вплив регіональних та фінансових криз, коливання рівнів цін та валютних курсів, інфляція - породжує додаткові ризики для іноземних та вітчизняних інвесторів;
- брак кваліфікованих працівників, у зв'язку з незадовільними умова праці та життя;
- значні витрати на кожному з етапів впровадження проектів;
- недосконалість законодавчої бази щодо захисту прав інвесторів;
- недостатня кількість знань про інновації, що мають бути реалізовані.

Для ефективного вирішення вищезазначених проблем вважаємо за доцільне запропонувати наступні шляхи вирішення поставлених питань:

- впровадження ефективного єдиного уніфікованого механізму щодо зменшення ступенів ризику, у який можливе внесення корективів відповідно до конкретних проектів;
- стимулювання вітчизняного персоналу для роботи над проектами шляхом преміювання, надання посадового підвищення, відзначення виконавців різного роду відзнаками;
- ґрунтуючись на досвіді розвинених країн впровадити модель пільгового податкового режиму;
- стимулювання інноваційної діяльності шляхом надання пільг, дотацій для підприємств.

Таким чином, орієнтуючись на розвиток та впровадження інновацій, Україна зможе досягти належного місця у числі інших розвинутих держав за умови, що пріоритетним шляхом свого зростання обере напрям існування орієнтуючись на інноваційний тип розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1.Закон України "Про інноваційну діяльність": за станом на 08.09.2011р./ Верховна Рада України.— Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2011. — 1 с. — (Бібліотека офіційних видань).

2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]/ Держ. ком. статистики України; ред. І.В. Калачова — К. : ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2011.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Ченуша О.С., аспірант,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
chenusha_as@yahoo.com

На сьогоднішній день енергетика є невід’ємною складовою ефективного розвитку економіки та конкурентоспроможності країни в цілому. В кожній країні паливно-енергетичний комплекс знаходиться під пильним контролем держави. Пояснюється це впливом даної галузі на всю економіку та безпосередньо на енергобезпеку країни. У сучасних умовах енергетика використовується, також як політичний важіль на світовій арені. Крім пильного контролю з боку держави, енергетика знаходиться під ретельним наглядом та контролем світових організацій, перелічемо основні з них: Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ (англ. IAEA)); Міжнародне енергетичне агентство (МЕА (англ. IEA)); Організація країн експортерів нафти (ОПЕК (англ. OPEC)) [1].

Всесвітне виробництво електроенергії за видами палива: ядерна (13,5%) ; природний газ (21%); гідро (15,9%); вугілля / торф (41%); нафта (5,5%); інші види палива (2,8%) [1]. На сьогодні є актуальним питання оновлення генеруючих потужностей ТЕС, враховуючи світову структуру. Також питання стосується енергетичної безпеки країни враховуючи зношеність генеруючого обладнання ТЕС і не здатність на сьогодні атомної енергетики забезпечити необхідною потужністю попит на електроенергію в Україні.

Розглянемо структуру паливно-енергетичного комплексу України. Основну частку займають АЕС (90 247,7 млн.кВт*г, що складає 46,5%) та ТЕС і ТЕЦ (84 775,2 млн.кВт*г, що складає 43,7%), станом на 2011 рік [3]. Структура статей енергетики виглядає наступним чином: атомна (46,5%); теплова (43,7%); гідро (5,6%); блок-станціями і комунальними ТЕЦ (3,74%); відновлювальна (0,46%) [3]. Отже, найвагоміші статті енергетики України: АЕС та ТЕС з ТЕЦ. Атомна енергетика відноситься до більш ефективного типу енергетичних підприємств на відміну від теплових. Особливу увагу слід приділити встановленим потужностям та рівню виробітку електроенергії. Таким чином, встановлена потужність ТЕС та ТЕЦ становила 33,8 ГВт або 63,5% всієї потужності енергосистеми України, а потужність АЕС 13,8 ГВт або 26% відповідно [2; 29 с.]. Але виробіток електроенергії атомними станціями більший ніж на теплових станціях. Також слід врахувати середні тарифи на відпуск електроенергії котрі становили на 2010 рак:ТЕС – 44,8 коп./кВт*г; ТЕЦ – 68,53 коп./кВт*г; АЕС – 15,94 коп./кВт*г [2; 31 с.]. Враховуючи ці данні можна стверджувати, що атомна енергетика є більш ефективним типом енергетичного підприємства особливо для ринку України. Безумовно АЕС має високі показники, але ризик і складність реалізації та обслуговування таких станцій теж більший.

Вагомим фактором є коефіцієнт використання встановленої потужності (КВВП) котрий становить: ТЕС – 28,3%; ТЕЦ – 18,0%; АЕС – 73,6% [2; 30 с.]. Отже, якщо задіяти не використані потужності ТЕС і ТЕЦ, тобто підняти КВВП на рівень 55% – 65%, то можна задовольняти потреби внутрішнього ринку та збільшити частку зовнішнього. Для реалізації такого рішення необхідно провести глобальну реконструкцію генеруючих потужностей ТЕС та ТЕЦ з метою підвищення потужностей та отримання можливості підвищення КВВП.

Для прикладу розглянемо компанію ДТЕК, котра займає лідируючі позиції на українському ринку. У склад компанії входять такі електростанції: ПАТ «Дніпроенерго»; ТОВ «Східенерго»; ПАТ «Київенерго»; ТОВ «Вінд Пауер»; ПАТ «Західенерго». На сьогодні підприємства ПАТ «Дніпроенерго», ТОВ «Східенерго» та ПАТ «Київенерго» мають потужності 7618 МВт, 3882 МВт, 1200 МВт відповідно. ПАТ «Київенерго» також має виробіток 3614 Гкал/год теплоенергії (4202 МВт у еквіваленті). За рахунок реконструкцій та модернізацій ці показники зростуть на 864 МВт та 25 Гкал/год. Це є наочний пказником від вдосконалення та оновлення потужностей ТЕС і ТЕЦ [2; 39-43 с.].

Для забезпечення оновлення всіх генераторів ТЕС та ТЕЦ (у яких перевищений рівень фізичного та морального зносу) необхідно залучити значні кошти. Це перед усім відобразиться на собівартості електроенергії. Але для ефективного впровадження реконструкцій слід розробити довгостроковий фінансовий план з участю держави. Також до розробки залучити антимонопольний комітет та енергетицні асоціації для можливості отримання фінансових дотацій від світової спільноти.

ЛІТЕРАТУРА

1. International Energy Agency (IEA): Key World Energy Statistics 2011 **/** [summary of key energy data / IEA]. — October 2011. — 82 с.
2. ДТЕК Річний звіт 2010 (Powerful mining) / [Звіт / підгот. ДТЕК/DTEK/ДТЭК «Донбасская топливно-энергетическая компания»] . — 2010. — 142 с.
3. Міністерство енергетики та вугільної промисловості Ураїни: Інформаційна довідка за грудень та 2011 рік [Електронний ресурс] / .— 2012. — 15 с. — доступу до звіту.: http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/printable_article?art_id=216923

К ВОПРОСУ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Черненко Н.А., канд. эконом. наук, доцент кафедры международной экономики
Национальный технический университет Украины „Киевский политехнический институт”
Солодовник Л.М., проф., док. техн. наук, проф. кафедры экономики предприятия,
Государственного высшего учебного заведения «Национальный горный университет»
Солодовник Д., студент 3 курса, финансово-экономического факультета
Государственного высшего учебного заведения «Национальный горный университет»
chernenkonata@mail.ru

Вследствие непрерывного развития научно-технического прогресса во всех отраслях народного хозяйства происходит совершенствование технологии производства и совершенствование технических характеристик и качества выпускаемой продукции. Поэтому в определённый период времени производимая на предприятии продукция начинает уступать по техническим характеристикам и качеству новой продукции этого же назначения, производимой на других отечественных или зарубежных предприятиях, а технология и оборудование предприятия – не соответствовать наиболее прогрессивным. Это приводит к снижению спроса на продукцию, уменьшению цены и получения предприятием прибыли. Поэтому на каждом предприятии периодически возникает проблема необходимости перехода на новую продукцию путём обновления техники и технологии.

Переход к производству новой продукции является одним из наиболее трудных периодов в деятельности предприятия, особенно в том случае, когда этот переход является вынужденным и предприятие к нему заблаговременно не подготовилось.

При этом необходимые для обновления продукции финансовые ресурсы предприятие полностью или частично черпает из фонда накопления, который создаётся путём отчисления в него определённой части чистой прибыли, получаемой от производимой и реализуемой продукции, и амортизационных отчислений. На протяжении жизненного цикла выпускаемой продукции предприятие должно формировать портфельные инвестиции для перехода в будущем на выпуск новой продукции.

Если необходимые для производства новой продукции финансовые средства будут формироваться из фонда накопления, то в течении *T* лет общая сумма для обновления продукции определяется по формуле:

$$Z_{общ} = \sum_{t=1}^{T} \left(\gamma_t \cdot ЧП_t^c + A_t^c \right) \cdot (1+E)^t \,, \qquad (1)$$

где $Z_{общ}$ – общие затраты на момент освоения новой продукции, $;

γ_t – удельный вес фонда накопления в чистой прибыли, формируемой при производстве старой продукции в *t*-м году;

$ЧП_t^c$ – годовой объём чистой прибыли по старой продукции в *t*-м году, $;

A_t^c – амортизационные отчисления в *t*-м году, $;

E – банковский депозитный процент.

Если $\gamma_t \cdot ЧП_t^c + A_t^c$ по годам будет оставаться постоянным, то выражение (1) согласно формуле будущей стоимости срочного аннуитета [1, с.237, формула (6.34)] запишется:

$$Z_{общ} = \frac{\gamma_T \cdot ЧП_T^c + A_T^c}{E} \cdot \left[(1+E)^{T+1} - (1+E) \right] \qquad (2)$$

Отсюда определим возможный объём инвестиций за полезный срок службы T_n выпуска старой продукции:

$$И_в = \frac{\gamma_{T_n} \cdot ЧП_{T_n}^c + A_{T_n}^c}{E} \cdot \left[(1+E)^{T_n+1} - (1+E) \right] - Z_{const}^н - C_{уд}^н \cdot Q_{пр}^н \qquad (3)$$

Получаем: если $И_в \geq И_н$ - денежные средства на обновление продукции будут полностью сформированы, если $И_в < И_н$ – необходимы дополнительные инвестиции в объёме $И_н - И_в$.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ковалёв, В.В. Финансовый менеджмент: теория и практика / В.В. Ковалёв – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 1024 с.

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

АЛЬТЕРНАТИВНІ ВИДИ ПАЛИВА, ЯК ШЛЯХ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАЛЕЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ВІД ІМПОРТНОГО ГАЗУ

Бевзюк Ю.Д. студентка гр. УС-92, ФММ, ubevzyuk@gmail.com
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

На сьогодні надзвичайно актуальним для України є зменшення залежності від імпорту природного газу з Росії, оскільки ціна на ресурс росте, а домовленості між країнами є невигідними для України, враховуючи значні обсяги постачання.У структурі споживання первинної енергії в Україні найбільший обсяг припадає на природний газ – 41% (60-70 млрд $м^3$/рік) (понад 70% якого імпортується)[1].Великий обсяг природного газу та інших енергоносіїв в Україні використовується нераціонально, питоме споживання енергії на одиницю ВВП перевищує у 2,6 рази світовий рівень енергоспоживання, а це в свою чергу впливає на собівартість товарів та рівень цін у країні.

Для вирішення проблеми критичної залежності української економіки від імпорту природного газу слід, передусім, покладатися на власні джерела видобутку, економії, впровадження альтернативних джерел енергії, тощо [1]. Новими перспективними проектами можуть бути:

– виробництво синтетичного газу із відходів сільського господарства, деревообробної промисловості, що є мінімум в 5 разів дешевше ніж природний газ;
– переведення харчової галузі на опалення за рахунок перетворення власних відходів у гранульовані пелети за прикладом Запорізького масложирового комбінату;
– будівництва енергоблоків на промислових газах;
– утилізації скидного тепла і енергії газів (опанування металургійними комбінатами технології опалювання за допомогою парогазових ТЕЦ на промислових газах);
– виробництво біопалива та його використання в котельнях дозволяє скоротити собівартість теплової енергії в 2,5-3 рази. Можна будувати біогазові установки на свинофермах, птахофабриках, підприємствах харчової промисловості, а також біля звалищ, що дозволить замістити близько 4,8 млн. т у.п./рік та зменшити викиди CO_2 на 7,3 млн. т/ рік.
– виробництво теплової та електричної енергії з деревних і аграрних відходів.

В Україні вже прийнято закон „Про альтернативні джерела енергії", затверджено „Програму розвитку виробництва дизельного біопалива", схвалено низку інших нормативних актів у цій галузі. До Верховної Ради подано законопроект про впровадження програми виробництва біоетанолу.

За даними Асоціації учасників ринку альтернативних видів палива і енергії України, ресурсний потенціал дозволяє замістити в Україну в найближчі 2-3 роки альтернативним паливом близько 5 млрд.$м^3$природного газу. А при активному залученні іноземних інвесторів та розвитку альтернативних видів палива можна скоротити споживання газу на 30%. Якщо врахувати, що на сьогодні ціна на газ для України складає 415 дол. / 1000 $м^3$, то ми зекономимо 6,97 млрд. дол., які можна використати на нові розробки в галузі альтернативної енергетики[2]. В Україні діють два промислові підприємства з виробництва моторного біопалива загальною потужністю близько 30 тис. т продукції на рік. Найефективнішим є використання кукурудзи, як альтернативного найдешевшого ресурсу для виготовлення біопалива [3].

Як уже зазначалось для розвитку альтернативної енергетики необхідно співпрацювати з іноземними компаніями, пропонуючи їм вигідні умови співпраці та можливість отримати дохід від капіталовкладення. Ось, наприклад, НАК «Нафтогаз України» та компанія «ЕксонМобіл» США підписали Меморандум про співробітництво у сфері розвідки запасів нетрадиційних вуглеводнів в Україні. Проте найбільшу зацікавленість у розвитку галузі повинна мати держава, оскільки впровадження альтернативних видів палива дозволить вирішити проблеми енергетичної та економічної безпеки країни, екології, підвищить конкурентоспроможність. Необхідно активізувати дану галузь, використовувати приклад зарубіжних країн для її розвитку, коли держава створює пільгові умови для виробників альтернативних видів палива, щоб в подальшому покращити ситуацію України на газовому ринку.

Отже, можна зробити висновок, що для України є вигідним використання нетрадиційних видів палива: знизиться необхідність імпорту природного газу, підвищиться енергоефективність діяльності підприємств, а втрати газопостачальних компаній замістяться доходами підприємств в області альтернативної енергетики. І за рахунок зниження енергомісткості виробництва підвищиться конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабанін О. Щодо зменшення залежності України від імпорту природного газу / Бабанін О. Відділ економічної та соціальної стратегії НІСД 2011р. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://old.niss.gov.ua/Monitor/oktober08/5.htm.
2. Український ринок відновлюваної енергетики є сьогодні одним з найпривабливіших у Європі. 2011 р. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://ventu.org/news/.
3. Експерти ринку відновлюваної енергетики підвели підсумки року / "ЭлектроВести" 2011 р. / Електронний ресурс [Режим доступу]: http://ua-energy.org/post/15297.

УКРАЇНСЬКЕ-КИТАЙСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Григорьєв В.М., к.т.н.
Київський державний центр науково-технічної і економічної інформації
e-mail: imex@cntei.kiev.ua

Сьогодні діалог на вищому рівні між Україною і Китаєм відновлений на всіх напрямах і набирає силу. План розвитку наших відносин буде розвиватися на основі таких позицій: підтримувати тісні контакти для здійснення своєчасного обміну думками з найважливіших питань; активізувати взаємодію в міжнародних і регіональних справах через подібність і близькість підходів двох країн до актуальних питань; доведення двостороннього товарообігу до 10 млрд. дол. у 2012 році; налагоджувати співробітництво в реалізації великих проектів та активно сприяти співробітництву в науково-технічній, сільськогосподарській та інших галузях; розширювати рівень та масштаби взаємодії в сферах не тільки підконтрольних державі, а й у бізнесі.

Сьогодні є необхідні умови для активного переходу від «сировинно-побутового» характеру товарообміну до інвестиційно-інноваційної співпраці. Стрімке та невпинне зростання китайської економіки (навіть всупереч світовій фінансово-економічній кризі) давно вже перестало бути економічним чудом і перетворилося на один із найсуттєвіших світових економічних чинників.

Протягом десяти років КНР наростила обсяг експорту в 4,9 разу, імпорту - в 4,7 разу, ВВП - більш ніж вдвічі. В результаті країна піднялася з 7-го на 1-е місце у світі за обсягами експорту, з 8-го на 2-е - за обсягами імпорту, стала другою за величиною економікою світу і посідає друге місце у світі за обсягом використаних іноземних інвестицій (загальна сума залучених за десять років іноземних капіталів наблизилася до 1 трлн доларів). Водночас обсяг зовнішніх прямих інвестицій Китаю зріс за такий самий період з менш ніж 1 млрд доларів до 68,8 млрд доларів; у 2010 році частка зовнішнього безпосереднього інвестування КНР становила 5,2% від загального обсягу в світі, за цим показником країна посіла п'яте місце у світі, вперше випередивши Японію, Велику Британію та інші традиційні зовнішньоінвестиційні держави.

За даними Міністерства комерції КНР, країна відкрила для зовнішнього світу 104 сегмента ринку послуг, наблизившись за цим показником до рівня розвинутих країн (108). За період з 2001 по 2010 рік частка Китаю у світовому експорті послуг збільшилася з 2,4% до 4,6%, і за цим показником Китай з 12-го місця вийшов на 4-е у світі. А частка країни у світовому імпорті послуг зросла з 2,6% до 5,5%, що дало змогу їй вийти за цим показником з 10-го на 3-е місце у світі. Рівень ВВП у континентальній частині Китаю на душу населення за останні десять років збільшився з 800 доларів до 4 тис.

Останніми роками Китай вкладає значні фінансові ресурси у потенційно цікаві для своєї економіки зарубіжні проекти. Зокрема, в розробку нафтодобувної промисловості Венесуели Китаєм інвестовано 20 млрд. дол. США, під російські нафту та газ надано кредит у 25 млрд. дол., а Казахстан отримав 10 млрд. дол. США. Саме з огляду на довгострокову перспективу слід, наприклад, розглядати участь китайських корпорацій у розвідці та розробці корисних копалин українського чорноморського шельфу.

Серед найбільш інвестиційно привабливих для китайських інвесторів секторів української економіки було визнане сільське господарство, переробну промисловість, ядерну енергетику, житлове будівництво та телекомунікації. Є плідними зустрічі провідних українських фармацевтичних підприємств з китайськими виробниками фармацевтичної сировини, продукції «in bulk», матеріалів, обладнання, комплектуючих та технологій біофармпрепаратів. НВК газотурбобудування «Зоря-Машпроект» уклав контракт із китайською нафтогазовою корпорацією Sinopec Corp. на поставку енергогенерувального обладнання. «Побужський феронікелевий комбінат провів переговори з Пекінською індустріальною компанією та Національним інженерним центром із розробки технології водно-вугільного пального.

Таким чином, раціональне поєднання інтелектуального та науково-технічного потенціалу України з фінансовим і інфраструктурним ресурсом КНР дасть змогу обом країнам зробити важливі кроки у напрямі подальшого взаємовигідного співробітництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародна співпраця // Наука сьогодні. Збірник оперативно-аналітичної інформації. – К.: КиївЦНТЕІ. – № 49-50. – 2011. – С. 19.
2. Воронов М.П. Китайський досвід залучення іноземних інвестицій // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. - № 8. – С. 22-24.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Дігтяр П. А., к.і.н., доцент, ФСП
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
digtyar.petr@mail.ru

Суттєве значення в цілях інноваційного розвитку галузей економіки відіграє трансфер технологій. Останнє обумовлює актуальність питань державної регламентації трансферу технологій.

Державне регулювання трансферу технологій в Україні базується на Конституції України, Цивільному і Господарському кодексах, законах України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про науково-технічну інформацію», «Про інноваційну діяльність», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», та інших правових актах.

Трансфер технології - передача технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права і обов'язки щодо технології та/або її складових.Ці суб'єкти права повинні пройти відповідну державну акредитацію. [4]. Згідно зі ст. 331 Господарського кодексу за договором трансферу технологіїївиконавецьзобов'язується виконати зумовлені завданням замовника науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи. Замовник зобов'язується прийняти виконані роботи і оплатити їх.

Трансфером технологій займаються: 1) Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України і інші центральні та місцеві органи виконавчої влади; 2) органи місцевого самоврядування; 3) Національна академія наук України і галузеві академії наукінші установи, де створюються та/або використовуються технології і яким належать майнові права на технології [4].

Означені суб'єкти взаємодіють шляхом: обміну досвідом та інформацією щодо наукових досягнень; проведення консультацій з питань науково-технічної політики; виробництва та кооперації поставок складових технологій; укладання інших договорів де є аспекти трансферу технологій.

В значнішій мірі трансфером технологій плідно займаються Академія технологічних наук України спільно з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Ними реалізується проект Національна мережа трансферу технологій (НМТТ) [3], який будується відповідно до методології та моделі Європейської мережі «релей-центрів» [2]. В МеморандуміНМТТпередбачається : а) розповсюдження «ідеї» трансферу технологій, як фактору формування інноваційного середовища; б) обмін інформацією між учасниками трансферу; в) створення бази даних нових технологій та її актуалізація; г) підготовка спеціалістів у сфері трансферу технологій; д) оцінка нових технологій, розробка та впровадження; е) надання послуг суб'єктам трансферу; є) взаємодія між міжнародними,регіональними та галузевими мережами трансферу [1].

Згідно зі ст. 897 Цивільного кодексу України права та обов'язки суб'єктів трансферу технологій становлять зміст договору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Меморандум про створення та розвиток Національної мережі трансферу технологій NTTN державними та недержавними суб'єктами трансферу технологій від 19 січня 2010 року.[Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://nttn.org.ua/images/sait/ Documents/memorandum3.pdf?
2. Мережа Релей Інноваційних Центрів (InnovationRelayCentersNetwork). [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.krcir.org.ua/.
3. Національна мережа трансферу технологій. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://nttn.org.ua/?idm=1&lng=1.
4. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій.Закон України. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. - N 45. - ст. 434.

ГАЗОВЕ ПИТАННЯ, ЯК ВАЖІЛЬ ТИСКУ НА УКРАЇНУ

Євдокименко В.М., студент ІІІ-го курсу, УЕ-91
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tonusboy@gmail.com

Україна стоїть на шляху інтенсивного розвитку, але існує багато факторів, які уповільнюють його. Одним із таких факторів є залежність країни від енергоносіїв інших держав.

Ця залежність проявляється в тому, що для власних потреб, нам необхідно близько 60 млрд. куб м газу, а добувна промисловість може забезпечити лише 30% від необхідного рівня[1]. Це змушує Україну співпрацювати з країнами, які мають більші запаси даного природнього ресурсу. Зокрема, основним партнером у цій співпраці виступає Росія. Але паритетні відносини, як відомо, будуються досить складно. Тому можна спостерігати постійні конфлікти при вирішенні даного питання.

Як відомо, на сьогоднішній день, Україна та Росія користуються контрактами, що були підписані у 2009 році. Цими контрактами надається широкий спектр повноважень російській стороні з приводу коригування цін на газ. Так, у статті №4, пункт 4.1 зазначається формула розрахунку ціни на газ, з урахуванням такого показника, як «Базова ціна за 1000 куб. м. газу», у розмірі 450 доларів США. На початку 2011 року, за даними ЗМІ, ціна за 1000 куб. м. становила 280 доларів США з урахуванням знижки, розміром в 100 доларів, що була визначена при зустрічі президентів України та Росії в Харкові. На кінець 2011 року ціна зросла до 416 доларів, з урахуванням знижки[2].

Враховуючи таку ситуацію, уряд України вдається до пошуків альтернативних країн-джерел, що мають змогу постачати енергоресурси за нижчою ціною. Такими постачальниками виявилися Норвегія та Ірак. Спосіб добування нафти і газу у даних країнах простіший та менш затратний, і це робить його собівартість набагато нижчою ніж у Росії.

На даний момент, норвезькі вільні резерви складають близько 300 млрд. куб. м. газу, експортна потужність складає 50 млрд. куб. м., що дає змогу забезпечити потреби Західної Європи на 15-20% від загального рівня споживання. Сумарний запас газу в Норвегії складає 2,288 трлн. куб. м. Аналогічний показник в Іраку дорівнює 3,17 трлн. куб. м[3]. Ці дві країни мають змогу надати Україні необхідну підтримку, але за умови, що будуть розвиватися свої власні родовища для забезпечення існуючих потреб. Проте, такі проекти потребують додаткового капіталовкладення та часу на реалізацію, оскільки, відсутнє пряме постачання. Таким чином існує необхідність побудови додаткових газотранспортних систем та терміналів, що являють собою складну мережу систем та сполучень. Але, не зважаючи на складність створення зв'язку та транспортування, собівартість енергоносіїв з цих країн залишається набагато нижчою за собівартість російських.

Зростаючі потреби України у природних енергоносіях змусили також шукати додаткові варіанти, які дозволять зменшити імпорт газу. Такими варіантами виявилися використання сланцевого газу або газифікація вугілля. Потенційним співробітником в даному напрямі виявилася американська компанія Shell, яка на сьогоднішній день зацікавлена у побудові потужностей на території України. Певний час між Україною та правлінням компанії тривали переговори, які виявилися успішними. На них ставилися питання доцільності і можливості побудови трьох заводів по добуванню сланцевого газу. На даний момент обумовлюються комерційні питання та готується контракт на створення тісної співпраці[4]. Такі взаємозв'язки являються досить вигідними для України.

Виходячи з розглянутих шляхів розвитку даної ситуації, можна зробити висновок, що наша держава має достатній потенціал, перспективи та можливості стати менш енергозалежною від інших країн. Створення додаткових, покращених міжнародних договорів та зв'язків дадуть змогу Україні вийти на більш високий рівень розвитку економіки, зробить її більш привабливою, як для іноземних приватних інвесторів так і для міжнародної спільноти взагалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://ru.tsn.ua/groshi/ukraina-za-god-uvelichila-potreblenie-gaza-na-5-7-mlrd-kubometrov.html - Украина за год увеличила потребление газа на 5-7 млрд. куб. м.
2. http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2009/01/22/4462671/ - Газовий контракт «Газпрому» і «Нафтогазу». Повний текст.
3. http://www.yestravel.ru/world/rating/natural_gas_proved_reserves_rank_order/ - Рейтинг країн світу по дослідженим запасам природного газу.
4. http://korrespondent.net/business/economics/1309685-smi-shell-gotova-stroit-zavody-po-gazifikacii-uglya-v-ukraine - ЗМІ: Shell готова будувати заводи по газифікації вугілля в Україні.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА АВСТРІЄЮ

Клименок Н.О., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
nata_klimenok@ukr.net

На сьогоднішній день актуальною проблемою для України є залучення іноземних інвестицій та спрямування її на інвестиційні проекти.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з Австрії в Україну за період 2003-2010 роки загалом постійно збільшується. Спостерігався найбільший приріст інвестицій Австрії в українську економіку в 2006 році (1 млрд. 60 млн. дол. США), у 2009 році інвестиції зросли до 160,2 млн. дол.. США. У 2010 році обсяг інвестицій підріс на 53 млн. дол. США.

Сфери, до яких надійшли австрійські інвестиції станом на 1.01.2010:

- фінансова діяльність – 1951,3 млн. дол.. США, що складає 74,1% загального обсягу залучених інвестицій.
- промисловість – 267,5 млн. дол.. США, що складає 9,9% інвестицій.
- торгівля, ремонт виробів побутового призначення, автомобілів та предметів для особистого споживання – 199,4 млн. дол.. США, що складає 7,5% інвестицій.
- операції з нерухомим майном, інжиніринг, надання послуг підприємцям та оренда– 90,2 млн. дол.. США, що складає 3,3% інвестицій.

Лідером австрійського інвестування в Україну виступає Банк «Райффайзен інтернешнл», який восени 2005 року придбав 93,5% активів українського поштово-пенсійного АБ «Аваль» на суму 1,028 млрд. дол.. США.

Щодо інших інвесторів, в Україні ефективно працюють СП «Фішер-Мукачево», де виробляється спортивний інвентар та «Поділля-Обст», де виробляється яблуневий концентрат. Австрійька фірма DCM володіє 15% акцій «Полтавського гірничо-збагачувального комбінату», яка займається інвестуванням коштів у технічне переозброєння підприємства України, а також має намір підвищити свою частку в ньому[2].

Існують такі пріоритети інноваційно-інвестиційної діяльності України:

1. Енергозбереження, енергоефективність та диверсифікація джерел енергетичних ресурсів: виробництво і розробка новітніх енергетичних установок; потрібно модернізувати енергетичну інфраструктуру; удосконалення газотранспортної системи; видобуток нафти, вугілля та газу..
2. Розвиток житлового будівництва та інфраструктури: реконструкція і будівництво доріг загальнодержавного значення; реконструкція та будівництво міжнародних аеропортів та вокзалів та інших об’єктів інфраструктури, які визначені Державною цільовою програмою проведення та підготовки в Україні фінальної частини чемпіонату Євро-2012; реконструкція та будівництво морських портів; реконструкція систем водопостачання, теплопостачання та водовідведення житлового будівництва.
3. Комплекс агропромисловості: створення нових, удосконалення та технічне переозброєння діючих потужностей з виробництва, переобладнання та зберігання сільськогосподарської продукції; за рахунок продукції вітчизняного виробника оновити сільськогосподарську техніку; будівництво комплексів для утримання великої рогатої худоби.
4. Машинобудування: атомне машинобудування; ракетно-космічна галузь та авіабудування; суднобудування; виробництво сільськогосподарської техніки, обладнання та комплектуючі вироби для виробництва, зберігання та перероблення сільськогосподарської продукції; виробництво дорожньої техніки та вантажно-підіймальної; виробництво нафтогазопромислового обладнання та бурового інструменту; виробництво гірничорудного та гірничошахтного обладнання [1].

Для того, щоб покращити інвестиційний клімат в Україні потрібно зупинити корумпованість влади, налагодити надійний митний контроль та стабілізувати політику та економіку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інвестиційне співробітництво між Україною та Австрією (2010 р.) [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/analiz_inv_spivirobnictva/aus/5222.html
2. Інвестиційне співробітництво між Україною та Австрією (1 півріччя 2010 р.) [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/analiz_inv_spivirobnictva/aus/5260.html
3. Закон України "Про режим іноземного інвестування" № 93/96-ВР від1996.03.19. - Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 19. - С. 80.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Колесник Я. О., гр. УС-82, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», yasunak@ukr.net

В умовах інтеграції, інтернаціоналізації та глобалізації, набуває все більшого значення питання інвестиційного клімату країни, а отже і інвестиційної привабливості, як визначальних факторів її економічної стабільності та зростання. В економічній літературі немає однозначного визначення поняттю «інвестиційний клімат». Дослідженням цієї проблеми займались такі науковці, як А.П. Гайдуцький, Е.Ф. Авдокушин, І.О. Бланк, С.О. Гуткевич тощо. На основі моніторингу визначень даного поняття можна сказати, що інвестиційний клімат – це система економіко-правових, соціально-культурних, природно-географічних, фінансових закономірностей, які має в своєму розпорядженні країна та які надають даній країні статусу привабливої для інвесторів.

Отже, якщо розглядати інвестиційний клімат України в цілому, то можна сказати, що він є недостатньо сприятливим, проте ми можемо спостерігати щорічне зростання обсягу іноземних інвестицій та підвищення чисельності інвестиційних проектів, які були реалізовані за участю іноземного капіталу. Однак, загальний інвестиційний клімат України є дещо несприятливим через нерівномірне економічне зростання та наявність конкурентних переваг окремих регіонів країни. Слід зазначити, що чим менше імідж країни відповідає очікуванням інвестора, тим нижче оцінюється інвестиційний клімат і тим на більші поступки та пільги має йти держава для залучення капіталів,і навпаки [1].

Динаміка припливу іноземних інвестицій за 2003 - 2011 роки свідчить про сталий притік капіталу, з кожним роком його обсяг збільшується. Так, у 2003 році в Україну надійшло 3,88 млрд. дол., в кризовий 2008 рік – 29,54 млрд. дол., і найбільше у 2011 році – 44,71 млрд. дол. Так, серед головних інвесторів, що вклали іноземні інвестиції в Україну у 2011 році є: Кіпр – 11,6 млрд. дол., Німеччина – 7,4 млрд. дол., Нідерланди – 4,8 млрд. дол., Російська Федерація – 3,4 млрд. дол. та Австрія – 2,9 млрд. дол. (рис.1).

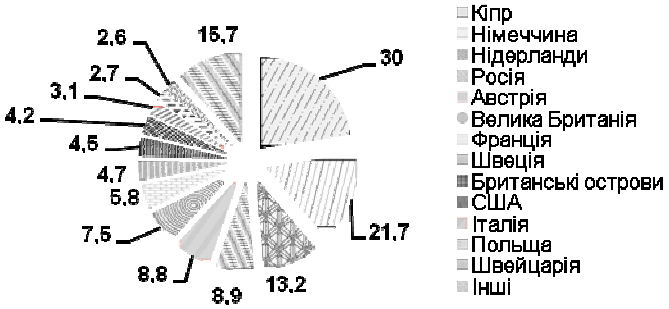

Рис.1. Прямі іноземні інвестиції за країнами світу за 2008-2011 роки, [2]

За 2006-2010 роки в Україні всього реалізовано 178 інвестиційних проектів, з яких реалізували: США – 22, Німеччина – 21, Росія – 17, Франція – 14, Швейцарія – 11, Польща – 11. Швеція – 7, Австрія – 7, Велика Британія – 7, Фінляндія – 6, інші – 55. Європейська бізнес асоціація (ЄБА) проводить щоквартально оцінку інвестиційної привабливості країн, що включає в себе і інвестиційний клімат. Так, за результатами 13-ої хвилі оцінки інвестиційної привабливості України, було виявлено, що інвестиційний клімат в Україні за період з III кварталу 2008 року по III квартал 2011 року вище показника швидше сприятливого для інвестування не підіймався (3.7 балів).

Таким чином, інвестиційний клімат України можна охарактеризувати як не сприятливий, однак ми маємо ряд сприятливих для цього факторів, таких як: - вигідне географічне положення та багатоманітний природно-ресурсний потенціал; - кваліфіковану робочу силу; - місткий споживчий ринок, який не повністю сформувався; - законодавча база та інститути, що займаються проблемами залучення інвестицій; - широко розвинена транспортна мережа. Для того, щоб створити сприятливий інвестиційний клімат в Україні, насамперед, необхідно вдосконалити законодавчо-виконавчу базу, вести ефективну державну політику та боротьбу із корупцією, покращити діяльність банківської, кредитної та інших систем, покращити бізнес-середовище, реалізувати комплексну програму щодо покращення інвестиційного іміджу України, підвищити рівень конкурентоспроможності національної економіки тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилюк О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О.В. Гаврилюк // Фінанси України. – 2008. - №3. – с. 79 – 93.
2. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СВІТОВИМ БАНКОМ

Колісна Т.О., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
kolisna0108@rambler.ru

В умовах подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи питання співробітництва України з Міжнародними фінансовими організаціями, в тому числі із Світовим банком, на сьогоднішній день є досить актуальним через низку нерозв’язаних проблем, які потребують додаткового залучення фінансових ресурсів для реформування національної економіки і реалізації пріоритетних системних та інвестиційних проектів.

За часи співробітництва Світовим банком проведено ряд досліджень та завершено підготовку звітів щодо: пенсійної реформи; реформи міжбюджетних відносин; стратегії розвитку енергетичного сектору; фінансування розвитку сільської місцевості. Одночасно, підготовлено низку оновлених оглядів щодо оцінки бідності, державних витрат, фінансового сектору, стратегії розвитку соціального сектору [1].

Головною складовою групи Світового банку є Міжнародний банк реконструкції та розвитку, завданням якого є надання позик за двома напрямами: інвестиційні позики та кредити на проведення структурної перебудови економіки.

На сьогоднішній день Світовий банк затвердив для України більше 5.3 млрд. доларів США для 38 операцій. Поточний портфель проектів Світлового банку в Україні складається з дванадцяти активних проектів [3].

Співпраця зі Світовим банком проводилась в рамках Стратегії партнерства з Україною на період 2008-2011 років, яка передбачала фінансування України на суму від 2 до 6 млрд. доларів та завершилась, так і не досягнувши всіх поставлених цілей.

На даному етапі розробляється нова стратегія на 2012-2016 , яка за словами директора Світового банку (СБ) по Україні Білорусі й Молдові Мартіна Райзера повинна врахувати всі недоліки попередньої.

Що стосується фінансування, то за його словами воно залишиться приблизно на тому ж рівні (тобто близько 2 млрд доларів протягом чотирьох років). При цьому він підкреслює, що «ця сума буде більшою, якщо у нашій співпраці буде більший прогрес, і навпаки, якщо такого прогресу не буде» [2].

Основними напрямками нової Стратегії партнерства України із Світовим банком є:

- Ефективність, якість та управління державними соціальними послугами;
- Ефективність, якість та управління комунальними послугами;
- Прозорість дискреційних видатків;
- Стабільність державних фінансів і створення фіскального простору для видатків, що сприяють економічному зростанню;
- Поліпшення управління великими державними підприємствами (енергетика, державні послуги, інфраструктура);
- Зменшення регуляторних бар’єрів (витрат для бізнесу);
- Вища прозорість в адмініструванні податків і зниження витрат, пов’язаних з дотриманням податкового законодавства;
- Усунення бар’єрів для чесної конкуренції та торгівлі ;
- Усунення перешкод для диверсифікації та збільшення експорту
- Вдосконалення регулювання та нагляду у фінансовому секторі, поліпшення доступу до фінансування [4].

Співробітництво України із Світовим банком полягає, перш за все, в отриманні позик. Державний бюджет, на даний момент не в змозі про інвестувати внутрішні потреби національної економіки. Зовнішні запозичення необхідні для підтримки платіжного балансу держави, для розвитку підприємницького сектору, розвитку освіти, науки та охорони здоров’я та в подальшому для виведення економіки України на траєкторію сталого економічного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://www.mfa.gov.ua/nyiregyhaza/ua/34226.htm
2. «Дзеркало тижня. Україна» №4 03 — 10 лютого 2012.– Режим доступу до журн. : http://news.dt.ua/
3. www.worldbank.org - офіційний сайт Світового банку
4. Презентація для обговорення з урядом україни, Київ 2011 рік «Нова Стратегія партнерства Світового банку з Україною (2012-2015)»

ВСТУП УКРАЇНИ ДО СОТ: ОЧІКУВАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Корева О.О., УС-91, НТУУ «КПІ», Ole4ka-Koreva@ukr.net

16 травня 2008 року Україна вступила до Світової організації торгівлі (СОТ). Вступ за прогнозами мав принести значні вигоди для України.

Світова організація торгівлі контролює понад 90% світової торгівлі, тому не вступивши до організації, Україна могла б опинитися за межами території «цивілізованого обміну». З моменту вступу Україна повинна була перейти у режим вигідної співпраці у торговому просторі всіх країн-членів СОТ, тобто отримати одночасне покращення умов торгівлі з 151 країною світу; зменшення тарифних і нетарифних обмежень на доступ українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ; відміну квот на експорт української продукції; доступ до більш дешевих комплектуючих, обладнанню та сировині; забезпечення недискримінаційного транзиту товарів і послуг. За оцінками Уряду України, членство у СОТ повинно було принести значні переваги і нові можливості для економіки, особливо для підприємств гірничо-металургійного комплексу та хімічної промисловості. Вступ до СОТ повинен був стимулювати додатковий приріст ВВП в обсязі 1,5-2 млрд. дол. США, а за сприятливих умов – до 4 млрд. дол. США. Окрім росту ВВП, керівництво країни очікувало прискорення темпів притоку іноземних інвестицій. Споживачі отримують подвійний виграш. По-перше, зростання промислового виробництва збільшує реальні доходи на фактори виробництва, а відповідно, і доходи домогосподарств. По-друге, більш широкий спектр пропозиції товарів споживання за більш низькими цінами краще задовольняє потреби споживачів.

Однак не всі очікування виправдали себе. У вересні 2011 року в ході круглого столу на тему «Три роки у СОТ: наслідки і виклики для національного виробника» голова федерації роботодавців України Д.Олійник навів дані, в яких говориться, що Україна за три роки членства у СОТ більше втратила, ніж отримала, і це повинно послужити основою для переговорів про зміну умов участі України у Світовій організацій торгівлі [1].

Вважаємо, що за три роки участі в СОТ Україна має як позитивні, так і деякі негативні результати. Зокрема, до позитивних результатів доцільно віднести наступні:

- Україна отримала переваги в умовах торгівлі з 152 країнами світу, вступ до організації призвів до зменшення тарифних і нетарифних обмежень на доступ українських товарів на ринки країн-учасниць СОТ;
- в українське законодавство, згідно з вимогами СОТ, були внесені норми, які роблять більш прозорими деякі економічні процедури щодо реєстрації, оформлення, захисту бізнесу, здійснення митних процедур;
- з'явились нові важелі протидії дискримінаційним мірам, з якими Україна боролась на світових ринках;
- офіційний статус держави у переговорному процесі про створення зони вільної торгівлі з ЄС;
- український виробник отримав можливість виходу на світові ринки, доля експорту у ВВП України на сьогодні більше ніж вдвічі перевищує середньосвітовий показник.

До негативних результатів, вважаємо, можна віднести можна віднести наступні:

- заборона деяких державних дотацій в галузі автомобіле- та суднобудування;
- поява серйозних конкурентів (західних компаній) на українському ринку, особливо у сфері послуг і банківській сфері;
- більшість галузей української промисловості зіткнулись з не конкурентоспроможністю власної продукції, особливо це стосується продукції машинобудування;
- сільське господарство і авіабудування також програють від ступу до СОТ через збільшення середнього рівня податкової ставки порівняно з раніше існуючою;
- єдина галузь, яка виграє – це металургія. Вступ до СОТ дозволив в 1,4 рази збільшити загальний об'єм експорту продукції чорної металургії в ЄС [2].

За думкою більшості експертів, позитивні наслідки для економіки України від вступу до СОТ носять більш довгострокові перспективи, в той час, як негативні – лише короткострокові. Як розвинута країна з ринковою економікою Україна не повинна була уникати вступу до СОТ. Нинішні негативні результати є лише тимчасовими недоліками, але у перспективі, судячи з досвіду високо розвинутих країн світу, членство в СОТ має більше позитивних наслідків та виграшів для економіки країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Круглый стол "Три года во Всемирной Торговой Организации: последствия и вызовы для национального производителя, [Електронний ресурс] - Пресс-центр "ЛІГАБізнесІнформ" - Режим доступу: http://press.liga.net/releases/kruglyiy-stol--tri-goda-vo-vsemirnoy-torgovoy-organizatsii--posledstviya-i-vyizovyi-dlya-natsionalnogo-proizvoditelya

2. МН: Три роки чекали// періодичне видання «Новинар» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://novynar.com.ua/worldabus/203837

ОЦІНКА ПЕРЕДУМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄС

Крилова К.В., студентка 3 курсу
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», k-v-k@rambler.ru

Сьогодні одним із найбільш актуальних питань є поглиблення інтеграції України до ЄС. Втім, це питання є суперечливим. Зараз активно проходить модернізація національних економік та адаптація країн до нових економічних реалій. В майбутньому велике значення буде мати інтеграція України в Європу, оскільки наша держава має намір вийти на західноєвропейський соціально-економічний простір.

Як будь-яке соціально-економічне явище, інтеграція в Європейський союз має свої переваги та недоліки. З одного боку, Європейський Союз є великим ринком збуту, джерелом задоволення потреб України в інвестиційних та споживчих товарах та джерелом надходження вільно конвертованої валюти. Таке співробітництво необхідне для технологічного оновлення українського виробництва. Вихід на ринок ЄС дасть змогу отримати значний накопичений досвід та «багаж» практичних вмінь з питань конкуренції з виробниками інших країн, з розробки та реалізації стратегій виробничо-комерційної діяльності, орієнтованої на світову кон'юнктуру ринку. А це призведе до підвищення рівня попиту на українську продукцію [1]. Співробітництво сприятиме повному використанню транзитного потенціалу України, що призведе до збільшення надходжень від експорту транспортних послуг, а значить і розвитку відповідних галузей промисловості.

Якщо Україна і надалі триматиме курс на європейську інтеграцію, то стане можливим співробітництво не тільки країни в цілому, а й окремих підприємств та фірм. Це дасть змогу виходити на нові перспективні ринки збуту, оперативніше реагувати на зміни міжнародних масштабів, раціоналізувати власне виробництво [2]. Оскільки Україна ще не в повному обсязі використовує переваги ринкової економіки, то саме із досвіду країн ЄС наша країна зможе отримати знання щодо розробки антимонопольної політики та контролю за концентрацією економічної діяльності тощо. Поглиблення співробітництва означає необхідність впровадження нових правил та стандартів зміни економічної політики, що допоможе зробити середовище національного ринку прозорим. Всі ці дії будуть впливати на більш раціональний розподіл ресурсів та збереження навколишнього середовища, підвищення ефективності економічних рішень, тобто мають довгострокові наслідки. Співробітництво з країнами ЄС дасть поштовх для зростання відкритості української економіки, що призведе в майбутньому до макроекономічної стабільності, більшої участі та впливу України на міжнародні події [3].

З іншого боку, не можна не зазначити складність та тривалість процесу європейської інтеграції. Зростання відкритості української економіки означатиме зростання конкуренції з боку європейських фірм. Україна не зможе у короткостроковому періоді оновити чи повністю замінити обладнання, оскільки має великі внутрішні та зовнішні борги. Протягом багатьох років українські підприємства були відірвані від світового ринку, їм буде складно орієнтуватися на європейські стандарти та конкурувати з іноземними фірмами [3]. Адаптація законодавства України до норм європейської системи права забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, сприятиме поступовому зростанню добробуту населення, приведенню його до рівня, що склався у державах - членах ЄС. Для більш плідної координації діяльності Уряду та Верховної Ради варто було б створити в парламенті спеціальний комітет з питань європейської інтеграції. Має бути створена і підтримуватися база даних з питань європейської інтеграції. Але адаптація законодавства України до європейських стандартів забере багато часу [1].

Україна має, в основному, стабілізаційну стратегію розвитку, а не зростаючу, тому країні буде важко функціонувати паралельно з іншими країнами ЄС. Реалізація шляху інтеграції вимагає підготовлених кадрів державних службовців на всіх рівнях державного управління. Тому необхідна перепідготовка та навчання кадрів, при чому не тільки свого виду діяльності, а й мов, навиків дипломатії тощо. Європейська інтеграція повинна стати свідомим вибором суспільства. Тому виникає потреба в масштабній інформаційній програмі. Оскільки в країні спостерігається нестійка політична ситуація, то наслідком боротьби за місце в ЄС стала девальвація гривні (2008р.: 1$ = 5,26грн.; 2010р.: 1$ = 7,93грн.; 2011р.: 1$ = 8,01грн.) [4]. Звідси високий рівень інфляції, який нехарактерний більшості країн ЄС.

Україна спеціалізується на матеріалоємних та енергомістких виробництвах, а саме машинобудуванні, хімічній та будівельній промисловості тощо. Причиною несформованого зовнішньоторговельного профілю країни є неконкурентоспроможність української продукції. Українські експортери ще не мають значного досвіду функціонування на міжнародному ринку. Отже, можна зробити висновок, що Україна ще не готова до поглиблення інтеграції в Європейський Союз, а штучно форсована європейська інтеграція може посилити економічну та ринкову нестабільність в країні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бураковський І. Україна і Європейська інтеграція / І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк // Економіка України. – 2009. – № 4.
2. Кредисов А.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник / А.І. Кредисов. – Київ, 2006. – 448 с.
3. Соколенко С. Сучасні світові ринки та Україна: Наук. вид. / С. Соколенко. – Київ: Демос,2007. – 354с.
4. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/index.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Майка Л. М., студентка 5 курсу,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
lile4ka_the_best@bigmir.net

Актуальність даної теми полягає в тому,щорозробка механізму залучення прямих іноземних інвестицій у будь-якій державі має виходити з особливостей глобалізації економіки. Саме небажання західних компаній вкладати гроші в себе вдома пояснюється наявністю жорстких державних правил про зайнятість, великими виплатами по безробіттю, значними виплатами працедавця в соціальні фонди, високим рівнем мінімальної заробітної плати та компенсаціями в разі звільнення. Створюваний в Україні механізм залучення іноземних інвестицій повинен мати наявні переваги у порівняннях як з державами, звідки вони уже надходять, так і з іншими потенційними державами-реципієнтами.

Покращення інвестиційної діяльності тісно пов'язане з розвитком економіки України, бо саме вона є вирішальною складовою всієї економіки держави, що забезпечує стабільне економічне зростання всієї країни.

У 2011 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 5986,0 млн.дол. США прямих інвестицій: із країн ЄС надійшло 4605,8 млн.дол. (76,9% загального обсягу), із країн СНД – 849,2 млн.дол. (14,2%), з інших країн світу – 531,0 млн.дол. (8,9%). У той же час капітал нерезидентів зменшився на 809,7 млн.дол. [2].

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, внесених в Україну, на 1 січня 2011 року склав 44708,0 млн.дол., що на 11,6% більше обсягів інвестицій на початок 2010 року, та в розрахунку на одну особу становив 978,5 дол [1].

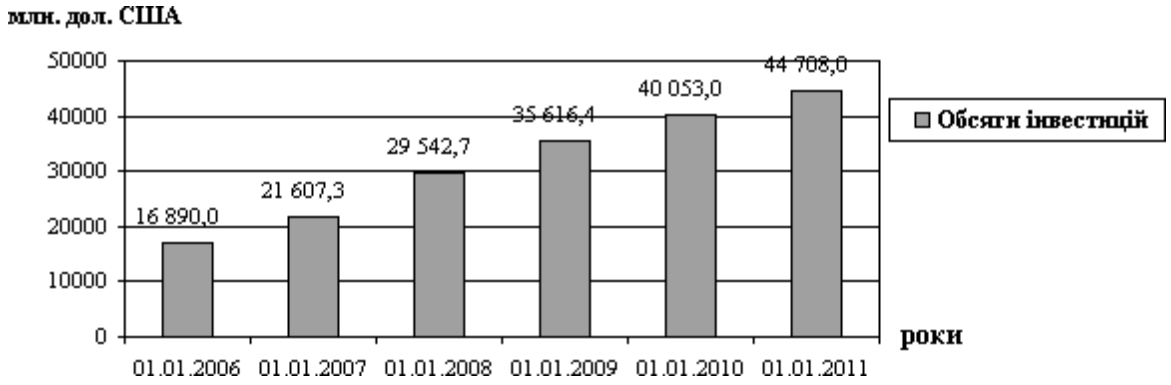

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в Україну [2]

Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 82% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 9914,6 млн.дол., Німеччина – 7076,9 млн.дол., Нідерланди – 4707,8 млн.дол., Російська Федерація – 3402,8 млн.дол., Австрія – 2658,2 млн.дол., Франція – 2367,1 млн.дол., Швеція – 1729,9 млн.дол.[1].

Отже іноземні інвестиції постають тим ресурсом, який в умовах нестабільності економіки України, може найбільш вагомо сприяти підвищенню ефективності діяльності українських підприємств , а також розвитку соціально-економічного стану держави.

Висновок: В даний момент в Україніскладласьситуація, яка через світову фінансову кризу, призвела до зниження припливу прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Відповідними державними органами вже проводиться певна робота в напрямку вдосконалення механізму залучення та регулювання іноземних інвестицій, оцінки та поліпшення інвестиційного середовища в Україні, але здійснюється вона, на жаль, безсистемно, що не призводить поки що до суттєвого поліпшення інвестиційного середовища в нашій країні. Таким чином, в Україні створені певні умови ефективного залучення прямих іноземних інвестицій, однак є ще ряд проблем, які необхідно вирішувати застосовуючи сучасний організаційно-економічний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в країну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Держкомстат України. Головні країни-інвестори в економіку України. [Електронний ресурс] : – Режим доступу: http://www.stat.gov.ua
2. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в Україні. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://newsru.ua/finance/ 17feb2011/pii.html

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНИ І КИТАЮ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Мастюк Д. О., студент ІІІ-го курсу, УЕ-91
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
dimamastiuk92@gmail.com

Вивчаючи та аналізуючи сучасні світові економічні процеси, слід зауважити, що усім країнам, необхідно розвивати та підтримувати зовнішньоекономічні зв'язки. Так само, це стосується і України.

20-го червня 2011 року, відбулася зустріч Президента України і Голови КНР. В цей день була підписана Декларація про встановлення і розвиток відносин стратегічного партнерства між Україною і КНР. Даним документом фіксується початок відносин між країнами, а також базові положення.

Відповідно до нового кроку в розвитку взаємовідносин, були виділені певні напрями, а саме [1]: по-перше, співпраця Міністерства енергетики України та китайської компанії Sinohydro в побудові та реконструкції електростанцій на території України; по-друге, створення спільних підприємств, зокрема в авіаційній сфері, з метою створення і подальшого реекспорту продукції; по-третє, залучення капітальних інвестицій до інфраструктурних проектів, а також обмін технологіями.

Слід зазначити, що в Києві був підписаний документ про надання безкоштовної допомоги Китаєм в розмірі 12,3 млн. доларів на освітянські програми. Важливим моментом являється й те, що Китай готовий вкласти 10 млрд. доларів в сільське господарство України. Для обговорення цього питання відбувся візит української делегації до КНР на чолі з головою НБУ. Під час даного візиту представники України та голова правління китайської національної корпорації з розвитку сільського господарства вирішували питання про можливість фінансування та перспективи розвитку агропромислового комплексу в сферах рослинництва, тваринництва, промислової рибної ловлі та переробки морепродуктів [2].

Проте, необхідно розглянути дану ситуацію з іншого боку. В першу чергу потрібно визначити в яких напрямках присутній інтерес Китаю до України: отримання технологій, як цивільного направлення, так і військово-промислового комплексу; сировина; інфраструктурні проекти.

Відповідно до кожної сфери інтересів, в КНР існує особлива методика співпраці. Розглядаючи зацікавленість Китаю у технологіях, можна відмітити, що політика досить проста – скуповувати у різних країн світу те, що може згодом знадобитись. Можна привести такі приклади: в 1998 році, Китай придбав у України авіаносець «Варяг» та технічну документацію за ціною металобрухту – в 2011 році даний крейсер став флагманом ВМФ Китаю; в 2005 році Україна продала Китаю бойовий літак Т10К, аналог Су-33 – вже в 2010 році, Китай представив перші прототипи винищувачів 4-го покоління J-15; сюди ж можна віднести: лазерну протиракетну систему «Каштан-М», військовий транспортний літак – Ан-70 і цивільний літак – Ан-158, що були закуплені у розмірі 1 одиниця разом з технічною документацією, а також десантні кораблі на повітряній подушці «Зубр», який збираються придбати в найближчий термін.

Сировина, так само, відіграє важливу роль для КНР. У січні-листопаді 2011 року Україна експортувала до Китаю товарів на загальну суму 1,969 млрд. доларів. З них 87% складають сировина та продукти хімічної промисловості і становлять 1,715 млрд. доларів. Зовнішньоторговельний оборот за цей період становить 7,725 млрд. доларів, а зовнішньоторговельне сальдо є від'ємним і складає 3,786 млрд. доларів. Якщо в 2000 році імпорт китайських товарів складав 131,8 млн. доларів, а експорт з України – 628 млн. доларів, то вже в 2005 році: імпорт склав – 1,810 млрд. доларів, експорт – 711 млн. доларів [3]. Тобто, Україна стала сировинним придатком Китаю – експортуючи сировину, ми імпортуємо готову продукцію, яку могли б виготовляти самі.

Розвиток інфраструктури цікавить Китай не менше, ніж інші напрямки. На сьогоднішній день КНР готова фінансувати будь-який інфраструктурний проект і виділяє для цього десятки мільярдів доларів. Для прикладу можна розглянути проект по побудові швидкісного сполучення Бориспіль-Київ з загальною вартістю 2 млрд. доларів, які надасть Ексімбанк Китаю. Важливим елементом таких домовленостей є зворотне надання Україною державних гарантій.

Тому, вивчаючи дане питання та розглядаючи його з різних сторін, можна зробити двоякі висновки. З одного боку – співпраця з Китаєм дасть змогу розвивати різні сфери економіки України, а з іншого – ці стосунки будуть призупиняти національне виробництво, оскільки більшість проектів буде залежати від китайського фінансування і основні економічні вигоди буде отримувати саме КНР.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://newsru.ua/finance/20jun2011/yanekhu.html#1 – Україна і Китай домовилися про стратегічне партнерство;
2. http://tsn.ua/groshi/kitay-gotoviy-vklasti-10-mlrd-dol-u-silske-gospodarstvo-ukrayini.html - Китай готовий вкласти 10 млрд. доларів в сільське господарство України;
3. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/zd/kr_tstr/arh_kr_2011.htm - Країни з товарною структурою зовнішньої торгівлі на 2 зн. УКТЗЕД.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ВИРОБИ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Мицик О.О., к.е.н.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, mytsik@rambler.ru

Інноваційний розвиток окремих галузей народного господарства України починається і закінчується ввезенням високотехнологічної продукції на територію країни, без передачі технологій чи власного наукоємного виробництва. Наприклад, із 5889 реєстраційних свідоцтв на медичну техніку та вироби медичного призначення, дійсних станом на 01.01.2012, зареєстрованими та дозволеними до використання є 879 найменувань, вироблених в Україні (для порівняння: в Німеччині – 1063, США – 887, Китаї – 615, Росії – 487). Імпортозалежність вітчизняної медицини викликає до життя нові імперативи державного регулювання, в тому числі - процесів ціноутворення.

Зокрема, нещодавно набула чинності постанова Кабінету міністрів України від 08.08.2011 р. № 932 «Про удосконалення державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення, що закуповуються за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів». В преамбулі вищезазначеного документа звертається увага на «забезпечення ефективного використання коштів державного та місцевих бюджетів на закупівлю лікарських засобів і виробів медичного призначення». Однак реалізація цієї далекоглядної мети, яку покладено на Міністерство охорони здоров’я України, надто далека від ідеалу.

На виконання вищезазначеної постанови прийнято наказ МОЗ України від 21.09.2011 р. № 602 «Про затвердження Положення про реєстр оптово-відпускних цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення, порядок внесення до нього змін та форм заяв про реєстрацію оптово-відпускної ціни на лікарський засіб та виріб медичного призначення». Документ стосується двох укрупнених категорій товару: лікарських засобів та виробів медичного призначення. Водночас, медична техніка випадає зі сфери цінового регулювання із незрозумілих причин, і, як наслідок, виникає питання щодо критерію поділу всього різноманіття присутніх на даному ринку товарів на ці категорії. Питання категоризації покладене на плечі Державної служби України з лікарських засобів, результатом його виконання є Державний реєстр медичної техніки та виробів медичного призначення, доступ до якого можна отримати на офіційному сайті МОЗ.

Суперечливим є механізм розрахунку оптово-відпускної ціни, розроблений для Управління розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров’я Мінекономрозвитку. Згідно запропонованої форми заяви про реєстрацію оптово-відпускної ціни, остання розраховується як добуток ціни імпорту на курс НБУ валюти імпорту на день подачі заявки про реєстрацію. Підґрунтям для декларування ціни імпорту є декларація митної вартості, що складається імпортером та затверджується відповідним підрозділом митниці. Водночас, більшість виробів медичного призначення, з метою полегшення соціальної напруженості на ринках товарів з нееластичним попитом, за класифікацією УКТЗЕД звільняються від ПДВ та мають нульові ставки ввізного мита. У таких випадках декларація митної вартості є зайвим документом і тому не складається. Натомість, імпортер має можливість надати копії інших документів (інвойс, вантажна митна декларація, контракт тощо).

Згідно норм бухгалетрського обліку, собівартість імпортованого товару складається із фактурної вартості, до якої, окрім задекларованої з інвойсу та контракту ціни, помноженої на курс НБУ на дату оформлення вантажу, включаються також витрати на доставку товару до границь України. До фактурної вартості додається сплачене мито та ПДВ, і отримується та мінімальна межа, нижче за яку продавати товар підприємець не має права без ризику бути звинуваченим в уникненні оподаткування через штучне заниження прибутку, не говорячи вже про прямий економічний збиток.

Водночас, розроблена Мінекономрозвитку методика розрахунку оптово-відпускної ціни не припускає врахування мита та ПДВ чи фактурної вартості. Більше того, до розрахунку береться курс відповідної валюти НБУ на дату подачі заявки про реєстрацію оптово-відпускної ціни, що є економічно необґрунтованим і позбавлене жодного логічного пояснення.

До комплекту документів, що подаються заявником до МОЗ, входить інформаційна довідка, найбільш дискусійною графою якої є рівень цін на аналогічні вироби в інших країнах. Водночас, жоден документ не передбачає якої-небудь форми підтвердження вищезазначеного рівня цін, більше того, вказаний рівень цін взагалі не передбачає обґрунтування. Тобто заповнення такої графи інформаційної довідки підприємець здійснює цілком творчо і спираючись на власні знання законодавства інших країн.

На нашу думку, з метою удосконалення механізму регулювання цін на вищезазначеному сегменті ринку необхідно: розробити перелік країн, в яких здійснюється державне регулювання цін на аналогічні вироби; спосіб підтвердження відомостей про рівень цін в інших країнах, а також доступні підприємцям способи отримання цих відомостей; в якості мінімальної межі ціноутворення приймати фактурну вартість товару; виокремити чіткі критерії для категоризації медичної техніки та виробів медичного призначення.

СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РЕСПУБЛІКОЮ СЕРБІЯ

Мостиський Т.А., студент групи УС-92, ФММ,
НТУУ «КПІ», taras.m4@gmail.com

Україна належить до числа пріоритетних для Сербії країн, у розвитку економічного співробітництва з якими вона зацікавлена. Станом на 01.01.2011 в економіку України залучено 44,5 млн. дол. США інвестицій з Сербії, що складає 0,1 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій залучених до української економіки. Найбільший обсяг інвестицій з Сербії станом на 01.01.2011 залучено в українську переробну промисловість у обсязі 42,1 млн. дол. США, що складає 94,8 % від загального обсягу інвестицій з Сербії. На території України зареєстровано 45 підприємств з капіталом Сербії.

Через Сербію український великий і малий бізнес отримують свою частку ринку в Європі. При просуванні українських товарів на сербський ринок слід враховувати сучасний стан економіки Сербії, зокрема, значну моральну і фізичну застарілість виробничих потужностей, високий рівень енергоємності виробництва, що передбачає суттєві першочергові потреби у продукції машинобудівної промисловості. У той же час, Сербія має значний потенціал, щоб стати ринком збуту українських промислових товарів та продукції науково-технічного комплексу за наявності привабливих умов та пропозицій (світовий рівень якості та конкурентна ціна відносно західних товарів), а також інтенсивної роботи на ринку.

В останні роки до процесу приватизації підприємств у Сербії долучилися такі великі компанії, як „Індустріальний Союз Донбасу" та „Азовімпекс", яка в 2006 р. приватизувала сербське машинобудівне підприємство «Фабрика Вагона Кралєво». У складних умовах постприватизаційного періоду підприємство "Фабрика Вагона Кралєво" працювало над виконанням довгострокового контракту на суму 45 млн. євро з виробництва вагонів для країн ЄС. Відповідно до затвердженої на початку червня 2009 р. антикризової програми стимулювання виробництва та ремонту залізничного транспорту Сербії, підприємству "Фабрика Вагона Кралєво" надано 680 млн. дин. кредиту на виробництво 85 вантажних вагонів для потреб "Железница Србије". Та через недотримання "Азовімпексом" зобов'язань, узятих в 2010 р. із 70% акцій заводу у них залишилось 49,99% [1].

Негативним прикладом у співпраці двох країн також став наступний. У 2007 р. холдингова група "Львівський автобусний завод" стала переможцем двох тендерів з приватизації сербських машинобудівних підприємств, зокрема, підприємства "Прва Пятолетка" (м. Трстеник) і автомобілебудівного підприємства «ФАП» (м. Прибой). Через невиконання українським „ЛАЗом" зобов'язань результати тендеру було скасовано і визнано неуспішними.

У рамках роботи із залучення українських виробників електроенергетичного обладнання до енергетичних проектів Сербії, у першій половині 2008 р. встановлено зв'язки ДП "Електроважмаш" (м. Харків) з експертами інжинірингової компанії "МГ-Сервіс", яка бере участь у проектах з ремонту та модернізації обладнання на ТЕС і ГЕС в Сербії. У березні 2008 р. компанія "МГ-Сервіс" отримала від українського заводу право представляти його продукцію в зазначених країнах. Розпочато спільну роботу з вивчення ситуації на енергетичних об'єктах балканських країн та визначення можливостей участі ДП "Електроважмаш" у тендерах на поставку обладнання на електростанції цих країн.

Найбільш вдалою виявилась співпраця у сільськогосподарському секторі. «Агро Інвест Україна» –дочірня компанія сербської МК Group, найбільший інвестиційний проект за межами Сербії. Компанія заснована в 2006 р. Станом на 2011 р. компанія працює на землях загальною площею біля 40 тис. га, в планах – розширення до 100 тис. га. Загальні інвестиції за 5 років діяльності склали близько 65 млн. дол. США. Здебільшого кошти були вкладені в устаткування і найсучаснішу механізацію [2]. Проте найбільшим капітальним проектом компанії "Агро Інвест Україна" МК Group став елеваторний комплекс в м. Яготин (Київська область). Це один з найсучасніших та прогресивніших промислових об'єктів такого типу в Україні, важлива інвестиція у стратегічну галузь економіки України. Ефекти від інвестиції подібного типу отримують не лише інвестори, а й увесь аграрно-промисловий комплекс України.

Обидві країни продовжують свою співпрацю. Уже на початку 2012 р. сербська компанія запропонувала збудувати сучасну фабрику ламелі у м. Калуші на базі ТОВ «Вінісін» з інвестиціями 70 млн. євро, а український бізнесмен Р. Ахметов виявив бажання купити найбільший у Сербії сталеливарний завод Sartid. Отже, Сербія інвестує в основному в сільськогосподарську і переробну галузі, тоді як для України пріоритетними є співробітництво в енергетичній і машинобудівній сферах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стан та перспективи торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Республікою Сербія [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/ser/2246.html.

2. Компанія «Агро Інвест Україна МК Group» провела відкриття сучасного елеваторного комплексу [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.newbiz.com.ua/press/kompaniya-agro-invest-ukra.html.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Мусієнко О. О., УС-81, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
mysya_ua@gala.net

На сучасному етапі функціонування ринку електроенергетики особливе місце займають відносини власності, які характеризуються активним процесом приватизації.

Приватизація – це політика продажу або передачі державної чи суспільної власності у руки приватних інвесторів [1]. Коли ідеться про приватизацію об'єктів електроенергетики, Кабінет Міністрів України, за поданням Фонду державного майна України, приймає рішення про закріплення у державній власності пакета акцій акціонерних товариств, створених на базі об'єктів електроенергетики [2].

Процес приватизації в Україні на сьогодні має певні особливості, що суттєвого відрізняють його від аналогічного процесу в країнах Європи. По-перше, гранично стислі строки переходу власності. В галузі електроенергетики активна приватизація почалась в 2011 році і продовжена до 31 грудня 2012 року, тобто, за 2 роки Фонд державного майна України проводить підготовку до продажі акцій 13 енергогенеруючих та енергопостачальних підприємств [3], в той час як в Європі дані процеси займали тривалий історичний період.

По-друге, наявність необхідних фінансових ресурсів у дуже обмеженої частини населення. В посткризовий період, в якому перебуває економіка України, лише незначна кількість вітчизняних інвесторів спроможна боротись за право власності великих електроенергетичних підприємств.

Третя особливість полягає у монополізованому характері економіки, що робить передачу у приватні руки не завжди ефективною, а іноді і небезпечною, особливо, коли це стосується стратегічно важливих галузей таких як електроенергетичний ринок. Основним монополістом даної галузі і досі залишається держава, але прослідковується чітка тенденція до збільшення активів одного з гігантів електроенергетики в Україні – ДТЕК. Вже у січні 2012 році компанія купила 40,061% акцій ПАТ «Донецкобленерго» за 467,6 млн. грн., а 2011 рік завершився придбанням 45,103% ПАТ «Західенерго» та ПАТ «Київенерго» (25% акцій за 432,5 млн. грн.., що з вже існуючими 39,98% акцій означає для ДТЕК контроль над підприємством) [4]. Також в грудні майже весь об'єм експорту електроенергії, що був представлений на аукціоні по доступу з пропускної здатності міждержавних електромереж України виграло підприємство, що також належить до компанії ДТЕК, тим самим закріпивши тенденцію контролю мереж в напрямку Європи за попередні 2009 та 2010 роки [4].

Ще однією особливістю приватизації на ринку електроенергетики є відсутність будь-яких іноземних інвесторів, що пояснюється необхідністю оновлення великої частини виробничих потужностей, тобто, великих фінансових затрат, і завищеною майже на 40% ціною за активи на аукціонах, ніж на капіталізацію компанії на фондовому ринку [4].

Але, не зважаючи на досить кардинальні відмінності процесу приватизації в Україні та країнах ЄС, цей процес є необхідним для фактичної інтеграції з європейським ринком електроенергетики, особливо після входження українського енергетичного ринку у лютому минулого року до Європейського енергетичного співтовариства. До того ж, нові власники акцій зобов'язались зберегти робочі місця та підвищувати заробітну плату, зберегти виробничу потужність підприємств [4].

Процес приватизації є складним і болісним явищем для кожної економіки, але країна виходячи зі своїх можливостей та умов, в залежності від галузі, повинна пройти цей етап для прискорення модернізації та покращення функціонування ринкової економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1.Приватизація [Електронний ресурс] / Вікіпедія вільна енциклопедія. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F

2. Закон України Про електроенергетику: за станом на 1 січня 2012р. / Верховна Рада України – Офіц.вид. – К.: Парлам.вид-во, 2012.

3. Распродажа энергоативов продлится до конца 2012 года [Електронний ресурс] / Інформаційне агентство ЛІГАБізнесІнформ. Режим доступу: http://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/2100527-rasprodazha-energoaktivov-prodlitsya-do-kontsa-2012-goda.htm

4. Под знаком ДТЭК: итоги года на энергетическом рынке [Електронний ресурс] / ЛІГАБізнесІнформ Інформаційне агентство. Режим доступу: http://biz.liga.net/ekonomika/tek/stati/2100620-pod-znakom-dtek-itogi-goda-na-energeticheskom-rynke.htm

ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНА НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ

Пацан М.М., студентка гр. УС – 71м,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
marinka_patsan@mail.ru

Європейський Союз – складне утворення, особливості функціонування якого визначаються цілим комплексом різноманітних чинників, певні з яких мають проінтеграйний, інші дезінтеграційний характер [1, С. 6].

Отже, при аналізі вступу України до ЄС в рамках наукового диспуту постає проблема при якій увага звертається саме на аспект: чи доцільно взагалі розглядати дане інтеграційне утворення в якості єдиної системи, зокрема політичної та економічної. Актуальність даної проблематики дає підстави проаналізувати плюси та мінуси можливого інтеграційного об’єднання.

Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє незаперечними перспективами на майбутнє. Проте з іншого боку, в ЄС наявні внутрішні суперечності і за стратегічно важливими питаннями, практично відсутня чітка єдина загальноєвропейська ідея та конкретно визначена концепція подальшого розвитку ЄС, що призводить до невизначеності у його подальшій долі та місця і статусу країн-членів [3, С. 79].

Європейський Союз є одним із основних торговельних партнерів України. Згідно із статистичними даними за період січень-вересень 2011 року його доля у загальному обсязі торгівлі товарами та послугами України склала 29,90% та збільшилась у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 0,57 відсоткових пункти. При цьому, доля українського експорту до країн ЄС за згаданий період склалася у розмірі 27,21% та збільшилась у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 2,12 відсоткових пункти. У свою чергу, доля імпорту з країн-членів ЄС за вказаний період складалася у розмірі 32,42% та зменшилася у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 1.07 відсоткових пункти [4].

Офіційна позиція ЄС передбачає готовність до поглиблення співробітництва з Україною та набуття нею, повноправного членства в ньому. Однак така перспектива охоплює застереження: що реалізація ролі України в Європі можлива в разі розв'язання її економічних, соціальних і внутрішньополітичних проблем. Україна на сьогодні за багатьма макроекономічними показниками стоїть набагато нижче того, що вимагається за критеріями членства в ЄС і рівно партнерства [2, С. 176-177].

Тому обираючи напрям вступу до будь-якого об’єднання країна, перш за все, повинна проаналізувати всі позитивні і негативні сторони та перспективи як для своєї економіки так і для всієї країни в цілому. До переліку вигод і можливостей вступу України до ЄС можна віднести наступні: економічна макроекономічна стабільність; додаткове інвестування в економіку України; отримання спільних митних тарифів; встановлення кількісних обмежень імпорту та контроль за експортом; полегшення вільного пересування населення через кордони; можливість забезпечити високий рівень життя населення.

Проте, не слід забувати про негативні сторони та загрози, які можуть вплинути на Україну: одним із головних недоліків є часткова втрата суверенітету; зниження конкурентоспроможності певних галузей на зовнішніх ринках; ускладненість переходу цінової політики до європейського рівня; встановлення квот на певні види товарів; а також значне погіршення відносин з країнами СНД та ускладнення візового режиму зі східними сусідами.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що обираючи вектор інтеграції до Європейського Союзу Україна знаходиться на межі двох сторін. Так, при вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але щоб уникнути виникнення можливих загроз необхідно розробити і поступово реалізувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та створити програму дій полегшеної інтеграції України, та врахувати існуючі загрози, а також практичний досвід інших країн, які вже стали членами ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Митний союз, СОТ і ЗВТ з ЄС [Текст] // Міжнародний центр перспективних досліджень і Україні. – 2010. - № 10. – С. 3-12.
2. Михайлишин Л.І. Вектори інтеграції України: в ЄС чи СНД [Текст] / Л.І. Михайлишин // Науково-інформаційний вісник. Економіка. – 2011. - № 3. – С. 172-181.
3. Осадча Н.В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС) [Текст] / Н.В. Осадча // Економічний вісник Донбасу. – 2011. - № 3. – С. 71-81.
4. Торговельно-економічне співробітництво Україна-ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/36866.htm

ІНСТИТУЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МНТС

Пименов О. С., І курс, спеціальність «Міжнародна економіка»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Pimenov_OS@ukr.net

Швидке зростанням частки наукомістких галузей промисловості і становлення нових інноваційних ринків спричинює необхідність аналізу тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин і міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС). Це дасть змогу визначити найбільш ефективні форми і шляхи розвитку МНТС, що вирішально впливають на економіку і політику країн. Це сприяє збільшенню у країнах-лідерах: інвестицій у фундаментальну науку і науково-дослідну сферу; витрат на НДДКР; посилення ролі і значення державної науково-технічної, інноваційної і освітньої політик. Нині доведено, що в глобальній економічній конкуренції виграють ті країни і коаліції, що забезпечують режим найбільшого сприяння для наукових досліджень і впровадження їх результатів [1]. Але навіть при такому підході, жодна країна світу не зможе використовувати лише власні результати НДДКР, а для успішної інноваційної діяльності та скорочення виробничих витрат потрібне поєднання науково-технічних ресурсів багатьох країн шляхом інтеграції, співпраці і кооперації у науково-технічній сфері [2].

Стратегічні напрями політики різних держав у галузі МНТС реалізуються в рамках міждержавного науково-технічного співробітництва (МДНТС) і міжнародного інноваційно-технологічного співробітництва (МІНТС). Міждержавне науково-технічне співробітництво (МДНТС) – спільна наукова і науково-технічна діяльність, переважно некомерційного характеру, в рамках міждержавних, міжурядових і міжвідомчих угод про науково-технічне співробітництво. Основні форми МДНТС включають обмін науково-технічною інформацією і даними, спільні фундаментальні дослідження і прикладні розробки, роботи в науково-технічній сфері по контрактах і грантах, а також надання технічної допомоги. Міжнародна інноваційно-технологічне співробітництво (МІНТС) державного і приватного секторів - міжнародна інноваційна діяльність на двох- і багатосторонній основі, націлена на отримання комерційного ефекту. Роль держави в стимулюванні міжнародної співпраці в інноваційно-технологічній сфері полягає в створенні механізмів і забезпеченні сприятливих умов для міжнародної комерціалізації результатів науково-технічної діяльності, адаптації нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності до світової практики.

Сьогодні більшість розвинених країн пов'язує стійке довгострокове зростання з переходом на інноваційний шлях розвитку. Економічне зростання країн Західної Європи, Японії і Південної Кореї також базоване на інноваціях і нових технологіях, причому в даних країнах тісно співпрацюють вищезгадані напрями, відбувається трансферт НДДКР з недержавного сектору до державного, і навпаки. Таким чином світова економіка – це багаторівнева динамічна система, на вершині якої відбувається обмін переважно науко- і техномісткими готовими виробами і їх компонентами. За даними аналітиків ОЕСР, на ці статті в розвинених країнах припадає від 85 до 95% приросту ВВП. На нижньому рівні цієї системи – сфера торгівлі природними ресурсами або їх похідними [3].

У людства сьогодні немає іншої альтернативи окрім подальшої інтенсифікації свого технологічного розвитку через невідворотне вичерпання наявних природних ресурсів, зростання населення планети і екологічних змін. На передній план вийшло завдання визначення шляхів стійкого соціально-економічного розвитку на основі ширшого застосування нових досягнень науки і техніки і спільних зусиль всіх країн світу. Одним з характерних проявів такого процесу на сучасному етапі стає формування стратегічних технологічних альянсів, міжфірмових і транснаціональних партнерств, регіональних і локальних інноваційних мереж. Основна рушійна сила їх розвитку – загальні економічні, фінансові, оборонні, соціальні і екологічні інтереси континентів, регіонів і сусідніх країн. Особливо виразно це проявляється у Західній Європі, де науково-технічна кооперація і співпраця складається на багаторівневій основі. Активне залучення західноєвропейських країн до міжнародної науково-технічної інтеграції і глобальної технологічної кооперації примушує державні органи більшості країн адаптувати національну систему регулювання науково-технічної сфери до вимог міжнародної співпраці.

Глобалізація в сучасній науково-технічній сфері проявляється в таких формах, як: розширення участі іноземного капіталу у фінансуванні НДДКР; нарощення міжфірмової кооперації компаній різних країн, створення транснаціональних інноваційних стратегічних альянсів і партнерств, поглиблення співпраці національних університетів і іноземних промислових компаній, міждержавної співпраці у сфері захисту і продаж авторських прав, патентів і ліцензій. Посилення науково-технічної кооперації спричинене, в першу чергу, підвищенням ризиків і витрат на проведення НДДКР, необхідністю зниження негативних наслідків промислового розвитку в глобальному масштабі, міжнародною діяльністю транснаціональних корпорацій (ТНК) і посиленням технологічної конкуренції. Наприклад, ТНК створюють нові дослідницькі і науково-технічні центри, набувають прав доступу до зарубіжних лабораторій шляхом злиття і покупки національних компаній.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фридмен Т. Lexus и нефть. Понимая глобализацию./ Фридмен Т. – Спб.: ИД Весь. – 2003. –238 с.
2. Осипова Ю.М. Экономическая теория на пороге 21 века /Осипова Ю.М. – М.: Юристъ. – 2003. – 289 с.
3. Innovation Policy and Performance. A Cross Country Comparison. OECD: Paris – 2008. – p.1096.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В АРКТИЦІ

Поліщук Я.М., студент групи УС-91
Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
yanush_polishchuk@rambler.ru

Зміна клімату вже чинить серйозний вплив на соціально-економічну систему Арктики.

Прогресуюче танення льодового покрову Північного Льодовитого океану викликане значними кліматичними змінами, що сприяє доступу до ресурсів Арктики. Вуглеводневі ресурси світового океану, що зосереджені в Арктиці, складають 58%. Приблизно 140 млрд. тон нафтового еквіваленту (т н.е.) знаходиться в російському арктичному секторі, з них – 87 млрд. т н.е. приходиться на природній газ. В Баренцовому, Печорському і Карському морях було виявлено більш ніж 100 нафтогазоперспективних об'єктів та відкрито 11 родовищ. [1]

Всі відомі (відкриті) сухопутні території в Арктиці підпорядковані суверенітету одній із країн, що межують із Північно-Льодовитим океаном – Російській Федерації, Данії, Канаді, Норвегії та США.

В 1996 році, з метою охорони навколишнього середовища та сталого розвитку в Арктиці, було створено Арктичну раду представниками восьми арктичних держав: Данії, Ісландії, Канади, Норвегії, Росії, США, Фінляндії и Швеції. Відповідно установчій Декларації, в Арктичній раді існує статус спостерігачів, в перелік яких входять Великобританія, Нідерланди, Польща,ФРН, Франція. [2]

У сучасному світі економічна безпека будь-якої країни, її економічний розвиток та майбутнє в цілому багато в чому залежить від того, наскільки держава забезпечена, перш за все, енергетичними ресурсами. В наш час особливо актуальним постає використання ресурсного потенціалу Арктики для економічного розвитку України на значну перспективу.

Вже не є сумнівним, що в стратегічній перспективі видобуток ресурсів в Арктиці буде тільки зростати. Сьогодення потребує гарантованих джерел надходження ресурсів і в Україну. А це, в свою чергу, потребуватиме пошуку можливостей залучення значного економічного та науково-технічного потенціалу України в сталий розвиток Арктичного регіону в обмін на його природні ресурси.

Стратегічними аспектами розвитку міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва України в Арктиці є:

1) подальше формування активної взаємодії України з арктичними країнами з метою ефективного забезпечення доступу України до освоєння ресурсів Арктики на основі норм міжнародного права, двосторонніх домовленостей з урахуванням національних інтересів України;

2) просування України до Арктичної Ради в статусі спостерігача та розвиток як в рамках Арктичної ради, так і на двосторонній основі економічного та науково-технічного співробітництва з державами-членами Арктичної ради;

3) розширення участі національних наукових установ та освітніх закладів в роботі міжнародних конференцій, форумів з приводу проблематики Арктики, організаційно-структурне та ресурсне забезпечення фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Арктиці;

4) участь у освоєнні арктичних транспортних коридорів, кросполярних маршрутів та використання Північного морського шляху для міжнародного судноплавства;

5) розробка як самостійно, так і в кооперації з країнами, членами Арктичної ради сучасного обладнання та техніки для інфраструктурного та промислового забезпечення видобування корисних копалин, вилову риби та добування морепродуктів;

6) будівництво в Україні чи в Арктичному регіоні підприємств по переробці ресурсів Арктики та постачання продукції на світові ринки;

7) участь у створенні та ресурсному забезпеченні функціонування єдиної Арктичної системи пошуку і порятунку та запобігання техногенних катастроф і ліквідації їх наслідків.

Стратегічний розвиток міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва з державами-членами Арктичної ради є одним з напрямів зміцнення національної (енергетичної та продовольчої) безпеки, яка визначається здатністю країни як диверсифікувати шляхи постачання енергоресурсів, риби та морепродуктів, так і конкурувати на світовому ринку науково-технічної продукції. [3]

ЛІТЕРАТУРА

1. Арктика: зона мира и сотрудничества / [отв. ред. – А.В. Загорский]. – М.: ИМЭМО РАН, 2011. – 195 с. – Режим доступа к изд. : http://journ.univ.kiev.ua/docs/Prikladi%20oforml[1].pdf .

2. Подкомитет по делам Севера и малочисленных народов Комитета Совета Федерации по федеративному устройству, региональной политике, местному самоуправлению и делам Севера [Электронный ресурс] : офиц. сайт. – М.: Совет Федерации Федерального Собрания Российской Федерации, – 2004-2012. – Режим доступа : http://severcom.ru/cooperation/inter_orgs/item1.html . – Загл. с титул. экрана.

3. Система економічної безпеки держави / [під заг. ред. д.е.н., проф., заслуженого економіста України. Сухорукова А. І.]. – НІПМБ РНБО України. – К.: ВД "Стилос" , 2009. – 685 с.

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ГРУП РИЗИКІВ, ЯКІ ОЧІКУЮТЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТОРІВ В УКРАЇНІ, ТА ОСНОВНИХ НАПРІМКІВ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Пунова К. А., студентка IV курсу ФММ групи УС-81
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», katjapun@ukr.net

Ризик у будь-якій сфері суспільного життя розуміється як можливість недосягнення очікуваних результатів діяльності. Інвестиційний ризик можна визначити, як імовірну ситуацію, за якої можливе понесення витрат або недоотримання прибутку або недосягнення інших цілей інвестування інвестором, що можуть бути оцінені якісно і кількісно, а також можуть бути керовані підприємством.

При виборі об'єкта інвестування, інвестор зазвичай має на меті отримання прибутку і захист своїх вкладень. На сьогодні Україна не може надавати інвесторам таких гарантій, тому іноземне інвестування в Україну супроводжується значними ризиками. За щорічним індексом інвестиційних ризиків, що розраховується для 196 країн, у рейтингу 2010 року Україна поліпшила в порівнянні з 2009 роком свою інвестиційну привабливість і перемістилася з 62-го на 74-е місце. У той же час, за даними Maplecroft, в Україні, зберігається високий ризик для інвестицій приватного бізнесу [3]. Україна має потенціал для залучення ПІІ у значно більших обсягах, ніж маємо сьогодні.

Іноземні інвестори в Україні зіштовхуються з наступними групами ризиків: правові ризики (зумовлені недосконалістю нормативно-правової бази інвестування); політичні ризики (обумовлені нестабільною політичною ситуацією в Україні); екологічні ризики (пов'язані зі складною екологічною ситуацією); загальноекономічні ризики (зумовлені нестабільною економічною ситуацією в країні, несприятливими макроекономічними показниками); технічні ризики (пов'язані з низьким рівнем технологічного розвитку країни, недоступністю нових розробок); фінансові ризики (такі, що виникають у зв'язку з неплатоспроможністю партнерів, проблемами при одержані коштів від реалізації вироблених товарів чи послуг, високими податками тощо); маркетингові ризики (пов'язані із прорахунками під час оцінки ринкових умов дії проекту через нестачу інформації про дії конкурентів і загальну ситуацію в країні); проектні ризики (мають місце через зриви у виконанні умов проекту у зв'язку з нестабільністю законодавства або невиконанням умов договору постачальниками).

Ефективне управління інвестиційними ризиками дає можливість знизити рівень ризиків і тим самим підвищити інвестиційну привабливість галузей України для потенційних інвесторів. Таким чином, враховуючи негативні моменти, пропоную наступні першочергові заходи:

1) Створення привабливого правового оточення, яке б відповідало наступним умовам: права іноземних інвесторів мають бути захищені законом; закони мають не просто існувати, а виконуватися; законодавство повинне характеризуватися стабільністю.

2) Надання інвесторам докладної і зрозумілої інформації про правовий режим, умови інвестування в Україні, шляхом, наприклад, організації регулярного випуску бюлетеня, що містив би відповідну інформацію кількома мовами.

3) Проведення інвестиційної політики відповідно до потреб і можливостей кожного регіону. Так, східні регіони розвивають видобувну, металургійну промисловість, в той час як на заході і півдні доцільно розвивати туристичну сферу, а у центрі і півночі – сільське господарство. Іноземні інвестори також мають бути проінформовані про такий поділ.

4) Посилення заходів, спрямованих на зменшення рівня тінізації економіки, посилення боротьби із злочинністю та корупцією, запровадження жорсткіших методів покарань за порушення закону;

5) Запровадження пільг щодо реалізації вже розроблених інвестиційних проектів, що можуть бути впроваджені шляхом наступних перетворень:

- налагодження механізму взаємодії уряду із інвесторами;
- запровадження податкових пільг для іноземних інвесторів, що стосуватимуться орендної плати, використання українського обладнання, вітчизняної сировини та матеріалів у виробництві;
- запровадження державних програм, спрямованих на впровадження нових технологій, надання їм державної підтримки, здійснення контролю відповідними державними органами, які забезпечуватимуть юридичну підтримку добросовісних інвесторів;
- поширення інформації про реформи і нововведення серед потенційних інвесторів.

На сьогоднішній день Україна ще не створила привабливого інвестиційного середовища, хоча і має певний потенціал для цього. Основними завданнями у такій ситуації для країни стають удосконалення законодавства, стабілізація економіки, надання гарантій інвесторам. Інвестор має бути впевнений, що країна, в яку він інвестує підтримує його і сприяє мінімізації його ризиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щукін Б. М. Інвестування. Курс лекцій./ Щукін Б. М. — К.: МАУП, 2004. — 216 с.
2. Прямі іноземні інвестиції в Україну [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2010/zd/ivu/ivu_u/ivu0410.html
3. Кисіль Б. Украина поднялась до Буркина-Фасо / Кисіль Б. Рябчун Ю. // Коммерсант Украина. – №3 (1277). – С. 3.

ПОКРАЩЕННЯ ТОВАРНОЇ СТРУКТУРИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Сапсай К.В., студентка 1 курсу
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
katuxa_sapsay@ukr.net

Україна зарекомендувала себе, як країна з високою експортною квотою ВВП. В середньому кожна третя українська послуга або продукт реалізуюється за допомогою зовнішніх економічних зв'язків, що визначають важливу роль у національній економіці та значно впливають на пропорції і темпи економічного зростання та на створення конкурентного середовища. Одна з головних проблем розвитку зовнішньої торгівлі України пов'язана з гармонізацією національного законодавства відповідно до вимог і норм СОТ та з оптимізацією структури експорту й імпорту.

Найбільш пріоритетним сектором розвитку,по-перше є високотехнологічні, наукомісткі галузі машинобудування (верстати, літаки, ракети, прилади), електрозварювальне виробництво. Технології в цих галузях досягають світового рівня, що безперечно полегшує проблему пошуку ніші на світових товарних ринках.

«Наступною пріоритетною галуззю є агропромисловий комплекс. Серйозні соціально-економічні перетворення на селі здатні перевести сільське господарство і виробництво продовольства в високоефективну галузь» [1].

Патентна та ліцензійна торгівля, ноу-хау, туризм, спроможні стати третім напрямком в експортному секторі України. При умові створення належної виробничої та економічної інфраструктури Україна спроможна підключатись до динамічних і вигідних положення світової торгівлі.

Останнім пріоритетним напрямком є видобувна і металургійна промисловості. Кольорові метали, вугілля і сталь користуються великим попитом на світових ринках і здатні збільшити експортний потенціал України.

Серед пріоритетів імпортної політики однозначно важливим є ввезення сучасної техніки і технології. За умови об’єднання новітніх технологій з фаховим рівнем українських вчених це дасть бажаний результат. Не менш важливим напрямком є імпортна політика - охорона здоров'я, розвиток медицини та медичних закладів. Розвиток з участю закордонних галузей охорони здоров'я набуває першочергового економічного і соціального значення.

Третій напрямок містить у собі всі галузі продовольчого комплексу та харчової промисловості країни. Оснащення харчової промисловості новітньою технікою і технологією,що забезпечить надійне збереження сільськогосподарської продукції лежить в основі розв’язання продовольчої проблеми і створення необхідних ресурсів експорту продовольства.

В сукупності економічних заходів стосовно стимулювання зовнішньої торгівлі України найефективнішим засобом є фінансове сприяння держави вітчизняним експортерам, безперечно з залученням коштів державного бюджету. Найважливішим напрямком підтримки експорту, особливо товарів з високим ступенем обробки, є використання податкового регулювання. Проблема реалізації та розвитку зовнішньоторговельного потенціалу України потребує також першочергового покращення інформаційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності. Первинним завданням в цьому напрямку є створення системи інформації зовнішньої торгівлі.

«Для підвищення конкурентної спроможності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках величезне значення має організація в країні ефективнішої системи сертифікації продукції, що експортується» [2].

Рішення певних проблем розвитку й особливо ефективної реалізації можливостей зовнішньоторговельного потенціалу України залежить не тільки від економічної ситуації в країні, але й від того, що відбувається в світо господарському середовищі.

Отже, успіх у реалізації експортного потенціалу може бути досягнутий лише при орієнтації всіх галузевих комплексів і підприємств на випуск певної конкурентоспроможної продукції, а саме високих технологій і послуг, що спроможні знайти свої "ніші" на зовнішніх ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. Підручник/ Новицький В.Є. – К.: КНЕУ, 2003.
2. Філіпенко А. Новий етап зовнішньоекономічних зв’язків України. Економіка України/ Філіпенко А., Шнирков О. - 2002.- №1, 11-14 с.

СТРАТЕГІЯ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ (M&A) ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО–ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Сільвестрова Д.Д., УС-81
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,Silvestrowa@bigmir.net

Одним із головних факторів економічного зростання будь – якої країни,є ефективне освоєння та використання належних їй територій, та наявних ресурсів. За допомогою економічної співпраці, обміну досвідом з іншими країнами, щодо використання технологічних інновацій, та участі у міжнародних науково - технічних процесах, Україна зможе підвищити конкурентоспроможність основних галузей промисловості, шляхом модернізації вітчизняного виробництва.

На сучасному етапі розвитку світових економічних стосунків, міжнародна науково-технічна інтеграція – це процес який виходить за рамки лише економічного співробітництва,використовуючи способи міжнародного обміну, він охоплює всі ланки взаємодії суб’єктів різних держав,виникаючи в різних формах в сфері науки та техніки. Міжнародне науково-технічне співробітництво передбачає об’єднання фірм, підприємств, корпорацій декількох країн, з метою проведення науково-технічної діяльності. На сьогоднішній день перспективною формою створення такого співробітництва є стратегічні альянси між організаціями різних країн, для вирішення важливих науково-технічних питань[1, с.187]. Проте, існує також стратегія злиття та поглинання (Mergers&Acquisition - M&A), що основана на привабливості відкриття власних представництв багатьма зарубіжними компаніями на території України, а також придбанням українських підприємств чи їх частки.

У світовій практиці існують багато мотивів, що спонукають компанії до злиття та поглинання,назвемо основні з них:

- збільшення прибутку;
- економія на масштабі – зі збільшенням об’ємів виробництва, відбувається зменшення витрат на одиницю продукції;
- покращення співпраці з постачальниками – при об’єднанні підприємств відбувається зниження ціни на закупівельну продукцію;
- зменшення податків та інших зборів - пов’язано з можливою територіальною зміною компанії;
- покращення ефективності управління;
- об’єднання ресурсів – доповнюючи один одного створюється ефект синергії;
- доступ до новітньої інформації;
- об’єднання в науково – технічній та дослідницькій сфері.

За допомогою мотиву науково – технічної кооперації відбувається поєднання науковими розробками, ідеями, та грошовими ресурсами для їх реалізації. Також виникають певні вигоди, пов’язані з економією витрат на розробку інноваційних технологій, та створення нової продукції. Одна компанія у своєму штаті може мати висококваліфікованих кадрів, інженерів, програмістів, економістів, технологів, дослідників, та не мати виробничих потужностей, та засобів реалізації їхньої наукової діяльності для отримання прибутку. Інша компанія може мати ефективну мережу збуту, та не мати працівників з таким науковим потенціалом. Об’єднання таких компаній призводить до підвищення ефективності їхньої діяльності. Основний інтерес таких злиттів припадає на нові та технологічно передові галузі виробництва, якіпов’язані з виробництвом наукомісткої продукції, технологічно складних інновації.

В Україні існує ряд проблем,що сповільнює розвиток ринку M&A-трансакцій,що в свою чергу не дає можливості в повному обсязі використовувати ефекти від стратегії злиття та поглинання.За оцінками експертів, із-за неефективного використання у виробництві сучасних досягнень науки та техніки, Україна щороку втрачає 10 млрд. доларів США [1, с.189]. До основних проблем України належать:

- недосконала система правового регулювання – сьогодні існують декілька правових актів, що ускладнюють процес розвитку M&A;
- нерозвиненість фондового ринку, пов’язана зі створенням лише закритих акціонерних товариств, або товариств з обмеженою відповідальністю;
- відсутність технік фінансування, пов’язана з недостатнім потенціалом для придбання компаній;
- не стабільна політична ситуація в країні.

Отже, при врегулюванні Україною основних вище зазначених проблем, стратегія злиття та поглинання може стати ефективно діючим фактором науково - технічного співробітництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яхно Т.П. Міжнародний менеджмент / Т. Яхно, І. Лапшина. - Львів: «Компакт - ЛВ», 2009р. – 304с. – (Навчальний посібник).

СТРАТЕГІЯ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Тенетко І.І., студентка гр. УЗ-91
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», iralarisa@mail.ru

На сьогоднішній день глобальна інтеграція є головною характеристикою процесів не тільки економічного, а й політичного, природоохоронного, науково-технологічного, фінансового, соціального характеру, що відбуваються у сучасному світовому просторі. Нині Україна, володіючи значним ресурсним потенціалом, недостатньо системно і раціонально використовує його, що призводить до відставання у розвитку. Тому питанням першочергової важливості є залучення України до міжнародних науково-технічних потоків, які стануть рушієм модернізації вітчизняного виробництва і запорукою конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Сутність міжнародного науково-технічного співробітництва полягає у взаємодії підприємств кількох компаній при проведенні науково-технічної діяльності. Як показує досвід, найперспективнішою формою організації міжнародної співпраці у сфері науки і техніки є створення стратегічних альянсів [1].

Україна обрала стратегічний курс на інноваційний розвиток, що передбачає технологічне оновлення промисловості, використання інноваційних досягнень, структурну перебудову економіки. На сьогодні пріоритетними напрямками для досягнення поставленої стратегії є: залучення малого та середнього бізнесу до участі у науково-технічному розвитку, розробка і реалізація сучасних інформаційних технологій, концентрація ресурсів на проведенні фундаментальних і прикладних досліджень за напрямами, що мають значний потенціал; забезпечення відповідності системи правового захисту інтелектуальної власності та міжнародних стандартів [1].

На сучасному етапі нема єдиної національної програми розвитку перспективних технологій. Тому пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки реалізуються за допомогою ряду державних програм і таких методів, як державні замовлення на створення науково-технічної продукції, галузеві програми (наприклад, космічна програма чи програма інформатизації і т. ін.). Варто зазначити, що зараз відчувається істотне поліпшення в договірно-правовій базі міжнародної наукової співпраці, що підтверджується укладанням понад тридцяти угод на міжурядовому рівні у сфері наукового та технологічного співробітництва. В межах П'ятої рамкової програми в сфері науково-технічного розвитку відбувається тісна співпраця між Україною та ЄС (в рамках таких програм як INTAS, TACIS, COPERNICUS та ін.). Втім поки відсутня угода між двома сторонами, що негативно впливає на розширення напрямів співпраці [2].

Щодо питання ефективності міжнародної науково-технічної співпраці та інтеграції, то вона визначається характером реалізації зовнішніх та внутрішніх передумов (зокрема, результативність використання зовнішніх умов визначається тим, наскільки національний науково-технічний розвиток відповідає тенденціям у світовому науково-технічному комплексі, що тісно зв'язаний з розвитком світового ринку технологій) та спирається на диверсифікацію міжнародних зв'язків [1,3].

Для науково-технічного прориву і подальшого зростання в Україні є передумови, як матеріальні, інтелектуальні так і виробничі, але проблемою і основною перешкодою є брак фінансування таких проектів з боку іноземних інвесторів та самої країни. Екстенсивний спосіб розвитку на українських підприємствах унеможливлює досягнення високої конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

У підсумку можна підкреслити, що міжнародна науково-технічна інтеграція сьогодні вийшла за межі інтеграції економічної. Інтеграційний процес виникає в різних формах, використовуючи всі способи міжнародного обміну у науковій і технічній сферах. Україна обрала шлях інноваційного розвитку, що покладає на неї відповідальність і висуває вимоги до активізації і зростання ефективності використання зовнішніх факторів науково-технічного розвитку. Тому для України міжнародна науково-технічна інтеграція стає необхідністю, що зумовлює подолання технологічного відставання, одержання додаткових потоків інвестиційних та інтелектуальних ресурсів, використання переваг системи світового розподілу праці з метою інтенсифікації зростання національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шмігельська З. К. Стратегія міжнародного науково-технічного співробітництва України із зарубіжними державами в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / З. К. Шмігельська // Економічний форум. — 2/2011. — Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/9.pdf.
2. Ходикіна В.В. Стратегічні аспекти активізації й підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва України / В. В. Ходикіна // Вісник Донецького університету / Серія В. Економіка й право – Донецький НУ. – 2010. – №1. – С. 133-140.
3. Стельмах Х. П., Симак А. В. Пріоритети міжнародного науково-технічного співробітництва / Х. П. Стельмах, А. В. Симак // Науковий вісник НЛТУ – 2011. – Вип. 21.10 – С. 252-255.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Тимчук Г.В.,студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, emma_candy@mail.ru

Враховуючи економічну нестабільність, яка присутня вже довгий час в нашій країні, включаючи спад виробництва, зростання державного боргу, загострення соціальних суперечностей, безробіття, актуальним є співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями, а саме Міжнародним валютним фондом.

Аналізуючи співробітництво України та МВФ від початку і до теперішнього часу можна виділити декілька етапів. Кожний з яких характеризується певними програмами, а саме: надання фінансової допомоги у вигляді трансформаційної позики (STF-Systemic Transformation Facility), кредит за програмою “Стенд-бай” (Stand-By), програма розширеного фінансування(EFF-Extended Fund Facility)[1]. Більшість із них були завершені завчасно через те, що уряд України не виконував договірні умови, на яких надавалися кредити. Кредити від МВФ є порівняно дешевим, так як виплата відсотків передбачається у розмірі близько 2% річних від загальної суми боргу. Подальше співробітництво може вирішити завдання не тільки інтеграції у світову економіку, а й зміцнення економічної безпеки.

Для забезпечення виконання умов, які зазначені в програмах МВФ щодо надання позик, органи управління та державного регулювання України повинні здійснити певні заходи, що стосуються стабілізації валютних ринків та політичної сфери. [2]

- проведення регулярних валютних інтервенцій у формі аукціонів;
- підвищення процентних ставок, що відіграють роль інструмента монетарної політики, зокрема ставок рефінансування;
- скасування податку в пенсійних фонд на валютні операції
- підвищення процентних ставок, що відіграють роль інструмента монетарної політики, зокрема ставок рефінансування;
- усунення дисбалансів, пов’язаних зі збільшенням гнучкості обмінного курсу до ринкової ситуації;
- запровадження прозорості операцій із рефінансування та припинення прийому як заставного забезпечення власних акцій банків;
- прийняття Національним банком України нормативних документів щодо запровадження гнучкого обмінного валютного курсу гривні до провідних валют;
- своєчасне проведення діагностики проблемних банків;
- ухвалення законодавчих та нормативних документів щодо вирішення питань проблемних банків;
- розширення, відповідно до міжнародної практики, обсягів регулярного висвітлення для громадськості й ринків деталізованої фінансової інформації про функціонування банківської системи, засновників і акціонерів банків, які мають вагому частку, принципи роботи, кредитну й депозитну політику, доходи тощо.

Отже для подальшої співпраці з МВФ Україні варто впроваджувати економічні заходи, вносити зміни до чинного законодавства, проводити аналіз необхідного обсягу та умови отримання і погашення міжнародних кредитів.

З метою концентрації зусиль МФО на першочергових заходах уряду вже розроблено та схвалено Стратегічні напрями та завдання щодо залучення міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2009—2012 роки. Крім того урядом схвалено нову спрощену процедуру підготовки спільних з МФО проектів та вдосконалено систему моніторингу та оцінки їх результативності.[4] Проте в даному час співпраця з МВФ призупинена, але вона може відновитися після завершення переговорів з Росією щодо зменшення ціни на газ.

Кредити, отримані від МВФ, використовуються для фінансування дефіциту платіжного балансу України та підтримки курсу національної валюти. Проте без проведення програм економічних перетворень фінансова підтримка з міжнародних фінансових організацій не матиме змісту, оскільки позичкові кошти використовуватимуться на фінансування тільки поточних проблем платіжного балансу, які без реформування економіки знову нагромаджуватимуться і перетворюватимуться у додатковий тягар.

ЛІТЕРАТУРА

1. www.imf.org – Офіційний сайт МВФ
2. Салтинський В.В. Особливості організації кредитування національних економік Міжнародним валютним фондом / Салтинський В.В.// Фінанси України. – 2009. - №2. – С. 60-65
3. http://economics.unian.net/ukr/detail/116378
4. http://www.mfa.gov.ua/netherlands/ua/29525.htm

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Трофименко О. О., ст. викладач, здобувач
Міжнародний університет фінансів, elberetgil@ukr.net

Питання стратегічного розвитку відновлюваної енергетики в Україні є нагальною потребою. Це обумовлено високим рівнем енергетичної залежності країни від інших країн – постачальників енергоносіїв та високою енергоємністю валового внутрішнього продукту. Отже, використання потенціалу нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії (НВДЕ) для України має важливе значення на національному рівні – енергозбереження є важливим енергетичним потенціалом держави та на міжнародному рівні, оскільки питання екологічності енергетики країни є одним з основних елементів концепції розвитку в умовах глобалізації.

Підвищення якості державного регулювання в сфері відновлюваної енергетики є основною умовою стратегічного розвитку відновлюваної енергетики. Одним із пріоритетних завдань державної політики визначено приведення цін і тарифів на енергоносії для всіх категорій споживачів до економічно обґрунтованого рівня [3]. Перспективність розвитку альтернативних джерел енергії та видів палива підвищується прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії», у якому «зелений тариф» зафіксовано до 1 січня 2030 року [4]. Тариф встановлено у гривні за плаваючою ставкою і коректується пропорційно коливань обмінних курсів гривні до євро на щомісячній основі. Для нових потужностей, установлених після 2014, 2019 і 2024 років, «зелений тариф» знижується на 10%, 20% і 30% відповідно. «Зелений тариф» застосовується лише у разі якщо частка обладнання, сировини та послуг українського походження у витратах на будівництво електростанцій, становить не менше 30% з 2012 року і не менше 50% з 2014 року. Згідно з новим законодавством, Оптовий ринок електроенергії зобов’язаний викуповувати весь обсяг виробленої електроенергії з альтернативних джерел. Власники мереж не можуть відмовити в підключенні виробникам такої електроенергії [3].

В Україні на національному рівні діє Державна цільова економічна програма енергоефективності на 2010-2015 роки, строк виконання якої узгоджується з етапами реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року як базового документа у сфері енергоефективності та енергозбереження [1]. На основі Державної цільової економічної програми енергоефективності планується удосконалити механізм державного управління та регулювання у сфері енергоефективності, енергозбереження і альтернативної енергетики, оптимізувати структуру та обсяг енергоспоживання, оптимізувати структуру енергетичного балансу держави, удосконалення системи стандартизації у сфері енергоефективності і відновлюваної енергетики шляхом впровадження економічних та фінансових механізмів реалізації енергетичних технологій, зменшення обсягу технологічних витрат і втрат енергоресурсів у результаті модернізації та реконструкції обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій [2]. На сьогоднішній день в Україні спостерігається зростання використання відновлюваних джерел енергії. Державний “Ощадбанк” в 2011 році виділив 2,6 млрд грн інвестицій на розвиток сонячної енергетики. Таким чином держава проінвестувала більше половини введених у дію в минулому році 100 МВт потужностей сонячної генерації В 2011 році потужність сонячних електростанцій АР Крим зросла з 3,5 до 185,7 МВт, тобто в 54 рази. На три чверті підвищилася потужність вітряних установок — до 133,9 МВт [5].

Для подальшого стратегічного розвитку відновлюваної енергетики автором пропонується виокремлення та вдосконалення основних чинників державного регулювання, а саме, технологічний, структурний, економічний, правовий та організаційні чинники. Оптимальним способом досягнення мети розвитку відновлювальної енергетики є: розроблення та виконання заходів, направлених в першу чергу на формування ефективної системи регіонального управління енергоефективністю та впровадження дієвого механізму реалізації державної політики у сфері енергозбереження за рахунок підвищення енергоефективності та використання енергії відновлювальних джерел.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енергетична стратегія України : Розпорядження Кабінету Міністрів України №145-р від 15.03.2006 р. №145-р
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010-2015 роки" N 243 (243-2010-п) від 1.03.2010 р.
3. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / С.Ф. Єрмілов, В.М. Геєць, Ю.П Ященко, В.В. Григоровський, В.Е. Лір та ін. – К., НАЕР, 2009. – 93с.
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" щодо гарантування зобов'язань держави щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії № 3486-17 від 03.06.2011 р.
5. Renewable energy centre [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: http://rencentre.com/UK/news-and-insights/3563

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМОК І ДОЦІЛЬНІСТЬ

Фаніна І.О., гр. УС-91, НТУУ «КПІ», ira.fanina@rambler.ru

Останні декілька років були досить складними для України. Вона досить довго оговтувалася після кризи 2008 року, а зараз перебуває на порозі нової рецесії. Економіка країни знаходиться у стані занепаду, та не може підтримуватися за рахунок Державного бюджету через його постійну дефіцитність. Проте, завдяки загальносвітовим глобалізаційним процесам Україна частково розвивається за рахунок інвестицій з інших країн.

На сьогодні інвестиційний потенціал України характеризується високою неоднорідністю, тому інвестиційну політику необхідно проводити виходячи з можливостей і потреб розвитку кожного регіону. А підвищення інвестиційної привабливості країни стало одним із пріоритетних напрямів розвитку нашої держави. Залежність країни від зовнішнього фінансування зростає все більше з кожним роком. Зокрема, в 2011 році Україна отримувала інвестиції з 125 країн світу.

П'ятірку лідерів очолили такі країни-інвестори як:

1. Кіпр – 9 млрд дол.;
2. Німеччина – 7 млрд 076,9 млн дол.;
3. Нідерланди – 4 млрд 707,8 млн дол.;
4. Російська Федерація – 3 млрд 402,8 млн дол.;
5. Австрія – 2 млрд 658,2 млн дол.[1]

При цьому в промисловість було спрямовано 31,4% від загальної кількості інвестицій. [1] А саме інвестиції у промисловість країни забезпечують розвиток економіки країни у довгостроковому періоді. З них 88,9% було спрямовано у переробну сферу. Отже, фінансування матеріаломісткого виробництва здійснюється за рахунок нашої держави, а фінансування безпосередньо виробництва, що створює додану вартість здійснюється за рахунок іноземних інвесторів, що отримують досить високий рівень прибутку через низькі, порівняно з іншими країнами, ціни на фактори виробництва та вивозять ці кошти за межі України.

Наступною сферою економіки за обсягами інвестицій є сільське господарство. За оцінками експертів в 2012 році ця сфера стане найбільш інвестиційно привабливою для європейських інвесторів (близько 4 млрд дол. інвестицій).[2] Отже, в перспективі Україна знову отримає статус «житниці Європи», проте прибуток від сільського господарства країни будуть отримувати закордонні компанії-інвестори. До того ж, з прийняттям нового Земельного Кодексу іноземці можуть отримати право на володіння землею для ведення сільського господарства, а це означатиме втрату Україною свого найбільшого багатства.

Таким чином, залучаючи іноземні інвестиції, Україна не виграє, а втрачає потенційно прибуткові галузі промисловості, приносячи при цьому прибутки іноземним інвесторам та отримуючи від них лише надходження до Державного бюджету визначені такими законами України, як «Закон про оприбуткування прибутку підприємств», Податковий Кодекс України та інші.

Тому для «безпечного» для нашої країни залучення інвестицій необхідно здійснити ряд заходів, а саме:

1. Посилити державний контроль за рівнем інфляції в країні. Це можна здійснити за допомогою інструментів фінансової політики держави. Для цього необхідні, по-перше, контроль за доходами та видатками бюджету, по-друге, розв'язання проблем боргового тягаря, по-третє – зниження загального рівня безробіття в країні, по-четверте, слід знизити рівень тіньової економіки принаймні вдвічі. Останнього можна досягти шляхом сприяння тим сферам бізнесу, які мають найбільший рівень тонізації економіки (це насамперед так звана «друга» та «сіра» тіньова економіка);
2. Зважена політика НБУ щодо рівня надійності банківської системи України та контроль за входом іноземних банків на український фінансовий ринок, оскільки велика кількість іноземних банків ще більше дестабілізують економіку країни та користуються коштами резидентів для отримання прибутку для інших країн;
3. Забезпечення простої та прозорої системи оподаткування для всіх суб'єктів ринку. Це буде досить складно в умовах корумпованості нашої країни, проте досить необхідно для уникнення подальшого розвитку тіньової економіки;
4. Покращення діяльності антимонопольних органів України та зниження рівня корупції в апараті влади. Це одна з найскладніших проблем для нашої країни, тому, можливо слід цілковито змінити систему, включаючи законодавство, організаційну структуру антимонопольних органів та систему контролю за цими органами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Обсяг іноземних інвестицій в Україну [Електронний ресурс] : Офіційний портал новин ТСН. – Режим доступу до журу: http://tsn.ua/groshi/obsyag-inozemnih-investiciy-v-ukrayinu-zmenshivsya.html;
2. Каретникова О. В 2012 году основне инвестиции в Украину пройдут через АПК [Електронний ресурс] : інформаційна агенція Голос UA; О.В. Каретникова. – Режим доступу до журу: http://www.golosua.com/main/article/ekonomika/20111201_ v-2012-godu-osnovnyie-investitsii-v-ukrainu-poydut-cherez-apk-ekspert

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ РЕЦИРКУЛЯЦІЇ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Філик М.Ю., студентка,
Національний технічний університет України „ Київський політехнічний інститут ”, mariyafilik@yandex.ru

Міжнародне науково-технічне співробітництво — одна з форм міжнародної економічної співпраці, що в умовах обмеженості ресурсів забезпечує науково-технічні програми та обмін інформацією для вирішення спільних питань та проблем сьогодення.

Останнім часом у науковій і науково-технічній політиці України хоча й відбуваються певні зрушення, проте спостерігається її занепад, а саме, виробництво залишається таким, що мало сприймає інновації, та створює дисбаланс у всіх сферах економіки. Серед усіх порушень, що спостерігаються є і проблема забезпеченості водними ресурсами.

Питання охорони комплексного використання і відновлення рівноваги оточуючого природного середовища займає одне з першочергових завдань в економічному, політичному і соціальному житті держави. Провідними фахівцями встановлено, що рівень водозабезпечення України є одним із найнижчих в Європі (він становить на 1 людину 1 тис. $м^3$ на рік, тоді як у Білорусі, Литві – у 3,5 ризи більший, в Англії – у 5 разів) [1]. Це свідчить про те, що необхідно максимально раціонально використовувати та охороняти водні ресурси. За загальними показником доступу до питної води (забезпеченість, використання свіжої води, ступінь забруднення поверхневих та підземних вод, щільності населення в регіоні) можна виділити області з найгіршими показниками: Луганська, Одеська, Запорізька, Дніпропетровська, Херсонська, Донецька.

Окрім задоволення потреб населення вода використовується при виробництві більшості товарів. Мільйони літрів води йде на продукцію, яку ми купуємо і потім викидаємо. Таку воду називають прихованою чи потаємною. В Україні спостерігається тенденція до збільшення водного постачання у промисловість. Найкращим розподілом води можна вважати наступний: 44% - на виробництво енергії, 24% - на сільське господарство, 17% - на загальне водопостачання, 15% - на промисловість.

Для вирішення проблеми забезпеченості територій України якісною питною водою в достатній кількості, можна застосувати очистку вже використаної води (шахтних, стічних та інших вод), тобто метод рециркуляції. Гарним прикладом є міжнародний науково-технічний проект, реалізований спільно Науковим парком «Київська політехніка», ЗАО «Аквасервіс», General Electric, Луганською та Алчевською міськрадою. Він передбачає трансферт технологій, доопрацювання та пристосування для потреб України, та сприяє встановленню прямих науково-виробничих зв'язків між фірмами. Очищена вода нанофільтраційним методом призначена для споживчих потреб населення та промисловості.

Позитивним моментом є зниження споживання чистої води, що відбувається у всіх регіонах країни. В середньому в Україні за період з 1990р. по 2008р. споживання води знизилося в 2,9 рази.

Реалізація функцій державного управління у галузі рециркуляції водних ресурсів має низку недоліків, які впливають на привабливість об’єктів інвестування і на соціально-економічне становище галузі. Для їх подолання можна застосувати такі заходи:

- створення моделі поетапного реформування аграрної сфери економіки (шляхом підтримки підприємцями та частково державою), дотримання вже існуючих постанов;
- законодавчо запровадити заходи зі зменшення використання водних ресурсів на підприємствах (в Україні вже з 2012 року вартість води для різних категорій населення буде залежати від обсягу її споживання [2], а в промислових масштабах вона регульована тільки трьома етапами);
- покращення міжгалузевих відносин, паритетності еквівалентного обміну між сільським господарством і промисловістю (передача очищених циркулюючих вод від водоочисного заводу підприємствам по обумовленим тарифам для промислового використання);
- розробка бізнес-планів для залучення інвестицій шляхом пропонування вигідних для вкладників умов на основі державно-приватного партнерства, венчурного інвестування та ін.;
- побудова декількох водоочисних заводів у регіонах з найбільшим дефіцитом водних ресурсів;
- зменшення податкового навантаження на експорт та імпорт як технологій, так і готової продукції, надавати пільги по використанню земельних угідь, інфраструктури країни;
- переглянути недооцінену сутність та значення аграрного сектора в економіці України.

Спільні науково-технічні програми реалізуються в Україні. Завдяки зусиллям фірм, великих компаній, транснаціональних корпорацій та державній підтримці (із урахуванням вищезазначених пунктів) можна досягти раціонального використання природних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щербакова А.С., Проблеми та особливості фінансування водогосподарської галузі /Вісник Національного університету водного господарства та природокористування //Збірник наукових праць – Р.:2009 – ВИПУСК 1 (45).– С. 336-338.
2. Хто більше споживає - більше платитиме [Електронний ресурс] / новини – Режим доступу: http://newsru.ua/finance/14dec2011/wasser.html.

«ЗЕЛЕНИЙ ТАРИФ» ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Цилюрик Н. В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tsylurik_nadezda@mail.ru

Для розвитку сектора відновлюваної енергетики в будь-якій державі необхідно створити сприятливі ринкові умови, одним з яких є «зелений» тариф. По суті це механізм, призначений для заохочення використання поновлюваних джерел енергії. Величина «зеленого» тарифу є важливим фактором у прийнятті рішення про інвестування в сектор відновлюваної енергетики. Тому для розвитку сектора відновлюваної енергетики необхідно створити сприятливі ринкові умови, одним з яких є «зелений» тариф.

В даний час «зелений» тариф використовується в більш 60-и країнах по всьому світу, У багатьох країнах існують, на додаток до «зеленого» тарифу, додаткові фактори, що стимулюють сектор відновлюваної енергетики. Наприклад, у Німеччині існує податок на кожну кіловат-годину, спожиту німцями, і йде на підтримку сонячної, вітряної та інших сфер відновлюваної енергетики.

В Україні визначення «зеленого» тарифу з'явилося в 1997 році завдяки Закону України «Про електроенергетику» [1]. Згідно з цим законом, «зелений» тариф є спеціальним тарифом, за яким закуповується електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії. Але реальні кроки на підтримку альтернативної енергетики були зроблені лише восени 2009 р., коли Верховна Рада прийняла поправки до законів «Про електроенергетику» і «Про альтернативні джерела енергії», в яких був чітко описаний механізм ціноутворення «зеленого» тарифу.

Розмір «зеленого» тарифу в Україні розраховується за наступною формулою: роздрібний тариф для споживачів другого класу (юридичні особи) множиться на коефіцієнт «зеленого» тарифу, який встановлюється індивідуально для кожного з чотирьох основних видів джерел «зеленої» енергії, а саме для енергії вітру , сонця, води і біомаси. Зараз, як зазначено на сайті Національної комісії з регулювання електроенергетики (НКРЕ), «зелений» тариф використовують 60 енергогенеруючих компаній [2]. Для порівняння, в Німеччині в даний момент діє діапазон «зелених» тарифів починаючи з 35,67 коп./кВт-год (об'єкти гідроенергетики понад 50 мВт) і закінчуючи максимальним 298,9 коп./кВт (сонячні системи до 30 кВт)[3]. «Зелений» тариф в Україні вище. Більш високі тарифи пов'язані з більш високим економічним ризиком, з яким може зіткнутися інвестор.

І тим не менше з впровадженням «зеленого» тарифу існують складності, і інвестори не поспішають вкладати кошти. В законі ще не до кінця налагоджені всі механізми купівлі-продажу «зеленої» електроенергії. Так, в законі передбачається можливість продажу за «зеленим» тарифом безпосередньо споживачам, але реальні економічні або адміністративні стимули для покупки по «зеленим» тарифом споживачами створені не були, тому єдиним покупцем електрики за «зеленим» тарифом на сьогоднішній день залишається ДП «Енергоринок».

Розвиток сектора відновлюваної енергетики дає додатковий поштовх для розвитку науково-технічного потенціалу країни, а це і робочі місця, і підвищення рівня життя. А також ще й диверсифікація поставок енергоресурсів за рахунок власного їх виробництва. Але все ж крім введення «зеленого» тарифу для стабільного зростання сектору відновлюваної енергетики необхідно ряд додаткових заходів. Наприклад, в Німеччині є такий стимулюючий поновлювану енергетику фактор, як податок на кожен кіловат-годину, споживаний німцями, що йде на підтримку сонячної, вітряної та інших сфер відновлюваної енергетики. На прикладі Німеччини видно як багато необхідно зробити для сектора відновлюваної енергетики, і це при наявності потужної економіки. Як підсумок, можна сказати що введення «зеленого» тарифу є важливим кроком, і першим реальним способом щодо стимулювання розвитку сектора відновлюваної енергетики, що в свою чергу тягне за собою оновлення економіки за рахунок впровадження сучасних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про електроенергетику»: за станом на 19 січ. 2012р. / Верховна Рада України. - Відомості Верховної Ради України, 1998 р., N 1.
2. Про встановлення величин «зелених» тарифів на електричну енергію на січень 2012 року [Електронний ресурс]: за даними Нац. комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики. / Національної комісії з регулювання електроенергетики. — Режим доступу: http://www.nerc.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=123806&cat_id=34446
3. German Feed-in Tariffs 2011 [Електронний ресурс]: за даними German Energy Blog. Режим доступу: http://www.germanenergyblog.de/?page_id=4984.

ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Черненко Н.О., к.е.н., доцент, Геращенко К.В., студентка 4 курсу
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
valentinovna21@mail.ru, chernenkonata@mail.ru

В даний час наша молода держава поступово відновлює свою економіку, розвивається: створюються нові зв’язки із іноземними компаніями, ТНК та державами, підписуються довгострокові контракти та підтримуються старі контакти. Україна має багато переваг, що робить її дуже привабливою для іноземних інвесторів. До таких переваг можна віднести: географічне положення, розвинуту транспортну інфраструктуру, кваліфікований персонал, достатність природних ресурсів.

На жаль є фактори, які несприятливо впливають на інвестиційну привабливість країни: нестабільна політична ситуація, недостатність гарантій, застарілість технологій, нормативно-правове законодавство.

Під іноземним інвестуванням розуміють вкладання валютних, майнових та інтелектуальних цінностей іноземними інвесторами в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту. [1]

Іноземними інвесторами можуть бути як приватні підприємства так і держави. Зазвичай капітал імпортується у галузі, де буде менший ризик та більші прибутки. Тому держава повинна створювати сприятливі умови для інвесторів, такі як: гарантії, перспективи, вигоди.

В Україні є декілька законів, які регулюють процес іноземного інвестування : «Про режим іноземного інвестування», «Про іноземні інвестиції», «Про захист іноземних інвестицій на Україні»

В Україні іноземні інвестиції можуть здійснюватись у вигляді: іноземної валюти, що визнається НБУ як конвертована; валюти України; будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав; акцій, облігацій, інших цінних паперів; грошових вимог і права на вимоги виконання договірних зобов'язань; будь-яких прав інтелектуальної власності; прав на здійснення господарської діяльності; інших цінностей відповідно до законодавства. [2, 140]

Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну поступово збільшується, це дає можливість впроваджувати інноваційні технології, покращувати якість продукції та послуг, збільшувати інвестиційну привабливість потрібних галузей та країни в цілому.

У таблиці 1 наведено дані за останні 8 років про обсяги прямих іноземних інвестицій загалом у нашу державу та окремо в будівельну галузь.

Таблиця 1

Обсяг ПІІ в будівельну галузь України

	Будівництво України (на початок року; млн. дол. США)	Прямі іноземні інвестиції в Україну (на початок року; млн. дол. США)	Частка
2004	197,0	6794,4	2,9
2005	275,3	9047,0	3,0
2006	512,8	16890,0	3,0
2007	839,8	21607,3	3,9
2008	1631,8	29542,7	5,5
2009	1936,6	35616,4	5,4
2010	2212,9	40053,0	5,5
2011 (січень-вересень)	-	44708,0	

** Складено за [Державним комітетом статистики України]*

Виходячи з даних, наведених у таблиці, можна зробити висновок, що за останні роки обсяг ПІІ до будівельної галузі збільшився майже на 2,5 %. Починаючи з 2004 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій достатньо стрімко збільшувався, в той час як обсяг інвестицій в будівельну галузь України зростав дуже повільно. Досить позитивним є те, що навіть в роки кризи інвестування не зменшувалося. У 2010 році обсяг імпортного капіталу в будівельній галузі склав більше 5 %.

На збільшення обсягу іноземних інвестицій також вплинуло проведення Євро 2012 в Україні. Вкладання капіталу в нерухомість завжди приносить потрібні доходи, тому іноземні інвестори почали вкладати кошти в будівельну галузь нашої держави після початку підготовки до Євро.

Отже Україна змогла зберегти свою інвестиційну привабливість та навіть покращити її за останні роки. Але для того щоб зберегти досягнуті результати після закінчення чемпіонату в нашій країні та збільшити їх, потрібно стабілізувати стан економіки, покращити законодавство (політику залучення іноземних інвестицій), збільшувати кількість міжнародних зв’язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рязанова Н.С. Міжнародні фінанси [Електронний ресурс] Навчально-методичний посібник / Рязанова Н.С. – Київ: Видавництво КНЕУ – 2001.
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. №1560-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №47. – Ст. 646. – (Зі змін. та допов.).

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС В ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ: РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Черниш І.В., к.е.н., с.н.с.,
Державна установа „Інститут економіки та прогнозування НАН України”, chernysh@ief.org.ua

Генеральний план розвитку вугільної галузі України був розроблений у 2011 р. в рамках Програми підтримки вугільного сектору, яка реалізувалася в 2008-2011 рр. міжнародним консорціумом на чолі з компанією Human Dynamics (Відень, Австрія) за фінансової підтримки Європейського Союзу. Основним бенефіціаром Програми виступив уряд України, представлений Міністерством енергетики та вугільної промисловості.

Мета Генерального плану полягала у розробленні програми реструктуризації вугільного сектору на основі оцінки виробничих фондів і потенційного попиту на вугілля з врахуванням досвіду інших країн.

Документ складається з двох частин: А - Програмний Документ, Б - Довідковий Документ. Програмний Документ містить резюме поточного стану і потенціалу розвитку вугільної промисловості України і визначає дії, необхідні для реструктуризації галузі з метою підвищення її рентабельності, зменшення залежності від державних дотацій і пом’якшення негативних екологічних і соціальних наслідків на даний час і у майбутньому. Документ дає чіткі і конкретні пропозиції з проведення процесу реструктуризації. Він доповнюється Дорожньою картою, в якій окреслені необхідні заходи, визначені обов’язки і необхідні ресурси, а також розроблені попередні часові графіки. Документ призначений створити стратегічну основу для визначення всіх дій, необхідних для досягнення цілей реструктуризації сектору.

У Довідковому документі зібрані дані, необхідні для підтримки виконання заходів, окреслених у Програмному Документі. Цей звіт і вичерпні технічні додатки розроблено на основі концепції, яка логічно поєднує дані аналізу вугільного сектору з тенденціями майбутнього попиту на вугілля і потенційного розвитку ринку. Сценарії можливого розвитку ринку, необхідні для аналізу поточної і потенційної життєздатності діючих українських вугільних шахт, були розроблені фахівцями Інституту.

Основні рекомендації Генерального плану охоплюють реформування законодавчої та регуляторної бази, інституційне зміцнення і необхідні зміни, підготовку та впровадження принципів вільного ринку, приватизацію, закриття шахт, безпеку праці, аспекти охорони довкілля і соціальні заходи.

Серед найбільш суттєвих щодо впровадження принципів вільного ринку: припинення діяльності державної монополії «Вугілля України» шляхом її повної ліквідації або приватизації під наглядом антимонопольного комітету; реформування вугільної та енергетичної галузі в комплексі з можливістю їх вертикальної інтеграції; легалізація або закриття незаконних шахт; забезпечення лібералізації імпорту та експорту вугілля; створення приватних або приватизація державних проектних інститутів; усунення фактичної монополії українського гірничого обладнання для ліквідації перешкод для імпорту обладнання; впровадження політики ціноутворення на засадах вільного ринку; зміна політики надання субсидій шляхом припинення дотацій нерентабельним шахтам.

Окремим блоком виділено рекомендації стосовно забезпечення відкритої, прозорої і недискримінаційної приватизації, включаючи підвищення інвестиційної привабливості України як місця для ведення бізнесу. Особливо підкреслено важливість прискорення процесів ліквідації шахт до 15 – 24 місяців на шахту.

Міненерговугілля прийняло Генеральний план і заявило про своє рішення використовувати його для розробки оновленої Енергетичної стратегії України до 2030 року, а також у Програмі розвитку вугільної галузі України на 2011-2015 роки.

Не зважаючи на те, що Генеральний план розвитку вугільної галузі було розроблено на замовлення уряду України, а також те, що документ повністю узгоджено з Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки [1], на даний час не можна констатувати його повноцінне впровадження. Приватизацію вугільних шахт, які є основними постачальниками антрациту на український ринок, замінено передачею їх у концесію, приватизацію інших шахт відкладено. З основних позитивних зрушень можна відмітити започаткування торгівлі вугільною продукцією на аукціонах.

У квітні ц.р. Представництвом ЄС в Україні планується постпроектна оцінка результатів Програми підтримки вугільного сектору, метою якої є аналіз ефективності використання Україною наданої фінансової підтримки, а також доцільність та можливі напрями подальшого співробітництва щодо реформування вугільної галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010-2014 роки [Електронний ресурс] / Комітет з економічних реформ при Президентові України. – 87 с. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_2.pdf.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАШИНОБУДУВАННІ

Чулюкова М. С., студентка гр. УС-82
Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут», chuliukovam@ukr.net

В сучасних умовах Україна повинна розвиватися через модернізацію та укріпленні промислового сектору економіки. Це обумовлює необхідність залучення необхідної кількості інвестиційних ресурсів. Сьогоднішня економічна ситуація характеризується недостатністю необхідних засобів для інвестування в реальний сектор та здійснення прогресивних зрушень у виробничому секторі, що зумовлює значущість довгострокових інвестицій для сучасної економіки України. Без забезпечення дієвого механізму державного регулювання, формування національної інвестиційної політики та стратегії, ефективний розвиток інвестиційної діяльності є неможливим.

Головною метою державного регулювання інвестиційної діяльності в машинобудуванні є забезпечення залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для розвитку галузі із збереженням її економічної безпеки. Досягнення цієї мети можливе лише при правильному застосуванні форм та методів державного регулювання інвестування для кожного підприємства галузі та кожного виду інвестицій окремо. Об'єктами державного регулювання іноземного інвестування є підгалузі машинобудування та регіони, в яких здійснюється реалізація інвестиційних проектів. Суб'єктами державного регулювання іноземного інвестування є іноземні інвестори, вітчизняні підприємці, наймані працівники підприємства, в яке вкладаються інвестиції, тощо [1]. Метою державного регулювання іноземного інвестування в машинобудуванні є створення відповідних правових та соціально-економічних умов для залучення значного обсягу іноземних інвестицій через недостатність власного вітчизняного капіталу для подальшого ефективного розвитку галузі. Одним з основних завдань державного регулювання іноземного інвестування є визначення пріоритетних сфер інвестування. Державна програма розвитку машинобудування [2] визначила такі пріоритетні сфери: транспортне та енергетичне машинобудування, автомобілебудування, машинобудування для нафтохімічної і хімічної, металургійної та гірничодобувної промисловості, верстатобудування.

На сьогоднішній день українське машинобудування займає провідне місце серед всіх галузей промисловості за об'ємами експорту продукції. Основними проблемами в галузі машинобудування є:

- недосконалість механізму середньо- та довгострокового кредитування виробників і споживачів продукції, високі ставки кредитування та нерозвиненість інфраструктури ринку [2];
- низький рівень автоматизації виробництва та не здатність швидко створювати і освоювати серійне виробництво конкурентоспроможної продукції;
- високий рівень фізичного та морального зносу основних фондів, їх низький технічний рівень, відсутність обладнання, що є придатним до переоснащення без великих затрат на впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- залежність виробників від імпортної сировини та комплектуючих та ризик збільшення собівартості виробленої продукції.

Державна підтримка галузі повинна бути спрямована на створення конкурентоспроможної машинобудівної галузі, здатної забезпечувати основні сектори реальної економіки інноваційно-ефективною продукцією власного виробництва та збільшення обсягу експорту. Для цього необхідно забезпечити проведення нової технічної політики в галузі, спрямованої на створення повнофункціональних систем машин, забезпечення багатоопераційності, заощадження ресурсів, застосування нових матеріалів, енергонасиченості, високих та надвисоких швидкостей, технологій з гранично допустимим тиском, обертами, навантаженням, паралельного виконання основних і допоміжних функцій, ергономічності, високої автоматизації техніки, використання інформаційних технологій, систем управління якістю, орієнтації на міжнародні стандарти; удосконалення структури виробництва, розвиток потужностей; розвиток внутрішнього і зовнішнього ринку; створення умов для прискореного інноваційного розвитку галузі машинобудування [2]. Держава повинна дотримуватись обраної політики протягом відповідного періоду, що підвищить впевненість і довіру суб'єктів інвестиційної діяльності і сприятиме їх активності. Треба приділяти особливу увагу іноземним інвестиціям, бо саме вони здатні забезпечити високі темпи розвитку економічних відносин і сприяти формуванню національного інвестиційного машинобудівного ринку. Застосування кожного методу державного регулювання інвестиційної діяльності окремо є необхідною умовою, проте без застосування фінансових та податкових методів системи інформаційного забезпечення учасників інвестиційної діяльності, страхування інвестиційних ризиків, визначення пріоритетних напрямків для інвестування досягти очікуваних результатів є неможливим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Михасюк І.Р. Державне регулювання економіки / За ред. І.Р. Михасюка. – Львівськ. нац. ун-т ім. І. Франка. Підручник. Друге вид., випр. і доповн. – К.: Атіка, Ельга-Н, 2000. – 592с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Державної програми розвитку машинобудування на 2006-2011 роки, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/516-2006-%D0%BF

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ПОДОЛАННІ НЕРІВНОМІРНОСТІ РОЗПОДІЛУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПО СЕКТОРАМ ЕКОНОМІКИ

Шеверда М. Ю.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, maxsheva@ukr.net

Останнім часом перед економікою України досить гостро стоїть проблема нерівномірності розвитку її окремих секторів. Однією з причин цього є нерівномірний розподіл іноземних інвестицій, що надходять до нашої держави. Дана проблема є особливо актуальною в контексті переходу України на нову концепцію довгострокового соціально-економічного розвитку.

Аналіз диспропорцій, що склалися в економіці України, був проведений з використанням розробленої В. А. Колемаєвим економіко-математичної моделі трьохсекторної економіки [1]. Відповідно до неї економіка складається з трьох секторів: матеріального, фондоутворюючого і споживчого. На основі аналізу даних Держкомстату України за допомогою даної моделі було отримано наступні висновки. Найрозвиненішим вийшов матеріальний сектор, за ним споживчий сектор, а найменш розвиненим - фондоутворюючий сектор. Це і обумовлює структурний дисбаланс, що склався, в економіці України.

Виконаний аналіз показав, що для виходу на оптимальну траекторию економічного зростання необхідно докласти достатні зусилля для усунення наявного галузевого дисбалансу в економіці, вираженого в надмірному розвитку матеріального сектора, і недостатньо развинутого фондоутворюючого сектора. Відповідно до вивченої моделі, найбільш важливим для економіки є планомірний розвиток інноваційних галузей, здатних надалі стати локомотивами економічного зростання економіки України в цілому.

Нажаль, на даний час інноваційні галузі не є пріоритетними для іноземних інвесторів. Так, за даними Держкомстату України в 2010 році найбільш інвестиційно привабливими галузями були харчова промисловість, внутрішня торгівля, машинобудування та металообробка, і фінансова діяльність. На долю цих галузей економіки припадає близько 60% всіх іноземних інвестиційних ресурсів [4].

Тому головним завданням інвестиційної політики має бути формування сприятливого інвестиційного клімату саме в інноваційних галузях, таких як літакобудування, приладобудування, космічні технології, які в Україні набули значного розвитку в часи СРСР, але зараз через брак коштів перебувають у занепаді.

Хочеться вірити, що у найближчий час уряд України розробить і упровадить комплекс реформ, який сприятиме притоку інвестицій саме до вищевказаних галузей. Даний комплекс повинен передбачати:

- функціонування надійної системи страхування і перестрахування інвестиційних ризиків;
- функціонування надійної системи оподаткування;
- розвиток матеріальної інфраструктури;
- становлення і розвиток фондового ринку;
- координацію дій між всіма державними структурами [3].

Крім удосконалення вітчизняного законодавства необхідно також передбачити надання іноземним інвесторам податкових, фінансових та інших пільг.

До податкових пільг можна віднести: зниження ставки податку на прибуток корпорацій; податкові канікули; збільшення сум амортизаційних відрахувань; скорочення внесків у соціальні фонди; скорочення суми оподатковуваного прибутку залежно від кількості працюючих та інших витрат на робочу силу; податкові кредити у зв'язку зі збільшенням частки місцевої сировини чи напівфабрикатів; зниження експортного мита; пільгове оподаткування доходів від експорту; скорочення податкових ставок на спеціальні надходження іноземної валюти, у тому числі за експорт вироблених товарів.

Група фінансових стимулів включає: субсидії на покриття капітальних витрат конкретного інвестиційного проекту; гарантії на надані позики; гарантовані експортні кредити; участь державного капіталу в інвестиціях у проекти з високим комерційним ризиком [2].

Приведення в дію даних стимулюючих заходів має підвищити інвестиційну привабливість України, особливо тих галузей, які на даний час не є привабливими для іноземних інвесторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колемаев В.А. Моделирование макроэкономических процессов и систем / Колемаев В.А. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 295 с.
2. Матюшенко І. Ю. Іноземні інвестиції / Матюшенко І. Ю. — К.: Професіоналізм, 2008. — 336 с.
3. Пехник А. В. Іноземні інвестиції в економіку України. / Пехник А. В. — К.: Знання, 2007. — 387 с.
4. Прямі іноземні інвестиції в економіку України (щоквартальні показники) за 2010 рік / Державний комітет статистики (Електронний ресурс) – http://www.ukrstat.gov.ua.

СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ В ПРОСТОРОВОМУ ТА ЧАСОВОМУ ВИМІРІ

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ПРОСТОРОВОМУ ВИМІРІ

Андрєєв О.О., студент
Науковий керівник: ас. каф. міжнародної економіки Боклан Н.С.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», charley4ik@yandex.ru

Серед високорозвинених країн, згідно з рейтингом Всесвітнього економічного форуму, Україна у сфері розвитку початкової освіти, вищої освіти, у сфері формування факторів інноваційного розвитку та за оснащеністю сучасними технологіями, посідає далеко не перше місце, що свідчить про неефективне використання власного інноваційного потенціалу, знань та умінь в цих сферах [1; 2]. Тому постає проблема в знаходженні перспективного напрямку реформування та розвитку факторів успіху і виходу національної інноваційної системи на новий рівень.

На даний момент для України корисним і цінним видається практичне застосування досвіду країн, які насамперед використовують інноваційні системи (ІС) як головний аргумент економічного зростання [3; 4]. В Україні є всі передумови для створення такої ж ефективної національної інноваційної системи:

– значний інтелектуальний потенціал інноваційного розвитку;
– прийнято окремі законодавчі акти у сфері інновацій;
– утворено певну частку інноваційної інфраструктури;
– втілюються в життя інноваційні та інвестиційні проекти.

На мою думку, основним завданням постає розвиток та посилення внеску в регіональні інноваційні системи (РІС) на рівні області та району. Саме з малого починається велике (рис. 1, де позначено: n – кількість регіонів та прирівняних до них одиниць, m – кількість областей та прирівняних до них одиниць в регіоні, і – кількість районів та прирівняних до них одиниць в області).

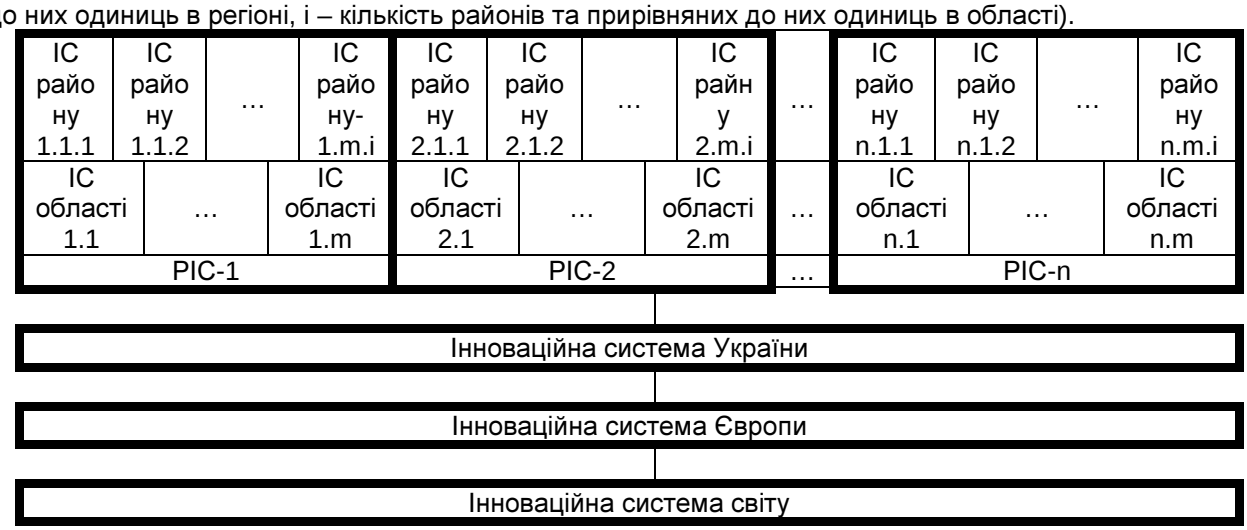

Рис. 1. Просторова організація інноваційної системи

Основним завданням РІС є підтримка бізнесменів, що працюють у сфері інновацій та інноваційних фірм, які розвиваються. При цьому також постає потреба створити нові інноваційні фірми, які будуть конкурентоспроможними в Європі та світі. Ці фірми будуть брати участь у регіональному і місцевому розвитку, і надаватимуть різні послуги з розвитку організацій та сервісних служб.

Отже, на мою думку обраний нашою державою шлях до Євросоюзу потребує зближення та інтеграції національної економічної та інноваційної систем до систем країн світу. Це, у свою чергу, потребує максимально ефективного використання інноваційного потенціалу країни, внутрішніх та зовнішніх ресурсів, а найголовніше розвитку регіональних інноваційних систем. Останнє в свою чергу потребує підняття рівня знань та їх викладання на рівні середньо-освітніх та високо-освітніх закладів, а також підвищення вмінь та кваліфікації працівників в усіх сферах діяльності України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бєлов О.Ф., Пирожков С.І. Про глобальні пріоритети розвитку України в програмі „Україна-2010” // www.niurr.gov.ua/ukr/publishing
2. Федулова Л, Пашута М. Розвиток національної інноваційної системи України // Економіка України. - 2005. - №4.- С. 35-47.
3. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи України // Економіка України. - 2005. - №8. - С. 25-30.
4. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник /Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін.; Під ред. проф. Волкова О.І., проф. Денисенка М.П. - К.: ВЦ «Професіонал», 2004. - 960 с.

ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

Анішин О. С., молодший науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України», anishin@ief.org.ua

В світі виробництво енергії з відновлюваних джерел динамічно розвивається. В більшості європейських країн запропоновані певні рівні використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ), в формі мінімальної їх пропорції в структурі енергозабезпечення національних економік. На сьогодні ВДЕ покривають біля 7% енергоспоживання країн Європейського Союзу. Останнім часом Україна стала активним учасником світової спільноти із розвитку відновлюваних джерел енергії. Наявний технічно- досяжний потенціал України у відновлюваній енергетиці оцінюється в 87 млн. тон у.п. що складає близько 40% від річного споживання органічного палива в країні. У 2011 році підприємства відновлюваної енергетики України виробили близько 400 млн. кВт/годин електроенергії і продали її держпідприємству «Енергоринок» за «зеленим» тарифом. Це, звісно, не так багато, з огляду на реальний потенціал країни. За наявності відпрацьованої системи стимулів та розробки методології комплексного розвитку і впровадження ВДЕ можна було б досягти більш значимих результатів. Для прискорення процесу впровадженя ВДЕ доцільно було б розробити адекватну методологію визначення темпів і пропорцій впровадження ВДЕ в контексті вирішення завдань стабільного енергозабезпечення країни, при дотриманні відповідних вимог та обмежень, щодо його надійності, енергетичної та екологічної безпеки. При цьому вона повинна спиратись на виважену систему стимулюючих економічних механізмів, включаючи використання ринкових важелів в сфері впровадження відновлюваних джерел енергії.

Внутрішній ринок відновлюваних джерел енергії є складовою часткою внутрішнього енергоринку країни. Особливість відновлюваних джерел енергії в тому, що вони мають властивість заміняти частку дефіцитних традиційних енергетичних ресурсів. Особливо це важливо, тому що вони можуть заміщувати дефіцитні на внутрішньому ринку вуглеводневі ресурси, залежність від яких здатна різко змінювати ситуацію на вітчизняному енергоринку.

Включення потенціалу відновлюваної енергетики до паливно-енергетичного балансу (ПЕБ) країни має, як позитивні, так і негативні наслідки. Відомо, що виробництво одиниці енергії з відновлюваних джерел значно перевищує затрати на її виробництво, на основі традиційної енергогенерації. Тому їх не досить обґрунтоване збільшення використання, з одного боку, потребує значних інвестицій та призводить до зростання тарифів (цін) на енергетичні ресурси, а з іншого боку, розширення використання частки власних енергоресурсів, за рахунок залучення ВДЕ, забезпечує підвищення енергетичної і екологічної безпеки, збільшення енергетичної незалежності країни. Тобто процес використання ВДЕ вимагає збалансування їх темпів і пропорцій нарощування в єдиній системі енергозабезпечення країни.

В контексті збільшення масштабів залучення ВДЕ пропонується використання (із відповідним доопрацюванням) апробованих моделей і методів визначення оптимальних обсягів всіх енергетичних ресусів, за яких би покривалися потреби в енергоносіях, при найбільш повному використанні переваг, та урахування застережень при нарощуванні використання відновлюваних джерел енергії. Це забезпечується шляхом включення до діючих моделей оптимізації ПЕБ додаткових вимог щодо рівня покриття потреб країни в енергоносіях, при досягненні визначеного рівня енергетичної та екологічної безпеки, та інших обмежень, включачи нормативний рівень економічної ефективності енергетики країни в цілому.

Досі подібних розрахунків не проводилося, а розвиток ВДЕ в країні не має чітко визначеної перспективи, яка б сприяла комплексному вирішенню завдань енергозабезпечення країни, із урахуванням прискореного впровадження недостатньо задіяного ресурсу відновлюваної енергетики країни.

Застосування такого методологічного підходу формуваня завдань по впровадженню ВДЕ, як складової частини загальної системи енергозабезпечення, дозволяє найбільш повно забезпечити використання наявного потенціалу відновлюваної енергетики країни, як важливого чинника сталого енергозабезпечення. Такий методичний підхід дозволяє враховувати різні сценарії стану зовнішнього ринку енергоносіїв та узгоджувати масштаби розвитку всіх галузей енергетики відповідно до розвитку вітчизняної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевцов А.І., Земляний М.Г., Дорошкевич А.З., Вербицький В.В., БарннікВ.О. Перспективи енергозабезпечення України в контексті світових тенденцій: Монографія /За аг. Науковою редакцією Шевцова А.І. – Д.: РФНІСД. 2008.
2. Возобновляемые источники энергии: монография / С. П. Кундас, С. С. Позняк, Л. В. Шенец; МГЭУ им. А. Д. Сахарова. - Минск : МГЭУ им. А. Д. Сахарова, 2009. - 315 с.
3. Шидловський А.К., Стогній Б.С., Кулик М.М. та ш. Паливно-енергетичний комплекс України в контексті глобальних енергетичних перетворень / Київ: Українською енциклопедичні знання, 2004.
4. Роман Солдатов, «Дзеркало тижня. Україна», №2 «Нвер МХІТАРЯН: Відновлюваній енергетиці альтернативи немає», 20 січня 2012. [Електронний ресурс]: http://dt.ua/TECHNOLOGIES/nver_mhitaryan_vidnovlyuvaniy_energetitsi_alternativi_nemae-95945.html.

ПРИНЦИПЫ БРЕНДИНГА, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТЬ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ МАРКЕТИНГОМ

Ашимханова С.З., студентка
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова, karenov_r@inbox.ru

Бренд – это название и в то же время термин и знак, символ или любая другая ценность, котороя идентифицирует товары или услуги одного продавца, отличает от других товаров или услуг таких же продавцов [1;8]. Окружающая среда бренда показана на рис.1.

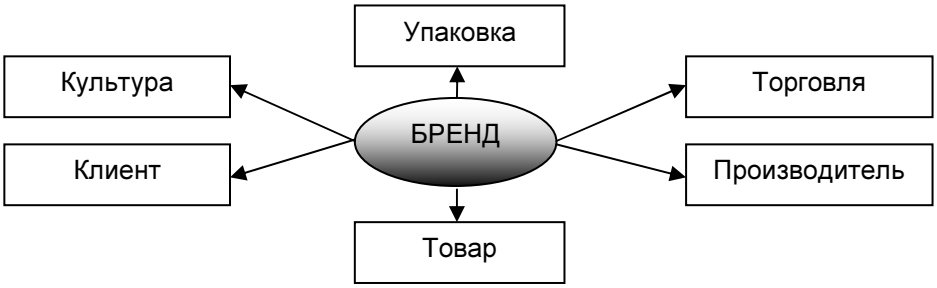

Рисунок 1 – **Окружающая среда бренда**

Основными принципами брендинга обеспечивающими его эффективность в процессе управления маркетингом, являются [2-4]:

- лидерство в категории (развитый бренд является одним из лидеров на рынке либо по количеству покупателей, либо по объемам получаемой прибыли, либо по обоим критериям);
- обеспечение долгосрочности и инвестиционной надежности (развитый бренд имеет долгосрочную перспективу и является надежным вложением инвестиций);
- устойчивость бренда к отсутствию коммуникационной поддержки (потребление развитого бренда на фоне прекращения рекламной компании падает очень медленно – около 2% потребителей данного бренда за цикл покупки);
- минимизация удельных расходов на массовую коммуникацию (удельные расходы на массовую коммуникацию для развитого бренда гораздо меньше, чем для неразвитого бренда);
- формирование лояльных потребителей (развитый бренд обладает выраженной лояльностью, то есть более 40% тех потребителей данной товарной категории, которые имели опыт использования данного бренда, потребляют данный бренд чаще всего);
- единообразное восприятие бренда (потребители на рынке должны покупать данный бренд по одной причине – аналогичную продукцию они уже ранее покупали и она им понравилась);
- усиление конкурентоспособности (малая уязвимость от конкурентов).

В Казахстане брендинг за последние 5-10 лет стал достаточно широко использоваться транснациональными корпорациями, а следом за ними – и отечественными производителями потребительских товаров. Однако брендинг на казахстанском рынке имеет особенности, связанные с тем, что в недалеком прошлом постоянный дефицит товаров и жесткая распределительная система не способствовали и не создавали потребности активного распознавания марки товара. Понятие бренда отечественным покупателем все еще не воспринимается как комплексность содержания бренда, а ассоциируется у него однозначно: либо со страной – изготовителя товара, либо с привлекательностью упаковки, либо с торговой маркой. Перечисленные факторы в основном определяют решение казахстанского покупателя о покупке. Хотя благодаря активной рекламе на телевидении и в СМИ наметились позитивные тенденции брендинга в Республике Казахстан.

ЛИТЕРАТУРА

1. Лейни Т.А., Семенова Е.А., Шилина С.А. Бренд-менеджмент: Учебно-практическое пособие. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2008. – 228 с.
2. Келлер К.Л. Стратегический бренд-менеджмент: создание, оценка и управление марочным капиталом. – М.: Вильямс, 2005. – 704 с.
3. Бернал Гали. Brand. Рождение имени. Энциклопедия Этерна. – Палимпсест, 2007. – 432 с.
4. Капферер Ж. Бренд навсегда: создание, развитие, поддержка ценности бренда. – М.: Вершина, 2007. – 448с.

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Безуглий І. В., ст. викл.
Чернігівський державний інститут економіки і управління, bezugly@dnet.com.ua

Вважається, що рівень розвитку інфраструктури впливає на формування конкурентоспроможності країни в цілому. Найбільш конкурентоспроможними є такі національні економіки, де темпи розвитку інфраструктури випереджають зростання відповідних секторів господарського комплексу країни. Призначення інфраструктури - створювати умови для суспільного виробництва. Найбільш вагомим компонентом інфраструктури, необхідним для залучення природного середовища до використання в цілях оздоровлення населення є залізничні, автомобільні дороги та водні шляхи, які несуть рекреаційно-туристичне навантаження.

У порівнянні з іншими регіонами України Чернігівська область має досить низькі показники рекреаційно-туристичних потоків. Серед усіх регіонів область займає 24 місце за кількістю туристів, яким були надані послуги. За часткою іноземців регіон займає 16 місце, за часткою внутрішніх відпочивальників – 25 місце. При цьому за кількістю екскурсантів Чернігівська область посідає 13 місце, за об’ємом наданих послуг – 22 місце, за об’ємом платежів до бюджету – 22 місце, за чисельністю працівників – 25 місце [1].

Таке становище свідчить щодо незбалансованості схем розміщення об’єктів інфраструктури з потребами рекреаційно-туристичної діяльності. Це спонукає на пошук наукових орієнтирів, які забезпечать зростання рекреаційно-туристичних потоків до Чернігівської області та вирішать ряд інших завдань розвитку сфери відпочинку в регіоні.

Формування мережі рекреаційно-туристичних доріг має узгоджуватися із планами органів влади щодо розбудови трансєвропейських транспортних коридорів та стратегічними цілями залучення природно-рекреаційних комплексів до використання у рекреаційно-туристичній діяльності.

Так, територією Чернігівської області проходять два трансєвропейські транспортні коридори: Гельсінки – Київ – Одеса/Кишинів – Бухарест – Александруполіс (коридор № 9) та його відгалуження Ніжин – Конотоп – Хутір Михайлівський – (коридор № 9с). Створення підприємств рекреаційно-туристичної інфраструктури, насамперед, мають здійснюватися в зонах економічного тяжіння за напрямками розбудови національної мережі міжнародних транспортних коридорів. Економічно тяжіють території транспортних магістралей, які знаходяться в межах до 50 км з усіма природно-рекреаційними, соціальними та культурно-пізнавальними об’єктами [2, с. 60].

В’їзд відпочивальників до Чернігівської області відбувається через автомобільні траси М-01 (Нові Яриловичі – Чернігів – Козелець – Київ), М-02 (Батурин – Копті), Р-20 (Гремяч – Новгород-Сіверський - Чернігів), Р-01 (Нова Басань – Прилуки – Срібне – Ромни), Т-2501 (Линовиця – Прилуки – Ніжин – Куликівка – Чернігів), Т-2505 (Чернігів – Михайло-Коцюбинське – Пакуль).

Для залучення відпочивальників з інших регіонів України необхідно облаштувати лінійні та кільцеві маршрути, які враховують транспортну доступність від обласного центру, а також Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Харкова та інших крупних промислових центрів.

Лінійні рекреаційно-туристичні маршрути перетинають область з сторін Республіки Білорусь та Російської Федерації. Таким лінійними маршрутами є міжнародні траси Е 95, Е 101 та паралельні їм автошляхи Р-01 (Бровари-Нова Басань-Новий Биків-Прилуки-Срібне-Ромни), Т-2527 (Новий Биків-Ічня), Т-2515 (Ічня-Дмитрівка-Конотоп).

Кільцеві рекреаційно-туристичні маршрути автомобільного транспортну, доцільно, формувати в напрямах:

1. Київ – Чернігів – Новгород-Сіверський – Мезенський національний природний парк;
2. Ічнянський національний природний парк – Прилуки – Київ;
3. Київ – Чернігів - Сорокашичі – Національний природний парк «Залісся»;
4. Київ – Чернігів – Седнів – Сеньківка – Щорс – Київ.

Зазначені рекреаційно-туристичні маршрути можуть бути розділені на більш короткі відрізки.

Висновки. Досвід найбільш розвинених країн світу свідчить щодо відмови від набору окремих точкових інвестиційних проектів різного масштабу і різної вартості та перехід до комплексного опрацювання великих просторів, на яких детально планується і реалізується значна кількість інтегрованих проектів. Це має орієнтувати на відмову від галузевого підходу в розробці пріоритетів розбудови інфраструктурного забезпечення функціонування регіональної рекреаційно-туристичної системи та переходу до комплексного розвитку інфраструктури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт Державної служби туризму і курортів. Рейтинг регіонів за основними показниками ліцензіатів (туроператорів та турагентів) України за 2007 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://tourist.gov.ua/publ.aspx?id=1390
2. Регіонологія туризму: Навчально-методичне видання / Стеченко Д. М., Сабадош Г. О., Охміменко А. Г., Демідіон В. О., Антонечко І. Я., Андрущенко К. А., Петренко Л. М., Розметова О. Г. / За редакцією Д. М. Стеченко, докт. економ. наук, професор. – Київ: Вид-во «КУТЕП», 2004. – 220 с.

РОЛЬ ІННОВАЦІЙННОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Березовський К.В., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ktpe@mail.ru

Сучасний економічний розвиток України, її інтеграція в європейський та світовий економічний простір залежить не лише від адаптації економічної, бюджетно-податкової, грошово-кредитної політики до тенденцій інформаційно-індустріального суспільства, а й домінування таких важливих чинників, як високі технології, наукоємність виробництва, людський капітал. І тому першочерговим завданням є формування національної інноваційної системи..

Стрижнем сучасної української моделі конкурентоспроможності економіки має стати реалізація інноваційної моделі структурної перебудови економіки, а в подальшому – стратегії економіки знань. Зараз при позитивній динаміці розвитку української економіки збільшення питомої ваги галузей, що випускають інноваційну продукцію та продукцію кінцевого використання, поки що не відбувається. Тому не можна допускати, щоб і надалі зберігався сировинний профіль структури вітчизняного виробництва.

При формуванні нової моделі національної інноваційної системи одну з ключових ролей відіграє інноваційна інфраструктура, яка забезпечує горизонтальні і вертикальні зв'язки між суб'єктами інноваційної діяльності. Основними елементами інноваційної інфраструктури є бізнес-інноваційні, телекомунікаційні і торгові мережі, технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, інноваційно-технологічні центри, консалтингові фірми, різноманітні фінансові структури тощо. Вона забезпечує як рух потоків інформації, знань, технологій, ринкових потоків, так і взаємодію між різними інституціональними структурами. Інноваційна інфраструктура визначає темпи розвитку економіки країни і зростання добробуту населення. Мета створення інноваційної інфраструктури полягає не тільки в сприянні ефективній науково-технічній діяльності суб'єктів господарювання, а й у забезпеченні їхньої діяльності в інтересах суспільства, посиленні конкурентоспроможності продукції, збереженні та подальшому розвитку наукового потенціалу країни.

Особливе місце, на наш погляд, в інноваційній інфраструктурі займають бізнес-інкубатори. У сучасному світі бізнес-інкубатором прийнято вважати інноваційну структуру, що має своєю метою підтримку утворення і розвитку нових організацій шляхом надання їм площ для оренди, первісного капіталу, консультацій тощо. Бізнес-інкубатор забезпечує підприємцю-новатору менеджмент, маркетинг, пошук партнерів; допомагає правильно визначити свою "нішу" на ринку наукомісткої продукції, скласти бізнес-план, пройти навчання основам ринкової економіки й особливостям ділової поведінки періоду формування ринкових відносин.

В Україні утворена активно діюча Асоціація бізнес-інкубаторів. Налагоджено інтенсивний процес обміну інформацією з концепцій інноваційного бізнесу і менеджменту з фахівцями зі США, що ставлять собі за мету дати молодим українським дослідникам та інженерам інформацію, пов'язану з дифузією технологій з лабораторій на ринок. Бізнес-інкубатори, технопарки й інші структури підтримки малих організацій, незважаючи на об'єктивні труднощі перехідного періоду, можуть створювати сприятливі умови для розвитку науково-інноваційних і технологічно орієнтованих фірм.

У більшості сучасних країн, як правило, технопарк (технічний центр) являє собою форму співробітництва університетів, великих наукових центрів, місцевих органів управління, промислових організацій, банківських і комерційних структур, зацікавлених у соціально-економічному і технологічному розвитку того чи іншого регіону.

Урядом започатковано ретельне вивчення іноземного досвіду щодо стимулювання приватних інвестицій у науково-технічну діяльність. Особливо слід відзначити, що у світі нині вектор інвестицій зміщено в бік економіки знань. А для цього потрібно здійснити кардинальне реформування системи вітчизняної освіти та науки, активізувати інвестиційні потоки і людський капітал, сформувати сприятливий інвестиційно-інноваційний клімат та створити розвинену, ефективно функціонуючу інноваційну інфраструктуру. При цьому основні напрями стратегічної політики повинні зосередитися на таких важливих моментах: якість освіти – інновації – конкурентоспроможність – ресурсозбереження – якість життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» від 16 січня 2004 року, №433-IV [Текст] // Офіційний вісник України. – 2004. – №5.– С. 15-18.
2. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]:[навч. посібник]
// В.О. Василенко, В.Г Шматько .– К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
3. Самойлик К. Формування національної інноваційної системи України потребує державної уваги [Текст] / К. Самойлик // Голос України.–2007.– 11 серпня.
4. Семиноженко В. Яка інноваційна політика потрібна Україні? [Текст] / В. Семиноженко // Урядовий кур’єр.– 2010.– 28 жовтня.– с.7.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІД СИНЕРГІЗМУ В КЛАСТЕРНИХ УТВОРЕННЯХ

Бісовська Т.М., аспірантка
НДЕІ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, lucky-let-06@bigmir.net

Упродовж останніх років посилюється тенденція зниження конкурентоспроможності України. Це вимагає пошуку нових підходів до визначення пріоритетів державного регулювання. Ще у 2000 році Європа прийняла рішення про створення конкурентоспроможної економіки на засадах кластерів.

М. Портер, професор Гарвардського університету, розробив і теоретично обґрунтував концепцію кластерів, відзначив очевидні переваги кластерів над іншими формами об'єднань та виявив способи впливу їх на конкурентну боротьбу шляхом: підвищення продуктивності підприємств і галузей, що входять в кластер; підвищення здатності до інновацій; стимулювання створення нових бізнес-утворень, які збільшують кордони кластера. Кластер – це система взаємозв'язаних підприємств та інститутів, яка в цілому більша, ніж проста сума її частин [2]. Відповідно, конкурентні переваги, які виникають в кластері з'являються завдяки синергетичному ефекту. Тому, на перше місце в сучасній економіці виходять кластери.

Синергетичний ефект характеризується зростанням ефективності діяльності в результаті інтеграції окремих частин в єдину систему за рахунок системного ефекту. В економіці він (синергетичний ефект) дає можливість в результаті об'єднання елементів, отримувати більший економічний ефект, ніж арифметична сума економічних ефектів від діяльності окремих елементів

У кластерних утвореннях синергетичні ефекти мають певні особливості прояву, тісно пов'язані між собою і включають ефекти перетікання знань, приросту грошового потоку, спільного використання інфраструктурних об'єктів, зниження трансакційних витрат [4].

Формування синергетичних ефектів у кластерах може виникати на кількох рівнях, зокрема: організаційному, матеріально-фінансовому, соціальному, науково-інформаційному та творчому. На рівні організаційної структури: керуючі структури елементів кластера створюють з урахуванням спільних інтересів як для зручності керівництва кожним окремим елементом, так і для зручності співпраці, взаємодії між елементами. На рівні матеріальної зацікавленості кожного учасника кластеру в рентабельності та ефективності всього кластеру. На рівні соціальних гарантій – працівники підприємств, що входять до кластеру, навіть у разі тимчасових фінансових труднощів свого підприємства отримують гарантовану соціальну підтримку від інших підприємств і організацій кластеру. На рівні доступу до знань, технологій та інформації, де основною продуктивною силою є знання, технології, інформація, освітній рівень співробітників. Доступність цих інноваційних ресурсів, можливість їх швидкого отримання й обміну – це основний синергетичний ресурс кластерних об'єднань. На рівні творчої мультиплікативності пояснюється тим, що бізнес – це творчість, і по-справжньому плідні ідеї людина може продукувати тільки в тій аудиторії, яка їй близька за творчим темпераментом, рівнем інтелекту і професійної ерудиції [1, 102].

Кількісно визначити синергетичний ефект кластера Г.А. Семенов та О.С.Богма пропонують за наступною формулою [3, 178]:

$$ССЕ_t = СЕМ_t + СЕПр_t + СЕУ_t + СЕК_t + СЕО_t + СЕОЕ_t + СЕД_t + СЕКР_t, \quad (1)$$

де, $ССЕ_t$ – сумарний синергетичний ефект кластера на момент часу t; $СЕМ_t$ – синергетичний ефект масштабів; $СЕПр_t$ – синергетичний ефект продажів; $СЕУ_t$ – синергетичний ефект підвищення ефективності управління; $СЕК_t$ – синергетичний ефект капіталів або фінансово-інвестиційний синергізм; $СЕО_t$ – синергетичний ефект оптимізації оподаткування; $СЕОЕ_t$ – синергетичний ефект операційної економіки; $СЕД_t$ – синергетичний ефект диверсифікації; $СЕКР_t$ – синергетичний ефект за рахунок комбінування ресурсів.

Наведений метод характеризується значним ступенем складності кількісного вираження ефектів.

Як підсумок, зазначимо, що ефект синергізму є однією із умов успішної взаємодії учасників кластеру і забезпечує їм суттєві конкуренті переваги на ринку, підлягає кількісному вимірові. У результаті отриманого синергетичного ефекту у кластері, можна очікувати на підвищенні їх інвестиційної привабливості, активізації їх інноваційної активності, зростанні продуктивності та результативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алтухова Н. Механізм внутрішньої взаємодії у виробничих кластерах / Н. Алтухова // Галицький економічний вісник. — 2011. — №1(30). — с.102-106.
2. Портер М. Э. Конкуренция. [Пер. с англ.] / М. Э. Портер. – М. : ИД «Вильямс», 2005. – 608с.
3. Семенов Г. А. Створення кластерних об'єднань в умовах нової економіки [Текст] / Г. А. Семенов, О. С. Богма. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – 244 с.
4. Хасанов Р. Х. Синергетический эффект кластера / Р. Х. Хасанов // Проблемы современной экономики. - 2009. - № 3 (31) – с. 284 – 289.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Вітер В.О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», vladav94@gmail.com

Актуальність обраної теми, перш за все, обумовлено тим, що на сьогоднішній день, розвиток інноваційної сфери є усвідомленим та необхідним, більше того, саме динамічний розвиток нововведень створює основу для економічного зростання країни, допомагає провести межу між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Проте, перехід України до інноваційної моделі розвитку, не зважаючи на безперечну важливість даного питання, дещо сповільнений.

Формування національних інноваційних систем (НІС) є провідною умовою сталого розвитку світової економіки, основною конкурентною перевагою в процесі міжнародного співробітництва.

Варто розібратись з поняттям «національна інноваційна система». Уперше цей термін введено у наукову літературу 1992 року економістом Б. Лундваллем у його праці «Національна система інновацій» [1]. На сьогоднішній день, популярним є визначення запропоноване експертами ОЕСР, що визначають НІС, як сукупність інститутів приватного та державного секторів, які індивідуально та в процесі взаємодії обумовлюють розвиток та розповсюдження новітніх технологій і створюють передумови для розробки та впровадження державної інноваційної політики [2, с.24]. Що стосується концепції національної системи нововведень, то вона бере свій початок з середини 80-х років XX сторіччя [3, с. 49].

Характерною рисою вітчизняних НІС є територіальна зорієнтованість інноваційної діяльності, у нашій державі окремі елементи технопарку, зазвичай, розташовані віддалено один від одного. Для простеження протилежної ситуації в світі можна навести такі приклади: Силіконова Долина (США), науково-технологічний коридор Токіо-Нагоя-Осака-Кобе (Японія), Антиполіс Софія (Франція) та ін. Зауважимо, що найбільша кількість бізнес-інкубаторів функціонує у Києві та Одесі, в інших регіонах по 1-2 бізнес-інкубатори. Також у Києві розташовані усі венчурні фонди.

Одним з пріоритетних напрямів розвитку НІС обумовлено міжнародне співробітництво України, тобто співпраця з різними країнами. Зокрема з країнами ЄС ми намагаємось здобути спільний інтерес для розв'язання проблем у науково-технічній сфері для поліпшення політичної та економічної ситуації. Намагаємось заохочувати до нових інтенсивних досліджень і розробок, а також стимулювати громадян до міжнародної співпраці та розвитку національної свідомості. У межах співробітництва Україна – НАТО проводиться програма приєднання України до баз даних патентів і заявок провідних країн світу, а також створюється законодавча база з охорони прав інтелектуальної власності. Значне місце посідає наукова співпраця України з США. Важливими напрямами тут є технології для лікування людей, новітні технології у сфері енергозбереження у галузі промисловості і проблема мирного освоєння космосу. Україна веде міжнародне співробітництво частіше через укладання угод. Наприклад, з ЄС маємо угоду про наукове-технічне співробітництво, також підписані угоди майже з усіма країнами СНД – це угоди про розвиток інноваційної сфери, з США співпраця здійснюється в основному через американські міжнародні фонди або наукові програми.

Відмітимо, що досить широкими є міжнародні відносини нашої держави у сфері науково-технічного та організаційно-методичного співробітництва. Україною укладено низку договорів з дослідницькими установами та виробничими підприємствами понад тридцяти країн світу. Наша держава співпрацює з Європейським космічним агентством та НАСА, приймає участь у VI рамочній програмі Європейської комісії, ПРООН, виконує програми спільні з ЮНЕСКО, також Україна приймає участь у міжнародних асоціаціях академій наук (у мажах країн СНД та Організації Чорноморського економічного співробітництва). Проте, на сьогоднішній день, не зважаючи на плідне міжнародне співробітництво, залишається відкритим питання створення національної стратегії науково-технічної безпеки. Причина не сформованості якої – недостатній розвиток національного ринку прав на об’єкти інноваційної діяльності.

Отже, на даному етапі для України є вигідно і важливо сприяти розвитку національних інноваційних систем. Вкладати інвестиції у науково-технічну сферу, завдяки якій Україна зможе бути конкурентоспроможною і тим самим підняти рівень національної свідомості, покращити економічну і політичну ситуацію. А також важливо приймати учать у міжнародних науково-технічних програмах, які сприятимуть розширенню та розвитку інноваційної сфери, тим самим надаючи нам шанс вивести країну на новий рівень розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Lundvall B.- A. National Systems of Innovation: Towards a theory of innovation and interactive learning/ B.- A. Lundvall. – London and New York: Pinter. – 1992. – 345 p.
2. OECD, Managing National Innovation Systems. – Paris. – 1999.
3. Контуры инновационного развития мировой экономики: Прогноз на 2000-2015 гг. / Под ред. Дынкина А.А.. - М.: Наука, 2000. - 143 с.

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Гречко А.В., доцент, кандидат економічних наук
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
alla_grechko@ukr.net

На сучасному етапі розвитку економічних відносин значного поширення та розвитку набувають інтелектуальні послуги. За економічним змістом - це певні професійні дії фахівців різних галузей знань, основними ресурсами здійснення яких виступають загальні і спеціальні знання і інформація, а результатом – накопичення і розвиток людського капіталу домогосподарств, фірм, суспільства, що становить основу інноваційного розвитку національної економіки. Свідченням вагомого значення інтелектуальних послуг для економіки країни є наявність значної кількості високорентабельних компаній, які не мають власного виробництва, але займаються наданням ряду послуг, зокрема: освіта, охорона здоров'я, консалтинг, діяльність у сфері права, бухгалтерський облік та аудиту; інформатизація, інжиніринг, геологія та геодезія; технічні випробування та дослідження, проведення розслідувань та забезпечення безпеки; надання секретарських послуг та послуг з перекладу; послуги з фінансового посередництва. Разом з тим, варто зауважити, що в сучасних економічних системах відбувається зміна характеру інвестицій – нематеріальні активи починають відігравати провідну роль. Зростають вимоги до кваліфікації та рівня освіти працівників підприємств [1].

За рівнем розвитку сфери інтелектуальних послуг Україна значно відстає від розвинених країн. У 2002 р. частка сфери послуг у ВВП складала 23 %, а у 2010 р. – 27 %. Частка інтелектуальних послуг в Україні зростає з кожним роком, так у 2002 р. частка інтелектуальних послуг в загальному обсязі наданих послуг складала 6,2 %, у 2005 р. – 8,4 %, у 2008 р. – 10,9 %, у 2009 р. – 11,7, а у 2011 р. – 11,9 %. Обсяг інтелектуальних послуг в Україні у 2011 р. збільшився в десять разів у порівнянні з 2002 р., що показує нам позитивну тенденція. Проте, в розвинених країнах в сфері продукування і втілення інноваційних ідей виробляється біля 70% ВВП, а сфера інтелектуальних послуг є її вагомою складовою. Причиною цього є існування ряду інститутів та інституцій, які негативно впливають на розвиток даної сфери та не дозволяють суспільству у повній мірі скористатися її перевагами:

- держава, як основний інститут не здійснює ефективного управління розвитком інтелектуальних ресурсів та не належним чином забезпечує організацію наукової діяльності;
- формальні обмеження закріплені на законодавчо-правовому рівні;
- відсутність повноцінного державного фінансування низки стратегічно важливих напрямків надання інтелектуальних послуг;
- відставання у напрямку вдосконалення інституту управління інтелектуальною власністю, унаслідок чого Україна не має потужного мотиваційного механізму для вчених-дослідників та винахідників до інноваційної діяльності;
- значний вплив стереотипів, норм та правил, які залишилися після командно-адміністративної економіки, а також традиційність поглядів суспільства на систему медичного обслуговування, освіту, що йдуть в розріз з принципам ринкової економіки (негативне ставлення суспільства до платної медицини і науки) і призводять до виникнення і закріплення в даних сферах хабарництва [2];
- інституційне середовище розвитку сфери інтелектуальних послуг в Україні базується на імпорті формальних інститутів та інституцій, що використовуються в інших країнах, без їх належної адаптації до умов національної економіки та без врахування специфіки неформальних інститутів [2];
- недостатній розвиток імпортованих формальних інститутів інтелектуальних послуг компенсується за рахунок виникнення неформальних інститутів, що в свою чергу сприяє використанню даної сфери для реалізації схем тіньової економіки [2];

Вирішення даних проблем можливе за рахунок створення інституційної основи, яка забезпечить стратегічне підґрунтя для розвитку сфери інтелектуальних послуг, надасть інноваційну спрямованість економіці, підвищить конкурентоздатність вітчизняної економіки. Поряд з цим необхідна розробка комплексної стратегії розвитку національної системи інтелектуальних послуг та національних стандартів високоякісного інноваційного управління та організації ефективних наукових досліджень на основі високого рівня корпоративної культури, реалізація потужних мотиваційних та стимуляційних заходів, які спонукають особистість до інтелектуального розвитку, професіоналізму, стимулюють науково-дослідницьку, винахідницьку, будь-яку іншу творчу діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єгоров Ю., Карпов В., Степанкевич К., Чекмарьов К. Науково-технічна політика Європейського Союзу: досягнення, проблеми, перспективи / Під заг. редакцією К. Чекмарьова. – К., 2004. – С.8 – 9.
2. Ярмак О.В. Культурна інерція ринку інтелектуальних послуг України: форми та наслідки / О.В. Ярмак // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. - № 2(5). – 2011. – С. 100 – 108.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГІЯ ЯК СПОСІБ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ

Гриневич О.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Olechk_7390_@mail.ru

Важливість цього питання пояснюється тим, що енергетика є основою економіки країни від якої залежить якість життя населення, а модернізація ПЕК країни допоможе вирішити екологічні проблеми України та прискорить інтеграцію України в ЄС.

Потреба в оновленні енергетики України викликана рядом невирішених питань, основними з яких є: недостатньо високий рівень якості та застарілість генеруючих потужностей та об'єктів електричних мереж, які потребують негайної модернізації; нестача фінансових ресурсів для оновлення і модернізації електроенергетики; екологічна небезпека навколишнього середовища; впровадження енергоощадливих технологій; розвиток відновлюваної енергетики; підвищення безпеки експлуатації енергетичних об'єктів тощо.

Прикрим є розуміння того, що енергетика України є в списку галузей найбільшого забруднювача навколишнього природного середовища. Найбільш шкідливими є газотеплові викиди теплової енергетики. Це викликано розміщенням ТЕС у густонаселених містах і районах та наявністю їх надто шкідливих викидів в атмосферу, що призводить до забруднення атмосферної вологи, опадів, ґрунтів, рослинництва, поверхні вод. Все це спричиняє погіршення урожаю сільськогосподарських культур і отруює небезпечними для життя людини сполуками продукти харчування. І це наслідки лише одного з об'єктів ПЕК України. Тому, якщо не приділити цим питанням належної уваги, то в найближчі роки конкурентоспроможність України може різко знизитися, а ці проблеми так і не будуть вирішеними.

Одним із перспективних шляхів вирішення проблем в енергетиці України є використання нетрадиційних поновлювальних джерел енергії (НПДЕ - енергія вітру, сонця та ін.). Використання таких джерел енергії надасть змогу поліпшити екологічну ситуацію в регіонах, замінити і зекономити дефіцитне паливо, вирішити проблеми в тих місцевостях, на яких немає централізованого опалення. Завдячуючи зручному географічному становищу України, країна має широкий спектр можливостей розвивати такі напрямки нетрадиційних джерел енергії вітру, сонця, біомаси та геотермальні. Причиною розвитку альтернативної енергетики в Україні є також наявність промислової інфраструктури, налагодженість якої може забезпечити організацію виробництва спеціального устаткування та комплектуючих. Розвиток альтернативної енергії може надати Україні ряд економічних переваг: звільнити від залежності від сусіднього партнера, можливість спрямування зекономлених коштів на розвиток власної економіки. Та основною і нагальною перевагою може стати вирішення екологічної проблеми з покращення стану навколишнього середовища.

Питання щодо реалізації плану з впровадження альтернативних джерел енергії в Україні вже стали пріоритетними в енергетичній стратегії України на 2030 рік. [1]. Основою розвитку ПДЕ в прогнозованому періоді стане вітрогенерація, в розвитку якої Україна має істотний потенціал. Проте цей потенціал в країні не використовується. Причиною цьому може слугувати те, що устаткування державних вітряних електростанцій (ВЕС) не відповідає сучасним нормам ефективності, оскільки основна його частина була вироблена за застарілими технологіями 80-х років.

Вже помітні хороші тенденціями розвитку ринку альтернативної енергії в нашій країні. Галузь розвивається, будуються нові об'єкти, діє «зелений тариф». Та для реального зрушення в модернізації енергетики потрібні кошти. Оскільки державних ресурсів на це не вистачає, розвиток нетрадиційних джерел палива цілком залежить від приватних інвесторів, а для їх приваблення потрібні стимули, оскільки інвесторів найбільше турбує стабільність інвестиційного клімату України, умови ведення бізнесу та стратегія розвитку енергетичного ринку. [2]

Пошуки виходу з енергетичних проблем зумовлені постійними підйомами тарифів на електроенергію. Тому при бажанні звільнитися від тягаря комунальних рахунків для громадян країни оптимальним було б рішення перейти на такі джерела енергії як вітряки, сонячні батареї та тепло насоси. Але в Україні, на відміну від інших добре розвинутих країн, в яких використання альтернативної енергетики давно не новизна, суб'єктами використання НДЕ можуть стати лише власники великого капіталу. Тож для масштабного впровадження в країні альтернативних джерел енергії потрібне масове переорієнтування населення від традиційного палива. Цього можна досягти завдяки впровадженню в державі проектів по залученню інвестицій в промисловість з виробництва необхідного сонячного, вітрового устаткування, що дасть змогу зекономити не лише місцевому населенню, а також це можливість організації значних експортних поставок, що зумовить швидку окупність вкладених коштів та збільшить експортний потенціал країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рішення Міністерства енергетики та вугільної промисловості України № 3.1 від 18.07. 2011 р.
2. Бакалін Ю.І., Енергозбереження та енергетичний менеджмент: навч. посіб. для студ. ВНЗ. — 3-тє вид., доп. та перероб. — Х. : Бурун і К, 2006. — 319с.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Дударєва Ю.О., студентка
Науковий керівник: Діброва Тетяна Георгіївна, канд. економ. наук, доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
yulek_al@mail.ru

У сьогоднішніх умовах для України актуальною є проблема створення національної інноваційної системи (НІС) як нової ефективної структури управління науково-технічною сферою країни. Сучасні тенденції розвитку світу свідчать про те, що якість управління інноваційними процесами є визначальним фактором конкурентоспроможності національних економік.

У сучасній науковій практиці оцінка інноваційної спроможності країни на макрорівні здійснюється з застосуванням методології Світового банку з використанням економічного індексу знань (KEI), індексу знань (KI) та методології Всесвітнього економічного форуму з використанням показника глобальної конкурентоспроможності країни (GCI) [1]. Індекс економіки знань визначає ефективність зовнішнього середовища щодо розповсюдження та використання знань з метою сприяння економічному розвиткові держави, що отримується при оцінці країни або регіону за 4 субіндексами, які представлені в таблиці 1. За підсумками KEI, у 2009 р. Україна займала 51 позицію серед 140 досліджуваних країн [2].

Таблиця 1

Оцінка позиції інноваційного потенціалу України за показниками KEI та KI за 1995, 2000 та 2009 роки

Роки	Позиція України	KEI	KI	Економічні стимули та інституційний режим	Інноваційна система	Освіта та людські ресурси	ІКТ - Інформаційно-комунікаційні технології
1995	52	5,97	6,89	3,18	6,10	8,26	6,32
2000	55	5,63	6,43	3,21	6,35	8,19	4,75
2009	51	6,00	6,58	4,27	4,27	5,83	8,15

Аналізуючи вищенаведені дані, можна зробити висновок, що за показниками, які характеризують рівень розвитку людського потенціалу, Україна займає досить високі та стабільні позиції. Проте залишаються незадовільними значення інших субіндексів.

Аналіз національної економіки проводиться за методологією Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) з використанням показника глобальної конкурентоспроможності країни (GCI). Згідно даної методології національна економічна система України перебуває на етапі переходу від екстенсивного до інтенсивного типу розвитку економічної системи.

Таблиця 2

Субіндекси індексу глобальної конкурентоздатності Global Competitiveness Index (GCI) України

Global Competitiveness Index (GCI)	Загальний індекс		Екстенсивні фактори		Інтенсивні фактори		Інноваційні фактори	
2010-2011	89	3,9	102	3,92	72	3,98	88	3,3

Таблиця 3

Динаміка індексу глобальної конкурентоздатності Global Competitiveness Index (GCI) України

Роки	Позиція (Rank)	Індекс (Score)
2008-2009	72	4,09
2009-2010	82	3,95
2010-2011	89	3,9

З огляду на дані аналізу конкурентоздатності національної економіки за методологією ВЕФ (таблиця 2, 3) маємо погіршення позиції України, а саме переміщення її з 72 у 2008 році на 89 у 2010 році [2].

Отже, можна зробити висновок, що згідно з оцінками експертів ВЕФ, НІС України перебуває у кризовому стані. Значне погіршення позицій України свідчить про негативні тенденції в розвитку інноваційної складової національної економічної системи. Незважаючи на всі дії виконавчої влади щодо розбудови НІС України, на сьогодні не існує чітко сформованої інфраструктури інноваційної системи; відсутня налагодженість взаємозв'язків між секторами НІС; у вітчизняній літературі немає чітко сформованої моделі НІС, яка б відповідала особливостям національної економіки. Ці негативні фактори ставлять під загрозу подальший економічний розвиток України в довгостроковій перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брикова І.В. Національна інноваційна система як нова мегаінституція глобального економічного середовища / Брикова І.В. – Режим доступу: http://kneu.kiev.ua/.
2. Багрова І.В. Національна інноваційна система України: характеристика та проблеми становлення /Багрова І.В. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vddfa/2010_2/1_Bagrova_Cherevko.pdf

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ КРАЇН – ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЛІДЕРІВ

Заремський Б.В., аспірант
Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», zaremskiy.boris@gmail.com

Результати сучасних досліджень щодо особливостей та тенденцій розгортання інноваційних процесів у глобальній економіці свідчать про значне розшарування країн за ступенем їх інноваційного розвитку. Зокрема, відбувається поглиблення технологічного розриву між країнами – технологічними лідерами та аутсайдерами, що призводить до посилення асиметричності світового господарства та нарощування напруги в системі міжнародних економічних відносин. Разом з тим, слід враховувати, що у світі формується новий тип суспільства, який базується на знаннях та інформації. Відтак, у конкурентній боротьбі між країнами, економічними регіонами, компаніями перемагає той, хто зумів адаптувати свою стратегію розвитку до особливостей зовнішнього середовища, досягнув успіхів у комерціалізації нових знань. В цьому контексті, для ефективної модернізації національної економіки особливої актуальності набуває вивчення досвіду країн, які успішно розбудували національні інноваційні системи (НІС) й тим самим спромоглися найбільш ефективно використати інноваційний потенціал суспільства та позиціонувати себе в системі міжнародного поділу праці як високотехнологічні держави.

Безперечними світовими лідерами, які з максимальною ефективністю змогли поєднати процеси науково-технологічного й економічного розвитку, є США, Японія та Німеччина, які наразі домінують на міжнародному ринку наукомісткої продукції та світовій ліцензійній торгівлі. Одночасно з цим, слід враховувати появу на ринку технологій нових учасників – Китаю, Південної Кореї та Індії, стратегії та організаційні структури яких принципово відрізняються від зазначених вище країн, але які спромоглися досягти міцних конкурентних позицій на світових ринках.

Узагальнюючи результати проведеного порівняльного аналізу інноваційних систем зазначених країн, слід визначити основні конкурентні переваги, які притаманні всім дослідженим НІС та які, відповідно, можна вважати основними напрямками щодо розбудови ефективної НІС:

1) Першочерговим чинником розбудови ефективності НІС є формування розвинених внутрішніх ринків із жорсткою конкуренцією. З цієї точки зору важливими складовими є а) формування розвинутих транспортної та торговельної інфраструктури та б) формування розвинутої фінансової системи, яка б стимулювала розвиток економіки через ефективні механізми акумулювання та перерозподілу коштів.

2) Ефективність НІС напряму залежить від наявності міцної й ефективної системи державного управління у сполученні з сформованим громадянським суспільством в країні.

3) Для ефективного функціонування НІС в країні повинні бути розвинуті дієві механізми щодо залучення корпоративного сектору до проведення НДДКР, в т.ч. через надання податкових пільг, цільових пільгових кредитів, державних замовлень тощо. При цьому важливим елементом участі корпорацій в проведенні НДДКР є їх кооперація із системою вищої освіти в країні.

4) Четвертим чинником ефективного функціонування НІС є розвинута система освіти та НДДКР. Зазначені складові можуть бути розвинуті виключно за умови проведення цілеспрямованої державної політики із високими показниками державних витрат на підтримку освіти та науки.

Як показує досвід розвинутих країн, для здійснення структурних перетворень і технологічної модернізації економіки країнам життєво необхідний перехід від принципів ринкового догматизму до використання моделі регульованої ринкової економіки з високою часткою прямого і непрямого державного впливу, що припускає розробку відповідної інвестиційно-інноваційної політики, суть якої складається у виробленні і реалізації системи пріоритетів, створенні механізмів і конкретних заходів, що забезпечують формування національної інноваційної системи. Разом з тим, необхідною умовою є також створення ринкових механізмів, що роблять розвиток науки і впровадження її досягнень економічно вигідними, оскільки інноваційні тенденції не можуть бути сформовані лише централізованим рішенням. У той же час, неможна забувати про ефективне нагромадження основного капіталу як «матеріальної основи» здійснення високопродуктивної інвестиційної діяльності на рівні корпоративних структур.

Відтак, результати проведеного дослідження можуть слугувати підґрунтям до розробки відповідних рекомендацій щодо удосконалення організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку України, адже удосконалення економічної системи, вироблення сценаріїв сталого розвитку економіки і промисловості на основі широкого використання інвестицій та інновацій має відбуватися з використанням кращого зарубіжного досвіду, адекватного сучасним викликам і проблемам розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Science and Engineering Indicators – National Science Board, 2010 – 565 p.
2. Science, Technology and Industry Outlook – OECD, 2010 – 280 p.
3. The Global Innovation Index 2011: Accelerating Growth and Development – INSEAD, 2011 – 358 p.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РИНКУ

Здольник Л.Г., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», lilia_sdolnik@mail.ru

На даний час національний ринок потребує нарощування нововведень в галузях техніки, технології та організації праці чи управління, але далеко не завжди досягнення науки і передовий досвід інших країн знаходять своє втілення на практиці за певних причин. В країнах, що належать до числа інноваційних лідерів, спостерігаються висока концентрація найбільш рентабельних видів бізнесу, переважно високотехнологічна структура національного виробництва, винесення за межі країни промислово-технологічного циклу виробництв, які є еколого-, ресурсоємними тощо, зосередження найбільших фінансових потоків [1, с. 256].

Починаючи з кінця 90-х рр. XX ст., в Україні була прийнята низка програмних нормативних документів у сфері інновацій. Основні напрями державної політики в даній сфері і правові засади діяльності владних структур визначає базовий Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" [2], який був прийнятий 1 грудня 1998 року. Його положення були втілені в наступному нормативному акті - Законі України "Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2002 року, в якому зазначено перехід від зосередження акценту на суто науково-технічній сфері, якою законодавство обмежувалося до цього часу, до методології проектного управління інноваційними процессами.

Відсутність реалізації на практиці прийнятої нормативної бази негативним чином відбилася на стані інноваційної діяльності в Україні. На сьогоднішній день тенденція щодо переважання негативних змін у сфері науки залишається домінуючою. Згідно статистичної інформації Державного комітету статистики України було проаналізовано загальну суму витрат на інновації та питому вагу підприємств, які займаються інноваціями з 2001 по 2011 рр.

Згідно даних Держкомстату України, у 2001 та 2003 роках інноваційна активність підприємств була вищою, ніж за всі наступні роки. Водночас сума витрат на інновації промислових підприємств досягла свого піку у 2007-2008 роках, не отримавши відповідних позитивних результатів у наступні два роки. Таким чином, понад 90 % від загальної кількості промислових підприємств взагалі не здійснюють інновацій. До того ж, дії держави щодо фінансування інноваційного розвитку є доволі пасивними – за рахунок її коштів фінансуються 1-2 % інвестиційних економічних процесів (рис.1).

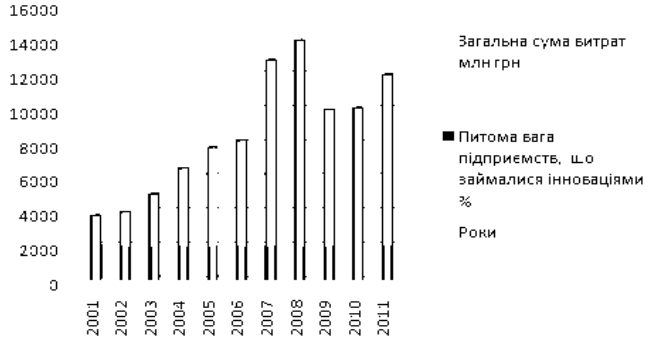

Рис.1. Динаміка витрат інноваційно активних підприємств, 2000-2010 рр. (розроблено автором за даними [3])

За рейтингом Всесвітнього економічного форуму [4] Україна зайняла 53-є місце у сфері формування факторів інноваційного розвитку, а за оснащеністю сучасними технологіями – 67-ме місце. Дані цифри ставлять під загрозу вже існуючий інноваційний потенціал країни та роботи її інноваційної структури.

Отже, підсумки інноваційної діяльності українських підприємств протягом останніх років дають підстави зробити висновок про подальше поглиблення тінізації та стагнації в сфері інновацій, нехтування потребами формування технологічних основ економіки в державній політиці, заснованої на знаннях та закріпленні відставання України у технологічній сфері від розвинених держав світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сапеліна Н.В. Стан та перспективи інноваційного розвитку економіки України / Н. Козіна / / Інвестиційна та інноваційна діяльність. – 2011. - № 33. – С. 256
2. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" : станом на 13 грудня 1991 р. / Верховна Рада України. – Офіц. Вид. – К.: Парлам. Вид-во, 1992. – 32 с. – (Бібліотека офіційних видань)
3. Наука та інновації. Статистична інформація [Електронний ресурс] // Державний комітет статистики України – 1998–2011. – Режим доступу до журн.: http://www.ukrstat.gov.ua/
4. Всесвітній економічний форум [Електронний ресурс] // The World Economic Forum – 1998–2011. – Режим доступу до журн.: http://www.weforum.org/

ШЛЯХИ ІННОВАЦІЙНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ВИДАВНИЧОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Канченко Є.В., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
KanchenkoEV@mail.ru

«Ідея економіки, заснованої на знаннях, рушійною силою котрої є інновації, була дискредитована в українському суспільстві через неефективні та непослідовні дії влади та анонсування заходів, які так і не було втілено в життя» [1, с.44]. Такого висновку дійшли експерти проекту ЄС «Вдосконалення стратегій та регулювання інновацій в Україні». Не викликає заперечень і їх наступне твердження: «офіційні заяви стосовно потреб в інноваційному розвитку не підтримуються ретельно розробленими заходами, зокрема, відповідними механізмами, програмами та рамковими умовами» [1, с.49].

Ряд подій, що відбуваються останнім часом у сфері досліджень і розробок, галузях реального сектора економіки (фактична відмова від промисловості – джерела технологічних інновацій, фактична втрата галузевої науки, скасування дії деяких державних програм і Постанови КМ України «Про затвердження Державної програми прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008-2012 роки» дають підстави стверджувати, що «інноваційна пауза» за влучним виразом академіка В Полтеровича [2, с.137] може затягнутися надовго. А далі – незворотній процес остаточної втрати власного інтелектуального капіталу: так, останні 20 років спостерігалось невпинне скорочення наукових кадрів (особливо молоді) з 295 тис. до 89,5 тис, тобто в 3,3 рази.

Кризові явища охопили і таку важливу складову сучасного інформаційного суспільства як видавничо-поліграфічна галузь. Навіть в дореволюційній Росії 1913 року на душу населення щороку виходило друком 2 книжки. Сьогодні в Росії і Білорусії друкується 4,5 - 4,6 книжок [3, с.4], в США, Англії і Китаї – 10 – 12, а в сучасній Україні менше однієї книги на особу, що складає приблизно 4% вітчизняного книжкового ринку [4, с.13]. Основною причиною крутого спаду книговидання є те, що в Україні не створено належних економічних умов формування конкурентних цін на вітчизняний товар: нині його собівартість в п"ять разів вища ніж в Росії, і в 10 – порівняно з Польщею і США [4, с.23]. П"яти-десятикратне відставання нашої держави від країн Європи і Азії в фізичних обсягах видання книг означає по суті прірву в процесі формування сучасного світогляду нового українця, яка фактично викреслила з комунікативного середовища мільйони нинішніх українців середнього віку, знизивши їхній поріг соціальних комунікацій до побутового рівня.

Радикально змінило б ситуацію в вітчизняному книговидавництві ослаблення руйнівного податкового тиску на книгу, введення нульової ставки податку на додану вартість (ПДВ) щодо всіх операцій, робіт та послуг при підготовці, друкуванні та розповсюдженні книги. Саме нульова ставка ПДВ радикально поліпшила становище у видавничо-поліграфічній галузі Росії і Білорусії, після чого почалась їх експансія на український ринок. Згідно діючого Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки книговидавничої справи» від 18.09.2008р. для суб"єктів видавничого бізнесу збережено пільги з оподаткування до 1.01.2015 року, тобто українських видавців і поліграфістів звільнено від сплати ПДВ і податку на прибуток, а книжкову торгівлю – від ПДВ. Однак цей закон має половинчастий характер: зменшення вартості продукції для споживача за рахунок звільнення від ПДВ не дає очікуваних наслідків, оскільки поліграфічні підприємства купують основні матеріали (папір, фарбу тощо) з урахуванням ПДВ. А саме витрати на поліграфію становлять левову частку видавничої собівартості. Відстоює нульову ставку ПДВ на книжки і Федерація Європейських Видавців, оскільки «це є надзвичайно важливим для широкої доступності книжок читацькій публіці за якомога нижчими цінами» [4, с.17]. Шоста Директива Європарламенту також дає змогу державам-членам зберігати нульові або встановлювати зменшені ставки ПДВ (в рамках коридору 5 – 10%) на деякі товари і послуги, зокрема книжки, газети й журнали (окрім тих, що мають відверто рекламний характер).

Основні фонди друкарень застаріли фізично, а брак обігових коштів не дає змоги вирішити питання технічного і технологічного переоснащення, заміни і відновлення виробничих потужностей. Для стабілізації ситуації галузь дедалі більше потребує зовнішніх запозичень у формі кредитних і інвестиційних фінансових ресурсів: без розблокування Нацбанком України і Кабміном механізмів реального кредитування видавничої галузі, неможливо подолати кризовий поріг і призупинити 10-15% -кове щорічне зниження темпів виробництва і реалізації книжкової продукції.

Державна підтримка видавничо-поліграфічного комплексу має стосуватися всіх суб"єктів інформаційного простору та полягати у сприянні створенню гідної XXI ст. поліграфічної бази, розв'язанні проблеми паперу, забезпеченні помірних тарифів на доставку ЗМІ, податкових пільг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. Том 3. - Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. – К. Фенікс, 2011. – 76с.
2. Стратегия модернизации российской экономики /отв.ред. В.М.Полтерович. – СПб.: Алетейя, 2010. – 424.
3. Сенченко М. Підсумки роботи книжкової індустрії Білорусі та Росії [Текст] //Вісник Книжкової палати. – 2011. - № 4,6. – с.4.
4. Шпак В.І. Видавничий бізнес. Теорія і практика [Текст] // В.І.Шпак. – К. – 2010. УВПК «ЕксОб» – 384 с.

ВИДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ИМЕЮЩИЕ ВАЖНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ МЕНЕДЖМЕНТА

Каренов Р.С., Академик, доктор экономических наук
Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова, karenov_r@inbox.ru

Рассмотрение научных основ менеджмента, позволяет сделать вывод, что управление касается всех видов производительной и общественной деятельности человека. Определенный интерес вызывает выделение тех видов управленческой деятельности, которые имеют для менеджмента наиболее важное значение. Их можно свести в несколько групп, в каждой из которых есть общие направления руководящей деятельности [1-4]:

1. Хозяйственное управление. Оно включает управление производственной, маркетинговой, финансовой, и кадровой службами в государственных и частных предприятиях (организациях). Хозяйственное управление охватывает широкий круг вопросов жизнедеятельности данных юридических и физических лиц. В частности, в последние годы потребности большого бизнеса привели к разделению науки управления организациями на отрасли:

- финансовый менеджмент; - банковский менеджмент; - инновационный менеджмент; - инвестиционный менеджмент; - рекламный менеджмент; - производственный менеджмент; - проектный менеджмент.

2. Техническое управление, тесно связанное с хозяйственным управлением. В него входит управление техникой и технологиями; ремонт и профилактика машин, технических устройств и механизмов; замена устаревшей техники и технологии; обучение персонала приемом и методам работы; НОТ и ряд других вопросов

3. Во всех организациях, где имеет место коллективный труд, возникла необходимость еще одного вида управленческой деятельности – **управление социально-психологическими вопросами совместной деятельности людей.** На производстве появились специалисты – социологи и психологи, объектом работы которых стал морально-психологический климат в коллективе, психологическое состояние отдельных работников, решение социальных вопросов, организация отдыха, повышение культурного уровня трудящихся и т.д.

Следовательно, менеджмент есть и социально-психологическое управление. В этой связи в последнее время потребности развития организаций привели к разделению науки управления на такие отрасли как:

- экологический менеджмент; - кризисный менеджмент;
- социальный менеджмент; - экстремальный менеджмент;
- коммунальный менеджмент; - менеджмент персонала;
- лидерство.

При этом важно отметить, что предприятие, как и любая организация, является сочетанием различных подсистем. Поэтому разделение менеджмента по степени ориентации на прибыль или человека (соответственно на предпринимательское и социальное управление) относительно и условно. Любое управление в социальных системах есть управление людьми и поэтому всегда имеет социальную сторону, обеспечивает взаимодействие людей.

4. Хозяйственное, техническое и социально-психологическое управление как виды присущи внутрипроизводственной, внутренней жизни организаций (предприятий). Однако предприятия не изолированы от внешнего окружения. Они связаны с деятельностью государственных, общественных и международных органов и организаций. Эта внешняя среда имеет свои виды управления: **государственное управление, управление общественными организациями** и др.

5. Под воздействием научно-технического прогресса создаются условия еще для одного самостоятельного вида управленческой деятельности – **креативно-эвристического менеджмента.** Менеджеры, работающие в научных и опытно-конструкторских организациях, руководят исследованиями и разработкой инновационных проблем, применением на практике научных и технических открытий и изобретений, математическим моделированием, разработкой программ для компьютерной техники и другими видами научной и опытно-конструкторской деятельности.

Перечисленные виды управленческой деятельности реализуются и проявляются в ее функциях. В менеджменте сформулированы и обоснованы наиболее общие способы осуществления этих функций. Они названы принципами менеджмента.

ЛИТЕРАТУРА

1. Каренов Р.С., Каренов А. Р. Менеджмент технологий: Учебное пособие. – Астана: Издательство КазУЭФМТ, 2009. – 363 с.
2. Круглова Н.Ю. Основы менеджмента: Учебное пособие. – М.: КНОРУС, 2009. – 512 с.
3. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: «Дело», 1992. – 702 с.
4. Дафт Р. Менеджмент. 6-е издание: Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2008.– 864 с.

ПОДХОД К ОПИСАНИЮ ПРОЕКТА ПО СРЕДСТВОМ ЖИЗНЕННОГО ЦИКЛА И ФАЗ

Каренов К.М., студент
Карагандинский государственный университет имени Е. А. Букетова, karenov_r@inbox.ru

Фаза проекта – это набор логически взаимосвязанных работ проекта, в процессе завершения которых достигается один из основных результатов проекта.

Проект начинается с обсуждения идей инициаторами проекта. И этот период называется фазой инициации проекта. Данная фаза завершается принятием решения о целесообразности открытия проекта. После этого наступает так называемая концептуальная фаза. Здесь разрабатывается архитектура концепции предметной стороны проекта, определяется состав задач, которые надо выполнить в проекте, решается, кто, какие работы будет выполнять, заключаются договоры и контракты. После подписания договоров и контрактов начинается фаза разработки, в течение которой разрабатывается технический и рабочий проекты предметной части проекта. Затем наступает фаза реализации предметной части проекта, которая завершается вводом нового продукта или услуги в эксплуатацию. С момента подписания акта сдачи – приемки начинается фаза завершения проекта, подводятся итоги, которые затем анализируются. После чего делаются выводы и рекомендации для проведения будущих проектов данного профиля и/или проектов в смежных областях. [1]

Фаза завершения заканчивается сводным отчетом по проекту, который передается в архив, обычно называемый реестром проектов предприятия.

Совокупность фаз проекта называют жизненным циклом проекта. Жизненный цикл проекта – это полный набор последовательных фаз проекта, название и число которых определяется исходя из вида основного бизнеса, технологии производства работ и потребностей контроля со стороны организации или организаций, вовлеченных в проект [1-3]. Фазы иногда разбивают на стадии, стадии – на этапы. Каждая из фаз ограничена по времени и включает в себя работы и показатели, характеризующие достижение поставленных в ней целей. [1]

Подход в описании проекта посредством жизненного цикла и фаз является одним из самых распространенных системных подходов, обеспечивающих планомерное качественное и эффективное его исполнение. [1]

Разбиение жизненного цикла проекта на фазы не является жестким, а зависит от типа бизнеса и проекта: в некоторых сферах оптимально деление на 4, в некоторых на 5 фаз (табл. 1 [1;166]).

Таблица 1

Пример соотношения деления жизненного цикла проекта на фазы в разных сферах деятельности

Общее деление	Госбюджетные организации	Строительные проекты	ИТ-проекты	Нефтегазо-добывающий бизнес
Начальная фаза (концепция)	Инициация	Инициация	Инициация	Инициация (оценка)
	Подготовка тендера	Концепция	Предконтрактная фаза	Выбор
	Проведение тендера		Контрактование	
Фаза разработки	Разработка	Разработка проектной документации	Разработка	Определение
Фаза реализации	Исполнение	Строительство	Реализация	Выполнение
Фаза завершения	Завершение	Завершение	Завершение	Эксплуатация

Как видно из представленной таблицы, в области информационных технологий проектов и проектов, выполняемых госбюджетными организациями, оптимально представление жизненного цикла проекта в 6-фазном варианте, но концептуальную фазу разбивают на две: предконтрактную и фазу контрактования, поскольку госструктуры обычно вынуждены выполнять проект посредством подготовки тендера (предконтрактная фаза), его объявления и проведения с последующим заключением контрактов (фаза контрактования). Очень важно представлять, как жизненный цикл проекта соотносится с жизненным циклом предприятия и жизненным циклом продукта (объекта), на изменение которого он направлен. [1]

Литература:

1. Информационный менеджмент / Под научной редакцией Н.М. Абдикеева. – М.: ИНФРА-М, 2009.-400 с.
2. Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ: Учебник. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. - 423 с.
3. Орлова Е.Р. Инвестиции: Учебное пособие. – М.: Издательство «Омега-Л», 2008.-237с.
4. Черняк В.З. Управление инвестиционными проектами: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004.-351 с.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Козак Д.А., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», d_kozak@ukr.net

Багато країн розглядають кластери, як інструмент регіонального розвитку економіки. Кластер – це об'єднання підприємств споріднених галузей на регіональному рівні з метою зростання конкурентоспроможності підприємств. За умови успішності кластеру відбувається, як правило, розвиток регіону.

Досвід багатьох країн вже довів, що кластерний метод розвитку є достатньо ефективним. У липні 2006 року було утверджено «Маніфест кластеризації в країнах Європейського Союзу», пізніше, 21 січня2008 р. у м. Стокгольм на Європейській президентській конференції з інновацій та кластерів було прийнято «Європейський кластерний Меморандум», який займаєтьсякоординацією дій країн-членів, щодо їх інноваційногорозвитку на основі кластернихоб'єднань. Саме міжнародне науково-технічне співробітництво стимулювало стрімкий розвиток кластерів різних країн.

На початок 2012 року найбільшу продуктивність та інновації забезпечують кластери з високим рівнем концентрації та спеціалізації. Все більше країн спираються на кластерні стратегії.Так національні кластерні стратегії були впровадженні у Латвії, Франції, Литві, Люксембурзі та Словенії; регіональні кластерні стратегії - Іспанія та Бельгія; у таких країнах як Норвегія, Данія, Ізраїль, Ісландія, Ірландія, Португалія, Нідерланди та Греція – немають чітко вираженої кластерної стратегії (хоча кластерніоб'єднання є достатньо популярними).

У цих країнах за ініціативою EuropeAid було опитано близько 3500 підприємств, більшість з яких стверджувала, що входження до кластерних структур стимулювало розширення підприємства та збільшення інноваційних нововведень на ньому [1].

Серед європейського досвіду можна виділити такі основні рекомендації що стимулюють успішний розвиток, як кластеру, так і регіону.

Життєвий цикл кластеру [2] складається з таких етапів: народження, агломерація фірм, створення нових організацій у кластері для його подальшого розвитку (напр. НДІ,тощо), створення престижу кластеру (для залучення нових підприємств), налагодження інфраструктури інформаційного обміну (в тому числі й інноваційними розробками в середині кластера), і завершальний етап – це може стати закриття невдалого кластерногооб'єднання, можливе його довге процвітання, або підключення до інших кластерних утворень.

Для існуючих українських кластерів цікавим може буди вивчення іноземного досвіду починаючи з третього етапу життєвого циклу. Безумовно на перших етапах майже усі європейські кластери заручались підтримкою з боку держави, що допомагало їм у розвитку інфраструктури між підприємствами. Але також важливим аспектом є своєчасне передання повноважень розвитку від держави до підприємців (оскільки не слід забувати – кластер це добровільне об'єднання з метою зростання). Наступним є призначення менеджеру, котрий буде координувати (без належності до конкретного підприємства) діяльність кластера, дана особа необхідна в цілях налагодження ефективної комунікації керуючих осіб підприємств-членів.

Організатори кластеру повинні враховувати, що дане об'єднання може принести відчутний результат лише після певного проміжку часу. Експерти стверджують, що для досягнення ефекту повинно пройти від півроку до 2 років. Дуже прикро, що більшість українських підприємців орієнтовані на короткострокову віддачу від проекту, а це вже є однією з причин невдалого розвитку. Іншим не менш важливим фактором, що може гальмувати розвиток є недостатнє залучення додаткових ресурсів. При розвитку кластеру важливим чинником є не лише удосконалення кваліфікації існуючого персоналу, але й допомога в створенні нових кадрів. Навчальні заклади також є місцем створення нових технологій і підприємств, що можуть допомогти розвитку кластеру, і регіону.

У разі програшу проекту, слід своєчасно розформувати об'єднання, для уникнення інерційного занепаду підприємств.

Паралельно з діяльністю підприємств держава повинна також допомагати при функціонуванні перспективних об'єднань. Як вже зазначувалось на початку, більшість країн ЄС створюють спеціальні кластерні стратегії розвитку. Участь держави починається від надання базової освіти до налагодження спеціальної інфраструктури для існуючих кластерів, реорганізація урядових структур інформаційного забезпечення, надання інвестицій кластерним НДДКР. Держава не повинна просто очікувати стрімкого розвитку регіонів без належних вкладів.

Викладені методичні засади розвитку кластерів у регіонах необхідно розглядати, як концептуальну схему, яку слід уточнювати, враховуючи специфічні фактори розвитку галузей та регіонів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Україна: Послуги з підтримки МСП в пріоритетних регіонах EuropeAid/121495/C/SV/UA. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economy-mk.gov.ua/ books/ClusterHandbookUkr.pdf
2. Transforming University-IndustryGovernment Relations in Ethiopia. [Електроннийресурс]. – Режим доступу:http://www.iked.org/ethiopia/web/PDF/Transforming%20University-Industry-Government%20Relations%20in%20Ethiopia.pdf

ІНВЕСТИЦІЇ В «ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК» (R&D) ЯК ФАКТОР ЗМІН ВИТРАТ НА РЕКЛАМУ

Кузьменко Л.А., ст. викл.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Кузьменко К.В., економіст – маркетолог
kuzmenko.catia@yandex.ua

Для забезпечення ефективності економічної діяльності, як на мікро, так і на макро – рівні, необхідно визначати шляхи найдоцільнішого використання ресурсів, особливо у несприятливих економічних умовах.

Інвестиції в «дослідження та розвиток», в рекламу здатні підтримувати конкурентоздатність економіки в перспективі. Так, зокрема, зі збільшенням витрат на «дослідження та розвиток» зростає вірогідність створення інноваційних, конкурентоздатних продуктів та послуг, зростання продуктивності праці. Реклама ж здатна викликати позитивний відгук у потенційних споживачів товарів і послуг, що пропонуються, сприяти збільшенню обсягу їх продажу.

Значення інвестицій в «дослідження та розвиток», в рекламу і роль менеджменту нематеріальних активів зростають в постіндустріальній економіці.

Раціоналізація інвестицій передбачає дослідження тенденцій їх спрямування в залежності від економічної ситуації.

Інвестиції в «дослідження та розвиток» і інвестиції в рекламу здійснюються незалежно, але дослідження виявляють між ними тісний кореляційний зв язок.[1].

Реалізація науково – технічних досягнень у виробництві спрощує вирішення задач реклами.

В економічно - розвинутих країнах з наукоємною економікою темпи зростання витрат на рекламу є істотно меншими ніж в країнах з відносно малою часткою витрат на «дослідження та розвиток» у відсотках ВВП. Так, наприклад, в таблиці 1 наведена динаміка витрат на «дослідження та розвиток» у відсотках ВВП і темпи витрат на рекламу в США та Польщі за період 2002-2010 р.р.

Таблиця 1

Динаміка витрат на рекламу та на «дослідження і розвиток»

Показники	Рік								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
США Витрати на «дослідженні та розвиток» у відсотках від ВВП	2,66	2,66	2,58	2,61	2,65	2,67	2,84	2,90	-
Індекси (ланцюгові) витрат на рекламу	1,017	1,017	1,060	1,029	1,052	1,025	1,041	1,030	1,032
Польща Витрати на «дослідженні та розвиток» у відсотках від ВВП	0,56	0,54	0,56	0,57	0,56	0,57	0,60	0,68	0,74
Індекси (ланцюгові) витрат на рекламу	1,045	1,113	1,116	1,029	0,422	1,119	1,101	1,089	1,090

На наш погляд,врахування взаємозв' язку витрат на «дослідження та розвиток» і витрат на рекламу, а також співвідношення між ними, в залежності від рівня наукоємності економіки, буде доцільним в процесі визначення як обсягів інвестицій за напрямами, так і темпів їх змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. William Blankley, Correlation between advertising and R&D // South African Journal of Science 103, March/April 2007.48-56 p.p.
2. http://www.nationsencyclopedia.com/WorldStats
3. European Advertising and Media Forecast Database (2010). *Trends in Advertising Expenditure*, April 2010.
4. OECD Main Science and Technology Indicators 2009/10 Organisation for Economic Co-operation and Development, Paris (2010).

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ШЛЯХОМ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Куцова М. А., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Kutsova.Maria@gmail.com

Нафтогазовий комплекс України є важливою та незамінною ланкою виробничого процесу багатьох галузей економіки країни. Від неї залежить стабільність і тенденції розвитку економіки нашої країни в цілому. Саме тому, актуальним є питання забезпечення ефективного функціонування даного комплексу. Одним із шляхів досягнення цієї мети є впровадження інноваційних технологій, першим етапом якого визначається реструктуризація вже існуючих підприємств нафтогазового комплексу України.

Одним із шляхів оновлення є реструктуризація, а саме модернізація працюючих підприємств у нафтогазовій сфері. Показник глибини переробки нафти є одним з ключових у характеристиці технологічної структури нафтопереробних заводів, підвищення якого мається на меті підприємство під час модернізації. Як відомо, цей показник характеризується як технологічними, так і економічними факторами. У США цей показник становить 96 %, у європейських країнах знаходиться на рівні 83 – 88 %, у Росії – 71 %, в Україні – до 70 % [1].

Яскравим прикладом ефективного впровадження інноваційних технологій є досвід реконструкції Одеського НПЗ. Після завершення першого етапу модернізації потужність установок первинної переробки нафти зросла до 3 млн. т на рік, глибина переробки нафти зросла від 56 до 78 %, а вихід світлих нафтопродуктів (бензину та дизельного пального) з 38 до 52 % у 2008 році. Ці досягнення стали можливими завдяки впровадженню сучасних технологічних процесів, зокрема побудові установки ізомеризації, яка дає можливість одержання високооктанових бензинів та установки вісбрекінгу, завдяки якій значною мірою збільшилась глибина переробки нафти [1].

На сьогоднішній день питання впровадження інновацій у нафтогазовій промисловості розглядається у наступних документах:

- «Енергетична стратегія України на період до 2030 року», згідно якої процес проведення модернізації нафтопереробної промисловості планується провести у 2 етапи, результатом яких буде збільшена глибина переробки спочатку до 73-75%, потім 85%, а після 2025 року – 90-95%;
- «Концепція розвитку ПЕК України до 2030 року», визначено розмір інвестування нафтогазового комплексу у обсязі 282,3 млрд.грн., результатом чого повинно бути впровадження інноваційних технологій;
- «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2030 роки в умовах глобалізаціних викликів», де визначено основні напрямки інноваційного оновлення нафтогазової галузі, серед яких основними є: стабільне, безперебійне й економічно обґрунтоване забезпечення внутрішнього попиту на природний газ та нафтопродукти, що досягається шляхом динамічного освоєння ресурсів вуглеводнів через розвиток власного видобутку [2].

Загалом, інноваційне оновлення нафтогазової галузі повинно базуватись на комплексному застосуванні існуючого вітчизняного та зарубіжного досвіду, основними надбаннями якого є партнерські відносини держави і бізнесу в процесах переходу нафтогазової галузі на нові горизонти роботи; створення основи для притоку вітчизняних і зарубіжних інвестицій у галузь; розвиток науково-дослідної та освітньої діяльності для забезпечення потреб нафтогазової промисловості та співпраця із провідними світовими компаніями з можливість отримання нових знань та досвіду [2].

Хочеться наголосити, що питання впровадження інноваційних технологій у нафтогазовому комплексі неможливе без врахування його екологічної складової, що є невід'ємною частиною сучасного шляху екологізації енергетики в цілому світі [3].

Підводячи підсумки вищевикладеного матеріалу, можна сказати, що в Україні існує достатня кількість законодавчих актів, що декларують інноваційний шлях розвитку нафтогазової промисловості в країні, але потрібно зазначити, що не завжди вдається реалізувати заплановане і найчастіше основною перепоною є шляхи безперебійного фінансування проектів. Саме тому, необхідно звернути увагу на досвід зарубіжних країн у вирішенні цього питання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баб'як, Л.В. Стан і проблеми інноваційного розвитку підприємств нафтопереробної галузі [Електронний ресурс] / Л.В. Баб'як, О.М. Мацяк, М.Я. Топилко // Вісник Національного Львівського Університету. Логістика. - № 649. – 2009р. – С.8-11. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Logistyka/2009_649/02.pdf
2. Галюк, І.Б. Інноваційно-інвестиціні засади розвитку нафтогазового галузі України [Електронний ресурс] / І.Б. Галюк // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. Збірник наукових праць НАУ. – Вип. 28. – 2010. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_28/Galuk.pdf
3. Підчоса, О.В. Інноваційні процеси у світовій нафтогазовій індустрії: сучасний стан та тенденції [Електронний ресурс] / О.В. Підчоса // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. Збірник наукових праць Приазовського Державного технічного університету. – Т.2. – 2011р. – С.165-169. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tpaeiv/2011_2/33.pdf

ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ДИНАМІКИ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)

Ліснічук Ю.С., студентка
Науковий керівник: к.е.н., доцент Войтко С. В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Yulia.lisnichuk@gmail.com

Дослідження базується на аналізі динаміки обсягів експорту аміаку в Туреччину, Францію та США у період з 2006 по 2011 рік. Зазначені країни були обрані як найбільші імпортери аміаку, виробленого в Україні. Підхід до аналізу полягає у порівнянні динаміки експорту аміаку в обрані країни з темпами зростання валового внутрішнього продукту Туреччини, Франції та США. Результати дослідження поміщено табл. 1:

Таблиця 1

Дослідження динаміки експорту аміаку в Туреччину, США та Францію порівняно з темпами зростання ВВП, зазначених країн

	Франція		Туреччина		США	
Темпи зростання	ВВП	Експорт аміаку	ВВП	Експорт аміаку	ВВП	Експорт аміаку
2006	2,47		6,89		2,66	
2007	2,29	-50,33	4,67	-25,84	1,91	-19,97
2008	-0,08	21,53	0,66	117,66	-0,34	158,59
2009	-2,73	*-92,62*	-4,83	*-69,68*	-3,49	*-97,24*
2010	1,48	411,39	8,95	184,78	3,03	1344,1
2011		232,15		-64,16		-13,78
Кореляція по країнам		-0,66		-0,63		-0,84

Аналіз табл. 1 свідчить про зміну динаміки ВВП обраних країн з позитивної на негативну у 2009 році, що пояснюється впливом глобальної економічної кризи. Так, як Франція, Туреччина та США - основні експортери українського аміаку, можемо спостерігати значний спад в обсягах експорту (найнижчим він є у США - 97,24 %). Необхідно зауважити, що зменшення обсягів експорту є суттєвішим, ніж темпи зниження ВВП. Так, наприклад, зменшення ВВП США на 3,49 % призвело до зменшення імпортування цією країною аміаку на 97,24 %.

Однак, з переходом від негативної до позитивної динаміки розвитку ВВП, відновилось зростання обсягів експорту. Темпи зростання є вищими порівняно з темпами спаду у 2009 році. Так, зростання експорту аміаку у США в 2010 році становило 1344,1 % проти спаду у 2009 на 97,24 %. Це, насамперед, пояснюється залежністю попиту підприємств обраних країн від економічної ситуації у країні в цілому. Зазначені позитиві тенденції у країнах-імпортерах ведуть до зростання виробництва та експорту вітчизняного аміаку.

Розрахунок кореляції зміни ВВП обраних країн та обсягів експорту підтверджує нашу гіпотезу, що зміна макроекономічої ситуації в країні-імпортері прямо впливає на виробництво та експорт аміаку в Україні. Особливістю розрахунку є використання припущення, що хімічна промисловість реагує на кризові явища приблизно на рік раніше за економіку країни в цілому. Як видно з табл. 1 показник кореляції практично однаковий для Туреччини та Франції і становить 63 % і 66 % відповідно. Найвищий рівень кореляції для США – 84 %. Посилення корелятивної залежності між США та експортом аміаку, порівняно з іншими країнами, пояснюється значною місткістю ринку.

Для передбачення тенденції розвитку підприємств, виробників в майбутньому доцільно досліджувати зміну макроекономічних показників основних країн-імпортерів та звертати особливу увагу на прогнозовані значення ВВП, запропоновані державними комітетами статистики та міжнародними організаціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистична інформація [Electronic Resource]: Державний комітет статистики – Режим доступу - http://www.ukrstat.gov.ua/
2. Статистична інформація [Electronic Resource]: CIA fact book – https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/
3. Paul Krugman. The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008 [Text]. — W. W. Norton, 2008. — 224 p.
4. Keneth Rogoff. Foundations of International Macroeconomics. [Text] – Cambridge, MA; MIT Press, 1996.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ляшенко І.О., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», irina_lyashenko@i.ua

За двадцять років незалежності промисловість України значним чином видозмінилась: з'явилися нові підприємства, посилилась спеціалізація та конкуренція у різних галузях. Ще однією важливою тенденцією вітчизняної промисловості є активне впровадження нових ресурсозберігаючих технологій у виробництві та діяльності підприємства в цілому.

Статистично досить важко оцінити ступінь впровадження ресурсозберігаючих технологій, адже ресурсозбереження охоплює надзвичайно широкий спектр заходів, які в підсумку призводять до оптимізації виробничих процесів. До таких можна віднести: оновлення основних фондів, впровадження новітніх або більш досконалих технологічних процесів виробництва, вдосконалення організаційних та управлінських процесів, ефективне використання відходів виробництва тощо.

Так з 2000 по 2010 роки загальна сума витрат підприємств на інновації (мається на увазі різноманітні наукові, технологічні, управлінські, фінансові, маркетингові заходи що призводять до підвищення ефективності господарської діяльності) збільшилася приблизно в 4,6 рази з 1760,1 млн. грн. до 8045,5 млн. грн. Більша частина таких витрат на інновації (близько 60%) складають витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, друге місце в обсязі витрат займають інші, пов'язані з інноваціями, витрати ~ 20%, третє - дослідження і розробки (внутрішні та зовнішні) ~ 10%, і останнє місце займають придбання зовнішніх знань, а саме нових технологій (майнових прав власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, ліцензії, проекти; інжинірингові та консалтингові послуги – близько 2%.

Збільшилися також кількість впроваджених нових технологічних процесів за 2000-2010 роки майже в 1,5 рази, при цьому мало місце скорочення освоєння виробництва інноваційних видів продукції – в 6,4 р., в тому числі майже не змінилося освоєння виробництва нових видів техніки, та, відповідно, скоротилася питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової з 6,8% до 3,6%. Таким чином, можна зробити висновок, що вітчизняна промисловість все ж розвивається в напрямку ресурсозбереження та оптимізації господарчих процесів, проте не йде шляхом виробництва передових виробничих технологій (ПВТ) та продукції зі значною часткою доданої вартості. У 2010 р. в промисловості рівень активності промислових підприємств України щодо створення ПВТ був на рівні 4,6 %. Таким чином, потреба у таких технологіях дуже слабо задовольняється, тому компанії обирають між використанням застарілих технологій при проектуванні та виробництві продукції, оскільки вони є широко розповсюдженими та доступними або придбанням нових іноземних технологій. Іншою несприятливою тенденцією є зміщення акценту інвестування у придбання технологій металургійними підприємствами на 23,7% з 2005 по 2010 рік, тобто з низькотехнологічними, сировинними виробництвами з низькою доданою продукцією водночас зі скороченням капіталовкладень машинобудівною галуззю (на 25,6%) за аналогічний період[1].

Вищезазначені тенденції призводять до наступного:

- подальшого скорочення виробництва передових технологій вітчизняною промисловістю за рахунок відсутності відповідної виробничої бази та значного технологічного відставання від промислово розвинутих країн у технологічному рівні;
- збільшення інвестицій в іноземні технології, тобто збільшення імпорту високотехнологічної продукції з високою доданою вартістю та відповідне скорочення експорту;
- скорочення можливостей щодо оновлення існуючих виробничих потужностей у зв'язку зі значним розривом між вітчизняними основними фондами порівняно з новітніми технологіями, що ускладнює та часом унеможливлює їх інтеграцію;
- зниження конкурентоспроможності підприємств у зв'язку з використанням застарілих технологій та, відповідно, неможливістю випускати новітню продукцію;
- подальше поглиблення технологічного відставання України порівняно з промислово розвинутими країнами. Таким чином, українська промисловість стоїть перед важливим викликом пріоритетів, що обумовлюватимуть її подальший технологічний розвиток або відставання. Серед пріоритетів розвитку високих технологій в Україні сьогодні є: зосередження на пріоритетних фундаментальних та прикладних дослідженнях, запровадження цільового фінансування науки та розвитку технологій, підтримка розвитку нових високотехнологічних галузей, вдосконалення законодавства з захисту прав інтелектуальної власності [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Наукова та інноваційна діяльність. Електронний ресурс: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html
2. Щодо розвитку науково-технічного потенціалу промислового сектору України //Аналітична записка. Електронний ресурс: http://www.niss.gov.ua/articles/677/

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Мазур О.А., к.е.н., засл. економіст України
Пустовойт С.В., к.т.н., с. н. с.
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, svpustovoit@gmail.com

Інноваційний шлях розвитку в епоху переходу від постіндустріальної економіки до економіки знань, у якій найповніше реалізуються новітні досягнення науки і високі технології, є єдино можливим варіантом, що забезпечує подальший розвиток суспільства в цілому.Багаторічна практика розвитку економіки в провідних країнах показала, що лише самі ринкові механізми не здатні забезпечити необхідний ефект. Тому у світі немає жодної країни з високорозвиненою економікою, де держава відсторонилася б від регулювання й стимулювання інноваційних процесів.

Одним з основних елементівнаціональної інноваційної системиє інноваційна інфраструктура [1, с.57]. Згідно з [2, с. 19].В Україні функціонує 16 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційних бізнес-інкубатора, 14 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науково-технічної та економічної інформації, 15 небанкових фінансово-кредитних установ, 21 науково-впроваджувальне підприємство. Серед них технопарки–єдині інноваційні структури, що реально працювали в країні.

Відомо, що інноваційна діяльність супроводжується різноманітними результатами [3, с. 534]. В практиці оцінювання ефективності інноваційної діяльності найчастіше розглядаються такі види ефектів: економічний, науково-технічний, податковий, соціальний та екологічний. В ході комплексного аналізу діяльності технологічних парків України за вищенаведеними видами ефекту встановлено, що:

– економічний ефектполягає у тому, що виконавцями проектів технопарків на одну гривню держпідпримки реалізовано інноваційної продукції на 25,47 грн. (наприклад,в проектах російських наукоградів та нових технопарків –економічна ефективність складає 10-15 рублів на рубльдержпідтримки, а у Китаї на 1юань держпідтримки– припадає 6 юаней інноваційної продукції);

– науково-технічний ефект супроводжується приростом наукової, науково-технічної та технічної інформації.Технологічні парки при виконанні проектів сприяли створенню та вихіду на ринок нової високотехнологічної та наукоємної продукції, серед якої: сучасні медичні гамма-камери для вітчизняної системи охорони здоров'я, високочутливі монокристалічні детектори в інтроскопах, діагностичні медичні тест-системи для різних видів захворювань, суперсучасні плівкові матеріали, розробка і організація випуску вітчизняних енергозберігаючих (в т.ч. світлодіодних) джерел світла, високочастотне зварювання м'яких живих тканин людини, машини для контактного зварювання високоміцних рейок швидкісних залізниць, дуплекс-процес випуску високоякісних зварювальних флюсів, сучасне енергозберігаюче устаткування для дугового зварювання та інш.;

– податковий ефектполягає у тому, що при виконанні проектів до бюджетуперераховано1021 млн. грн. (з нарахованихподатків і мит на суму 1531 млн. грн.);

– соціальний ефект(усі проекти мають соціальну спрямованість та супроводжуються змінами кількості робочих місць та покращенням умов праці) полягає у тому, що при виконанні проектів технологічних парків створено 3553 нових робочих місця, а якщо враховувати, що на створення одного робочого місця потрібно в середньому 50 тис. грн., то соціальний ефект від діяльності технопарків становив 177,7 млн. грн.;

– екологічний ефект характеризує вплив інноваційної діяльності виконавців проектів технопарків на довкілля. При виконанні проектів приділяють особливу увагу зменшенню забруднення атмосфери, землі, води шкідливими речовинами, а також кількості відходів виробництва, покращенню екологічності продукції, підвищенню ергономічності виробництва.

Результати роботи українських технопарків доказали, що українська модель “технопарків без стін” – це високоефективний бюджетонаповнюючий захід. Але згідно зі змінами у Податковому кодексі щодо державної підтримки інноваційних проектів технопарки практично припинили свою діяльність. Тому назрів ряд заходів серед яких, насамперед, визначальними є кардинальні – для відтворення нормальної діяльності технопарків шляхом поновлення нормативно-законодавчої бази створення і функціонування технопарків, що діяла в 2000-2004 роках та була би ефективним антикризовим заходом.

Світова практика підтверджує економічну доцільність запровадження мережі технопаркових структур як складової становлення національної інноваційної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федулова Л.І. Інноваційна економіка : підручник – К.: Либідь, 2006. – 480с.
2. Шовкалюк В.С. Развитие инновационной инфраструктуры и системы трансфера технологий: состояние и проблемы [Текст]// Международный форум «Трансфер технологий и инновации» (Сб. научно-практических материалов). – Симферополь: КолорПринт, 2010. – С.16-24.
3. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та інш. Економіка та організація інноваційної діяльності: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 662 с.

ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ З ОКРЕМИМИ РЕСУРСАМИ

Моісеєнко Т.Є., к.е.н., ст.викл.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», t_moiseenko@i.ua

На сучасних промислових підприємствах рівень результативності інноваційної діяльності відіграє роль основного фактору дієвого стратегічного менеджменту, що окреслює напрями та перспективи динамічного розвитку підприємств. Провідним питанням є формування системи оцінювання стратегічної ефективності діяльності підприємства з урахуванням ресурсних трансформацій, які відбуваються у бізнес-процесах. Здійснення прогнозного оцінювання новаторської діяльності в контексті її ресурсного забезпечення відокремлено від стратегічної результативності діяльності підприємства, з нашої точки зору, обмежує можливості інтерпретації та прогнозування. Класичним методичним інструментарієм оцінювання, що узгоджує стратегічні результати з окремими ресурсами, бізнес-процесами, видами діяльності є збалансована система показників.

Збалансована система показників (Balanced Scorecard (BSC)) є технологією, що розроблена на основі дослідження, проведеного на початку 1990-х років професором Harvard Business School Робертом Капланом (Dr. Robert S. Kaplan) і президентом консалтингової фірми Renaissance Solutions Девідом Нортоном (David P. Norton) [1]. Збалансована система показників є механізмом послідовного доведення до персоналу стратегічних факторів успіху, цілей підприємства та контроль їх досягнень за допомогою ключових показників бізнесу (Key Performance Indicator (KPI)) [1].

Концепція ключових показників діяльності сформована у Сполучених Штатах Америки. У 1960-х вона набула широкого практичного застосування, дозволивши зорієнтувати персонал на досягнення цілей управління. Поряд з цим, концепція ключових показників зручна та зрозуміла у використанні. У діяльності вітчизняних підприємств цю систему почали впроваджувати з 1990-х років [2].

Особливістю концепції ключових показників для оцінювання ефективності новаторської діяльності є результативність, що впливає на досягнення стратегічних цілей підприємств через певний період часу. Тривалість лагу визначається послідовністю інноваційного процесу: *безпосередньо*; *опосередковано*; *безпосередньо формувати стабільні конкурентні переваги та нарощувати вартість бізнесу у довгостроковій перспективі.*

Проте, щоб враховувати складні взаємозв'язки здійснення новаторської діяльності та реалізації стратегії підприємства, ключових показників – недостатньо. Наступним етапом доцільно обрати адаптацію до впровадження BSC ефективності інноваційної діяльності підприємств.

На основі зазначеної системи підприємство конкретизує визначені фінансові цілі та завдання за основними складовими діяльності, що у подальшому визначає показники новаторської діяльності. Саме цим даний методичний підхід відрізняється від концепції ключових показників ефективності інноваційної діяльності, застосування якого дозволяє виділити підсистеми ключових показників, що допомагає планувати, оцінювати та контролювати досягнення стратегічних цілей на основі управлінського впливу на показники інноваційної діяльності підприємств.

Проте, концепція ключових показників не гарантує, що процеси описані комплексно, з урахуванням внутрішніх взаємозв'язків у межах інноваційної діяльності та її поєднання з іншими видами діяльності підприємства. Ці показники не характеризують послідовність впливу інноваційної діяльності на процес реалізації стратегії промислового підприємства. Виникає необхідність створення підходу, який дозволяє побудувати внутрішні взаємозв'язки між окремими ключовими показниками, зрозуміти послідовність отримання стратегічного ефекту та оцінити відповідні лаги часу. Ця проблема вирішується шляхом застосування BSC ефективності інноваційної діяльності. Для оцінювання новаторської діяльності у контексті їх стратегії нами адаптовано до практичного використання принципи та класичний методичний інструментарій BSC. Таким чином, обґрунтована та адаптована до практичного використання BSC інноваційної діяльності набуває наступної послідовності: *проекція маркетингу*; *проекція «внутрішні бізнес-процеси»*; *проекція персонал*; *проекція фінанси* – визначена не лише показниками оцінювання фінансової ефективності інноваційних проектів, а і системою показників, які характеризують рівень стратегічної ефективності підприємства. Вищезазначене обумовлено складністю відокремлення результатів, що створюються у процесі інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратеги к действию / Р. Каплан, Д. Нортон. – пер. с англ. – М.: «Олимп-Бизнес», 2003. – 304 с.
2. Kodama F. Emerging patterns of innovation sources of Japan's technological edge [Електронний ресурс] / F. Kodama. – Harvard Business School. – 1995. Пер., обробка А. Сенина. – 2001. – Режим доступу: http://technopark.al.ru/business/innovation/innovation.html

РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Моря С.І., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
sergey.morya@gmail.com

Один із чинників забезпечення соціального та економічного розвитку України в умовах сучасного науково-технічного прогресу є посилення конкурентних позицій промислових підприємств, які винаходять і впроваджують у виробництво інноваційні технології. Значну роль у процесі розроблення і подальшого впровадження інновацій відіграють технопарки, які утворюють організаційну систему зв'язків між наукою, освітою та промисловістю.

Технопарк – це комплекс інфраструктурних об'єктів, головною метою якого є мотивування компаній і людей на створення інноваційних технологій і у допомозі їм у реалізації цих технологій.

Станом на 2011 р. у світовому господарстві функціонує більше 2 тис. технопарків і бізнес-інкубаторів. Найбільша їх кількість сконцентрована у США, Китаї, Російській Федерації, Великобританії, ФРН та інших (табл.1).

Таблиця 1

Чисельність технопарків і бізнес-інкубаторів у провідних країнах світу [2]

Назва держави	Загальна кількість, шт.	
	Технопарків та їх структур	Бізнес-інкубаторів
1. США	140	575
2. Китай	133	95
3. Російська Федерація	60	65
4. Великобританія	51	24
5. ФРН	50	40
6. Японія	36	х
7. Франція	30	35
8. Україна	16 (реально діє 10)	х

Відсутність державної підтримки виконання програм науково-технічного та інноваційного розвитку призвела до погіршення стану багатьох галузей економіки. Доказом цього є результати рейтингової оцінки Всесвітнього економічного форуму, відповідно до котрої Україна за технологічною конкурентоспроможністю серед 139 країн світу посідає 83 місце, а за інноваційною спроможністю 63 місце. Загальна кількість зареєстрованих проектів технологічних парків у 2009 році становила лише 17, тоді як у 2004 році – 63 [3].

Якщо проаналізувати дані (табл.1), то можна зробити висновок, що Україна поступається в інноваційному розвитку багатьом провідним країнам світу. Варто сформулювати деякі пропозиції для покращення розвитку та функціонування технопарків [1]:

– надання спеціальних пільг (при оподаткуванні прибутку, кредитуванні, оренді приміщень);
– держава має приймати активну участь у міжнародному трансфері інновацій;
– формувати зв'язки із широкою мережею закордонних компаній, які здійснюють міжнародний інноваційний бізнес;
– покращення нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності;
– проводити розробки та фінансування інноваційних проектів;

Виходячи з вищевикладеного, слід зауважити, що для ефективного функціонування технопарків, в процесі формування економіки країни на засадах сталого розвитку, доцільно використовувати досвід провідних країн світу у створенні та функціонуванні технопарків. Необхідно переходити до більш повної системи інфраструктурних елементів та передбачати більш ґрунтовну нормативну базу, використовувати різноманітні державні стимули для технопарків, спрямовані на прискорення впровадження наукових результатів у практику, на виведення окремих галузей на конкурентоспроможний рівень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ринейська Л.С. Міжнародний досвід використання технопарків як ефективного механізму інноваційного розвитку економіки [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2011_53/statti/5.pdf.
2. Чудаєва І.Б. Технопарки світу: основні моделі та типи [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vsuem/2010_2/pdf/Chudayeva.pdf.
3. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] Постанова від 2 лютого 2011 р. N 389 - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-п.

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Омельченко О.С., асистент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», telenik_olga@mail.ru

Необхідність реструктуризації зумовлена еволюційним розвитком світової економіки, в якому домінує інноваційна складова. Зміна умов зовнішнього середовища функціонування підприємства зумовлює необхідність адаптації до них його внутрішньої структури. Основу реструктуризації має становити процес введення інновації, що змінює структуру об'єкта [1].

Встановлення впливу реструктуризації промислового підприємства на макроекономічні зміни підтверджує, що її слід розглядати як одну із найважливіших ланок інноваційного управління економікою. Реструктуризація може розглядатися на трьох рівнях: окремого підприємства (мікрорівень), галузі (мезорівень) та економічної системи держави в цілому (макрорівень).

Реструктуризація на макрорівні спрямовується на зміну співвідношення окремих галузей та підгалузей, рівня розвитку елементів ринкової інфраструктури, механізмів і важелів управління економікою. Попри проголошення переходу української економіки до інноваційної моделі розвитку, відповідна система з усіма її інституційними, організаційними і нормативно-правовими складовими поки що не створена. В процесі реструктуризації можна закласти умови для вирішення низки проблем активізації інноваційної діяльності та становлення національної інноваційної системи. Насамперед, мова може йти про інформаційну систему та інфраструктуру ринку об'єктів права інтелектуальної власності, адже забезпечення умов широкої суспільної дифузії технологічної інформації є одним із засобів підвищення продуктивності праці. Свідченням актуальності проблеми становлення системи інтелектуальної власності в Україні, є, зокрема, досить незначна частка нематеріальних активів у балансі промислових підприємств і в цілому по економіці - менш ніж 1 % [2].

Реструктуризація на мезорівні спрямована на структурну переорієнтацію підприємств за галузевими та територіальними ознаками. Одним із критеріїв успішної реструктуризації є здатність підприємства бути прибутковим у новому економічному середовищі. Апробовані в господарській діяльності зміни інноваційного характеру підвищують конкурентоспроможність підприємства та стають його конкурентною перевагою. Реструктуризація одного промислового підприємства завжди справляє вплив на інші підприємства галузі, оскільки якщо інновація доводить свою ефективність на практиці, то рано чи пізно переймається іншими виробниками.

Реструктуризація на рівні підприємства стосується переорієнтації всіх сфер його діяльності з метою фінансового оздоровлення, підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності. Інноваційна діяльність є потужним засобом запобігання та подоланню кризових явищ на промислових підприємствах. В умовах глобалізації такий вид реструктуризації як інноваційна виступає провідним фактором забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Для інноваційної реструктуризації характерними заходами є зміна пріоритетності та напрямків реалізації інноваційної політики, купівля-продаж патентів та ліцензій, отримання сертифікатів якості тощо [3].

Для аналізу інноваційної реструктуризації підприємства можна використовувати економіко-математичні моделі теорії міжгалузевого балансу, матричний метод, який передбачає побудову аналізу матриць якісної оцінки діяльності підприємства за можливими напрямами інноваційної сфери та ступеня комплексності (рівня) його інноваційної діяльності. Освоєння виробничих інновацій може бути представлено за допомогою відповідної модифікації коефіцієнтів матриці прямих витрат усіх виробничих підрозділів підприємства. Використання інтегральних показників інноваційного рівня продукції, виробництва та підприємства є підставою для порівняння технічних характеристик продукції з продукцією конкурентів [4].

Перехід на шлях інноваційного розвитку економіки потребує ефективного поєднання соціальної самоорганізації підприємств з принципами і методами регулювання економіки на державному, галузевому та регіональному рівнях. Взаємозв'язок макроекономічної політики й перетворень системи управління економікою з реструктуризацією окремого підприємства є визначальним орієнтиром для практичної орієнтації. Саме такий підхід унеможливлює вузьку спрямованість реструктуризації та сприяє забезпеченню ефективного інноваційного розвитку національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гріньов А.В. Інноваційний розвиток машинобудівних підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 308 с.
2. Євдокімов Ф. І. Організаційно-економічний механізм об'єднання промислових підприємств: монографія / Ф. І. Євдокимов, Н. В. Розумна. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2010.– 179 с.
3. Кизим Н. А. Проблемы проведения реструктуризации промышленных предприятий в Украине: монография / Н. А. Кизим, В. В. Жихарцев: НИЦ индустриальных проблем развития. – Х.: ИНЖЭК, 2009. – 179 с.
4. Савчук А.В.Теоретические основы анализа инновационных процессов в прмышленности.- Донецк: ИЭП НАН Украины, 2003.- 448 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ НАУКА – БІЗНЕС – ДЕРЖАВА

Осауленко І. А., к. т. н., доцент
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, igrek0s@rambler.ru

Проблема вироблення стратегії регіонального розвитку в сучасних умовах має комплексний характер і потребує дослідження у багатьох вимірах: економічному, технологічному, інфраструктурному, освітньому, ресурсному, соціальному, екологічному та інших. У той же час, наявна система статистичної звітності не завжди дає можливість у повному обсязі оцінити взаємозв'язок різних показників, а існуюча практика прийняття рішень не завжди дозволяє адекватно реагувати на існуючі виклики та враховувати інтереси і координувати зусилля усіх зацікавлених сторін при виробленні перспективних планів. Між тим, така взаємодія в багатьох випадках є необхідною, особливо коли мова йде про ініціювання та реалізацію масштабних інноваційних проектів.

Серед різних теоретичних напрямків дослідження регіональної економіки у наведеному контексті можна виокремити концепцію так званого регіону-корпорації. Очевидно, ця концепція має обмежене застосування, але дає певні підстави для застосування деяких положень стратегічного менеджменту у сфері бізнесу до завдань регіонального управління. До числа таких методологій можна віднести, зокрема, стратегічні карти та збалансовану систему показників, запропоновані Р. Капланом та Д. Нортоном [1].

Структура збалансованої системи показників складається з кількох важливих елементів: фінансової діяльності як основного показника успіху організації; співробітництво із цільовим клієнтом та пропозиція споживчої цінності відповідному сегменту ринку, що є основним компонентом покращення фінансових результатів; внутрішні бізнес-процеси, які створюють і пропонують цінності клієнту; складова навчання та розвитку, що описує, як люди, технології і загальна атмосфера компанії сприяють покращенню внутрішніх бізнес-процесів, а відповідно й клієнтської та фінансової складової. Таким чином, цілі чотирьох взаємозалежних складових являють собою ланцюжок причинно-наслідкових зв'язків. Власне стратегічна карта і являє собою графічне представлення причинно-наслідкових зв'язків між елементами стратегії компанії.

Очевидно, що у випадку розроблення стратегії регіонального розвитку за участю багатьох учасників відповідні зв'язки значно ускладняться. При цьому одні й ті самі процеси для одних суб'єктів будуть клієнтськими, для інших – внутрішніми. Відповідно, буде утворена складна мережна структура, на якій мають відображатись межі відповідальності кожної зі сторін та конкретне наповнення процесів.

Однією із найбільш популярних та перспективних концепцій інноваційного розвитку нині є модель "потрійної спіралі", започаткована Г. Іцковіцем та Л. Лейдесдорфом. Ця модель відображає складну взаємодію трьох складових інноваційного процесу: науково-освітніх установ, бізнесу та держави. Концепція "потрійної спіралі" передбачає провідну роль інститутів, відповідальних за продукування нових знань. Разом із тим, значно зростає значення мереж та систем, здатних розповсюджувати знання та інформацію [2]. До переваг вказаної моделі відносять також те, що окрім множини інституціональних механізмів та моделей вироблення політики вона значною мірою пояснює їхню динаміку, хоча отримати кількісні параметри взаємодії різних акторів та оцінки її впливу на результативність інноваційних процесів досить складно. Але з достатньою упевненістю можна стверджувати, що при цьому зменшується невизначеність стосовно подальшого розвитку кожної з трьох систем.

Потрібно враховувати й те, що завдання регіонального розвитку не зводяться лише до впровадження окремих високотехнологічних інновацій. У більшості випадків не менш важливою є реалізація інфраструктурних проектів, пов'язаних із транспортним сполученням, будівництвом комунікацій, систем життєзабезпечення, об'єктів охорони здоров'я тощо. Безумовно, провідна роль у вирішенні цих завдань належить органам державної влади і місцевого самоврядування, але освітньо-наукова спільнота та бізнес також мають долучатись до цього. Очевидно, що при розробленні стратегії регіонального розвитку доцільно створити відповідну стратегічну карту, на якій були б відображені усі вказані проекти, процеси забезпечення та причетні до їхньої реалізації інститути і передбачені необхідні зворотні зв'язки. Надалі потрібно розробити систему показників для кожного процесу, яка має бути узгодженою із внутрішніми характеристиками ефективності кожного з учасників. Наприклад, мірою оцінки фінансових результатів для бізнесу може слугувати прибуток, для органів влади та самоврядування – наповнення бюджету, для університетів – покращення матеріальної бази.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каплан Р. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Р. Каплан, П. Нортон. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 512 с.
2. Дежина И. Г. Государство, наука и бизнес в инновационной системе России / И. Г. Дежина, В. В. Киселева. – М.: ИЭПП, 2008.– 227 с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Очеретяна В.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», vika_kpi@ukr.net

Досить актуальним на даний час являється питання щодо активізації та вдосконалення основних шляхів зовнішньоекономічної діяльності як країни в цілому так, і підприємств зокрема. Так, актуальність даної проблематики пояснюється тим, що ефективна зовнішньоекономічна діяльність сприяє відтворенню експортного потенціалу країни, підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках, формуванню раціональної структури експорту й імпорту, залученню іноземних інвестицій на взаємовигідних умовах, забезпеченню економічної безпеки України. Варто зрозуміти, що економічне інтегрування неможливе без подальшого розвитку суспільного характеру міжнародного виробництва, без поглиблення інтернаціоналізації виробництва на основі об'єднання виробничих та наукових потенціалів багатьох країн. Саме тому, на мою думку, досить важливим кроком на шляху до інтернаціоналізації є саме зовнішньоекономічна діяльність.

В основу активізації ЗЕД країни має бути покладена дієва зовнішньоекономічна діяльність перш за все підприємств, адже саме вона являється, з одного боку, складовою частиною господарської діяльності підприємства, а з іншого - такою частиною його діяльності, котра здійснюється на міжнародному рівні, у взаємозв'язку з господарськими суб'єктами інших країн [1, с. 48]. Так, беручи до уваги статистичні дані за січень-листопад 2011р. експорт товарів склав 61950,2 млн.дол. США, імпорт – 74714,4 млн.дол. Порівняно з січнем-листопадом 2010р. експорт збільшився на 34,3%, імпорт – на 38,1%, від'ємне ж сальдо становило 12764,2 млн.дол. (за 11 місяців 2010р.– 7981,9 млн.дол.), а коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,83 (за 11 місяців 2010р. – 0,85).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 219 країн світу. Обсяги експорту товарів до країн СНД становили 38,3% від загального обсягу експорту, Європи – 27,3%, Азії – 25,6%, Африки – 4,7%, Америки – 3,9%. Імпорт з країн СНД становив 45,4% від загального обсягу, Європи − 32,4%, Азії − 16%, Америки – 4,8%, Африки – 1,2%, Австралії і Океанії – 0,2% [2, с. 2].

Не можна не звернути увагу також на той факт, що в Україну надійшло іноземної давальницької сировини на 4256,1 млн.дол. (збільшення на 51,8%), а експорт готової продукції з імпортної давальницької сировини становив 5720,3 млн.дол. (більше на 66,2%, ніж у січні-листопаді 2010р.). Так,за січень-листопад 2011р. експорт давальницької сировини становив 95,5 млн.дол. (на 85,2% більше, ніж за 11 місяців 2010р.). У той же час до України імпортовано готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, на 65,5 млн.дол. (на 34% більше обсягів 11 місяців 2010р.) [2, с. 3] .

Безперечно, ситуація яка склалася з динамікою ЗЕД України та особливо характером її участі, залишає бажати кращого, тому з метою вирішення існуючих проблем варто звернути увагу на наступні пропозиції:

по-перше, з метою диверсифікації експортної структури України та недопущення закріплення міжнародної спеціалізації країни в галузі сировинних постачань і виробництві з невисокою доданою вартістю , має відбутись цілеспрямований перерозподіл експортних доходів від первинних галузей чи галузей проміжного продукту в напрям інвестування в галузі з високим вмістом доданої вартості, особливо галузі, що випускають високотехнологічний продукт.

по-друге, необхідно створити на державно-приватній основі Український банк реконструкції та розвитку, поклавши на нього функції щодо кредитування великих інвестиційних проектів під гарантії держави, впроваджуючи інноваційні проекти, в тому числі в галузі розвитку експортноорієнтованих високотехнологічних виробництв.

по-третє, необхідно формувати такий інвестиційний режим в країні, в межах якого мала б місце економічна доцільність переливання капіталу в перспективні та стратегічно вигідні види економічної діяльності.

по-четверте, слід здійснити заходи щодо заохочення формування широкої мережі добровільних об'єднань і асоціацій, що діють публічно, мають відповідні офіційно створені зарубіжні представництва і постійно беруть участь у роботі відповідних їх профілю міжнародних неурядових організацій та сприяють розвитку експорту.

по-п'яте, необхідно сформувати адекватне правове середовище для формування потужних вітчизняних транснаціональних структур [3, с. 74-79]

Отже, з метою підвищення ефективності функціонування зовнішньоекономічного комплексу необхідний розвиток системи і принципів державного координування зовнішньоекономічних зв'язків відповідно із курсом держави на підтримку реального сектору економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батченко Л. В., Дроздова Г. М., Дятлова В. В. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика сучасного менеджменту. — Донецьк: Норд-Прес, 2005. — 244 с.
2. Зовнішня торгівля України товарами за січень-листопад 2011 року. Державна служба статистики України / Експрес-випуск № 2 від13.01.2012р. – 23с.
3. Геєць В.М. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь / К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.

АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Рудковська Ю.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
rudkovska.julia@gmail.com

Поняття "національна інноваційна система" перший раз було вжито англійським вченим К. Фріменом при описі результатів дослідження технологічної політики Японії у 80-х роках минулого століття. Він трактував це як мережу інституцій державного та приватного секторів, чия діяльність і взаємодія ініціює, імпортує, модифікує та поширює нові технології [2]. Починаючи з 90-х років цей термін перебуває в центрі уваги різних вчених: К. Едквіста, Б. Лундвалла, Р. Нельсона, Н. Розенберга, Б. Амабля, Р. Манселла, І. Дежиної, Н. Іванової, Ю. Яковця, Г. Салтикова та ін.

Загалом основоположниками теорії національних інноваційних систем прийнято вважати Б. Лундвалла, Р. Нельсона, К. Фрімена, які практично одночасно сформували основи нової концепції інноваційного розвитку.

В 90-ті роки в країнах Центрально-Східної Європи відбувалось різке зменшення всіх складових науково-дослідної сфери: чисельності наукових кадрів та інститутів, витрат на дослідження та розробки, масштабів патентування. Найбільш суттєво впали обсяги витрат на НДДКР. Так, на кінець 2009-2010 років вони почали зростати в таких країнах як Угорщина, Чехія, Словенія, Румунія, то у Болгарії, Словаччині, Польщі тенденція падіння продовжувалася [3].

Активність більшості країн Центрально-Східної Європи в науково-технічній сфері почала зростати під впливом адаптації національних систем Науково-дослідницької діяльності конструкторських розробок (НДДКР) до умов ринкової економіки та збільшення попиту на наукоємну продукцію на світовому ринку. Країни інтенсифікували наукові розробки та дослідження з метою підвищення конкурентоспроможності національних економік та поступового усунення технологічного відставання від провідних країн Заходу. На думку експертів ЄС, найбільших успіхів досягли, Словенія, Угорщина та Чехія (табл.1) [1].

Таблиця 1

Лідери інноваційного зростання

	Зростання	Лідери інноваційного зростання	Середньо зростаючі	Повільно зростаючі
Інноваційні лідери	1,5%	Швейцарія	Фінляндія, Німеччина	Данія, Швеція, Великобританія
Інноваційні наступники	2,7%	Кіпр, Естонія	Ісландія, Словенія	Австрія, Бельгія, Франція, Ірландія,
Інноваційно посередні	3,3%	Чехія, Греція, Мальта, Португалія	Угорщина, Литва, Польща, Словаччина	Італія, Норвегія, Іспанія
Наздоганяючі	5,5%	Болгарія, Румунія	Латвія, Туреччина	Хорватія

У порівнянні з більшістю країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) здійснення та фінансування наукових розробок та досліджень в країнах ЦСЄ залежить від державних структур. Таке явище є характерним для Болгарії, де частина держави у видатках склала 63,9%, Румунії (64,1%), Польщі (57,5%) [1].

Основні тенденції свідчать, що відбувається зближення країн ЦСЄ з європейським інноваційним простором. Щоб зменшити глибоке технологічне відставання від провідних країн, вони прийняли західні стандарти, відмовившись від національних виробників.

Використання закордонних технологій та інвестицій дало змогу країнам ЦСЄ порівняно швидко модернізуватись та зменшити технологічний розрив у виробництві комп’ютерів та програмного забезпечення суднобудуванні, а також у галузях, які орієнтуються на масовий споживчий попит, наприклад харчова промисловість, що сприяло підвищенню зайнятості, економічному зростанню та розв’язанню інших соціальних проблем.

Велику роль зіграли заходи державної політики, спрямовані на підвищення кваліфікації населення та сприяння технічної освіти, удосконалення менеджменту, а також цілеспрямована підтримка державою середнього та малого бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. European Innovation Scoreboard 2009. – Belgium: European commission, 2010. – 72 p.
2. Freeman C. Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan/ C. Freeman. - London: Pinter, 1987. – 155 p.
3. Science, technology and innovation in European – Belgium: European commission, 2009. – 130 p.

ОРГАНІЗАЦІЯ ГЕНЕРУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Савченко С.М., к.е.н., ст. викл.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», savchenko-s-n@ukr.net

Ключовим елементом інформаційно-інноваційного механізму підвищення конкурентоспроможності підприємства є його інноваційний блок. Адже організовувати відповідні потоки інформації, які забезпечать актуальні знання щодо технологій, потреб клієнтів, напрямів наукових досліджень має сенс лише в тому разі, якщо означена архітектура притоку інформації на підприємство буде підкріплена наступним генеруванням інновацій та їх втіленням у конкретні технології, процеси, вироби. Однією з головних проблем такого інноваційного блоку є загальна його «недорозвиненість», яка проявляється у відсутності організації генерування та впровадження інновацій як за рахунок внутрішніх досліджень та ідей, так і шляхом включення у систему обміну генерування інновацій та готових результатів досліджень. Принципово можливі три рівні «генерування» інновацій на підприємствах [2]:

- інновації, спрямовані на вирішення поточних технологічних проблем;
- інновації, спрямовані на вдосконалення продукції, її модифікацію та розробку нової продукції;
- інновації, метою яких є своєрідні «технологічні прориви».

Перший рівень інновацій здійснюється, зазвичай, головними службами забезпечення підприємства, відокремленими підрозділами або сторонніми спеціалістами. Фактично цей рівень інновацій спрямований на посилення цінової конкурентоспроможності. Другий і третій рівні інновацій на підприємстві належать до підвищення «сильної» та «надсильної» конкурентоспроможності підприємства відповідно.

Підприємство має бути інноваційно активним на всіх рівнях. На практиці така трирівнева модель організації інновацій реалізується трьома типами науково-дослідних підрозділів [2]: лабораторії, які займаються виявленням поточних проблем та напрямів адаптації продукції під конкретних споживачів, лабораторії генерування поточних інновацій та підрозділи, які здійснюють наукові та технологічні пошуки, що потенційно можуть зумовити появу радикальних інновацій .

Підрозділи першого типу (*інноваційні групи ситуативного реагування*) повинні діяти у безпосередній близькості до споживачів продукції певного підприємства: таким чином група ситуативного реагування буде здійснювати післяпродажне обслуговування реалізованого устаткування. Оптимальним є створення мережі таких підрозділів у регіонах споживачів продукції.

Лабораторії генерування поточних інновацій працюють над створенням своєрідного «запасу номенклатури». У цьому процесі можуть бути задіяні нові технології, отримані з недавніх наукових великих досягнень, або ж істотно змінені і вдосконалені існуючі. У результаті науково-дослідних робіт, які виконуються в рамках таких лабораторій, можуть створюються нові (у масштабі країни чи світу) технології чи устаткування, які підприємство може постачати й на інші сегменти (попередньо апробувавши та модифікувавши їх через підрозділи ситуативного реагування).

Підрозділи, які здійснюють наукові та технологічні пошуки, що потенційно можуть зумовити появу радикальних інновацій, працюють в напрямку підтримки стратегічної потреби підприємства в інноваціях. Наукові та технологічні пошуки таких науково-дослідних підрозділів повністю орієнтовані на майбутнє. Головне їх завдання – забезпечити в майбутніх періодах можливості «технологічних проривів» або появу радикальних інновацій.

Але для середніх за розмірами і особливо малих машинобудівних підприємств реалізація радикальних інновацій за рахунок створення мережі спеціалізованих підрозділів є неможливою. На це потрібні не тільки значні фінансові, а й людські ресурси, яких в таких підприємствах просто немає.

Виходом для більшості вітчизняних машинобудівних підприємств може бути кооперування на основі кластерної моделі [1; 3]. У м. Києві склалися особливо сприятливі умови для формування інноваційного кластера, оскільки в місті є багато підприємств машинобудування і чимало наукових та науково-дослідних установ.

Основу кластерної моделі має становити інноваційний центр у вигляді ПрАТ, куди як акціонери входили б машинобудівні підприємства м. Києва. Основою діяльності такої структури має стати організація проведення досліджень сторонніми виконавцями, які б становили основу технологічного розвитку підприємств, що входять у цей кластер. Для цього пропонуємо створити систему грантів підприємств, що входять у кластер та є засновниками ПрАТ. Потрібним є створення інтегрованого Інтернет ресурсу, де кожен бажаючий може, заповнивши відповідну форму, подати заявку на участь у конкурсі. Для розгляду заявок доцільно створити комісію з інноваційного розвитку, в прерогативу якої входили б відбір пропозицій та контроль за їх виконанням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колесов С. В. Кластерна модель розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств машинобудування м. Краматорська на основі венчурного фінансування / С. В. Колесов // Вісн. донбаської держ. машинобудівної акад.: зб. наук. праць. – 2009. – № 3 (17). – С. 117–128.
2. Михайловська О. В. Науково-технічна діяльність ТНК в умовах глобалізації / О. В. Михайловська, Н. Я. Фіц // Матеріали V Міжнар. Ннук.-практ. конф. «Науковий простір Європи – 2009». – Економічні науки: Przemysl (Польща) – Т. 1– С. 76–79.
3. Семенов Г. А. Створення кластерних об’єднань в умовах нової економіки: моногр. / Г. А. Семенов, О. С. Богма. − Запоріжжя, 2008. − 242 с.

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Свистун І.І., студентка
Науковий керівник: доцент Тульчинська С.О.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ivannaivanivna@rambler.ru

Становище, яке на сьогодні спостерігається в інноваційній сфері в Україні, підтверджує існування суттєвих системних перешкод формуванню інноваційної моделі розвитку нашої країни. Стан інноваційної діяльності на українських підприємствах визначається як кризовий і такий, що не відповідає їх рівню у промислово-розвинених країнах та потребам інноваційного розвитку в цілому.

Постійне скорочення обсягів фінансування наукових розробок та відсутність дієвої науково-технічної політики значно зменшують можливості для переходу до інноваційної моделі розвитку. Але навіть найдосконаліші засоби підтримки інноваційної діяльності державою будуть неефективними, якщо в країні зберігатиметься макроекономічне середовище, несприятливе для розвитку і поширення інновацій. Основні причини низької ефективності державної політики слід шукати в особливостях економічної ситуації, що сьогодні складається в Україні.

Як засвідчує досвід, в інноваційній сфері, як і в інших сферах діяльності набула поширення практика ігнорування законодавства, або призупинення дії статей законів, які стосувалися фінансування інноваційної діяльності. Це і є однією з найвагоміших причин, що стали перешкодою для підприємців до впровадження інновацій.

Також однією з основних проблем розвитку інноватики в Україні є відсутність реальних механізмів об'єднання наявних ресурсів, їх концентрації на найбільш перспективних напрямках розвитку. Інноваційна політика не має конкретної спрямованості на вирішення конкретних економічних проблем регіонів, у їх реструктуризації, з урахуванням ринкових чинників, а інноваційні процеси в Україні не набули достатніх масштабів і не стали суттєвим фактором зростання ВВП [1].

Ще однією проблемою є невідповідність корпоративної структури, що формується в Україні., головним вимогам інноваційного розвитку. В країнах з розвиненою ринковою економікою значна частина потенціалу галузевої науки, пов'язаної з комерціалізацією результатів наукових досліджень, працює в межах великих корпоративних структур. Ці структури і є замовниками значної частки наукових досліджень і розробок, вони формують ринок для частини наукового та конструкторського потенціалу, забезпечують основну частину інвестиційної складової інноваційних проектів [2].

На відміну від зазначених країн, переважна частина галузевої науки в Україні знаходиться за межами корпоративних структур і, відповідно, за межами відтворювальних механізмів фінансування. Діяльність малого інноваційного бізнесу в Україні перебуває на стадії становлення і здебільшого вона спрямовується на торгівельні операції [4]. Тому, внаслідок несприятливого для інноваційних процесів клімату, малий бізнес поки що не відіграє такої важливої полі в інноваційних процесах, як у розвинених країнах.

До списку вищезгаданих проблем можна додати проблему повільного формування в Україні сучасного і масштабного ринку інноваційної продукції. Слабка робота щодо формування нових галузей виробництва, зумовлена низькими обсягами державних та корпоративних інвестицій, триваюче скорочення внутрішнього попиту на інновації з боку високотехнологічних галузей, зростаюче фінансування досліджень іноземними замовниками робить пріоритетним для вітчизняних робітників продавати свою науково-технічну продукцію закордонним фірмам на початкових етапах інноваційного циклу, закриваючи тим самим шлях до реалізації економічних нововведень на користь України.

Отже, основними пріоритетами розвитку інноваційного потенціалу вітчизняних підприємств на рівні держави на майбутнє мають стати: створення ринку інноваційної продукції, на якому буде забезпечений належний рівень захисту інтелектуальної власності [3]; належне фінансування наукових розробок та держзамовлення на інноваційну продукцію; використання в першу чергу наукових досягнень вітчизняних науковців; дієва науково-технічна політика; цілеспрямована підготовка кадрів, менеджерів інноваційної діяльності; створення умов для розвитку різноманітних форм підприємництва у сфері науки, виробництва і обороту [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк М., Типізація секторів інноваційного розвитку регіону за тенденціями зміни валової доданої вартості / М. Гуменюк / / Економіст. - 2009. -№11. - с. 42-45
2. Лазарєва Є., Дослідження закономірностей інноваційних перетворень у регіональній економіці / Є. Лазарєва / / Економіст. - 2011. - №9. - с. 35 -37
3. Харів П. С., Оцінювання рівня інноваційно-технологічного розвитку регіонів в період економічної нестабільності / П. С. Харів / / Інвестиції: практика та досвід. - 2010. - №18.- с. 23 - 27
4. Колодинський С., Інноваційний потенціал економічного розвитку регіону / С. Колодинський / / Економіст. - 2009. - №11. - с. 30 - 33.

ВПЛИВ СВІТОВОЇ КРИЗИ НА ПОКАЗНИК ЧАСТКИ ЕКСПОРТУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ В ВВП (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА G7)

Северина А.М., студентка
Науковий керівник: Войтко С. В., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
severinaanastasia@rambler.ru

Економіка України, можна сказати, має таку ваду: переважна застарілість технологій, малоінноваційність та низька частка виробництва і застосування високотехнологічних товарів. Це негативно впливає на продуктивність праці, якість товарів та послуг та ін.

Високотехнологічні товари, їх виробництво та експорт – важливий показник у розвинених країнах. А саме експорт цих товарів – це показник не тільки забезпечення цими товарами в країні, а здатність забезпечувати ними інші країни. Тобто є важливий показник розвитку економіки та здатності до конкурентоспроможності товарів та економіки в цілому. Частка експорту високотехнологічних товарів у загальному експорті та частка експорту високотехнологічних товарів у ВВП країни – важливі макроекономічні показники. Вони являються показником економічного розвитку кожної країни, і свідчать не тільки про розвиток науково-технічного сектору, а й про конкурентоздатність економіки країни в цілому.

Завданням дослідження є оцінка впливу світової кризи на розвиток економіки країн G7 та України. Для порівняння обрано такі роки: 2008 – докризовий рік та 2009 – післякризовий рік, та проаналізовано такі макроекономічні показники, як: ВВП, експорт, високотехнологічний експорт.

Проаналізувавши ці дані, зазначимо, що показники ВВП всіх країн зменшилися, також, як і обсяги експорту та високотехнологічного експорту. Тобто у цілому маємо негативний вплив на всі показники та на розвиток економіки. За допомогою цих показників вирахували частку експорту високотехнологічних товарів у загальному експорті та частку експорту високотехнологічних товарів у ВВП країни, і з таблиці 1 виявили: криза впливає позитивно на частку експорту високотехнологічних товарів у загальному експорті.

Таблиця 1 [1].

	2008 рік		2009 рік		Різниця	
Країна	ВТ експорт в заг. експорті %	ВТ експорт в ВВП %	ВТ експорт в заг. експорті %	ВТ експорт в ВВП %	ВТ експорт в заг. експорті %	ВТ експорт в ВВП %
Україна	2,24%	0,45%	3%	0,47%	1,11%	0,02%
США	17,9%	1,62%	13%	1%	-4,66%	-0,62%
Японія	16,58%	2,86%	18%	2,39%	1,62%	-0,47%
Канада	6,4%	2,26%	8%	1,96%	1,36%	-0,3%
Франція	15,49%	4,38%	18%	4%	2,2%	-0,38%
Німеччина	10,84%	5,57%	12%	5,06%	1,6%	-0,51%
Італія	5,49%	1,65%	6%	1,5%	0,89%	-0,15%
Великобританія	13,29%	2,78%	16%	2,69%	2,76%	-0,08

Цей показник збільшився, бо загальний експорт країн знизився більше ніж експорт високотехнологічних товарів (у відносному співвідношенні). Стосовно США варто зазначити, що частка високотехнологічних товарів у загальному експорті стала нижче протягом кризи. Тобто криза в США сприяла суттєвому зменшенню виробництва високотехнологічних товарів.

Щодо другого показника – частка експорту високотехнологічних товарів у ВВП країни, то маємо негативну залежність – всі показники зменшились, окрім України, тобто навіть при значному зменшенні ВВП країн великої G7, частка високотехнологічного експорту зменшилась трохи більше ніж ВВП. Отже частка експорту високотехнологічних товарів у ВВП країни вказує не тільки на зміни експорту високотехнологічних товарів, а й на зміни в розвитку економіки країни у цілому в період кризи.

Висновок. Криза негативно впливає на всі макроекономічні показники, як на ВВП, експорт, так і на виробництво та експорт високотехнологічних товарів. Але варто зауважити, що частка експорту високотехнологічних товарів у загальному експорті збільшується, тобто високотехнологічний експорт має менші втрати протягом кризи, аніж загальний експорт, і перший можна назвати більш стабільним. А також частка експорту високотехнологічних товарів у ВВП країни вказує на розвиток економіки в цілому і випливає, що експорт високотехнологічних товарів є важливим показником розвитку економіки кожної країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародний портал статистичних даних Index Mundi [http://www.indexmundi.com – електронний ресурс].

ПРОБЛЕМАТИКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Симон О.В., студентка
Науковий керівник: Петренко К.В., к.е.н.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Alesya.simon@gmail.com

Аграрний сектор національної економіки досить глибоко інтегрований у світову агропродовольчу систему. На світовому ринку країна є нетто-експортером сільськогосподарської продукції та протягом 1992-2009 років стабільно входила в двадцятку країн-лідерів з експорту насіння соняшнику та соняшникової олії, пшениці, ячменю, кукурудзи, ріпаку, сухого молока. До того ж, в останні роки країна займає місце одноосібного лідера в експорті соняшникової олії та ячменю.

Однак, не зважаючи на позитивні тенденції, Україна за міжнародними рейтингами втрачає свою конкурентоспроможність. До того ж, вступ України до СОТ виявив ряд суттєвих проблем, що підтверджують непідготовленість аграрного сектору економіки до міжнародної конкуренції. Одним з найбільш ефективних механізмів підвищення її рівня, забезпечення економічного зростання є формування інноваційної моделі розвитку конкурентоспроможного сільського господарства в країні.

Базовою причиною відсутності ефективного механізму інноваційного розвитку аграрного сектору є брак сформованої та визначеної аграрної політики, стратегії розвитку на середньо та довгостроковий термін. Як результат, не було визначено чітких пріоритетів, шляхів їх реалізації та засобів сприяння і регулювання. Проблеми формування інноваційного розвитку стали похідними від зазначеної. Наслідками стали такі характеристики сучасного стану сільського господарства як:

1. Переважання ресурсовитратних схем виробництва, суттєва обмеженість впровадження інноваційних технологій, недостатня розвиненість ресурсозберігаючих та екологоохоронних технологій, що є провідними на сьогодні в розвинених країнах. Так, в 2005 р. тільки 2,9% українських агарних підприємств застосовували проривні технології світового рівня, в 2010 р. їх кількість збільшилась не набагато – до 15% [1, с. 92].

2. Спрямування інноваційного розвитку аграрної сфери в основному на розробку та впровадження нових порід тварин, сортів та гібридів рослин, бактеріальних заквасок у харчовій промисловості. Останнім часом розробки в даному секторі дещо активізувались, так як близько 60-70% зареєстрованих сортів мають вітчизняне походження. Так, в 2009р. НААН посприяла відкриттю 22 сучасних насіннєвих заводів в зерносіючих регіонах. Також, було створено технопарк «Насіння України» з метою підвищити якість насіння до світових стандартів.

3. Майже повна відсутність біотехнологічних досліджень в аграрній сфері. В 2005 році співробітники НААН здійснювали розробку технологій, які б створювали комплексні азотофіксуючі і фосформобілізуючі біопрепарати для підвищення родючості ґрунтів. В той же час, вони констатували, що для розвитку біотехнологічних досліджень відсутнє фінансування та необхідне обладнання. Враховуючи тривалий відплив за кордон висококваліфікованих дослідників та застарілість матеріально-технічної бази, очевидно, що описана ситуація не може бути змінена в найближчі роки.

4. Несформованість організаційної та інституційної структури розвитку інноваційного процесу в аграрному секторі, а також механізмів їх взаємодії. Діяльність інноваційних підприємств є структурованим процесом, який функціонує завдяки взаємодії декількох учасників. Прерогативою дрібних фірм є саме створення наукової розробки. Подальше впровадження та трансфер технології лежить в компетенції великих корпорацій. В цілому даний процес має контролюватися та направлятися державою, яка, в тому числі, бере на себе обов'язок здійснення цілеспрямованої бюджетної підтримки. На сьогодні ж, відсутність чітко відрегульованої структури та недостатність цільової фінансової підтримки загрожує аграрній сфері розпорошенням і неефективним використанням і так обмежених бюджетних коштів.

Дослідження характерних особливостей сучасної інноваційної моделі розвитку аграрного сектору України показало, що без активної участі держави в структуризації ринкових відносин і фінансуванні інноваційної діяльності сільськогосподарських виробників є практично безперспективним. Підтримка державою підприємств, які діють на інноваційній основі, може здійснюватись за такими напрямками як: формування організаційної структури суб'єктів інноваційної діяльності та розробка принципів та механізмів їх взаємодії; утворення багаторівневої системи матеріально-технічного, інформаційного і фінансового забезпечення аграрного сектору; сприяння проведенню біотехнологічних досліджень безпосередньо на сільськогосподарських підприємствах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шубравська О.В. Інноваційні трасформації агропродовольчого сектора економіки: світові тенденції та вітчизняні реалії / О.В. Шубравська // Економіка і прогнозування. – 2010. - №3. – с. 90-102.
2. Шубравська О.В. Розвиток аграрного ринку України в умовах дії інноваційних чинників / О.В. Шубравська, К.О. Прокопенко // Економіка і прогнозування. – 2011. - №2. – с.118-129.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МІСІЯ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ В РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ

Стеченко Д.М., доктор економічних наук, професор
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», sdm37@yandex.ua

Кластери як інтегративні утворення підприємств, фірм, організацій і установ, діяльність яких знаходиться в одній сфері бізнесу, є глобальним явищем. Вони функціонують як у розвинених, так і країнах, що розвиваються, а також у країнах з перехідною економікою. У розвинутих країнах сприятливі організаційно-економічні умови для використання і комерціалізації інновацій створюються завдяки формуванню інноваційних систем мережевого типу. Основу їх становлять ВНЗ, технопарки, бізнес-інкубатори, наукові центри, консалтингові та навчальні центри, фонди технічного розвитку, фонди підтримки малого інноваційного підприємництва, венчурні фонди та науково-дослідні організації, які спеціалізуються на підтримці інноваційної діяльності. Використання переваг нових організаційних форм, як свідчить досвід розвинених країн, стає можливим завдяки виникненню на регіональному рівні відповідних кластерів [1].

Бачення функції кластеру подав американський економіст Вольфганг Прайс, стверджуючи, що: «Створення кластерів та запровадження кластерної моделі поведінки підприємств є способом відновлення довірі між урядом і бізнесом та трансформації ізольованих фірм у підприємницьку спільноту» [2, с. 24]. Це положення звертає увагу на важливе значення створення і розвитку кластерів для інноваційної діяльності.

Науково-технологічні інноваційні кластери - це добровільна на засадах договорів і контрактів форма кооперації наукових центрів та університетів, малих підприємств венчурного бізнесу і промислових підприємств, які співпрацюють для виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг. Органи державної влади і органи місцевого самоврядування реально зможуть впливати на процес кластерізації регіональної економіки при наявності необхідних чітких об'єктивних критеріїв ефективності функціонування кластерів і відповідних повноважень для встановлення преференцій.

Створення кластерів на основі наукових закладів регіону в першу чергу проявляє позитивний вплив на розвиток економіки. До позитивних результатів кластероутворення в регіональних інноваційних системах можна віднести наступні фактори: розширення технологічної,наукової і інформаційної інфраструктур всередині регіону; готовність суб'єктів бізнесу до кооперування; мобільність у використанні регіональних ресурсів; підвищення стабільності міжрегіональних зв'язків; посилення партнерських відносин у зовнішньоекономічному співробітництві і ін.

З іншого боку, існує ряд організаційно-економічних факторів, що стримують розвиток кластерів в Україні. До них можна віднести: - низька якість управління спільним бізнесом в окремих секторах діяльності господарських структур як в середині регіону, так і на міжрегіональному рівні; - слабкий рівень розвитку прикордонних корпораційних зв'язків і структур, які, як правило, самі не справляються з завданням виробки і реалізації пріоритетів для впровадження інтересів регіонального бізнесу; - недостатній рівень колективних планових і програмних рішень з територіального господарського розвитку; - великі часові терміни для досягнення очікуваних результатів, які як правило проявляються через декілька років після створення кластера і ін.

Достатня кількість персоналу, що володіє відповідними науковими знаннями, а також створює умови для розробки інновацій, інноваційної інфраструктури, надає можливість вести інноваційну діяльність всередині регіону не лише на окремо взятому підприємстві, але і при співпраці підприємств у кластері. Також наявність достатньої кількості наукових закладів (вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів і т. п.), що мають відповідну базу для проведення відповідних наукових досліджень, надає можливість у кооперації з промисловими підприємствами проводити дослідження, розробки нових технологій і устаткування для виробництва продукції і надання послуг.

Враховуючи галузеву спеціалізацію кожного конкретного регіону, а також наявність наукових організацій, необхідно не лише створення регіональних кластерів, але і організовувати їх кооперування з іншими промисловими підприємствами та науковими організаціями інших регіонів для подальшого розвитку. Особливо це стосується регіонів країни і єврорегіонів за участю України.

Важливим завданням в нинішніх умовах орієнтації на інноваційний розвиток є підготовка кваліфікованих кадрів з певним рівнем знань для подальшої роботи у відповідних наукових закладах. Також необхідний відповідний розподіл як наукових кадрів, так і наукових організацій у відповідності з потребами економіки регіонів для інноваційного зростання національного комплексу країни.

Використання високих технологій підвищує технічний рівень і якість продукції, що випускається, сприяє повніше задовольняти потреби і, саме головне, зумовлює економічність виробництва кінцевої продукції, зменшує затрати праці і ресурсів виробництва з розрахунку на одиницю продукції. Тим самим звільняються ресурси для використання в сферах, розвиток яких підвищує якість життя населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Портер М.Є. конкуренція. Пер. с англ. Уч. пос. –М.: Изд. дом «Вильямс». -2001. - 495 с.
2. Прайс Вольфганг. Роль недержавної організації як рушій перетворень //Перспективи дослідження. – 1999. -№ 2. – С. 24-36.

ФІНАНСОВА БАЗА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТИТУТІВ ВЕНЧУРНОГО ТА ПРЯМОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Стирський М.В., к.е.н., доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка, Styrskyj@yahoo.de

Глобальна фінансова криза, у поєднанні із конструктивними хибами вітчизняної фінансової системи, істотно ускладнила доступ приватних підприємств до банківських кредитів та залучення необхідного для розвитку капіталу на ринках цінних паперів. Відтак, чимало українських інноваційних фірм покладають особливі надії на співпрацю із специфічним видом фінансових інститутів, що у міжнародній практиці виступають потужним джерелом ризикового капіталу та часто позначаються терміном “венчурні” чи “фонди прямого інвестування”.

Підстави для таких сподівань випливають, поміж іншим, із динаміки інвестиційної активності фондів *Private Equity* в Україні у період посткризового відновлення. Якщо у 2009 році інвестиції фондів прямого інвестування зменшилися більш ніж на 90%, то у 2010 році – зросли більш як у 7 разів, що відповідає майже двом третинам рівня 2008 року [1,S.5]. Однак, слід бути свідомим того, що, оскільки, за оцінками експертів [2,с.97], найчисленнішою категорією фондів, присутніх у вітчизняній економіці, є інститути, орієнтовані на використання коштів зарубіжних вкладників, глибина їхнього проникнення в український інвестиційний процес визначатиметься мотивацією останніх. Адже якщо у середовищі бізнес-ангелів матеріальний інтерес може поступатися альтруїстичним мотивам, то інвестор венчурного фонду передусім очікує певних фінансових результатів [3,с.54-55, 77-79], тим самим формуючи інвестиційну політику венчурного капіталіста. З огляду на це, незайвим може виявитися вивчення структури фінансових потоків, отримуваних європейськими фондами прямого інвестування, та оцінювання її впливу на масштаби венчурного інвестування.

Як випливає із статистики, оприлюднюваної Європейською асоціацією прямого інвестування та венчурного капіталу (*EVCA*), структура залучуваних венчурними капіталістами коштів – досить неоднорідна. Так, якщо у структурі вкладників німецьких фондів *Private Equity* у 2010 році традиційно домінували банки (41,5% акумульованих за рік коштів), то венчурні інститути Швейцарії в основному спиралися на потенціал пенсійних фондів (53,8%), а чеські – майже рівною мірою – на заощадження корпоративних інвесторів та приватних осіб (48,8 та 51,2% відповідно). У багатьох країнах Європи (Австрії, Ірландії, Іспанії, Португалії, Польщі та низці інших) не менше третини фінансового капіталу забезпечували державні інституції [4].

Перехресний статистичний аналіз, здійснений автором на матеріалах групи європейських країн, охоплених звітністю *EVCA*, продемонстрував різну чутливість інвестиційної активності венчурних інститутів до зрушень у структурі щорічних фінансових потоків. Зокрема, параметри моделі, оцінені з допомогою методу найменших квадратів, засвідчили для 2010 року наявність статистично значущої прямої залежності між обсягами інвестицій фондів у розрахунку на одного мешканця країни і часткою страхових компаній та інвесторів-суб’єктів ринку капіталу в загальному обсязі залучених фінансових ресурсів. Однак, якщо йдеться про інвестиції у європейський сектор високих технологій, то єдиним значущим, окрім подушного обсягу приросту фінансового капіталу, параметром виявилася частка пенсійних фондів. В обох випадках пояснювальна сила моделей виявилася доволі високою – обрані значущі змінні пояснювали коливання значень залежного параметра на 89,5 та 74,5% відповідно.

Отримані результати можна, з певною часткою умовності, вважати свідченням того, що тип інвестора, який формує капітал венчурних інститутів, може виступати вагомим чинником як обсягів, так і напрямів розміщуваного ними капіталу. Разом з тим, проведене дослідження не дозволило виявити усталену в часі систему значущих для прямого інвестування джерел формування венчурного капіталу – для кожного з аналізованих років було зафіксовано різний набір значущих змінних, причому окремі з них демонстрували здатність чинити як позитивний, так і негативний вплив на інвестування в цілому чи у високотехнологічні проекти зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. BVK-Special: Private Equity in Europa 2010. – Berlin: Bundesverband Deutscher Kapitalbeteiligungs-gesellschaften – German Private Equity and Venture Capital Association e. V. (BVK), 2011. – 36S.
2. Вход – рубль, выход – два // ТОП-100 Рейтинг: Лидеры бизнеса Украины. – 2010. - №1. – С.96-98.
3. Котлер Ф. Привлечение инвесторов: маркетинговый подход к поиску источников финансирования / Ф. Котлер, Х. Картаджайя, Д. Янг; пер с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. – 194с.
4. Creating lasting value: EVCA Yearbook 2011 / European Private Equity and Venture Capital Association. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.evca.eu.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ УМОВАХ

Столярчук А.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
nastia_stoliarchuk@ukr.net

Інноваційний розвиток є запорукою успішного економічного зростання провідних країн світу. Останнім часом все більша увага приділяється науково-технічному прогресу. Це пов'язано з набуттям все більшої актуальності таких явищ: глобалізація економіки, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, підвищена конкурентоспроможність на світовому ринку, пізнання та підкорення неосяжних горизонтів космосу. Інновації призводять до структурованих змін у суспільстві і є каталізатором подальших нововведень.

Маючи всеохоплюючий характер, інновації не тільки призводять до структурних змін у економічному середовищі країни, а й до безповоротної трансформації суспільства в цілому, яке готове сприймати інновації та розвиватися передусім на їх основі, враховуючи циклічність інноваційного процесу, його ризикованості, непевності в плані результатів.

Глобалізація — це система абсолютної економічної та політичної влади нових глобальних монополістичних корпорацій, які вийшли з-під контролю націй-держав свого походження і базування [1].

Безперечно, посилення глобалізаційних процесів здійснюється як на національному, регіональному, так і на світовому рівнях, що супроводжується впровадженням інноваційних процесів, які призводять до розвитку глобальної конкуренції, яка останнім часом набуває все більших форм та якісно нових характеристик .

Динамічний розвиток інноваційних та глобалізаційних процесів формується під взаємним впливом внутрішніх сил, що визначають сучасний стан їх еволюції. Так, істотним поштовхом прискорення процесів глобалізації в останні десятиліття стали саме інновації у телекомунікаційних технологіях, інформаційна сфері, генній інженерії тощо.

Успіх в глобальній економіці вимагає як підвищення конкурентоспроможності національної економіки так і оперативне впровадження інновацій, модернізацію виробництва, поліпшення структури економіки завдяки розвитку галузей з високою часткою додаткової вартості, високотехнологічних експортних видів діяльності.

Глобалізацію слід вважати невідворотнім явищем, оскільки вона є неухильно-супроводжуючим процесом науково-технічної революції. Глобалізація слугує фактором об'єднання національних економік, тим самим підвищуючи критерії конкурентоспроможності світового господарства.

За даними Глобального огляду конкурентоспроможності за 2010-2011 рр Україна посіла 89-е місце проти торішнього 82-го у світовому рейтингу конкурентоспроможності країн, який розраховується Всесвітнім економічним форумом [2]. Це свідчить про те, що для ринкової економіки України постає проблема створення економічного простору, який би забезпечував найефективніше використання інноваційний процесів, що в свою чергу сприяло би підвищенню інноваційної спроможності та, зокрема, міжнародної конкурентоспроможності країни.

Забезпечення конкурентоспроможності через інновації повинно бути ціллю національної економічної політики. Реалізація цієї мети передбачає, перш за все, визначення довгострокових пріоритетів, які обумовлюють орієнтацію національної економіки на визначення раціональної спеціалізації й оптимальної структури та спрямування всієї системи суспільних перетворень на шляху інноваційного розвитку.

Отже, на сучасному етапі в розвитку світової економіки спостерігається процес переходу країн від індустріального до постіндустріального виробництва – глобалізації, інформатизації. В основі цих процесів лежить підсилення інтелектуального чинника.

Ефективність та динамічний розвиток інноваційної діяльності перетворилися в основний критерій підвищення конкурентоспроможності економіки та значною мірою визначають місце кожної країни у світі.

Отже, майбутнє України залежить від того, наскільки ефективно вона адаптується до тенденцій постіндустріального суспільства XXI століття, визначальним фактором якого є застосування знань інноваційного типу, оскільки вони є джерелом економічного і світового прогресу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білорус О. Глобалізація і нова парадигма глобального постіндустріального розвитку [Електронний ресурс] / О. Білорус. - Режим доступу : http://www.soskin.info/ea.php?pokazold=20021001 &n=10&y=2002
2. Всесвітній економічний форум [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf

СОТРУДНИЧЕСТВО И КООРДИНАЦИЯ ЭЛЕМЕНТОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ

Тусупов А.М., студент
Карагандинский государственный университет имени академика Е.А.Букетова, kara.kar@mail.ru

Важнейшим фактором создания и реализации нововведений (бизнес-идей, инновационных проектов) является наличие у субъектов инновационной деятельности необходимого инновационного потенциала, который характеризуется как совокупность различных ресурсов, включая интеллектуальные, материальные, финансовые, кадровые, инфраструктурные ресурсы, а также иные ресурсы, необходимые для осуществления инновационной деятельности.

Для эффективного функционирования всех звеньев инновационного процесса и осуществления процесса коммерциализации научных разработок недостаточно иметь инновационный потенциал, необходимо создание адекватных внешних условий, благоприятствующих инновационному развитию. Совокупность институциональных структур, содействующих развитию инновационной экономики каждой страны, представляет собой национальную инновационную систему (НИС). Начиная с 80-х гг. XX в. создание инновационных систем являлось главным приоритетом государственной политики всех развитых стран мира.

Уровень развития и динамизм инновационной сферы — науки, новых технологий, наукоемких отраслей и компаний — создает основу устойчивого экономического роста, определяет границы между богатыми и бедными странами.

Одним из основных условий успешного функционирования НИС является разделяемое всеми видение и чувство общего направления инновационного развития. Чем большее число участников разделяет это видение, тем легче будет воплотить его в жизнь. Это требует интенсивных и регулярных консультаций всех участников инновационного процесса посредством введения принципа рамочных соглашений со всеми участниками инновационной системы с целью выработки действительно разделяемого всеми видения в отношении инновационного развития. Что касается государственных органов, которые имеют тенденцию действовать относительно обособленно друг от друга, не имея разделяемого всеми четкого видения инновационной политики, то необходимо улучшение координации их деятельности: как горизонтальной (между различными министерствами и ведомствами), так и вертикальной (между различными уровнями правительства). Если говорить о муниципальном уровне, здесь правительство должно поощрять более активную роль самых низких эшелонов власти в продвижении инноваций в местных промышленных предприятиях. Координация и сотрудничество между различными ветвями государственной власти должны быть реальными и ориентированными на действия.

Самой сложной задачей НИС является стимулирование активного участия бизнес-сектора на всех этапах инновационного процесса. Чтобы выдерживать конкуренцию на мировых и внутренних рынках, компаниям необходимо наращивать собственный научно-исследовательский потенциал. Это не означает, что правительство должно сократить усилия в проведении государственных исследований, однако в средне- и долгосрочной перспективе должен произойти сдвиг в структуре общих исследовательских усилий в сторону бизнес-сектора. Для достижения этих целей должны быть введены существенные финансовые льготы для стимулирования инвестиций бизнес-сектора в научные исследования и разработки.

Следующим моментом является трансфер знаний и технологий, разработанных государственными НИИ и университетами. Здесь действуют такие факторы, как неблагоприятное инновационное законодательство, недостаток стимулов и слабая координация между правительством и бизнес-сектором в определении приоритетов исследований. Следовательно, правительство должно активизировать деятельность по трансферу технологий от государственных НИИ и университетов, а также активизировать участие бизнес-сектора в идентификации и установлении приоритетов исследований, финансируемых из государственного бюджета, а также в долевом финансировании такой деятельности. Последнее положение требует четких правил и законов в сфере государственно-частного партнерства, особенно в части законодательства в области интеллектуальной собственности. Кроме того, правительство должно содействовать бизнес сообществу в развитии их потенциала по применению новых технологий [1].

Инновационная политика дает инновационной системе понимание направления движения, которое будучи трансформированным в конкретный и детальный план действий, должно быть дополнено системой мониторинга, контроля и оценки с целью проверки правильности пути развития и своевременного внесения корректирующих действий в требуемых этого ситуациях.

ЛИТЕРАТУРА

1. Национальные инновационные системы в России и ЕС. Под редакцией В.В.Иванова, Н.И.Ивановой, Й.Розебума, Х.Хайсберса.- М.: ЦИПРАН РАН, 2006.

МІСЦЕ УКРАЇНИ І КРАЇН ЄС В ГЛОБАЛЬНІЙ ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Тюріна П.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
linablackmore@gmail.com

Зрівнюючи розвиток інноваційної діяльності України і провідних країн світу, Україна близька до групи відсталих держав. Коли майже у всіх країнах ЄС ведеться чітка переорієнтація державної політики на використання наукових знань, які впливають на економічне зростання країни, в Україні виділяють невеликі кошти для фундаментальних досліджень. Потенціал промисловості країни високий, але, не зважаючи на це, Україна займає лише 53 місце у світовому списку конкурентоспроможності.

Головною метою державної інноваційної політики в Україні є створення організаційних, соціально-економічних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення й впровадження сучасних, конкурентоспроможних, безпечних, екологічно чистих, ресурсо- та енергоощадних технологій, виробництва та реалізації нових видів продуктів праці. Згідно чинного законодавства України, основними напрямками державної інноваційної політики є:

1) орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки країни;
2) визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
3) формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;
4) створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
5) забезпечення взаємоді їосвіти, науки, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;
6) ефективне використання ринкових механізмів для введення інноваційній, підтримка підприємництв у науковववиробничій сфері [1].

Науково-технічна інтеграція ЄС на сучасному етапі передбачає створення міжнародних мереж обміну досвідом у сфері спільного інноваційного ринку, у сфері інновацій та різних програм науково-технічного співробітництва.

Для досягнення розвитку інноваційної політики ЄС схвалена шоста рамкова програма у сфері досліджень, розрахована на 2002-2006 р.р. Головним напрямком її діяльності є сконцентрованість на питаннях європейської можливості та кращої інтеграції дослідницьких зусиль на засадах підвищення ефективності партнерства між різними учасниками Європейського дослідницького простору. Незважаючи на європейські успіхи в науці і освіті, практика вказує на очевидні ускладнення в адаптуванні цих досягнень на європейськх підриємствх. Відсутність чіткої програми інноваційного розвитку, яка дозволить розпочати випуск нової продукції і послуг, призводить до того, що бізнесові структури не мають бажання вкладати інвестиції у цю сферу в Європі [2].

Але, не зважаючи на всі ці труднощі Україна та ЄС намагаються разом досягти великих успіхів в співпраці у сфері науки та технологій. У нашій державі створено Інформаційний центр з питань Рамкової програми ЄС у сфері досліджень і технологічного розвитку, діяльність якого сприяє значному розширенню участі українських дослідників у РП ЄС. Важливим завданням стає забезпечення активної участі науковців України у проектах 7-ї Рамкової програми Єврокомісії. Це зумовлює надання їм усієї необхідної консультативної та інформаційної допомоги, у тому числі по лінії Міністерства закордонних справ України.

В наслідок співробітництва Укаїни та ЄС вводиться новий механізм співпраці державних органів країн ЄС та України- твінінг. Твінінг- один із нових підходів щодо наближення українського законодавства до норм, які прийняті в Європі, а також щодо впровадження в Україні сучасного досвіду керівництва державними органами [3].

Підсумуючи вищесказане, я можу сказати, що перспективними напрямками на даному етапі нашої країни є розвиток та підтримка міжнародних зв'язкі в освітній та науково-технічній співпраці особливо з європейськими країнами. Посилена наукова співпраця України є незамінною для досягнення високих цілей, для оновлення науково-технічого базису України, посилення її інтеграційного потенціалу в регіоні і в світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пічкур О. Особливості інноваційної діяльності на сучасному етапі // Інтелектуальна власність. – 2005. – № 1. – с. 34-39.
2. Інституційні засади інноваційної економіки: міжнародний досвід та вітчизняна практика: Монографія. – За заг. ред. В. С. Новицького. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 200 с.
3. Андрощук Г. Раціоналізаторська діяльність за кордоном // Інтелектуальна власність. – 2003. – № 4. – с. 29-34.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Хоменко І.М., асистент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
grinko.irina2010@mail.ru

В сучасних умовах невизначеності динамічного ринкового середовища суб'єкти господарської діяльності все частіше наштовхуються на проблему пошуку невикористаних резервів, які є у їхньому розпорядженні [4, с. 202]. Недостатня мотивованість працівників машинобудівних підприємств здебільшого пов'язана з тим, що більшість керівників повною мірою не усвідомлюють, яким рівнем мотиваційних можливостей вони володіють, а тому й недостатню увагу приділяють питанню формування мотиваційного потенціалу на підприємстві.

Розвиток України як інноваційної держави особливо потребує більш високого рівня компетентності персоналу, ефективної системи мотивування і стимулювання працівників, посилення зацікавленості та включення працівників у процес інноваційного розвитку й прийняття ризикових управлінських рішень. З січня по вересень 2009 р. обсяги виготовленої продукції підприємствами машинобудівної галузі скоротилися на 50%. Кількість підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, знизилась з 444 у 2004 р. до 421 одиниці у 2007 р. [2]. У машинобудівній галузі кількість інноваційноактивних підприємств також стрімко зменшується і становить лише 4 % від загальної кількості машинобудівних підприємств [2]. Лише в 2010 р. ситуація дещо покращується, і питома вага промислових підприємств, що впроваджували інновації становить 11,5%, на 0,8% показник зростає в порівнянні із 2009 роком [2].

Незважаючи на те, що інноваційна діяльність є чинником забезпечення конкурентоспроможності машинобудівних підприємств, вона перебуває на стадії розвитку та вимагає розроблення нових наукових підходів до управління. Удосконаленню підлягають процеси мотивування працівників на здійснення інноваційної діяльності. Так, як не зрозумілим є алгоритм побудови системи мотивів інноваційної діяльності машинобудівних підприємств, що не дозволяє сформувати цілісний мотиваційний механізм.

Формування системи мотивів належить до мотиваційної моделі діяльності працівника та полягає в одночасному впливі на нього двох елементів системи (стимулів і мотивів) [3, с. 49]. Зовсім протилежно вважає М. М. Вороновська: «мотив виникає у свідомості людини під дією стимулів, що не передбачає одночасність їх впливу на діяльність працівника» [1, с. 89]. Мотив є однією із ключових категорій, що визначає спонукання до дії, це такий внутрішній імпульс активності, зміст якого полягає в прагненні до реалізації певних потреб людини [5, с. 209].

Результати досліджень, проведених на машинобудівних підприємствах, дозволяють стверджувати, що моделювання системи мотивів слід здійснювати за такими етапами: розроблення і формування структурної схеми процесу; виявлення основних взаємозв'язків; визначення стимулів і мотивів моделювання; інформаційне забезпечення; формальний опис процесу мотивування; моделювання випадкових явищ (випадкових подій), які супроводжують діяльність досліджуваної системи; моделювання діяльності системи з використанням результатів, отриманих раніше; отримання результатів моделювання, їх аналіз та інтерпретація.

При побудові системи мотивів інноваційної діяльності машинобудівних підприємств виникає низка питань. По-перше, слід визначити залежність між розміром стимулу інноваційної діяльності та очікуваним приростом прибутку підприємства. По-друге, виникає потреба дослідити механізми впливу стимулів на результативність діяльності машинобудівного підприємства. Побудова системи мотивів інноваційної діяльності характеризується високим ступенем невизначеності, адже в процесі її формування відбувається виникнення у свідомості людини мотивів, які є найрізноманітнішими та залежать від властивостей особистості. Це не дає змоги дослідити залежність між стимулом та мотивом, який він викликає, та спрогнозувати мотив інноваційної діяльності працівника. Для формування системи мотивів інноваційної діяльності варто застосовувати імітаційне моделювання, що «дозволяє дослідити вплив системи на кінцевий результат функціонування підприємства; спостерігати та аналізувати процес її існування (взаємодії та взаємовпливу її складових елементів)» [3, с. 91].

ЛІТЕРАТУРА

1. Вороновська М. М. Формування системи стимулів і мотивів інноваційної діяльності машинобудівних підприємств // М. М. Вороновська / Регіональна економіка. – 2011. – № 2. – С. 89 – 95.
2. Держкомстат [Електронний ресурс]: Державний комітет статистики України. – Електрон. дан. – 2011. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
3. Йохна М. А. Економіка і організація інноваційної діяльності / М. А. Йохна, В. В. Стадник. – К.: Академвидав, 2005. – 400 с.
4. Кузьмін О. Є. Оцінювання використання мотиваційного потенціалу підприємства // О. Є. Кузьмін, В. Б. Горбань / Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 8 (122). – С. 202 - 211.
5. Мягких І. М. Перспективні напрямки мотивації як засобу підвищення ефективності праці в ринкових умовах України // І. М. Мягких / Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 9 (123). – С. 208 – 215.

РОЛЬ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Черевиков Є.Л., к.е.н., доцент
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», cherevykov@gmail.com

Важливим механізмом взаємодії держави та бізнесу у сфері розбудови інфраструктури національної економіки, надання суспільних послуг та розвитку національної інноваційної системи виступає державно-приватне партнерство (ДПП).

Основними причинами значного поширення проектів ДПП у світі в цілому та країнах з трансформаційною економікою зокрема, є: невідповідність ринкової інфраструктури та екологічних умов зростаючим потребам економіки та суспільства; обмежені можливості фінансування інфраструктурних проектів за рахунок державних коштів та фінансових ресурсів міжнародних організацій; необхідність усунення інституційних розривів (між академічними, державними та бізнесовими інституціями); необхідність стимулювання довгострокових стратегічних НДДКР у корпоративному секторі.

Основні переваги для суспільства від застосування механізмів ДПП полягають у наступному: формування середовища довіри і відкритості як передумови розвитку громадянського суспільства; нарощування потенціалу впливу підприємств на формування людського капіталу на регіональному та національному рівні; поліпшення якості суспільних послуг населенню; формування позитивних економічних екстерналій внаслідок розвитку інфраструктури та стимулювання інновацій; відповідність створених об’єктів вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України.

Серед основних результатів поширення механізмів партнерства на науково-технічну та інноваційну сферу слід виділити: 1) зміни у природі інноваційних процесів: відкрите інноваційне середовище, кооперація уздовж ланцюга цінностей; 2) використання нових інструментів інноваційної політики: посилення зв’язку між фундаментальними та прикладними розробками, просування мережевих технологій та коопераційних ініціатив. Як свідчить міжнародний досвід, означені результати сприяють поліпшенню ефективності національної інноваційної системи та національної інноваційної політики; фокусуванню уваги учасників інноваційної діяльності на нових наукових, корпоративних, економічних та соціальних викликах.

Незважаючи на існування окремих зарубіжних (Дж.Акоста, В.Фолкнер, Дж.Сенкер, Е.Гейслер, Т.Гонард, Б.Грей, Р.Хем, Е.Ревілла, Дж.Саркіс, М.Добиндо, Н.Мелькумова, В.Баринова, В.Малай, Ю.Ємельянов, А.Савельєв та ін.) та вітчизняних (О.Сімсон, І.Нейкова, І.Тараненко, О.Головінов та ін.) досліджень щодо розвитку інноваційної сфери з застосуванням механізмів ДПП, слід відмітити, що такі дослідження носять несистемний теоретичний характер. Це пояснюється тим, що ДПП як економічне явище у міжнародній практиці переважно розглядається у двох аспектах: інституційному та контрактно-договірному. При цьому, у переважній більшості країн світу значного поширення отримав саме другий аспект, пов'язаний з реалізацією довгострокових та затратних проектів розвитку виробничої, житлово-комунальної та соціальної інфраструктури. Перший же аспект передбачає розгляд ДПП як системної інституціоналізації відносин між різними за формами власності секторами економіки.

Україні бракує інституційного середовища ДПП та досвіду реалізації конкретних проектів на тлі невпорядкованості та невизначеності нормативно-правової бази (незважаючи на те, що законом про ДПП визначаються такі форми укладання договорів ДПП, як концесія, спільна діяльність, розподіл продукції та інші, на даний час відносини держави та бізнесу в рамках цих контрактів унормовуються відповідними спеціальними законами, на які не поширюється дія положень рамкового закону про ДПП; недосконалість базового закону про ДПП, у тому числі, звужений перелік ознак, принципів, сфер застосування (серед сфер відсутні науково-технічна та інноваційна) та форм договорів ДПП; неможливість реалізації інституційного партнерства; неврегульованість питань прав власності щодо матеріальних і нематеріальних об’єктів, які можуть бути предметом відносин в межах реалізації договорів ДПП тощо).

Водночас, організаційно-правові відносини у сфері інноваційної діяльності носять комплексний характер, а отже, неможливо створити єдиний закон, який би охоплював всю систему правових норм, що урегульовують інноваційний процес. Серед зазначених відносин можна виділити відносини у сфері наукової діяльності при проведенні досліджень та розробці інноваційного продукту, у сфері реєстрації інноваційного продукту та захисту прав інтелектуальної власності, між суб’єктами інноваційної діяльності з приводу трансферу прав на інноваційний продукт тощо.

Реалізація механізмів партнерства держави та приватного сектору у науково-технічній та інноваційній сфері має розглядатись у контексті формування національної інноваційної системи. У зв’язку з цим, на наш погляд, процес розвитку відносин партнерства має відбуватись у двох площинах: по-перше, формування національної інституціональної структури партнерства, що лягатиме в основу національної інноваційної системи; по-друге, розвиток контрактно-договірних відносин у науково-технічній та інноваційній сфері на основі модельних договорів (переважно, про спільну діяльність та виконання робіт).

ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Шевченко К. А., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
shevchenko_92@ukr.net

В умовах сучасного соціально-економічного стану України існує потреба у пошуку нових форм розвитку у регіоні, які б призвели до більш ефективного використання ресурсів та переваг сприятливого економіко-географічного положення. Однією з таких форм є вільні економічні зони (ВЕЗ) [10., с. 203]. Їх використання у світовій економіці дозволяє розвивати і економіку регіону за рахунок невеликої території, тобто діє принцип «від окремого до загального».

Насьогодні в Україні діють 7 ВЕЗ із зареєстрованих 11, питання про необхідність діяльності яких викликає довготривалі дискусії через протилежність точок зору експертів стосовно ефективності їх функціонування в умовах економічної та політичної нестабільності нашої країни. Така різноманітність поглядів пов'язана із невдалим досвідом попередніх років, коли вільні економічні зони були визнані неспроможними виконувати поставлені на них цілі. Але ця «неефективність» в більшій мірі була зумовлена недосконалістю законодавчої бази, а порушення державою своїх обов'язків по відношенню до вітчизняних та іноземних інвесторів завдало шкоди іміджу України як надійного партнера та уповільнило позитивний вплив ВЕЗ на економіку країни.

Необхідність покращення стану національної економіки, виходу її з кризи за умов дефіциту державного бюджету вимагає залучення інвестицій в країну. Отже, необхідно створити привабливі умови для інвесторів, в чому і можуть допомогти ВЕЗ. Але ВЕЗ є інструментом залучення інвестицій, а інструмент, як відомо, можна використовувати як на користь так і на шкоду. Тут є вагомим введення режиму якісного регулювання та розробка стратегії розвитку ВЕЗ, що б дозволило «пристосувати» іноземні інвестиції до потреб як регіону так і національної економіки в цілому. Аргументом багатьох супротивників створення ВЕЗ є незаконне використання компаніями пільг. Якщо враховувати світовий досвід, то для того, щоб уникнути криміналізації ВЕЗ, необхідно надавати тарифні пільги за прогресивною шкалою тим підприємствам, продукція яких йде на експорт, які створюють значну кількість робочих місць, які використовують інноваційні технології [1, с.94].

Не можна залишати поза увагою статистичні дані комітету ВР з питань промислової та регуляторної політики та підприємництва Верховної Ради України: з початку функціонування ВЕЗ за 1998-2009 рр. сума сплачених податків до держбюджету перевищує суму отриманих пільг на 0, 63 млрд грн.[3] У січні 2010 р. надходження до бюджетів склали 33,6 млн грн. Найбільше з них отримано від ВЕЗ «Закарпаття» - 12,5 млн.грн.(37%), ВЕЗ «Порто-Франко» - 1,9 млн. грн.(5,6%). Але слід зауважити, що такий підхід до оцінки ефективності ВЕЗ як співставлення доходів та видатків є неповним, оскільки не враховує модернізуючий аспект впливу ВЕЗ на національну економіку, що є вкрай важливим, особливо за умови, що ступінь зносу основних засобів за даними Держкомстату на 2010 рік становить 74,9%.

Отже, однією із значних переваг ВЕЗ для розвитку підприємництва в Україні є те, що вони дають змогу ввозити імпортні товари, аналогів яких вітчизняне виробництво не має, користуючись при цьому пільгами. Яскравим прикладом є сучасне в 2-3 рази менш енергомістке виробниче обладнання інноваційного характеру, яке дає змогу модернізувати різноманітні галузі промисловості, а отже й збільшити ефективність виробництва. Світовий досвід свідчить, що 6 % відновлених основних фондів призводять до зростання обсягів виробництва на 16%, а бюджетних надходжень – на 17%.

Функціонування ВЕЗ дає також змогу вирішити проблему зайнятості у депресивних районах з низьким рівнем економічного розвитку, ефективно використовувати місцеві ресурси.

З вище наведеного можна зробити висновок, що необхідністю є не відкидання ВЕЗ як невдалого експерименту, а зосередження на удосконаленні законодавчої бази, на реформуванні структури управління, формування чіткої стратегії створення та функціонування ВЕЗ, використанні світового досвіду, враховуючі особливості економічного розвитку України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сутність, концептуальні принципи та особливості функціонування спеціальних економічних зон (світовий досвід та практика в Україні) / В. Мандибура, В Опанасюк. // Економіст – 2003. – № 3. – с. 92-95
2. Особые экономические зоны как эффективный механизм региональной кластерной политики государства / Скоч А. // Общество и экономика. – 2006. – №7-8. – с.202-214
3. Інформаційний портал фонду «Ефективне управління» [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://debaty.org/topics/ekon_zone.html
4. Іванович І.Ю. Вільні економічні зони в Україні: проблеми становлення та розвитку / Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - №5. – с.192-195

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Шмігельська З.К., к.е.н., викладач кафедри фінансів
Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України, zorianyashm@rambler.ru

На даний момент українська фінансова система має ряд проблем, що перешкоджають та гальмують її розвиток. Всі ці проблеми виникли у зв'язку з неякісним функціонуванням органів управління фінансами в Україні.

Загальнотеоретичні і методологічні положення стосовно фінансової системи та методами їхнього управління в Україні висвітлені у працях таких учених Карлін М. І., Опаріна В.М., Оспіщева В. І. та ін. Та навіть самий узагальнений аналіз фінансової системи України свідчить про її недосконалість та незбалансований характер. Ефективність її функціонування великою мірою залежить від [4]:

- налагодженості фінансових відносин у суспільстві, які визначаються насамперед вибором ефективної для даної країни фінансової моделі;
- дієвості фінансово-кредитного механізму;
- чіткості фінансового законодавства;
- організації управління фінансовою системою.

Управління фінансами включає дві основні складові: органи управління та форми і методи управлінської діяльності.

Основним завданням органів управління фінансовою системою є забезпечення злагодженості у функціонуванні окремих сфер і ланок фінансових відносин. Це досягається чітким розмежуванням функцій і повноважень між фінансовими органами та інститутами (див. схему 1) [1;4].

Схема 1. Склад органів та інституцій фінансової системи України [2;3]

Сучасна фінансова система України за структурною побудовою відзначається специфікою та умовами діяльності фінансових інститутів на фінансових ринках при відповідному системному забезпеченні.

Аналізуючи формування і функціонування елементів фінансової системи України вбачаємо за доцільне застосувати інноваційні підходи до виконання ними своїх функцій. А саме необхідно, на нашу думку, переглянути повноваження кожного з органів влади. Система взаємодії між цими органами є достатньо впорядкованою і нормативно врегульованою. Проте, існує ряд недоліків, найбільша кількість яких знаходиться у системі взаємовідносин Міністерства фінансів, Держказначейства та територіальних фінансових органів.

На сьогоднішній день існує багато автоматизованих систем, які використовуються учасниками управління фінансами незалежно одна від одної. Тому, виникають проблеми при обміні та консолідації даних. Для вдосконалення фінансової системи України потрібно зміцнити інформаційні зв'язки між її органами управління. Також необхідно налагодити систему достовірного фінансового обліку та державної звітності. Отже, лише при комплексному підході до формування системи фінансових органів управління можна досягнути бажаних результатів, тобто сформувати сучасну соціально орієнтовану фінансову систему, що справно функціонує в умовах ринкових відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карлін М. І. Фінансова система України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 324 с.
2. Опарін В.М. Фінанси / В.М. Опарін /. – К.: КНЕУ, 2007. – 240с.
3. Романенко О. Р., Огородник С. Я. Фінанси [Електронний ресурс] – Режим доступу: – // http://studentbooks.com.ua/
4. Фінанси: Навч. Посіб./ В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін.; За ред. В.І. Оспіщева. – 2-ге вид., - К.: Знання, 2008. – 366 ст.

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Абрамов Д.В., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
dimaabramow@rambler.ru

Проблема підвищення конкурентоспроможності України постає з самого початку кризових 90-х років, набуттям незалежності та сьогодення. Особливо це питання актуалізується в умовах глобалізації, та інтеграційних процесів України в ЄС. Головною складовою переходу України до числа розвинутих держав має стати інноваційна економіка, яка б ґрунтувалась на всеохоплюючій технологічній модернізації галузей народного господарства, а також виробництві високотехнологічної продукції та її експорті. Проте, незважаючи на достатнє обговорення науковцями, економістами та політиками даної проблематики, значний людський капітал та ресурсну базу, Україна ще досі не стала на визначений шлях інноваційного розвитку, який включає не тільки методи державного регулювання інноваційної діяльності, її стимулювання, а й всеохоплюючу підтримку суб'єктів господарювання, що реалізують інноваційні проекти та мають статус інноваційних [1].

Одним із засобів подолання чинників, що негативно впливають на розвиток інноваційної економіки країни вважається міжнародний трансфер технологій. Єдиної дефініції цього поняття не існує, проте ми будемо керуватись законодавчою базою, де зазначено, що трансфер технології - це передача технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права і обов'язки щодо технології та/або її складових [2]. Розглядаючи аспект функціонування міжнародного ринку трансферу технологій, слід зазначити, що менша частина планети, де проживає біля 15% (США, Китай, Німеччина, Швеція, Швейцарія і т.п.) його населення, забезпечує практично всю решту світу технологічними інноваціями. Велика частина (країни Латинської Америки, колишнього СРСР і т.п.), що включає приблизно половину населення світу, здатна впроваджувати у свої виробничу та споживчу систему. Відповідно частина (більшість країн Африки Венесуела, Таджикистан і т.п.), що залишається, яка складає третину від загальної кількості населення вважається технологічно відірваною – вона як сама не продукує інновації, так і не впроваджує технології інших країн [3, с. 22]. Звісно Україна не відноситься до числа країн останньої групи, що наочно можна побачити, аналізуючи статистичні данні щодо кількості придбаних та переданих нових технологій Україною за її межами у наступній таблиці

Таблиця 1. **Кількість придбаних та переданих нових технологій (технічних досягнень) за межами України** [4, с. 254]

Роки	Придбання нових технологій, Одиниць	Передання нових технологій, одиниць
2005	146	-
2009	534	4
2010	142	2

Залежність України від імпорту наукоємної продукції продовжує збільшуватись, якщо враховувати подальше відставання України у технологічному розвитку в порівнянні з розвиненими країнами світу. Це свідчить насамперед про неефективне використання власного потенціалу, перетворення України в державу, що експортує сировинні ресурси та відповідно загрозі економічної безпеки держави.

Таким чином, спостерігається відчутна імпортозалежність України у сфері міжнародного трансферу технологій, що свідчить насамперед про низьку конкуренту спроможність вітчизняних високотехнологічних товарів, що є в свою чергу наслідком відсутності належного фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, результатом падіння інноваційної активності підприємств України, недоліками законодавчої та нормативної бази, яка стосується безпосередньо розглянутої сфери. Вирішення даних проблем, на нашу думку, полягає у запозиченні закордонного досвіду розвитку інноваційної сфери таких країн, як Швейцарія, Сінгапур, Швеція, Фінляндія, США та Німеччина.

ЛІТЕРАТУРА

1.Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15.
2.Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-16.
3.Мельничук А.П. Внешнеэкономическая деятельность. Международный обмен технологиями: Научно-практическое пособие. – М.: «ИКФ «ЭКМОС», 2003. – 144 с.
4.Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник // Держкомстат. – К., 2011. – с. 282.

ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анкудович Т.Є., к.т.н.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ndlfmm@kpi.in.ua

В умовах сучасної економіки конкурентоспроможність стає важливим фактором розвитку та напряму пов'язана з інноваційно-інвестиційними процесами, які відбуваються на рівні держави та окремого підприємства. До цього часу у структурі національної промисловості зберігається домінування старих технологічних укладів та виробництво продукції з низькою доданою вартістю. Саме впровадження інновацій та освоєння нових технологій визначаються основними джерелами економічного зростання як для країн з перехідною економікою, так і для розвинених країн. На сьогодні існує потреба в дієвих інструментах та методах, які здатні визначити теоретико-методичні та практичні аспекти формування такої стратегії розвитку і ринкової інфраструктури, які забезпечать підвищення конкурентоспроможності та активізацію інноваційного розвитку промисловості. У 2011 році на 8-ій Ялтинській щорічній зустрічі «Україна і світ: спільні виклики, спільне майбутнє» було визначено три кластери, які володіють найбільшим потенціалом розвитку в Україні та потребують значних капіталовкладень в інфраструктуру, першим з яких є машинобудування [1].

Інноваційний процес складається з наступних стадій: фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; дослідно-конструкторські розробки; впровадження інновації. Для забезпечення ефективної інноваційної діяльності, управління цим процесом необхідно здійснювати на різних економічних рівнях: держава, регіон, підприємство. Держава є обов'язковим учасником інноваційного процесу та виконує інноваційно-стратегічну функцію, формує інноваційний клімат, загальні правові норми здійснення інноваційної діяльності підприємства (підприємця) з урахуванням специфічних умов її проведення, високого ризику. Для виконання своїх функцій держава застосовує відповідні організаційно-економічні механізми управління (бюджетні важелі, основні інструменти грошово-кредитного регулювання, амортизаційні відрахування підприємств і т. інше).

Мезорівень характеризується забезпеченням розробки та впровадження інновацій на галузевому та регіональному рівнях. На цих рівнях необхідним стає побудова механізму управління інноваціями та насамперед сприяння створенню структур, які забезпечують здійснення окремих стадій інноваційного процесу.

Що стосується рівня підприємства, то виникає потреба у відмові від реалізації класичної моделі підприємницької поведінки та перехід до інноваційної моделі, яка ґрунтується на агресивній ринковій стратегії. Можливим є варіант при якому всі стадії інноваційного процесу здійснюються на одному підприємстві, тобто формування основного капіталу підприємства відбувається за рахунок персоналу та знань. Насамперед це фінансування наукоємних фундаментальних досліджень, яке дозволяє підприємству перейти на новий рівень стати не тільки виробником продукції, але й генератором нових знань. Одночасно необхідно інвестування в освітню систему, а саме персонал, який буде реалізовувати отримані знання шляхом проведення наукових досліджень. Інший варіант – визначені вище стадії інноваційного процесу можуть виконуватися рядом окремих структур, що спеціалізуються на цих видах діяльності.

Незалежно від організації виконання стадій інноваційного процесу лише підприємство є основною ланкою, яка забезпечує конкурентоспроможність галузі та економіки країни в цілому. Перед початком робіт з впровадження інновацій на підприємстві і визначення обсягу та джерел необхідних для цього інвестицій, необхідно провести діагностику стану та готовності саме цього підприємства до розробки та впровадження інновацій. Дослідниками розроблена методика оцінювання стану українських підприємств, що базується на системі критеріїв та індикаторів, які характеризують його виробничий та інноваційно-інвестиційний потенціал [2]. Методикою передбачено проведення оцінки як стану, так і динаміки розвитку підприємства, тобто визначення багатоваріантних сценаріїв його інноваційно-інвестиційного розвитку. Оцінка можливих сценаріїв інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства є базою для вибору найбільш раціональної стратегії розвитку.

У підсумку зазначимо, що удосконалення механізмів управління розвитком підприємства повинно передбачати врахування як характеру перебігу економічних процесів, зміну парадигми розвитку господарюючих суб'єктів відповідно до світових процесів, так і необхідність забезпечення його інноваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клюєв А. Майбутнє України: глобальні виклики та можливості/ А. Клюєв// Дзеркало тижня. Україна.- 2011.- № 35.
2. Анкудович Т. Є., Афанасьєва Л. В., Войтко С. В. Методологічні підходи до моделювання динаміки інформаційно-комунікаційної та транспортної галузей на засадах сталого розвитку / С. В. Войтко, Т. Є. Анкудович, Л. В. Афанасьєва // Економіка та підприємництво [Електронний ресурс] : зб. наук. праць молодих учених та аспірантів /М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім.В. Гетьмана"; відп. ред. С. І. Дем'яненко. – 2009. – Вип. 23. – С. 113–125.

РЕАЛІЗАЦІЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ЄС

Багинський О.В., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
bahynskyi@gmail.com

Науково-технічний прогрес вважається одним з визначальних факторів економічного росту країни, трансформації суспільства. Реалізація, ефективний розвиток та використання науково-технічного потенціалу є важливою передумовою прискорення цього прогресу.

Під науково-технічним потенціалом розуміють сукупність національних ресурсів, які визначають рівень розвитку держави на міжнародній арені; це потенційні можливості отримання ефекту від досліджень. Він складається із управлінської структури наукової галузі, результатів науково-технічної діяльності, матеріально-технічної бази науки та наукових кадрів.

Реалізація науково-технічного потенціалу перетворює науку безпосередньо на продуктивну силу, відбувається докорінна зміна ролі людини у самому виробництві. Перш за все, потенціал визначається складом науково-дослідних установ, їх оснащеністю лабораторним обладнанням, наявністю висококваліфікованих спеціалістів. Відповідно передбачається наявність дослідницько-експериментальних виробництв, науково-дослідних інститутів та науково-виробничих об'єднань.

Одним з визначальних чинників реалізації науко-технічного потенціалу є характер державної політики. Її раціональне та виважене здійснення є гарантією підвищення як суспільної продуктивності праці, так і конкурентоспроможності національної економіки в світі.

Європейський Союз є територією високої концентрації науково-технічного потенціалу та його успішної реалізації, а тому досвід країн-учасниць об'єднання можна брати за гарант та приклад в самостійній політиці.

Інноваційна політика ЄС в науково-технічній сфері включає організацію виконання наукових дослідів та розробок прикладного характеру, формування інфраструктури для їх державної підтримки, забезпечення розвитку вищої професійної освіти і спеціальної підготовки кадрів, створення систем фінансування конкретних проектів. Основні принципи були закладені в Маастрихтському договорі (ст. 130). Особлива роль університетських досліджень, де зосереджується значна частина науково-дослідного потенціалу. Університети зосереджують навколо себе підприємства наукоємних галузей.

Витрати країн ЄС орієнтовані на фундаментальні дослідження і становлять більше 2% ВВП [1]. Досить поширена практика програмно-цільового фінансування окремих конкретних проектів, а також збільшення фінансування НДДКР (науково-дослідницькі, дослідно-конструкторські та технологічні роботи). Варто сказати, що, наприклад, доля приватного фінансування НДДКР, що є основними інструментами розвитку та реалізації науково-технічного потенціалу, складає в середньому 56%.

Починаючи з 1984 року і по цей час ЄС створив 7 рамкових програм. Рамкові програми з наукових досліджень і технічного розвитку реалізуються з метою підтримки досліджень в Європейському просторі [2]. Крім того, відбувається перехід науково-технічного розвитку на регіональний рівень. Отже, реалізація науково-технічного потенціалу в ЄС знаходить на високу рівні, що пояснюється зацікавленістю та безпосередньо реальними діями урядів держав-учасниць.

Україна має високий науково-технічний потенціал, але існує проблема його реалізації. Обсяг науково-технічних робіт постійно знижується, наукові кадри, що в більшості зайняті в позаринковому середовищі (у виробництво залучено лише 0,3 % науковців вищої кваліфікації), постійно скорочуються. Господарський механізм не забезпечує впровадження на підприємствах наукових досягнень; це призвело до негативних тенденцій і стагнації. Відсутня єдина національна програма у реалізації надбань науки. В період трансформації економіки зменшилась кількість працівників у зв'язку з виїздом за кордон.

Вирішення цих проблем можливі лише за цілеспрямованої довгострокової виваженої науково-технічної політики держави. Необхідно розвивати наукові зв'язки із зовнішнім світом, використовувати зарубіжний науково-технічний досвід. Ефективне поєднання вищої школи, науки та бізнесу призведе до реалізації науково-технічного потенціалу України, прискорення його інтеграції у світовий ринок технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. The World Bank. Research and development expenditure (% of GDP): [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS
2. European Commission. Seventh Framework Programme (FP7): [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://cordis.europa.eu/fp7/understand_en.html

ЕФЕКТИ ВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ КЛАСТЕРУ В РАМКАХ РЕГІОНУ

Басюк О.В., викладач кафедри регіональної економіки та екології
Одеський національний економічний університет, basikao@ukr.net

Для вибору критеріїв оцінки ефективності діяльності кластеру важливо розглянути види ефектів від його створення та функціонування. Кластер як стійке партнерство взаємозв'язаних підприємств, установ, організацій, окремих осіб має потенціал, який перевищує просту суму потенціалів окремих складових. Цей приріст виникає як результат співпраці і ефективного використання можливостей партнерів тривалий період, поєднання кооперації і конкуренції, тобто існує синергетичний ефект кластера. Кластерна політика впливає не лише на функціонування самих організацій, але і на той регіон, де розвивається кластер. Таким чином, ефекти від створення галузевого кластера пов'язані з синергетикою, що проявляється у дії його учасників:

- *Ефект масштабу*. Розвиток спеціалізації кластера сприяє розвитку всіх його учасників, результатом чого є збільшення обсягів виробництва кластера в цілому та зменшення витрат на одиницю продукції. В рамках кластеру зароджується в особі однієї з фірм інноваційне ядро, що стимулює виробництво нових видів продуктів та послуг.
- *Ефект охвату*. Він виникає при існуванні фактору виробництва, який може бути використаний одночасно для отримання декількох видів продукції. При кооперації учасників кластеру ефект охвату значно посилюється, оскільки виникає можливість використати такий багатофункціональний фактор на багатьох підприємствах при мінімальних транзакційних витратах, що пов'язані з його передачею.
- *Ефект зниження транзакційних витрат*, які розглядаються як витрати на організацію бізнесу, пошуку інформації, ведення переговорів, укладення та оформлення контрактів, забезпечення юридичного захисту, побудову взаємовідносин як із зовнішніми контрагентами підприємства, так і з внутрішніми учасниками кластеру. В рамках кластера формується спільна інформаційна база, взаємодія учасників кластеру має постійний характер, що зменшує витрати на переговори, тощо.
- *Ефект перетікання знань та інновацій*. Знання можуть перетікати від однієї фірми до іншої, формуючи, таким чином, рівень знань в кластері. Знання перетікають через постачальників, споживачів, консультаційні фірми, працівників.

Обмін знаннями істотно збільшує загальну конкурентоспроможність кластера, оскільки нові ідеї, бізнес-процеси та технології стають в кластері доступними для усіх підприємств, і підштовхують учасників до генерації нових ідей і створення нових розробок, що значно прискорює інноваційні процеси, що здійснюються у кластері.

- *Антитригерний ефект*. Тригерний ефект виникає, коли для здійснення первинної інновації або первинного виробництва необхідно зробити безліч дорогих вторинних змін, внаслідок чого прибуток від базисної інновації або виробництва може виявитися навіть менше витрат необхідної реорганізації. У окремої фірми небезпека виникнення такого ефекту досить велика. У кластері ж фірми можуть мінімізувати витрати на подібні вторинні зміни, що дозволяє їм впроваджувати найрізноманітніші технології. При цьому характерна для кластеру комунікаційна мережа створює особливо сприятливі умови для їх швидкого поширення [1].
- *Ефект інвестиційних переваг та розподілу ризиків*. Підприємства, що входять в кластер можуть спільно здійснювати значні інвестиції, максимально використовуючи інвестиційний потенціал учасників кластера, розподіляючи при цьому ризики. В рамках кластеру можуть інвестуватися об’єкти, які його учасники не мали змоги фінансувати окремо.
- *Ефект спільного використання інфраструктурних об’єктів.* Інфраструктура в цілому є базою, на основі якої багато в чому формуються конкурентні переваги кластера. Спільне використання об’єктів інфраструктури дає змогу знизити витрати учасників кластера. Кластер, що успішно розвивається, привабливий за рахунок стабільності і високих темпів зростання [2].

Ефект проявляється на рівні регіональної економіки, оскільки підвищує привабливість регіону для інвесторів. Формування і розвиток кластерів в різних регіонах сприяє підвищенню інвестиційної привабливості країни. Цей ефект має мультиплікативний характер, вирішальне значення мають не темпи зростання економіки в цілому, а приклади успіху в окремих галузях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сергеев А.М. Институциональный анализ инновационных кластеров /А.М. Сергеев // Вестник УГТУ, №1 - 2008. С.16-22.
2. Федина Е.В. Современные направления развития региона на основе формирования кластеров / Е.В. Федина, К.В. Екимова // Развитие экономики в условиях финансового кризиса: проблемы и перспективы: сб. статей участников Междунар. науч.-практ. конф. – СПб.: Изд-во Политехнический университет, 2009. – С. 53-60.

ЩОДО ПИТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Бичков О.О., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», crowbar@i.ua

Характерною ознакою глобалізації світової економіки є зростання конкуренції. Здобуття сталих конкурентних позицій вітчизняними підприємствами стає винятково актуальним в умовах кризи.

Вступ України до Всесвітньої торгівельної організації (ВТО), процеси інтеграції до Європейського Союзу висувають нові вимоги до як до продукції вітчизняних товаровиробників так і до їх діяльності. Серед таких вимог слід виділити вимоги, підґрунтям яких є концепція сталого розвитку, яка базується на інтересах та високій якості життя людини, позитивному розвитку економіки країни, екологічності та безпеці виробництва.Імплементація концепції сталого розвитку в діяльність вітчизняних підприємств здатна забезпечити нашій державі цивілізоване майбутнє в світовому економічному просторі. Разом з тим недостатньо вирішеними залишаються питання впровадження практичного досвіду та розробки сучасного інструментарію для реалізації принципів сталого розвитку на всіх управлінських рівнях[1].

Впровадження стандарту ISO 9004:2009 «Управління сталим розвитком організації»,який призначений для сприяння досягнення сталого розвитку будь-якою організацією, незалежно від розміру, типу або виду діяльності, дозволяє підприємствам визначати основні напрями вдосконалення системи управління організацією, яка буде спонукати не тільки підвищувати якість товарів і послуг, але будувати систему управління спрямовану на сталий розвиток. Чільне місце в стандарті відводиться принципам, що забезпечують розвиток персоналу підприємства, а саме: формування індивідуальних знань персоналу і перетворення їх на корпоративні знання; створення спільних цінностей з партнерами і постачальниками; мінімізація впливу природних джерел на життєвий цикл виробництва продукту; правильний вибір та вимірювання виконання ключових індикаторів — факторів, що контролюються організацією і є критичними для сталого успіху підприємства;· безперервне вдосконалення як складової частини культури організації; навчання організації в цілому та формування корпоративних знань на основі індивідуальних знань членів організації та демонстрація лідерства у передбачувані[2].

Важливим аспектом при формування сталого розвитку підприємства є розробка сучасних підходів до стимулювання персоналу та підвищення продуктивності їх праці. Від того, наскільки ефективними є засоби впливу на інтереси персоналу, багато в чому залежить ефективність діяльності підприємств, якість та конкурентоспроможності продукції. Тому системи стимулювання та мотивації мають бути пов’язані з такими показниками як професіоналізм, компетенції, інноваційний підхід на робочому місці, що підвищують якість праці і конкурентоспроможність продукції.

Слід відзначити, що вирішувати завдання - одночасно випускати конкурентоспроможну продукцію та забезпечувати сталий розвиток підприємства є надзвичайно складно. Для вирішення цих завдань вітчизняним товаровиробниками необхідно впроваджувати інновації для зменшення матеріаломісткості та енергомісткості продукції, розробляти такі товари, якість яких відповідає світовим стандартам екологічності продукції. [3, с. 117].

В умовах дефіциту фінансових коштів у вітчизняних підприємств управління сталим розвитком повинно здійснюватися за допомогою такого інструментарію, який пройшов апробацію на підприємствах – світових лідерах бізнесу, з урахуванням особливостей умов господарювання України.

Забезпечення сталого розвитку підприємств при випуску конкурентоспроможної продукції на світових ринках багато в чому залежить від економічної політики держави, формування нового світогляду суспільства та ставлення бізнес-середовища до пріоритетів сталого розвитку[4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Верещагина Г. В. Конкурентна інноваційна поведінка промислових підприємств як основний чинник визначення стратегічних напрямів їх розвит-ку / Г. В. Верещагина // Економіка розвитку. – 2006. – № 3 (39). – С. 79–82.
2. ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT) : [пер. з англ.] — На заміну ДСТУ ISO 9001-2001; Чин. від 01.09.2009. — К.: Держспоживстандарт України, 2009. – VII, 26 с.
3. Будзан Б. П. Ретроспектива і перспектива менеджменту в Україні [Електронний ресурс] / Б. П. Будзан. – Режим доступу: http://www.probusiness.in.ua/publications/15.htm.
4. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: [Монографія] / О. М. Тридід. – Харків. : Вид-во ХДЕУ, 2002. – 364 с.

НАУКОВО - ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ЕНЕРГЕТИЦІ

Бойчук Н.Я., старший викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
natalka149@bigmir.net

Україна здійснює науково-технічне співробітництво з розвинутими країнами світу по найважливі-шим проблемам з метою створення необхідних умов для підтримки та повноцінного розвитку промис-лового комплексу країни. Промисловий комплекс України є пріоритетною галуззю національної економіки. Саме від нього залежать здійснення ключових інтересів країни, її безпека, культурний та соціальний рівень життя нації Стратегічний розвиток України значною мірою залежить від ефектив-ності та конкурентоспроможності її промислового комплексу.Законодавство України створює необхідні умови для успішного міжнародного науково-технічного співробітництва. Закон України „Про пріоритетні напрямки розвитку науки та техніки"(зі змінами від 2010 року) визначає правові та організа-ційні принципи комплексної системи формування та реалізації в Україні до 2020 року багатьох науко-во-технічних пріоритетів. Одним із таких пріоритетів, який в змозі забезпечити конкурентоспромож-ність промислового комплексу, є енергетика та енергоефективність[2].

Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішніх та зовнішніх ринках потребує від товаровиробників значного скорочення всіх видів затрат на одиницю продукції. По пито-мій енергоємності продукція, вироблена в Україні, в 4 рази перевищує кращі світові аналоги. В той же час енергоємність виробництва одиниці продукції в країнах Євросоюзу знизилась приблизно на 25%, а загальне споживання енергії зросло приблизно на 10%.Тому, проблема енергоефективності виступає довгостроковою, від вирішення якої буде залежати економічний стан країни[3]. Проблема надмірної енерговитратності в нашій країні виходить далеко за межі приватногосподарської, оскільки її наслідки доводиться ліквідовувати на макрорівні. Великі потреби в енергоносіях виступають потенційним джерелом інфляції витрат, зростання державного боргу та витрат бюджету, знижують конкуренто-спроможність українських товарів на світовому ринку. Енергоефективність – це заощадження коштів на енергоносії, збільшення продуктивності, позитивний вплив на навколишнє середовище, зменшення ризику. Все це в свою чергу збільшує конкурентоспроможність, збільшує надходження коштів, посилює позитивний імідж держави, зменшує вартість капіталу.

Обмеженість паливних ресурсів помітно впливає на розвиток міжнародного співробітництва у сфері енергетики. До основних паливно-енергетичних ресурсів відносять: нафту, природний газ, вугілля, уран. Магістральними напрямками розвитку науково-технічного співробітництва в енергетич-ній сфері є наступні: відкриття і використання нових видів і джерел енергії (енергія води, вітру, сонця); автоматизація і підвищення енергоозброєності світової економіки; запровадження нових технологій; стимулювання промисловців до інновацій; стимулювання зменшення енергомісткості виробництва, закриття або реструктуризація неефективних підприємств, зміна галузевої структури.

Співробітництво у сфері енергетики призвело до утворення міжнародних організацій та об'єднань.

Організація країн експортерів нафти(ОПЕК), заснована в 1960році, метою створення є координація видобутку та експорту нафти і узгодження цін. Міжнародне агентство з атомної енергії(МАГАТЕ), створене в 1957році, входить в систему ООН на правах автономного органу, основні цілі: розвиток міжнародного співробітництва в області мирного використання атому; запобігання розповсюдження ядерної зброї. Європейське об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС), створене в 1951році.Європейське співтовариство з атомної енергії (ЄВРАТОМ), створене в 1957році з метою об'єднання ресурсів атомної енергії, атомної промисловості і науково-технічного персоналу в області ядерної фізики та енергетики.

Україна співпрацює з багатьма організаціями, вона належить до енергодефіцитних країн, оскільки за рахунок власних джерел паливно-енергетичних ресурсів вона задовольняє свої потреби лише на 47-49%.За рахунок власного видобутку покривається 10-12% у нафті та 20-25% у природному газі. Тому від того, як буде розвиватися науково-технічне співробітництво в енергетичній площині, значною мірою залежатимуть умови функціонування економіки та паливно-енергетичного комплексу України[1].

Багато країн, з якими Україна задекларувала співробітництво в енергетичній сфері, не має спільних з Україною інтересів. На сьогодні Україна не має стабільного стратегічного партнерства в енергетичній співпраці серед країн світу. Створення умов для постійної та ефективної співпраці в сфері енергетики та пошук стратегічних партнерів є важливим для України в нинішній економічній ситуації [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Піріашвілі Б.З. Перспективний паливно-енергетичний баланс - основа формування енергетичної стратегії України до 2030 року/ Б.З. Піріашвілі, Б.П.Чирків, І.К.Чукаєва // К.: Наук. Думка, 2002. - 240 с.
2. Закон України „Про пріоритетні напрямки розвитку науки та техніки"(зі змінами від 2010 року) //http://zakon.rada.gov.ua/
3. Енергетична стратегія України на період до 2030 року: затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2010 р. № 145-р // http://zakon.rada.gov.ua/

СТАН МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Боклан Н.С., асистент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», naddin2009@ya.ru

У державних програмах розвитку промисловості України і машинобудівного комплексу, зокрема, вказано на провідну роль машинобудування в забезпеченні стратегічних інтересів держави як основи стабільного розвитку економіки, рентабельності і конкурентоспроможності продукції та послуг багатьох галузей, соціального захисту та покращенню рівня життя населення країни. Питанням оцінки стану, особливостям функціонування машинобудівного комплексу та управління його підприємствами приділено значну увагу, проте зміни кон'юнктури ринку викликають необхідність постійного моніторингу стану машинобудування, визначення перспектив розвитку та управління підприємствами.

Незважаючи на позитивну тенденцію протягом 2001-2008 років, криза кінця 2008-2009 років мала суттєві наслідки, що погіршили стан комплексу машинобудування. Часткове подолання кризових явищ у 2010 році сприяло стабілізації галузі машинобудування України і протягом цього року спостерігались високі темпи зростання випуску продукції, яка стала одним з основних елементів товарної структури зовнішньої торгівлі України з такими країнами як Індія, КНР, Мексика, Німеччина, ОАЕ, Росія, іншими країнами СНД. [2] Ці позитивні тенденції збереглися протягом трьох кварталів 2011 року, хоча спостерігалося скорочення випуску продукції у виробництві машин і устаткування для металургії [3]. Нажаль, експортна складова характеризується відсутністю системного підходу до співробітництва з іншими державами світу, а невідповідність продукції світовим нормам значно скорочує можливості вітчизняних підприємств на світовому ринку. Необхідна розробка стратегії виходу на міжнародні ринки, пошук програм та проектів, під які можливо укладання перспективних угод. Майже 100 підприємств вітчизняного оборонно-промислового комплексу є ядром створення і розробки наукоємної продукції. Але вони залежні від постачання з інших країн, зокрема, Росії. [1] Статистичні дані свідчать про стабільну кількість інноваційно активних підприємств у вітчизняному машинобудуванні протягом останніх чотирьох років [4]. Водночас у світі зростають вимоги до екологічності, що викликає необхідність здійснення запобіжних та природоохоронних заходів з боку машинобудівних підприємств. Дотримання норм екології стає складовою їх конкурентоспроможності.

Оскільки розвиток комплексу в цілому залежить від розвитку окремих підприємств, то при підвищенні ефективності його функціонування першочергову увагу слід звернути саме на них. Зокрема, потрібно розглядати можливості залучення значного капіталу та удосконалення використання інтелектуальних, людських ресурсів, що можливо лише за умов ефективного управління об'єднаннями підприємств. Адже для виробництва продукції машинобудування потрібна комплексна взаємодія, у межах якої проявляється різноманіття, а часом протиріччя інтересів, різноспрямованість цілей і відмінності в здійсненні бізнес-процесів окремих учасників, що вимагає формування балансу для досягнення спільної мети.

В умовах глобалізації й активної міжнародної інтеграції на світовому ринку вітчизняні машинобудівні підприємства постали перед проблемою вибору напрямів партнерських відносин та можливостей подальшого поглиблення спеціалізації або ж диверсифікації їхньої виробничо-господарської діяльності. Це обумовлює необхідність дослідження системи управління взаємодією підприємств машинобудування, визначення ефективного використання існуючих можливостей і ресурсів. Мотивами ініціювання взаємодії виступають: підвищення сили опору загальній дестабілізації економіки; поширення можливостей і пом'якшення умов залучення інвестицій та зовнішніх фінансових ресурсів; розгортання інноваційно-інвестиційної діяльності; намагання підвищити технічний і технологічний рівень; посилення конкурентних позицій на ринку, що дозволить протистояти імпорту у внутрішньому споживанні; оптимізація завантаженості виробничих потужностей підприємств; пошук кваліфікованого персоналу в сфері управління, інновацій та виробництва. Задля визначення подальших перспектив розвитку машинобудівного комплексу України варто проаналізувати фактори впливу та зв'язки в межах існуючого партнерства і виокремити спільні та відмінні риси, основні параметри системи управління взаємодією підприємств, порівняти вітчизняний досвід із закордонним і на цій основі сформувати організаційно-економічний механізм організації успішного співробітництва і способів врегулювання суперечних питань, управління відповідними змінами та перетвореннями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи / [Тарасова Н.В., Калініченко І.С. та ін.] ; під заг. ред. чл.-кор. НАНУ Б.М. Данилишина. - Ніжин: ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2007 - 308 с.
2. Про соціально-економічне становище України за 2010 рік. [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. // Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.
3. Про соціально-економічне становище України за січень - вересень 2011 року [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. // Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.
4. Статистичний щорічник за 2010 рік. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / За редакцією О.Г. Осауленка – К.: ТОВ «Август трейд», 2011. - Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.

СФЕРА ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Бурлака В.Г., к.е.н., ст.н.с.
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», burlaka@hotmail.com

Наявність суттєвих розбіжностей у визначенні терміну «високі технології» змусила звернутися до його джерел. Так, в англійській мові слово technology вживається дуже широко. В одних випадках воно означає стан рівня розвитку техніки на певному етапі розвитку суспільства, а в інших - до способу виробництва продукції, а також до галузі, яка виготовляє цю продукцію, і навіть до самої продукції без чіткого розмежування наступних уточнень: технологія визначає не тільки порядок виконання операцій, а й вибір предметів праці, засобів впливу на них, оснащення виробництва обладнанням, пристосуваннями, інструментом, засобами контролю, способи поєднання особистісного та речових елементів виробництва в часі і просторі, зміст праці, ставлення виробництва до основних засобів; виробництво, в якому переважну, ключову роль відіграють наукомісткі технології, відноситься до числа наукомістких. У літературі найчастіше розглядаються наукомісткі технології в переробних галузях промисловості, які характеризуються співвідношенням витрат на НДДКР до обсягу реалізованої продукції. Нерідко для їх визначення використовується інший показник - співвідношення зайнятих у галузі вчених, інженерів і техніків до обсягу реалізованої продукції. За іншими даними до наукомісткої належить продукція в собівартості або в доданій вартості якої витрати на НДДКР вище, ніж в середньому по галузі.

Радикальні економічні реформи, які проводяться в Україні, одним з основних завдань структурної перебудови промисловості визначили необхідність вибору пріоритетних галузей, що використовують наукоємні та високотехнологічні процеси виробництва. Однак вирішення цього завдання ускладнено тим, що терміни і поняття, що відносяться до високих технологій, галузей і виробів, ще не усталилися, вони не стандартизовані, як не стандартизовані і методи їх визначення.

У різних авторів можна зустріти дещо суперечливі оцінки. Найбільш авторитетними в цьому відношенні є розробки експертів країн-членів Організації економічного співробітництва і розвитку (OECP), які провели детальний аналіз галузей переробної промисловості шляхом співставлення витрат на НДДКР із загальним обсягом виробництва [1].

Зазвичай для оцінки високих технологій використовувався секторний (технологічність секторів) і продуктовий (технологічність окремих продуктів) критерії. Щоб упорядкувати розбіжності між високотехнологічними секторами і товарами, а також між секторами - розробниками технології і секторами – споживачами, було запропоновано використовувати показник приведених витрат на НДДКР. До ключових відносяться такі технології, при використанні яких доля видатків на НДДКР перевищує 8,5% від обсягу відвантаженої продукції, а до технологій високого рівня - такі, де цей показник дорівнює 3,5-8,5% [2].

За стандартною міжнародною торговою класифікацією (SITC) до групи ключових технологій входять 16 наукоємних продуктів. Серед них – радіоактивні матеріали, фармацевтична продукція, устаткування для автоматизованої обробки інформації, напівпровідникові пристрої, телекомунікаційне устаткування, аерокосмічна і медична техніка тощо. До групи технологій високого рівня включено 41 вид продуктів (у тому числі продукція автомобілебудування, машинобудування, електротехнічної, хімічної промисловості), що розраховані на масового споживача.

Базуючись на цих принципах, шляхом співвідношення витрат на дослідження і розробки до загального обсягу виробництва, фахівці OECP класифікують переробну промисловість за чотирма категоріями технологічної інтенсивності: висока; із середнім рівнем високих технологій; технологічна; низькотехнологічна [3].

До першої категорії належать літальні апарати і космічні кораблі, фармацевтичні вироби, офісні обчислювальні машини, комунікаційне, медичне устаткування та оптичні інструменти. До другої – електричні машини та апарати, автомашини, автопричепи і напівпричепи, хімікати, машини та устаткування. До третьої – кокс, нафтопереробка і виробництво ядерного палива, гумові й пластмасові продукти, інші неметалеві мінеральні продукти, будівництво та ремонт суден і човнів, основні метали, вироблені металеві вироби, виключаючи машинобудування й устаткування. До четвертої – виробництво продукції, не класифікованої раніше, переробка відходів, деревина, паперова маса, паперові продукти, поліграфія і видавництво, харчові продукти, напої і тютюнові вироби, текстиль, текстильні вироби, шкіра і взуття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hatzichronoglou T. Revision of the High-Technology Sector and Product classification / T.Hatzichronoglou // OECD: Science, Technology and Industry Working Papers.- 1997.-№2.-P.25.

2. Gute Position Deutschlands bei forschungs- und wissensintensiven Produkten gefaehrdet [Електроний ресурс]. – Доступний з: <http://www.diw.de/deutsch/wb_31/ 03_gute_ position_ deutschlands_bei_forschungs_und_wissensintensiven _produkten_gefaehrdet/31103.html>.

3. Science and Engineering Indicators. 2006, National Science Board. – Wash, 2006. – Chapter 6.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СЕКТОРУ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ

Венгер В.В., к.е.н. провідний науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України», vengerv@ukr.net

Сектор чорної металургії є стратегічною складовою національного виробництва, яка поряд з іншими, визначає загальний стан соціально-економічного розвитку країни. Він робить значний внесок у розвиток інфраструктурних галузей економіки, насамперед транспортного комплексу, а також галузей, що використовують кінцеву продукцію чорної металургії як частину власного проміжного споживання (будівництво, машинобудування тощо).

Значне перевищення існуючих потужностей сектору чорної металургії над внутрішнім споживанням металопродукції зумовили його експортну орієнтацію з поступовим скороченням марочного та розмірного сортаментного ряду, суттєво зменшивши, при цьому, виробництво високотехнологічної продукції. Відповідно, у товарній структурі експорту металопродукції переважає продукція низької якості та ступеня обробки, ресурсномістка та «брудна» з точки зору екології [1, с. 231].

Конкурентними перевагами українського сектора чорної металургії є:

- наявність на території України значного сировинного потенціалу;
- менші витрати на виробництво продукції за рахунок використання дешевої робочої сили;
- менші екологічні витрати;
- нижчі питомі інвестиційні витрати на підтримку і модернізацію сектору [2, с. 84].

Водночас, саме низькі питомі інвестиційні витрати на підтримку і модернізацію сектору зумовили утворення високого ступеня зносу основних виробничих потужностей (50-85%). Це можна пояснити несумісністю інтересів власників металургійного бізнесу та самих підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Власники, в першу чергу, зацікавлені в отримані високих прибутків та оптимізації їх оподаткування через офшорні схеми [3]. Саме через це сучасний стан сектора чорної металургії продовжує характеризуватися відсталою технічною та технологічною структурою, використання якої призводить до зростання енергоємності вітчизняного металургійного виробництва, неефективного споживання паливно-енергетичних ресурсів, залежності підприємств металургійного сектору від імпорту енергоресурсів, високої собівартість продукції та низької конкурентоспроможності.

Так, наприклад, значна частка енергоресурсів, що споживається при виробництві чавуну в Україні, припадає на природний газ (щорічно майже 3,0 млрд. м³), тоді як у провідних країнах світу газ при його виробництві практично не використовується. Особливо енергоємним є мартенівське виробництво сталі: витрати енергоресурсів при цьому майже у 5 разів (а природного газу в 15 разів) більші, ніж при конверторному виробництві сталі [4, с. 308].

У зв'язку з цим, головним напрямом щодо підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняного сектора чорної металургії має бути:

- виведення з експлуатації застарілих потужностей;
- скорочення кількості працюючих та їх переорієнтація на інші галузі виробництва і сфери діяльності;
- впровадження у виробництво металопродукції новітніх технологій і прогресивного устаткування, що в подальшому дасть змогу підвищити рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

Тобто, подальший розвиток сектора чорної металургії має здійснюватися на основі зміни технологічного устрою. Це означає, що вже сьогодні необхідно будувати економічно та екологічно перспективні металургійні заводи з виробництва продукції з високою доданою вартістю та низькою собівартістю. Зокрема, необхідно вводити в експлуатацію виробничі потужності з технологію прогресивного електронно-променевого плавлення сталі та прямого відновлення залізних руд, які належать до п'ятого технологічного укладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Формування галузевих ринків України: перехідний період / За ред. д-ра екон. наук, проф. / В.О. Точиліна. – К.: Фенікс, 2004. – 332 с.
2. Розвиток сектора чорної металургії в Україні / В надзаг.: Світовий банк. – К.: «Міленіум», 2004. – 110 с.
3. Любич Б. Зовнішньоекономічна діяльність металургійних підприємств в умовах світової фінансової кризи / Б.Любич. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://manved.at.ua/publ/2-1-0-4>.
4. Створення інформаційно-аналітичної підсистеми стратегічного планування для формування прогнозного енергетичного балансу : звіт з НДР (заключний) / НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2010. – 457 с.

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КИТАЮ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ

Волковінська А.І., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
nastya.volkovinskaya@gmail.com

На сьогоднішній день українсько-китайське співробітництво є одним із важливих факторів розвитку економічного потенціалу України, оскільки Китай закріплює свою позицію лідера як на регіональному, так і на міжнародному, ринках та набуває позиції стратегічного партнеру України. Україна в свою чергу, є другою найбільшою країною СНД і для Китаю виступає своєрідним плацдармом для економічної експансії на Захід. Сьогодні КНР входить у п'ятірку найбільших торгових партнерів нашої країни, займає третю позицію за обсягом експорту (1,58 млрд. дол. США у 2010 р.) та п'яту – за обсягом імпорту (1,32 млрд. дол. США). Отже, визначення перспектив подальшого розвитку українсько-китайських відносин є необхідною та важливою задачею для нашої держави.

Нового етапу набувають відносини між Україною та Китаєм у сфері інвестиційного співробітництва, прикладом чого може служити візит голови КНР до України у червні 2011 року, у результаті якого були укладені двосторонні контакти на суму 3,5 млрд. дол. США, була надана безоплатна допомога Києву у розмірі 12,5 млн. дол. США та підписані меморандуми про співпрацю з боку Міністерства економіки обох країн та енергетичних відомств. Окрім того, було вирішено проводити двосторонній Шанхайський інвестиційний саміт за участю впливових членів уряду та лідерів бізнесу з метою сприяння залученню інвестицій.[1]

Основним пріоритетним напрямком для інвестування зараз виступає розбудова та реконструкція транспортної та логістичної інфраструктури, в тому числі[2]: участь КНР у реалізації програми будівництва автошляхів та прив'язці до міжнародних транспортних коридорів; впровадження програми реконструкції головних регіональних українських аеропортів; модернізація залізничних шляхів України в рамках міжнародних коридорів; інвестування проектів щодо пошуку, розвідки родовищ нафти і газу на континентальному шельфі та морської зони України.

Для КНР найбільш пріоритетними галузями для вкладання інвестицій є машинобудування, сільське господарство та енергетика. Для підвищення зацікавленості китайських інвесторів було започатковано кілька спільних проектів між країнами, таких як: модернізація української газотранспортної системи; реконструкція і модернізація українських шахт; реконструкція одеського морського торговельного порту та будівництво нових причалів і терміналів; модернізація та оновлення рухомого складу української залізниці та ін.

Китайські держкомпанії націлені інвестувати у ці проекти, але вимагають надання державних гарантій під повернення відповідних кредитів, оскільки вважають, що стратегічні партнери мають бути готові до відповідного масштабу відповідальності.[3] В Україні, в свою чергу, створюється сприятливе правове поле для здійснення інвестиційної діяльності, у тому числі закріплення основних гарантій іноземним інвесторам. Важливими аспектами інвестиційної привабливості України є вигідне географічне положення, розвинена транспортна інфраструктура, місткий внутрішній споживчий ринок, доступ до ринків країн ЄС та СНД, висококваліфіковані трудові ресурси та наявність податкових та митних пільг.

Для отримання значних інвестицій з Китаю на реалізацію інфраструктурних та інших проектів перш за все необхідні такі передумови як внутрішня політична стабільність; підготовка інвестиційних проектів за умовами світових стандартів або стандартів КНР; налагодження особистих зв'язків між керівниками країни та лідерами КНР; надання державних гарантій та ін.

Але варто зазначити, що незважаючи на значні перспективи у розвитку співробітництва, китайські ділові круги на сьогоднішній день ще не достатньо знайомі з українським бізнес-середовищем для вкладання масштабних інвестицій. Окрім того, спільні угоди та проекти є безперечно вигідними для Китаю, а для України вони можуть бути вигідними лише за умов їх вдалої реалізації. Тому нема гарантії, що Україна не зазнає збитків від активного проникнення Китаю на український ринок.

Отже, українсько-китайське співробітництво має значний потенціал розвитку, враховуючи те, що Китай має найбільший у світі золотовалютний резерв (понад 2 трлн. дол. США) та очевидну зацікавленість урядів обох країн у співробітництві. Таким чином, Україна повинна докласти зусилля до розвитку українсько-китайських відносин та поглиблення співробітництва, оскільки це має принести плідні результати для обох сторін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Итоги визита главы КНР: начало большой дружбы: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.china-ukraine.org/ru/publications/380.html/.
2. Украина – Китай: перезагрузка: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.china-ukraine.org/ru/publications/175.html/.
3. Китай збільшує економічну міць: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.finance.ua/ua/-/2/0/all/2009/12/24/182239/.

ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Воржакова Ю. П., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», JuliyaV@meta.ua

Науково-технічне співробітництво є одним з видів зовнішньоекономічної діяльності, коли дві самостійні сторони об'єднують на платній основі свої науково-дослідницькі, проектно-конструкторські та інформаційні ресурси з метою одержання наукових та технічних результатів. Воно сприяє прискоренню науково-технічного прогресу і впровадженню інновацій у виробництво [1].

Використання науково-технічного співробітництва передбачає взаємодію з іншими фірмами по вивченню і впровадженню передового досвіду; розробку планів співробітництва; організацію переговорів; збір та накопичення інформації з світового досвіду; підбір спеціалістів для відрядження за кордон; планування і контроль за експортним виробництвом, а також статистичну звітність [3].

Питання співпраці у науково-технічній сфері знаходять відображення у дослідженнях Т. П. Ашон, Ю.М.Бажала, І.О.Булкіна, А.С.Гальчинського, М.С.Данька, В.А.Денисюка, С.М.Кацури, О.О.Лапко, Ю.В.Макогона, Б.А.Малицького, О.С.Олійника, В.П.Соловйова, Т.І.Щедріної, Я.С.Яцківа та ін.

Упровадження інноваційних технологій в процес виробництва є актуальним для всіх галузей економіки. Зокрема, за останні роки підготовка та виробництво друкованих засобів інформації зазнали і продовжують зазнавати значних змін.

Науково-технічне співробітництво є ефективним засобом у розвитку поліграфічних підприємств, який насамперед залежить від їх технічної оснащеності.

Найбільш раціональними й ефективними формами цього співробітництва є:

° створення спільних науково-дослідних центрів, бюро, лабораторій для використання новітніх науково-технічних ідей, конструювання, маркетингових досліджень і техніко-економічних розрахунків;

° спільні експерименти в області вдосконалення діючої техніки і технології з метою поліпшення техніко-економічних показників роботи фірми;

° спільні дослідження та вивчення закордонного досвіду в області організації виробництва і праці;

° поточна координація та консультації з питань науково-технічної політики;

° організація підготовки кваліфікованого дослідницького персоналу [2].

Проблемою більшості сучасних поліграфічних підприємств є те, що вони не використовують науково-технічне співробітництво у своїй діяльності. Переважно, це середні та малі підприємства, які у своїй діяльності керуються принципами економії, та використовують загальновідомі технології, що значно знижує їх конкурентоспроможність. Вони виробляють друковану продукцію на технічно застарілому поліграфічному обладнані (переважно це імпортне обладнання, зношене на 90 відсотків), а також мають брак обігових коштів на придбання нового поліграфічного устаткування та сучасних матеріалів.

Великі підприємства поліграфічної галузі приділяють велике значення науково-технічному співробітництву, і на противагу малим та середнім підприємствам, постійно застосовують нові технології у виготовленні друкованої продукції. Це дає їм змогу не лише економити на використанні матеріалів, виготовляти поліпшену продукцію, але й забезпечити високий рівень конкурентоспроможності.

З 2001 року в нашій державі працює ВАТ «Український науково-дослідний інститут спеціальних видів друку», – єдиний в Україні дослідний центр, який розробляє комплексні науково-технічні програми щодо створення устаткування, друкарських фарб та технологій для поліграфічного оформлення різноманітних за характеристиками матеріалів та об'ємних виробів.

Можна виділити наступні аспекти впливу науково-технічного співробітництва на підприємства поліграфічної галузі:

1.) витіснення застарілих та малоефективних технологій;
2.) застосування сучасних високоефективних технологій;
3.) виготовлення нових видів поліграфічної продукції;
4.) зменшення витрат на виготовлення продукції.

Таким чином, на сьогодні пріоритетним напрямом галузевої науково-технічної політики визнано технічне переоснащення підприємств на основі створення і впровадження сучасного високопродуктивного устаткування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 29, ст. 377 // Урядовий кур'єр. – 2004.
2. Дахно І. І. Міжнародне економічне право: Курс лекцій. — 2-ге вид., стереотип. — К.: МАУП, 2003. — с. 151.
3. Небава М.І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства / М.І. Небава, О. О. Адлер, В. О. Козловський, О.Й. Лесько, Ю.В. Мокіна. – Вінниця: Вид-во ВНТУ, 2010. – с. 194-202.

ЗАСАДИ ДИНАМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАГРОЗ ПРІОРИТЕТАМ ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: СВІТОВИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Гавриш О. А., професор, д.т.н., dekan_fmm@kpi.ua
Войтко С. В., доцент, к.е.н., s.voytko@kpi.ua
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

1. Існуючи підходи до визначення рівня загроз економічному виміру сталому розвитку розкривають, як правило, статику процесу [1]. Науковою проблемою є врахування динамічних аспектів зміни рівня економічних загроз впродовж значних відтинків часу з врахуванням впливу факторів регіонального, державного, світового рівнів. Відповідно, актуальними є теоретичні, методологічні та науково-практичні аспекти моделювання економічного виміру сталого розвитку областей та регіонів України, окремих країн з урахуванням загроз.

2. Основним завданням динамічного аналізу є: узагальнення теоретичних положень щодо сутності понять «загроза», «пріоритет безпеки», «пріоритет сталого розвитку», «джерело загрози»; розробка інструментарію визначення рівня загроз для економічного виміру сталого розвитку; створення алгоритму проведення розрахунків і моделювання рівня загроз за наборами даних економічного виміру; розробка рекомендації для прийняття управлінських рішень на державному та регіональному рівнях на основі отриманих значень рівня загроз.

3. Реалізація основних положень сталого розвитку окрім класичних елементів потребує й врахування рівня загроз за основними його елементами. У науковій літературі існує значна кількість підходів до розуміння поняття «загрози». Це пов'язано із тим, що це поняття використовується у різних наукових дисциплінах, що детермінує його дещо різний зміст у різних трактуваннях. Нами за нульовий рівень загрози приймається нульова довжина вектору, який формується як різниця між «ідеальним» вектором та реальним. Реальний вектор обраховується для адміністративно-територіальної одиниці на основі прийнятої методики за відповідними наборами даних. Під «ідеальним» розуміємо такий вектор, що сформований з найкращих значень для кожного індикатора економічного виміру, який використовується при визначенні рівня загрози.

4. За рівень загрози, що становить одиницю приймаємо максимально можливу довжину вектору у обраній системі координат. Отже, довжина вектору є нормована у діапазоні від 0 до 1 і визначається різницею між точкою, що відповідає найкращим значенням обраних індикаторів для певної загрози і точкою, з показниками індикаторів, що відповідають існуючому стану об'єкту (адміністративно-територіальної одиниці), для якого визначається загроза. Таким чином будь-які відхилення є певною загрозою, а довжина вектору показує рівень цієї загрози.

5. Динамічна складова дослідження полягає в аналізі зміни величини та напряму вектора загрози за певний період часу, як правило, за рік. Тобто модель реалізується на обчисленні показників річної звітності (макроекономічних та інших) за визначеною методикою. Запропонований інструментарій аналізу рівня загрози економічному виміру сталого розвитку для адміністративно-територіальної одиниці та країн на основі наборів статистичних даних з використанням векторного представлення, що надає змогу визначити рівні загрози як різницю між ідеальним вектором і фактичним (реальним) для тієї чи іншої адміністративно-територіальної одиниці у просторі координат нормованих величин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнар. рада з науки (ICSU) [наук. кер. М. З. Згуровський]. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – Ч. 2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз – 2010. – 220 с.

ВІТРОВА ЕНЕРГЕТИКА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Гаркушин О.О., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», garkushyn@bigmir.net

Енергію вітру відносять до відновлюваних видів енергії, так як вона є наслідком діяльності сонця. Це одне з найдешевших джерел відновлюваної енергії. Вона конкурує з новими екологічно чистими вугільними електростанціями і дешевше, ніж атомна енергія . Вартість вітрової енергії залежить від багатьох факторів. Вітроенергетика являється бурхливо розвиваючою галуззю в багатьох країнах світу. Такі країни як Данія, Ірландія, Португалія, Іспанія та Германія особливо інтенсивно розвивають цю галузь. Україна також відноситься до цих країн. В умовах великої залежності України від закордонних постачань енергоносіїв, проблем вітчизняної теплової і атомної енергетики, використання енергії вітру постає для країни особливо актуально. На думку експертів, вітроенергетика є одним із найперспективніших напрямків розвитку української енергетики. Для цього в Україні є всі необхідні умови. З одного боку, це досить значний вітровий потенціал, що, за оцінками спеціалістів, складає понад 500 млрд. кВт×год. на рік. З іншого боку, це наявність науково-виробничого потенціалу для виробництва вітроагрегатів. Вченими підраховано, що є можливість збудувати в різних регіонах України ВЕС потужністю понад 16000 МВт, що допоможе покрити 20—30% загального обсягу електроенергії, яка споживається в країні.

Енергія вітру розподілена на території України нерівномірно. На півдні країни вітропотенціал значно вище, ніж на півночі. На суші, найбільш сприятливими з точки зору використання енергії вітру є Крим, Карпати (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, західна частина Чернівецької області), узбережжя Чорного та Азовського морів, (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька і Донецька області), а також Луганська область. Площі територій, придатних для спорудження вітроенергетичних об'єктів оцінюються в 8 - 9 тис. км кв.

Найбільш перспективними для будівництва вітрових електростанцій (ВЕС) є прибережні та внутрішні акваторії України. З урахуванням можливих обсягів інвестицій загальну потужність ВЕС, споруджених у перспективних районах до 2020 року, можна оцінити в 16000 МВт із можливим річним обсягом виробництва енергії близько 32 млрд кВт.год / рік, що становить 18% від загального обсягу сучасного виробництва електроенергії в Україну або близько 11% з урахуванням прогнозу Міністерства економіки України зі зростання споживання і генерації електроенергії на 2020 рік.

Слід зауважити, що на початковій стадії виробництва енергії (тобто при монтажі обладнання) питомі витрати на кВт вітрової енергії та паливної енергії не мають значних відмінностей. Однак є три обставини, що говорять на користь вітроенергетики:

- експлуатаційні витрати на виробництво вітроенергії істотно нижче;
- вплив на навколишнє середовище теплової енергетики незрівнянно вище, ніж вітрової - в цьому сенсі їх навіть не можна порівнювати;
- з урахуванням постійного вдосконалення технологій можна прогнозувати, що в найближчі десять-п'ятнадцять років енергія вітру буде значно дешевше традиційної енергії.

Вважається, що традиційні енергетичні підприємства виробляють енергію за відносно невисокою ціною, що становить близько 2-4 центів за кВт * год. Але ця ціна лише при поверхневому погляді здається низькою, тому що в ній не враховуються численні складові непрямих витрат виробництва. Слід прийняти також до уваги, що понад 80% обладнання на ТЕС, ГЕС і АЕС вичерпало свій виробничий ресурс ще в 70-х роках минулого століття і потребує негайної заміни або реконструкції.

В останній час в світовій вітроенергетиці стрімко розвивається новий напрямок: застосування вітроустановок різноманітної потужності в місцевих умовах (на будинках, вулицях, автомобільних зупинках, в парках і зонах відпочинку) і на промислових підприємствах. Цей новий клас вітроагрегатів отримав назву «місцеві (urban) вітроустановки». Місцеві вітроустановки виробляють електроенергію безпосередньо біля об’єктів електроспоживання, цим самим виключаючи втрати при передачі на відстань.

Ще декілька років тому вітроустановки мегаватного класу застосовувались тільки для роботи в централізованих енергосистемах, в основному, в складі вітрових електростанцій. Сьогодні їх застосовують для електрозабезпечення окремих об’єктів – промислових підприємств, спортивних, торгівельних і розважальних комплексів, житлових селищ, і розташовують на території цих об’єктів електроспоживання. Основною особливістю таких вітроагрегатів є можливість працювати в складі автономних систем разом з батареєю акумуляторів і забезпечувати електрозабезпечення об’єктів по локальній мережі, не зв’язаною з централізованою енергосистемою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кудря С.О., Щокін А.Р. Альтернативна енергетика як додаток до традиційної енергетики паливно-енергетичного комплексу України // Теплова енергетика – нові виклики часу / Під заг.ред. П.Омельяновського, Й.Мисака. – Львів: Українські технології, 2009. – С. 413.
2. Енергоефективність та поновлювані джерела енергії / Під заг. ред. А. К. Шидловського. К.: Українські енциклопедичні знання, 2007. С. 228

ВІДСУТНІСТЬ МЕТИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИЗВОДИТЬ ДО ВІДСУТНОСТІ РЕЗУЛЬТАТУ

Герасимчук В.Г., д. е. н., професор
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
gerasymchuk.vh@i.ua, gerasimchuk@kpi.ua

1. **Історію творять особистості.** Успіх, перемогу забезпечує лідер зі своєю командою. Взірцем є – Лі Куан Ю (Сінгапур). Чому Лі Куан Ю? А це – класичний приклад того, якщо є стратег, є стратегія, є результат, є успіх. Дещо про Сінгапур: площа (692,7 кв. км) в 1,3 рази менша за територію м. Києва; населення – 4,4 млн. чол.; ВВП (ПКС) на душу населення, за даними МВФ на 2010р., у Сінгапурі склав 57 238 дол. США (3-е місце у світі), в Україні – 6 665 дол. США (100-е місце). Сінгапур ввозить все – водогінну воду і пісок для будівництва, нафту, газ, метал, деревину і т.д. З однієї з найменших за територією та найбідніших у світі країн Сінгапур перетворився в одну із найзаможніших держав, увійшовши до країн так званого «золотого мільярду». З «третього» світу держава перейшла у «перший». Офіційні мови: англійська, китайська, малайська, тамільська. Одна із ключових реформ у незалежному Сінгапурі торкнулася освітянської сфери. Викладання в університетах – англійською. Якщо на початку реформ студентів із Сінгапуру направляли в кращі університету світу, нині – іноземці їдуть навчатися до Сінгапуру. Лі Куан Ю – лідер, який на маленькому острові створив велику державу, свого часу закінчив Кембридж з «подвійною відзнакою». Отримав він два «червоних дипломи» – із права та економіки. У результаті реформ Сінгапур став країною електроніки і точного приладобудування, виробництва оптичних інструментів та лінз, літакобудування і бурових платформ для нафто - й газовидобутку, комп'ютерної техніки та кораблебудування, металургії та нафтохімії [1].

Що стосується України, то на порозі своєї незалежності вона мала найкращі стартові умови серед республік СРСР, а розпорядитися ними так і не змогла.

2**. Мораль і економіка.** За даними Державної митної служби, 74% ліків, імпортованих в Україну з Білорусі, продаються посередницькими компаніями, зареєстрованими у Новій Зеландії, США, Ізраїлі. Наприклад, препарат для лікування ішемічного інсульту «Перегин», коштує у білоруських аптеках за українським курсом 10,88 грн. за упаковку, а в Україну постачається офшорами за 111 грн. У 10 раз дорожче! Прославляти, що в Україні у 2010 р. зареєстровано 7311 гривневих мільйонерів (на 1156 більше, ніж у 2009 р.) на тлі низької якості життя більшості громадян (індекс нерівності) – це не шлях до єднання. Зруйнована система цінностей, пов'язаних з повагою до людини праці, до робітника, фермера, інженера, освітянина, науковця.

3. **Стратегія.** В Україні час від часу проголошуються «наміри», «кроки», «прориви» і т.п. Чергове гасло: до 2020р. Україна має увійти до «двадцятки» найпотужніших економік світу. З 40-го місця (рік тому – 33-є) за рівнем ВВП потрібно «перескочити» 20 країн: Грецію, Швейцарію, Гонконг, Австрію, Венесуелу, Швецію, Філіппіни, Нігерію, Бельгію, Малайзію, Колумбію, Пакистан, Єгипет, ПАР, Таїланд, Саудівську Аравію, Аргентину, Нідерланди, Польщу. Яким чином? Є стратегія? Адже, стратегія – це план дій для досягнення довгострокових цілей: *" Хто? Що? Де? З чиєю допомогою? Чому і з якою метою? Яким чином? Коли?".* Навіть якщо і є Прогнозні (2020р.) значення індикаторів Європейського інноваційного табло для України, то вони існують лише на папері [2, с. 183-184]. Без обґрунтування.

Потрібно врешті-решт визначитися у своїй, українській моделі розвитку, а далі вже вести мову про конвергенцію моделей України і ЄС. Ліберальна чи неоліберальна модель економічного розвитку виправдана, коли в державі діють закони. У демократичному суспільстві усі гілки влади мають його «зцементовувати», а не деморалізовувати. Один із принципів організованості – відповідальність, а не повна безвідповідальність в. о. (виконуючих обов'язки). Процес реалізації «стратегії конкурентних переваг» потрібно організовувати, координувати, мотивувати, аналізувати, контролювати, оцінювати. Тобто, даним процесом потрібно по-справжньому керувати в державі [3].

4. **Ринок (експорт/імпорт).** Світу проповідується не «філософія мозку», навіть, не «філософія споживання», а «філософія споживацтва». Якщо до 2005р. торговельне сальдо було зі знаком «+», то за останні сім років імпорт активно витісняє звідусіль вітчизняного товаровиробника. Держава повинна мати довгострокову програму дій щодо стратегічного партнерства (ЄС/Росія, США, країни-сусіди (!), традиційні партнери, ЦЄІ, ОЧЕС). Чи дійсно фінансово-економічна криза світова? Чому вона оминула країни БРІКС, чимало країн Азії, Латинської Америки? Чому рівень інфляції в Швейцарії складає 0%, Норвегії – 0,3%? Чому ми імпортуємо від принизливого «Second Hand» до картоплі, гречки, мобільних телефонів, літаків і т.д. Експортуємо: чавун і сталь (низькоякісні), зерно і олію, міндобрива і деревину, тобто, не те, що створено мозком людини-творця, а те, що дала нам матінка-природа. Енергомісткість, матеріаломісткість, трудомісткість вітчизняної продукції у 8-9 раз перевищують світові норми.

5. **НТП – Інновації**. З середини XIX ст. до 90-х років XX ст. науково-технічний прогрес (НТП) сприяв становленню Донбасу, будівництву мережі залізниць і Дніпрогесу, розвитку машинобудування і приладобудування, електрозварювання, космічної галузі. Нині «стратегії інноваційного розвитку» супроводжуються занепадом інноваційності практично у всіх сферах, насамперед, у реальному секторі економіки. Чи влаштовує нас якість освіти в Україні? Чи входять українські університети до

когорти кращих у світі? Академічна, вузівська, галузева, заводська наука скотилися донизу. Варто нагадати, що видатки держбюджету на наукові дослідження і розробки з 2,3% ВВП у 1990р. впали до 0,34% ВВП у кризовому 1998р. Надалі видатки на науку дещо зросли і сягнули майже 0,5% ВВП. Держбюджетом 2012р. «увага до науки» оцінюється 0,31% ВВП, що є своєрідним "рекордом" за двадцять років незалежності. Якщо у 1990р. в науковій сфері України працювало 494 тис. чол., то через десять років їх чисельність скоротилася до 180 тис. Сьогодні науковців залишилося близько 150 тис. Скорочення упродовж 1991-2011рр. кількості наукових працівників утричі поставило на грань загибелі низку всесвітньо відомих дослідницьких шкіл. Серед причин: відсутність замовлень, ринку споживача новацій, отже, фінансування. Критичне недофінансування наукової та науково-технічної діяльності призвело до того, що наука стала відігравати скоріше соціокультурну, а не економічну функцію в державі. Бюджетне фінансування, податкове стимулювання, кредитна підтримка, інші заходи з боку держави, а також зміна ставлення бізнесу до інновацій, посилення державно-приватного партнерства в рамках Національної інноваційної системи має сприяти суттєвому зміцненню економічного потенціалу держави на світовій арені.

6. **Індустрія.** Криза 2008-2009рр. продемонструвала структурну відсталість української економіки, її неготовність до різких коливань попиту і загострення конкуренції на сировинних ринках. Падіння обсягу промислового виробництва у 2009р. досягло 21,9%. Його рівень повернувся на відмітку 2003-2004рр. Чи визначені пріоритети розвитку промисловості? На папері визначені. Базовими галузями економіки, в яких реалізуються інвестиційні та інноваційні проекти, оголошені: паливно-енергетичний, агропромисловий, житлово-комунальний, машинобудівний комплекси, а також транспортна інфраструктура. Пріоритетами розвитку базових галузей економіки, в яких реалізуються інвестиційні та інноваційні проекти, є: розвиток енергетичної інфраструктури, насамперед, газотранспортної системи, атомного та ракетно-космічного машинобудування, авіа - і суднобудування; видобування нафти, газу та вугілля; виробництво, перероблення та зберігання сільськогосподарської продукції; будівництво і реконструкція автомобільних доріг загальнодержавного значення (в межах міжнародних транспортних коридорів); реконструкція систем тепло - і водопостачання; будівництво житла; виробництво альтернативних джерел енергії, сільськогосподарської техніки, вантажно-підіймальної та дорожньої техніки, нафтогазопромислового, гірничошахтного і гірничорудного обладнання та бурового інструменту.

Пріоритети черговий раз встановлено. А хто організовуватиме процес реалізації зазначених намірів? У переліку міністерств та відомств після останніх реорганізацій владних структур щезло … Міністерство промислової політики (!?). Його правонаступником стало Державне агентство з управління державними корпоративними правами і майном. Це характеризує ставлення держави до сфери матеріального виробництва. Наведемо назви міністерств, відповідальних за промисловий розвиток у країнах, що визначають економічний розвиток світового господарства. В Росії – це міністерство промисловості і торгівлі; Казахстані – міністерство індустрії та нових технологій; Великій Британії – міністерство бізнесу, інновацій та професійної освіти; Німеччині – міністерство економіки і технологій; Франції – міністерство економіки, фінансів і промисловості; Японії – міністерство економіки і промисловості; Бразилії – міністерство розвитку, промисловості та зовнішньої торгівлі; Мексиці – міністерство торгівлі та промислового розвитку; Ізраїлі – міністерство економічної стратегії, міністерство промисловості, торгівлі та зайнятості, міністерство стратегічного планування і т.д.

Іноземний капітал з 125 країн світу в Україні спрямовується у фінансову сферу, операції з нерухомістю, оренду, інжиніринг, торгівлю, ремонт автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку, а на завершення… в металургійну, хімічну та нафтохімічну промисловість (!?), тільки не у високотехнологічні, наукомісткі виробництва.

7. **Що робити?** В Україні достатньо розумних людей, науковців і практиків, щоб сформулювати виважену «стратегію конкурентних переваг». Як висловився один із відомих державних лідерів (В.В.Путін): «Везет тем, кто везет! Работать надо!». Додамо: усім і кожному з нас!

ЛІТЕРАТУРА

1. Із третього світу в перший. Сінгапурська історія: 1965-2000. Мемуари Лі Куан Ю. Том 2 / Пер. з англ. К. Сисоєва. – К.: Видавництво Олексія Капусти – 2011. – 684 с.

2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів /Авт.-упоряд.: Г.О. Андрощук, І.Б. Жиляєв, Б.Г.Чижевський, М.М.Шевченко. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

3. Азаров Н.Я., Ярошенко Ф.А., Бушуев С.Д. Инновационные механизмы управления программами развития. – К.: «Саммит – Книга», 2011. – 528 с.

ДИВЕРСИФІКАЦІЙНІ НАПРЯМИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЕНЕРГЕТИЧНИМИ ТНК

Головата Є. О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
liza_golovata@bigmir.net

В умовах глобалізації світової економіки, а також з огляду на обмеженість і нерівномірність розміщення енергетичних ресурсів, співробітництво у нафтогазовій сфері піднімається до рівня найбільш важливих завдань на міжнародному рівні, оскільки вимагає ефективної координації дій з боку всіх сторін: постачальників, транзитерів і споживачів. Водночас глобалізація світової економіки переносить енергетичну безпеку з національного на міжнародний рівень.

В Україні проблеми такого співробітництва актуалізуються через високу залежність її економіки від поставок енергетичних ТНК, насамперед російських, що призводить не лише до економічних втрат, проблем із енергетичною безпекою, а й у цілому до руйнування позитивного іміджу країни як надійного партнера у зовнішньоекономічній діяльності.

Нафтогазова промисловість формує восьму частину валового внутрішнього продукту України та забезпечує десяту частину надходжень до Державного бюджету.[1] Проте, сучасний стан газового сектору України характеризується високою залежністю від імпорту природного газу, ускладненою відсутністю можливостей диверсифікації поставок, монополізмом на внутрішньому ринку, несприятливою ціновою політикою і низьким рівнем інвестицій в розвиток нафтогазової галузі.[2]

Проблема диверсифікації джерел видобутку та шляхів постачання вимагає поглиблення співробітництва із західними енергетичними ТНК. Яскравим прикладом активізації такої співпраці є договір про спільну діяльність у сфері видобутку вуглеводнів в Україні між ДК «Укргазвидобування» і Shell, а саме в Дніпровсько-Донецькому басейні, який забезпечує понад 80% загального видобутку вуглеводнів в Україні. Згідно затвердженої робочої програми, основний обсяг робіт буде здійснюватися на найбільш перспективних структурах Дніпровсько-Донецького бассейну: Шебелинському и Західно-Шебелинському ліцензійних площах, прогнозна ресурсна база яких складає понад 400 млрд. м^3 газу. У 2010 р. видобуток газу в Україні склав 20,5 млрд м^3, нафти - 3,3 млн.т. У 2008 році доведені запаси природного газу становили 0,98 трлн. м^3, нафти – 116 млн т. Потенційні ресурси природного газу становлять 5,4 трлн. м^3, нафти – 850 млн т.

Перший договір між «Укргазвидобування» и компанією Shell був підписаний в 2006 році і передбачав розробку восьми нафтогазоносних ліцензійних площ в Дніпровсько-Донецькому басейні. В його рамках були успішно проведені сейсмічні дослідження. Надалі необхідно здійснити геологорозвідку і власне видобуток. Частки «Шелл» та ДК «Укргазвидобування» згідно оновленого договору про спільну діяльність, підписаного 1 вересня 2011 р., становитимуть 50% кожна. Інвестиції Shell в даний проект складуть 800 млн. дол. (на початковому етапі геологорозвідки - 200 млн. дол., на наступному - 600 млн. дол.).

Співробітництво було розпочате з провідними іноземними компаніями – Shell, ExxonMobil, Chevron, Halliburton, Total, RWE, Eni и StatOil.

Необхідними умовами для інвестицій є прозорість, стабільність, прогнозованість, а також зрозумілість і спрощення законодавства особливо в питаннях ліцензування, оподаткування та оплат за право на розробку надр. Ефективна розвідка та розробка нафтогазових ресурсів на значних морських глибинах потребує вдосконалення Закону України “Про угоди про розподіл продукції” в такий спосіб, щоб інвестори були впевнені в захищеності своїх інвестицій впродовж усього терміну дії їх інвестиційних проектів.

Успішне розблокування нерозроблених ресурсів надасть можливість підвищити енергетичну незалежність України та забезпечити стабільний розвиток її енергетичного сектору. В умовах обмеженості фінансових, технічних і кадрових ресурсів українських компаній національні та міжнародні нафтогазові компанії мають співпрацювати в напрямі розробки складних покладів нафти і газу в Україні. Використання інвестицій та досвіду американських енергетичних компаній, залучення технічної допомоги США і найновіших технологій в нафтогазовій сфері сприятиме тому, що в майбутньому Україна може стати впливовим і надійних експортером нафти та газу до Європи. Отже, розробка та видобуток власних нафтогазових ресурсів для України - це економічна необхідність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національна акціонерна компанія “Нафтогаз України” [Електронний ресурс]: Офіційний сайт НАК “Нафтогаз України”. – Електрон. дан. – 2012 – Режим доступу: http://www.naftogaz.com/www/2/nakweb.nsf/0/3A25D65C2606A6C9C22570D800318869?OpenDocument.
2. Газові ринки ЄС і України [Електронний ресурс]: Журнал «Національна безпека і оборона». Центр соціологічних досліджень Разумкова. – Електрон. дан. – 2009 р. – с. 18 – Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/journal.php?y=2008&cat=122.
3. Розробка сланцевого газу в Україні: процес прискорить Shell?.. [Електронний ресурс]: Інформаційне агенство “УНІАН”. – Електрон. дан. – 2011 – Режим доступу: http://economics.unian.net/ukr/detail/101289.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ АВІАПЕРЕВІЗНИКІВ

Домашевська А. К., студентка, Черненко Н.О., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Alina24Mar@gmail.com

Сьогоднішній авіаційний ринокУкраїни знаходиться у стані розвитку. Привабливість туристичного сектору залежить від подання якості транспортного забезпечення. Україна має усі можливості для виходу на міжнародний ринок авіаперевезень і зайняти лідируючі позиції.

Вітчизняний авіа ринок охоплює велику кількість суб'єктів різного рівня розвитку. До них відносять: підприємства повітряного транспорту, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів, аерофотозйомку, сільськогосподарські роботи, а також аеропорти, аеродроми, аероклуби, майданчики для експлуатації повітряних суден, інші підприємства, установи і організації незалежно від форм власності, щозабезпечують роботу авіаційного транспорту [1].

Конкурентних переваг Україні надає вигідне географічне розташування, яке відкриває можливість збільшити пасажиропоток, тим самим, розширивши діяльність іноземних авіакомпаній за рахунок розташування міжнародних аеропортів в країні.

На ринку транспортних послуг України динаміка пасажирських авіаперевезень має найшвидші темпи зростання кількості перевезених пасажирів. Так, у 2010 році пассажиропоток на авіатранспорті збільшився на 34,6% у порівнянні з 2008 роком[2].

За останні роки український авіаринок відзначився швидким зростанням авіаперевезень. Це можна ототожнити з покращенням матеріального стану українців. Про це свідчить привабливе співвідношення ціни та комфорту авіаперевізника у порівнянні з альтернативними видами транспорту, зросла кількість ділових перевезень, за рахунок надійності транспортного сполучення, відбулося збільшення внутрішніх рейсів, розширення міжнародних сполучень.

На це вплинули, такі фактори конкурентної боротьби, як: ринковий, споживчий, економічний, організаційний, виробничий.

Передові позиції ринку авіаперевезень займають лідируючі компанії: «АероСвіт», «Міжнародні авіалінії України», «Дніпроавіа», «Донбасаеро», «Українсько-Середземноморські авіалінії».

90% усіх пасажирських перевезень по міжнародним авіасполученням припадає на цю п'ятірку-лідерів. Угода між україною та ЄС, яка вступила в дію з 01.12.2005, дає офіційний дозвіл європейським авіалініям виконувати авіасполучення між будь-якими країнами ЄС та Україною. Подальше формування проекту Єдине небо зможе витіснити українські авіакомпанії за рахунок жорсткої конкуренції у міжнародному просторі таких компаній, як KLM, BritishAirways, Lufthansa.

За таких умов на ринку можуть залишитись «АероСвіт»та «МАУ»адже вони входять до Міжнародної асоціації авіаперевізників (IATA) та Асоціації європейських авіаліній (AEA). Це свідчить про відповідність міжнародним стандартам якості послуг авіаперевезень та принципів функціонування авіакомпаній, що надає їм певні конкурентні переваги.

Споживчий фактор домінуючих компаній йде не на користь «АероСвіт». Про це свідчить високий показник кількості загубленого багажу на 1000 пасажирів. Обсяги перевезень пасажирів «МАУ» станом на 2010 рік зросли на 48%, в свою чергу цей показник на 9,5% вищий за середню завантаженість літаків.

Контрольний пакет акцій «МАУ» (майже 62%) належить Фонду держмайна України, у той час як у компанії «Аеросвіт» найбільший акціонер – нідерландська інвестиційна група «Gilward Investments», що має 38% акцій, а Фонду держмайна України належить лише 23% акцій компанії [2].

Зацікавленість інвесторів припадає на «Аеросвіт». Без фінансової підтримки з боку держави виникає потреба у придбанні нових літаків та поновленні основних засобів авіакомпаній.

Парк літаків «МАУ» на сьогоднішній день випереджає «Аеросвіт», маючи середньомагістральних літаків 18, «Аеросвіт»-13 (Boeing 737-200, Boeing 737-300, Boeing 737-400, Boeing 737-500). Кількість далеко магістральних літаків: (Boeing 767-300ER) у «МАУ»-3,а у «Аеросвіта»-0.

Значних збитків завдають low-cost компанії (WizzAir, AirArabia).Вони продають білети за досить низькою ціною. Вони отримують прибуток за рахунок зниження логістичних витрат.

Отже, для завоювання конкурентних переваг необхідно розширити систему бонусних програм, перейнявши досвід у low-cost компаніях, які стають все більш популярними за рахунок системи знижок, оновлювати парк літаків, покращити рівень обслуговування клієнтів тим самим привабивши більшу завантаженість авіа перельотів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 20 лютого 2003 року № 545-IV//Відомості Верховної Ради.-2003.-№17, ст.140.
2. http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_30/Kravchuk.pdf

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Дудукало Г.О., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
dudukaloanna@gmail.com

Науково-технічне співробітництво є важливою складовою всього комплексу міжнародних економічних відносин. Темпи економічного зростання залежать від державної політики та співпраці України з міжнародними економічними та фінансовими організаціями, що є особливо актуальним на етапі виходу зі світової кризи.

Багаторічна співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями свідчить про необхідність формування нового підходу до розуміння ролі міжнародної допомоги та ресурсів міжнародних фінансових організацій як взаємодоповнюючих інструментів реалізації державної політики міжнародної інтеграції України, економічного розвитку, конкурентноздатності та забезпечення інтересів держави на зовнішньому ринку.

Сутність науково-технічних зв'язків повинна пояснюватися за допомогою декількох взаємозв'язаних понять, а саме: 1) міжнародна наукове і науково-технічне співробітництво; 2) міжнародний науково-технічний обмін; 3) міжнародний трансферт технологій.

Міжнародне науково-технічне співробітництво являє собою співпрацю у вигляді спільних програм науково-дослідницьких і проектно-конструкторських робіт шляхом об'єднання наукових, фінансових і матеріальних ресурсів, створення спільних науково-дослідницьких груп фахівців чи організацій. Таке співробітництво організацій і підприємств різних країн будується на основі спільних, заздалегідь визначених і погоджених намірів сторін, закріплених у відповідних договорах.

Особливої актуальності для України набуває проблема створення дієвих механізмів щодо підвищення міжнародної конкурентоспроможності машинобудівного комплексу. Протягом десятиліть українські підприємства були фактично відрізані від світового ринку. Тому їх вихід на європейський ринок має велике значення для отримання досвіду та практичних вмінь конкурувати з виробниками інших країн, розробляти та реалізовувати стратегію виробничо-комерційної діяльності, зорієнтованої на світову кон'юнктуру відповідних ринків. При цьому слід окремо вказати, що вміння успішно діяти на міжнародних ринках веде до підвищення рівня задоволення потреб національних споживачів [2].

Підвищення конкурентоспроможності є головним завданням кожного підприємства, що гарантує йому зміцнення власних позицій серед конкурентів, тому теоретичного і практичного значення набуває оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства. Це дасть змогу не тільки з'ясувати конкурентне місце, а й розробити науково обґрунтовану стратегію менеджменту, організаційно-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Для забезпечення конкурентноздатності і закріплення на ринку необхідно постійно працювати в напрямку забезпечення ефективного управління підприємством.

Співробітництво з міжнародними організаціями сприяє розширенню досвіду України, найбільш раціональними й ефективними формами є: 1) створення спільних науково-дослідних центрів, бюро, лабораторій для використання новітніх науково-технічних ідей, 2) конструювання маркетингових досліджень і техніко-економічних розрахунків; 3) спільні експерименти в області вдосконалення діючої техніки і технології з метою поліпшення техніко-економічних показників роботи фірми; спільні дослідження та вивчення закордонного досвіду в області організації виробництва і праці; 4) поточна координація та консультації з питань науково-технічної політики; 5) організація підготовки кваліфікованого дослідницького персоналу; 6) спільне використання споруд і обладнання.

Таким чином, сучасні міжнародні науково-технічні зв'язки є новим загальноцивілізаційним рівнем партнерства, яке охоплює спільну генерацію, обмін і використання нових знань і технологій. Складність проблеми машинобудівного комплексу України полягає у тому, що її необхідно інтенсивно розробляти і практично здійснювати за допомогою відповідної державної політики і запровадженням ефективних економічних стимулів активізації машинобудівного виробництва, також одним з актуальних питань є реалізація низки заходів щодо забезпечення експортного кредитування машинобудівної галузі [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями на 2009–2011 рр. [Електронний ресурс] // Офіційна Інтернет сторінка Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: http:// www.kmu.gov.ua/control/npd/list.
2. Ковбасюк Ю.В. Економічна політика співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями : автореф. дис. д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 "Механізми державного управління" / Ю.В. Ковбасюк. – К., 2005. – С. 36.
3. Петришин Н.Я. Система стратегічних показників діяльності машинобудівних підприємств //Регіональна економіка - 2008.-№4 - с.173 - 184.

ОЦІНКА СТУПЕНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ КОМП'ЮТЕРНОЮ ТЕХНІКОЮ КРАЇН G7, УКРАЇНИ ТА КРАЇН-СУСІДІВ

Жолдак Г.Ф., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», grisha.93@mail.ru

Одним із параметрів оцінки комп'ютеризованості тієї чи іншої країни є частота використання комп'ютерної техніки у різних установах, закладах. Тому ставимо за мету дослідження статистичної інформації щодо закупівель та впровадження комп'ютерної техніки у країнах «Великої сімки» та сусідів України за період до та після глобальної економічної кризи.

Результати наведені у табл. 1. Аналіз даних таблиці дозволив зробити наступні висновки.

На даному етапі розвитку людства рівень комп'ютеризованості дуже високий і має тенденцію до зростання. Країнами-гігантами у випуску та споживанні комп'ютерної техніки є США, Китай, Японія, Німеччина та Китай. Нажаль, Україна не входить навіть до ТОП 10 країн з використання комп'ютерної техніки. Зосередившись на країнах «Великої сімки» можемо зробити висновок, що починаючи з 2006 року кількість людей, які кожного дня використовують комп'ютер зросла в півтора рази. Відсоток підприємств, забезпечених ПК в країнах «Великої сімки» стрімко наближається до 100 %. Лідером є Великобританія, там цей показник дорівнює 99%. Що стосується України, то у цьому вона не так вже й далеко: 92 % підприємств мають комп'ютерну техніку, наші сусіди також не відстають Польща – 93 %, Російська Федерація – 97 %, а от Румунія відстає від своїх сусідів – 81 %.

Зі збільшенням попиту на товар збільшується і його пропозиція. Починаючи з 2006 року обсяги продажів почали зростати, а вже в 2008 – 2010 роках – призупинилися. Впродовж багатьох років спостерігалося зростання в споживанні інноваційних предметів та пристроїв. Великобританія спростувала цей стереотип, хоч вона на першому місці з країн «Великої сімки» по споживанню комп'ютерної техніки, але кількість проданих ПК в країні з 13,3 млн шт у 2008 році зменшилась до 13,1 млн шт у 2010 р., поясненням цьому є термін експлуатації комп'ютерної техніки. Збільшення можливостей веде до збільшення потреб.

Таблиця 1

Основні параметри забезпеченості комп'ютерною технікою окремих країн

Частота використання ПК				К-ть підпр. з ПК		Вартість ПК ($)		Продано ПК(млн. шт)		1 ПК працює (р.)	
Країна	% населення	Всього насел.	Використов.(чол./день)	2008	2010	2008	2010	2008	2010	2008	2010
Великобританія	70%	62026962	43418873	96%	99%	678	667	13,8	13,1	5	4
Німеччина	67%	81802257	54807512	96%	96%	700	650	12,8	13,3	5	4,5
Італія	49%	60340328	29566761	96%	97%	652	630	1,3	1,5	5	4
Російська Федерація	52%	141900000	73788000	92%	95%	625	610	3,2	3,82	6	5
Канада	51%	34349200	17518092	95%	97%	630	630	0,926	0,97	6	5
США	78%	309 469 203	241385978	98%	99%	580	615	17,32	19,2	6	4,5
Франція	62%	64716213	40124052	97%	98%	760	698	10,2	11,8	5	3
Японія	70%	127510000	89257000	98%	99%	600	612	11,1	12,3	5	3
Польща	45%	38167329	17175298	95%	93%	701	644	1,4	1,5	6	5
Румунія	24%	21462186	5150925	80%	81%	615	580	0,42	0,462	7	5
Україна	42%	45 962 900	19304418	89%	92%	733	655	0,758	0,832	7	5

Середня тривалість «життя» одного ПК в Україні у 2008 році приблизно дорівнювала 6 – 7 рокам, а вже в 2010 цей самий показник наблизився до 4 – 5 років, а кількість закупок ПК зростає, тобто можемо зробити висновок, що люди більше зношують техніку, застарілу/зношену – позбуваються і купляють нову. Візьмемо близьких сусідів України – Польщу, Російську Федерація, Румунію. Мінімальна заробітна плата у Польщі з 409 доларів США у 2008 зросла до 418 доларів в 2010, в той час як середня вартість ПК з 701 долару в 2008 впала до 644 у 2010. У Російській Федерації ситуація аналогічна мінімальна заробітна плата зросла вдвічі та у період з 2008 по 2010 роки вартість ПК також знизилась, хоч і не значною мірою. Трохи гірша ситуація у Румунії: мінімальна заробітна плата майже не зросла і станом на 2010 рік становить 184 долари, а вартість одного ПК знизилась з 615 доларів до 580 доларів за аналогічний період, але з іншої сторони в країнах-виробниках комп'ютерної техніки ціни не зменшуються. У США та Японії ціна за 2 роки в середньому зросла з 580 доларів до 615. Отже, зростання наших потреб обґрунтовано як ідеологічно, так і економічно. Звівши дані отримуємо цікавий результат. Порівнюючи 11 країн: «Велику сімку», Польщу, Румунію та Україну з'ясувалося, що на мінімальну заробітну плату забезпечити себе ПК можуть лише Японія (на одну особу 3 ПК), Франція (2 ПК на особу), США (майже 2 ПК на особу), Канада (на одну особу майже 3 ПК), Італія (1 ПК на особу), Німеччина (майже 4 ПК на особу) та Великобританія (2 ПК на особу). Інші країни на мінімальну заробітну плату не зможуть придбати жодного ПК, а це саме ми і наші сусіди – Україна, Польща, Румунія, Російська Федерація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
2. Офіційний сайт статистичної служби Європейського Союзу – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/

ДО ВИКОРИСТАННЯ ДИСПАРИТЕТУ ЦІН У СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Калапа Т.В., ст. викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kalapa@ukr.net

Ефективне виробництво промислової продукції значною мірою залежить від збалансованого розвитку галузей економіки. Виходячи із змін співвідношення попиту та пропозиції на товари, ціна має стимулювати розвиток одних галузей та уповільнити інших на засадах раціонального співвідношення між цінами і доходами партнерів. Процес ціноутворення в ринкових умовах формується вільно, але його значна трансформація певною мірою впливає на розвиток окремих галузей та підприємств.

До 1990 року суттєвого диспаритету цін на продукцію сільгосппідприємств і промислових галузей АПК не існувало. Тоді склався певний паритет цін між продукцією сільського господарства і переробних галузей та тих, які постачали їм матеріально-технічні ресурси. Але вже до 2000 року ціни на сільгосппродукцію зросли у 2,6 тис. рази, в той час як на промислову продукцію - 13,1 тис. разів. Диспаритет цін зменшив доходи аграрників й став довготерміновою проблемою відставання цін та доходів сільгоспвиробників від цін і доходів в цілому по економіці країни. Сума втрат сільського господарства від диспаритету цін у 2003 році становила 57,82 млрд. грн., 2006 – 139,86 млрд. грн., 2009 –388,08 млрд. грн.

Тривалий нееквівалентний обміном між сільським господарством й іншими галузями економіки став однією із причин зниження рентабельності і зростання збитковості сільгоспвиробників, що призвело до зупинки відтворення основних виробничих фондів та їх фізичного зменшення. Співвідношення індексів цін на машинотехнічну і сільськогосподарську продукцію у 2003 р. становило 0,9, 2006 – 1,024 а в 2009 р. – 1,064. Тобто, відбулося так зване розширення «ножиць» цін не на користь аграрного сектору.

Проведений аналіз диспаритету цін в Україні дозволяє зробити наступні висновки:

- встановлення цін на молоко залежить, у тому числі, від його якості;
- зміна ціни на молоко визначає цінові межі на молокопродукцію;
- ціни на молокопродукти залежать, також, від платоспроможного попиту;
- функціонування машинобудівних підприємств по забезпеченню молочної галузі технологічним обладнанням визначається ефективністю роботи їх користувачів.

Наявність диспаритету цін між закупівельною ціною молока у аграрному секторі молокопереробним підприємством і відпускними цінами молокопродуктів останнього не відповідає співвідношенню витрат суспільно-корисної праці, але визначає розміри прибутків, що отримує переробне підприємство та терміни окупності придбаних ним молокопереробних машин. В свою чергу, при зростанні рівня диспаритету, тобто при підвищені цін на молочні продукти зменшиться попит на останні, що призведе до: зменшення обсягів їх виробництва; ліквідації малорентабельного асортименту; закриття машинобудівних підприємств по виготовленню молокопереробних машин тощо.

Рівень диспаритету цін є показником ефективності функціонування молочної галузі, який обумовлює відповідну потребу у машинах для переробки молока, тобто він є впливовим чинником на розвиток машинобудівного підприємства. Тому при стратегічному плануванні машинобудівного підприємства доцільно використовувати показник рівня диспаритету цін, але таким чином, щоб він забезпечував досягнення цілей. Зокрема, для зменшення ризику виконання стратегічного плану пропонується використовувати коефіцієнт мінімізації диспаритету цін ($K_{мдц}$), тобто зменшити ціновий розрив або мінімізувати ефективність роботи переробного підприємства і його попит в машинах для переробки молока на перспективу.

$K_{мдц}$ = мінімальна відпускна ціна молокопродуктів / максимальна закупівельна ціна молока

Визначають коефіцієнт мінімізації диспаритету цін закупівельні ціни на молоко для переробки, які залежать від його якості, а це по Україні від 2,7 грн. до 4,5 грн. за кг. Так, як якість молока впливає на якість молокопродуктів, приймаємо максимальну ціну молока.

Ціни молокопродуктів визначаються, у тому числі, попитом, але у зв'язку із низьким платоспроможним попитом вибираємо мінімальну відпускну ціну на молокопродукти, чим і визначаємо коефіцієнт мінімізації диспаритету цін ($K_{мдц}$). Зокрема, перспективи розвитку машинобудівних підприємств вбачаються у комплексі із відродженням аграрного сектору та досягненням раціональної норми споживання молокопродуктів однією особою в Україні у середньому 31,7 кг на місяць (фактично 9,4 кг).

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Карпенко Ю. М., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
yuliya_km@ukr.net

В умовах світової економічної глобалізації становлення та розвиток інноваційної системи країни залежить не тільки від внутрішніх джерел фінансування, а й від тих фінансових ресурсів, які надходять із-за кордону, тобто від іноземних інвесторів.

Висока інвестиційна активність національних та міжнародних інвесторів – це невід'ємна умова розвитку економіки країни в умовах міжнародного науково-технічного співробітництва. Адже в сучасних умовах глобальної міжнародної конкуренції успіху досягають ті країни, які спроможні розвинути внутрішній потенціал інноваційно-технологічної модернізації економіки. Серед факторів, які сприяють вирішенню даної проблеми, особлива роль відводиться прямим іноземним інвестиціям. Інвестиції формують виробничий потенціал науково-технічної бази і визначають конкурентні позиції країни на світових ринках.

На сьогодні загальновідомо, що прямі іноземні інвестиції являють собою важливий ресурс функціонування й розвитку економік, особливо країн, що розвиваються, які не володіють достатніми обсягами власного капіталу. Світова практика показує, що іноземні інвестиції є не тільки джерелом фінансування виробництва, але і його нарощування на основі факторів інтенсифікації, модернізації, інновацій та підвищення ефективності використання ресурсів.

Крім цього залучення іноземних інвестицій може допомогти у підвищенні політичної довіри до країни, розширення політичних зв’язків, вирішенні соціальних і екологічних проблем і т.д.

Залучення прямих іноземних інвестицій має ряд переваг:

- зниження рівня залежності від імпорту;
- підвищення рівня зайнятості та кваліфікації робочої сили;
- збільшення рівня комплексного використання сировинних ресурсів;
- упровадження сучасних тенденцій, ноу-хау;
- стимулювання розвитку експортного потенціалу;
- поліпшення адаптації суб’єктів господарювання за умов конкурентного середовища;
- використання зарубіжного організаційного та управлінського досвіду;
- прискорення темпів структурної перебудови економіки та впровадження ринкових реформ;
- поліпшення платіжного балансу;
- створення стратегічних альянсів між країнами [3].

Можливими недоліками прямих іноземних інвестицій з погляду на економіку країни-об'єкта інвестування є:

- усунення з ринку вітчизняних виробників і постачальників;
- сувора експлуатація місцевих сировинних ресурсів;
- збільшення залежності країни від іноземного капіталу;
- постачання (збут) неякісних, недосконалих і морально застарілих ресурсів і активів;
- трансферт частини прибутків за кордон [3].

Іноземні інвестиції є провідником сучасних технологій виробництва та управління, своєрідною «перепусткою» на світові ринки товарів та капіталів, даючи змогу при цьому компенсувати дефіцит національних грошових коштів. Для країн, які розвиваються важливими є інвестиції, які б забезпечили ефективну інтеграцію національної економіки у світову завдяки виробничій та науково-технічній кооперації, сприяли забезпеченню потреб національної економіки у необхідній сировині та продукції, слугували джерелом капіталовкладень, стали чинником не тільки реконструкції і відновлення, але і створення нових виробництв і підприємств, стимулювали розвиток економічно ефективних і конкурентоспроможних експортерів; сприяли поширенню інновацій, збільшенню продуктивності праці та підвищенню добробуту населення. Важливо залучати прямі іноземні інвестиції, які несуть із собою сучасні технології, „ноу-хау”, передові методи управління і маркетингу. Це зробить можливим випуск конкурентоспроможної продукції як за рівнем новизни і якістю вироблених товарів і послуг, так і за зниженням витрат їх виробництва [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Полковниченко С. О. Вплив прямих іноземних інвестицій на інноваційний розвиток економіки України / С. О. Полковниченко, Н. В. Аркадьєва // Науковий вісник Науковий вісник ЧДІЕУ. — 2011. — № 9. — С. 78-85.
2. Тесля С. М. Прямі іноземні інвестиції як економічна категорія, їх сутність та класифікація / С. М. Тесля // Науковий вісник НЛТУ України. — 2009. — № 19. — С. 131-138.
3. Федоренко В.Г. / Економічні та організаційно-правові аспекти іноземних інвестицій в Україні // В. Г. Федоренко, Т. О. Проценко, В. В. Солдатенко, Д. В. Степанов: монографія. — Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2004. — 398 с.

ЧОРНА МЕТАЛУРГІЯ УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ковальчук О.Г., студент
Кривда В.І., к.т.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

За минулий рік українським металургам вдалося в цілому втримати свої виробничі та експортні позиції і збільшити обсяги поставок на зовнішні ринки до 24, 138 млн. т. металопродукції, що на 1,7% більше у порівнянні з 2010 роком [1].

Однак IV квартал 2011 року показав, що вітчизняним виробникам продукції чорної металургії заспокоюватись рано. Ситуація на світовому ринку металопродукції розвивається з перемінним успіхом. Ближнєсхідний ринок на початку 2012 року переживає спад, у Східній Азії продовжується пауза у сегментах слябів та плоского прокату. Попит на конструкційну сталь у ЕС-27 залишається невисоким, що фахівці пояснюють тривалим і достатньо болючим похолоданням. Продовжують знижуватись ціни на металобрухт [2].

Особливе занепокоєння викликає ситуація у сталевому сегменті вітчизняного металоринку, де має місце як падіння виробництва, так і зниження цін на цей стратегічний продукт (табл.1).

Таблиця 1

Обсяги виробництва та індекси цін на сталь у IV кварталі 2011 року [3].

Найменування показників	IV квартал 2011 року		
	жовтень	листопад	грудень
Виробництво сталі, млн. т.	3,059	2,923	2,804
Індекс цін, % до попереднього періоду	98,3	95,9	98,3

Якщо прийняти, що середня ціна сталевих напівфабрикатів та конструкційної сталі у III кварталі 2011року складала на рівні $640 FOB, то тільки за листопад місяць минулого року країна втратить:

640*(3,059-2,923)*0,959=$83,4млн

За грудень втрати складуть:

640*(3,059-2,804)*0,959*0,983=$153,85 млн

Подальше падіння виробництва металопродукції може зумовлювати надзвичайно холодна погода та штормові вітри у деяких регіонах України, де будівельно-монтажні роботи практично призупинені. Така ситуація не може не позначитись на внутрішньому попиті на металопродукцію будівельного призначення, в першу чергу, арматури та конструкційну сталь.

Отже, вітчизняні топ-менеджери металургійної галузі разом з Кабінетом Міністрів повинні приймати невідкладні та дієві короткострокові заходи по запобіганню можливої другої хвилі системної економічної кризи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ2011/pr/ovp/ovp_u/ovp2011.html
2. Информация о ведущих отраслях реального сектора отечественной экономики Електронний ресурс] / горно-металлургический комплекс Украины, машиностроение, транспорт и строительство – Режим доступу: http://www.ugmk.info/art/mirovoj-rynok-stali-26-janvarja--3-fevralja-2012-g-/0.html
3. Информация о ведущих отраслях реального сектора отечественной экономики Електронний ресурс] / горно-металлургический комплекс Украины, машиностроение, транспорт и строительство – Режим доступу: http://www.ugmk.info/art/ukrainskij-jeksport-2011-metallurgi-derzhat-marku.html

ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Козик В.В., к.е.н, проф., Мирощенко Н.Ю, Паук О.Є.
Національний університет «Львівська політехніка», miroshenko_natal@mail.ru

Процес комерціалізації інноваційної продукції, одна з найбільш ризикових фаз інноваційного процесу, оскільки вона пов'язана із організацією виробництва інноваційної продукції та просуванням її на ринку. Організація виробництва інноваційної продукції супроводжується науково-технічною, конструкторською, технологічною підготовкою виробництва, налагодженням матеріально-технічного і транспортного забезпечення процесу виробництва тощо. У свою чергу, просування інноваційної продукції на ринку передбачає проведення маркетингових досліджень, реалізацію рекламних кампаній, формування мережі збуту продукції, створення сервісних і гарантійних представництв підприємства-виробника тощо. З метою отримання позитивних ефектів від комерціалізації інноваційної продукції підприємства-виробники повинні змушені постійно здійснювати моніторинг показників ефективності. Інформація про їхні значення, характер зміни необхідна для своєчасного формування і реалізації рішень, які дозволятимуть нейтралізувати дію факторів, які негативно впливають на комерціалізацію інноваційної продукції або пристосуватись до них. На сьогодні відсутні методи оцінювання ефективності комерціалізації інноваційної продукції. Існуючий методичний інструментарій, як правило, розроблено для оцінювання ефективності інноваційних проектів або інноваційної діяльності. Існують різні позиції щодо змісту і переліку показників, які характеризують ці об'єкти. Доцільно визнати, що серед цих показників є й такі, які відображають ефективність комерціалізації інноваційної продукції щоправда фрагментарно. На основі проведених досліджень пропонуємо комплекс показників для оцінювання ефективності комерціалізації інновацій: показники економічної ефективності комерціалізації інноваційної продукції, показники реалізації ринкових можливостей суб'єкта комерціалізації інноваційної продукції, показники, які характеризують набуття підприємствами порівняльних переваг під час комерціалізації інноваційної продукції, а також показники повноти і своєчасності реалізації плану комерціалізації інноваційної продукції. Кожна з виділених груп показників відображає лише певну сторону ефективності комерціалізації інноваційної продукції. Хоча, як показали експертні дослідження, порівняльна важливість кожної з групи показників різна. Так, 57 % респондентів переконані, що з чотирьох виділених груп найбільшу порівняльну важливість мають показників, які характеризують економічну ефективність комерціалізації інноваційної продукції. 19% опитаних стверджують, що серед виділених груп показників найбільш значущими є показники реалізації ринкових можливостей суб'єкта комерціалізації інноваційної продукції. 17% респондентів переконані, що серед виділених груп показників найбільш значущими є ті, що характеризують порівняльні переваги підприємства під час комерціалізації інноваційної продукції. Усі інші (7%) відзначили, що під час оцінювання ефективності комерціалізації інноваційної продукції в першу чергу необхідно керуватись показниками повноти і своєчасності реалізації плану комерціалізації інноваційної продукції. Незважаючи на висловлені позиції, респонденти погоджуються з тим, що врахування зміни значень показників у розрізі будь-якої з виділених груп може негативно позначитись на ефективності комерціалізації інновацій загалом. Так, незнання набутих підприємством порівняльних переваг під час комерціалізації інноваційної продукції, очевидно неминуче негативно позначиться на реалізації підприємством ринкових можливостей, а непоінформованість керівників підприємства про повноту і своєчасність реалізації плану комерціалізації інноваційної продукції, як показує практика, як правило, негативно позначається на показниках, що відображають економічну ефективність комерціалізації інноваційної продукції. З огляду на це, усестороннє оцінювання вказаного об'єкта у розрізі кожної з виділених груп необхідна для ідентифікування можливостей підвищення рівня ефективності комерціалізації інновацій на засадах факторного аналізу.

Практичне застосування запропонованого комплексу показників дозволить: ідентифікувати резерви підвищення ефективності комерціалізації інноваційної продукції; встановлювати пріоритети активізування креативно-управлінських ініціатив щодо реалізації проектів комерціалізації інноваційної продукції; давати оцінку явищам і тенденціям у внутрішньому і зовнішньому середовищах організації на предмет доцільності зміни стратегії і тактики комерціалізації інноваційної продукції; виявляти доцільність започаткування ліцензійної діяльності щодо передачі прав на виробництво і просування інноваційної продукції стороннім організаціям; обґрунтовувати часові параметри життєвого циклу інноваційної продукції тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку: Монографія / Базилевич В., Ільїн В. - К.: Знання, 2008. – 687 с.
2. Князь С.В. Трансферний потенціал інноваційного розвитку машинобудівних підприємств: [Монографія] / С.В.Князь // Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 332 с.
3. Науковий та інноваційний потенціал України у міжнародних статистичних порівняннях: Моногр. / Єгоров І.Ю., Жукович І.А., Рижкова Ю.О. – К. : ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2010. – 156 с.
4. Чухрай Н.І. Концепції формування ринку інновацій / Н.І. Чухрай // Вісник Національного університету "Львівська політехніка": Проблеми економіки та управління. – Львів. – 2001. – Випуск 425. – С.41 – 46.

РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

Козін-Піддубний В.М., студент, Гончар В.В., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», govlvi@mail.ru

Досягнути процвітання держави неможливо без тісної наукової і технологічної співпраці з іншими розвинутими країнами світу, тому стратегічною метою для держави має бути її залучення до міжнародних науково-технічних потоків, які дозволять модернізувати власне виробництво і таким чином забезпечити конкурентоспроможність основних галузей промисловості. Ступінь залучення країн до міжнародного поділу праці, положення у світовому співтоваристві, здатність успішно вирішувати різні соціально-економічні проблеми та й загальний рівень їхнього економічного розвитку обумовлені результатами сучасних наукових досягнень та розроблених технологій.

Міжнародне науково-технічне співробітництво (НТС) - це форма відносин, яка передбачає взаємодію фірм двох або кількох країн при проведенні науково-технічної діяльності. Найперспективнішою формою організації міжнародного НТС сьогодні є створення стратегічних альянсів між організаціями різних країн для спільного вирішення науково-технічних проблем [1, с.187]. Стратегією економічного та соціального розвитку будь-якої держави повинно бути передбачено, що визначальним пріоритетом державної політики є структурна перебудова промисловості; відповідний розвиток інноваційної моделі економічного зростання; а для України важливо утвердження держави як високотехнологічної держави. Вітчизняний стратегічний курс на інноваційний розвиток ґрунтується саме на таких складових, що дозволить підвищити конкурентоспроможність промисловості країни.

Характер національного науково-технічного розвитку у галузі приладобудування знаходиться в тісному взаємозв'язку з динамікою розвитку світового ринку технологій і обумовлюється наступними його особливостями [4]: 1) високотехнологічні галузі все більше впливають на розвиток національних економік, на зміцнення їх позицій в рамках світового господарства; 2) характер розвитку і потреби світового ринку технологій є основою процесів, що відбуваються у науково-технічній сфері, визначають напрями, динаміку та особливості її функціонування; 3) світовий ринок технологій відрізняється найбільшою інтенсивністю розвитку і високим ступенем монополізації; 4) вагоме місце на світовому технологічному ринку забезпечується за рахунок ефективної науково-технічної політики як у державі в цілому, так і в окремих галузях. Залучення зовнішніх джерел НТС і досягненні на їх основі власних результатів окремими суб'єктами галузі приладобудування допоможе вирішити завдання національного розвитку, що може бути ефективно здійснено здебільшого в рамках державного сектору, який об'єднував би і координував їхні зусилля.

Важливим кроком є розвиток зв'язків держави у сфері науки і техніки з іншими міжнародними організаціями та країнами на основі формування системи взаємовигідних науково-технічних напрямків. На сучасному етапі розвитку економіки міжнародний науково-технічний обмін має виконувати такі завдання [2]: 1) запобігати надходженню в державу застарілих та малоефективних технологій; 2) допомагати застосуванню сучасних високоефективних технологій; 3) підвищувати рівень інтелектуалізації експорту. Головними завданнями при прогнозуванні розвитку перспективних приладобудівних технологій мають бути: 1) підвищення ролі держави в здійсненні процесів реформування науково-технологічної системи при переході на інноваційну модель розвитку економіки; 2) законодавчий та нормативний захист інтелектуальної власності; 3) вдосконалення механізму фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом оптимального використання державних та недержавних коштів при створенні новітніх технологій, матеріальне стимулювання творчої праці науковців; 4) широке впровадження перспективних організаційних науково-технологічних структур типу технопарків та бізнес-інкубаторів з відповідними пільгами на етапі їх створення.

Використовуючи всі способи міжнародного обміну у сфері науки і техніки, процес міжнародного НТС в галузі приладобудування виникає в різних формах, що розвиваються і видозмінюються, й охоплює різноманітні рівні взаємодії суб'єктів різних держав. Вибір стратегії інноваційного розвитку держави і галузі приладобудування, зокрема, висуває високі вимоги до активізації і підвищення ефективності використання результатів НТС. Отже, розвиток останнього спричинить подолання технологічного відставання нашої держави від інших високорозвинених держав, одержання додаткових джерел необхідних інтелектуальних ресурсів, рівноправного входження до системи світового поділу праці з метою зростання конкурентоспроможності галузі приладобудування за рахунок науково-технічних факторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яхно Т.П., Лапшина І.А. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник,- Львів: «Компакт - ЛВ», 2009 р. – 304 с.
2. Ходикіна В.В. Стратегічні аспекти активізації й підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва // Вісник Донецького університету / Серія В. Економіка й право. - Донецький НУ, 2010. - №1. - С.133.

ДИНАМІКА ЦІН НА РИНКУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ

Козлик М.В., студентка, науковий керівник: доцент Войтко С.В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
maryna.kozlik@gmail.com

На сьогоднішній день ринок побутової техніки та електроніки в Україні має стійкі тенденції до зростання і частка покупців на цьому ринку продовжує постійно збільшуватись. І у деяких покупців постає цілком доцільне запитання: «Чи є якийсь певний сезон чи пора року, коли ціни на продукцію на ринку побутової техніки та електроніки є найнижчими?» Дійсно, існує декілька тенденцій для зниження цін на цю категорію товарів.

Проаналізувавши ціни на побутову техніку та електроніку за 2011 рік можна виявити першу тенденцію: впродовж року ціни на ринку продовжують поступово спадати. Це пов'язано, насамперед, з застаріванням продукції, адже на ринку постійно з'являється нова продукція – більш сучасна та функціональна.

Ще однією тенденцією є зниження ціни на побутову техніку та електроніку в передсвяткові дні (наприклад, перед Новим Роком, 8-им Березня та ін.). Спостерігається загальна тенденція до зниження цін на товари на 5 – 10 % приблизно за 3 тижні до свята. Це пов'язано з тим, що значна кількість покупців обирають подарунки для своїх рідних та друзів саме на ринку побутової техніки та електроніки. А багатьом торгівельним мережам вигідніше зробити невеликі знижки та привернути покупців для збільшення своїх загальних продажів. [1]

І остання тенденція до зниження цін – це їх сезонна привабливість, або навпаки непривабливість на певні групи товарів. Прикладом сезонної привабливості може слугувати серпень та вересень місяць, адже з початком шкільного навчального року попит на товари ІТ-сектору значно зростає. А от деякі інші товари навпаки, мають привабливість лише в певну пору року, тому можна спостерігати зниження цін на них «не в сезон» (наприклад, на кондиціонери взимку, або на обігрівачі влітку).

Проаналізувавши зниження цін на товари, що представлені на ринку побутової техніки та електроніки, умовно можна поділити їх на дві групи: спадну та нетипову.

Ціни на товари, що відносяться до спадної групи (наприклад, телевізор, мобільний телефон, посудомийна машина, фотоапарат, ноутбук, відеокамера та ін.) знижуються у середньому на 25 – 30 % протягом року(див. рис. 1).

До нетипової групи відносяться ті товари, ціни на які коливаються впродовж року (наприклад, DVD-програвач, кухонний комбайн, принтер, пральна машина, електропилосос)(див.рис.2).

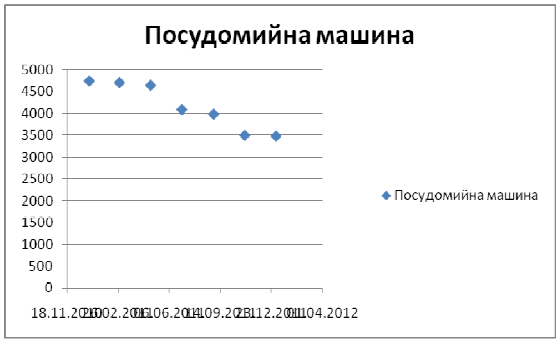

Рис. 1 Динаміка цін на товар зі спадної групи

Рис.2 Динаміка цін на товар з нетипової групи

Отже, перед купівлею товарів на ринку побутової техніки та електроніки слід детально проаналізувати, коли саме ціни на певні товари, або групи товарів є найвигіднішими, аби заощадити свої кошти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт GFK Ukraine. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gfk.ua/

ФОРМАЛИЗАЦИЯ МАКРОПАТТЕРНОВ СРЕДЫ ПРЕДПРИЯТИЯ

Кокодей Т.А., доцент
Севастопольский национальный технический университет, tanya_kokodey@yahoo.com

Рассмотрим совместно основные циклические и нециклические макропаттерны среды предприятия с точки зрения концепции общей полициклической динамики среды Ю.В. Яковца [1].

В целях аналитического упрощения на рис. 1. идентифицированы только основные компоненты общей полициклической динамики среды предприятия.

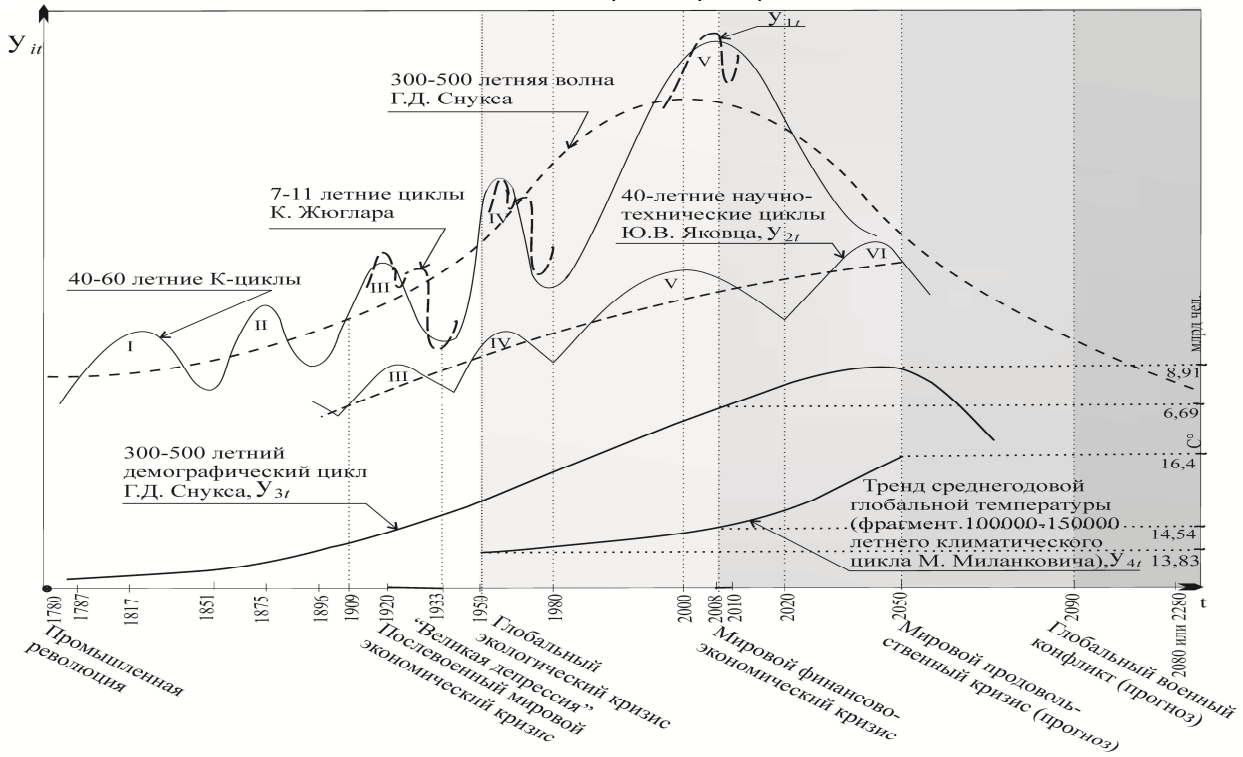

Рис. 1. Фрагмент полициклической динамики среды предприятия

Трёхцикличная модель Жюгляра-Кондратьева-Снукса (y_{1t}), описывающая экономический полициклический макро-паттерн в динамике уровня глобальной деловой активности, рассматривается на интервале 1780-2080(2280) гг. При этом 300-500 летний цикл Г.Д. Снукса, начавшийся в период Промышленной революции 2п. XVIII в. формируется посредством 40-60 летних К-циклов, которые в свою очередь состоят из 7-11 летних циклов К. Жюглара. С точки зрения трёхцикличной модели y_{1t} Послевоенный мировой экономический кризис (1920-1922) и «Великая депрессия» (1929-1933) являются результатом синфазных спадов долгосрочного третьего К-цикла и среднесрочных циклов. Аналогично, Послевоенный мировой экономический кризис (1957-1958) и Мировой экономический кризис (1973-1975) являются результатом синфазных спадов долгосрочного четвёртого К-цикла и среднесрочных циклов. На интервале 1980-2000 гг. можно наблюдать синфазный рост пятого долгосрочного и сверхдолгосрочного циклов, начало синхронного спада которых совпадает с возникновением среднесрочного Мирового финансово-экономического кризиса Жюглара 2008-2010 гг. Одним из основных факторов, определяющих экономическую динамику y_{1t}, являются научно-технические ритмы y_{2t}. При этом до 2020 г. наблюдается сильная прямо пропорциональная зависимость К-циклов от 40-летних научно-технических циклов Ю.В. Яковца, а также сверхдолгосрочного научно-технического цикла от цикла Г.Д. Снукса. Основным фактором, определяющим динамику y_{2t}, является циклическая функция y_{3t}, характеризующая сверхдолгосрочную динамику глобальной численности населения, которая, в свою очередь зависит от уровня материального благосостояния мирового населения, определяемого y_{1t}. В результате снижение уровня материального благосостояния мирового населения под синхронным воздействием глобального продовольственного и экономических кризисов с 2050 г. приведёт к наступлению фазы спада демографического цикла Г.Д. Снукса (y_{3t}), и, как следствие, фазы спада сверхдолгосрочного научно-технического цикла. Кроме того, кризисная фаза 150-летнего военно-политического цикла Дж. Голдстейна усилит вышеперечисленную совокупность глобальных спадов в к. 2080 - н. 2090-хх гг.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кузык Б.Н. Теория, методология и опыт глобального цивилизационного прогнозирования / Б.Н. Кузык, Ю.В. Яковец. – М.: МИСК, 2008. – 46 с.

МІЖНАРОДНИЙ ІНЖИНІРИНГ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Константинова Т.В., студентка, tanyakonstantinova@ukr.net
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

В умовах ринкової економіки компаніям необхідно постійно обновлювати, модернізувати та підвищувати властивості власної продукції, щоб залишатися конкурентоспроможними. Але утримання подібної інфраструктури є непосильним завданням для багатьох компаній, або вимагає занадто великих затрат, які не виправдовують очікуваних результатів. В такому випадку для підприємства є вигідним замовити розробку, проектування або вдосконалення товару в інжинірингових компаніях.

Послуги інжинірингу виникли в розвинених країнах в 60-і роки і в даний час набули повсюдного поширення. Основною причиною цього переважно є зростання інвестицій до основних фондів підприємств і необхідність підвищення ефективності їх освоєння.

Міжнародний інжиніринг - це надання послуг виробничого, комерційного, інженерно-проектного і науково-технічного характеру. Основні фактори, що впливають на розвиток інжинірингових послуг:

- прискорення науково-технічного прогресу;
- прагнення великих ТНК до зовнішньоекономічної експансії, розширення сфер впливу;
- збільшення числа масштабних інженерних фірм з великими оборотами і широкою сферою діяльності;
- високий попит на інжинірингові послуги з боку країн, що почали самостійний розвиток;
- створення національних і міжнародних асоціацій інженерних фірм, що сприяють розвитку інжинірингу;
- зростання обсягу державних і приватних інвестицій.

Інжинірингові послуги як товар мають ряд особливостей. Перш за все результати інжинірингу найчастіше втілюються не в речовій формі продукту, а в деякому корисному ефекті, який може мати або не мати матеріального носія. Наприклад, послуги з проектування об'єкту мають своїм результатом будівництво об'єкту (корисний ефект), а матеріальним носієм їх є проект і технічна документація. Послуги з вчення фахівців, управління процесом будівництва не мають матеріальних носіїв [1].

Всі види інжинірингових послуг можна розділити на дві великі групи.

1. Послуги, пов'язані з підготовкою і налагодженням виробничого процесу:

- передпроектні послуги: дослідження ґрунтів, розвідка копалин, топографічні зйомки і т.д.;
- проектні послуги: розробка інженерних проектів, оцінка вартості проекту, підготовка робочих креслень і т.д.;
- післяпроектні послуги: ведення проекту, проведення приймальних випробувань, підготовка інженерно-технічного персоналу і т.д..

2. Послуги, метою яких є підвищення рентабельності виробництва (послуги з огляду і випробування устаткування, експлуатації об'єкту; допомога у фінансових питаннях, реалізація продукції, впровадження систем інформаційного забезпечення і т.д.).

Наданням міжнародних інжинірингових послуг займаються спеціалізовані фірми, великі промислові і будівельні компанії, організації: у США зареєстровано понад 25 тис. фірм різного профілю й обсягу діяльності; у країнах ЄС — близько 10 тис., найбільша кількість яких знаходиться в Німеччині, Австрії, де ринок представлений дрібними й середніми компаніями, а найбільші — у Великій Британії, Швеції, Фінляндії, Нідерландах [2].

Істотне розширення експорту інжинірингових послуг сприяло б не лише збільшенню валютних надходжень і розширенню її зовнішньоекономічних зв'язків власне у сфері інженерно-консультаційної діяльності, але і збільшенню експорту розрізненої машино-технічної продукції, постачань комплектного устаткування і технологічних розробок в зарубіжні країни. Це особливо актуально для експортно-виробничих, науково-технологічних зон, включаючи інноваційні центри, власне наукові парки і дослідницькі парки. Для цього повинні створюватися спеціалізовані інженерно-консультаційні фірми за участю розвинених капіталістичних країн.

Аналіз світового досвіду показує, що якщо фірма спеціалізується в декількох галузях економіки, то вона має більш високу міру конкурентоспроможності послуг, що робляться. Такі фірми можуть створюватися як акціонерні товариства. Їх господарська діяльність повинна будуватися з урахуванням наданого їм права: самостійної юридичної особи і незалежної діяльності інженерів-консультантів на зовнішньому ринку; відкривати за кордоном представництва і реєструвати свою фірму в міжнародних і регіональних організаціях, а також асоціаціях інженерів-консультантів в окремих країнах; продавати ліцензій і ноу-хау, що мають відношення до інженерно-консультаційних послуг, що робляться; залучати до надання послуг інших організацій і об'єднань, що не входять у фірму, на основі прямих господарських договорів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанов И.Т. Внешнеэкономические связи. – М.: Финансы и статистика, 2000. С.182–191.
2. Водолазська Н.В. Технічні системи: сьогодні і завтра. Навчальний посібник. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2008. – 203 с.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПОБУТОВИХ ПРИЛАДІВ УКРАЇНИ

Коняєв М.В., студент, Кравченко С.В., студент
Науковий керівник ас. каф. міжнародної економіки Боклан Н.С.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
plazmatikKPI@ukr.net

Науково-технічне співробітництво є доцільним з будь-якої точки зору. Якщо розглядати його як фактор підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни, то потрібно виділити, основну ціль співробітництва та його ефективність. Науково-технічне співробітництво вимагає здійснення спільних науково-дослідницьких програм та проектно-конструкторських робіт.

Зокрема, розглянемо конкурентоспроможність побутових приладів. Як стверджують фахівці, конкурентоспроможність товару — це його здатність привертати увагу споживачів з-поміж інших груп аналогічних товарів, які пропонуються на ринку підприємствами-конкурентами [1]. Статистичні дані по Україні свідчать про зменшення виробництва побутових приладів в 2011 році [2]. Зменшення вітчизняного виробництва стає наслідком недостатнього попиту на товар, а саме на побутові прилади, що часто спричинено зниженням рівня якості та невідповідності вимогам споживачів. Для підвищення попиту та конкурентоспроможності потрібно впроваджувати інновації та реформи. Науково-технічне співробітництво надасть змогу залучити отримані знання та досвід інших країн. Особливо в наш час у світі зростають вимоги до екологічності. Дотримання норм екології стає складовою частиною конкурентоспроможності всього промислового комплексу і виробництва побутових приладів, зокрема.

У рейтингу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за 2009-2010 рр. Україна посіла 82-у позицію серед 133-ох країн - і впала на 10 позицій. Після періоду відносної стабільності рейтингу у 2006-2008 рр.(69, 73 і 72-е місце відповідно), країна опинилась у дев'ятій десятці країн, де вона перебувала до цього. При цьому, як і у рейтингу за минулий рік, Україна знаходиться у групі латиноамериканських та африканських країн, що розвиваються. Нашими безпосередніми сусідами за рейтингом конкурентоспроможності є Гамбія та Алжир. На рейтинг України, як і багатьох інших країн, сильний вплив здійснюють наслідки фінансової кризи. Як засвідчує дослідження, подібне різке падіння (на 10 і більше позицій) відбулося ще у дев'ятьох країнах: Ботсвані, Гані, Латвії, Малі, Монголії, Росії, Сирії, Філіппінах і Хорватії. Так, Латвія і Росія погіршили свої оцінки на 14 і 12 позицій відповідно. Хоча фахівці припускають, що конкурентоспроможність країни не повинна залежати від тимчасових економічних шоків, проте фінансова криза виявилася настільки затяжною, що негативно позначилася практично на всіх країнах. Падіння ВВП України у 2009 році склало 15,1%, що свідчить про те, що економіка України більше за інші країни свого регіону постраждала від кризи. Незважаючи на те, що світова економіка почала відновлюватись, наслідки кризи ще будуть довго відчуватися. [3] Це обумовлює необхідність прийняття участі у науково-технічному співробітництві.

На даний час Україна бере участь у багатьох проектах з науково-технічного співробітництва, які стосуються різних галузей. Українсько-російське науково-технічне співробітництво дає змогу удосконалити, провести структурні реформи в промисловості. Це співробітництво охоплює близько 15 проектів, які охоплюють найбільш перспективні напрямки у галузі нанотехнологій та нанобіотехнологій. Завдяки йому обидві країни підвищать свою конкурентоспроможність, оскільки використовується інфраструктура, як України, так і Російської федерації.

Мотивами співробітництва у галузі виробництва побутових приладів виступають: намагання підвищити технічний і технологічний рівень; посилення конкурентних позицій на ринку, що дозволить протистояти імпорту у внутрішньому споживанні; оптимізація завантаженості виробничих потужностей підприємств; пошук кваліфікованого персоналу в сфері управління, інновацій та виробництва.

Задля покращення показнику конкурентоспроможності серед країн світу, необхідно ефективно використовувати результати науково-технічного співробітництва та максимально брати участь у проектах, що дозволяють його розвинути. Науково-технічний потенціал деяких країн набагато перевищує український, тому міжнародне співробітництво є дуже актуальним для нашої країни. Отже, науково-технічне співробітництво є безперечно важливим фактором підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маркетинг , Павленко А. Ф., Войчак А. В.: Підручник. - К.: КНЕУ, 2003. - 246 с.
2. Статистичний щорічник за 2011 рік. [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. // Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.
3. Звіт про конкурентоспроможність України 2010 ,опубліковано Фондом «Ефективне Управління» у співробітництві зі Всесвітнім економічним форумом. [Електронний ресурс] / Фонд «Ефективне Управління». // Режим доступу: http:// www.feg.org.ua.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКІВ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ З ВИКОРИСТАННЯМ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Коротченкова Ю.О., студентка, Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
julia.korotchenkova@gmail.com

Інформація та нові технології швидко стають головними ресурсами економічного розвитку та однією з пріоритетних сфер виробництва високотехнологічних товарів є галузь нанотехнологій. Обсяг інвестицій на ринку товарів та послуг з використанням нанотехнологій у світі постійно зростає. Очікується, що нанотехнології сприятимуть вирішенню найскладніших загальносвітових проблем, зокрема, енерго- та ресурсозбереження, екології та охорони здоров'я [1]. Нині актуальними завданнями є аналіз процесів формування ринків товарів та послуг з використанням нанотехнологій, прогнозування їх розвитку, вироблення пропозицій щодо стимулювання розвитку виробництва товарів з вмістом нанотехнологій в Україні.

Дані кількісних оцінок свідчать, що спостерігається істотно різний підхід до міжнародної співпраці країн-лідерів нанотехнологічної галузі (Японія, США, найпотужніші країни ЄС) та країн, які лише прагнуть закріпитися на цьому ринку (Канада, Нідерланди, Австралія). Перші в значній мірі покладаються на власний науково-технічний потенціал, а другі – на встановлення міжнародних зв'язків для просування інноваційної продукції на ринку.

Для аналізу можливих шляхів покращення становища України на ринку товарів та послуг з використанням нанотехнологій на основі моделі Брауна подвійного експоненціального згладжування з трендом проведено модельний аналіз світового, українського і російського ринків світлодіодів із нанорозмірною складовою. При цьому використовувались статистичні дані за період 2001-2010 рр. і дані прогнозу до 2020 р. [2]. Отримані результати ілюструються на рис. 1.

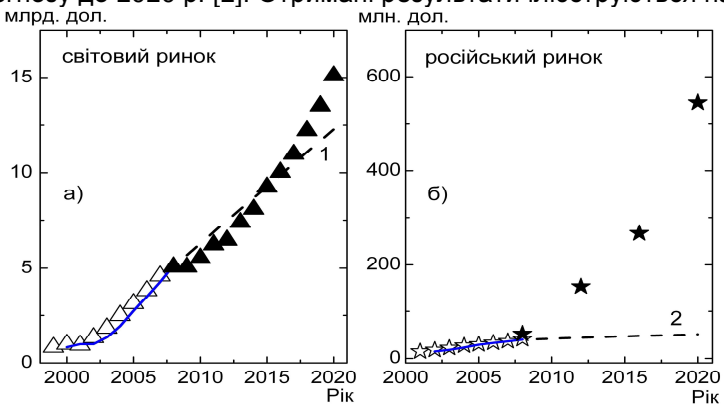

Рис. 1. Моделювання динаміки розвитку ринків з нанорозмірною складовою (світлодіоди), світового (а) та російського (б). Світлі точки - дані ринкового дослідження, темні - прогноз (згідно [2]), суцільні та пунктирні лінії - відповідно апроксимація та прогноз, виконані в роботі із застосуванням моделі Брауна

Виявлені розбіжності між модельними даними (пунктир на рис. 1,б) та даними прогнозу (темні точки), характерні російському та українському ринкам на відміну від світового (пунктир та темні точки на рис. 1,а), співставлено із різними сценаріями розвитку ринку в країнах-лідерах ринку і країнах, що лише прагнуть зайняти домінуючі позиції на ринку товарів та послуг з використанням нанотехнологій. Аналізуючи можливі траєкторії розвитку світлодіодного виробництва, розглянуто два сценарії, що базуються на урахуванні фактора державної підтримки. При цьому значне збільшення державної підтримки нанотехнологічної галузі в Росії після 2008-2010 рр. визначає відмінності прогнозу очікуваного обсягу російського ринку (темні точки на рис. 1,б) у порівнянні зі світовим (темні точки на рис. 1,а), де державна підтримка не має визначального впливу. Зроблено висновок, що державна підтримка розвитку ринку товарів та послуг з використанням нанотехнологій сприятиме поступовому наближенню України до країн-лідерів із покращенням технологічної структури національної економіки та зовнішньої торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Palmberg C., Dernis H., Miguet C. Nanotechnology: An Overview Based on Indicators and Statistics [Text] / OECD publishing, 2009. – 112 p.
2. Технологическая дорожная карта "Использование нанотехнологий в производстве светодиодов" [Текст]. – М.: ГК Роснанотех, 2010. – 205 с.

ПАТЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Коротченкова Ю. О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
julia.korotchenkova@gmail.com

Індустрія високотехнологічних товарів (ВТТ) є рушійною силою виробничої активності у світі. Світову активність у виробництві ВТТ визначають США, ЄС та азіатські країни, на які припадає близько 90% товарного виробництва. Важливу роль у просуванні на ринку ВТТ відіграє аспект міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС), яке відчутно різниться у країнах-лідерах галузі ВТТ.

Метою даного дослідження є вивчення особливостей МНТС у основних високотехнологічних країнах шляхом аналізу патентних даних. Статистика загальної кількості патентів (N_Σ), виданих в США, ЄС, Японії, а також у світі загалом, подано на рис. 1,а. Так, на США, ЄС та Японію разом припадає практично уся кількість виданих у світі патентів. На Японію припадає суттєво менша їх кількість. Даний факт знаходить природне пояснення порівняно меншою територією та кількістю населення у цій країні. Навпаки, дані рис. 1,б-г порівнюють відносну кількість патентів, вироблених у співпраці з іншими країнами (К. Сп.), виявляючи тенденцію щодо МНТС. Дійсно, Японія має найменшу кількість патентів, створених в результаті співробітництва і цей показник демонструє значне зменшення протягом останнього десятиріччя (рис. 1,б).

Відносні показники США і ЄС залишались на певному середньому рівні, навіть зростаючи в окремі проміжки часу (протягом 2002-2003рр. і 2007-2008рр. у США та 2008р. у ЄС) – рис. 1,в і г. Відзначимо, що зазначені піки на верхніх кривих рис. 1,в і г узгоджуються із піками на середніх кривих цих графіків, засвідчуючи, що вони пов'язані саме із особливостями патентування та комерціалізації патентів у США та ЄС, яким і відповідають наведені криві. Таким чином, Японія не активізує міжнародні зв'язки в сфері ВТТ розробок, передусім приділяючи увагу розвиткові власних розробок. Це природно пов'язати зі стабільним зниженням індикаторів технологічної конкурентоспроможності Японії протягом останнього десятиріччя, що свідчить про наявність проблем у впровадженні й продажу нових технологій.

Зазначимо, що при виробленні стратегії поведінки України на ринку ВТТ необхідно враховувати важливість розширення МНТС для активного просування на даний ринок.

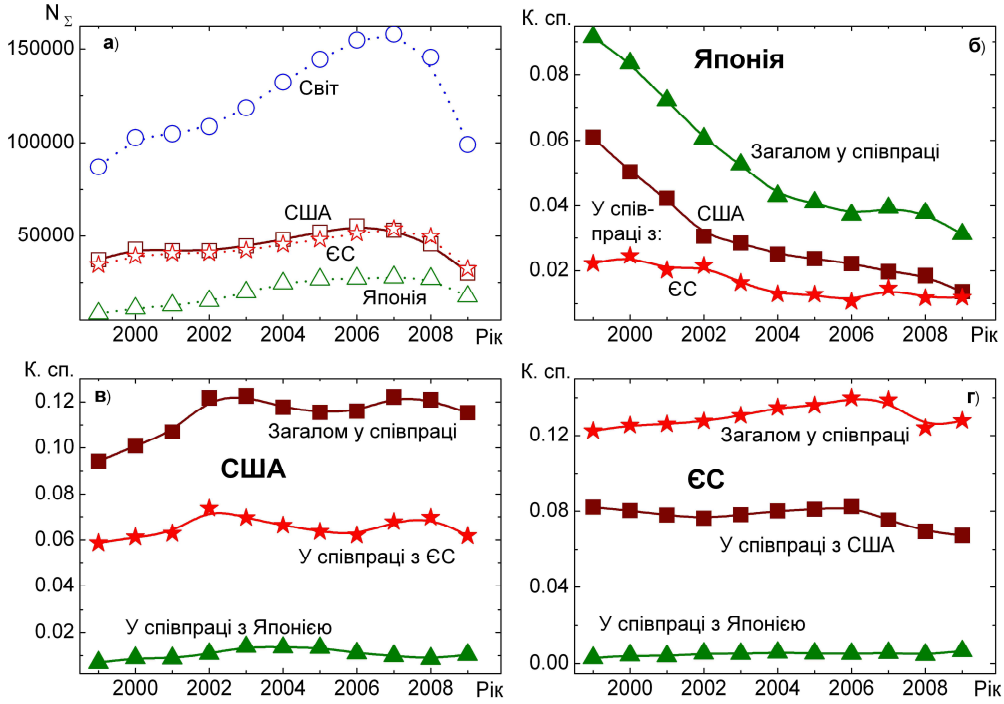

Рис. 1. Часовий розподіл кількості патентів N_Σ по деяких країнах світу, включаючи дані міжнародного науково-технічного співробітництва (К. Сп.) (за даними [1])

ЛІТЕРАТУРА

1. D Patent Database [Електронний ресурс]: Режим доступу до ресурсу: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=PATS_COOP. – Назва з екрану.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ТРАНСФЕРІ ТА ПРОВАЙДИНГУ ІННОВАЦІЙНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ

Костюк Р.В., аспірант
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
kostyuki@gmail.com

Реалізація сучасних біотехнологій об'єктивно вимагає співпраці не лише вітчизняних підприємств, а й активного міжнародного співробітництва. Наступний проект є прикладом трансферу сучасних біотехнологій та міжнародної співпраці високотехнологічних підприємств. Проект було розроблено для біологічних очисних споруд забійного комплексу ВП «Птахофабрика «Миронівська» в с. Степанці Канівського району Черкаської області потужністю 4259 м3/добу. Проект біологічних очисних споруд виконували:

Генеральний проектувальник – ВАТ «Спектр», Україна. Проектувальник розділу доочищення води в біологічних ставках та на мулових майданчиках – ТОВ НІФ «Екосервіс», Україна. Організація-розробник технологічного процесу – голландська компанія Nijhuis Water Technology (NWT)[3].

Технологічна частина проекту розроблена за голландською технологією з використанням сучасного обладнання фірми Nijhuis Water Technology.

За основу взято двохсекційний аеротенк та біологічні ставки з вищою водяною рослинністю. Проектом передбачено роботу в оптимальному технологічному режимі, при перевантаженні на 25% та мінімальному надходженні стоків до 25%. Такий технологічний режим забезпечує очищення стічних вод до якості, що забезпечує їх скидання в річку та вимоги по охороні наколишнього середовища, згідно з діючими нормативними документами. В даному випадку продуктом є глибоко очищені стічні води. Промислові та побутово-господарчі стоки, що утворилися в процесі виробництва після очищення на біологічних очисних спорудах зливаються в річку Росава. Процес окислювання органічних речовин відбувається під впливом біоценозу, тобто комплексу всіх організмів, що розвиваються в аеротенку. Основну роль при цьому відіграють бактерії, здатні утворювати колонії (активний мул) [2].

Основну роль в очищенні стічних вод відіграють процеси перетворення речовини, що протікають у середині клітин мікроорганізмів активного мулу. У процесі цих перетворень відбувається окислювання речовин з виділенням енергії і синтез нових білкових речовин з витратою енергії. Підставою використання активного мулу для очищення стічних вод є його здатність до швидкого розмноження та в зв'язку з цим великої швидкості абсорбції забруднень.

Технологічний процес біологічної очистки стічних вод складається з вісьмох стадій, починаючи з приймання стічних вод і закінчуючи скиданням глибоко очищених стоків з біоставків з вищою водяною рослинністю до р. Росава.

Реалізація даного проекту вимагала створення управлінської адаптивної (в даному випадку — проектної) структури, яка функціонувала б в режимі перманентних змін зовнішнього середовища: економічних, природних, технологічних і т.п. Успішна реалізація проекту є доказом достатньо високого потенціалу вітчизняних управлінців в провайдингу високотехнологічних проектів. Зважаючи на високий попит та значну економічну і екологічну ефективність даної технології, вона є високонкурентною, що підтверджує той факт, що біоставки з вищими водяними рослинами були впроваджені на біоочисних спорудах Первомайського цукрового заводу, Можайського заводу медичного обладнання (Росія), Діанівської птахофабрики (Україна, Донецька обл.), селища «Партнер» (Росія, Тюменська обл.) та очисних спорудах м. Долинська (Росія, Сахалінська обл.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Шаповал О. Є., Кравець В. В., Дичко А. О. Компактні очисні споруди в практиці очищення стічних вод. Реконструкція житла — Збірник наукових праць. — К., 2005—: «НДІпроектреконструкція». — С. 352-361.
2. [Електронний ресурс] // Спосіб доступу: http://www.nijhuis-water.com/

РОЗРОБКА ВЛАСНОГО ВИДОБУТКУ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Кузнєцова К.О., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kuznecova@voliacable.com

Конкурентоспроможність є основним показником ефективної діяльності будь-якої національної економіки, галузі або підприємства. Враховуючи стратегічну важливість паливно-енергетичного комплексу для України, підвищення його конкурентоспроможності та забезпечення енергетичної безпеки визначає особливу актуальність даної теми дослідження.

Україна перебуває в монопольній залежності від постачань енергоносіїв з Росії. Ситуація особливо ускладнилася останнім часом, оскільки, в 90-х рр. Україна мала прямі контракти на постачання природного газу з країн Центральної Азії (Казахстан - близько 20%), а зараз в імпорті енергоносіїв – лише російський газ, нафта та ядерне паливо.

В той же час, Україна володіє значним потенціалом для збільшення видобутку вуглеводнів. (прогнозні дані - понад 5 трлн. куб.м газу з традиційних джерел та 3 трлн. куб. м сланцевого газу, 850 млн т нафти) [1]. Проте результати діяльності нафтогазовидобувних підприємств за останні 3-4 роки засвідчують, що можливості роботи в режимі «проїдання» запасів, за істотних інвестиційних ризиків в країні, повністю себе вичерпали. Сьогодні вже усім зрозуміло, що без залучення крупних компаній-інвесторів, нафтогазовий сектор України не зможе реалізувати свої можливості з видобутку, та буде приречений на подальшу деградацію.

Попри достатні поклади природного газу для забезпечення споживання в Україні, через відсутність фінансування геологорозвідувальних робіт зменшуються обсяги його видобутку, можливості та ресурси шельфу Чорного моря не використовуються. Роботу над розробкою родовищ сланцевого газу, які, за прогнозами експертів, здатні забезпечити Україну газом на 30 років, не розпочато.

Упродовж останніх 10 років видобуток нафти в Україні скорочувався. Родовища нафти виснажені на 85–90%, а геологорозвідувальні роботи не фінансуються. Технологія переробки нафти на нафтопереробних заводах в Україні застаріла, неефективна та призводить до значних втрат. Ресурси нафти в Україні складають 850 млн т, а обсяги видобутку нафти у 2010 р. склали лише 3,2 млн т/рік [1].

У грудні 2005 р. український уряд запровадив конкурс на право укладання договору про розподіл продукції, видобуток якої відбуватиметься на шельфі Чорного моря в межах Прикерченської нафтогазоносної ділянки (13 тис кв.км). Стратегічних покладів газу і нафти в цьому районі достатньо для забезпечення потреб України протягом щонайменше ста років. Переможцем конкурсу стала фірма Vanco International - дочірня компанія американської Vanco Energy Company [2].

У 2007 р. компанія отримала ліцензію на геологічне вивчення і дослідно-промисловий видобуток нафти, природного газу та газоконденсату в межах Прикерченської ділянки.

Спільні проекти з компаніями «Chevron» США, «Shell» Нідерланди/ Великобританія з видобутку сланцевого газу та розробки шельфу Чорного моря дозволять за 5-7 років збільшити видобуток природного газу в Україні майже вдвічі (інвестиції в розробку технологій видобутку близько 2 млрд дол.).

Інтерес до українського шельфу має Туреччина і Китай, з якими підписано угоду про спільну нафтогазову розробку шельфу Чорного моря - вартість проекту близько 200 млн дол. [2].

Росія також продовжує реалізацію своїх інтересів на території України. Спільне підприємство «Газпрому» і «Нафтогазу України», створення якого зараз обговорюють Росія і Україна, може отримати розробку спірної ділянки «Підняття Палласа» на шельфі Чорного моря.

Узагальнюючи дослідження даного питання, для реалізації заходів з освоєння енергетичних ресурсів українського шельфу можна дати такі рекомендації:

1) створення управлінської структури для освоєння нафтогазових ресурсів Чорного та Азовського морів для залучення українського та зарубіжного капіталу; розробка відповідної Державної програми з освоєння нафтогазових ресурсів морського шельфу;

2) максимальне забезпечення геологічною інформацією, за даними якої спеціальна науково-технічна група зможе здійснювати розвідувальні роботи, та кваліфікованими кадрами;

3) забезпечення гарантій іноземним інвесторам через надання переваг з отримання ліцензій на розробку за рахунок страхування фінансових, екологічних та геологічних ризиків;

4) модернізація, адаптація галузей машинобудування й суднобудування, портових споруд та комунікацій для освоєння шельфу; встановлення спеціального режиму державного регулювання і контролю на законодавчому рівні;

5) визначення принципів національного та міжнародного співробітництва у сфері освоєння ресурсів шельфу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний веб-сайт Національної атомної енергогенеруючої компанії «Енергоатом». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.energoatom.kiev.ua/
2. Енергетична безпека України в Чорноморському регіоні. Аналітична доповідь / О.Л. Михайлюк, О.Є. Калашникова; за ред. О.О. Воловича. - Одеса: Фенікс, 2011. – 55 с.

ШЛЯХИ ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЮ ОБ`ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Кузьменко О.О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
alexandrakyzmenko@hotmail.com

Інноваційну інфраструктуру можна визначити як сукупність підприємств, організацій, установ чи їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, які надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності, що уособлюють та інтегрують суб'єкти інноваційної сфери діяльності, забезпечують та координують безперебійне багаторівневе функціонування взаємозв'язків і взаємозалежностей з метою підвищення ефективності, продуктивності, оперативності та зменшення тривалості інноваційного процесу. Для розвитку інноваційної інфраструктури мають взаємодіяти між собою дві основні групи структур - це технопаркові структури та інформаційно-технологічні системи, що нажаль відсутні в нашій країні.

Технопарки, як в Україні та і в усьому світі вважаються найбільш сприятливою організаційно-економічною формою поєднання науки та виробництва. Станом на 2009 рік в Україні існує 16 технопарків, з них 12 зареєстрованих: Інститут монокристалів (2000 р.), Інститут електрозварювання імені Є.О.Патона (2000 р.), Вуглемаш (2001 р.), Напівпровідники (2002 р.), Інститут технічної теплофізики (2002 р.), Укрінфотех (2002 р.), Київська політехніка (2003 р.), Інтелектуальні інформаційні технології (2003 р.), Текстиль (2007 р.), Агротехнопарк (2007 р.), Яворів (2007 р.), Машинобудівні технології (2008 р.).

Станом на 2010 рік було зареєстровано 17 чинних свідоцтв проектів технопарку, з них 5 зареєстровані в рамках технопарку «Київська політехніка».

У рамках виконання інноваційних проектів технологічних парків з 2000 по 2010 рік обсяг реалізованої інноваційної продукції склав 12,17 млрд. грн. За 2010 рік загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції дорівнює 341,717 млн. грн., що на 509,79 млн. грн менше, у порівнянні з 2009 роком.

Одним з головних факторів зменшення обсягів реалізації інноваційної продукції можна виділити відсутністю державної підтримки територіально-виробничих та наукових комплексів в Україні.

Станом на 2010 рік в Україні виконувалося лише 13 проектів, з них 4 – зареєстрованих, за 1-й квартал 2011 року було вже зареєстровано 17 проектів. Загальна сума витрат на виконання проектів склала 793864,8 тис. грн, державне фінансування склало лише 0,18% від загальних затрат на виконання проектів. Загальний обсяг реалізованої продукції за 2009 та 1-й квартал 2011 роки сягає 364401 тис. грн, з них 21,7% реалізовано за кордоном. За досліджуваний період технологічні парки України не отримали прибутку, натомість, збиток складає 118274,9 тис. грн. Усі результати діяльності технопарків України були досягнуті практично без бюджетного фінансування. Експорт інноваційної продукції технологічних парків говорить про їх конкурентоспроможність за кордоном[1].

Нові інноваційні структури допомагають стабілізувати економічну ситуацію, навіть у розвинених економіках вони іноді створюються в період спаду, структурної перебудови та інших негативних тенденціях економіки. Тому цю практику слід взяти на озброєння Україні , адже створення наукового парку – це важливий стратегічний засіб для розвитку сучасної конкурентоспроможної промисловості, стимулювання росту економіки та соціально-економічного розвитку суспільства.

Найкращим варіантом розвитку інноваційного середовища є налагодження тісного контакту між державою, безпосередньо зацікавленою в зростанні інновацій, що підвищують соціально-економічне благополуччя громадян, освітою в особі вищих учбових закладів, що виступають як джерело інноваційних ідей, і бізнесом, здатним здійснити фінансування інноваційних розробок. Можливість здійснити вищеназване завдання надає створення мережі технопарків [2].

Отже, досягнення позитивного результату можливе лише при тісному взаємозв'язку капіталу (відособленого майна) і науково-технічного центру (вищого учбового закладу), науково-дослідних, дослідно-конструкторських центрів технологічну діяльність яких даний капітал покликаний фінансувати, тобто створення єдиного Всеукраїнського координаційного центру інновацій, який здатен створити сприятливі умови для обміну знаннями та підтримки нових ідей, єдиний ринок робочої сили і низькі бар'єри дозволили б малим підприємствам отримати переваги від такої системи взаєморегулювання. Участь у такому центрі стала б для них важливим елементом розвитку власної конкурентоздатності. Генерація нових знань, швидкість впровадження і комерціалізація інновацій, необхідних для стійкого розвитку виробників основних товарів і послуг, в багатьох випадках визначається ефективністю, стійкістю та технологічним рівнем їх постачальників. Саме тому, такий центр для інноваційних компаній є найбільш раціональним рішенням в українських реаліях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз діяльності технологічних парків України за 2010 рік. [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.: режим доступу до ресурсу: http://www.mon.gov.ua/
2. Божударник Т.В. Світовий досвід створення інноваційної інфраструктури / Божударник Т.В., Божидарник Н.В.// Економічний форум. 2/2011

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ СТВОРЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Кулинич О.О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
elena.kulynych@gmail.com

В наш час актуальною проблемою є раціональне використання енергоресурсів. Ми не можемо вже уявити світ без всіх благ, які придумало людство: транспорт, світло, вода та тепло в домівці, електротехніка, газ тощо. Проте ресурси не безмежні і наразі глобальним питанням є розвиток альтернативної енергетики та її впровадження в енергобаланси країн.

Територія України має досить сприятливі перспективи для створення альтернативної енергії. Однією з придатних територій є АР Крим та південь країни, тут є великий потенціал для виробництва сонячної та вітряної енергії, гідроенегргія може створюватись за допомогою Дніпра та інших великих річок. В липні 2011 року розпочалося будівництво на території АРК вітряних електростанцій, загальна потужність яких складатиме 5000 мегават. Компанії-інвестори цих проектів (з Німеччини, США, Франції, Португалії) мають намір на фінансування у розмірі 8 мільярдів євро.

Одним з найуспішніших проектів 2011 року в Україні, було створення сонячної електростанції «Omao Solar» потужністю 20 МВт в Сакському районі АР Крим. Автором цього проекту є австрійська транснаціональна компанія Activ Solar. «Omao Solar» розташовується на площі близько 40 гектар і складається приблизно з 90 тисяч кристалічних сонячних модулів. Передбачається, що станція буде виробляти 25000 мегават-годин екологічно чистої енергії на рік, що рівноцінно задоволенню енергетичних потреб п'яти тисяч будинків і дозволяє скоротити викиди вуглекислого газу в атмосферу на 20 тисяч тонн на рік [1]. Струм одержують 2000 будинків розташованих неподалік. Сонячна енергія дорожча за традиційну в 2,5 рази, але споживачі не переплачують, бо для станції діє так званий «зелений тариф», за ним держава зобов’язує енергетиків купувати дорожче все, що виробляє сонячна фабрика, селяни різниці в ціні не відчувають. Інвестор переконаний, що проект окупиться максимум за 10 років, вигідний він і державі, тому що немає шкідливих викидів в атмосферу, а також зменшується залежність від атомних та теплових джерел енергії [2].

На нашу думку, виникнення таких проектів дасть змогу для України покращити екологічне становище, зменшити витрати на закупівлю природного газу та стати менш залежною від його споживання. Розробка проектів щодо збереження довкілля на даний момент є однією з пріоритетних тем науково-технічних досліджень в Україні і у світі в цілому. Через аварію на Чорнобильській АЕС, у нас з'явився ряд проектів про покращення використання ядерної техніки. Почалася тісна співпраця України та Японії, щодо обміну інформацією та досвідом з ліквідації наслідків ядерних катастроф, реабілітації людей, які зазнали опромінення, а також обміну експертами в області аварій на ядерних об'єктах.

Японська компанія NEDO та український уряд планують здійснити енергозберігаючі проекти для метрополітену і систем центрального теплопостачання. Ці проекти не тільки можуть забезпечити зменшення викидів в атмосферу, а також і зменшать державні витрати на закупівлю палива та оновлення обладнання для створення теплової енергії. За законом України, інвестори «зелених проектів» звільнюються від митних податків на ввіз та закупівлю обладнання для цього. Це ще один крок вперед для покращення відносин України з іншими державами, за таких умов Україна стає однією з привабливих країн для капіталовкладень. За таких умов, це буде означати збільшення робочих місць та збільшення туризму, що буде приносити прибутки для держави.

Розвиток подібних проектів надасть змогу продавати розроблені ідеї в інших країнах, цим самим отримувати прибутки від створення та використання таких систем. Створення «зелених проектів» на рівні індивідуальних підприємців, таких як: енергія з танцювального майданчика та тренажерного залу, енергія від змиву унітазу, електрика з людини дає змогу розвивати малий бізнес в Україні та покращувати економічні показники країни [3].

Таким чином, розвиток науково-технічного співробітництва у сфері створення альтернативних джерел енергії в Україні набуває популярності на даний час, а також може слугувати фактором покращення енергобезпеки національної економіки та підвищення конкурентоспроможності секторів промисловості України на міжнародних товарних ринках. Розвиток даного напряму може бути дієвим механізмом покращення екологічних умов, зменшення витрат на енергію та збереження природних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Екологія життя [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.eco-live.com.ua/.
2. Канал “ICTV” [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://ictv.ua/.
3. Ідеї приватного бізнесу [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://dohid.com/2009/09/11/post_name-149/#more-984.

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кухарук А.Д., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
anna_kukharuk@mail.ru

Ефективніть функціонування тієї чи іншої галузі промисловості значною мірою залежить від розвитку суміжних галузей. Видавничо-поліграфічний комплекс України не є винятком.

Дослідження складових та факторів конкурентоспроможності поліграфічних підприємств дало підстави стверджувати наступне: оцінка та вдосконалення рівня конкурентоспроможності окремого підприємства не дає адекватного результату. Однією і, мабудь, найвагомішою серед підстав попереднього ствердження є те, що підприємство діє як відкрита система, постійно взаємодіючи із постачальниками та замовниками. Аналіз та підвищення конкурентоспроможності комплексу, що утворений підприємствами суміжних галузей промисловості є, на наш погляд, пріоритетним напрямом сучасного маркетингу та менеджменту. Відтак, одним із аспектів формування конкурентоспроможності поліграфічних підприємств слід вважати посилення розвитку, зокрема, целюлозно-парерової промисловості (далі - ЦПП).

Позитивним чинником розвитку ЦПП України стало укладення 21 березня 2006 року угоди про співпрацю між Міністерством закордонних справ Фінляндії, Міжнародною фінансовою корпорацією та Асоціацією українських підприємств целюлозно-паперової галузі «УкрПапір» [1].

Діяльність міжнародної фінансової корпорації спрямована на інвестування країн, що розвиваються (у тому числі України), з тим, аби рівень життя в останніх підвищився до оптимального.

Разом з тим, виконання згаданої вище угоди про співпрацю передбачає здійснення діагностики фінансового та технічного стану ЦПП України, аналізу впливу навколишнього середовища, активації найголовніших чинників розвитку галузі, визначення необхідних змін регуляторної політики задля покращення інвестиційного клімату, розробку стратегії покращення стану галузі, пошук нових можливостей залучення іноземних інвестицій [2].

Оцінити ефективність вищезазначених дій деякою мірою дозволяє дослідження динаміки показниців ЦПП, починаючи з року підписання угоди. Маючи на меті дослідити розвиток ЦПП як фактору формування якості поліграфічної, зокрема книжкової, продукції, ми обрали за об’єкт аналізу некрейдовані папір та картон для графічних робіт. Надалі показники ЦПП будуть описані лише стосовно зазначеного об’єкту (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників целюлозно-паперової промисловості України, 2006 – 2011 рр.

Джерело: складено автором на основі [3]

Показники	Роки					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Виробництво, тис. т.	47,0	46,4	39,1	29,2	35,3	33,6
Експорт, - натуральних одиниць (тис.т.) - млн. дол. США	 0,619 0,5	 0,852 1,5	 0,616 1,4	 0,421 0,8	 0,219 0,3	 0,597* 2,7*
Імпорт, - натуральних одиниць (тис.т.) - млн. дол. США	 166,329 133,8	 180,061 171,9	 247,894 269,5	 208,467 204,6	 234,915 245,5	 220,471* 259,2*

* Дані наведено за період 01.01.2011 – 30.11.2011

Як видно з таблиці 1, виробництво некрейдованих паперу та картону для графічних робіт 2010 та 2011 років не досягає рівня показників докризового періоду; показники експорту мають тенденцію до зниження. Натомість, простежується досить різке підвищення імпорту, особливо протягом перших трьох років з моменту підписання угоди. Слід наголосити, що у структурі як імпортерів, так і експортерів паперу та картону Фінлянція є найвагомішим контрагентом України.

Наразі основні показники ЦПП України, що корелюють із розвитком видавничо-поліграфічного комплексу, негативні. Шляхи подолання наявних проблем, на наш погляд, криються у раціоналізації використання ресурсів (у тому числі фінансових) підприємствами ЦПП, вдосконаленні системи менеджменту, розробці обґрунтованої та, що найголовніше, дієвої програми розвитку галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розробка "Стратегічної програми розвитку галузі та ринку картонно-паперової продукції до 2020 року" – [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://paperandlife.com/ukrpapir/program_development/
2. IFC Launches Strategic Development Plan for Ukraine’s Pulp and Paper Sector. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifc.org/ifcext/mediahub.nsf/Content/SelectedPR?OpenDocument&UNID=0E8965AF2FC6A55485257139004BD421
3. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу.// Державний комітет статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

Лісовська Н.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Lusenok23@bigmir.net

Україна займає вигідне географічне становище в Європі. Такі умови сприяли розвитку газотранспортної системи в країни. На сьогоднішній день газова магістральна система являється однією з найбільших в світі і займає друге місце в Європі.

Стратегічне значення української газотранспортної системи зумовлено вигідним розташуванням України між основними газовидобувними регіонами такими як Російська Федерація і Середня Азія і основними споживачами газу в Європейських країнах.

ГТС « Укртрансгазу » складається з магістральних газопроводів протяжністю 37,6 тис. км, 71 компресорної станції загальною потужністю 5405 МВт. Пропускна спроможність на кордоні РФ з України складає 288 млрд. куб. м, на кордоні України з Польщею, Румунією, Білоруссю, Молдовою - 178,5 млрд. куб. м, у тому числі з країнами ЄС - 142,5 млрд. куб. м. [1] На сьогоднішній день стан газотранспортної системи не можливо назвати задовільним.

Внаслідок експлуатації більше 25 років значної частини газопроводів України зазнає аварійно-небезпечних дефектів, таких як ерозія що збільшує ризик та можливість вибуху на газопроводах. Як наслідок, надходження до атмосферного повітря, ґрунту та водойм складових природного газу. Потрібно чимало коштів для модернізації та реконструкції газотранспортної системи.

Також необхідно врахувати що частина даної системи не є державною власністю, тому важко контролювати якість газу. Можливою перспективою є залучення іноземних інвестицій для розвитку, покращення стану та збільшення газотранспортної системи.

В першу чергу потрібно врахувати такі фактори: що для інвестицій потрібна прозорість української газотранспортної мережі; ймовірна структуризація в залежності від функцій, які виконують трубопроводи. Такий розподіл дасть можливість контролювати газ який поставляється до країн Європи та уникнути можливих ускладнень з процесом його постачання.

Одним із головних напрямків сьогоднішньої енергетичної політики Уряду є зменшення споживання в Україні природного газу, а не покращення якості та забезпечення ефективності постачання. Уряд хоче замінити газ в енергетичному балансі країни на вугілля. Збільшення видобутку вугілля буде приблизно на 8% або на 4,5-5 млн. тонн більше аніж у минулому році. Верховна Рада України подала партнерам з «Газпрому» Росії заявку на закупівлю 27 млрд. кубів газу - це різке зменшення, тому що 2011 року було закуплено 40 млрд. кубів.[2]

Нині Україна достатньо забезпечена власними ресурсами природного газу. Падіння виробництва зменшило реальні потреби в газі. Близько 3-5 млрд кубометрів газу на рік Україні дає використання нетрадиційних джерел, таких як метан вугільних родовищ, біогаз, газогідратні родовища тощо. Крім того, в Україні зосереджена значна кількість висококваліфікованих кадрів газової промисловості. Це дає можливість, як і раніше, брати активну участь у роботах по освоєнню родовищ Західного Сибіру.[3]

Отже, для надійної роботи газопроводу необхідно збільшення загальної місткості підземних сховищ України. Реалізація такого проекту дозволить збільшити пропускну спроможність України та зменшити можливі неполадки та ускладнення. Провести найближчим часом сертифікація газотранспортної системи для оцінки її нинішнього стану. Визначити необхідну кількості інвестицій для її модернізації з перспективою збільшення обсягу транспортування газу.

При активному та ефектному розвитку газотранспортної системи наша держава може стати гарантом надійного газозабезпечення споживачів. Що підсилить її позиції на ринку природного газу, сприятиме створенню умов для її подальшого економічного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наталья Гриб; Олег Гавриш / Газета "Коммерсантъ", №50 (4350), 24.03.2010 [Електронний ресурс] // Украина продувает трубы – Режим доступу : http://www.kommersant.ru/doc/1341953
2. Уряд впроваджує заходи із скорочення споживання газу [Електронний ресурс] // Суспільно політична газета «Вісті Придністров'я» - Режим доступу: :http://www.visti.dp.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=12717&Itemid=239
3. М. Ковалко і З. Осипчуком / Концепція розвитку газової промисловості України [Електронний ресурс] // Пізнавальний сайт «Географія» - Режим доступу : http://geoknigi.com/book_view.php?id=528

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Маринiна С.В., аспірант
Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, smaryn@mail.ru

Непослідовність у проведенні та низька ефективність державної науково-технічної та інноваційної політики призвели до відставання України у технологічному розвитку, погіршення стану багатьох галузей економіки, відсутності або низького рівня впровадження інновацій [1, с. 1].

Резерви зростання економіки України та її конкурентоспроможності за рахунок не інноваційного шляху розвитку вичерпані остаточно. Науково-технічний потенціал України практично вилучений з економічного процесу. Наукоємкість промислового виробництва країни не перевищує 0,3%. Для інноваційної діяльності притаманна структурна деформованість, неузгодженість та незбалансованість технологічних, економічних і соціальних аспектів. Інноваційні процеси не набули достатніх розмахів і не стали істотним чинником зростання внутрішнього валового продукту.

Більш як 90% продукції, що виробляється промисловістю країни, не має сучасного технічного забезпечення, що призводить до нерентабельності та не конкурентоспроможності більшості вітчизняних товарів. Відбувається безупинне зниження рівня наукоємкості вітчизняних товарів. У загальному обсязі промислової продукції близько 7% мають ознаки інновацій. В країнах Європейського Союзу цей показник перевищує 60% [4].

В експорті збільшується частка мінеральної сировини та продукції первинної переробки. За статистикою 70% інноваційних підприємств представники коксівної, нафтопереробної, хімічної та металургійної галузей. Вітчизняні високотехнологічні сфери тут відсутні [2]. За даними Всесвітнього економічного форуму, Україна за технологічною конкурентоспроможністю серед 139 країн світу посідає 83 місце, а за інноваційною спроможністю – 63 місце [1, с. 1].

Промислові підприємства витрачають на нові розробки менше 1% від вартості продукції, що виробляється. Відсоток підприємств у секторі досліджень розробок становить в Україні близько 5%, у США, Японії, країнах Європейського Союзу, Китаї близько 60%. Частка внутрішнього валового продукту, яка витрачається на наукові дослідження в країні, у 2,5 рази менша, ніж у провідних країнах світу.

Питомі витрати на наукові дослідження на одного науковця в державі майже втричі менші, ніж у Росії, у 18 разів – у Бразилії, у 34 – у Північній Кореї і більше як у 70 разів ніж у США [2].

Світовому рівню в Україні сьогодні відповідають не більше 25% технологій, багато з яких не перетворюються на конкурентні переваги на стадії промислового виробництва. Сировинний характер національної економіки істотно обмежує її маневреність щодо подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи і входження у нову фазу економічного зростання [3]. Технологічна та цінова неконкурентоспроможність вітчизняних товарів призвела до засилля імпортної продукції на внутрішньому ринку країни.

Обставини, що склалися, вимагають створення в країні ефективної організаційної структури управління науково-технологічною та інноваційною діяльністю, прийняття на державному рівні налагодженого механізму проведення детальних досліджень, які б дали можливість чітко визначити науково-технологічні та інноваційні пріоритети, що мають позитивний вплив для вітчизняної економіки та її конкурентоспроможності [2].

Україні потрібні заходи з раціонального протекціонізму, державні субсидії на розвиток інноваційних та високотехнологічних виробництв. Країна має удосконалювати забезпечення інноваційного розвитку шляхом створення системи стратегічного планування та оцінки розвитку технологій і спрямувати всі економічні зусилля на створення в національній економіці конкурентоспроможних підприємств нових укладів, що здатні зміцнити позиції держави на світовому ринку [3].

Сучасний стан соціально-економічного розвитку країни вимагає орієнтувати економічну політику на невпинне скорочення існуючого розриву між Україною та розвинутими країнами світу. Орієнтиром економічного розвитку України є входження до групи країн, де домінує інноваційний шлях розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні / Постанова Кабінету Міністрів України № 389 від 2 лютого 2011 р.
2. Український форум. „Україна – 2015: Національна стратегія розвитку” / За заг. ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка. – К.: 2008. – 118 с.
3. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / За заг. ред. В.М. Гейця (та ін.). – К.: НВЦ НБУВ, 2010.- 232 с.
4. Зовнішня торгівля України товарами та послугами: стат. зб. / Держкомстат України. – К., 2010.

КЛАСТЕРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Мельник Я. Д., студентка
Науковий керівник: к.е.н., доцент Войтко С. В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
marina_yasya@mail.ru

Для бізнесу кластер – це реальна можливість забезпечити конкурентоспроможність у майбутньому, тобто це створення довгострокової стратегії розвитку підприємства на 5 – 10 років. Кластери складаються з підприємств, спеціалізованих у певному секторі економіки та локалізованих географічно.

Так, Войнаренко М. П. визначає кластер як галузево-територіальне добровільне об'єднання підприємницьких структур, що тісно співпрацюють з науковими установами, громадськими організаціями та органами місцевої влади з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та сприяння економічному розвитку регіону [1].

Успіх кластера залежить від цивілізованої конкуренції, рівняння на лідерів та отримання підтримки від лідерів. Для організації кластера потрібен високий ступінь довіри учасників стосовно один одного, а також довгострокове горизонтальне планування економічного процесу. Таким чином, зробимо уточнення в змісті поняття «кластер».

Відповідно до Великого тлумачного словника української мови «кластер – це підмножина об'єктів з певними наборами ознак, які виявляються при кластерному аналізі» [2].

Сьогодні в Україні кластери найбільш розвинуті в таких областях: Івано-Франківській, Волинській, Рівненській, Полтавській, Сумській, Харківській та м. Севастополі.

Для того, щоб в Україні відбулося подальше розповсюдження кластерів, необхідний цілий ряд умов. У першу чергу, в економіці має виникнути зацікавленість у розповсюдженні таких утворень та реальне розуміння того, які завдання вони здатні вирішувати. І не менш важливий момент – це формування в країні більш гнучкого ринку праці, активної міграції працездатного населення. Кластери швидко занепадатимуть, якщо не живитимуться кваліфікованою робочою силою.

З урахуванням того, що останнім часом кількість законодавчих актів щодо кластерів збільшується та є бажання інтегруватися до світового економічного середовища, доцільним буде створити ІІІ взаємопов'язані блоки:

І. Державний:

– на держаному рівні затвердити програму стратегічного розвитку та програми підвищення конкурентоспроможності України та її регіонів на базі створення кластерних структур;

– законодавчо затвердити формування сприятливого для розвитку підприємництва ділового середовища з особливим акцентом на співробітництво влади, бізнесу, науки, освіти і громадських організацій в інноваційних мережевих структурах [3].

ІІ. Економічний:

- використовувати вигідне географічне положення, а саме ефективно використовувати транзитний потенціал;

– впровадити інноваційні освітні програми для підготовки і перепідготовки фахівців, які беруть участь у розвитку і функціонуванні інноваційних мережевих структур;

– провести фундаментальні дослідження у визначенні пріоритетів формування в Україні національних і регіональних інноваційних виробничих кластерів [3];

– сприяти розвитку міжнародного співробітництва у питанні формування кластерних структур.

ІІІ. Освітній:

– підвищувати освітній рівень населення;

– розвивати мережу вищих навчальних закладів та державних наукових організацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войнаренко М. П. Механізми адаптації кластерних моделей до політико-економічних реалій України / М. П. Войнаренко // Світовий та вітчизняний досвід запровадження нових виробничих систем (кластерів) для забезпечення економічного розвитку територій : матеріали конференції 1 - 2 листопада 2001 р. – К.: Спілка економістів України, 2001. – С. 25 – 33.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел] 250 тисяч слів, Київ–Ірпінь 2005. – 1728 с.
3. Соколенко С. І. Кластери в глобальній економіці / С. І. Соколенко. – Донецьк: Логос, 2004. – 848 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦІН

Моісеєнко Т. Є., к.е.н., ст.викл., Гарбарчук Я. В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», yarya@ukr.net

Актуальність надлишкового обсягу непридатних теплових потоків на підприємствах харчової промисловості України посідає важливе місце серед першочергових економічних питань. Така ситуація є результатом діючих технологій минулого сторіччя, залежності українських підприємств від закордонного обладнання та технологій, відсутності достатнього забезпечення фінансовими ресурсами для модернізації обладнання та заміни опалювальних приладів.

Значні витрати енергоносіїв обумовлюють зниження конкурентоспроможності української харчової продукції на значному сегменті зовнішнього та внутрішнього ринків. Особливо ця проблема загострилася після приєднання України до Світової організації торгівлі (СОТ) та здійснення кроків з поступової інтеграції у Європейський союз (ЄС) [1].

Важливою, у даний час, постає проблема впровадження нових енергозберігаючих технологій, їх постійна вітчизняна модернізація з урахуванням нових наукових поглядів та підходів.

Одним з провідних напрямів підвищення енергоефективності є трансформація непридатних теплових потоків, із застосуванням теплових насосів, у їх ефективні еквіваленти. Теплові насоси, у світовому господарстві, вже знайшли масове застосування. У 2008 році Європейський союз (ЄС) відносить теплові насоси до систем, що використовує поновлювані джерела енергії, доповнивши їх сонячним батареям і вітроустановкам. В даний час у ЄС працює понад 6 млн. теплових насосів «повітря – вода» [2].

При впровадженні енергозберігаючих технологій на підприємствах харчової промисловості в Україну необхідно враховувати вартість енергоносіїв, яка постійно коригується у бік зростання. Наприклад, середня оптова ринкова ціна електроенергії на ОРЕ України у 2010 році зросла на 17,51 % (до 478,92 грн. / МВт.год.) [3].

Для обґрунтування впровадження енергозберігаючих технічнологічних пропозицій зручно використовувати величини граничної вартості енергоносіїв ($ / ГДж) при середній покупній ціні на природний газ для України у 2012 році, який складатиме 380 $ США за 1 тис. куб. м, при збереженні поточних контрактів. Максимальна величина граничної вартості має електроенергія для промислових підприємств (близько 56,4 $ / ГДж). Мінімальне значення величини граничної вартості енергії має природний газ (13,48 $ США / ГДж). Для промислових підприємств зазначений вид палива коштує дорожче. Питома вартість бензину АІ-92 нижче граничної вартості електроенергії (56,4 $ США / ГДж). Питома вартість пелет вище граничної вартості природного газу (13,48 $ США / ГДж) [1].

Крім цього, важливо врахувати відношення вартості електроенергії до теплової енергії. Так, для промислових підприємств коефіцієнт такого співвідношення приблизно дорівнює 7,0.

Таким чином, можна припустити, що підприємствам харчової промисловості невигідно використовувати електроенергію для гарячого водопостачання та опалення. Тому актуальною задачею залишається саме перетворення непридатних теплових потоків на власні потреби. З цієї точки зору можна зробити припущення, що градирні будь-якого об'єкта є «дірявими кишенями», місцями у яких підприємства втрачають власні кошти.

В Україні триває процес впровадження технологій минулого сторіччя, що супроводжується закупківлею обладнання іноземного виробництва в переробній промисловості.

Питання енергозбереження гостро поставлені у переважній більшості регіонів України і особливо вагомі у регіонах, які є високоенерговитратними. В Україні прийнято регіональні програми енергозбереження, але вони, переважно, є декларативними і не враховують зміну зовнішніх чинників.

На закінчення необхідно відзначити, що доцільно займатися розробкою схем та алгоритмів можливих варіантів трансформації непридатних теплових потоків на власні потреби підприємств харчової промисловості. При їх розробці необхідно враховувати вартість покупних енергоносіїв, застосовуваного допоміжного і теплонасосного обладнання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році [Електронний ресурс] / С. Ф. Єрмілов, В. М. Геєць, Ю. П. Ященко, В. В. Григоровський, В. Е. Лір та ін. – К., НАЕР, 2009. – Режим доступу: http://naer.gov.ua/wp-content/uploads/2010/02/nazdopovid.pdf
2. Гершуни А.Н. Энергоэкономическая эффективность утилизации теплоты / А. Н. Гершуни, А. П. Нищик. – Промышленная теплотехника. – К. – 2009. – т.3, №2. – С. 82.
3. Лір В. Е. Енергетична ефективність економіки України / В. Е. Лір / Економіст. – 2010. – №9. – С. 64.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ

Мяло Н.С., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ninamialo1994@bigmir.net

Космічна галузь України заслуговує особливої уваги з боку держави, зважаючи на всі можливості і перспективи реалізації її продукції на міжнародному ринку. З кожним роком ця сфера промисловості набуває все більшого значення для економіки України.

Українська продукція космічної галузі є конкурентоспроможною на міжнародній арені. Але потрібно сприяти подальшому розвитку співробітництва в цій сфері з іншими країнами світу для забезпечення перспективного розвитку, підвищення конкурентоспроможності продукції, ефективності використання виробничого потенціалу, трудових ресурсів і досягнення високого рівня якості космічної техніки.

Основним партнером України, у зазначених питаннях, є Росія, що зумовлено історичними процесами. Багаторічна співпраця базується на глибокій кооперації підприємств, спільній участі у міжнародних космічних проектах, використанні стартових комплексів Росії для пусків українських ракет-носіїв, наявності довгострокової програми співробітництва та скоординованого плану дій космічних агентств на тривалу перспективу з розвитку космічних технологій [1]. На ракетах-носіях українського виробництва Зеніт-3SLBФ базується російська наукова програма. Російські наукові космічні апарати «Спектр» та АМС плануються до запуску за допомогою зазначених носіїв. Зауважимо, що розроблено проект «Програми російсько-українського співробітництва в галузі дослідження і використання космічного простору на 2012 – 2016 роки».

Важливим партнером для України в останній час стає Бразилія. Продовжується спільна робота над створенням космічного ракетного комплексу «Циклон-4» на пусковому центрі Алькантара у межах виконання міжнародного проекту. Перевага в тому, що ця ракета-носій, з новітнього стартового майданчика на екваторі, спроможна вивести на орбіту більше корисного навантаження, ніж з Байконуру. Зазначимо, що українські промислові підприємства виготовляють системи для спорудження такої стартової установки. 2011 року у Державному космічному агентстві України було проведено зустріч керівників космічних агентств України та Бразилії. На цій зустрічі були порушені питання щодо перспектив розвитку проекту «Циклон-4», а саме технічні та фінансові аспекти [1].

Активне співробітництво відбувається між Україною і США. Зокрема за участю КБ «Південне» та інших підрядників американською компанією OSC розробляється ракета-носій Antares, запуск якої має відбутися 2012 року. Українські підприємства спроектували й розпочали виробництво І- го ступеня носія.

Перспективною є спільна діяльність України з країнами ЄС. Головна мета цієї співпраці – активне співробітництво з Європейським космічним агентством у напрямі формування Першої Європейської космічної програми; участі в програмі AURORA; проектах GALILEO, GMES, FLPP ; отримання членства в ЄКА [1]. Українські підприємства також задіяна у програмі VEGA в співпраці з Фіат Авіа (Італія).

Актуальним є партнерство з Китаєм, зокрема можливість участі України у Місячній програмі КНР. Також нещодавно розпочалася активна і плідна співпраця з Японією, пожвавилось співробітництво з Індією, Єгиптом, Іспанією, Алжиром,Кореєю, Туреччиною.

Україна приймає участь у міжнародних космічних проектах, таких, як Морський старт, що вперше реалізовує ідею використання морської платформи для здійснення космічних запусків з екваторіальної зони. Також проект “Дніпро”, що передбачає створення вітчизняних конверсійних ракет-носіїв “Дніпро”.

Можна зробити висновок, що для розвитку космічної галузі необхідно продовжувати співпрацю з Бразилією, США, Росією, як головними стратегічними партнерами. На мою думку, потрібно розширювати кордони співробітництва, адже досвід і можливості України це дозволяють.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародна діяльність [Електрон. ресурс]: Державне космічне агентство України. – Режим доступу: http://www.nkau.gov.ua/nsau/nkau.nsf
2. Міжнародні проекти [Електрон. ресурс]: Ін-т космічних досліджень НАН та НКА України. – Режим доступу: http://www.ikd.kiev.ua/

ВІД ДЕТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ДО АЛЬТЕРНАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Нараєвський С.В., старший викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», s.naraevsky@ukr.net

Стан низької конкурентоспроможності економіки України завдячує трансформаційним перетворенням, що були проведені за час незалежності. Протягом 1991-1998 рр. держава фактично проводила політику невтручання в управління макроекономічними процесами в економіці. Такі дії спричинили реструктуризації навпаки: зниження фізичного обсягу валового внутрішнього продукту країни і втрату цілих галузей української економіки, яку можна розглядати як детехнологізацію промисловості.

Одним з головних наслідків зазначених процесів стало гіпертрофоване зростання базових галузей економіки: паливно-енергетичного комплексу, металургії та хімії. У 1991 р. частка цих галузей у промисловому виробництві України становила 25,6%, а вже в 2000 р. вона зросла до 59%. Поряд з цим частка машинобудування скоротилась з 30,7% на початку 90-х рр. XX ст. до 9,3% у 2000 р. Іншим негативним наслідком стало зростання енергоємності ВВП (у 2000 р. 1,91 кг умовного палива на 1 дол. ВВП) [1].

Не дивлячись на значне зростання частки металургії, хімії та енергетики в промисловому секторі та ВВП не можна говорити про динамічний розвиток цих галузей. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості за підсумками 2011 р. в Україні виробництво електроенергії по Об'єднаній енергетичній системі становило 193 899,5 млн кВт*год, з яких 46,5% (90 247,7 млн кВт*год) становила електроенергія вироблена атомними електростанціями, 43,7% (84 775,2 млн кВт*год) – тепловими електростанціями, 5,6% (10 773,8 млн кВт*год) – гідроелектростанціями. Переважна більшість встановлених енергетичних потужностей експлуатується 20 і більше років та потребують модернізації або заміни. Виробництво енергії за рахунок нетрадиційних джерел енергії (переважно вітрові двигуни) у 2011 р. становило 8,9 млн кВт*год, що становить 0,0045% від загальних обсягів виробництва. Для порівняння у 1990 р. було вироблено 298,5 млрд кВт*год електроенергії, що в півтора рази більше ніж у 2011 р [2].

Енергетична стратегія України на період до 2030 р. передбачала подальший розвиток атомної енергетики та збільшення використання традиційних енергоносіїв: вугілля у 2,2 рази (до 130,3 млн т) і нафти на третину (до 23,8 млн т) і лише стосовно природного газу передбачалось зменшення його використання на 36% (до 49,5 млрд м^3). Розвитку альтернативної енергетики увага фактично не приділялась [3].

Україна залишається державою з надзвичайно сильною залежністю від імпорту традиційних енергоносіїв (45-50% від загальних обсягів споживання первинних енергоносіїв). Натомість більшість країн ЄС активно розвивають альтернативні технології отримання енергії. Частка відновлювальних джерел енергії в кінцевому споживанні енергії становить у Австрії 23,3%, у Фінляндії 28,5%, у Швеції 31,8%. Поряд з цим в деяких країнах Європи досягнута певна технічно та економічно досяжна на сьогодні межа у використання альтернативної енергетики. Виробники обладнання з країн Європи та фінансові установи готові інвестувати кошти в розвиток альтернативних технологій отримання енергії до країн Східної Європи, в цілому і до України, зокрема.

Серед найбільш успішних прикладів можна назвати діяльність австрійської фірми Activ Solar. Завдяки діяльності цієї компанії на початок 2012 р. в Україні введені значні потужності фотоелектричних станцій, які за встановленою потужністю займали в загальносвітовому рейтингу перше (селище Перово, Сімферопольський район Автономної Республіки Крим, встановлена потужність 100 МВт) та шосте місця (селище Охотніково, Сакський район АРК, встановлена потужність 80 МВт) [4]

Впровадження цих та подібних до них проектів має:

- суттєво зменшити енергетичну залежність економіки України;
- підвищити її конкурентоспроможність за рахунок відмови від традиційних викопних енергоносіїв;
- сприяти зростанню кількості працюючих у високотехнологічних секторах економіки України (виробництво електронної та електротехнічної продукції).

ЛІТЕРАТУРА

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 328 с.
2. Міністерство енергетики та вугільної промисловості: [Електронний ресурс]. – Інформаційна довідка про основні показники розвитку галузей паливно-енергетичного комплексу України за грудень та 2011 рік (за фактичними даними) – Режим доступу: http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/publish/article?art_id=216923&cat_id=35081.
3. Верховна Рада України: [Електронний ресурс]. - Енергетична стратегія України на період до 2030 року – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc.
4. Фотоелектричний ресурс: [Електронний ресурс]. – Великомасштабні фотоелектричні електростанції. Рейтинг 1-50 – Режим доступу: http://www.pvresources.com/PVPowerPlants/Top50.aspx.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Нестеренко А.І., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
artyomnesterenko@gmail.com

Сучасна глобалізація економічних відносин на світовому ринку, розвиток ринку логістичних послуг як в Україні, так і в світі в цілому, удосконалення вже існуючих та створення нових торгово-транспортних мереж сприяє тісному зв'язку вітчизняних підприємств із зарубіжними логістичними корпораціями.

Згідно індексу логістичної ефективності (Logistic Performance Index) Світового Банку, Україна посідає 102 місце серед 155 країн рейтингу у світі та 16 місце з 22 у своїй групі країн Європи та Центральної Азії зі значенням індексу – 2,57 з 5 можливих. При чому найбільшу оцінку - 3,06, Україна здобула у секторі своєчасності доставки вантажів у пункт призначення, а найменшу – 2,02, у митному секторі, який відповідає за ефективність митного очищення органами прикордонного контролю, включаючи митницю. Результати цього рейтингу свідчать про необхідність удосконалення та розвитку ринку логістики України, який має великий потенціал, адже ще у до кризовий 2007 р. Україна посідала 74 місце у даному рейтингу [1].

З урахуванням всіх недоліків у логістичній сфері в Україні, дедалі більшим стає попит на аутсорсинг логістичних послуг. Він почав зароджуватись з приходом транснаціональних торгівельних корпорацій на український ринок, які будучи пов'язаними довгостроковими контрактами з логістичними компаніями, що обслуговували їх за кордоном, привели їх на ринок логістичних послуг України. І на відміну від них вітчизняні логістичні оператори не можуть в повній мірі обслуговувати потреби логістичного аутсорсингу через те, що логістичний бізнес в Україні - один із наймолодших, можливо, тому один із найризикованіших. Цей ринок характеризується дефіцитом кваліфікованих спеціалістів, недостатньо розвинутою інфраструктурою, слабкою підтримкою з боку держави.

Саме тому основними гравцями на даному ринку є міжнародні компанії, такі як «DHL», «Kuehne+Nagel», «FM logistic», «Schenker» та інші. Вони характеризуються значними фінансовими та матеріальними ресурсами, багатолітнім досвідом та відносяться до 3PL-провайдерів, а також найчастіше розташовують свої філії та складські приміщення поблизу міжнародних транспортних коридорів.

Основними послугами, які надають міжнародні компанії з логістики є:

- відповідальне зберігання;
- передпродажна підготовка;
- кросс-докінг;
- доставка вантажів по країні та за кордон;
- дистрибуція по місту.

Характерною рисою міжнародних операторів є надання логістичних та складських послуг комплексного характеру. Все це має безпосередній вплив на підвищення співпраці українських підприємств з транснаціональними логістичними корпораціями, адже вони мають безліч переваг відносно вітчизняних компаній. Основні переваги ТНК:

- розгалуженість світової мережі;
- великі об'єми фінансових та матеріальних ресурсів, що надають стійкості і незалежності від змін на місцевому ринку;
- багатолітній досвід та великий обсяг знань, здобутих іншими підрозділами;
- наявність довгострокових контрактів зі страховими та лізинговими компаніями;
- значно більший обсяг засобів транспортування;
- високоякісні складські комплекси, які відповідають міжнародним стандартам та мають добре розвинуту інфраструктуру.

Безумовно ТНК з логістики мають і свої недоліки, пов'язані з необізнаністю в особливостях місцевих ринків, значними труднощами в обслуговуванні малих та середніх клієнтів через високий рівень глобалізації компанії, відмовою від пристосування до певних умов українського клієнта та інше.

Конкурувати з транснаціональними логістичними компаніями українським оператором, на даний момент, майже неможливо. Однак досить вільною залишається ніша маленьких та середніх підприємств, на якій українські компанії мають навіть більші переваги. Отже для того щоб залишатися на ринку логістики України вітчизняним компаніям слід приділяти якомога більше уваги до потреб клієнтів та мати з ними тісні зв'язки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Світового Банку «The World Bank» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://info.worldbank.org/etools/tradesurvey/mode1b.asp

ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУСУ АВІАЦІЙНОЇ ДЕРЖАВИ СВІТУ У ЦИВІЛЬНОМУ ЛІТАКОБУДУВАННІ

Нефьодова А.Є., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
an_nefyodova@mail.ru

На сьогоднішній день авіаційна промисловість – це одна з найбільш високонаукових та високотехнологічних галузей світового господарства, по ступеню розвитку якої дають оцінку міжнародній конкурентоспроможності країни, розвитку промисловості та ступеню її інноваційної складової. Зазвичай, найбагатші країни представлені 2-3 підприємствами даної галузі.

Протягом XX століття у світу цивільного літакобудування сформувалося та утвердилося 10 найбільших країн-виробників повного циклу, а саме: США, Великобританія, Німеччина, Франція, Нідерланди, Росія, Україна, Бразилія, Канада та Китай. Спираючись на кількість випущених всього літаків починаючи з минулого століття та станом на серпень 2011 року, варто зазначити суттєвого монополіста ринку, а саме США з часткою 52,27%, та основного конкурента – об'єднану Європу. Країни-лідери представлені найбільшими на сьогоднішній день ТНК: «Boeing» та «Airbus», які за весь період свого існування випустили понад 65% всіх великих цивільних авіалайнерів (на 100 і більше пасажирів) у світі. Росія виступає третьою країною по обсягам випущених літаків у світі з часткою у розмірі 12,85%, Бразилія – 5,44%, Канада - 5,06%, а Україна у свою чергу займає лише 0,67% [1].

Світове авіаційне виробництво сьогодні динамічно розвивається не тільки у США чи Європі. Канадський виробник Bombardier у 2012 має намір запустити новий літак CSeries. Розпочати виробництво планує Mitsubishi Regional Jet із обсягом замовлень 65 од., Індія в кооперації з іншими країнами розробляє масштабний проект створення власного літака Indian Regional Jet. Тим не менш, перший політ планується лише на 2016 р. Продовжуються конструкторські роботи у Південній Кореї щодо створення нового турбогвинтового регіонального літака, орієнтованого виключно на експорт [2].

В свою чергу український модельний ряд цивільних літаків, здатних конкурувати на світовому ринку, складається з: Ан-74, Ан-140, Ан-148 та його модифікації Ан-158. Модельний ряд у перспективі може бути розширено за рахунок транспортної модифікації Ан-148, - Ан-178 та модернізованого Ан-124 «Руслан» [2]. Дані літаки направлені на 2 перспективних ринки збуту для українських виробників: 1) країни Азії, Африки та Латинської Америки, адже попит на дорожчі західні літаки залишається відносно низьким; 2) Росія і країни СНД.

Проте, за даними ACAS, кількість літаків українського виробництва марки «Ан», які використовуються в світі, зменшилась за п'ять років з 1128 од. до 900 од. у 2010 р., тенденції щодо зниження попиту продукцію вітчизняного виробництва розпочалася ще у 2006 р. та досягла найнижчого рівня у кризовий 2009 р. [3].

У 2005-2010 рр.. лише 3 літаки Ан-148 були введені в експлуатацію, кількість Ан-140 значно скоротилася, так і не відбулося відновлення виробництва Ан-124, Ан-70 існує в єдиному примірнику. Отримано 56 замовлень на Ан-148, проте, більша кількість замовлень зафіксована лише у формі меморандумів про взаєморозуміння, які жодним чином не зобов'язують купувати українські літаки [2].

Враховуючи незначні обсяги виробництва, замовлень, високу собівартість, низький рівень інноваційної складової та не передові ринки збуту продукції цивільного авіабудування, сьогоднішній стан вітчизняного цивільного авіабудування можна охарактеризувати як «складний». Країна поставлена перед важким завданням виведенням галузі на новий, перспективний рівень, адже частку нашого ринку можуть легко забрати більші та дешевші аналоги вітчизняних літаків закордонного виробництва. Україні необхідно визнати факт, що світова авіаційна промисловість стрімко розвивається, майже не залишаючи шансів нашій державі самостійно конкурувати з великими гравцями ринку та могутніми ТНК. Якщо Україна не хоче бути аутсайдером світового ринку літакобудування, то їй просто необхідно забезпечувати більш тісну інтеграцію вітчизняного авіапрому з лідерами та перспективними партнерами по виробництву та постачанню літаків.

Здійснювати це можливо за рахунок використання таких переваг як: 1) надійності експлуатації в екстремальних погодних умовах як високих, так і низьких температур; 2) тривалому льотному ресурсу літальних апаратів та можливість їх подальшої модернізації; 3) невибагливості до якості злітно-посадкових смуг та іншого. Адже, потрібно реалістично розуміти, що співпраця зі провідними країнами та ТНК в даній галузі – одна із головних запорук розвитку та модернізації вітчизняного авіапрому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Світова статистика безпеки польотів [Електронний ресурс]: Німецький Центр аналізу даних щодо катастроф (JACDEC) - Режим доступу до сайту: http://www.jacdec.de/statistics/types/Types.htm.
2. Собкевич О. Щодо інструментів нарощування експортного потенціалу авіабудівної галузі України [Електронний ресурс]: Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України / О. Собкевич, Є. Бєлашов - Режим доступу до сайту: http://www.niss.gov.ua/articles/374.
3. База даних Flight International: літаки в активному використанні [Електронний ресурс]: Інформаційний портал Flightglobal - Режим доступу до сайту: http://www.flightglobal.com/research.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СФЕРІ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Омельяненко В.А., аспірант
Сумський державний університет, sumyvit@ya.ru

У зв'язку з глобалізацією інноваційної сфери актуальною стає інтеграція як умова розвитку національного науково-технічного потенціалу. Крім того, сучасні масштабні наукові проекти, такі як розшифровка генома людини або Міжнародна космічна станція, найбільш ефективно реалізуються шляхом міжнародної кооперації через необхідність значних витрат і координації діяльності багатьох наукових та виробничих колективів, що робить їх неможливим для окремих національних компаній.

Узагальнено для позначення процесів співробітництва та кооперації в наукомістких галузях у світовій практиці вживається термін "міжнародне інноваційно-технологічне співробітництво" (МІНТС), яке, на нашу думку, можна визначити як окрему форму міжнародних економічних відносин, яка представляє собою міжнародну науково-технічну, інноваційну, виробничу, маркетингову діяльність засновану на дво- та багатосторонній основі і спрямовану на випуск та комерціалізацію продукту або послуги або одержання іншого корисного економічного або соціального ефекту шляхом взаємодії із провідними міжнародними високотехнологічними компаніями, ТНК, міжнародними фінансовими інституціями, малим і середнім інноваційним бізнесом, окремими особами, зайнятими в науковій, інноваційній і діловій діяльності, науковими колективами, діаспорами та громадськими організаціями.

У сфері високих технологій на сьогодні провідну роль стали відігравати міжнародні наукові інститути, яскравими прикладами яких виступають Європейський центр ядерних досліджень (CERN) - найбільша у світі лабораторія фізики високих енергій і фізики елементарних частинок; Об'єднаний інститут ядерних досліджень (JINR), де були синтезовані всі трансуранові елементи і повторений синтез елементів, відкритих раніше в інших країнах; Міжнародний проект в сфері інноваційних ядерних реакторів і паливних циклів (INPRO); Міжнародний форум Generation IV–GI тощо.

Донедавна виробництво інформації та інноваційні технології концентрувалися винятково в рамках «тріади» (Європа, Японія і США), а впровадження, доведення і дешеве масове виробництво було спеціалізацією країн Південно-східної Азії та Латинської Америки. Однак варто враховувати, що згодом значно зросла наукоємність та інноваційність виробництва в цих регіонах, і до теперішнього часу відбувся явний перерозподіл «інноваційних» ролей у світовій економіці.

Тенденція зростання інтернаціоналізації інновацій особливо наочно проявляється у сфері патентної діяльності, де спостерігається збільшення числа міжнародних заявок, що подаються згідно з процедурою Договору про патентну кооперацію (PCT), а також числа заявок на видачу патентів, що подаються заявниками, які не проживають у даних країнах. PCT являє собою найбільш важливий спосіб подачі міжнародних патентних заявок, за оцінками ВОІВ, 49% міжнародних патентних заявок подаються за процедурою Договору PCT. При цьому рівень інтернаціоналізації варіюється залежно від конкретних країн та розвитку економіки. Частка загального числа патентних заявок, поданих особами, що не проживають у даних країнах, значна в патентних відомствах Гонконгу (район Китаю), Ізраїлю, Мексики і Сінгапуру, і становить понад 90% загального числа заявок.

Одним з найважливіших аспектів МІНТС є фінансовий, який полягає у залученні іноземних інвестицій для розвитку високих технологій, що можливо на основі глибокої кооперації із закордонними партнерами, тобто співробітництва на всіх етапах життєвого циклу технології: від зародження ідеї до збуту вже готової технології та її подальшого обслуговування. Одним із прикладів міжнародної кооперації в області інформаційних високих технологій є проведення в Канаді комплексних досліджень територій з використанням супутникових даних приблизно 80 держав світу.

На нашу думку, однією з найбільш ефективних форм міжнародного співробітництва в інноваційній сфері є кластери на міжнародній основі. Україні, яка при реалізації інноваційних проектів переважно орієнтується на ЄС, доцільним буде використати онлайн-ресурс European Cluster Observatory (http://www.clusterobservatory.eu/), який в інтерактивній формі надає інформацію про кластери та мережі кластерів, які функціонують в ЄС. Відтак в Україні доцільним є створення національного центру інноваційних пропозицій щодо міжнародного науково-технічного співробітництва за аналогією з європейськими IRC (Innovation Relay Center), в рамках якого була створена розгалужена мережа таких центрів (близько 70) для обслуговування окремих регіонів країн ЄС.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про зростання міжнародної кооперації в сфері високих технологій, що ставить перед Україною завдання прискореної інтеграції до МІНТС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басов С.В., Илюхина И.Б. Некоторые аспекты инновационной деятельности транснациональных корпораций в развивающихся странах // Вестник ОрелГИЭТ. – 2011. – №1 (15). – С. 24-28
2. Нисневич Ю.А., Кристальный Б.В. О высоких технологиях и правовом обеспечении их развития в России // Вестник Российского общества информатики и вычислительной техники". ВИМИ. – 1995. – №4. – С.10-14.

СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЕБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ: ФАКТОР КРИЗИ, СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ ДО КРАЇН БРІК

Пилипенко М.В., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», lacoste.cs@mail.ru

1. Роль автомобільної промисловості України як стимулюючої ланки у розвитку економіки залишається нерозкритою повністю. До світової економічної кризи 2008-2009рр. дана галузь забезпечувала 4% ВВП України. Наслідком зазначеної кризи для автомобілебудівної галузі стало зниження внутрішнього попиту, що стало причиною зниження виробництва. Негативні наслідки зниження внутрішнього попиту можуть бути подолані завдяки стимулюванню експорту автомобільної продукції.

2. На даний час відбувається зміна тенденцій розвитку світової автомобільної промисловості. Основними факторами, які призводять до зміни форм і умов організації автомобільного бізнесу є: ситуація на ринку енергоносіїв, проблеми стимулювання попиту в умовах світової економічної кризи, зростання уваги до екологічних проблем та однотипність дизайну транспортних засобів.

Серед основних тенденцій світового автомобільного ринку слід виділити консолідацію корпоративної структури ринку, розвиток ринку аутсорсингу і наростання дефіциту вибору унікальних виробничих стратегій, зміни споживчих якостей продукції.

3. За прогнозами [1] до 2016 р. світовий авторинок зросте майже у півтора рази та сягне 90 млн. автомобілів. Таке зростання буде досягнуто в першу чергу за рахунок країн БРІК, де приріст складе 16 млн. автомобілів порівняно з 2009 р., а також за рахунок післякризового відновлення північноамериканського ринку, де продажі збільшаться на 7 млн. автомобілів вже у 2015 р. Росія стане одним з найбільш швидкозростаючих авторинків світу: в 2009-2015 рр. продажі тут будуть зростати у середньому більш ніж на 11% на рік. Таким самим буде рівень зростання і в Індії. А от у Китаї, де в кризовому 2009 р. ринок подвоївся, темпи зростання будуть не настільки великими - близько 7% на рік. На країни БРІК припадатиме 38% всіх продажів автомобілів у світі.

Відновлення ринку та післякризове зростання принесуть автовиробникам до 2020 р. додатково 90-140 млрд. євро прибутку, але витрати на підвищення екологічності автомобілів (оптимізація двигунів внутрішнього згоряння, зниження ваги, інвестиції в створення гібридів та електромобілів) сягатимуть близько 100-150 млрд. євро, тиск споживачів на ціни загрожує принести ще 30-50 млрд. євро збитків. Тобто для того, щоб повернутися на докризовий рівень у 50-60 млрд. євро в рік, світовому автопрому необхідно буде знайти способи ліквідації розриву між бажаним і прогнозованим рівнем прибутку [2].

4. З січня 2010 року на ринку продажів нових автомобілів в Україну, в цілому, спостерігалася динаміка зростання. Статистика продажів нових автомобілів та авточастин в Україні з 2005-2010 роки відображена на рис. 1.

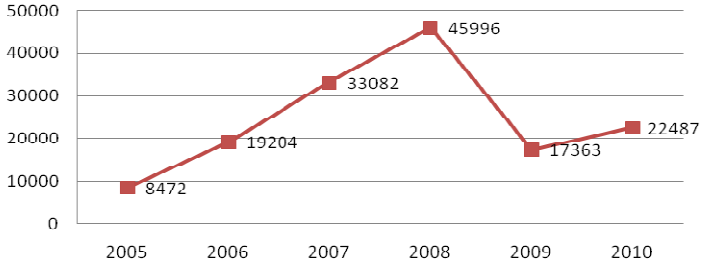

Рис. 1. Продаж автомобілів та автотоварів в Україні у 2005-2010рр., млн грн (за даними Держкомстату)

5. Майбутній стан автомобілебудівної галузі України можна спрогнозувати на основі одного з чотирьох основних можливих сценарії розвитку даної індустрії: інерційний - подальшого підвищення частки імпорту на українському ринку і зниження частки експорту продукції українського виробництва з подальшою деградацією національної автомобільної промисловості; помірно інноваційний - значне зниження частки прямого імпорту при збереженні або можливому зростанні поточної частки експорту; інноваційно-активний – буде досягнутий за рахунок суттєвої реструктуризації автомобільної галузі, великих інвестицій в модернізацію українських активів та в НДДКР, а також помірної жорсткості протекціоністських заходів для імпорту на внутрішньому ринку; інноваційно-пасивний – досягатиметься за рахунок встановлення протекціоністських заходів захисту внутрішнього ринку від імпорту із значною державною участю у розвитку автомобільної галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Объем мирового авторынка достигнет 90 млн машин в 2016 году [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://auto.vesti.ru/doc.html?id=394832. – Заголовок с экрана.
2. Стимулирование экспортной деятельности в зарубежных странах и практика поддержки экспорта в России: [доклад] / Воловик Н. П., Ентов Р. М., Золотарева А. Б. и др. – М. : Ин-т экономики переходного периода, 2007. – 159 с.

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ УМИСНОГО ЗМЕНШЕННЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОДУКЦІЇ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Покрас О.С., науковий керівник доцент Войтко С.В.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», e.pokras@gmail.com

На сьогодні зменшення терміну життєвого циклу продукції має місце в стратегіях виробництва багатьох великих компаніях (у тому числі й транснаціональних), що підкреслює актуальність дослідження.

Суть поняття «плановане застарівання» можна передати означенням, дане американським інженером Бруксом Стівенсом на рекламній конференції в Міннеаполісі у 1954 році: «Це прищеплення покупцеві бажання володіти чимось трохи новішим, трохи кращим, трохи раніше, ніж це необхідно» [1].

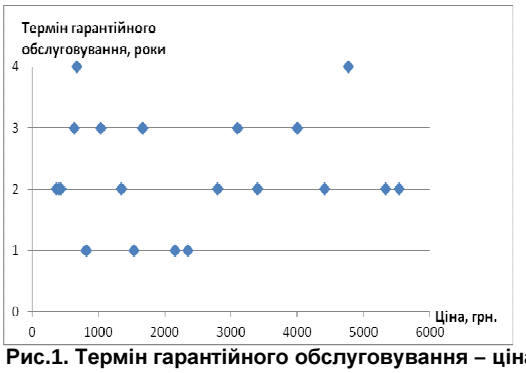

Рис.1. Термін гарантійного обслуговування – ціна

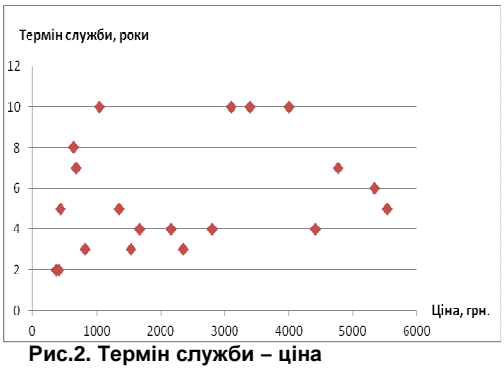

Рис.2. Термін служби – ціна

Продавці за минулі роки істотно знизили відтинок гарантійного терміну на свою продукцію, до того ж найчастіше зустрічається гарантія на 2 роки на промислові товари (телевізори, холодильники, ноутбуки, відеокамери). Це – оптимальний термін, за який виріб не встигне застаріти і не потребуватиме заміни. Для товарів престижу (мобільні телефони), асортимент яких оновлюється щорічно, виробники скорочують цей термін до одного року (див. рис. 1).

Термін служби товару корелює з його ціною, причому найчастіше цей термін коливається у межах 3 – 5 років. За цей період відбувається повне оновлення асортименту і зняття з виробництва даної моделі, а також набуття продукцією якісно нових властивостей або дизайну. Для товарів престижу строк знову ж таки скорочується. Винятком є техніка, заміна якої передбачається раз у 7 – 10 років, тому її життєвий цикл є довшим (кухонні комбайни, обігрівачі) (див. рис. 2). Зважуючи на вищезазначене відмітимо недоліки та варіанти їх вирішення.

Недоліки умисного зменшення життєвого циклу продукції:

- екологічна загроза: зростання темпів виробництва збільшує забрудненість середовища відходами промислової діяльності та утилізацією продуктів, що застаріли;
- соціальна небезпека: запевнення населення у концепції «якнайшвидшої заміни» товару, що вийшов з ладу, а не доцільності ремонтування; недостатня інформованість покупця про товар, якість та вичерпність ресурсів; збільшення витрат споживачів;
- економічна загроза: ризик втрати споживача, концепція «зростання заради зростання», перенасичення товарного ринку, нерозуміння неможливості безмежного зростання виробництва, витрати на розробки щодо зменшення життєвого циклу продукції.

Можливі варіанти вирішення проблеми:

- розробки щодо зменшення обсягів виробництва, але збільшення терміну служби продукту. При цьому логічним є суттєве збільшення ціни;
- виробництво запчастин та відкриття сервісних відділів при фірмах-виробниках;
- переведення частини персоналу на відділи утилізації непридатних для ремонтування продуктів та зменшення негативних екологічних наслідків від діяльності фірми;
- надання споживачам правдивої інформації про даний товар;
- донесення до споживачів і виробників ідеї необхідності вищенаведених заходів та їх здійснення.

Отже, проблема «планованого застарівання» може призвести до необоротних наслідків як у нашій країні, так і в усьому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Wisconsin Historical Society. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wisconsinhistory.org.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Радзієвська С.О., к.е.н., доцент
Національний транспортний університет, radzievskaya@yahoo.com

В доповіді розглядається сучасний стан конкурентоспроможності України та вплив інновацій на його підвищення. Обґрунтовується необхідність посилення конкуренції диференціації при реалізації українських продуктів і послуг на світових ринках за рахунок інноваційного розвитку економіки і удосконалення її структури. *Конкурентоспроможність національної економіки* визначається як її здатність продавати на ринках інших країн свою продукцію, налагоджувати між країнами виробничу кооперацію і при цьому забезпечувати сталий розвиток країни. З 2004 року головним індексом для вимірювання національної конкурентоспроможності став розроблений за методологією Всесвітнього економічного форуму Глобальний Індекс Конкурентоспроможності (ГІК). Результати України ГІК 2008-2009 рр. свідчать про те, що вона займає 72 місце з 134 країн із загальним балом 4,09. [1]. Результати України в ГІК 2009-2010 рр. свідчать про те, що вона займає 82 місце з 133 країн із загальним балом 4,0, у 2010-2011 рр. – 89 місце з 139 країн із загальним балом 3,9, у 2011-2012 рр. – 82 місце із загальним балом 4,0 [2]. Співставлення даних ГІК 2008-2009 рр. і ГІК 2011-2012 рр. дозволяє зробити висновок, що на розглядуваному відрізку часу особливих втрат зазнала конкурентоспроможність за складовими 3.«Макроекономічна стабільність» – перемістилася з 91 місця на 112, 6.«Ефективність ринку товарів та послуг» – з 103 на 129, 8.«Розвиненість фінансового ринку» – з 85 на 116, 9.«Оснащеність новітніми технологіями (технологічна готовність)» – з 65 на 82, 11.«Рівень розвитку бізнесу» – з 80 на 103, 12.«Інновації» – з 52 на 74 місце. Динаміка складових 9.«Оснащеність новітніми технологіями (технологічна готовність)» та 12.«Інновації», які безпосередньо відображають інноваційний розвиток економіки України, свідчить про те, що говорити про успіхи інноваційного розвитку економіки України неможливо. Це підтверджують і дані, які відображають динаміку структури промисловості, експорту та імпорту товарів та послуг України і дозволяють зробити висновок про відсутність значних позитивних структурних зрушень в промисловості України і збереження як основи експорту товарів низького ступеня обробки з незначною часткою доданою вартості, зокрема чорних металів та виробів з них, мінеральних продуктів, продукції хімічної та пов’язаної з нею галузей промисловості, полімерних матеріалів. Проблему підвищення конкурентоспроможності економіки України слід розглядати крізь призму збільшення у виробництві та експорті питомої ваги товарів зі значною часткою доданої вартості, ціна і попит на які мають тенденцію зростання, посилення їх якісних конкурентних переваг. Значним фактором підвищення конкурентоспроможності економіки України є розвиток експорту послуг, який потребує більш динамічного розвитку тих видів послуг, які зумовлені розвитком туризму, фінансів, сучасних інформаційних технологій, науки і технологій. Інноваційний розвиток України забезпечується власною розробкою і впровадженням інновацій, купівлею на міжнародному ринку технологій у вигляді як товарів, так і послуг ("чиста" форма), а також надходженням їх з прямими іноземними інвестиціями (ПІІ) і у значній мірі залежить від розвитку її економічних зв'язків з країнами ЄС, який знаходить своє відображення в імпорті товарів і послуг з країн ЄС та в їх прямих інвестиціях в Україну. Статистичні дані свідчать, що найбільшу питому вагу в імпорті товарів країн ЄС до України складає продукція машинобудування, яка і забезпечує технічну модернізацію економіки України. Частину імпорту продукції машинобудування складають наземні транспортні засоби, крім залізничних, значна частина яких – легкові автомобілі, які мало сприяють підвищенню технологічного рівня промисловості України. Одержання Україною з країн ЄС інновацій у "чистій" формі відображає імпорт комп'ютерних послуг, роялті і ліцензійних послуг, а також різних ділових, професійних та технічних послуг. Обсяг цих послуг має чітко виражену тенденцію зростання. Подальший розвиток торговельно-економічних зв'язків України з країнами ЄС залежить від розширення їх внутрішньогалузевої основи, яка для свого розвитку потребує посилення притоку ПІІ в її економіку, здатного покращити структуру промисловості і розвинути її машинобудівний комплекс. Саме цьому і має сприяти встановлення між Україною і країнами ЄС зони вільної торгівлі. Збільшення притоку ПІІ дозволить підвищити конкурентоспроможність економіки України шляхом переходу до інвестиційної "К – стадії" конкурентного розвитку. Виходячи з того, що з країн-сусідів ЄС тільки для України визначив пріоритетні високотехнологічні галузі об'єктом потенційної співпраці, одночасно з переходом до "К – стадії" конкурентного розвитку буде відбуватися і перехід до інноваційної "І – стадії" конкурентного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1.Звіт про конкурентоспроможність України 2009. Назустріч економічному зростанню та процвітанню. – К.: Фонд "Ефективне управління", 2009. – С. 7, 15–17, 23–25, 30.
2.The Global Competitiveness Report 20011-2012. Klaus Schwab, World Economic Forum. – Geneva, Switzerland, 2011. [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.weforum.org

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Рибалко А.К., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», alinarybalko@ukr.net

Металургійна галузь України займаючи досить вагоме місце у промисловості країни та структурі експорту, виступає важливим елементом у міжнародному співробітництві. Тобто, як напрям інтеграції, металургія має бути наділена високими конкурентоспроможними перевагами для успішного проведення міжнародної політики України. Тож спробуємо проаналізувати частку металургії та її значення в вітчизняній економіці.

Углобальному звіті зконкурентоспроможності (GlobalCompetitivenessReport) Україна перемістилася з 72 місця у 2007-2008 рр. на82 місце з 134 країн світу у 2009-2010 рр.

За відносно сталими показниками розвитку, гірничо-металургійний комплекс (ГМК) України є одним із основних складовихекономіки держави. У докризовийперіодчастка ГМК у валовому внутрішньомупродукті (ВВП) України становила 27%.Більше 40% валютних надходжень держава отримувала відметалургійної галузі. Також діяльність ГМК не є відокремленою і має певний зв'язок, а отже і вплив на такі галузі, як енергетика, вуглевидобуток, машинобудування, будівництво, фінансова сфера тощо. Що стосується зайнятості, то на 2010 р.галузь забезпечувала близько 500 тисяч робочих місць.

Металургійні підприємства України за останні 20 років значно скоротили ряд своєї продукції у марочному ірозмірному сортаментному розумінні, зменшили виробництво високотехнологічної продукції, перейшли назбільшення виробництва напівфабрикатів (для розширення експорту, хоча на нашу думку, такі рішення були помилковими та в подальшому певною мірою спричинили занепад галузі).

Варто зазначити, що гостро стоїть потреба у раціоналізації затрат металургії. Наприклад, у структурі собівартості металопрокату в Україні на витрати на паливно-енергетичні ресурси припадає 50%, тоді як у промислово розвинених країнах цей показник дорівнює 20%.

ГМК України відвантажує тільки 20% металопродукції на внутрішній ринок, а 80% — експортує. При чому, обсяги експорту української металопродукції до країн СНД постійно зменшуються.

Важливим моментом є також споживання металопродукції як сировини длябазових галузей промисловості — машинобудування, автомобілебудування, будівництватощо. Варто звернути увагу саме на вдосконалення та підтримку існуючої металургійної галузі, оскільки на найближчу перспективу продукція чорної металургії не має конкурентів і не має реальних замінників. Водночас якісні вимоги до металопродукції зростатимуть і розширюватимуться. При чому зношеність фондів ГМК України становить приблизно 65%, у галузі використовуються застарілі технології виробництва сталі, а собівартість продукції занадто висока[1].

Ресурсом для відновлення підприємств металургійної галузі цілком могла б слугувати ефективна інвестиційна політика, що значно скоротилась в умовах фінансової кризи інвестування процесів модернізації та технічного переоснащення металургійних підприємств: річний обсяг інвестицій в основний капітал в 2009 р. порівняно з 2007 р зменшився на 41%, а прямих іноземних інвестицій – майже в 3,5 рази.

Самі ж підприємства не можуть здійснювати глобальні заходи реконструкції та реорганізації виробництва, необхідні для відновлення належної діяльності галузі, а залучені інвестиції переважно спрямовуються на завершення раніше початих проектів і здійснення короткострокових високорентабельних заходів. Таким чином, при реалізації проектів модернізації підприємство змушене самостійно проводити фінансування або ж користуватися позичковим капіталом.

В Україні відсутня цілісна система підтримки експорту, недостатнім є захист інтересів експортерів на зовнішніх ринках, нерозвинений механізм експортного кредитування, зберігаються суттєві проблеми з відшкодуванням ПДВ[2].

Згідно до розглянутих даних, можемо зробити висновок, що металургія України знаходиться на рівні невідповідному до її можливостей та потенціалу. Варто звернути увагу на те, що за рахунок необхідності оптимізації собівартості продукції та при заниженій вартості експортної продукції, виробництво металургійної галузі зводиться до безперспективної та інвестиційно-непривабливої діяльності. Ми вважаємо, що уряду варто звернути більшу увагу на розвиток міжнародної конкурентоспроможності металургійної галузі,оскільки на даний момент її частка внаціональній економіціта експорті має досить вагоме значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мазур В. Металургія України: стан, конкурентоспроможність, перспективи / Мазур Валерій // Дзеркало тижня. – 2010. - №8.
2. ЩодонапрямівреформуваннянеметалургійноїгалузіУкраїни". Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.niss.gov.ua/articles/435/

КОРОТКОСТРОКОВИЙ ПРОГНОЗ ВИРОБНИЦТВА СТАЛІ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Романовська В.С., студентка
Кривда В.І., к.т.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Вітчизняні металургійні підприємства на сьогодні забезпечують близько 35% валютних надходжень державі і, таким чином, здійснюють ключовий вплив на структуру національної економіки. Не дивлячись на зростання виробництва сталі, чавуну та готових металевих виробів з чорних металів після максимального падіння її виробництва у 2009 році, в наступні два роки в середньому на 10 % та далеко не повну завантаженість виробничих потужностей, найбільш реальним розвитком ситуації на ринках металургії вважається, скоріш за все, зниження в найближчій перспективі обсягів виробництва сталі в Україні на 15 – 20% [1].

На чому засновується такий невтішний для нас прогноз? Перш за все, треба врахувати, що уже зараз досягнутий світовий рівень виробництва сталі – 1 мільярд 400 мільйонів тон помітно перевищує потреби в цьому продукті, по різним оцінкам [1], від 50 до 200 мільйонів тон. Навряд чи при такому співвідношенні пропозиції і попиту, яке склалося на сьогодні на світовому ринку сталі, можна очікувати, що вітчизняний метал невисокої якості знайде своїх споживачів.

Про це свідчить і динаміка цін на вітчизняний метал. Так, індекс цін на металопродукції в 2011 році знизився на 6,7 пунктів по відношенню до попереднього року, а у зрівнянні з найбільш вдалим для металургів 2008 роком він впав на цілих 28,6% пунктів [2].

Ігнорування протягом багатьох років необхідності технологічного переоснащення металургійного виробництва призвело до того, що виробнича собівартість більшості видів вітчизняної металопродукції виявилась вищою ціни аналогічної продукції на світовому ринку, де активно розширюють свою придатність такі велетні як Китай, Індія, Бразилія, Росія та деякі інші великі держави. Металурги цих країн за рахунок введення більш високотехнологічних виробничих потужностей розширили сортамент, підвищили якість, знизили енергоємність та собівартість металопродукції [1].

Для порівняння, найближчі та найбільш інтегровані в нашу економіку сусіди росіяни, забезпечили за 2007 – 2008 роки приріст сучасних передових електрометалургійних потужностей на 4,3 мільйони тон за рік сталі високої якості, а в 2010 році ще на 2,35 мільйони тон. Крім цього, будується три міні – металургійних підприємств загальною потужністю 3,65 мільйони тон електросталі та горячобрикетованого заліза та металізованих окатишів близько 60 мільйони тон за рік.

В той же час, голова Ради підприємств Леонід Козаненко [3], посилаючись на відому міжнародну аудиторську компанію Ernst & Young, заявив, що держава щорічно втрачає 40 – 55 мільярди гривень незаплачених податків підприємствами чорної металургії.

Таким чином, основне джерело інвестиційних ресурсів – власні кошти (прибуток та амортизаційні відрахування) металургійних підприємств України не працює на докорінну модернізацію найважливішої експортної галузі держави.

Глибоку занепокоєність тим, що держава практично відмежувалась від проблем металургів, висловили 18.05.11 року учасники 5 - го пленума ЦК Профсоюзу працівників металургійної та гірничодобувної промисловості. Незрозумілим виглядає і рішення Кабінету Міністрів, яким ліквідоване Мінпромполітики, яке координувало діяльність металургійних підприємств розробляло конкретні заходи з підвищення ефективності галузі.

Таким чином, слабкості сучасної вітчизняної металургії мають системний характер, які, перш за все, пов’язані з відсутністю державного управління цією ключовою ланкою промислового потенціалу країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Держава, № 1 – 2 (589), 13.01.2012
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ2011/pr/ovp/ovp_u/ovp2011.html
3. Урядовий кур’єр, № 121, 07.07.2011

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ружицький А.В., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ARuzhitskii@gmail.com

Проблеми економічної безпеки підприємства досліджували такі відомі вітчизняні вчені: Шемаєва Л.Г., Половнев К.С., Рибалко О.М., Сичова М.Б. та інші. Слід зазначити, що всі вищенаведені автори, як і інші, які визначають сутність економічної безпеки через ефективність використання корпоративних ресурсів не враховують той факт, що ресурси підприємства можуть бути недостатніми для його убезпечення. Л.Г Шемаєва трактує зміст економічної безпеки підприємств як забезпечення реалізації стратегічних інтересів підприємства на основі використання можливостей зовнішнього середовища з застосуванням продуктивної взаємодії із суб'єктами зовнішнього середовища [1, с.12]. Означена авторка, на відміну від інших трактує економічну безпеку як процес. Як процес розглядає економічну безпеку і К. Половнєв. Він визначає економічну безпеку промислового підприємства як неперервний процес забезпечення на промисловому підприємстві, яке знаходиться в визначеному зовнішньому середовищі, стабільності його функціонування, фінансової рівноваги та регулярного отримання прибутку, а також можливості виконання поставлених цілей та задач, можливості до подальшого розвитку та вдосконаленню на різноманітних стадіях життєвого циклу підприємства і в процесі визначення конкурентних ринкових стратегій [2, с.38]. Продуктивний, на думку автора підхід до економічної безпеки підприємства розроблено Н.Ю. Гічовою. Зазначена авторка розглядає економічну безпеку в рамках антикризового управління. При цьому економічна безпека в аспекті антикризового управління передбачає її визначення як стану, протилежного кризі, який досягається при найбільш ефективному використанні ресурсів підприємства, а також відповідності напряму його розвитку основним тенденціям зовнішнього середовища[4, с.5]. На кожному підприємстві по-своєму вирішується питання інформаційної бази щодо управління взаєморозрахунками. Традиційно основна інформація відносно розрахунків збирається бухгалтерією. Сама організація процесу обліку розрахунків залежить від величини бухгалтерії, яка в свою чергу залежить від величини підприємства і загального обсягу облікової роботи. На малих підприємствах, де працює один бухгалтер, він веде весь бухгалтерський облік, тоді як на великих підприємствах зі значною кількістю покупців та замовників, облік розрахунків з ними може здійснюватися окремим бухгалтером, або, навіть, відділом бухгалтерії. В даному випадку це залежить від обсягів та частоти розрахунків в роботі підприємства та штатів бухгалтерії. В цілому, організація взаєморозрахунків з покупцями та замовниками в контексті забезпечення економічної безпеки потребує вирішення кількох концептуальних питань (рис.1). Те, як будуть вирішені питання, відображені на рис.1 буде визначати наскільки ефективно буде вестись робота по нейтралізації впливу негативних тенденцій у взаєморозрахунках підприємства. Так, якщо в кредитній політиці буде зафіксовано можливість реалізації продукції чи послуг лише по передоплаті, то, зрозуміло, що дебіторська заборгованість покупців та замовників у такого підприємства виникнути не може. Тоді облік розрахунків будуть зводитися до зобов'язань підприємства за отриманими авансами та виконання даних зобов'язань. На рівні керівництва, окремо кожним підприємством вирішується питання чи буде воно приймати векселі за відвантажену продукцію та послуги. Якщо буде, то тоді, як уже зазначалося вище, зобов'язання за продукцію, послуги закривається, але виникає нове зобов'язання покупців та замовників, тепер уже за векселем. Підприємство не може функціонувати без того, щоб стан взаєморозрахунків не характеризувався певним рівнем дебіторської та кредиторської заборгованості. Тому, на думку автора, важливим є встановлення та дотримання оптимальних рівнів обох видів заборгованостей, з тим щоб вони мали мінімальний негативний вплив на економічну безпеку підприємства та максимальний позитивний вплив.

ЛІТЕРАТУРА

1 Шемаєва Л.Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. д-ра. екон. наук: 21.04.02 [Текст] / Л.Г. Шемаєва; Ун-т економіки та права "КРОК". — К., 2010. — 39 с.
2 Половнев К.С. Механизм обеспечения экономической безопасности промышленного предприятия : дисс. ... канд. экон. наук. [Текст] / К.С. Половнев– Екатеринбург, 2002. – 177 с.
3 Рибалко О.М., Сичова М.Б. Деякі аспекти ефективного управління дебіторською заборгованістю [Текст] // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. -№1(9). – С.164-169.
4 Гічова Н.Ю. Діагностика та підвищення економічної безпеки підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 [Текст] / Н.Ю. Гічова; Нац. гірн. ун-т. — Д., 2010. — 20 с.
5 Єгорова Л. І. Стратегія антикризового проактивного управління підприємством : дис канд. екон. наук : 08.06.01 [Текст] / Л. І. Єгорова; Донецький національний університет. – Донецьк, 2003. – 180с.

ПРОБЛЕМИ РОЗШИРЕННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Сакало Н. І., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», nineya@ukr.net

Конкурентоспроможність економіки країни є основою для формування конкурентоспроможності країни на світовій арені загалом. Самі торгівельні відносини між Україною та ЄС не можуть слугувати запорукою зростання конкурентоспроможності, адже тут існує ряд багатьох чинників. Незважаючи на те, що економічна активність країни прямо пропорційно залежить від торгівельної активності з зовнішнім світом, необхідно вдосконалювати виробництво товарів по галузям, в яких Україна має достатньо проблем.

Звичайно, світова економічна та фінансова криза принесла багато негативних наслідків, серед яких можна виділити такі: висока залежність розвитку економіки України від міжнародних інституційних інвесторів; неможливість реалізування програм та розробок без залучення іноземних коштів; країна є непривабливою для вливання ПІІ, тощо. Так, динаміку експорту українських товарів до країн ЄС можна побачити на рис. 1, де протягом кризових 2009-2010 років спостерігалося значне скорочення зовнішньої торгівлі. Так, у 2009р. експорт до ЄС скоротився на 48%, а у 2010 – на 28%,порівняно з 2008. У 2011р. ми досягли приблизно того рівня, який був у тому ж 2008 році.

Рис.1. Експорт товарів на ринки ЄС за 2005-2011 рр.*

* Розроблено автором на основі джерела: [1, 2].

До основних проблем низької конкурентоспроможності українських товарів, що перешкоджає розширенню торгівельних зв'язків між Україною та ЄС належать:

- відсутність ефективного управління в діяльності державних органів;
- реалізація програм по підвищенню конкурентоспроможності продукції тільки короткострокового характеру і відсутність довгострокового;
- корупція, незахищеність приватних прав власності, авторського права заважає повноцінному розвитку бізнесових структур;
- низька інвестиційна привабливість України для входу зарубіжних компаній на вітчизняний ринок;
- ігнорування та повна незацікавленість до інновацій, науково-технічних розробок українськими виробниками.

При оцінюванні рівня конкурентоспроможності національної економіки, врахування слабких та сильних сторін, можна сформувати певні шляхи вдосконалення основних проблем. Ними можуть бути такі:

- визначення найбільш пріоритетних галузей економіки, надання державою їм пільг, за рахунок чого можливе досягнення більших переваг не тільки на європейському, але і світовому ринку;
- активізація втілення в життя науково-технічних розробок, які є запорукою зростання конкурентоспроможності не тільки галузей, але й економіки в цілому
- збільшення державних видатків на створення інновацій, а також залучення іноземного капіталу для таких цілей
- поєднання і посилення зусиль держави в соціально-економічному розвитку регіонів на підвищення конкурентоспроможності
- покращення державою умов для залучення інвесторів ставити результативність вкладених коштів на перше місце, вдосконалювати організаційну систему контролю та моніторингу виконання умов договорів, зацікавлення інвестора в тих видах діяльності, які вже мають потенціал для зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Держстата України // Географічна структура експорту-імпорту товарів за 1996-2010рр – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/
2. Основні положення Звіту про конкурентоспроможність України 2010– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/final_ua.pdf

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ: ДОСВІД БРАЗИЛІЇ, МЕКСИКИ ТА ІСПАНІЇ

Сакалош Т. В., к.е.н., ст. викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», sakalosh@ukr.net

1. Модернізаційний проект неможливий без пріоритетного розвитку промисловості. Основною проблемою країн, що розвиваються, є успішна адаптація апробованої розвинутими державами модернізаційної моделі інфраструктури національної економіки до місцевих традицій, особливостей, стану та специфіки розвитку.

2. Якісна інфраструктура – «магніт» для бізнесу. Інфраструктура виступає фундаментом та сукупністю важливих елементів, які необхідні для підтримання та забезпечення економічного зростання економіки. Проявами розвинутої інфраструктури для національної економіки є: підвищення економічної ефективності, зростання переваг від спеціалізації, зниження виробничих витрат, підвищення якості життя, зниження рівня бідності, підвищення міжнародної конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості.

Достатність, якість та надійність інфраструктури є важливими передумовами для економічного розвитку національної економіки, а також залучення у країну іноземного бізнесу. Інвестиції у розвиток інфраструктури проявляють себе через мультиплікатори зайнятості, доходів та інвестицій.

3. Висхідні країни-гіганти – локомотиви XXI ст. Вибір країн, на основі яких виконуватиметься дослідження модернізації інфраструктури економік, здійснений з урахуванням наступних факторів: сучасний перехідний стан світової економіки характеризується значною нерівномірністю економічного розвитку, а саме: за критерієм «розвиток інфраструктури – темпи зростання економіки» (зокрема, високі темпи економічного розвитку притаманні саме висхідним країнам-гігантам, тоді як потенціал розвитку їх інфраструктури ще залишається нереалізованим); Бразилія та Мексика – найбільші країни Латинської Америки за показником кількості населення, а також разом з Іспанією – найвпливовіші учасники Іберо-Американського саміту; за прогнозами у 2050 р. ВВП Бразилії та Мексики складатиме 11,4 та 9,3 трлн. дол. відповідно (Давидов В.М., Бобровніков О.В., 2009); трьом країнам характерна взаємозалежність та взаємообумовленість їх розвитку в рамках моделі відносин «метрополія–колонія»; Іспанія активно здійснює патерналістську політику та економічну експансію у Латиноамериканському регіоні починаючи з 90-х років XX ст.; колишні колонії частіше всього застосовують наздоганяючу модернізацію (по відношенню до метрополії) у процесі розвитку; вирівнювання абсолютних макроекономічних показників Іспанії та Бразилії (табл. 1), що є загальною тенденцією для більшості великих колоній – скорочення економічного відставання від колишніх метрополій (зокрема, у країнах БРІК з 2001 по 2007 рр. збільшилася ринкова капіталізація на 369 % у Бразилії, на 630 % у Росії, на 499 % у Індії та на 201 % у Китаї); протилежність моделей модернізації економіки Бразилії (дисоціативна) та Мексики (асоціативна) (Хорос В.Г., 2010), що зумовлено суттєвим впливом на останню США; ступінь втягнутості у інтеграційні та глобальні процеси для трьох країн різна (Мексика та Іспанія – значна залежність від зовнішніх факторів розвитку (інтеграційного угрупування), Бразилія – розвиток базується на внутрішніх факторах); відмінність результатів модернізації інфраструктури економік Бразилії, Мексики (з одного боку) та Іспанії (з іншого).

Таблиця 1. ВВП Бразилії, Мексики та Іспанії, млрд. дол. США (у поточних цінах)

Країна	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Бразилія	840	1094	1366	1636	1574	2024
Мексика	800	950	1027	1095	875	1045
Іспанія	1132	1236	1444	1601	1468	1375

Джерело: МВФ

4. Аналіз станів інфраструктури економік та впливу кризових явищ. Стан якості інфраструктури та деякі макроекономічні наслідки світової кризи для даної вибірки країн представлені у табл. 2.

Таблиця 2. Якість інфраструктури у 2008-2011 рр. та наслідки світової кризи для Бразилії, Мексики, Іспанії

Країна	Складова інфраструктури ГІК (світовий рейтинг)				Джерела фінансування для розвитку інфраструктури	Вплив кризи 2007-2009 рр. (тривалість негативної динаміки ВВП у роках)	Мінімум темпу росту ВВП (2009р.), %	Посткризове значення темпу росту ВВП, %	Зміна темпу росту ВВП у 2008 р., в.п.
	2008	2009	2010	2011					
Бразилія	3,15 (78)	3,5 (74)	4,02 (62)	3,99 (64)	Переважно внутрішні	Незначний (0,5 року)	-4,2	2,4 (2010 р.)	- 6
Мексика	3,51 (68)	3,69 (69)	3,74 (75)	3,98 (66)	Переважно зовнішні (іноземні інвестиції з США)	Значний (2 роки)	-6,6	1,2 (2011 р.)	-7,5
Іспанія	5,3 (22)	5,36 (22)	5,67 (14)	5,83 (12)	Змішані (частка ЄС переважала до 2004 р.)	Суттєвий (2,2 роки)	-1,6	0,2 (2011 р.)	-2,2

Джерела: ВЕФ, Trading Economics (ГІК – глобальний індекс конкурентоспроможності)

ФЛАГМАНСЬКА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРОННОЇ АПАРАТУРИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО В УКРАЇНІ

Секлетіна І.П., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», irisska-s24@ukr.net

Електронна промисловість має важливе значення для підвищення продуктивності, конкурентоспроможності та довгострокового зростання економіки. Структура електронної промисловості світу розвивалася за «флагманською моделлю», що являє собою домінування компанії у її виробничих мережах. Флагманську модель промислової організації в електронній промисловості вперше створила компанія IBM, що була заснована у 1911 році. У 1949 році IBM почала повномасштабне розширення діяльності за національні кордони. Стратегія флагмана впливає на зростання, стратегічне управління, мережеве становище нижчих за ієрархічним положенням учасників, як і спеціалізованих постачальників та субпідрядників, та на компанії, які використовують стратегію слідування за лідером. Флагман контролює найважливіші ресурси та можливості, координує операції між різними вузлами мережі, здійснюючи аутсорсинг.

Так як електронна промисловість – це горизонтально дезінтегрована галузь з тісно взаємодіючими сегментами ринку, то кожен сегмент ринку електроніки підпорядковується глобалізаційним процесам та створює власні виробничі ланцюги, у яких найчастіше домінує модель контрактного виробництва. Завдання цієї моделі полягає у зниженні витрат на координацію роботи філій компанії та виробничих потужностей, що є географічно віддаленими, координації джерел постачання, уникнення дублювання завдань, надлишкових виробничих потужностей. Так, IBM надала контроль над розробкою операційних систем ПК компанії Microsoft, а мікропроцесорів - компанії Intel, і таким чином розпочала домінувати у нових напрямах діяльності, що підвищили її конкурентоспроможність [1, с. 5].

Компанія IBM, як флагман електронної промисловості, була наслідувана конкурентами. Наприклад, компанією Apple, яка винайшла комп'ютер APPLE II, що став першою відносно відкритою та розширюваною машиною для масового виробництва. Еволюція мікро-ЕОМ прискорила розповсюдження нової флагманської моделі мереж промислових організацій. У такій мережі компанії різняться за своїм ієрархічним положенням. Флагман домінує, здійснює стратегічне управління, проте не обов'язково отримує повний контроль над іншими підприємствами у мережі. Флагманська модель спричиняє синергетичний ефект, так як інші компанії починають використовувати стратегію слідування за лідером, що дозволяє їм використовувати досвід компанії-флагмана [2, с. 501].

В Україні у галузі електроніки одним з підприємств, яке використовує модель, подібну до флагманської моделі IBM є ВАТ «Хартрон», засноване у 1959, як НВО «Електроприлад». Материнською компанією холдингової структури, що включає 11 підприємств, ВАТ «Хартрон» став у 1995 році. Підприємство має частку у статутному фонді членів холдингу, що становить від 36% до 99,9%. ВАТ «Хартрон» здійснює науково-технічну діяльність та корпоративне управління створеними ним підприємствами, напрямками діяльності котрих є розробка та виготовлення систем управління ракетними комплексами та космічими об'єктами в рамках національних космічних програм України [3].

У першому кварталі 2010 року підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 563 тис. грн. За цей же період компанія IBM отримала прибуток, що перевищує 41,532 млрд. грн. Такі показники спричиняють постійно зростаючу ціну на акції IBM, що у 2010 році становила $ 146,76 (приблизно 1180 грн.), дохід на акцію склав $11,69 (це приблизно 98 грн.). Для порівняння, номінальна вартість випущених акцій ВАТ «Хартрон» складає 0,25 грн, а скоригований чистий прибуток на одну просту акцію - 0,027 грн. Отже, прибуток ВАТ «Хартрон» складає 0,00136% у прибутку компанії IBM. Таким чином, поточні фінансові інвестиції ВАТ «Хартрон» за даними 2012 року становили у 2010 році на початок звітного періоду 10011 тис. грн. та на кінець звітного періоду 10961 тис. грн. Для порівняння IBM інвестує у розробки і дослідження більш ніж 48 млрд. грн. щорічно ($6 млрд.) [3; 4, с. 24].

Фінансові показники вітчизняних підприємств з виробництва електроніки можуть бути покращені за умови використання флагманської моделі провідних компаній електронної галузі. А також, високий ступінь інтеграції в глобальні мережі знань може забезпечити унікальні переваги у розвитку інноваційного потенціалу підприємств України у галузі електроніки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dieter E. The Economics of Electronics Industry: Competitive Dynamics and Industrial Organization [Текст] / Ernst Dieter // Economics Study Area Working Papers, East-West Center, Economics Study Area, 2000. – № 7. – С. 3 – 27.
2. Dieter E. Global Production Networks And The Changing Geography Of Innovation Systems. Implications For Developing Countries [Текст] / Ernst Dieter // Economics of Innovation and New Technology, Taylor and Francis Journals, 2002. – № 11 (6). – С. 497 - 523.
3. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. Регулярна інформація про публічне акціонерне товариство "Хартрон": [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://smida.gov.ua/db/emitent/report/kv/show/117027
4. Samuel J. Palmisano. IBM annual report: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibm.com/annualreport/2010/

МЕТАЛУРГІЯ УКРАЇНИ: КРИЗА АБО ТИМЧАСОВИЙ СПАД

Сирбу Ю.І., студентка
Меженський О.М., студент
Богушевський В.С., д.т.н., професор
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
yulechka28_02@mail.Ru

На сьогодні засоби масової інформації України наповнені тривожною інформацією про те, що для однієї із найважливіших галузей вітчизняної економіки – чорної металургії – почалися важкі часи. Критичний стан також підтвердили виробничо – господарське об'єднання "Металургпром" та Українська організація металоторгівців [2].

Хоча в минулому році нашим металургам вдалося втримати свої позиції і навіть трохи збільшити виробництво сталі до 35,33 мільйона тон у зрівнянні з 33,31 мільйона тон у попередньому році, такий стан не вважається задовільним [1].

Так, якщо у березні 2011 році було вироблено 3,154 мільйони тон сталі, то у жовтні виробництво склало 3,059, у листопаді 2,923, а у грудні всього 2,804 мільйони тон [1].

Найбільш помітно скоротили середньодобове виробництво сталі такі виробники як ДМК ім. Дзержинського – на 69%, "АрселорМіттал – Кривий Ріг", ММК ім. Ілліча та Алчевський МК – усі три на 58%, Єнакіївський МК – на 22% та "Азовсталь" – на 20%.

Не заспокоює також і ситуація з цінами. Вартість сталевої арматури українського виробництва, у зрівнянні з вдалим для металургів України 2008 р., знизилась на 56%, катанки – на 52%, горячо – та холоднокатаного рулона на 38 – 44%, товстого листа – на 35 – 39% [2].

Це є дуже тривожним сигналом, особливо коли врахувати, що українська чорна металургія забезпечує близько 12% податкових та до 50% валютних надходжень в країну і дає роботу 15% робітникам різних професій і кваліфікації.

Падіння виробництва сталі, що чітко намітилось протягом останніх трьох місяців минулого року не може не позначитись на обсягах виробництва залізничних перевезень руди, коксу, флюсів; скороченні бюджетних надходжень; підвищенні рівня безробіття та інших негативних явищах.

Причин поточної дестабілізації металургійної галузі України декілька. Головні на нашу думку з них – це:

- падіння попиту і цін на світовому ринку продукції чорної металургії;
- високі темпи зростання виробництва сталі в 2011 році у порівнянні з 2010 роком в Китаї (на 8,9%), США (на 7,1%), Індії (на 5,7%), Південній Кореї (на 16,2%), Бразилії (на 6,8%), Турції (на 17%) [3];
- скорочення внутрішнього попиту, в основному, за рахунок падіння обсягів будівництва;
- ріст цін на сировину та енергоносії [4];
- практичне відмежування уряду від вирішення нагальних проблем металургів та інше.

Прогнозуючи перспективи чорної металургії, треба відзначити, що причетні до цієї галузі традиційно занижують " запас міцності " вітчизняною металургії. Виглядає обґрунтованим, що Кабінету Міністрів разом з виробниками металопродукції треба розробити і невідкладно реалізувати дієві заходи, щодо стабілізації і поступового покращення стану цієї ключової галузі нашої економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ2011/pr/ovp/ovp_u/ovp2011.html
2. Металлургический бюллетень [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://www.metalbulletin.ru/analytics/black/411/
3. World Steel Association [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://www.worldsteel.org/media-centre/press-releases/2012/2011-world-crude-steel-production.html
4. Держава № 1 – 2 (585), 13.01.2012

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Ситник Й.С., к.е.н., доцент,
Національний університет «Львівська політехніка», SutnukY@ukr.net

Активний перехід до економіки знань окреслює стадію господарського розвитку промислового підприємства, на якій домінуючу роль в інноваційному виробництві продукції виконує інтелектуальний потенціал і ті конкурентні переваги, що формуються на його основі. Знання і креативність персоналу підприємства стають його актуальною продуктивною силою, яка визначає економічні передумови для майбутнього розвитку. Системний підхід до розвитку високого інтелектуального потенціалу підприємства через освітню, науково-дослідну, виробничу і управлінську складові, дозволить досягти статусу економічного і інноваційного лідера як на внутрішньому, так і глобальному ринках.

Наукові дослідження, що здійснюються у світі та Україні, свідчать про значний інтерес до проблем інтелектуалізації світової економіки, формування та оцінювання інтелектуального капіталу і потенціалу промислових підприємств, концептуальних основ сучасної теорії людського капіталу, інтелектуалізації, соціалізації і гуманізації економічного зростання. Водночас, питання сутності, змістового наповнення та характеристики інтелектуального потенціалу промислових підприємств і його співвідношення з іншими категоріями потребує більш глибокого дослідження.

Наукова теорія має багато визначень терміну потенціал, у всезагальному трактуванні, потенціал (від латин. «*potentia*», англ. «*potential*») – сила, міць, можливості, запаси, засоби, що можуть бути використані. З прив'язкою до особистості, потенціал трактується як особлива, здатна до саморозвитку система відновлюваних внутрішніх ресурсів людини, які виявляються в діяльності, направленій на отримання соціально-важливих результатів. В економічній літературі та практиці під економічним потенціалом прийнято розуміти - сукупність наявних та придатних до мобілізації основних джерел, засобів країни, елементів потенціалу цілісної економічної системи, що використовуються і можуть бути використані для економічного зростання й соціально-економічного прогресу.

В масштабах національної економіки інтелектуальний потенціал володіє великим резервом економічної активності, спрямовувальним вектором розвитку інновацій модерного інформаційного суспільства. Це єдиний чинник, розвиток якого має достатньо безмежний ресурс як за якісно-кількісними, так і за тимчасовими параметрами [3].

На рівні підприємства інтелектуальний потенціал є найважливішою складовою високоефективної господарської діяльності. Через механізми формування і реалізації необхідної системи знань і відносин, підприємство здійснює свій інноваційний розвиток, підсилює конкурентні переваги, розвиває підприємницькі і управлінські навики, та лідерські якості працівників. Знання, досвід, навики і здібності персоналу у формі інтелектуального потенціалу є динамічною економічною цінністю підприємства. Власне інтелектуальний потенціал задає темп і характер управлінським нововведенням, оновлення технології виробництва та продукції, які неодмінно стають важливою конкурентною перевагою промислового підприємства на ринку.

Аналітичний огляд наукових та літературних джерел, присвячених проблематиці інтелектуального потенціалу, дозволяє виявити певні концептуальні позиції авторів у підходах щодо тлумачення інтелектуального потенціалу, розкриття його сутності та змістового наповнення. Враховуючи результати наукових досліджень [1], визначення інтелектуального потенціалу можна умовно згрупувати у чотири блоки, які мають адаптаційний, рівнево-приналежний, ресурсний, функціональний та цільовий характер. З огляду на це, пропонуємо своє визначення інтелектуального потенціалу підприємства і на цій основі будувати концептуальну модель інтелектуалізації систем менеджменту промислового підприємства.

Інтелектуальний потенціал підприємства – це приховані відносні здатності, сили, знання особистостей (індивідів) та соціально-економічної системи для здійснення організаційно-управлінської, економічної, технологічної, інформаційно-обмінної, науково-інноваційної, соціально-культурної та іншої інтелектуально-продуктової діяльності, який може реалізуватися на ринкових і індивідуально-мотиваційних умовах.

Пропоноване визначення відображає насамперед наявність інтересу його носіїв щодо реалізації інтелектуального потенціалу та передбачає створення належних умов для цього процесу на підприємстві, а також і відповідної ринкової кон'юнктури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Махомет Ю.В. Сутнісна характеристика та структура інтелектуального капіталу підприємства. /Ю.В. Махомет // Економічний простір: Збірник наукових праць. - Дніпропетровськ: ПДАБА. - 2009. - №25. - С.221-229.
2. Петренко В.П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах // Наукова монографія – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 352 с.
3. Титова. Е.В. К вопросу об инновационном развитии и ценности интеллектуального потенциала // Экономика и политика. Экономические науки. – 2010. № 12(73). С. 7-12.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Скоробогатова Н.Є., к.е.н., НТУУ «Київський політехнічний інститут», nskorobogatova@ukr.net,
Шик Л.М., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Запорізький національний університет», shick.luda@yandex.ua

Головною тенденцією економічного розвитку є поглиблення міжнародного поділу праці і супроводжуючі його процеси інтернаціоналізації бізнесу. Основним джерелом інформації про стан потенційних контрагентів є фінансова звітність. При цьому актуальною є проблема уніфікації облікових процедур та звітності, що надасть можливість своєчасно приймати обґрунтовані рішення щодо доцільності реалізації спільних проектів у майбутньому. Особливістю вітчизняної облікової системи до 2011 року було існування двох абсолютно відокремлених один від одного видів обліку: бухгалтерського (фінансового) та податкового. З прийняттям Податкового кодексу, яких призвів правила ведення податкового обліку та визначення податкового прибутку у відповідність до вимог бухгалтерського обліку, дану проблему можна вважати майже вирішеною. Слід відзначати, що основною проблемою і на даний час залишається постійна зміна вітчизняного законодавства, як у сфері оподаткування, так і в сфері бухгалтерського обліку.

До позитивних моментів, що значно наближують вітчизняні облікові процедури до світових, є вимоги до складання фінансової звітності крупних вітчизняних підприємств, починаючи з 2012 року, за міжнародними стандартами. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Таким чином, зазначені зміни у законодавстві насамперед зобов'язали застосовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) учасників фінансового ринку, які з 1 січня 2012 року складатимуть фінансову та консолідовану фінансову звітність безпосередньо за МСФЗ, тобто за правилами, зрозумілими іноземним інвесторам та партнерам. Частина з перелічених суб'єктів уже сьогодні повністю або частково застосовують МСФЗ під час підготовки своєї фінансової звітності.

Згідно з вимогами, що висуваються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], для складання фінансової звітності МСФЗ підлягають застосуванню тільки у випадку, коли «вони не суперечать цьому Закону та офіційно оприлюднені на веб-сайті Міністерства фінансів України». Проте на офіційному сайті Міністерства Фінансів викладено неактуальний текст (виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зі змінами станом на 1 січня 2009 року) МСФЗ, які, як відомо, постійно вдосконалюються та змінюються. Тому перед підприємствами, що зобов'язані або самостійно вирішили застосовувати МСФЗ постає проблема: яким варіантом МСФЗ керуватися при складанні фінансової звітності: версією, розміщеною на сайті Мінфіну, або ж останньою їх редакцією з метою забезпечення порівнянності фінансової звітності зі звітами іноземних компаній. Вважаємо, що в умовах невирішеності даного питання доречним є складання фінансової звітності за останнім варіантом МСФЗ, що значно полегшить як процедуру ведення бухгалтерського обліку, так і значно спростить мову спілкування з іноземним партнерами.

На сьогоднішній день останнім кроком до приведення вітчизняних вимог щодо ведення бухгалтерського обліку до світових є зміна плану бухгалтерських рахунків [2]. Відтепер порядок організації аналітичного обліку не регламентується, а це означає, що будь-яке підприємство матиме право самостійно визначати перелік та назви субрахунків до синтетичних рахунків відповідно до індивідуальних особливостей своєї діяльності, що відповідає світом вимогам.

Таким чином, до позитивних змін в організації бухгалтерського обліку в Україні можна віднести значне зниження рівня регламентованості та надання більшої свободи в здійсненні бухгалтерських процедур. Вимоги до складання фінансової звітності за МСФЗ дозволять активізувати співпрацю з іноземними партнерами, що, в свою чергу, сприятиме залученню іноземних інвестицій в економіку України та виходу вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу. Окрім того, вважаємо, що запровадження МСФЗ дає змогу досягти таких позитивних ефектів, як:

- подання звітності, зрозумілої для зовнішніх інвесторів і зарубіжних партнерів, у стислі терміни;
- фінансова звітність підприємства зможуть перевіряти провідні світові аудитори;
- звітність, складена за МСФЗ, дозволяє об'єктивно оцінювати існуючий підприємства стан та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення на майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями станом на 14.01.2012р.): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14.
2. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011р. № 1591: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1556-11.

ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ БЛИЗЬКОГО І СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Скульська І. М., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
irina.skulskaja@rambler.ru

Незважаючи на наслідки світової фінансово-економічної кризи, країни Близького та Середнього Сходу (БСС) досі залишаються важливим центром збуту для української продукції. Країни даного регіону мають потужну експортну базу для здійснення зовнішньої торгівлі.На даному етапі свого економічного розвитку Україна систематично і цілеспрямовано просуває свої економічні інтереси на Близькому Сході, що є вигідним для неї особливо у високотехнологічних сферах: нафтопереробці, авіабудуванні, військово-технічному співробітництві, використанні космосу в мирних цілях.

Основними чинниками, що сприятимуть двосторонньому торговельно-економічному та науково-технічному співробітництву (НТС) України та країн БСС, можна вважати наступні: політична стабільність; націленість на розвиток інших секторів економіки, окрім нафтового; залучення новітніх сучасних технологій; нові ринки збуту продукції тощо.

Розвиток НТС між Україною та країнами БСС реалізується через підписання спільних проектів як на міждержавному рівні, так і на рівні приватних структур.Для України відкрито багато перспектив НТС з країнами БСС в різних сферах та галузях. Наприклад, для енергетичної галузі провідними напрямами співробітництва є:співпраця відносно технологій на тепло- та гідроелектростанціях;реалізація спільних проектів модернізації електростанцій та енергетичних об'єктів;розвиток і вдосконалення обміну технічною, науковою та інженерною інформацією;нові проекти різних енергетичних об'єктів.

Одним із таких проектів є проект за участю НАК «Нафтогаз України», що спеціалізується навидобутку вуглеводної сировини з країнами арабського Сходу (ОАЕ, Єгипет). На даному етапі співпраці Україна вже отримала певні результати – видобувні ресурси з 5-ти пробурених пошукових свердловин склали більше 70 млн. тонн [1].

Важливими сферами для співробітництва України з країнами БСС є військово-технічна, транспортна сфери та агропромисловий комплекс.Перспективноює галузь літакобудування.СпівпрацяУкраїни з Іраном, направлена на створення в Ірані власної літакобудівної галузі через сприяння з боку України, створює для неї широкі можливості для розширення зв’язків з країнами Близького і Середнього Сходу [2].

НТС України та країн БСС і його розвиток сприятиме розвитку вітчизняного машинобудування, досягненню відносин та співпраці зі світовими нафтогазовими компаніями та інститутами на вищому рівні, також сприятиме співпраці між Україною та Іраком в енергетичній сфері [3].

В 2009-2010 рр. НТС між Україною та країнами БСС не набуло належного рівня. Для реалізації перспектив наукового-технічного співробітництва з країнами БСС необхідно брати до уваги модернізаційні процеси та глибокі трансформаційні зрушення, які відбуваються в даному регіоні. Також потрібно враховувати загострення конкурентної боротьби між провідними країнами світу за ринки Близькосхідних країн.

Одним із шляхів забезпечення ефективного науково-технічного співробітництва є зміна структури експорту товарів і послуг до країн БСС, а саме переорієнтація експорту на високотехнологічну продукцію та збільшення експорту інжинірингових, освітніх, науково-технічних, інформаційних послуг тощо; продукції авіаційної, аерокосмічної, машинобудівної, суднобудівної галузей промисловості.

Важливим є створення ефективного механізму реалізації економічних інтересів України у країнах БСС, що повинен відповідати вимогам сучасних міжнародних економічних відносин. Одним з напрямів забезпечення цього механізму є розробка та удосконалення довгострокових програм НТС України з країнами БСС, а також її участі в реалізації міжнародних проектів.Необхідно створити ефективну систему державної підтримки, інформаційного і консалтингового забезпечення економічної та науково-технічної діяльності України.

У сфері військово-технічного співробітництва пріоритетними є заходи щодо мінімізації втрат спеціальної продукції на ринку Близького сходу, що спричинені розширенням співробітництва України з країнами «ризикової групи» в сфері високих технологій, які використовуються для мирних цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пріоритетні питання зовнішньої політики України на Близькому і Середньому Сході/ Нагорний С. С., Нагорний Д. С., науковий щорічник «Україна Дипломатична-2010», XI випуск –С.538-567.
2. Чекаленко Л.Д.Зовнішня політика України: підручник / Л. Д. Чекаленко. - К. : Либідь, 2006. - 712 с.
3. Пікалов В. С. Сучасний стан та перспективи розвитку торгово-економічних відносин України з країнами Близького Сходу / В. С. Пікалов // Економіка і управління. – 2011. – № 1. – С. 149-154.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Смірних Д.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
dariasmirnykh@gmail.com

Основою сучасної конкурентоспроможності виступають інновації, які створюють конкурентні переваги і дозволяють країнам, що ними володіють, посідати гідне місце в суспільно-цивілізаційному розвитку. Розвиток інноваційної діяльності у виробничій сфері за головну мету має створення основи для довгострокової конкурентоспроможності [1]. Інноваційний фактор у розвитку промисловості притаманний усім розвиненим державам, тому що в результаті інноваційної діяльності країна починає виробляти високотехнологічну конкурентоспроможну продукцію, і це забезпечує високі позиції національного товаровиробника на світовому ринку. Завдяки цьому інноваційна діяльність є каталізатором зростання економіки в сучасних умовах глобалізації економічного життя.

Технологічна структура промисловості України не відповідає вимогам часу. Вона базується переважно на традиційних технологіях, започаткованих ще на ранніх стадіях індустріалізації, тому просте її відтворення не зможе забезпечити Україні довгострокового економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності виробництва [2]. Однією з головних перешкод до зростання конкурентоспроможності промисловості України є неготовність держави вкладати значні кошти в розробку інноваційних технологій виробництва. Слід зазначити, що саме це призводить до старіння промислового сектору, підприємства якого скорочують обсяги виробництва наукоємної продукції на користь більш дешевої і технологічно простішої [3]. Протягом останніх років на науку і науково-технічні роботи витрачається 1,2% ВВП, з них з держбюджету лише 0,4%, що на порядок менше, ніж у розвинутих країнах [4]. За даними 2007 року лише у 11,5% промислових підприємств було впроваджено інновації [5]. Слід звернути увагу, що в розвинених країнах частка інноваційно активних підприємств сягає 70 відсотків.

Проаналізувавши інноваційний розвиток України, можна побачити, що з кожним роком збільшується питома вага реалізованої інноваційної продукції у промисловому виробництві. Це свідчить про зростання споживчого попиту суб'єктів національної економіки на інноваційні продукти, технології, знання. Також посилюється конкурентний тиск на внутрішньому та зовнішньому ринках, що підводить підприємства до розуміння того, наскільки важливою є інноваційна переорієнтація виробництва.

В Україні склалася модель фінансування інновацій, згідно з якою основний об'єм інвестицій в дану сферу надходить з боку держави, що не відповідає сучасним світовим тенденціям. В ринково розвинутих країнах в інноваційній діяльності на загальнонаціональному рівні провідне місце належить корпоративному сектору науки, в якому знаходиться набагато більша чисельність наукових кадрів, патентів, новітніх продуктів та технологій і здійснюється найбільший обсяг витрат, адже такі потужні структури як ТНК мають достатньо грошових ресурсів для здійснення такої діяльності та проведення експериментів. Питома вага витрат корпорацій на дослідження та інноваційні розробки у більшості ринково розвинених країн світу сягає 60-70 % загальнонаціональних витрат на інноваційні розробки [1]. Таким чином ТНК в інноваційно-інвестаційному процесі є головним суб'єктом.

Щоб збільшити обсяг інновацій в промисловості України і підвищити рівень конкурентоспроможності держава повинна сприяти розвитку фундаментальної науки в рамках академічної та освітньої науки. Також вона повинна створити потужну інноваційну інфраструктуру й інституціональні передумови для активізації інноваційної діяльності в крупних, середніх і малих бізнесових структурах.

В умовах вільної конкуренції інноваційна діяльність пронизує кожен сектор економіки та є необхідною умовою розвитку виробництва, розширення виробничих можливостей підприємства, покращення якості продукції, появи нових товарів та послуг, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чижов, С. Інноваційний фактор у підвищенні конкурентоспроможності промисловості України [Електронний ресурс] / С. В. Чижов // Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. – Режим доступу: http://iee.org.ua/files/alushta/89-4ijov-innov_factor.pdf
2. Чиківчук, Є. Інноваційний розвиток як підґрунтя успішної промислової політики країни / Є. Чиківчук // Міжнародне науково-технічне співробітництво. – 2009. – С. 93.
3. Чумаченко, Г. Актуальні питання міжнародного економічного співробітництва України в науково-технічній сфері [Електрон. ресурс] / Г. Чумаченко. – Режим доступа: http://justinian.com.ua/article.php?id=1303
4. Згуровський, М. Науково-технологічний розвиток України за умов світової глобалізації: [Електрон. ресурс] / М. Згуровський. – Режим доступа: http://www.dt.ua/3000/3300/30465/
5. Інноваційна активність промислових підприємств: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://www.ukrstat.gov.ua/

ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Сокотенюк С.М., асистент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», svitlana-75@ukr.net

Закон зростання потреб спричиняє вплив на світове співтовариство, спонукаючи шукати шляхи економічного зростання. Причому мірилом останнього виступають країни, що досягли значних економічних результатів. У посланні Президента України від 07.04.2011 року, зазначено, що якісним результатом економічної модернізації має стати реальне скорочення економічного та соціального розривів між Україною та країнами з розвиненою ринковою економікою, і, що показником успішності такого процесу є скорочення відставання України за рівнем ВВП на душу населення від розвинених країн світу та зростання індексу людського розвитку. За даними МВФ Україна станом на 2010 рік займає 102 місце за показником ВВП на душу населення (в рейтингу 183 позиції). Дефлятор ВНП країни має позитивну тенденцію, починаючи з 2001 і до 2008 рр. (відповідно 105,1 і 128,6 у відсотках до попереднього року) [1], коли спостерігається падіння спричинене впливом світової економічної кризи (113,0 в 2009 і 113,8 відсотків в 2010 рр. до попереднього року). Останнє підтверджує залежність країни від інших країн світу, як ринків збуту своєї продукції, з одного боку, і з іншого, будь-яка країна з «наздоганяючою» економікою потребує постійного запозичення нових знань з країн, що досягли високих економічних результатів. Тобто, підсумовуючи вищенаведене, можна констатувати, що позитивні зрушення в економіці країни відбуваються досить повільно і є залежними від зовнішнього світу. Є потреба в пошуку шляхів сталого економічного зростання, що забезпечать стійкий позитивний вплив на економіку країни.

До потенціальних ресурсів, які сприяють сталому економічному зростанню, створюють умови для нормального перебігу процесу основного виробництва, підвищують продуктивність праці, відноситься виробнича інфраструктура, і, навпаки, недостатній рівень її розвитку, негативно відбивається на економіці, генерує так звані інфраструктурні обмеження регіону.

До складу виробничої інфраструктури традиційно включається транспорт, зв'язок, енергетика і інші галузі, що слугують каналами по яким відбувається рух засобів виробництва і його результатів між окремими структурними ланками економіки.

Дослідженню економічної природи, стану та шляхів підвищення ефективності роботи галузей виробничої інфраструктури в останні роки приділяли увагу вчені Гасанов М., Гилязутдинова І., Глушич Н., Дахнова О., Золотов А., Кондаурова І., Науменко Д, Ніколаєва Н., Рибчук А., Серебряков Л., Федюкович Є., Хечієв В., Чухай Г., Яновський В.В.

Аналіз стану виробничої інфраструктури в регіонально-галузевому розрізі дозволив виділити основні проблеми: невідповідність сучасному рівню розвитку продуктивних сил, підвищена енергозатратність, що спричиняє збільшення витрат основного виробництва і відповідно зменшення конкурентноздатності вітчизняного товаровиробника; значна зношеність основних засобів виробничої інфраструктури (за даними Державного комітету статистику України цей показник в галузі транспорту і зв'язку в 2010 – 94,4%, а в галузі виробництва і розподілення електроенергії і води – 60,7%), викликана відсутністю дієвих механізмів їх відновлення; переважаюча монополізація галузі, спричинена позитивним ефектом масштабу і така, що потребує регулювання з боку державного сектору; низький у порівнянні з потребами рівень інвестицій в галузь виробничої інфраструктури; диференціація в рівнях розвитку виробничої інфраструктури в розрізі регіонів України і між міською і сільською місцевістю, що сприяють підвищення соціальної напруги, підвищують відтік населення з менш розвинених регіонів до більш розвинених і генерують низький рівень господарських зв'язків всередині держави тощо.

Серед шляхів подолання проблем в інфраструктурній сфері перспективним за даними автору [2] є застосування державно-приватного партнерства. В 2010 році Верховна Рада прийняла закон «Про державно-приватне партнерство», і, тим самим, заклала основи цього процесу в країні.

Слід зазначити, що світовий досвід застосування державно-приватного партнерства в галузях інфраструктури не завжди тільки позитивний, тож даний напрям потребує подальших досліджень.

Таким чином, стан виробничої інфраструктури в Україні досяг такої критичної межі, що не може розглядатися джерелом економічного зростання. Потрібна розробка програм поетапної модернізації і відновлення об'єктів виробничої інфраструктури країни з врахуванням питань диференціації у рівнях розвитку виробничої інфраструктури регіонів, міських і сільських територій.

ЛІТЕРАТУРА

1.Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс].-Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

2. Корчагина А.С. Развитие форм государственно-частного партнерства в экономике России/ А.С.Корчагина // Известия Саратовского Университета. Т.10. Серия Экономика.Управление.Право.-№1.-2010.-с.14-22.

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НА ОСНОВІ СТАНДАРТУ ISO 14000

Столяров В. С., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
stolyarovws@yandex.ru

Поява серії міжнародних стандартів ISO 14000 називають однією з найбільш значних природоохоронних світових ініціатив. Система стандартів ISO 14000 орієнтована не на кількісні параметри (обсяг викидів, концентрації речовин тощо) і не на технології (вимога використовувати або не використовувати певні технології, вимога використовувати «найкращу доступну технологію»). Основним предметом ISO 14000 є система екологічного менеджменту. Типові положення цих стандартів полягають у тому, що в організації повинні виконуватися визначені процедури, повинні бути підготовлені певні документи, призначені відповідальні за визначені сфери екологічно значимої діяльності [1, с.22-29].

Стандарти серії ISO 14000 не містять ніяких конкретних вимог до впливу організації на навколишнє середовище, за винятком того, що організація в спеціальному документі (екологічній політиці) повинна оголосити про своє прагнення відповідати національному природоохоронному законодавству і національним стандартам. Міжнародні стандарти не повинні втручатися у сферу дій національних нормативів. З іншого боку, попередником ISO є «організаційні» підходи до якості продукції (наприклад, концепція «загального управління якістю»), згідно з якими, ключем до досягнення якості є побудова належної організаційної структури і розподіл відповідальності за якість продукції і послуг.

Екологічні норми і вимоги стають сьогодні одним з найбільш важливих інструментів відносин між країнами, загострення боротьби за ринки збуту продукції, екологічними бар'єрами для обмеження ввозу в країну багатьох видів промислової і сільськогосподарської продукції. Не випадково світовими лідерами по впровадженню стандартів ISO 14000 є такі індустріально розвинуті країни, як Японія, Німеччина, Великобританія, Швеція [2]. На жаль Україна займає в цьому ряді лише 57 місце (на сьогоднішній день – 12 підприємств). На Лисичанському НПЗ (належить ТНК-Україна) сертифікат планують отримати не раніше ніж через два роки. З метою підготовки національних підприємств і організацій до жорстких правил світової торгівлі, розуміючи, що наявність сертифікованої системи управління навколишнім середовищем може стати невід'ємною частиною вимог торговельних партнерів України у зв'язку з наміченим вступом до Європейського Союзу, Держспоживстандарт України першим серед державних органів стандартизації країн СНД підготував для безпосереднього впровадження міжнародні стандарти ISO серії 14000.

Міцні позиції на європейських ринках не єдина перевага від запровадження системи екологічного менеджменту ISO 14000. Компанії, особливо якщо вона має шкідливе виробництво, сертифікат допомагає залучити кредит західного банку. Впровадження сучасних технологій дозволяє оптимізувати енерго- та ресурсовитрати, позбутися щорічних стягнень за забруднення стічних вод і повітря. Можна привести приклад міжнародного науково-технічного співробітництва ВАТ „Концерн Стірол” з американською компанією Osmonix. Завдяки впровадженню нових технологій, кількість споживаної води було зменшено удесятеро за рахунок використання шахтних і стічних вод, дренажних і технологічних вод. Крім того, з 2001 року концерн повністю припинив злиття стічних вод у водоймища Донбасу, що скасувало ще одну статтю платежів. Вчетверо було скорочено викиди в атмосферу. Треба зазначити, що для „Стірол” шлях від декларацій до отримання сертифікату тривав два роки. Але найважливішим у впровадженні проекту була руйнація стереотипів щодо охорони довкілля.

Впровадження стандарту ISO 14000 припускає введення на виробництві спеціальної посади екологічного менеджера, що стане курирувати всі природоохоронні проекти. Сама присутність на виробничих нарадах профільних фахівців відіграє велику роль, оскільки при наявності двох майже рівних варіантів дій у виробників більше шансів вибрати більш екологічний або ефективний.

Складові економічної ефективності екологічного менеджменту: прямі внутрішні ефекти (скорочення витрат, економія і заощадження ресурсів, скорочення браку, зниження екологічних платежів і штрафних санкцій); системні ефекти (підвищення ефективності загального менеджменту, ріст культури виробництва, додаткове використання потенціалу працівників); ринкові ефекти (створення сприятливого іміджу підприємства, залучення інвестицій, підвищення ефективності маркетингу і ріст конкурентноздатності виробленої продукції і послуг, додаткові можливості для зміцнення позицій підприємства на міжнародних ринках і т.п.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Екологічний менеджмент і аудит / С. М. Литвак та ін. – Друге видання. – К.: ВД „Професіонал”, 2006. – 200 с.
2. Poksinska, B., Dahlgaard, J.J. and Eklund, J.A.E. (2011), “Implementing ISO 14000 in Sweden: motives, benefits and comparisons with ISO 9000”, International Journal of Quality & Reliability Management, Vol. 20 No. 5, pp. 585-606.

ПІДВИЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО МИТНОГО СОЮЗУ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ, РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ, РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН)

Стромило В. О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», stromylo.v@mail.ru

У сучасних умовах загострення боротьби між національними економіками, інтеграційними угрупуваннями та транснаціональними корпораціями за кращі ринки збуту, доступ до матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів одним з головних критеріїв успіху стає національна конкурентоспроможність. Проблема підвищення конкурентоспроможності набуває особливої актуальності саме у посткризовий період, оскільки є основним фактором ефективної боротьби із негативними проявами фінансово-економічної кризи. За останні 6 років даний показник для України значно погіршився: за даними Всесвітнього економічного форуму рейтинг України знизився із 68 місця у 2006 р. до 89 та 82 у 2011 та 2012 відповідно [1].Одним із дієвих способів економічного розвитку в умовах активної глобалізації, як показує світовий досвід, є зовнішньоекономічна інтеграція. Оскільки країни учасниці новоствореного Митного союзу являються основними торгівельно-економічними партнерами, на які у 2011 р. припадало 32 % та 42% загального експорту та імпорту відповідно, необхідно проаналізувати східний вектор як перспективний напрям економічного розвитку України.

Підвищення національної конкурентоспроможності України можливо в разі ліквідації ряду економічних проблем та негативнихтенденцій, основними з яких є [3]:

- неефективність вітчизняного виробництва – його висока матеріало- та енергоємність, моральний та фізичний знос основних фондів більш ніж на 60%, застарілі технології, низка продуктивність праці;
- структурні деформації виробництва – висока частка галузей з низьким ступенем переробки сировини;
- нераціональна структура експорту та імпорту – переважання вивозу сировини та напівфабрикатів із одночасним ввезенням готової продукції;
- низька інноваційна активність вітчизняних виробників;
- відсутність внутрішніх джерел фінансових ресурсів для вітчизняних підприємств.

Інтеграція України до Митного союзу у формі створення зони вільної торгівлі принесе наступні економічні вигоди, які сприятимуть вирішенню зазначених проблем та росту національної конкурентоспроможності [4]:

- приріст експорту продукції машинобудування на 2,2%, чорних металів та виробів з них на 2,5%, хімічної продукції на 1,2%, харчові продукти на 1,2% у результаті спрощення умов торгівлі;
- приріст випуску продукції від зміни умов торгівлі за видами економічно діяльності: машинобудування – 6,21%, будівництво – 6,94%, транспорт – 5,75%, хімічна і нафтохімічна продукція – 2,97%, сільське господарство – 2,12%, видобуток вугілля, торфу, уранової руди – 3,56%; видобуток вуглеводів – 4,45%, металургійне виробництво та готових металевих виробів – 4,12%, виробництво немателевих мінеральних виробів – 5,02%;
- приріст наступних макроекономічних показників: експорту товарів до РФ на 4,6 – 8,8 млрд. дол. США, товарообороту на 13,5% - 16,4% ВВП, позитивний приріст сальдо торгового балансу України – 2,9 млрд. дол. США, ефект відміни захисних заходів у взаємній торгівлі – 0,5 млрд. дол. США, від зняття технічних бар'єрів – 1 млрд. дол. США;
- нарощування обсягів споживання вітчизняної технологічної продукції, частка якої в загальному експорті до МС становила 42,3% на 2010 р., країнами учасницями Митного союзу;
- активізація науково-технічного співробітництва (проведення спільних НДКР та ДКР) у сфері авіації, енергетики, суднобудування, нафто- та газодобуання, воєнно-промисловому комплексі.

Таким чином, інтеграція до МС забезпечить розвиток стратегічних галузей, зростання технологічного експорту, що сприятиме зміцненню конкурентних позицій України на міжнародних ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. TheGlobalCompetitivenessReport 2011-2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.weforum.org/reports-results?fq=report%5Ereport_type%3A%22Competitiveness%22
2. Державний комітет статистики. Статистична інформація: Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами за січень-листопад 2011 року. [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/
3. Мунтіян В. І. Конкурентоспроможність національної економіки, як головний критерій економічної безпеки // Механізм регулювання економіки: Міжнародний науковий журнал – Суми: СумДУ, 2009. - № 7. – С. 158 – 174.
4. Мунтиян В. И. СтратегияразвитиявзаимодействияУкраины с таможенным союзом РеспубликиБеларусь, Республики Казахстан и Российскойфедерации // Проблемыразвитиявнешнеэкономическихсвязей и привлеченияиностранныхинвестиций: региональный аспект: сборникнаучныхтрудов – Донецк: ДонНУ, 2011. – С. 28-34.

ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тібеж Д. М., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
d.tibezh@yahoo.com

Світовий ринок об'єктів права інтелектуальної власності – один з найважливіших за вартістю та динамікою розвитку. Використання інтелектуальної власності як нематеріальних активів здатне вплинути на конкурентоспроможність підприємства і його ринкову вартість.

Україна в значній мірі поступається розвинутим країнам за обсягами використання результатів інтелектуальних досягнень в національній економіці. У нашій країні інтелектуальна власність часто розглядається, як політика накопичення патентів для формальних процедур бухгалтерського обліку, тобто інтелектуальна власність, на даному етапі, не розглядається національними підприємствами як інструмент впливу на ринок для отримання конкурентних переваг. Досвід використання інтелектуальної власності як товару для продажу має незначна кількість підприємств.

За оцінками експертів продаж об'єктів інтелектуальної власності в загальному обсязі світової торгівлі (9 трлн. дол. США) становить 20% або 1,8 трлн. дол. США . Світова торгівля ліцензіями на право використання промислової власності та технологіями підвищується до 12% на рік (збільшення світового промислового виробництва не перевищує 2,5-3% на рік). У світі загальна вартість ліцензій, що дає право на використання об'єктів інтелектуальної власності та технологій, досягла 50 млрд. дол. США в рік. Обсяг реалізованої на міжнародному ринку наукомісткої продукції, яка створена на основі використання інтелектуальної власності, склала близько 3 трлн. дол. США на рік [1]. Лідерами у міжнародній торгівлі інтелектуальною власністю є Німеччина, Франція, США, Китай, Японія.

Основні тенденції розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні, свідчать про його відокремленість в національних кордонах, про низький рівень використання прав на об'єкти інтелектуальної власності та переваг міжнародних ринків щодо захисту таких прав. Основними джерелами фінансування інноваційної діяльності в Україні є власні кошти. За 2010 р. склали 4775,2 млн. грн. (60%), кошти з державного бюджету – 87,0 млн. грн. (1,08%), 1140,6 млн. грн. (14,8%) – залучені іноземні кошти. Порівняння показників інноваційної активності українських підприємств та діяльність інноваційно-активних підприємств в країнах ЄС, свідчить про значне відставання України в інноваційній сфері (Німеччина – 69,7%, Україна – 12,8%) [2].

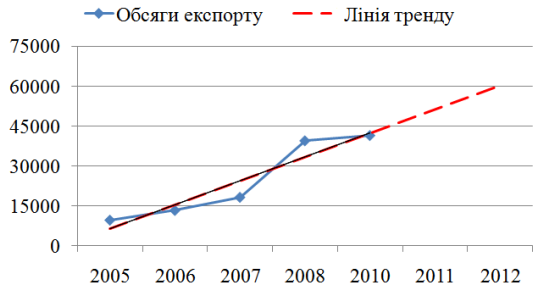

Рис. 1. Лінійний тренд динаміки обсягів експорту роялті та ліцензійних послуг в Україні, тис. дол. США

Для оцінки тенденцій виходу національних підприємств на міжнародні ринки об'єктів інтелектуальної власності розглянуто динаміку обсягу експорту роялті та ліцензійних послуг України. Даний показник в 2010 р. склав 41514,3 тис. дол. США, імпорт – 435327,9 тис. дол. США [2]. Згідно розрахунків в 2012 р. слід очікувати приріст обсягу експорту роялті та ліцензійних послуг, даний показник становитиме 60334,97 тис. дол. США.

Інтеграція України в світовий економічний простір не повинна залежати від випадкових факторів, а повинна все більше набувати властивості керованого державою процесу трансформації торговельного режиму на загальноприйнятих засадах. Для забезпечення подальшого розвитку ринку об'єктів інтелектуальної власності необхідно впровадити ряд наступних орієнтирів, таких як: розвиток нових секторів глобальної конкурентоспроможності у високотехнологічних галузях (авіакосмічна, суднобудування, енергетика, інформаційна, медична тощо); розвиток ринкових інститутів і конкурентоспроможного середовища, які мотивуватимуть підприємства знижувати витрати, оновлювати продукцію та враховувати запити споживачів; створення робочих місць, що вимагають високої кваліфікації та пов'язаних з використанням інтелектуального потенціалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. The World Intellectual Property Organization [Electronic Resource] – Mode of access: http://www.wipo.int/portal/index.html.en
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2010 році: Статистичний збірник / Держкомстат України – К.: Держкомстат України, 2010. – 356 с.

МІЖНАРОДНА КООПЕРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Ткачук М.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tk.mr.vs@mail.ru

На сьогоднішній день, Україну можна сміло називати космічною країною. Космічна промисловість є гордістю української держави: її народу, політиків та представників на міжнародній арені. Потенціал галузі складають не лише потужні підприємства, висококваліфіковані спеціалісти та високорозвинені наукові бази; потенціалом можна також вважати налагоджену кооперацію з партнерами в інших державах. За допомогою міжнародній кооперації українська космічна промисловість має стабільний показник зростання та складає серйозну конкуренцію світовим лідерам у цій сфері.

Проте, не дивлячись на значні власні успіхи, Україні не вистачає бюджетного фінансування для нормального суперництва зі світовими лідерами. Основна частка бюджетних асигнувань припадає на удосконалення запуску власних ракет, в той час, як інші галузі освоєння космосу знаходяться в стані занепаду. Неактуальними залишаються замовлення на космічне дослідження власної території з космосу,, спричинена відсутністю активного фінансування як державним бюджетом так і приватними монополістами. Виходом з такої кризової деградації є розвиток зовнішнього замовлення шляхом кооперування міжнародної співдружності.

З огляду на історичні обставини наша держава в космічній сфері постійно кооперується з Росією. Основна частка нашої міжнародної співпраці (80-85%) сьогодні припадає на РФ. Можна спостерігати тенденцію щодо подальшого розвитку російсько-українського співробітництва, що виходить на новий якісний, для нашої країни, рівень, зокрема щодо побудови системи наземних диференціальних доповнень до російської системи супутникової навігації, та перекваліфікація українських підприємств для міждержавної співпраці. Етикет інтелектуальних і виробничих ресурсів двох країн, що працюють на паритетних і взаємовигідних засадах, дозволяє закріпити позиції на світових ринках та сприяє освоєнню нових конкурентних зон торгівлі.

Що стосується співпраці України з Європою, то на сам перед, слід зазначити, про кооперування зусиль Європейською комісією та Європейською космічною агенцією. Саме завдяки цьому кооперуванню, Україні надається право на використання інфраструктури держав-учасниць, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності космічної галузі. Не менш важливим фактором являється обмін даними та інформаціями Дистанційного зондування Землі при виникненні надзвичайних ситуацій, зі штучних супутників, космічних апаратів тощо. Завдяки належній інформації та достовірним даним контролюється космічна ситуація та ведуться численні сейсмічні спостереження.

У цьому напрямку співробітництва України ЄК і ЄКА розробляються численні спільні проекти, що перш за все, допоможуть поновити космічну галузь нашої держави та підтримувати її у належному технологічному стані.

Крім тісного кооперування з Росією та Європою, Україна має чималі зв'язки в космічній сфері з Індією, Китаєм, Бразилією, США, Японією тощо. Важливим рушієм прогресу є також співробітництво з NASA. Проте для розвитку і підтримання договірних зв'язків з даним відомством потрібно прикласти чимало зусиль.

Після відмови від ядерних озброєнь, космічні технології залишилися одними з не багатьох, які визначають стратегічну долю держави. Доступ у космос об'єктивно підвищує значущість України у відносинах із стратегічними партнерами, процесах інтеграції в європейські структури.

Отже, тенденції розвитку космічної галузі України вимагають активного пошуку свого місця на космічних ринках і в міжнародному поділі праці. У зв'язку з цим, потрібно активно розвивати співпрацю як і з нинішніми партнерами, так і з менш економічно розвиненими країнами світу, які не володіють космічними технологіями, завдяки чому, просувати власну продукцію і послуги на даному ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Віталій Княжанський. Біля точки старту/День/[Електронний ресурс]//Режим доступу: http://www.day.kiev.ua/215186
2. Павло Сивокінь. Україні бракує грошей на космос/Главред/[Електронний ресурс]//Режим доступу: http://glavred.info/archive/2011/11/12/172440-7.html
3. Владислав Ковдри. Мир ждет начала стартов с украинско-бразильского космодрома «Алкантара»/Багнет/[Електронний ресурс]//Режим доступу:http://www.bagnet.org/news/tech/161320

МЕЖДУНАРОДНОЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО – ВАЖНЫЙ ФАКТОР ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА

Тодоров Т.И., д.э.н., доцент
Хозяйственная академия им. Д. А. Ценова, г. Свиштов, Болгария, todorov@uni-svishtov.bg

Экономический рост выражает определенные взаимодействия между факторами производства, распределения и потребления ВВП, характеризируя количественные накопления и качественные изменения основных факторов производства и его результаты.

Статистические данные показывают колебливую тенденцию темпов экономического роста болгарской экономики, особенно в "инфарктном" 2009 году, когда зарегистрирован отрицательный рост (-5.5 %). Плохая ситуация сложилась и в 2010 году, когда экономический рост составлял минимальные 0.2 % [1]. Эти темпы роста крайне неудовлетворительны для Болгарии, которая имеет много догонать по пути своего ускоренного развития в рамках ЕС.

Международное научно-техническое сотрудничество является фактором с огромными возможностями по отношению стимулирования экономического роста,. Возможности для позитивному влиянию международного научного сотрудничества на экономический рост, могут успешно использовать те страны, чьи финансовые ресурсы ограничены, и их экономики не имеют резервов, чтобы компенсировать отрицательное воздействие финансово-экономического кризиса.

В подобной ситуации сейчас находится болгарская экономика, что дает нам основание рекомендовать государственным органам активизировать свою деятельностю по международному научно-техническому сотрудничеству, чтобы создать лучшие условия для повышения уровня экономического роста. Для улучшения координации международного научно-технического сотрудничества необходимо создать единую государственную систему управления этой сферой. При этом обязательным приоритетом должно остаться сотрудничество со странами – членами ЕС.

Международное научно-техническое сотрудничество позволяет объединение усилий различных стран в целях использования лучших научных достижений в интересах человечества, в том числе для предотвращения возникающих в процессе развития науки и техники угроз глобального характера, определения приоритетов научных исследований и механизмов их реализации. Оно должно стать одним из важных элементов научно-технической политики страны, сохранения и наращивания научно-технического потенциала Болгарии.

В условиях дефицита ресурсов формирование приоритетов в международном научно-техническом сотрудничестве на государственном уровне должно исходить прежде всего из задач обеспечения безопасности страны, разработки технологий с высоким уровнем коммерциализации, реализации социально значимых проектов и технологического обновления отечественной экономики.

Научно-техническое сотрудничество с Украиной начинает с 5 октября 1992 г., когда было подписано Соглашение между Кабинетом Министров Украины и Правительством Республики Болгарии о сотрудничестве в области образования, науки и культуры [2]. Создан был совместний комитет научно-технического сотрудничества. В ходе третьего совещания комитета была подтверждена программа двустороннего научно-технического сотрудничества на 2009-2010 годы (14 проектов).

Международнаое научно-техническое сотрудничество между Болгарией и Украиной обладает большим потенциалом, который может принести пользу экономик обеих стран. Болгаро-украинские отношения будут осуществлятся используя прочные традиции второй половины прошлого века, географическая близость стран, общие этнические и религиозные корни, дополняющиеся сочетания природных ресурсов и климата, стратегическое расположение на границе Европы и Азии, объединяющий природний феномен Черное море и т.д. В этом смысле крупный потенциал содержится еще в промышленной кооперации, инженеринге, научном обмене технической информации, проведении совместных исследований и т.д.

Научно-техническое сотрудничество между Болгарией и Украиной имеет будущее и оно продолжить развиватся и расти в интересах обеих стран на благо как болгарского, так и украинского народа. И все это вопреки воле внешних недоброжелательных сил и несмотря на трудности времени, в котором живем.

ЛИТЕРАТУРА

1. НСИ: Слаб икономически растеж през 2010 г. и минибум през четвъртото тримесечие. http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2011/03/11/1057378
2. Посолство на Украйна в Република България. Научно-техническо сътрудничество. http://webcache.googleusercontent.com

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНЗИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Урукова А.О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
anna.urukova@gmail.com

Останнє десятиліття світова економіка розвивається дуже динамічно, що зумовлює підвищення попиту на нафту, яка є сировиною для багатьох галузей промисловості. Зростання попиту призводить до підвищення цін на сировину, завдяки яким прописується сценарій подальшого розвитку світової економіки. Тому для того, щоб мати успіх на міжнародному ринку, країни повинні конкурувати не тільки як транспортери та постачальники, а і як ефективні споживачі енергії, яку вони використовують.

Не зважаючи на те, що Україна не є потужною нафто- та газоносною країною, її геополітичне положення має забезпечити Україні статус пріоритетної транзитної країни серед інших учасників цього глобального ринку. Дане твердження набуває сенсу, адже середньорічний видобуток української нафти становить близько 2,5 млн. т (річна потреба близько 15 млн. т). Потреби у привозній нафті компенсуються імпортом з Російської Федерації (80%), решта дефіциту покривається поставками з Казахстану, Киргизії, Туркменістану, Білорусі і частково з Прибалтики. Складність стосунків між Росією та Україною спонукають до пошуку альтернативних російському джерел постачання нафти. Тому будь-які дії, спрямовані на реалізацію даного завдання, визначатимуть, чи забезпечить собі Україна місце європейського транзитного центру, чи стане жертвою більш агресивних конкурентів.

Основною загрозою для України є варіант втрати статусу європейського газотранзитного центру, оскільки Росія вже розпочала низку проектів будівництва нових трубопроводів до Західної Європи в обхід України. Перший з них – це «Північний потік», який проходить через Балтійське море по напрямку Виборг – Грайфсвальд (Німеччина). Його максимальна пропускна потужність складає 27,5 млрд. $м^3$ (втрати для України - 5,5 млрд. $м^3$, і то фактично їх можна буде оцінити лише у 2015 році, коли «Північний потік» працюватиме на повну потужність) [1].

Інша більш відчутна загроза – це будівництво «Південного потоку» Чорним морем, прокладеного в обхід України через територіальні води Туреччини. Україна виступає проти будівництва даного трубопроводу, оскільки він є прямим конкурентом українській ГТС. Вартість реалізації «Південного потоку» набагато перевищує можливі інвестиції в ГТС України, які дозволять збільшити пропускну здатність українського маршруту поставок газу в Європу [2].

Спільне підприємство (СП) між «Нафтогазом» України та «Газпромом» Росії може позбавити Україну власної ГТС. Умови, які нав'язує Росія є неприйнятними, адже вона планує залучити до роботи СП і європейські (дружні «Газпрому» компанії з Німеччини, Франції, Італії та Австрії), які приєднаються до СП вже після початку його роботи і отримають 33% акцій. І якщо 33% володітиме «Газпром», 33% - єврокомпанії і 34% - «Нафтогаз», то де-факто «Газпром» може непрямо контролювати до 66% акцій української ГТС. Позитивною стороною є лише можливість отримання щорічної знижки на газ у 9 млрд. дол. [3].

Тому в силу обставин, які склалися не на користь України, слід звернути увагу на пошук альтернативних джерел нафтогазового забезпечення країни, а саме поставку каспійської нафти. Саме тому 2011 рік характеризувався посиленням азербайджансько-українських відносин. У ході переговорів було прийнято рішення про створення спільного підприємства між «Нафтогазом» та ГНКАР/SOCAR (Азербайджан). До 2015 року планується наростити поставки до 5 млрд. $м^3$ зрідженого газу в рік [4].

Отже, активна співпраця між Україною та Азербайджаном дозволить транспортувати каспійські нафту та газ в обхід Росії до Східної Європи. Також важливим є факт, що у даній співпраці зацікавлені не тільки безпосередні її учасники, а й Білорусія та Польща, оскільки вони бачать в Україні вигідного партнера щодо транзиту найнижчих за собівартістю каспійських нафти та газу найкоротшим шляхом, що є економічно вигідним для кожної зі сторін такої співпраці. Таким чином, напрям співпраці Азербайджан – Україна – Східна Європа дозволить Україні зберегти статус європейського транзитного центру та відкриє нові можливості для модернізації української ГТС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Саприкін В. Оцінити вплив «Північного потоку» на Україну можна буде не раніше 2015 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.dt.ua/ECONOMICS/otsiniti_vpliv_pivnichnogo_potoku_na_ukrayinu_mozhna_bude_ne_ranishe_2015_roku-93321.html.
2. Селиванова М. Украинская «труба» рискует превратиться в металлолом. – Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ria.ru/analytics/20111229/529414620.html.
3. Єрьоменко А. Трубу - Росії = «труба» Україні. – Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/POLITICS/trubu__rosiyi__truba_ukrayini-93496.html.
4. Украина и Азербайджан подписали меморандум о сотрудничестве и организации поставок сжиженного газа на территорию Украины. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.interfax.com.ua/rus/eco/59490.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ

Філозоп М.П., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Masha_Filozop@ukr.net

На сьогоднішній день важливим фактором для будь-якого підприємства є здатність конкурувати на ринку з іншими підприємствами. Питаннями, які стосуються, конкурентоспроможності займалось багато видатних дослідників, як зарубіжних, так і вітчизняних. Основоположниками теоретичних засад вивчення конкурентоспроможності були А. Сміт, Е Хекшер, Б. Олін та інші. До сучасних дослідників відносять П. Портера, Ф. Котлера, Р. Фатхудінова та інших. Серед вітчизняних науковців вагомий внесок зробили: В. Кім, Л. Довгань та інші науковці, які займались досліджуванням конкурентного середовища та функціонування вітчизняних підприємств на зовнішньому та внутрішньому ринках.

В економіці існує дуже багато визначень конкурентоспроможності. Одне з них: конкурентоспроможність – це здатність об'єкта, що характеризується мірою реального чи потенційного задоволення ним певної потреби порівняно з аналогічними об'єктами, представленими на певному ринку. Конкурентоспроможність визначає здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними об'єктами [1].

Машинобудування в країні є найважливішим комплексом галузі обробної промисловості. Ця галузь включає до себе приладобудування, верстатобудування, енергетичне, хімічне, металургійне та сільськогосподарське машинобудування. Також до машинобудування прийнято відносити електротехнічну промисловість, обчислювальну техніку і радіоелектроніку, транспортне машинобудування всіх видів.

В Україні, як зазначається в Державній програмі розвитку машинобудування на 2006–2011 роки, до галузі машинобудування належать 365 промислових підприємств та 57 науково-дослідних організацій, із загальною кількістю працюючих понад 233 тис. чоловік [2].

Торгівля машинами й устаткуванням розвивалася випереджальними темпами й стосовно всього зовнішньоторговельного обігу ведучих промислово-розвинених країн. Визнаними лідерами у виробництві й експорті машин і устаткування є США, Японія, ФРН, на частку яких доводиться більше 60% усього виробництва машинно-технічної продукції зазначеної групи країн. Приблизно така ж частка доводиться на ці держави у світовому експорті індустріальних країн [3]. Україна знаходиться на низькому рівні у порівняні з розвиненими країнами та має низьку конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках.

В Україні обсяги виробництва машинобудівної промислової продукції у 2009 р. по відношенню до 2008 р. скоротились на 44,9 %, реалізованої продукції - на 29,5 %. Певне відновлення, яке відбулось у 2010 р., досі не забезпечило досягнення передкризового рівня. Так, у 2008 р. було реалізовано товарів цієї галузі на 121,8 млрд. грн., у 2009 р. – на 85,8 млрд. грн., а у 2010 р. - на 101,9 млрд. грн. (у 2009 р. - 79,2 млрд. грн., у 2010 р. - 90,4 млрд. грн. з урахуванням індексу цін виробників машинобудівної продукції за відповідний рік). Найбільш вразливими до кризових явищ виявилися підприємства з виробництва транспортних засобів та шляхового обладнання. Це пояснюється скороченням споживчого кредитування населення під час кризи, основний обсяг якого припадав на придбання автомобілів. Обсяг реалізованих транспортних засобів у 2009 р. по відношенню до 2008 р. знизився на 55,9 %, у той час як обсяг реалізації машин та устаткування знизився на 8,5 %, приладів і апаратів – на 0,4 % [4].

Для покращення рівня конкурентоспроможності машинобудівних підприємств необхідно враховувати ряд факторів, які мають безпосередній вплив. Продукція повинна задовольняти потреби споживача та відповідати стандартним вимогам якості. Також, необхідно використовувати якомога новіші технології для зменшення витрат на виробництво, а тим самим зменшити ціну на продукцію. Потрібно проводити ґрунтовне фінансування цієї галузі та виділяти кошти на навчання робітників, для підвищення їх кваліфікації. Необхідно проводити аналіз на кожному ринку окремо, так як конкуренція на різних ринках може по-різному відображатись на оцінці. Завдяки аналізу та прогнозу можна визначити всі переваги та можливості підприємства, які допоможуть скорегувати діяльність підприємства та покращити внутрішні та зовнішні показники.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент : Учебное пособие / Р. А. Фатхутдинов. — М. : ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. — 304 с.
2. Постанова КМ України : «Про затвердження Державної програми розвитку машинобудування на 2006–2011 роки» від 18.04.2006 р. № 516 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=516-2006-%EF
3. Міжнародна торгівля машинами й устаткуванням : основні напрямки й тенденції розвитку [Електронний ресурс] / Енциклопедія економіки. - Режим доступу : http://economic.lviv.ua/faktori-ekonom-ki/m-zhnarodna-torg-vlya-mashinami-y-ustatkuvannyam-osnovn-napryamki-y-tendents-rozvitku.html
4. Реструктуризація промисловості України у процесі посткризового відновлення / [О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков, В. Г. Савенко, С. Л. Воробйов та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2011. – 112 с.

РОЗВИТОК ВІТРОВОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Хомик Д. В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», darinusia@gmail.com

Для забезпечення ефективного розвитку промисловості України необхідною умовою є зниження рівня залежності від імпортованих енергоносіїв, а також зменшення тиску на екологію. Тому розвиток альтернативних джерел енергії, таких як вітрова електроенергетика, стає одним з ключових питань у визначенні стратегії розвитку. У світі вітрова електроенергетика набуває все більшого розвитку. У 2011 році загальна кількість виробленої вітрової електроенергії становила 430 ТВт-год, що складає 2,5% від загальносвітової виробленої електроенергії. До країн з найбільшим рівнем розвитку вітрової електроенергетики належать Данія, Португалія, Ірландія, Іспанія, Німеччина, де частка вітрової електроенергетики у загальному обсязі усієї виробленої електроенергії складає 8-20%, причому ця цифра з кожним роком зростає. Приріст сумарної потужності ВЕС у 2010 році становив 36,2 ГВт або 22,9%, а в цілому сумарна потужність досягла 194,2 ГВт [1].

За кількістю виробленої вітрової електроенергії першість у світі тримає Китай. Його частка складає майже третину світового обсягу. До п'ятірки лідерів, окрім Китаю, також входять США, Німеччина, Іспанія, Індія та Італія. Найшвидшими темпами вітрова електроенергетика розвивається в Азії, Північній Америці та Європі, де у 2009 році було встановлено більше 10 ГВт нових вітрових потужностей. За даними Європейської Асоціації вітрової енергетики починаючи з 2009 року в Європі у галузь вітрової електроенергетики залучено понад 30 млрд. євро інвестицій, збудовано майже 15 тис. вітрових турбін. За оцінками GWEC близько півмільйона осіб в даний час працюють в вітроенергетичній галузі промисловості по всьому світу. У травні 2009 року 80 країн світу використовували вітроенергетику на комерційній основі. У всіх країнах, де розвивається вітроенергетика, вона має державну підтримку (у тому чи іншому вигляді). Таким чином, відповідно до прийнятої у Євросоюзі програми, до 2020 року частка електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел, має становити не менш як 20% [2].

Розвиток вітрової електроенергетики в Україні залишає бажати кращого (табл. 1). У 2010 році встановлена сумарна виробнича потужність вітрових установок в Україні становила 87 МВт. За даними Ernst&Young у рейтингу привабливості країн для розвитку альтернативної енергетики, Україна посіла 32 місце серед 40 країн [3].

Таблиця 1

Динаміка потужностей з виробництва вітрової електроенергії в Україні, МВт [1]

Рік	2006	2007	2008	2009	2010
Потужність виробництва, МВт	86	89	90	94	87

У 2009 році введено Закон про «зелений тариф» для підвищення привабливості галузі. Проте з тих пір першу ВЕС було відкрито лише в липні 2011 р. (Новоазовська ВЕС). За оптимістичними оцінками, Україна до 2013 року може вийти на використання 300-400 МВт потужностей вітрової енергетики, адже розвиток вітрової та сонячної енергетики віднесено до державних пріоритетів та включено до Національного проекту «Енергія життя».

Отже, розвиток альтернативної електроенергетики в Україні залишається на низькому рівні. І попри те, що вітроенергетика включена до державних пріоритетів, енергопостачальні компанії все ж незацікавлені у виробництві цього виду електроенергії, через значні затрати на обладнання, а також необхідність залучення великих земельних площ. Також створення вітропарків можливе лише в Криму а також південних регіонах. На решті території України природні умови не сприятливі для розвитку вітроенергетики. На думку експертів вітрова енергетика в Україні здатна замінити приблизно 4% генеруючих потужностей країни [4]. Але для цього необхідно здійснити ряд заходів: виділення державою земель під вітропарки; використання «зеленого тарифу» та введення стягнень за викиди в атмосферу; допомога держави у зведені вітрових електростанцій; пільгові умови для споживачів альтернативної енергії; модернізація обладнання. Усі ці заходи можуть сприяти розвитку вітрової енергетики, покращенню екологічного стану в країні. Разом з тим, все ще актуальною є ґрунтовна оцінка ролі вітрової енергетики в енергобалансі України з урахуванням наявних технічних та економічних обмежень її розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. The Wind Power: Wind turbines and windfarms database. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.thewindpower.net/.
2. The European Wind Energy Association. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ewea.org/.
3. Екоклуб «Зелена хвиля». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecoclubua.com/tag/vitrova-enerhetyka/.
4. Косовський С. М. Використання відновлювальних джерел енергії – енергії вітру / С. М. Косовський // Криворізький гірничоелектромеханічний технікум Криворізького технічного університету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://girnychiy.ucoz.ua.

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Царик Н.Л., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
nadja.carik@rambler.ru

Початок XXI століття є надзвичайно складним періодом в історії людської цивілізації через загострення низки численних глобальних проблем, серед яких чинне місце належить екологічним проблемам. Сутність глобальних екологічних проблем проявляється у загострені протиріч між зростаючими потребами людства у природних ресурсах і обмеженими можливостями природи Землі. Загострення таких протиріч призводить до кризових явищ як у системі "природа", так і в системі "суспільство". Кризові явища глобального характеру за останні десятиліття характеризуються своєю непередбачуваністю і стихійністю. Глобальні екологічні проблеми, які породжені наявністю таких протиріч і кризових явищ,виступають одним із вагомих чинників впливу у тому числі і на регіональний розвиток. Незважаючи на те, що кризові явища є однією із рушійних сил еволюції [3], вони спричиняють низку негативних наслідків.

До глобальних екологічних проблем, які здійснюють негативний вплив на розвиток господарства України, необхідно віднести: проблему зміни клімату, проблему забруднення середовища.

Глобальна зміна кліматичних параметрів планети проявляється у глобальному потеплінні, прояві парникового ефекту, зміні характеру протікання гідрологічних процесів, підтоплені і затоплені територій тощо. Вплив глобального потепління проявився на зміні кліматичних процесів в Україні. Так, починаючи з 80-х років, спостерігається тенденція підвищення регіональної температури повітря вище кліматичної норми на $0,2^0$ С у 80-і рр.,$0,4^0$ С - у 2000 р., $0,5^0$ С – у 2010 році [1]. В результаті підвищення температури повітря активізуються посушливі процеси, процеси опустелювання у всіх регіонах України, що негативно проявляється на погіршенні умов ведення сільського господарства. Зростатимуть витрати на вирощування продукції на поливних землях, витрати води у тваринництві,що проявиться на зростанні цін сільськогосподарської продукції. Це може спричинити також зміни структури посівів і змістить періоди посівів як озимих так і ярих зернових культур.

Водночас зростання теплозабезпечення сприятиме росту вегетаційного періоду і суми активних температур, що сприятиме росту агрокліматичних ресурсів і підвищенню ефективності сільського господарства.

Вплив потепління призводить до скорочення опалювального періоду у житлово-комунальному господарстві та енергетичному секторі економіки. За оцінками спеціалістів з 1985 року тривалість опалювального періоду в Україні зменшилась на 5-6 діб [2], що призвело до скорочення загальних енергетичних витрат.

Вплив потепління може відбутись у лісовому господарстві України, потенційно збагативши видовий склад лісів теплолюбивими видами. Це також може спричинити ріст небезпеки пожеж, збільшення чисельності шкідливих для лісових рослин комах.

Уразливими до глобального потепління є річкові мережі, акваторії морів, ставків, водосховищ.Зниженні рівня води у річках посилить проблеми водопостачання у промисловості та житлово-комунальному секторі. Може відбутися зменшення потужності каскаду дніпровських ГЕС, зростання собівартості гідро електроенергії [4].

Постійне зростання рівня Світового океану на 3-7 мм щорічно може спричинити у недалекій перспективі активізацію процесів підтоплення і затоплення берегових зон Чорного і Азовського морів, активізації процесів абразії берегів і берегових укріплень,деградації дельт Дунаю, Дністра і Дніпра, руйнування елементів прибережної рекреаційної інфраструктури.

Наявність такого роду песимістичних сценаріїв впливу глобальних екологічних проблем на економіку України вимагає проведення ґрунтовних наукових досліджень, які би послужили основою для розробки системи моніторингу національної безпеки, розробки і впровадження національних і регіональних програм, які би запобігали виникненню надзвичайних ситуацій у господарській і соціальній сферах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білявський Г.О. Основи екології: підручник / Г.О.Білявський, Р.С.Фурдуй, І.Ю.Костіков – К.: Либідь, 2006. – 408 с.
2. Волощук В.А. Оцінювання впливу глобальних змін клімату на параметри опалювального періоду/ В.А.Волощук, А.М.Рокочинський // Науковий вісник ТЛТУ України. Вип. 19.14. С.64-72.
3. Никифоров А.М. Глобальная экология. Учебное пособие/ А.М.Никифоров, Т.А.Хоружая - М.:ПРИОР, 2001 – 286 с.
4.Оношко О.С. Вплив клімату на економіку/ О.С.Оношко //Менеджмент та маркетинг XXI ст.. Вчені записки. С.163-168.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ (ФРАНЧАЙЗИНГУ)

Цеслів А.С., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», tsesliv@rambler.ru

Комерційна концесія (франчайзинг) є формою кооперації приватних підприємст, коли правоволоділець передає користувачу на платній основі право на використання об'єктів інтелектуальної власності (торговельних марок, промислових зразків, винаходів, творів, комерційних таємниць тощо), комерційного досвіду та ділової репутації [4].

Використання франчайзингу як форми ведення бізнесу довело свою ефективність. Про це свідчить збільшення франчайзингових систем у світі протягом останнього часу, і наступна статистика: через рік виживає 97 % франшизних підприємств і 62 % інших; через 5 років – 92% франшизних і 23% інших; через 10 років – 90 % франшизних і 18% інших.

В Україні впровадження цієї системи є досить новою і потребує вирішення низки питань щодо особливостей її функціонування. Відкритим залишається питання про тривалість прибутковості, навіть успішно функціонуючої системи. Вирішуючи його доцільно звернутися до концепції життєвого циклу.

Ідея життєвого циклу для товарів, інвестиційних проектів, підприємств не є новою. Проте багато її аспектів є недостатньо розглянуті, особливо це стосується поняття життєвого циклу франчайзингу [1].

Серед вітчизняних і зарубіжних вчених, що досліджують особливості розвитку франчайзингу важливо виділити наукові праці Р.Вінтера, Дж. Дарка, Я. Мюррей, Школи І., Корольчука О., Легейди Е., Кузьміна О. та ін.

Розглядаючи життєвий цикл франчайзингу можна виділити декілька характерних етапів:

1. розвиток;
2. стабілізація;
3. спад [3].

Перша стадія характеризується великим ринковим простором, швидким зростанням кількості франчайзі і обсягів продажу.

Друга стадія - період стабілізації. У міру насичення ринку посилюється конкурентна боротьба за ринки збуту, ростуть витрати на рекламу, знижується частка прибутку франчайзера в результаті зниження обсягу продажів франчайзі. Нові методи реклами і стимулювання продаж дозволяють зупинити спад на певному рівні.

На стадії занепаду відбувається моральне старіння технології, що використовується. Необхідним на даному етапі є використання модернізації, введення нових технологій і прогресивного обладнання, підсилення рекламної кампанії.

Поява нової технології, нового, більш прогресивного обладнання може послужити поштовхом до вторинного росту і розвитку франчайзингу.

Характер життєвого циклу франчайзингу є різним для різних франчайзингових систем і залежить від низки макро(географічного віддалення один від одного, політичного і культурного середовища, економічних факторів) та мікроекономічних чинників, зокрема, від галузі діяльності. Тривалість етапів життєвого циклу франчайзингу є умовною, на практиці для кожної франчайзингової системи вона також є різною.

Графік життєвого циклу франчайзингу має хвилеподібний характер, особливо для франчайзингових систем, розвиток яких визначається безпосередньо впливом науково-технічного прогресу.

Кожний новий життєвий цикл франчайзингової системи характеризується зростанням показників ефективності її діяльності. Характерні такі взаємопов'язані тенденції:

– скорочується тривалість життєвого циклу франчайзингової системи (ЖЦФ1 > ЖЦФ2 > ЖЦФ3 > ...> ЖЦФn) за рахунок скорочення періоду часу між зародженням технологічної ідеї та її впровадженням у виробничий процес;

– скорочується часовий інноваційний інтервал між зародженням нових технологій, що змінюються (Т1 >Т2 > Т3 > ... > Тn);

– зростає ефективність діяльності франчайзингової системи з кожним новим життєвим циклом за рахунок реалізації сучасних інноваційних напрямів [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Школа І. Оптимізаційна модель життєвого циклу франчайзингу / І. Школа, О. Корольчук, В. Дронь // Економіка України. – 2005. – №6. – С.50 – 58.
2. Франчайзинг: [навч. посіб.] / О. Є. Кузьмін, Т. В. Мирончук, І. З. Салата, Л. В. Марчук. – К.: Знання, 2011. – 267 с. – 1985. – №3. – Р. 503-526.
3. Mathewson G. Frank The economics of franchise contracts / G. Frank Mathewson, Ralph A. Winter // Journal of Law and Economics.
4. Закон України «Про концесії» Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999, N 41, ст. 372.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАБУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Цюп'як М. Л., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», maks_ts@mail.ru

Авіабудівництво - одна з небагатьох галузей промисловості України, продукція якої є конкурентоспроможною у певних сегментах на міжнародних ринках. Науково-технічне співробітництво в даній галузі, з іншими країнами чи окремим компаніями, допоможе вітчизняним підприємствам отримати додатковий прибуток та принести додаткові кошти для держави.

В минулому Україна вже співпрацювала з авіабудівельними компаніями та державами. Насамперед мала місце співпраця з Австралією, під час розробки вертольота «Ангел», який мав стати аналогом більш дорогих виробів французьких та американських інженерів.[1] Німеччина здійснює інвестування в розробку пасажирських літаків нашими підприємствами. Найбільше наша держава в даній галузі співпрацює та співпрацювала з Росією: розробка та випробування літаків АН-70 та АН-140. Основний обсяг інвестиції з Росії припадає саме на авіабудівництво.[2]

Щодо сучасного стану науково-технічної співпраці України та інших держав слід зазначити:

- «Мотор Січ» та російський завод «Салют» разом виготовлятимуть двигуни АИ-222-2.5, які будуть призначені для нових навчально-бойових літаків Російської федерації – ЯК-130.
- Спільно з льотчиком - випробувачем Flightglobal було проведено огляд та випробування АН-158 (близькомагістральний пасажирський літак), який отримав позитивні відгуки.
- Україна та Казахстан підписали договір про спільне виробництво АН-140-100.
- Планується підписання спільного договору з Іраном по виробництву АН-158.

За 2002-2010 роки в Україні було випущено 26 літаків. Україні не вистачає коштів для самостійного випуску літаків, щоб повністю завантажити свої виробничі потужності, тому держава змушена іти на співпрацю з іншими державами. Так, як наші транспортні літаки не мають аналогів та є унікальними на світовому ринку, було б доцільним здійснювати основні інвестиції в цьому напрямку. Але в найближчий час світовий авіаринок не має потреби в таких великих транспортних літаках, як АН124-Руслан, а для того щоб проект почав приносити прибуток потрібно мінімум замовлень на 60 літаків, на даний момент такого замовлення немає.

Після аналізу науково-технічного потенціалу України та її міжнародної співпраці можна виділити наступні проблеми та перешкоди:

- консервативність Українських авіабудівників перешкоджає біль відкритій та широкій співпраці;
- різний рівень технічного оснащення виробництв та науково-дослідницьких центрів, не дає змогу швидко та якісно оцінювати ті чи інші пропозиції та розробки;
- політична нестабільність та низька інвестиційна привабливість держави відштовхує потенційних інвесторів від інвестування коштів;
- відсутність коштів не дає змогу проводити всі необхідні дослідження.

Зауважимо, основні проблеми пов'язані з матеріально-технічною базою та коштами галузі. Але існують висококваліфіковані кадри, вже наявні розробки, ресурси - все це залишає дану галузь привабливою, та в майбутньому стратегічною для нашої держави.

Для покращення ситуації, з допомогою науково-технічного співробітництва, я пропоную провести наступні заходи:

- долучити до розробки нового вертольота МІ-2 провідних українських спеціалістів та інженерів, після чого налагодити виробництво не тільки в Україні але і за кордоном;
- провести модернізацію виробничого процесу АН-158, пришвидшити процес випуску даних літаків (вже є наявні замовлення на 54 літаки, а виробничі потужності - 12 лайнерів в рік);
- налагодити співпрацю з «The Boeing Company», «European Aeronautic Defence and Space Company» та нашими підприємствами, для розвитку у будівництві та модернізації пасажирських літаків, які будуть користуватись попитом на західних ринках, де Україна поки, що представлена в основному транспортними літаками;
- здійснити технологічну та електронну модернізації основних науково-дослідницьких центрів, заводів та підприємств для виходу на провідні позиції в авіабудівельній інноваційній діяльності.

Отже, науково-технологічне співробітництво, в умовах глобалізації, є рушієм прогресу, у результаті чого і підвищується конкурентоспроможність тієї чи іншої галузі. Авіабудівництво – стратегічна галузь України, в якій все більше створюється попит на пасажирські та грузові перевезення, що призводить до підвищення попиту на її продукцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. «Покажемо світу крила України»/ «Ukrainian Market - Огляд українського ринку»- № 5 (45), 2002, стор 65 - 69.
2.«Небо в« Ангелах »/ «Ukrainian Market - Огляд українського ринку»- № 4 (44), 2002, стор 61 - 63.

ДОВГОТРИВАЛА ПЕРСПЕКТИВА НАНОМІНІАТЮРИЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ЕКОНОМІКО-ТЕХНІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ

Чумак А.А., студентка, n.chumak@ukr.net
Науковий керівник: Войтко С.В., к.е.н., доцент, s.voytko@kpi.ua
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

У 1965 році один із засновників транснаціональної корпорації «Intel Corp.» Гордон Мур прослідкував тенденцію настільки стабільну і довготривалу, що її згодом назвали «Законом Мура». Суть її полягає у тому, що рівень складності (укомплектованості) чипу, що виробляється за найменшої собівартості і являє собою експоненціальну функцію, подвоюється за певний проміжок часу (у 1965 році це був 1 рік, з 1975 р. – кожні 2 роки). Мур також визначив економічний наслідок тенденції, описавши обернено пропорційну залежність вартості чипу до збільшення транзисторів на ньому:

$$M_t = \frac{M_{t-1}}{2}$$

де M_t – це виробнича вартість одного компоненту за період часу t, а M_{t-1} – виробнича вартість компоненту за попередній період [1].

Це означає, що коли цикл цього періоду починає новий оберт, ми отримуємо комп'ютер, що є вдвічі потужнішим за попередній (відносно кількості транзисторів на чипах, що подвоюється). Майже через 50 років після цього відкриття, закон і досі залишається чи не найбільшою емпіричною рушійною силою комп'ютерних технологій. У 70-ті роки на одному чипі вміщувалося 2000 транзисторів, їх кількість сьогодні перевищує 2,5 млрд.

Якщо завдання «подвоєння» вдавалося досягати всі ці роки завдяки постійному розвиткові високих технологій, то очевидним стає факт, що перешкодою до безкінечного збільшення кількості транзисторів на мікропроцесорі стає атомна будова речей. Мається на увазі практична реалізація закону невизначеності Гейзенберга [2].

Наслідок «стіни Мура» - припинення розвитку комп'ютерних технологій – призведе до неконтрольованого спаду світової економіки. Це відбудеться через досягнення «стіни» не стільки прогностичного графіку Мура, скільки стабільної та передбачуваної бізнес-моделі, якою користуються IT-корпорації світу. Впевненість інвестора у збільшенні попиту шляхом введення нових технологій – потужніших та одночасно простіших у використанні за попередні – кожні два роки, забезпечує виробників значними інвестиціями. Від постійного покращення техніко-економічних показників систем залежать також системи безпеки державного рівня та багато іншого.

Отже, припустимо, що фінально-допустимий проміжок між двома транзисторами – за умови, що транзистори будуть розміщенні, наприклад, на сітці молекули графену – 0,1 нм. Проаналізувавши темпи, з якими застосовувалися нові технології мікроархітектури, спрогнозуємо рік можливого досягнення даної величини.

За нашими розрахунками це настане приблизно у 2038 році (метод експоненціальної апроксимації), тобто майже за тридцять років. З перспективи історії людства, цифра є досить незначною, тому планування стратегічних змін, можливих альтернатив класичним транзисторним мікрочипам є нагальним питанням.

Найбільш дискусійною сьогодні є тема так званих «квантових комп'ютерів», що в майбутньому можуть замінити сучасні обчислювальні машини. Особливість їх полягає в застосуванні принципів квантової суперпозиції. Якщо сучасні «класичні» комп'ютери побудовані за допомогою транзисторів, що можуть перебувати лише у якомусь із двох станів «1» чи «0» («робочий» -«вимкнений»), то так званий «квабіт» може одночасно перебувати в обох цих станах, що і називається суперпозицією. Це надає можливість обробляти інформацію на якісно швидшому та потужнішому рівні шляхом математичних операцій, що будуть відбуватися одночасно на двох протилежних станах «квабіту». Проте, наразі квантові комп'ютери знаходяться лише на стадії активних досліджень і розробок: змусити квабіти взаємодіяти між собою є складним завданням навіть для найсучасніших лабораторій. Серед активних розробників технології – IBM, Toshiba, Google, дослідницькі інститути NASA та Кембриджського університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. The economic implications of Moore's Law [Електронний ресурс] / G. Dan Hutcheson // Springer Series in Advanced Microelectronics. – Springer Verlag, New York, 2005. – Vol. 16. – P. 17 - 21. – Режим доступу до статті: http://www.electrochem.org/dl/interface/spr/spr05/IF03-05-Pg17-18,20-21.pdf
2. Death of Moore's Law will cause economic crisis [Електронний ресурс] / John E. Dunn // PCWorld Business Center. – March 21, 2011. – Режим доступу до статті: http://www.pcworld.com/businesscenter/article/222704/death_of_moores_law_will_cause_economic_crisis.html

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Шеламова І.Д., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
economika35@yandex.ru

Інноваційна модернізація економіки України останнім часом набуває ваги як головна складова державної політики. У щорічному Посланні Президента до ВР України йдеться про створення стимулів для модернізації економіки та зростання національної конкурентоспроможності [1]. Проаналізуємо деякі показники ефективності діяльності наявної інноваційної системи.

Як видно з таблиці 1, за останні п'ять років кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, практично не збільшилася, а їх питома вага не перевищує 10-12 %. Європейська статистика стверджує, що кількість інноваційно-активних підприємств в 27 країнах-членах ЄС коливається від 27 % у Литві до 80 % у Німеччині. Обсяги реалізованої інноваційної продукції (у фактичних цінах) практично стабільні, а враховуючи інфляційну складову цих цін, можна стверджувати, що ці обсяги зменшуються, особливо активно за останні три роки.

Іншим загрозливим явищем для будь-якої модернізації є тенденція зменшення кількості персоналу наукових організацій, починаючи з 2006 року. Кількість даного персоналу в 2010 році втричі менша, ніж в таких країнах, як Німеччина, Англія, Франція. Обсяги фінансування в перерахунку на одного зайнятого в сфері НДДКР в Україні становили в 2008 році 53610 грн., а в 2010 — 63760 грн. В той же час у 2008 році в європейських країнах лише валові інвестиції в матеріальні активи на одного зайнятого в сфері НДДКР (тобто без врахування заробітної плати) складали у Німеччині 12508,7 євро, у Франції 10552,3 євро, у Румунії 11385,3 євро.

Таблиця 1. Ефективність використання інноваційних досліджень в економіці України

Рік	Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації	Обсяг реалізованої інноваційної продукції у фактичних цінах, млн.грн.	Обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт, млн.грн.	Кількість персоналу наукових організацій, тис.чол.	Вартість продукції на одного зайнятого у сфері НДДКР, грн	Обсяги фінансування на одного зайнятого в сфері НДДКР, грн
2006	1170	30892,7	5164,4	160,8	192118	32116
2007	1190	27972,3	6149,2	155,5	179886	39544
2008	1160	45830,2	8024,8	149,7	306146	53610
2009	1180	31432,3	7822,2	146,8	214120	53280
2010	1217	33697,6	8995,9	141,1	238820	63760

Розраховано за: [2,3].

Таким чином, спираючись на об'єктивні дані вітчизняної та закордонної статистики, можна зробити висновок, що першочерговим завданням модернізації економіки країни є створення високоефективної національної інноваційної системи, без чого завдання модернізації стають вкрай проблематичними. Тому необхідно розробити і реалізувати комплексну державну програму формування і розвитку національної інноваційної системи, в якій необхідно передбачити системні заходи щодо розв'язання актуальних проблем державного регулювання інноваційної діяльності у відповідності до пріоритетів модернізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Модернізація України — наш стратегічний вибір: Послання Президента України до ВР України в 2011 році / [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: http://www.president.gov.ua/news/19736.html
2. Статистичний щорічник України за 2010 рік. Державна служба статистики України. — Київ, ТОВ «Август-Трейд». — 2011. — С. 321, 323, 325.
3. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: http://ukrstat.org
4. European Commission. — Science, technology and innovation in Europe. — 2011, Luxembourg: Publications Office of the European Union. — 159 с. / [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: http:// http://ec.europa.eu/eurostat/

СОВМЕСТНЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ГОСКОРПОРАЦИИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПРОДУКЦИИ СТРАН СНГ НА МИРОВОМ РЫНКЕ

Щербин В.К.
Центр системного анализа и стратегических исследований НАН Беларуси

К началу третьего тысячелетия весь мир осознал преимущества «больших экономических пространств» и начал стремительно глобализироваться и интегрироваться. При этом интеграционная практика самых разных стран и регионов мира убедительно доказала, что «процессы экономического, политического и культурного взаимодействия наиболее успешно и эффективно протекают на континентальных и субконтинентальных пространствах, в географических регионах, населенных родственными в цивилизационном и социокультурном отношениях народами» [1]. Во всяком случае отнюдь не случайным является то, что в рамках Содружества Независимых Государств тон в интеграционных процессах задают три славянские республики (Россия, Украина и Беларусь). Именно по их инициативе в течение 2009-2011 гг. был разработан и одобрен Предварительный проект «Межгосударственной программы инновационного сотрудничества государств – участников СНГ на период до 2020 года».

В настоящее время органами госуправления стран Содружества ведется работа по формированию конкретных предложений, практическая реализация которых позволит выполнить поставленные в Программе стратегические цели и задачи. Активное участие в разработке таких предложений принимают российские, украинские и белорусские ученые, которые практически одновременно пришли к выводу о том, что своеобразным хозяйственным и промышленным ядром будущего единого инновационного пространства СНГ должны стать совместные ТНК и госкорпорации стран Содружества. Кстати, впервые этот вывод был озвучен еще на Международном конгрессе «Наука и образование на пороге III тысячелетия» (Минск, октябрь 2000 г.) в совместном (украинско-белорусско-российском) докладе А.Т. Богороша, В.И. Прокошина и С.Н. Зубенко: «Представляется целесообразной разработка стратегии создания в интегрированном экономическом пространстве около 200-250 двух- и трехсторонних крупных корпораций, которые могли бы стать конкурентоспособными на мировом рынке наукоемкой продукции. В первую очередь это касается предприятий агропромышленного комплекса, аэрокосмического профиля, создания евроазиатского и балтийско-черноморского транспортных мостов и т.п.» [2].

В последние годы идея создания совместных высокотехнологичных ТНК и госкорпораций получила свое дальнейшее развитие в работах российских, украинских и белорусских исследователей. В частности, белорусский экономист В.Ф. Байнев считает, что страны СНГ сегодня должны проводить скоординированную политику, предусматривающую «ориентацию на рост и государственный патронаж крупных и сверхкрупных государственных и государственно-корпоративных структур, объединяющих весь производственный цикл, начиная с исследований и разработок и заканчивая организованным сбытом продукции. В идеале для реализации интеграционного эффекта такие предприятия должны быть белорусско-российскими, белорусско-казахстанскими, белорусско-украинскими и т.д.» [3]. В свою очередь, российский исследователь Б.А. Хейфец предлагает «создание совместных транснациональных компаний, имеющих активы в нескольких государствах и развивающих взаимовыгодную межгосударственную кооперацию» [4].

Обобщая вышесказанное, можно сделать вывод о том, что, только создав совместными усилиями несколько сотен высокотехнологичных ТНК и инновационных госкорпораций, объединив свои национальные инновационные системы и весь имеющийся научный потенциал, государства Содружества смогут преодолеть последствия того либерально-рыночного разгрома научно-технической и промышленной сферы, который имел место в республиках бывшего СССР в начале 90-х годов и результаты которого до настоящего времени самым негативным образом сказываются на уровне конкурентоспособности промышленной продукции стран СНГ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Кирвель Ч.С. Глобализационный проект унификации мира как эпохальная иллюзия [Текст] / Ч.С. Кирвель // Россия: многообразие культур и глобализация. – М., 2010. - С. 141.
2. Богорош А.Т. Перспективы развития научных связей Украины, Беларуси и России [Текст] / А.Т. Богорош, В.И. Прокошин, С.Н. Зубенко // Наука и образование на пороге III тысячелетия: Материалы Международного конгресса. – Мн., 2001. - С. 717.
3. Байнев В.Ф. Интеграция вместо конкуренции [Текст] / В.Ф. Байнев // Наука и инновации. – 2010. - № 5. – С. 57.
4. Хейфец Б.А. Модернизационная ориентация сотрудничества России со странами ЕврАзЭС и новые задачи бизнеса [Текст] / Б.А. Хейфец // Евразийская экономическая интеграция. – 2011. - № 3. – С. 13.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Янчук О.Ю., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», yanolka@gmail.com

1. Науково-технічний прогрес в країні не можливий без діяльності підприємств машинобудування, саме вони забезпечують інноваційну складову розвитку вітчизняної економіки. Низка системних проблем в останні десять років заважала ефективному розвитку підприємств енергетичного машинобудування України: зменшення інвестицій в галузь, кредиторська заборгованість, відсутність технологічного переоснащення тощо.

2. На сьогодні, світовий ринок енергетичного машинобудування оцінюється в 40-50 млрд. дол. Близько 2/3 світового ринку на даний час припадає на лідерів-виробників енергетичного устаткування – компанії «Siemens», «Mitsubishi», «Alstom» та «GE» (табл. 1).

Таблиця 1. Світовий ринок енергетичного машинобудування у 2010 р.

Показник/ Виробник	Siemens (Німеччина)	Alstom (Франція)	GE (США)	Mitsubishi HI (Японія)	Turboatom (Україна)
Кількість зайнятих загалом /в енергетиці(тис.)	360/88	75/15	287/90	67,7/-	5,5
Доходи в 2010 р.(млрд. дол.)	101,304	26,2	151,56	31,6	0,124
Доходи в енергетичному секторі (млрд. дол.)	34,02	18,53	37,5	11,5	0,124
Витрати на НДДКР(млрд. дол.)	3,856	0,744	3,939	1,509	0,0009
Частка світового ринку(%)	29,9	21,5	19,9	12,8	<0,5
Частка в виробництві турбін для АЕС(%)	23	30	15	4	9

3. Найбільшими підприємствами енергетичного машинобудування в Україні є «Турбоатом», «Запоріжтрансформатор», «Зоря Машпроект», «Мотор Січ». Близько 85% всього обладнання, що виробляється на цих підприємствах, йде на експорт, що свідчить про конкурентоспроможність і довіру до вітчизняного виробника. Проте, ситуація в наступні 3-5 років може змінитись. По - перше, використовувані потужності поступово застарівають, витрати на розробку та впровадження нових технологій не можуть порівнюватись з інвестуванням в дану сферу лідерів-виробників енергообладнання. По-друге, конкуренція на світовому ринку жорстка тому перевага під час проведення тендерів надається компаніям, здатним надавати весь спектр послуг: від виробництва і постачання продукції до технічного обслуговування.

4. Подальший розвиток енергетичного машинобудування в Україні неможливий без використання міжнародного співробітництва: по-перше, для модернізації і підвищення ефективності використовуваних потужностей на підприємствах, по-друге, об'єднання і спільної участі на міжнародному ринку. Співпрацюючи з іноземними компаніями, вітчизняні виробники мають змогу застосовувати їх розробки та технологічні рішення для модернізації власних активів. Вдосконалення технологічного процесу веде до зменшення собівартості продукції, зростання продуктивності виробництва та як наслідок, підвищення конкурентоспроможності підприємств. Зокрема, досвід співробітництва представлений низкою спільних проектів. Деякими з них є: застосування 50 фрезерних верстатів ВАТ «Мотор Січ» програмного управління «Siemens» для підвищення швидкості обробки деталей в 2,5 рази (результат – підвищення якості оброблюваної поверхні, скорочення строків виробництва на 3 місяці); впровадження ливникової системи виробництва «Reframo» (Чехія) в ливарному виробництві «Турбоатома» дозволило скоротити час залиття форми металом на 45% [1].

5. В наступне десятиріччя гостра боротьба розгорнеться за ринки країн, що розвиваються: Бразилії, Росії, Індії, Китаю та ПАР. Власними силами українські підприємства не здатні забезпечити надання повного спектру послуг, оскільки, комплекс підприємств, що доповнювали одне одного за асортиментом продукції, існуючим в часи СРСР, після 1991 поділився між різними державами. Тому, для конкуренції з багатопрофільними корпораціями за комплексні замовлення вітчизняним виробникам варто створювати консорціуми або спільні підприємства з декількома зарубіжними компаніями. Крім того, співпраця з іншими виробниками дозволить знизити витрати на виготовлення продукції, підвищити ефективність та економічність обладнання, оптимізувати ціну продукції за рахунок суміщення досвіду і наукових потенціалів підприємств. Наприклад, харківський «Електротяжмаш» об'єднанувався з російською «Електросилою» при реконструкції Нововоронезької АЕС; «Турбоатом» з «Силовими машинами» для виготовлення турбін на ГЕС «Агуамильпа» (Мексика); виготовлення «Турбоатомом» 4 робочих коліс для ГЕС «Баундарі» (США) на основі креслень фірми Noell (Німеччина).

6. Проте, кооперація підприємств вимагає технічної узгодженості, ретельної підготовки і координації дій усіх сторін. Міжнародне співробітництво в сучасних умовах розвитку економіки несе чисельні економічні, технічні та політичні переваги для обох учасників, але вимагає всебічної підтримки, в тому числі, і на рівні держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт «Турбоатом». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.turboatom.com.ua/.

СЕКЦІЯ 5. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ КАПІТАЛІВ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ З ЕКОНОМІКИ

Андрос С.В., к е.н., доцент
Університет банківської справи Національного банку України, andros.sv@ukr.net

Успішно функціонують комерційні банки, які дієво і виважено управляють змінами, постійно пристосовуючи до них свої апаратні служби, стратегії, системи, культуру, щоб подолати фінансові кризи і обернути собі на користь обставини, які намагаються похитнути їх конкурентоспроможність. Окремі питання взаємодії банків з фізичними і юридичними особами в контексті прогнозування ціноутворення та оцінювання ефективності активно-пасивних банківських операцій в умовах трансформаційних процесів висвітлено в працях багатьох відомих вчених, у т.ч. нобелівських лауреатів з економіки. Так, вагомим внеском П.Самуельсона в економічну науку стало обґрунтування загальної теорії цін або динамічної ситуації, при якій ціни встановлюються в умовах нерівновагі, а ступінь зміни ціни визначається перевищенням попиту над пропозицією. Його праця «Точна модель споживчого кредиту з використанням або без використання соціальних асигнувань» (1958) надала послідовність теорії процента. Г.Мюрдаль у книзі «Проти течії: критичні нариси з економіки» (1973) розвинув теорію процентної ставки і кумулятивних процесів, в якій наголошував, що конкурентні ринки характеризуються «оптимальністю» лише в тому випадку, коли ігноруються проблеми розподілу. Ф.Хайєк у роботі «Прибуток, відсоток і інвестиції» (1939) підкреслював, що існує рівноважна структура нагромадження капіталу. У період економічного зростання відбувається його примусове заощадження, обумовлене кредитною експансією, а не добровільними заощадженнями. Це призводить до перенагромадження капіталу, що, в свою чергу, спричинює кризу. М.Фрідмен у праці «Монетарна історія Сполучених Штатів, 1867-1960» висловлювався, що скорочення кількості наявних в обігу грошей свідчить не про слабкість, а про могутність банківської системи. У.Льюіс у роботі «Теорія економічного зростання» (1955) відмітив: «Рух у невідомість, що являє собою процес зростання, збільшує невпевненість інвестування і можливість помилок…». Він вважає оптимальним темпом зростання – 3% на рік. Дж.Тобін у праці «Національна економічна політика» (1966) обґрунтував теорію вибору і «портфельних інвестицій», відповідно до якої інвестори поєднують високий ступінь ризику з гарантованою забезпеченістю вкладень і лише у виняткових випадках прагнуть до отримання найвищого прибутку. Дж.Дебре в роботі «Теорія вартості: аксіоматичний аналіз економічної рівноваги» (1959) торкається аналізу діяльності на мікроекономічному рівні (максимум корисності за умови мінімуму витрат). Ключовим питанням його теорії є вивчення попиту для виявлення закономірностей ціноутворення та раціонального використання ресурсів. Дж.Дебре розглядає дві головні проблеми: пояснює ціни на товари «як результат взаємодії мікроекономічних агентів приватної власності за посередництвом ринків» та обґрунтовує роль цін в «оптимальному стані економіки». Докази вибудовує «навколо концепції системи цін або навколо функції вартості, яка визначається на товарному просторі». Ф.Модільяні пропонує гіпотезу «життєвого циклу», метою якої є прагнення пояснити закономірності формування власних заощаджень і накопичень. Основною причиною накопичень він вважав бажання людини підтримувати свій «життєвий стандарт». Заощадження індивідуума відображають різницю між очікуваним рівнем споживання та змінюваним рівнем його доходів упродовж певного часу. М.Алле в роботі «Економіка і процент» обґрунтував, що відсоток є ціною капіталу, що встановлюється на ринках. На грошовому ринку відсоток встановлюється як ціна використання грошей в обігу, а на ринку капіталів – як ціна використання капіталу. М.Алле довів можливі позитивні, негативні і нульові величини процентних ставок, вважаючи взірцем, забезпечення нульової процентної ставки, бо, наприклад, у період інфляції власники грошових фондів погоджуються надавати позики, адже зростає ризик знецінення капіталу. Г.Марковіц у своїй монографії «Портфельний вибір та ефективна диверсифікація капіталовкладень» (1970) аргументував, що ризик фінансових вкладень можна точно визначити в кількісному вимірі. В якості показника ризику він запропонував величину відхилення вартості випадкової змінної від її середнього рівня (варіація і стандартне відхилення). Інвестор, порівнюючи розрахунковий рівень щорічного дивіденду і ризику, сам визначає їх оптимальне співвідношення за різними видами цінних паперів, які складають його портфель. В.Шарп у роботі «Ціноутворення на фінансових ринках: теорія ринкової рівноваги в умовах ризику» (1964) запропонував модель ціноутворення на ринку капіталів і цінних паперів – CAPM (Classification and Regression Trees) – визнану в даний час концепцію обґрунтування залежності між ризиковими і стійкими курсами цінних паперів на фінансових ринках. На основі моделі CAPM була розроблена «концепція бета», за допомогою якої вимірювався ступінь ризику при формуванні портфеля цінних паперів шляхом розробки шкали диверсифікованих вкладень капіталу. Р.Лукас-молодший у запропонованій ним теорії раціональних очікувань припускає, що суб'єкти економічного процесу ведуть себе раціонально, збираючи і осмислюючи інформацію, що дозволяє їм, як агентам ринкових відносин, формулювати певні очікування у досягненні сумарної корисності у своїх діях, тобто в межах своїх інтересів (наприклад, власники цінних паперів можуть очікувати певних змін на фондовій біржі) – на мікроекономічному рівні [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. О чём думают экономисты : Беседы с нобелевскими лауреатами / под ред. Пола Самуэльсона и Уильяма Барнетта ; [пер. с англ. Е. Калугина, Е. Пестеревой]. – М. : Московская школа управления «Сколково» : Альпина Бизнес Букс, 2009. – 490 с. : фото. – (Серия «Сколково»).

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Базик К.В., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», koss09@ukr.net

Фінансові інвестиції за сучасних ринкових умов виступають важливим засобом забезпечення виходу з економічної кризи, структурних перетворень в економіці, зростання науково-технічного прогресу, покращення якісних та кількісних показників господарської діяльності на мікро- та макрорівнях. Пошук джерел розвитку в напрямку найбільш ефективного та раціонального використання інвестиційних ресурсів, операції з цінними паперами та поточні питання фінансової активності мають важливе значення для фінансових підрозділів підприємств. Активізація інвестиційного процесу є ефективним механізмом соціально-економічних перетворень.

Ризики фінансових інвестицій вимагають чіткої стратегії управління при створенні системи інвестиційної безпеки та конкретної мети тактичного управління, що полягає в забезпеченні зростання вартості інвестиційного капіталу внаслідок зниження ризикованості проекту. Кожне управлінське рішення має бути ретельно обґрунтоване і спрямоване на досягнення цілей проекту. Врахування споживчих і технологічних аспектів у проектах створення і промислового освоєння нової продукції зміцнює її конкурентоспроможність, гарантує збут і забезпечує зростання доходів організацій інвесторів[1].

Зниження інвестиційних ризиків в розрізі окремих підприємств викликає підвищення вартості інвестиційних фондів. Економічне зростання досягається шляхом створення інвестиційного потенціалу підприємства та його інвестиційної безпеки [2]. В такому випадку фірма здатна не тільки реінвестувати власні кошти, а й залучати зовнішні інвестиційні потоки, створювати умови для сталого економічного зростання. Закономірно, що чим більше підприємств регіону є інвестиційно-привабливими, тим вище його інвестиційний потенціал, що є своєрідною гарантією для зовнішніх інвесторів. До основних методів управління інвестиційними ризиками відносяться: відмова від ненадійних партнерів; відмова від ризикованих проектів; страхування інвестиційних ризиків; пошук «гарантів» (великі компанії, банки, фонди, органи державного управління тощо).

Страхування є найбільш важливим та розповсюдженим методом зниження степені ризику. Страховими ризиками при страхуванні інвестицій є випадки, що призводять до: часткової або повної втрати або неповернення інвестиції; неотримання запланованого прибутку від інвестиції; ліквідації юридичної особи - отримувача інвестиції; банкрутства суб'єкта підприємницької діяльності; додаткових витрат при реалізації застрахованої інвестиційної діяльності. Для організації управління інвестиціями і пов'язаними з ними ризиками важливо також своєчасне і правильне відображення даних операцій в бухгалтерському обліку підприємства.

У визначенні доцільності інвестиції, для обґрунтованості використання коштів та ефективності розвитку технічного прогресу важлива роль відводиться аудиторського контролю. Об'єктами аудиту інвестиційної діяльності є: інвестиційні проекти, новостворювані і модернізовані основні фонди й оборотні кошти в усіх галузях і сферах господарства, цінні папери, цільові вкладення коштів, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності та інші об'єкти власності, а також майнові права, витрати на капітальне будівництво, введення в дію об'єктів і виробничих потужностей, бухгалтерський облік і звітність з інвестиційної діяльності. Аудитор проводить глибокий фінансовий аналіз інвестиційних проектів за даними бізнес-плану. Аудиторська експертиза інвестиційних проектів є системним дослідженням ефективності вкладення капіталу в майбутню підприємницьку діяльність, сприяє попередженню втрат інвесторів. Виявлення ризиків та їх облік становлять частину загальної системи забезпечення економічної надійності господарюючого суб'єкта. Крім обліку ризиків надійність діяльності організації оцінюється також рівнями її прибутковості та фінансово-виробничої стійкості. Таким чином, найефективніший прийом зниження ризику - компетентне управління підприємством, починаючи з моменту його створення і на всіх наступних етапах його функціонування.

Стосовно стратегічної мети управління інвестиційним ризиком підприємства доцільно виділити два види інвестиційних рішень: вплив на грошовий потік в сфері довгострокових інвестиційних рішень і формування напрямів грошових потоків підприємства з метою зміцнення його впливу на зовнішнє середовище. Отже, стратегічне управління інвестиційними ризиками являє собою вплив керуючої підсистеми на інвестиційну безпеку підприємства шляхом упорядкування ресурсних потоків і взаємодії підприємства із суб'єктами невизначеного зовнішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стадник В.В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник.. – К.: Академвидав, 2006.- 464с.
2. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками. – К.: "Ника-Центр", 2005. – 600 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Бояринова К.О., к.е.н., доц., boyarinovaea@ukr.net
Костюк А.К., студентка, alinakostuk@yandex.ua,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Важливим інструментом розвитку економічної системи країни поряд з отриманням міжнародного кредитного фінансування є забезпечення умов та привабливості промисловості для вкладення іноземних інвестиційних ресурсів. Іноземні інвестиції, в умовах обмежених можливостей бюджетного та приватного капіталів є засобом стабільного економічного розвитку країни, забезпечуючи умови швидкого і стійкого економічного росту, що доведено на практиці зарубіжним досвідом. Інвестиції безпосередньо впливають на розширення виробництва, що в свою чергу забезпечує конкурентоспроможність товарів, створює нові робочі місця та поліпшує умови рівня життя населення. Інвестиційна діяльність сприяє розвитку науково-технічного прогресу, залученню іноземного досвіду в сфері техніки та технологій. Ефективному сприянню залученню іноземного капіталу перешкоджають визначені проблеми, зокрема: недосконала законодавчо-правова база та нестабільність законодавства щодо регулювання іноземних інвестицій; значний податковий тиск з боку держави; низька активність внутрішнього інвестування, що не створює конкурентні умови для іноземних інвесторів та ін. Таким чином, питання щодо залучення іноземних інвестицій в економіку країни є досить актуальним, крім того, потребують виявлення та розгляду проблеми активізації такої діяльності.

Для залучення іноземних інвестицій вагома доля у створенні механізмів та умов належить державі. За даними Держкомстату України обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну становив 50607,3 млн дол. Основними країнами-інвесторами, у порядку зниження обсягів інвестицій, були: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Франція, Сполучене Королівство, Швеція, Британські Віргінські Острови та Сполучені Штати Америки [1]. Слід підкреслити, що найбільш активними країнами стали ті, для яких створено спеціальні умови та укладено угоди щодо співпраці саме економічного профілю. Отже, Україна потребує створення сприятливого інвестиційного клімату, оскільки за його відсутності спостерігається тенденція, за якою великі корпорації та промислові підприємства інших країн, які б могли вкладати кошти в вітчизняні підприємства присутні в економіці як «реалізатори» продукції без створення спільних підприємств чи вкладення коштів через фондовий ринок. Сприятливими умовами для притоку іноземних портфельних інвестицій в Україну є існування в ній можливості спекуляції різними видами цінних паперів. До такого роду інвестицій треба ставитися з обережністю, тому що вони можуть погіршити економічну ситуацію в країні, тому що іноземний інвестор приходить з метою вкладення грошових коштів на один день, щоб потім вивезти отриманий прибуток за кордон. Єдиним інвестиційним інструментом в Україні, який зараз користується популярністю в іноземних інвесторів – це державні боргові папери. Україна посідає 145-е місце з 183 у восьмому щорічному звіті за легкістю ведення бізнесу Міжнародної фінансової корпорації та Всесвітнього банку «Doing Business 2011: Making a Difference for Entrepreneurs». Окрім того, у міжнародному інвестиційному співтоваристві існує недовіра до репутації українських бізнесменів [2].

На наш погляд вагомим у цьому напрямі можуть стати розпочаті законодавчі зміни, зокрема Проект закону «Про внесення змін до статті 13 Закону України «Про режим іноземного інвестування». Згідно з якого змінюються терміни державної реєстрації іноземних інвестицій з 3 календарних днів до 30, що значно полегшує жорсткі умови для іноземних інвесторів.

Для забезпечення процесу сприяння залучення іноземних інвестицій держава повинна певною мірою спрямувати свою діяльність на забезпечення економічної та політичної стабільності в країні; реформування системи оподаткування, спрямованого на зменшення податкового тиску; створення фондового ринку з урахуванням конкурентоспроможності вітчизняних та зарубіжних інвесторів; формування стабільного нормативно-правового забезпечення. Необхідно переглянути напрями інвестиційної політики, розробити та впровадити систему механізмів залучення нових перспективних іноземних інвесторів, що є невід'ємною частиною інвестиційної діяльності країни та розвитку її економіки. Крім зазначеного необхідно розвивати інституції інвестиційної діяльності та інфраструктуру інвестиційного забезпечення.

Для сприяння залучення іноземних інвестиції необхідно створити систему державного регулювання інвестиційними процесами, яка сприятиме залученню капіталу, координуватиме співробітництво з міжнародними організаціями та компаніями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/
2. Косякіна О.А., Інвестиційні цілі експортера капіталу та їх відповідність очікуванням реципієнта / О.А. Косякіна // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2011. № 1 (4). – С.178-181

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Верхоляд І.М., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», verholyad@ukr.net

Сучасний рівень розвитку міжнародних економічних відносин значною мірою залежить від інвестиційної активності країн. Без внутрішнього та зовнішнього інвестування неможливе подолання тривалих дисбалансів макроекономічних показників економічної системи. Світовий досвід свідчить, що неабиякий вплив на економіку країни справляють прямі іноземні інвестиції (ПІІ), котрі за визначенням експертів Міжнародного валютного фонду у 1977 р. та Організації економічного співробітництва та розвитку у 1983 р. являють собою "інвестиції, що здійснюються за межами національних кордонів з метою розширення виробництва товарів і послуг, закупівлі товарів для імпорту в країну базування або експорту в треті країни" [1, с.18].

У 2010 році глобальний приплив ПІІ збільшився у порівнянні з минулим роком на 5% і досяг 1,24 трлн. дол. США. Якщо глобальне промислове виробництво і світова торгівля вже повернулися до своїх докризових рівнів, то обсяг потоків ПІІ залишався приблизно на 15% нижче середніх докризових показників і майже на 37% нижче пікового рівня 2007 року. Піднесенню у сфері ПІІ перешкоджають такі фактори ризику, як непередбачуваність глобальної системи економічного управління, дисбаланси в бюджетах і фінансових секторах деяких розвинених країн, а також зростання темпів інфляції. За підсумками активності ПІІ 2010 року за типологієї країн зафіксовано такі дані (у млн. дол. США): 1) розвинуті країни: приплив – 602, відплив – 395; 2) країни, що розвиваються: приплив – 574, відплив – 328; 3) країни із мало розвинутою економікою: приплив – 48,3, відплив – 10,1. Якщо детально дослідити країни, що розвиваються, то варто зазначити наступну активність ПІІ (у млн. дол. США): 1) Африка: приплив – 55, відплив – 7; 2) Латинська Америка та Карибський басейн: приплив – 159, відплив – 76; 3) Західна Азія: приплив – 58 , відплив – 13; 4) Південна, Західна та Південно-Західна Азія: приплив – 300, відплив – 232; 5) Південно-Західна Європа а СНД: приплив – 68, відплив – 61 [2]. У 2010 році країни, що розвиваються посилили свої позиції на світомому ринуку ПІІ, як у якості одержувачів ПІІ, так і в ролі зовнішніх інвесторів. У 2010 році вони вперше освоїли більше половини глобальних потоків ПІІ. А також половину з двадцятки найбільших країн, що приймають ПІІ, склали країни, що розвиваються або країни з перехідною економікою. Вивіз ПІІ з країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою також значно збільшився - на 21%. За збільшенням припливу ПІІ в країни, що розвиваються криються значні міжрегіональні відмінності. Продовжував зменшуватися приплив інвестицій найменш розвинуті країни (приплив інвестицій склав 48,3 млн. дол. США, а відплив – 10,1) країни, що розвиваються, але не мають виходу до моря (приплив - 23,0 млн. дол. США, а відплив – 8,4), і малі острівні країни, що розвиваються (приплив – 4,2 млн. дол. США, а відплив – 0,2). По при світові збільшення припливу ПІІ присутні тенденції міжсекторальних змін. Так, ПІІ в сфері послуг, на яку припадала основна частина зниження потоків ПІІ під впливом кризи, в 2010 році продовжувала зменшуватися. Скорочення відзначалося у всіх основних галузях послуг (ділові послуги, фінанси, транспорт і зв'язок, а також комунальна сфера). Частка обробної промисловості збільшилася майже до половини обсягу всіх проектів у сфері ПІІ. Разом з тим, в обробній промисловості інвестиції скоротилися в таких галузях, котрі є чутливими до циклів ділової активності, як металургія та виробництво електротоварів. Особливу роль у процесі інвестування посідають ТНК, а останні роки збільшується роль державних ТНК. У ряді приймаючих країн відчувають вплив таких корпорацій на національну безпеку, рівні правила гри для конкуруючих компаній, а також на державну систему управління. В даний час налічується щонайменше 650 державних ТНК, які є важливим джерелом ПІІ. Вони мають більше 8 500 зарубіжних філій по всьому світу, які забезпечують зв'язок між ними і приймаючими країнами. Хоча кількість державних ТНК незначна (менше 1% всіх ТНК), проте їх ПІІ мають істотні обсяги і в 2010 році досягли приблизно 11% глобальних потоків ПІІ. Як відображення цього в списку 100 найбільших ТНК світу опинилися 19 державних ТНК.

Тож, помітною рисою сучасної системи міжнародних економічних відносин є зростання ролі інвестиційного співробітництва, що викликано об'єктивною потребою посилення глобазізації на всіх рівнях. Умови, що склалися на світовому ринку і в національних економіках, адекватно відображають зацікавленість розвинутих країн і країн з перехідною економікою у збільшенні обсягів залучення іноземних інвестицій. Міжнародні потоки інвестиційного капіталу відіграють більш значну роль у порівнянні з міжнародною торгівлею товарами і послугами. Вже не вимагає доказів того, що сталий економічний розвиток країн неможливий без ефективної участі в світогосподарських процесах, в тому числі без активного використання переваг від залучення прямих іноземних інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. The OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment . - 2008, p. 277 [Electronic resource]. – Mode of access:http://www.oecd.org/dataoecd/62/55/46229224.pdf
2. World Investment Report 2011, Non-Equity Modes of International Production and Development. p. 250 [Electronic resource]. – Mode of access:http://unctad-docs.org/files/UNCTAD-WIR2011-Overview-en.pdf

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ БРИТАНСЬКИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Гераськова О. О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
OlechkaGeraskova92@gmail.com

Сполучене Королівство станом на 01.10.2011 р. посідає шосте місце серед іноземних інвесторів України. [1] Економічна співпраця з Британією є важливою для нашої держави, оскільки Лондон є одним з провідних світових фінансових центрів, з якого відбувається розподіл стратегічних інвестицій у країни, що розвиваються (Британія займає друге місце в світі за сумою інвестицій закордон). До того ж, співпраця зі Сполученим Королівством відкриває можливості доступу до значних фінансових ресурсів, потрібних для стратегічної перебудови та відновлення української економіки.

Зараз в Україні вже працюють більш ніж 100 компаній, які мають зв'язки з Британією. Найвідоміші серед них – Shell, TNK-BP, GlaxoSmithKline, London & Regional Properties, Mott MacDonald та інші. [2]

Найпривабливішими сферами для британського бізнесу в Україні є: підготовка до Євро-2012; розвиток української інфраструктури; інженерно-технічні розробки (особливо енергетика, аерокосмічна сфера); фінансові послуги; сільське господарство; відновлення важкої промисловості; сфера охорони здоров'я [3]. Тобто британський бізнес надає перевагу вкладенню коштів саме у сферу послуг. Це пояснюється тим, що у світовому поділі праці Британія традиційно спеціалізується саме на цій сфері, а також несприятливим інвестиційним кліматом і нестабільним законодавством щодо довгострокового інвестування у виробництво. Зважаючи на увагу, яку Сполучене Королівство приділяє останнім часом галузі енергозбереження та енергозберігаючих технологій, очікується підвищення інтересу британського бізнесу до впровадження таких проектів в Україні, але лише за умови сприятливого правового поля. Однією з найбільш важливих інвестицій за останній час є угода між Shell і компанією «Укргазвидобування» щодо розробки покладів сланцевого газу. Вартість цієї угоди потенційно складає 800 млн. дол. Теоретично це сприятиме зростанню інвестицій Британії в Україні. [2]

До переваг, які надає Україні британське інвестування належить перш за все можливість підвищення частки високотехнологічної продукції в українському експорті, що створить можливості для поліпшення його структури. Важливим є також використання британського досвіду для реформування депресивних галузей промисловості.

Динаміку інвестицій з Великої Британії подано у табл. 1.

Таблиця 1. Динаміка інвестицій з Великої Британії в Україну на 01.01.2010 р. [1]

Роки	2006	2007	2008	2009	2010	9 міс. 2011
Обсяг прямих інвестицій, млн. дол. США	1557,2	1968,8	2273,5	2375,9	2298,8	2504,4

До проблем, з якими зустрічаються в Україні британські інвестори, відносяться: складність ведення бізнесу в Україні (значний рівень корупції), наявність значних недоліків в регуляторному законодавстві (складнощі з поверненням ПДВ), його недосконалість та нестабільність, значна бюрократизація, неефективна судова влада, непрозоре прийняття адміністративних рішень, спроби керування економікою із застосуванням неринкових методів. [3] До цих проблем також слід включити негативний попередній досвід британських компаній, які пробували розпочати, або займаються бізнесом в Україні. Британські інвестори є досить консервативними, а численні випадки дискримінації іноземних інвесторів змушують їх відмовлятися від реалізації своїх проектів в нашій державі.

Для забезпечення збільшення обсягу залучення британських інвестицій Україні потрібно насамперед довести іноземним капіталовкладникам що вона є країною з стабільною ринковою економікою. Тобто забезпечити такі умови, за яких інвестори будуть впевнені, що вони не втратять свої кошти внаслідок непередбачуваної рецесії української економіки. Можливе запровадження програми державного гарантування британських інвестиції в Україні, тісніша співпраця з Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій. Важливо також адаптувати українське регуляторне законодавство до європейських норм, забезпечити постійний контроль за виконанням зобов'язань перед іноземними інвесторами, уникнення випадків анулювання ліцензій.

Отже, багато британських компаній уже успішно працюють на українському ринку. Проте, подальша позитивна динаміка збільшення обсягу британських інвестицій залежатиме від того, чи покращиться бізнес-клімат в Україні, а також від впровадження реформ, які забезпечать вирішення основних проблем іноземних інвесторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прямі іноземні інвестиції В Україну [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.
2. Інтерв'ю Посла Великобританії в Україні [Електронний ресурс] / Посольство Великобританії в Києві. – Режим доступу: http://ukinukraine.fco.gov.uk/uk/about-us/our-embassy/our-ambassador/ ambassador-interviews/kyiv-post.
3. Стан та перспективи розвитку відносин України та Великобританії [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: .
4. Економічна та інвестиційна присутність Британії в Україні: стан і перспективи співпраці [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. - Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/Monitor/Juli08/15.htm.

ДЕЛОВОЕ ПАРТНЕРСТВО С ИНОСТРАННЫМИ КОМПАНИЯМИ КАК СПОСОБ МИНИМИЗАЦИИ РИСКОВ НА ТРАНСПОРТЕ

Догиль Л.Ф., д.э.н., профессор, Беликов С.Н., соискатель
Белорусский национальный технический університет, mario1919@rambler.ru

Предпринимательская деятельность на рынке транспортных услуг по определению является рискованной. Ее специфические особенности обусловлены тем, что отрасли траспорта представляют собой абстрактные системы, которые связаны с широкими возможностями выбора в своей повседневной работе. Так, в настоящее время развитие транспортной системы ЕС сталкивается с рядом серьезных внутренних проблем, значительно снижающих ее эффективность. К ним относят транспортную перегруженность отдельных территорий и направлений, в первую очередь автомобильных магистралей, некоторых участков железнодорожной сети, городских дорог, аэропортов, логистических терминалов. Она вызывает существенные экономические потери и снижение качества жизни населения. Одновременно отмечается ухудшение транспортного обеспечения ряда периферийных территорий. По статистическим данным ЕС, только прямые потери, связанные с перегруженностью автомобильных дорог составляют в настоящее время 0,5 % ВВП Европейского сообщества, а к 2015 г. их величина может возрасти до 1-1,5 % ВВП.

Соответственно, мероприятия необходимые для выполнения в Республике Беларусь на среднесрочную перспективу, тоже должны основываться на данных тенденциях. Необходимо разгрузить автомагистрали и железнодорожные линии, подходящие к пограничным пунктам пропуска в Бресте, Гродно, а также на крупном железнодорожном узле – Орше.

Другими факторами, сдерживающими объемы грузоперевозок, стали переориентация грузопотоков из России и Казахстана в Китай и усиление потоков в сторону портов России вместо стран Балтии. Данные изменения приведут к резкой перемене ситуации на рынках транспортных услуг, вызовут появление новых конкурентов, новых товаров, новых логистических центров. Однако западные менеджеры и партнеры имеют готовые сценарии реагирования на подобные изменения. Также не исключается и финансово-организационная поддержка с целью стабилизации финансовой деятельности отечественного участника совместного бизнеса

В Республике Беларусь, как и в других странах СНГ, разрабатываются мероприятия по внедрению в ближайшей перспективе высокотехнологичных информационных и коммуникационных технологий с использованием спутниковой системы. Они включают такие проекты как GPS, «Галилео», «Сезам» и ERTMS (European Rail Traffik Management System комбинированных железнодорожных и автоперевозок). Однако такие решения также приводят к резкой перемене ситуации на рынках транспортных услуг, вызывают появление новых конкурентов, новых товаров (работ и услуг). Западные партнеры в данном случае не исключают финансово-организационную поддержку с целью стабилизации, в частности, белорусского участника совместного бизнеса.

Внутренние факторы риска возникают непосредственно в сфере хозяйственной деятельности: подготовка персонала, недостаточный уровень технологической дисциплины, аварии, внеплановые переналадки складского оборудования, неподготовленность инструментального хозяйства, удлинение по сравнению с плановыми сроков ремонта подвижного состава, аварии и пожар в складском хозяйстве и т.п. Все обозначенные риск-проблемы обязательно попадают в поле зрения иностранных партнеров, после чего специалисты отечественных транспортных организаций получают квалифицированные консультации, позволяющие принять наиболее оптимальные решения на основе имеющего западного опыта.

Практика свидетельствует, что с внедрением на автобазах западных стандартов и процедур, отношения с персоналом, как правило, переводятся на контрактную основу и систематическим обучением за границей наших специалистов.

Таким образом, деловое партнерство с иностранными перевозчиками в рамках как совместной деятельности, так и договорных отношений обеспечивает целенаправленное развитие и минимизацию многих хозяйственных рисков. Так, создание в зарубежных странах сервисных центров по обслуживанию Мазов будет способствовать снижению рисков, связанных с поломкой автомобиля в рейсе.

ЛИТЕРАТУРА

1. Бек У.Общество риска: На пути к другому модерну.-М., 2002,С. 87-88.
2. Джон М. Эгерю .электронный источник : http://www.govtech.com
3. Информационное Бюро по исследованиям и развитию ЕС. Электронный источник: http://cordis.europa.eu/en/home.html
4. Журнал : «National Business», № 4 (сентябрь 2010, стр. 68-71).
5. «Strategic Intermodal Research Agenda 2020, Dec. 2009, SIRA Working groups of EIRAC».

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Ігошева О.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», igosheva_o@mail.ru

Процеси глобалізації світової економіки створюють сприятливі умови для інтеграції національних банківських систем у світовий фінансовий простір. Ці процеси не оминули і вітчизняну банківську систему. Банківська система України є важливою складовою у забезпеченні стабільної фінансової та економічної політики країни. Тенденція залучення іноземного капіталу у національну банківську систему з роками зростає. Це пов'язано з лібералізацією національної економіки України, що робить її відкритою та привабливою для залучення іноземних інвестицій. Процес інтернаціоналізації українських банків в цілому має позитивний вплив на розвиток вітчизняної фінансової системи. Проте цей процес слід розглядати як з позиції позитивних сторін, так і з позиції ризиків, що несе надмірне перебування іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі.

В Україні приплив іноземного капіталу до банківської системи почався ще у 2005 році, коли загострилася проблема нестачі ресурсів на фінансовому ринку. На 1.12.2011 року за даними Національного банку України на території України функціонують 76 банків з іноземним капіталом із 198 банків зареєстрованих. Серед них 22 банки - із 100%-им іноземним капіталом. Частка іноземного капіталі у статутному капіталі банків на 01.12.2011 становить 40,9% [1].

Основним показником стрімкого розвитку будь-якого банку є динаміка нарощування своїх активів. Тож проаналізуємо темп приросту активів банку з іноземним капіталом та банку з 100%-им українським капіталом за 2006-2010 роки (Таблиця 1).

Таблиця 1

Темп приросту активів ПАТ «Брокбізнесбанк» та ПАТ «Укрсоцбанк» [2]

[у %]

Роки	2006	2007	2008	2009	2010
Брокбізнесбанк (Україна)	72,24	36,95	83,44	18,57	-47,78
Укрсоцбанк (Австрія)	52,27	62,89	78,12	59,14	-40,29

За останні роки активи обох банків зростали, що говорить про їх розвиток на банківському ринку. Різниця лише в тому, що тенденція зростання активів в «Укрсоцбанку» відбувається більш стрімко навіть під час кризового періоду, який починається з 2008 року. Винятком є лише 2010 рік, коли кількість активів обох банків зменшилась майже у два рази. Тож іноземні банки, завдяки стабільності своїх джерел фінансування та вищої капіталізації, будуть спроможні здійснювати свою діяльність навіть під час економічного спаду. Про це свідчить аналіз фахівців досвіду країн Латинської Америки, у якій під час кризи, банки не зменшували свої пропозиції на кредит [3].

Присутність іноземного капіталу загалом позитивно впливає на ринок банківських послуг. Вона формує додаткову ресурсну фінансову базу, посилює конкуренцію, створює нові робочі місця, впроваджує передові методи управління та новітні інформаційні технології.

Однак не зважаючи на всі плюси, надмірна присутність іноземного капіталу супроводжується низкою ризиків: ризик втрати суверенітету України у грошово-кредитній сфері; ризик залежного розвитку вітчизняної банківської системи від тенденцій на світовому ринку; ризик втрати довіри до національних банків; ризик конкуренції, який пов'язаний з неспроможністю національних банків конкурувати з великими транснаціональними банками; ризик відтоку капіталу та фінансових ресурсів в економіки інших країн.

Для мінімізацію вище наведених ризиків, запропоновано наступні дії:

- Встановлення норми участі іноземного капіталу в статутному капіталі банківської системи України, який би давав змогу контролювати діяльність іноземних банків з боку держава;
- Встановлення норми участі українських працівників у керівних органах банків-нерезидентів на користь резидентам;
- Контроль за входженням на національний ринок тільки надійних та міжнародно-визнаних іноземних банків;
- Забезпечення рівних конкурентних умов для всіх учасників фінансового ринку, як для іноземних, так і для вітчизняних;
- Підтримка та розвиток сегменту банків з державним капіталом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основні показники діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]/Національний банк України//Банківський нагляд. – 2011. – Режим доступу:http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
2. Дані фінансової звітності банків [Електронний ресурс]/Національний Банк України//Банківський нагляд.-2011. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097
3. Шаповалов А. Присутність іноземного капіталу в банківському секторі України /Шаповалов Анатолій / /Вісник Національного банку України.- 2008.- № 4.- С.2-8.

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ФОНДІВ КОМУНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ

Ключнікова М.В., аспірантка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
marina@kluchnikovs.net

Питома вага ЖКГ у ВВП України складає 5-6%, однак воно споживає приблизно 20% паливно-енергетичних ресурсів, 20% електроенергії і 30% теплової енергії [1].

У великих і малих містах найбільше поширення мають системи централізованого теплопостачання об'єктів житлового і громадського призначення які в своїй більшості створювалася в період масового житлового будівництва в 60-ті – початок 80-х років минулого століття і з того часу практично не оновлювалась.

Заходи щодо реконструкції системи теплопостачання вимагають значного обсягу інвестицій. Відомо, що інвестиції в інфраструктуру мають довгостроковий характер і низьку рентабельність [2].

Бар'єрами для інвестицій та підвищення ефективності є головним чином такі фактори: існуюча цінова політика, відсутність обліку, нечітка форма власності та управління будинками, складний доступ до фінансування для зацікавлених сторін [3].

Для підвищення якості послуг ЖКГ та ефективності функціонування підприємств житлово-комунального комплексу вважаємо доцільним формування економічно обґрунтованої схеми державно-приватного партнерства в управління ЖКГ. Метою даного партнерства є використання протягом тривалого терміну на основі платності та повернення ресурсів приватного сектора економіки (фінансових, технічних та управлінських) для управління державним майном (інженерними комунікаціями в ЖКГ) для надання житлово-комунальних послуг. Йдеться про впровадження системи партнерських взаємин між державою і приватним бізнесом, зокрема лізинг інженерних комунікацій [4].

При цьому лізингові компанії на сьогодні готові мати справу з приватною формою власності (зокрема ОСББ), але вагаються співпрацювати з державними (комунальними) підприємствами. Таким чином гостро постає питання розробки механізму співпраці для уможливлення вищезазначеного державно-приватного партнерства.

Сьогодні лізинговий ринок України представлений такими основними гравцями:

- *Лізингові компанії, які є філіалами міжнародних банків* (лізинг є одним із фінансових продуктів групи) – Юні-кредіт Лізинг, Райффайзен-Лізинг Аваль, Ласка Лізинг (Parex Banka), Українська Лізингова Компанія (BNP Paribas), VAB Лізинг, Immorent (Erste);
- *Кептивні лізингові компанії імпортерів або виробників транспортних засобів* (лізинг від виробників – канал дистрибуції транспортних засобів або конкурентна перевага як фінансове рішення для стимулювання продажу) – АІС Лізинг, Ілта Лізинг, Порше Лізинг Україна, Укравтолізинг;
- *Незалежні лізингові компанії* (лізинг є формою послуг з фінансуванням та сервісним обслуговуванням, здебільшого операційний лізинг) – Євро Лізинг, Перша Лізингова Компанія (ALD Automotive), ВІП-Рент (AVIS Україна) [5].

В даній ситуації варто розглядати кептивні лізингові компанії, створені для отримання додаткових можливостей реалізації продукції. Так, лізингова компанія, заснована при компанії-виробнику засобів автоматизації та пристроїв для систем теплопостачання (Данфосс, Альфа Лаваль тощо) для розширення ринку збуту своєї продукції, може розглядати варіанти співпраці в тому числі із комунальним сектором. Механізм співпраці може виглядати наступним чином. Лізингова компанія при датській компанії Данфосс придбаває на замовлення вітчизняного комунального підприємства обладнання, але надає обладнання у зворотній фінансовий лізинг компанії Данфосс. Компанія Данфосс надає обладнання комунальному підприємству в сублізинг. Таким чином Данфосс виступає гарантом здійснення лізингової операції і водночас стимулює збут своєї продукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Малюта О.: Ресурсосбережение в сфере предоставления жилищно-коммунальных услуг [Електронний ресурс]/ О.Малюта // Економіка Промисловості. – 2009. - №45(2). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EProm/index.html. - Назва з екрана.
2. Шпак Ю. Дорога у Бухенвальд [Електронний ресурс] / Ю. Шпак. – Режим доступу: http://atku.org.ua/ua/today/203/3656/. – Назва з екрана.
3. Огляд енергетичної політики 2006: OECD/IEA. - 2006. – с. 328 – Режим доступу: http://www.iea.org/Textbase/publications/free_new_Desc.asp?PUBS_ID=18
4. Панасенко И.: Управление жилищно-коммунальным комплексом в современных условиях [Електронний ресурс]/ И.Панасенко // Економіка Промисловості. – 2009. - №44. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EProm/index.html. - Назва з екрана.
5. Галєтова К. Огляд лізингового ринку 2008 [Електронний ресурс] / К. Галєтова – Режим доступу: http://www.leasing.org.ua/ua/publications/?pid=2916. – Назва з екрана.

НЕЙРОМЕРЕЖЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ БАНКУ

Кочетков В. М., д.е.н., професор,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
Мазурков В. О., аспірант, Міжнародний університет фінансів,

Подальше економічне зростання країни залежить від стабільної, ефективної роботи банківської системи. Протягом останніх років українські банки являли собою достатньо привабливі об’єкти купівлі-продажу для таких інвесторів зі світовим ім’ям, як «SEB», «BNP Parivas», «Uni Credit Group» та ін. Тому зростає потреба в удосконаленні методів та підходів до управління вартістю банку. Вартість і ціна майна, майнових прав та бізнесу, як категорія економіко-правових відношень в країнах, що розвиваються, на даний момент досліджені недостатньо. Вартість і ціна майна дорівнюють одна одній тільки за умови досконалого ринку. Ціна виражає вартість певної кількості товару при здійсненні процесу купівлі-продажу в умовах ринку. Отже, ціна є грошовим виміром вартості цього товару. Однак з позиції оцінки вартість об’єкта є грошовою мірою того, скільки інвестори платять за аналогічну власність на ринку при визначених умовах угоди. Таким чином, вартість є еквівалентом ціни об’єкта оцінки, вираженим у вірогідній сумі грошей (найбільшій сумі грошей, яку може отримати продавець та може погодитися заплатити покупець).

Застосування сучасних методів обробки інформації з управління вартістю банку в умовах невизначеності та ризику є вельми актуальним [1]. До таких методів перш за все відносять нейромережеве моделювання та методи нечіткої логіки [2]. Порівняно з лінійними регресійними рівняннями вони забезпечують більш високу точність апроксимації і значно спрощують розрахунок прогнозних показників вартості банківської організації. У випадках, коли лінійна апроксимація виявляється незадовільною використовують нейронні мережі [3, с. 71]. Побудова нейронної мережі залежить від функції активації і вагових параметрів. Застосовують такі функції активації: порогову, лінійну, сигмоїдальну, експоненційну та гіперболічний тангенс [3].

В умовах невизначеності, [4] коли показники вартості банківської організації мають значні відхилення і коливаються з високою амплітудою слід використовувати гіперболічний тангенс як функцію активації вхідних змінних. Вибір найбільш суттєвих змінних доцільно здійснювати на основі методу головних компонент, що дозволяє враховувати інтенсивність спільної дії декількох чинників на варіацію результативного параметра. Формування і реалізацію нейромережевої моделі з управління вартістю банку слід проводити з використанням ППП «Statistica – 8».

Література

1. Кочетков В.М., Камарицький Ю.С. Міжнародні банки: аналіз діяльності та оцінка ринкової вартості: Монографія. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011. – 248 с.
2. Матвійчук А.В. Штучний інтелект в економіці: нейронні мережі, нечітка логіка: Монографія. К.: КНЕУ, 2011. – 439 с.
3. Нейронные сети. Statistica Neural Networks: методология и технологии современного анализа данных / Под ред. В.П. Боровикова. – М.: Горячая линия – Телеком, 2008. – 392 с.
4. Талеб Н.Н. Чёрный лебедь. Под знаком непредсказуемости / Под ред. М. Тюнькиной. – М.: Изд-во КоЛибри, Азбука – Аттикус, 2011. – 528 с.

ХЕДЖУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Кудрицька Н.В., к.е.н., ст. наук. співр.
ДУ «Інститут економіки і прогнозування» НАН України,
natalyust@ukr.net

В економічно розвинутих країнах науково-технічний прогрес є свідомою інноваційною стратегією поведінки підприємств на ринку. Необхідність у регулярному оновленні продукції й технологічних новаціях здійснюється шляхом залучення науки до їх діяльності.

Таким чином, наука, техніка і виробництво зливаються в єдиний процес, спираючись на державне регулювання, яке повинне проводитись шляхом удосконалення податкової політики і фінансово-кредитних механізмів стимулювання стійкого розвитку економіки. Міжнародне науково-технічне співробітництво сприяє стрімкому оновленню продукції, небаченому її зростанні й розмаїтті, найкоротших термінах задоволення потреб споживачів.

Для підвищення ефективності фінансування міжнародного науково-технічного співробітництва необхідно розробити організаційно-правові засади залучення коштів вітчизняних і зарубіжних банківсько-кредитних структур [1].

Необхідно передбачити розробку механізмів надання державних гарантій і страхування ризиків інвесторів та венчурних [2] фондів, які здійснюють інвестиції у високотехнологічні сектори вітчизняної економіки, створити біржі інновацій, проводити відкриті торги цінними паперами, стимулювати процеси міжнародної комерціалізації та трансферу технологій [3].

В цьому контексті важливого значення набуває проблема урахування впливу ризиків на результати інвестиційно-інноваційної діяльності. Одним з основних джерел ризику для будь-якого фінансового інструменту є ризик зміни відсоткових ставок протягом певного часу.

Ефективним засобом зниження фінансових ризиків є хеджування, яке доцільно використовувати при реалізації міжнародних інвестиційних проектів [4]. До хеджування належать методи впливу на структуру балансу з метою обмеження цінових змін та створення систем захисту від ризиків шляхом укладання додаткових фінансових угод, які дозволяють компенсувати можливі втрати.

До методів хеджування належать:

- структурне балансування - управління відсотковим ризиком в залежності від строків та сум активів і зобов'язань;
- GAP-менеджмент - управління розривом між чутливими до змін відсоткової ставки активами та зобов'язаннями;
- дюрація - управління середньозваженим строком грошових надходжень і виплат при різних значеннях відсоткових ставок активів та пасивів;
- укладання форвардних та ф'ючерсних контрактів;
- страхування за допомогою опціонів - контрактів, які надають право на купівлю або продаж базових активів за фіксованою ціною протягом деякого періоду в майбутньому або на визначену наперед дату в обмін на опціонну премію;
- свопи – позабіржові контракти між двома учасниками про обмін відсотковими платежами на визначену суму протягом певного періоду часу або обмін однієї валюти на іншу за умови, що через деякий час буде проведено обернену операцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепция государственной политики Российской Федерации в области международного научно-технического сотрудничества. [Електроний ресурс].- Режим доступу: *http://www.mid.ru/bdomp/ns-osndoc.nsf.*
2. Кудрицька Н.В. До питання щодо розвитку інноваційної інфраструктури/ Н.В. Кудрицька //Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. 19-21 трав. 2011, Львів.- Львів, 2011. –С. 55–56.
3. Кудрицька Н.В. Методологічні підходи до розвитку та фінансування мережевої структури трансферу технологій в Україні / Н.В. Кудрицька //Сучасні проблеми глобальних процесів у світовій економіці: матер. VI міжнар. наук.-практ. конф. 10-11 листоп. 2011, К. – К., 2011. –С. 186–187.
4. Завербний А.С. Засоби зниження ризиковості інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: проблеми та перспективи використання/ А.С.Завербний, Н.В. Завербна// Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми, перспективи, ризики: тези доповідей II міжнар. наук.-прак. конф. 29-31 трав. 2008, Львів.- Львів.2008.- С.112-114.

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Павленко І.Ю., студентка
Науковий керівник: Черненко Н.О., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», justinna@ukr.net

На сучасному етапі розвитку країни здійснення ефективної перебудови економіки регіону потребує значних обсягів капіталовкладень та проведення оперативної інвестиційної діяльності. Необхідність дослідження регіонального аспекту залучення іноземних інвестицій зумовлена високим ступенем диференційованого нагромадження іноземних активів у різних регіонах та не завжди їх рівномірним розподілом.

Вигідне географічне положення, великий внутрішній ринок, кваліфікована робоча сила та високий науково – технічний потенціал дає Україні можливість володіти значним інвестиційним потенціалом. Проте, обсяги іноземних вкладень залишаються низькими, що зумовлено в першу чергу політичною нестабільністю, недосконалістю державного законодавства та відсутністю надійних гарантій для інвесторів.

На рис.1 показано загальний обсяг іноземних інвестицій в економіку України. Станом на 2010 р. цей обсяг становив 5986,0 млн. дол. США, що надійшли із 125 країн світу. У підприємства промисловості було зосереджено 31,4% загального обсягу іноземних вкладень в Україну. Провідні місця серед регіонів посіли – м. Київ (21859,2 млн. дол. США або 48,9%), Дніпропетровська область (7486,7 млн. дол. США або 16,7 %), Харківська область (2705,4 млн. дол. США, що у відсотковому відношенні становить 6,1%), Донецька область (2061,5 млн. дол. США або 4,6%), Київська область (1603,0 млн. дол. США та 3,6%), Львівська область (1273,8 млн. дол. США та 2,9%) та Одеська область (1124,9 млн. дол. США та 2,5%) [1].

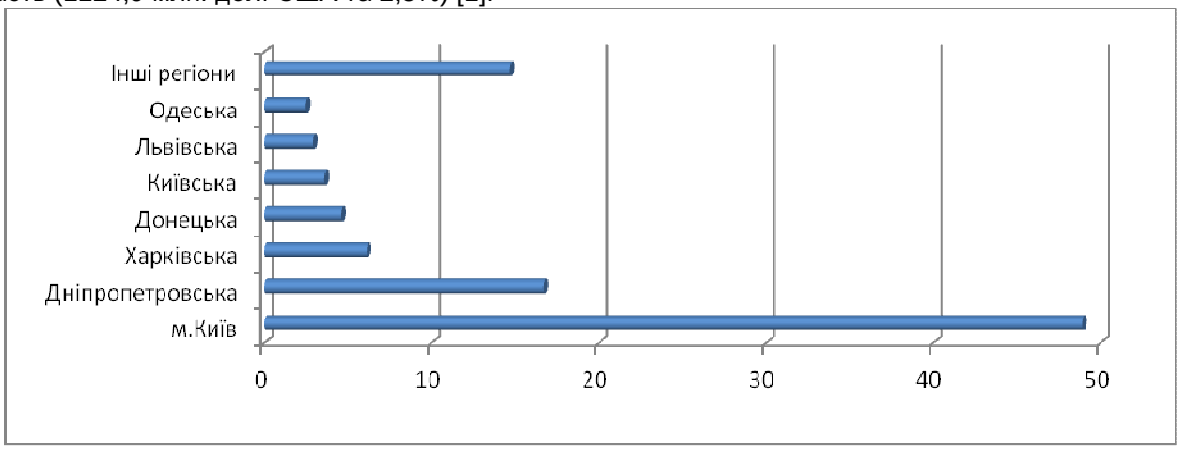

Рис.1 Обсяги інвестиції за регіонами України у 2010 році

Дослідження інвестиційного середовища окремих регіонів України свідчить про те, що важливу дієву роль відіграє місцева влада, яка здійснює бюджетну, податкову та грошово – кредитну політику та розвиненість фінансової інфраструктури економіки областей.

Залучення іноземних інвестицій на регіональному рівні показує успішність та стабільність економічного розвитку окремого територіального краю. Однак, через необачність та непередбачливість регіональної влади, обсяги іноземних активів залишаються незначними та мають високий ступінь диференціації. Змінити ситуацію, що склалась, допоможе реалізація наступних заходів:

1. Пріоритетне стимулювання інвестиційних ресурсів у наукоємні галузі з метою підвищення технологічної бази підприємств регіонів
2. Підвищення рівня регіональних гарантій щодо захисту іноземних інвесторів
3. Створення консультативних відділень з питань іноземного інвестування по окремим регіонам
4. Розробка інформаційних стратегій для ефективного залучення іноземних інвестицій
5. Залучення інвесторів до впровадження інвестиційних проектів, пов'язаних із промисловим потенціалом регіонів.

Саме розглянуті вище стратегічні заходи поряд із здійсненням владними структурами ефективної економічної та інвестиційної політики можуть справити відчутний вплив на рівномірний приплив іноземних капіталовкладень у регіони України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

АНАЛІЗ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

Палієнко І. В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Irusja12@i.ua

Дефіцит власних фінансових ресурсів вітчизняних підприємств, обмеженість і неефективність державного фінансування, низька інвестиційна активність як з боку внутрішніх, так й іноземних інвесторів, фактично повне припинення кредитування банками підприємств протягом світової фінансової кризи зумовили необхідність пошуку альтернативних інструментів залучення капітальних ресурсів, одним з яких являється міжнародний лізинг. Для України міжнародний лізинг є перш за все важливим каналом залучення капітальних ресурсів для оновлення матеріально-технічної бази національного господарства.

Ринок лізингу в Україні знаходиться на стадії розвитку, для якої характерне переважне застосування фінансового лізингу, при цьому конкуренція між лізинговими компаніями обмежена. На вітчизняному ринку лізингових послуг значне пожвавлення відбувалось з 2003 по 2007 рр. – загальний річний обсяг лізингових операцій збільшився у 37 разів із 456 млн. грн. в 2003 р. до 16880 млн. грн. в 2007 р. [1]. Однак, світова фінансова криза 2008 – 2009 рр. внесла свої корективи, зокрема через погіршення доступу до кредитних ресурсів (які є основним джерелом фінансування лізингових операцій), падіння платоспроможності підприємств, призупинення інвестиційних проектів у 2008 р. та 2009 р. відбулося скорочення ринку лізингових послуг до 9980 млн. грн. та 2470 млн. грн. відповідно, але вже в 2010 р. відбулось значне зростання до 4970 млн. грн., тобто майже вдвічі. В 3-му кварталі 2011 року порівняно 2010 року зростання ринку склало 20% або 5,8 млрд. грн. [2].

У структурі договорів фінансового лізингу у 3-му кварталі 2011 року переважали угоди в галузі транспорту (60,67%), сільського господарства (12,85%), будівництва (8,99%) та сфери послуг (5,04%). Найбільшим попитом серед предметів лізингу користувався транспорт (51,94%), сільськогосподарська техніка (12,69%) та комп'ютерна техніка (5,94%). Джерелами фінансування лізингових операцій в поточному періоді були позичкові кошти, в тому числі банківські кредити (91,77%), їх питома вага збільшилась на 44% у порівнянні з 2010 роком, а питома вага власних коштів лізингових компаній у порівнянні з минулим роком зменшилась на 44% і становила 8,06% [3]. Переважна більшість лізингових компаній (44 лізингодавці) розміщується в Києві, решта представлена у регіонах. Власниками 40% лізингових компаній являються нефінансові організації, третина належить фізичним особам, 27% – банкам та іншим фінансовим установам, і лише 2% являються державними. Варто зазначити, що протягом останніх 7 років спостерігається тенденція до зростання частки фінансових організацій серед власників лізингових компаній [4].

Аналізуючи середній термін дії лізингових угод, варто зазначити, що найбільша частка від загального обсягу припадає на угоди строком дії від 2 до 5 років: у період з 2003 р. по 2006 р. даний показник коливався від 68% до 80%, з 2007 р. частка середньострокових договорів поступово зменшується до 55% у 2009 р. В 2009 р. частка угод тривалістю до 2 років скоротилася до 6%, при цьому частка довгострокових угод (більше 5 років) стрімко зросла до 41% [1; 2].

Для того, щоб активізувати процес розвитку міжнародних лізингових відносин, Україна потребує впровадження державою наступних заходів:

1. Конкретизувати умови здійснення міжнародних операцій фінансового, оперативного сублізингу та закріпити їх на законодавчому рівні в Законі України «Про фінансовий лізинг».
2. Визначити та законодавчо закріпити сутність, умови здійснення та припинення операцій лізингу.
3. Збільшити термін дії міжнародних операцій оперативного лізингу до 3-х років.
4. Спростити процедуру створення та реєстрації нових лізингових компаній, зменшити контроль за лізинговими компаніями з боку держави в особі Держфінпослуг.
5. Заключити на державному рівні та рівні об'єднань лізингодавців країн СНД договори про співпрацю у сфері міжнародного лізингу.
6. Створити спеціалізовані напрямки підготовки фахівців з лізингу за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст та магістр у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти.
7. Запровадити програми стажування, обміну, підвищення кваліфікації спеціалістів з лізингу за кордоном, які б фінансувалися частково Асоціацією лізингодавців України, частково державою.
8. Стимулювати лізингодавців орієнтуватися на малий та середній бізнес.
10. Залучати страхові компанії до страхування ризиків невиплати лізингових платежів лізингодавцям.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дослідження ринку лізингу України за 2009 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.leasing.org.ua/ua/bulletin/survey_2009_4/
2. Підсумки діяльності лізингодавців за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://leasing.org.ua/files/documents/Leasing_market_2010_ukr.doc
3. Підсумки діяльності лізингодавців за 3 квартал 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.leasing.org.ua/files/documents/3q_2011_ukr.pdf
4. White Clarke global leasing report 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.whiteclarkegroup.com/global-leasing-report-2011.htm

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Петрашко Л.П., к.е.н., доцент, ludmila.petrashko@gmail.com
Романьок Т.В., аспірант кафедри міжнародного менеджменту, romanok_tanja@bigmir.net
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Бурхливий розвиток ринків фінансових послуг на початку XXI століття стимулював появу нової стратегії інвестування – відповідального інвестування. Вивченню цієї проблематики в Росії присвячено низка наукових праць. Так, загальновідомі спільні розробки Московської школи управління СКОЛКОВО та фондової біржі РТС. У 2011р. вони представили модель створення Індексу стійкого розвитку (RTS Sustainability Index), за допомогою якого буде оцінюватись рівень корпоративного управління та соціальна відповідальність російських компаній. Розробниками було виділено 19 соціальних, 26 екологічних та 23 корпоративних індикатори, на основі яких до складу нового Індексу відбиратимуться акції компаній російських емітентів; розроблено організаційну структуру та модель індексу на основі світових практик. У процесі дослідження розробники Індексу стійкого розвитку проаналізували світовий ринок соціальних інвестицій і визначили, що його обсяги в різних регіонах суттєво відрізняються: найбільше ринок відповідального інвестування представлений в Європі (4,986 млрд. євро), друге місце належить Америці (2,141 млрд. євро) і нарешті Австралія (58 млн. євро) та Канада (40 млн. євро). При цьому науковці відмітили сучасні тенденції, характерні для відповідального інвестування: активний розвиток відповідального інвестування в країнах, що розвиваються; середньорічний темп зростання ринку – 27%; поступова глобалізація ринку відповідального інвестування [1, с.10]. Оцінюючи паралельно російський ринок відповідального інвестування, представники СКОЛКОВО та біржі РТС відмітили, що вагому роль в управлінні активами відіграють пайові фонди відкритого типу, як ключові суб'єкти відповідального інвестування (42%). Інституціональні інвестори (переважно недержавні пенсійні фонди) та компанії з управління приватними активами виступають ключовими суб'єктами на ринку відповідального інвестування Росії (35% і 23% відповідно) [1, с.13].

Проведене опитування іноземних інвесторів дало змогу визначити найважливіші критерії, що беруться до уваги при інвестуванні в російські компанії: прибутковість; прозорість; система управління; соціальна відповідальність та сфера діяльності. У даному випадку більшість компаній вважає дотримання міжнародних стандартів найбільш важливим чинником при відповідальному інвестуванні, а зниження екологічних ризиків та корупцію – одними з найкритичніших моментів для міжнародних інвесторів. На основі цього опитування та за результатами дослідження розвитку ринку соціального інвестування в Росії представники проекту сформулювали основні перешкоди та рекомендації щодо імплементації Індексу стійкого розвитку. Серед основних перешкод вони визначили насамперед відсутність: обізнаності інвесторів; взаємозв'язку між стійким розвитком та фінансовими показниками компаній; джерел адекватної інформації; взаємодії з емітентами в напрямку обробки та аналізу даних. Розроблені рекомендації передбачали: підвищення прозорості індексу; розробку методології та її постійне вдосконалення; мотивацію компаній; підключення до аналізу незалежних експертів з метою підвищення довіри зі сторони інвесторів; аналіз кореляції фінансових показників та стійкого розвитку.

Окрім вищезазначеного, розробники проекту провели порівняльний аналіз основних стейкхолдерів стійкого розвитку міжнародного та російського ринку відповідальних інвестицій. Було визначено, що міжнародний ринок відповідальних інвестицій представлений спеціалізованими (розумними) фондами; компаніями, що враховують принципи відповідального інвестування; інвесторами, що орієнтуються на довгострокові інвестиції. Стійкий розвиток російського ринку відповідального інвестування визначається насамперед інституціональними інвесторами; приватними інвесторами та інвесторами, що орієнтуються на довгострокові інвестиції. З огляду на світовий досвід розвитку ринку відповідального інвестування, цільовою аудиторією на ринку відповідальних інвестицій Росії мають стати спеціалізовані інвестиційні фонди та фонди, що враховують принципи відповідального інвестування. Отже, в Росії здійснюються перші спроби створити механізм оцінки корпоративного управління та соціальної відповідальності компаній на основі Індексу стійкого розвитку, що враховує низку індикаторів; визначаються перешкоди та розробляються рекомендації щодо його імплементації.

В Україні відповідальне інвестування знаходиться на етапі становлення. Основним чинником, що стримує розвиток відповідального інвестування в Україні є не стільки недостатня кількість компаній, які використовують норми корпоративної соціальної відповідальності, скільки низька інформаційна прозорість діяльності більшості компаній і, відповідно, неможливість для потенційного інвестора отримати достовірну інформацію про реальне дотримання вимог соціальної відповідальності. Тому аналіз та оцінка проблематики відповідального інвестування потребує подальшого комплексного дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будущее социально ответственного инвестирования в России: результаты совместного проекта Московской школы Управления СКОЛКОВО и биржи РТС», 28 июля 2011 г. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fs.rts.ru/f/1440/rts-skolkovo-sustainable-index-development-28.pdf

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Пляцко С.Р., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
s.plyatsko@gmail.com

Сьогодні, в умовах динамічного розвитку світової економіки та фінансового ринку зокрема, актуальним питанням залишається роль інноваційного розвитку в фінансовій стабільності держави. В основі інноваційного розвитку лежить створення , упровадження і поширення інновацій, практичне їх застосування і комерційна реалізованість з метою задоволення нових суспільних потреб. Рівень ефективності використання інновацій залежить значною мірою від протиріч між потребами та можливостями їх впровадження [1].

Стабільність фінансової системи держави є фактором покращення економічного потенціалу і добробуту країни вцілому. За умов тривалої відсутності фінансової стабільності у державі настає деградація виробничих відносин, суспільної свідомості, а майбутнє стає невизначеним. Довгострокова фінансова стабільність, що базується на раціональному розміщенні та ефективному використанні фінансових ресурсів, врівноваженості платіжного балансу потребує застосування модернізаційних заходів за наступними напрямами:

- Зміцнення базисних засад забезпечення фінансової стабільності в частині реалізації підприємницького потенціалу нації як головного інституційного ресурсу розвитку ринкової економіки ;
- Вдосконалення системи макропруденційного регулювання;
- Стабілізація грошово-кредитної сфери;
- Забезпечення стійких низьких темпів інфляції;
- Стійкість банківської системи на основі підвищення рівня капіталізації, ліквідності й якості активів банків;
- Збалансований розвиток фондового ринку України;
- Усунення зовнішньої розбалансованості шляхом послаблення фінансової залежності від кон'юнктури світових ринків капіталу України та оптимізації її участі у світовій торгівлі.

Коментуючи основні підсумки Форуму фінансової стабільності, головний фінансовий аналітик РА «Експерт-Рейтинг» Віталій Шапран зазначив, що позитивні тенденції в економіці України звичайно є, вони відчувалися вже в II кварталі поточного року.

Зараз для України починають поступово відкриватися зовнішні ринки. У першому півріччі кільком українським компаніям вдалося успішно здійснити IPO на зарубіжних майданчиках. У III кварталі знаковим для ринку стало рішення акціонерів відразу декількох банків за участю іноземного капіталу підвищити статутний капітал.

Позитивні прогнози РА «Експерт-Рейтинг» підтверджує й офіційна статистика. Так, у поточному році спостерігається зростання промислового виробництва в Україні. Тенденція до відновлення торкнулася металургійної галузі, хімічної промисловості та АПК. Яскрава тенденція щодо відновлення національної економіки – це наслідок політичної стабілізації і сприятливої для України кон'юнктури зовнішніх ринків.

Значно сприяє відновленню стабільності в країні співпраця з МВФ, кошти якого допоможуть українському уряду пережити важкі для державних фінансів часи. Однак іще рано говорити про остаточний вихід із кризи. Головне завдання уряду на поточному етапі – удосконалення податкового законодавства, а також впровадження інших заходів для підвищення зацікавленості іноземних інвесторів у виході на український ринок [2]

Отже, ключовим принципом вибору та реалізації заходів щодо забезпечення фінансової стабільності є балансування між захистом фінансової системи та наданням учасникам фінансового ринку можливості вводити інноваційні операції. Завдяки фінансовим інноваціям (зокрема, валютним, відсотковим і товарним ф'ючерсам та опціонам) фінансові установи здатні краще управляти власними активами та зобов'язаннями. Інноваційні підходи застосовують і до суспільного розвитку, що є важливою умовою сучасного життя країни. Отже, інноваційна складова політики держави, спрямована на створення фінансово-економічних, науково-технічних і правових засад суспільного прогресу має бути пріоритетною [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Федулова Л.І Прогнозування впливу інноваційних Факторів на розвиток економіки України/ науковий журнал «економіка і прогнозування »-2011- №2/2011
2. Звіт конференції, Фінансова стабільність/газета «Цінні папери України» - 2010- №39
Артус М.М./ Бюджетна система України/ навчальний посібник/Артус М.М .,Хижа Н.М.- К.:Вид-во Європ. ун-ту, 2005.

МІСЦЕ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Попова О.А., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
olgapopova15.08@gmail.com

В умовах глобалізації зростає кількість та роль іноземних банків на ринку фінансових послуг України. Оскільки в українському законодавстві відсутнє точне трактування поняття "іноземний банк", таким будемо вважати банк, 50% і більше капіталу якого належить прямим іноземним інвесторам, за винятком офшорних власників.

В 2011 році серед 176 [1] офіційно зареєстрованих в Україні банків 54 – іноземні. Це такі відомі банки як Альфа-Банк (Альфа-Груп – Росія), Ерсте Банк (Erste Bank – Австрія), ІНГ Банк Україна (ING - Нідерланди), Креді агріколь (Credit Agricole – Франція), ОТП Банк (OTP Bank – Угорщина), Піреус банк (Piraeus Bank Group – Греція), Платинум Банк (IMB Group – Кіпр), Правекс-банк (Intesa Sanpaolo – Італія), ПроКредит Банк (ProCredit Group – Італія), Промінвестбанк (Банк розвитку і зовнішньоекономічної діяльності – Росія), Сведбанк (Swedbank – Швеція), UniCredit Bank (UniCredit Group – Італія), Укрсоцбанк (UniCredit Group – Італія). З 2002 по 2011 рік кількість іноземних банків в Україні зросла майже на 50% (рис.1).

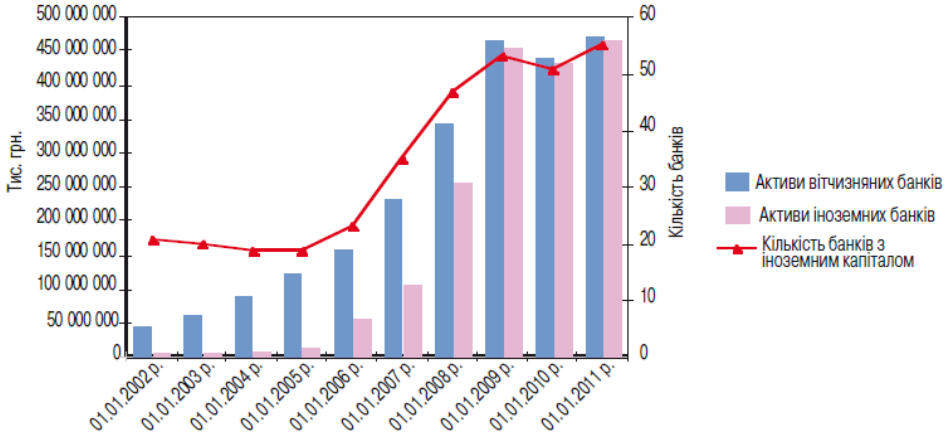

Рис.1. Динаміка експансії іноземних банків в Україні протягом 2002-2010 рр. [2]

Однак головним є не загальна чисельність іноземних банків, а характеристика їх діяльності – участі в банківській системі України, яку можна визначити за допомогою певних показників. Для оцінки фінансової діяльності банку використовують показник прибутковості капіталу. В 2011 році найбільшу рентабельність мали Сітібанк, Банк 3/4, Креді Агріколь, ІНГ Банк Україна, Дельта Банк, ОТП Банк, Український Професійний Банк. Ці самі банки є першими за прибутковістю активів. Першими в рейтингу за кількістю активів та зобов'язань були ПриватБанк, Ощадбанк, Укрексімбанк, Укрсоцбанк, ВТБ Банк, ПромінвестБанк, Альфа банк, ОТП Банк. За депозитами фізичних та юридичних осіб, а також кредитно-інвестиційним портфелем – ПриватБанк, Укрексімбанк, Ощадбанк, ПромінвестБанк, ВТБ Банк, Альфа банк, Сбербанк Росії [1]. Отже, в 2011 році за всіма показниками іноземні банки займали лідируючі позиції.

Іноземні банки активно функціонують в банківській системі України. Однозначно неможна стверджувати про позитивні чи негативні наслідки їх діяльності, оскільки це залежить від різних факторів. За допомогою іноземних банків прискорюється запровадження сучасних технологій та інновацій, розвиваються фінансові ринки, удосконалюється ринкова інфраструктура, посилюється конкуренція на ринку банківських послуг, відбувається залучення прямих іноземних інвестицій, диверсифікується капітал. Серед негативних наслідків діяльності іноземних банків можна виділити наступні: банки можуть переслідувати цілі, не сумісні з основними завданнями економічної політики приймаючої країни; у період криз іноземні банки можуть принести нестабільність в країну; відмінності у системах банківського регулювання можуть створювати проблеми в процесі контролю за діяльністю іноземних банків; не виключається можливість іноземного контролю над банківською системою приймаючої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Информационный портал о банках Украины: [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://www.bankstore.com.ua.
2. Івасів І. Вплив іноземних банків на банківську систему України / І. Івасів, Р. Корнилюк // Вісник НБУ. – 2011. – №10. – С. 84-91.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Прудніков А.О., старший викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», andreyfmm@ukr.net

Функціонування фінансових установ України сьогодні відбувається в досить складних економічних умовах, коли забезпечення стабілізації фінансового ринку ускладнюється політичною ситуацією, гострим дефіцитом інвестиційних ресурсів, внутрішніми проблемами всіх фінансових установ. Однак усі суб'єкти ринку повинні здійснювати свою основну діяльність за будь-яких умов, застосовуючи при цьому найрізноманітніші методи зниження як зовнішніх, так і внутрішніх ризиків.

Для кредитних спілок вихідними даними для управління кредитним ризиком повинні стати якісний і кількісний його аналіз. Структура та якість кредитного портфеля суттєво впливають на надійність, репутацію та фінансовий успіх кредитних спілок, тому їм необхідно аналізувати кредитний ризик як за окремою кредитною угодою, так і за кредитним портфелем у цілому. Для кредитних спілок збір інформації про позичальника простіший як для банку, тому що кредит надається членові, який тією чи іншою мірою відомий кредиторові, однак треба зауважити, що не буває зайвої інформації при кредитуванні. Крім цього, якісний аналіз кредитного ризику повинен передбачати визначення конкретних цілей кредитування. Поєднуючи ціль отримання кредиту та характер бізнесу потенційного позичальника, кредитні спілки зможуть визначитись, чи здатні вони прийняти на себе ризик за відповідною кредитною угодою, чи ні.

Аналіз кредитного ризику є базою для управління ними в будь-якій фінансовій установі. Аналізуючи чинні методи менеджменту кредитними ризиками кредитного портфеля кредитних спілок, бачимо, що метод диверсифікації полягає в розподілі кредитного портфеля серед широкого кола позичальників. Для всіх кредитних фінансових установ пропонуються три види диверсифікації: галузева, географічна, портфельна. Кредитні спілки надають перевагу галузевій диверсифікації, що передбачає розподіл кредитів між членами, які здійснюють свою діяльність у різних галузях економіки, та портфельній диверсифікації, що передбачає урізноманітнення кредитів за цільовим призначенням, за джерелами погашення, за видами забезпечення, диверсифікація кредитів між різними категоріями позичальників.

Визначення оптимального співвідношення між рівнями диверсифікації та концентрації кредитного портфеля кредитної спілки є завданням, яке має вирішувати Правління спілки залежно від обраної кредитної стратегії: забезпечення максимальної дохідності за певного рівня ризику; мінімізація ризику за умови досягнення певного рівня дохідності [1 с.153].

Створення резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями кредитної спілки, як метод управління кредитним ризиком, полягає в акумуляції частини коштів на спеціальному рахунку для компенсації неповернених кредитів. Резерв одночасно забезпечує захист вкладів членів кредитних спілок, підвищує стабільність і надійність їх у цілому. Підхід до створення резервів базується на принципі обачності бухгалтерського обліку, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати «завищенню оцінки активів і доходів кредитної спілки» [2 с.49]. Таким чином, кредитні спілки обов'язково створюють резерв на покриття збитків від кредитних операцій, якщо ж резерв не створено, то втрати від неповернення кредитів відшкодовують кредитні спілки із власного капіталу. Процес формування резерву починається із класифікації кредитного портфеля спілки за кредитами, диференційованими за рівнем дотримання позичальниками встановленого режиму повернення.

Резерв на відшкодування втрат за неповерненими кредитами формується за рахунок доходу кредитних спілок після покриття ними витрат за заощадженнями членів, витрат за зовнішніми кредитами, операційних витрат. З 01.01.2001 року розрахунок суми резерву в кредитних спілках проводиться, виходячи із залишку заборгованості за кредитом і кількості днів прострочення. Обчислена сума резерву порівнюється із розміром сформованого резерву станом на початок місяця. Відповідно до виявленого відхилення здійснюється у спілці поповнення або зменшення даного резерву [3 с.22].

Таким чином, кредитні спілки зможуть захищати себе від кредитного ризику шляхом: його кількісної та якісної оцінки на рівні кожної кредитної угоди та в цілому за кредитним портфелем, комплексного управління фінансовими ризиками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Негребецька Л.А. Модель кредитної спілки як соціально-економічної системи // Тези доповідей на міжнародній конференції "Моделювання та оптимізація складних систем" (МОСС) / Л.А. Негребецька - Київ. – 2001. – С. 152-153.
2. Негребецька Л.А. Формування балансових показників кредитної спілки / Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. Збірник наукових праць. Вип.1. / Негребецька Л.А. – Київ. – Міжнародний науково-навчальний центр ЮНЕСКО/МШ інформаційних технологій і систем НАН та МОН України, 2000. – С.46-52.
3. Хлєбас С. Вплив кредитних спілок на рівень і якість життя їхніх членів. – К., 2001. – 30 с.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Пруднікова Л.А., старший викладач
Севастопольський національний технічний університет, pruden@ukr.net

Розвиток різних форм власності, регіональні особливості організації й функціонування різних об'єктів господарювання України визначають різноманіття фінансових і кредитних відносин, реалізація яких вимагає формування адекватного фінансово-кредитного механізму. Фінансовий механізм кредитної спілки - це система управлення фінансовими стосунками КС через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.

Фінансово-кредитний механізм є найважливішим інструментом, за допомогою якого держава впливає на відтворювальний процес. У сучасних умовах він повинен стимулювати розвиток ринкових відносин у країні. На макрорівні він є складовою частиною системи регулювання економіки за допомогою фінансово-кредитних важелів. Об'єктом регулювання виступають фінансові, кредитні ресурси, інвестиційний процес. На мікрорівні фінансово-кредитний механізм виступає у вигляді системи фінансових і розрахунково-кредитних методів управління грошовим господарством суб'єктів господарювання, включаючи прийняття й виконання управлінських рішень як реакції на регулюючий вплив держави [1 с.328].

Невід'ємним елементом фінансово-кредитного механізму кредитної кооперації є процес формування, розподілу й перерозподілу фінансових і кредитних ресурсів, опосередкований виникненням фінансово-кредитних відносин. Методи забезпечення фінансовими ресурсами включають методи фінансування, розподілу й використання фінансових ресурсів [2 с.432]. Фінансові ресурси кредитних спілок громадян формуються за рахунок членських внесків, приросту власного капіталу, нерозподіленому прибутку, різних цільових внесків і т.і. Мобілізація фінансових ресурсів може здійснюватися на фінансовому й кредитному ринках, за допомогою купівлі-продажу цінних паперів, розміщення тимчасово вільних коштів спілки з метою одержання додаткового доходу, страхових відшкодувань і т.і.

Кредитні спілки акумулюють, накопичують тимчасово вільні кошти одних осіб і надають їх у кредит іншим особам. Вони виникають як посередники у тих сферах, які по тим або іншим причинам нецікаві великим гравцям фінансового ринку - комерційним банкам. Тобто небанківські кредитно-фінансові установи займають ті ніші, які випробовують недолік уваги з боку банків. Це, наприклад, кредитування населення, сільськогосподарських виробників.

Фінансово-кредитний потенціал ефективно функціонуючої кредитної спілки є досить значним, так як досягається за рахунок наявних переваг над іншими фінансовими установами, зокрема, банками. Але, це не виключає і того, що кредитна спілка може бути у якості як вдосконаленої форми колишніх кас взаємодопомоги, так і відігравати роль міні-банку, які теж сприяють покращенню соціального захисту населення, дають додаткові можливості для розвитку малого приватного бізнесу, створюють умови для утворення демократичних засад у процесі формування громадянського суспільства.

Розвиток фінансово-кредитного механізму кредитної кооперації України обумовлений впливом різних факторів фінансового середовища. Фінансове середовище кредитних спілок перебуває в тісній взаємодії з державними, корпоративними й персональними фінансами, будучи сегментом фінансово-кредитної системи країни [1 с.392]. Кредитна кооперація є сполучною ланкою реального й фінансового секторів економіки, що підкреслює необхідність детального вивчення можливості управління факторами зовнішнього й внутрішнього фінансового середовища.

Внутрішнє фінансове середовище перебуває під безпосереднім контролем керівників і фахівців фінансових служб кредитних спілок і містить у собі економічний потенціал і економічні погрози, які визначають результати його діяльності. Рівень фінансового стану й розвитку кредитних спілок багато в чому визначається станом зовнішнього й внутрішнього фінансового середовища кредитної спілки, причому перша становить великий інтерес для вивчення, тому що багато в чому визначає якість другої [3 с.72].

У сучасній фінансово-кредитній системі кредитні спілки стають повноправними суб'єктами фінансового ринку, виконуючи як економічні, так і соціальні функції. Кредитна кооперація створює додаткове джерело інвестицій в економіку через підтримку малого бізнесу, сприяє соціально-економічному розвитку регіону, є одним з напрямків підвищення економічної безпеки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Прітуляк, Н. Ю. Невмержицька. – Вид 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2010. – 592 с.
2. Болюк М.А. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болюк, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток и др; Ред. М.Г. Чумаченко. - К.: КНЕУ, 2001. – 589 с.
3. Гончаренко В. Кредитні спілки як фінансові кооперативи: міжнародний досвід та українська практика / В. Гончаренко - К.: Наукова думка, 1997.– 240 с.

ВПЛИВ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Рокало Я.Б., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», OlaKoriK@yandex.ru

Всесвітній економічний форум (ВЕФ) визначає національну конкурентоспроможність як здатність країни та її інститутів забезпечувати стабільні темпи економічного зростання, які були б стійкі в середньостроковій перспективі. Порівняння конкурентоспроможності між країнами здійснюється за допомогою показників конкурентоздатності, які визначають дві авторитетні установи, а саме Міжнародний інститут менеджменту і розвитку (МІМР) (публікує результати дослідження в Світовому щорічнику конкурентоспроможності) та Всесвітній економічний форум (ВЕФ), що публікує результати своїх досліджень в Глобальному звіті конкурентоспроможності. Різниця між підсумовуючими показниками, які обумовлюють місце країни в рейтингу, полягає в різній методології підрахунку остаточного показника, а також в кількості елементів вибірки. Дослідження МІМР охоплювало в 2011 році 59 країн, в той час як дослідження ВЕФ охоплювало 142 країни. МІМР використовує для розрахунку рейтингу критерії, згруповані в 4 основні групи, що поділяються на 20 показників. Індекс глобальної конкурентоспроможності, що рахує ВЕФ, складений з 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку. Всі змінні об'єднані в 12 контрольних показників, що визначають конкурентоспроможність національних економік загалом.

Отже за показником, розрахованим МІМР, в 2011 р. Україна посіла 57 місце з 59. Протягом п’яти останніх років Україна погіршила свій результат на 11 пунктів (в 2007 р. Україна займала 46 місце з 59 можливих). Детальний аналіз складових показника конкурентоспроможності ілюструє фактори, що вплинули на підсумковий результат: 58 місце (передостаннє) Україна посідає за показником, що оцінює стан законодавства та прозорості влади, 55 – за показником, що ілюструє можливості в сфері бізнесу, 48 – за показником, що оцінює стан інфраструктури і 45 – за показником, що оцінює стан економіки країни [1]. Огляд стану конкурентоспроможності за 2011 – 2012 рр. за версією ВЕФ демонструє наступну картину: у рейтингу, що охоплює 142 країни, Україна посіла 82-ге місце, що на 7 позицій краще, ніж в минулому році. На 82-му місці Україна є сусідом з наступними країнами: Тринідадом і Тобаго (81) і Намібією (83), а серед країн СНД випереджає Грузію (88), Вірменію (92), Молдову (93), Таджикистан (105) і Киргизстан (126). Низький рейтинг країни в основному зумовлений наступними факторами: корупцією, труднощами в податковій сфері, труднощами з отриманням фінансування, високими податковими ставками, інфляцією, політичною нестабільністю, нестабільністю в Уряді, обмеженнями в трудовому законодавстві, високим рівнем злочинності, надмірним контролем за обігом іноземної валюти, поганим станом здоров’я населення, дисбалансом потреб ринку праці та освітою [2].

Місце в рейтингу конкурентоспроможності є одним з ключових показників, на який звертають увагу іноземні інвестори при прийнятті рішення щодо інвестування. За даними Держстату у 2011 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 48466,2 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій. На підприємствах промисловості зосереджено 31,4% загального обсягу прямих інвестицій в Україну, у фінансових установах – 33,5%. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає майже 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр (24,9%), Німеччина (15,0%), Нідерланди (10,1%), Російська Федерація (7,1%), Австрія (7,1%), Франція (4,6%), Сполучене Королівство (5,2%), Швеція (3,6%), Віргінські Острови (3,2%), Британські та Сполучені Штати Америки (2,2%). З країн ЄС надійшло 80,0% загального обсягу, з країн СНД – 8,0%, з інших країн світу – 12,0% [3].

Незадовільна диверсифікація джерел залучення прямих іноземних інвестицій в Україну по країнах-інвесторах може бути ризиком залежності економіки України від політики кількох країн – основних інвесторів. Щоб цього не сталося та ситуація не ставала критичною і загрозливою, необхідно для зростання привабливості України для нових країн-інвесторів та підвищення рівня конкурентоспроможності країни виконати наступні кроки: створити базові передумови економічного росту; формувати режим максимального сприяння бізнесу; підвищити ефективність державного управління шляхом реформування державної служби й виконавчої влади [4]. Основними конкурентними перевагами України є людські ресурси та створення нових технологій і наукоємних продуктів, ресурсний потенціал, зокрема, мінеральні ресурси. Україна, яка по багатьох показниках рейтингів займає середні позиції, має можливості для того, щоб знайти свій шлях у підвищенні конкурентоспроможності національної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1.Офіційний сайт International Institute for Management and Development: [Електронний ресурс]. – World Competitiveness Online – Режим доступу: http://www.worldcompetitiveness.com/.
2.Офіційний сайт World Economic Forum: [Електронний ресурс]. – The Global Competitiveness Report 2011-2012 – Режим доступу: http://reports.weforum.org/.
3.Офіційний сайт Державної служби статистики України: [Електронний ресурс]. – Державна служба статистики України – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.
4.Офіційний сайт Президента України: [Електронний ресурс]. – Офіційне Інтернет-представництво Президента України Віктора Януковича – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ ЯК СКЛАДОВА ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Салько О.П., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», olga.salko@gmail.com

Проектне фінансування – складна комплексна сукупність заходів, що поєднує організаційний, юридичний, фінансовий та інжиніринговий аспекти. На відміну від існуючих способів фінансування проектів, проектне фінансування становить єдину систему, яка визначає усі аспекти розробки проекту та відносини між учасниками, котрі заключили договір. Характерною рисою є те, що в проекті приймають участь держава, окремі територіальні громади, державні, комунальні підприємства.

Проектне фінансування включає різні етапи: ініціацію (оформлення проекту на рівні ідеї та презентації ідеї потенційним учасникам); глибоке дослідження, стадію розробки і підготовки (оформлення ідеї у вигляді схем фінансування); стадію впровадження (створення проектної компанії, проведення необхідних закупівель, виконання робіт); стадію експлуатації і моніторингу (життєзабезпечення проекту, договірний супровід, що регулює аспекти одержання і розподілу прибутку, розподілу і мінімізації виробничих ризиків); стадію завершення та передача об'єкту (закриття проекту після закінчення визначеного терміну та передача його кінцевому одержувачу, за умови, що саме така передача передбачалася на початкових етапах проекту) [1, с. 463].

В процесі економічного розвитку нечіткість державної політики у сфері земельних відносин, відсутність реальних механізмів стимулювання та підтримки інвестування приватним сектором в державні та комунальні об'єкти не дали змогу проектному фінансуванню стати головним інструментом фінансування інфраструктурних проектів. Враховуючи те, що на даний момент спостерігається зростання вартості енергоносіїв, занепад сфери надання комунальних послуг, зростання енергоємності виробництва, висока вартість кредитних ресурсів, можна зробити припущення, що проектне фінансування стане одним з ключових фінансових інструментів для задоволення потреб комунального господарства, енергетики, енергозбереження та інших галузей економіки.

З іншого боку проектне фінансування є не тільки конкретним бізнес-проектом, а й формою співробітництва держави та приватних компаній. Класичною моделлю є форма зафіксованих взаємних домовленостей приватних компаній та державних структур шляхом укладення договорів, які включають:

• умови будівництва та експлуатації об'єктів проектного фінансування;

• права та повноваження державних та місцевих органів при видачі дозволів, процесі контролювання реалізації проекту, виконанням умов документації;

• зобов'язання сторін компенсувати та зменшити ризики, які пов'язані з погіршенням ринкових умов;

• механізми, які забезпечують прибутковість та розподіл прибутку;

• умови переходу майнових прав, коли завершується термін проекту [2, с. 432].

Найбільш розповсюдженими на практиці моделями проектного фінансування є:

1. Венчурна модель, яка характеризується розподілом функцій між приватними інвесторами і державою стосовно реалізації конкретного галузевого проекту чи окремого договору про поставку устаткування, будівництво об'єктів, введення їх в експлуатацію; а також розподілом ризиків та прибутків, які були отримані в процесі експлуатації об'єкта фінансування.

2. Кооперaційна модель є класичною моделлю державно-приватного партнерства, яка реалізується шляхом укладання договору чи пакету договорів між державою та приватними інвесторами, де держава відповідальна за мінімізацію ризиків проекту, надаючи одну чи декілька гарантій.

3. Концесійна модель передбачає те, що на підставі концесійного договору держава (органи державної влади або органи місцевого самоврядування) надає інвестору права на створення об'єкта концесії, його будівництво, управління, експлуатацію при умові, що інвестор (концесіонер) приймає визначенні зобов'язання, майнову відповідальність та комерційні ризики.

Особливий аспект проектного фінансування - це покриття політичних ризиків. Стороною, яка є найбільш придатною для зменшення політичних ризиків вочевидь являється держава, в особі органів її влади та місцевого самоврядування. У світовій практиці проектне фінансування, особливо те, що стосується проектів у країнах з недостатньо розвиненою законодавчою базою, передбачає укладення прямого договору з компетентним органом державної влади. У відповідності до нього держава бере на себе зобов’язання, переважно нефінансового характеру, з підтримки проекту, який фінансується.

На сучасному етапі в Україні не чітко визначена можливість укладення таких прямих договорів через те, що сьогодні відсутні регламентовані підстави та повноваження на їх укладання, які необхідні відповідно до норм статті 19 Конституції України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бардиш Г.О. Проектне фінансування [Текст]: навч. посіб. / Г.О. Бардиш – К.: Вид-во "Хай-Тек Прес". – 2008. – 463 с.
2. Баринов А.Е. Технології фінансування інвестиційних проектів [Текст]: практикум / А.Е. Баринов. – М.: Вид-во "Ось-89", 2007. – 432 с.

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Сергієва Ю.О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», JiuliaS@mail.ru

Розвиток машинобудівного комплексу України – це один із пріоритетних напрямів діяльності нашої держави, оскільки це комплексна галузь, яка визначає науково – технічний прогрес в усьому народному господарстві та забезпечує усі галузі основними фондами. Проте, в умовах кризи 2008 - 2009 років більш гостро постає проблема якості технічного забезпечення реального сектору, а саме: незадовільний стан основних фондів, недостатні темпи їх оновлення, недостатня підтримка галузі з боку держави, важкість отримання кредитів та проблематичність їх повернення, фінансова нестабільність, низький рівень інноваційної активності підприємств галузі тощо. Одним із шляхів вирішення проблем підвищення інноваційної діяльності підприємств машинобудівної галузі є залучення іноземних інвестицій, особливо у приватний сектор, які мають незаперечні переваги порівняно з іншими видами фінансування, адже є додатковим джерелом інвестування у вітчизняне виробництво, модернізацію та технічне переоснащення галузей. Іноземні інвестиції сприятимуть оновленню основних фондів, впровадженню результатів науково – технічного прогресу на підприємствах, максимізації можливостей підприємств підтримувати власні виробничі потужності, що призведе до підвищення конкурентоспроможності продукції даної галузі та поліпшення ситуації на ринку праці. Вважаємо, що актуальним є дослідження явища іноземного інвестування як одного із методів підвищення інноваційної діяльності підприємств машинобудівної галузі України.

Забезпечуючи накопичення фондів підприємств, виробничого та інноваційного потенціалу, інвестиції безпосередньо впливають на поточні та перспективні результати господарської діяльності. На сьогодні питання ефективності використання основних засобів набуває особливої актуальності (рис. 1). Ступінь зносу основних засобів на підприємствах машинобудівної галузі в цілому зріс протягом 2001 – 2009 років та складає на кінець 2010 року майже 85 %, що перевищує світовий показник у чотири рази (наприклад, у США коефіцієнт зносу основних засобів підприємств машинобудівної галузі становить 20%) [1].

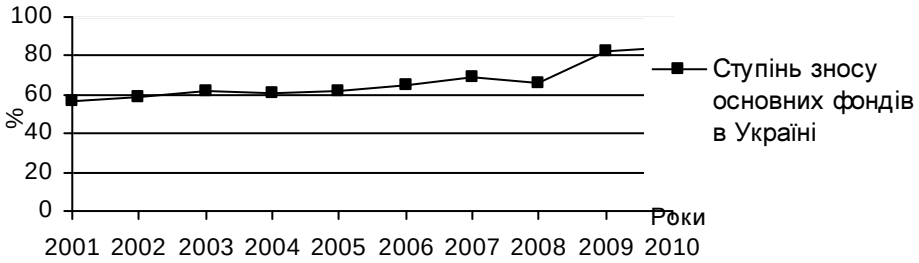

Рис. 1. Ступінь зносу основних фондів на підприємствах машинобудівної галузі за 2001 – 2010 роки [2]

Такі умови діяльності підприємств машинобудівної галузі ще більше погіршують технологічний рівень виробництва та роблять неможливим виготовлення конкурентоспроможної, високоефективної, інноваційної, якісної продукції, тому за відсутності інвестицій у дану галузь, ситуація на ринку машинобудування України може бути визначена як загрозлива.

Таким чином, запропоноване джерело фінансування інноваційної діяльності підприємств машинобудівної галузі України дозволить оновити основні фонди та вирішити низку проблем, пов'язаних із розвитком бізнесу, а саме:

1) удосконалення комплектації продукції за рахунок інноваційних технологій, а також збільшення обсягів продажу дозволить підприємству проникнути на нові сегменти ринку (підвищити його ринковий потенціал);

2) поліпшення фінансового стану інноваційно – активного підприємства за рахунок отримання пільг з боку держави;

3) підвищення технічного потенціалу підприємства за рахунок реалізації нових перспективних технологічних процесів та впровадження «ноу – хау»;

4) підвищення кваліфікації робочої сили (підвищення соціального потенціалу);

5) підвищення організаційно – управлінського потенціалу підприємства за рахунок реалізації нових прогресивних форм організації та управління виробництвом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Божко М. О. Аналіз проблеми зносу основних фондів на підприємствах машинобудівного комплексу України / М. О. Божко - [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_NPM_2011/Economics/10_91326.doc.htm.

2. Основні засоби України [Електрон. ресурс]: Державний комітет статистики України – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Харчук М.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», marina_33@ukr.net

Сучасні тенденції в економіці характеризуються розвитком і посиленням процесів глобалізації і кооперації, а також поглибленням інтернаціоналізації національних платіжних систем і систем розрахунків до світової економіки. В Україні розвиток масових електронних платежів розпочався з впровадження і використання платіжних карток міжнародних платіжних систем (МПС) Visa International та Europay / MasterCard International (в подальшому MasterCard) у 1996 – 1997 роках, першими членами яких стали лише 8 провідних українських банків.

В Україні станом на 1 січня 2012 року 142 банки (80,68 % від загальної кількості, що мають банківську ліцензію) є членами внутрішньодержавних і міжнародних карткових платіжних систем та здійснюють емісію й еквайринг. Порівняно з 2001 роком у 2011 році кількість банків відповідних платіжних систем збільшилася майже у 2,5 рази (із 58 од. до 142 од.). За останні 10 років кількість емітованих українськими банками платіжних карток зросла у 9,6 разів (з 3630 тис. шт. у 2001 році до 34850 тис. шт. у 2011 році). За період, що аналізувався, переломним моментом став кризовий період: у 2008 році банки різко припинили випуск нових кредитних карток, відмовилися від запровадження нових проектів і обмежили кредитування за випущеними раніше картками, що і зумовило від'ємний приріст даного показника у 2009 році (-24,6 %) відносно 2008 року. Позитивна тенденція до зростання відновилася лише у 2010 році (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості емітованих українськими банками платіжних карток за 2001-2011 рр. та темпи їх приросту відносно попереднього року [1]

Ринок банківських платіжних карток розвинених країн можна охарактеризувати як зрілий (mature market), в той же час приведений вище аналіз статистичних даних хоча і свідчить про швидкі темпи розвитку українського карткового ринку, проте на сьогоднішній день він ще перебуває у стадії ринку, що розвивається (emerging market). Підтвердженням даного факту служать дві характерні ознаки карткового ринку, що розвивається:

- переважання дебетових карток над кредитними. В Україні станом на 1 січня 2012 року перших у 2,3 рази або на 18490 шт. більше, ніж останніх;
- низький рівень конкуренції та ненасиченість ринку. Дисбаланс на українському ринку полягає передусім у тому, що переважна більшість платіжних карток, що їх емітують українські банки, належить до платіжних систем Visa та MasterCard (вже у 2009 році їх кількість становила 34 668 тис. шт., що займає 88,3 % українського ринку платіжних карток), і лише 0,8 % операцій за цими картками здійснюється за кордоном. Тому можна казати про монопольне становище МПС на картковому ринку України. Це означає, що переважна більшість внутрішньодержавних операцій (99,2 %) здійснюється за «міжнародними» правилами і тарифами (контроль з боку МПС видачі ліцензій українським банкам, комісійні у іноземній валюті тощо).

Отже, наявні темпи розвитку і, зокрема, швидке відновлення показників українського ринку платіжних карток вже у 2011 році майже до докризового рівня доводять, що даний ринок належить до категорії таких, що активно розвиваються, і має значний потенціал до подальшого зростання в разі позитивної динаміки розвитку вітчизняної економіки. Важливу роль при вирішенні проблем дисбалансу матиме впровадження в Україні Єдиного платіжного простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні [Електронний ресурс]: за даними розділу Платіжна система / Офіційного сайту Національного Банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Чебан М.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ceban.maria@bk.ru

Міжнародні та регіональні валютно-кредитні організації - це установи, які створені на базі багатосторонніх угод між державами [1]. Найголовнішими фінансовими організаціями на сучасному етапі є: Міжнародний валютний фонд (МВФ) - метою якого є регулювання валютно-кредитних відносин країн-членів і надання кредитів в іноземній валюті; Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Останній сьогодні – це головна установа Групи Світового банку.

Стосунки України з МФО (міжнародними фінансовими організаціями) мають тактичний і стратегічний інтерес, як з боку України, так і з боку її партнерів. Тактичний, короткостроковий інтерес України і інтереси МФО в цілому сходяться, тому що спрямовані на швидке входження нашої держави у світове панування без значних соціальних потрясінь, які можуть привести до революційного сплеску і відкату назад до командно-адміністративної системи.Що стосується специфіки розвитку України, що може вплинути на стосунки з МФО, то слід узяти до уваги, що держава добровільно відмовилася від володіння ядерною зброєю, погодившись на її демонтаж, вивезення і знищення. Це повинно відшкодовуватися відповідними кредитами на розвиток Української держави. Західні держави сподіваються усебічно використати стосунки України з Росією. Нарешті, величезний різноманітний економічний потенціал України є привабливим для багатьох розвинених держав.

Конкретні мотивації залучення позик МВФ в Україну витікають з можливих цільових їх функцій. Цими функціями є такі. По-перше, позики МФО, а так само СБ, відкривають широкий доступ до світового ринку позикових капіталів, на якому попит перевищує пропозиції. Конкретно для України відкриваються додаткові можливості залучення позик з названих джерел. По-друге, функцією позик МФО є залучення іноземних засобів для утримання України, як держави, у якої є потенціал і цілі для входження у світовий ринок, де вона може стати повноправним партнером світової економіки. По-третє, отримання кредитів трансформації структури економіки України, зміни в ній народногосподарських пропозицій, створення умов економічної рівноваги. По-четверте, отримання кредитів для залучення критичного імпорту, передусім енергоносіїв, яких зараз в Україні не вистачає для розвитку національного виробництва.

3 вересня 1992 р. Україна стала членом МВФ. Активна співпраця з цією організацією почалася в жовтні 1994 р. Взаємовідносини України з ЄБРР розпочалися з серпня 1992 р. після підписання Президентом України Указу «Про членство України в Європейському банку реконструкції і розвитку» від 14 липня 1992 р. Портфель проектів ЄБРР в Україні переважно сконцентрований в приватному секторі — 69 % (667,7 млн. євро) від усього об'єму фінансування і 31 % в державному секторі (300,8 млн. євро). Такий «портфельний» розподіл повністю відповідає статутному нормативу ЄБРР. Об'єми проектного фінансування ЄБРР в Україні щорічно складають 200-300 млн. євро. 3 вересня 1992 м. Україна стала 167 членом Світового банку, здійснивши підписку на 908 акцій (1315,9 млн. дол. США акціонерного капіталу).У 2008 році Україна і Всесвітній банк підписали угоду про третю позику на політику розвитку. У рамках підготовки до отримання цієї позики впродовж 2008 року були проведені реформи у сфері корпоративного управління, відбулася реструктуризація банківського сектора, митне законодавство України приведене у відповідність з Міжнародною конвенцією про спрощення і гармонізацію митних процедур, а система державних закупівель - у відповідність з кращою міжнародною практикою. 500 млн. доларів США у рамках проекту «Третя позика на політику розвитку» для фінансування державного бюджету є одним з шляхів забезпечення фінансової підтримки заходів уряду по подоланню негативних наслідків світової фінансової кризи..

Підводячи підсумок, можна сказати, що міжнародні валютно-кредитні установи грають значну роль в організації міжнародних кредитних відносин і підтримці стабільності української економіки. По-перше, їх діяльність дозволяє внести регулюючий початок і певну стабільність в суперечливу цілісність всесвітнього господарства, забезпечуючи в цілому безперебійне функціонування валютно-фінансової сфери. По-друге, вони покликані служити форумом для налагодження співпраці між країнами і державами. З послабленням ідеологічного протистояння це завдання стає усе більш актуальним. По-третє, зростає значення міжнародних валютно-фінансових організацій у сфері вивчення, аналізу і узагальнення інформації про тенденції розвитку і вироблення рекомендацій по найважливіших проблемах всесвітнього господарства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довідка про стан та перспективи співробітництва України з МВФ [Електронний ресурс]:- Режим доступу:http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2932.htm
2. Інформаційно-аналітична довідка щодо співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/SpecSancii/control/uk/publish/printable_article?art_id=120098.

УКРАЇНА В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Чекмарьов Л.К., студент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
l.chekmaryov@gmail.com

На сьогоднішній день ключовим вектором інтеграції України в міжнародну фінансову систему є розвиток взаємовигідних відносин з головними міжнародними фінансовими організаціями у світі. Тому в контексті глобальної економічної кризи, зниженні конкурентоспроможності макроекономічних показників України, зростає важливість співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО).

Для сучасної системи міжнародних відносин фінансові ресурси МФО є важливим джерелом фінансового забезпечення впровадження пріоритетних проектів, розвиток економічного і соціального устрою суспільства та є відправним пунктом до інституційних перетворень, а також міжнародної інтеграції. Таким чином з метою концентрування і подальшого використання ресурсів міжнародних фінансових організацій розроблено і схвалено Стратегічні напрями і завдання, щодо міжнародного співробітництва з міжнародними організаціями на 2009-2012 роки.

Міністерство Закордонних Справ України сприяє розвитку співробітництва з такими міжнародними організаціями, як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Північним інвестиційним банком (ПІБ) та Групою Світового Банку та іншими угрупуваннями. Проекти, що узгоджені з МФО, є зовнішнім джерелом фінансування дефіциту бюджету, здійснення реформ, а також розвитку інфраструктури.

В цілому серед усіх міжнародних організацій, з якими співпрацює Україна, на сьогоднішній день важливо виділити Міжнародний валютний фонд. Україна стала членом МВФ у 1992 році. За роки співпраці у межах кредитних програм виділяють шість етапів співробітництва. Саме останній етап позначився пожвавленням співробітництва України і МВФ, у наслідок глобальної економічної кризи. Тому 5 листопада 2008 року Радою директорів Міжнародного валютного фонду було затверджено чергову програму STAND-BY обсягом 16,4 млрд. дол. США, що складає 802 % квоти України в МВФ, з метою допомоги Україні в забезпеченні фінансової та економічної стабільності. Кошти програми STAND-BY були спрямовані, насамперед, на погашення зовнішніх боргових зобов'язань уряду, підтримку фінансової стійкості "Нафтогазу", покриття касових розривів для виплат зарплат і пенсій, рекапіталізацію та рефінансування банківської системи і на підтримку обсягів золотовалютних резервів Нацбанку [1].

Для забезпечення своєчасного повернення позик наданих МВФ, розроблено програму повернення Україною кредитів протягом 2010 -2014 років наведені у табл. 1.

Табл. 1 Прогнозовані виплати України до МВФ, протягом 2010-2014 років[2]

Назва показників	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Основний борг млрд. СПЗ	-	-	2,234	3,5	1,27
Відсотки/Збори млрд.. СПЗ	0,113	0,148	0,132	0,0519	0,011
Всього млрд.. СПЗ	0,113	0,148	2,366	3,552	1,28

З наведеної таблиці видно, що кредити Міжнародного валютного фонду є доволі вигідними, так як передбачають виплату відсотків у розмірі близько 2% річних від загальної суми боргу. Тому на основі даних показників можна визначити, що основну частину боргу Україна повинна погасити протягом 2012-2014 років.

Продовжуючи співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями і в часності з МВФ Україна отримує, як позитивний економічний ефект, так і піддається деяким ризикам. З одного боку співпраця є гарантією проведення структурних змін в економіці,підтримання стабільності курсу національної валюти та покриття дефіциту бюджету. А з іншого зростання сумарного зовнішнього боргу України становиться однією з головних проблем у зовнішніх відносинах з МФО. У тому випадку якщо показники економіки Україна в цей період будуть мати тенденцію до зростання – погашення кредиту не складе великих зусиль. В іншому випадку ж погашення боргу стане для країни занадто важким тягарем, особливо беручи до уваги те, що вже зараз заборгованість перед МВФ в розрахунку на душу населення скаладає приблизно 225 дол. США[2].

Отже, співробітництво з МФО є важливим для економіки України, яка зараз намагається вирішити велику кількість проблем пов'язаних безпосередньо з наслідками економічної кризи. Тому насамперед Уряду України необхідно вживати всіх необхідних заходів для успішного впровадження програм передбачених міжнародними організаціями. Використовувати за цільовим призначенням надані кошти і спрямовувати їх в найбільш вигідному для країні руслі, фінансуючи як поточні проблеми платіжного балансу, так і реформуючи економіку в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко І. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями – шлях до стабільності та розвитку в період кризи // Національна бібліотека ім. В. Вернадського [http://www.nbuv.gov.ua]
2. www.imf.org – Офіційний сайт МВФ.

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ — ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Яресько Р.С., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
renata_yaresko@ukr.net

Економіка кожної країни має безперервний рух, що характеризується злетами та падіннями, які в свою чергу супроводжуються ризиками та високим рівнем невизначеності. Ризик в економіці в багатьох випадках пов'язаний з реалізацією конкретного інноваційного проекту, що зумовлює можливість отримання збитків, недоотримання прибутків, необхідністю додаткових витрат і т.д. В межах певної роботи, важливо те, що ризик безпосередньо супроводжує інноваційну і комерційну діяльність та обмежує шляхи залучення засобів. Тому фінансові вливання обмежені високою небезпекою, що знижує схильність економічних агентів до здійснення нових інвестицій у реалізацію інноваційних проектів.

Але якщо навіть власник ідеї володіє належними фінансовими ресурсами, він повинен досить сумлінно продумати і врахувати всі можливі наслідки не успішного завершення проекту, оскільки здійснення будь-якого масштабного проекту, особливо пов'язаного з використанням науково-технічних новацій, неодмінно поєднано з високим ступенем ризику. Наприклад, це може бути технологічний ризик, спричинений недостатнім опрацюванням деяких інженерних рішень або / і допущеними прорахунками. Також можуть бути присутні і суто комерційні ризики, наприклад, пов'язані з відсутністю гарантованої ринкової частки для збуту нової продукції на початку процесу виробництва, а також з подоланням галузевих бар'єрів, значною конкуренцією з боку товарів-аналогів або інших виробників.

Основою оптимізації ресурсного забезпечення національного інноваційного процесу в умовах інтенсифікації НТП та посилення невизначеності зовнішнього середовища є розширення використання можливостей венчурного інвестування. Венчур — це виняткові економічні відносини, в яких ключову роль в успіху компанії грає участь інвестора в управлінні і передачі засновникам компанії досвіду ведення бізнесу, корисних зв'язків і навиків. Саме такі «розумні» інвестиції і допомагають молодим компаніям пройти через «долину смерті» — період, коли саме існування компанії знаходиться в зоні великого ризику. Венчурне інвестування — це вклад капіталу в обмін на долю в компанії, котра знаходиться на стадії start-up, в розрахунку на ріст капіталізації профінансованої компанії в майбутньому та отримання великого прибутку при продажі цієї долі після певного часу [1].

На сучасному етапі система венчурного інвестування (СВІ) включає ризиковий капітал (risk capital) та інвестиції в науково-технічний розвиток. Відповідно, основним елементом СВІ є венчурний капітал, який стає все більш важливою складовою забезпечення інноваційної діяльності. СВІ виступає механізмом інвестиційного (ресурсного) забезпечення інноваційної діяльності на макро- та мікрорівні. На сучасному етапі розвитку світової економіки СВІ органічно включена в національну інноваційну систему (НІС), виконуючи інвестиційні функції в сфері розробки та освоєння нових знань. Так в Україні діють приблизно 750 венчурних фондів та інститутів спільного інвестування (ІСІ), сума чистих активів яких приблизно складає 89 млн. грн. станом на 2010 рік [2].

Сьогодні венчурне інвестування в світі представляє собою бізнес в інноваційному секторі економіки, який пов'язаний з інвестуванням малих і середніх фірм, які розробляють і / або виробляють наукомістку продукцію, а також з фінансовим забезпеченням НДДКР та подальшою реалізацією інновації з метою отримання прибутку. Проте напрями інвестування в Україні відрізняються від світових звичайних для венчурних фондів в бік не таких ризикових та традиційних галузей. Таким чином пріоритетними виступають проекти в аграрному бізнесі, харчопереробній галузі, виробництві будівельних матеріалів та сфері надання фінансових послуг. Також в планах є створення державного венчурного фонду, призначення якого фінансування інноваційних проектів безпосередньо в рамках виконання проекту Євросоюзу «Розробка фінансових схем та інфраструктури для підтримки інновацій в Україні» разом з Державним агентством України з інвестицій та інновацій, розмір фонду якого становитиме 100 млн. євро [3].

З вище наведеного можливо впевнено стверджувати, що саме венчурне інвестування на сьогоднішній день є важливим інструментом в фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності, реалізації науко-технічних розробок та розвитку економіки країни в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каширин А.И. Венчурное инвестирование в России / Каширин Александр Иванович. — М.; Спб. : Вершина, 2008. — 366 с. — ISBN 978-59626-03*10-0
2. Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: http://www.uaib.com.ua/rankings_/vench/vench_vcha.html.
3. Дюгованець О.М. Особливості венчурного інвестування в Україні / О.М. Дюгованець // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011.– Специвпуск 33, частина 2. – С. 70-73.

English Abstracts

PROBLEMS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC COOPERATION IN AZERBAIJAN

Azakov S., PhD
Khazar University, Baku, Azerbaijan, azakov_s@hotmail.com

Azerbaijan, as most post-communist countries, has experienced an almost complete disintegration of its scientific research and technological development system.

The decline of science in Azerbaijan as in most of the former republics of the Soviet Union started by a drop in investments in science and continued with the absence of a national science policy for implementation.

The major problems in the development of international S&T cooperation concerns the marginal position of Azerbaijani scientific community vis-à-vis other international scientific communities in terms of S&T funding and research output (first of all publications in international peer-reviewed journals).

Very small number of qualified Azerbaijani scientists is now well integrated in the wider international community at the highest level maintaining previously strong contacts or building new partnerships with Western laboratories.

In order to improve international S&T cooperation in Azerbaijan it is suggested in the present paper that the following measures should be taken among others:

A careful analysis and assessment of the present state of Azerbaijan international scientific cooperation on the basis of the data supplied by Azerbaijan National Academy of Sciences, Ministries and universities should be done.

A thorough analysis, with the help of the EU scientific community, should help to recognize the existing scientific centres of excellence in the country and prepare for the establishment of new centres of this kind.

The EU could play its part by organising forums of national actors, providing examples of best practice, and most importantly, making offers of financial assistance if such policy is implemented.

The EU can assist in studying and implementing progressive world experience, complex diagnosis of the country's situation, defining development perspectives and priorities, establishing legislative basis and institutional mechanisms that meet modern requirements, improving highly qualified staff member training, working out and implementing standards for appreciating S&T products, establishing innovation funds and so on.

Key areas of research should be defined for which cooperation with foreign partners is necessary.

Exceptionally gifted undergraduate and postgraduate students should be monitored and considered for possible continuation of education abroad.

Bilateral cooperation should be stimulated with our neighbors and other countries, and multilateral cooperation should be realized through regional organizations (such as Black Sea Economic Cooperation etc.).

Research institutions should be encouraged to carry out international projects and agreements by offering them public co-financing instruments and support in covering the costs related to participation (e.g. preparing the application could be supported).

Azerbaijan should integrate into the work of international research organisations and infrastructure facilities.

Foreign models (Finland, Sweden, Ireland, Israel, Switzerland) should be studied in preparation for the reorganization of the different sectors of scientific management.

DIPROPORTIONS OF MONITORING OF NATIONAL ECONOMICAL DEVELOPMENT

Balvas I., Master of FMM,
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”, ilonabalvas@gmail.com

Monitoring of socio-economic development is specifically organized, permanent system of statistical reporting, collecting and analyzing statistical information about socio-economic development of states and regions, additional information and analytical investigations and assessments, trends in national and specific regional socio-economic problems.

For the adoption of effective solutions required complex information, obtaining of which difficulty because of the institutional approach to the formation of information flows and providing analytical materials. As a result the information that possess local authorities, legislative bodies, is cumbersome, but diverse. The traditional system of collecting and processing information about social and economic development of the country does not allow quickly verify the decisions made with their socio-economic consequences. In the current market conditions the same time maximum the existing system of monitoring [1].

Creation and the further functioning of institutional and organizational system depends on resolving several controversial questions of objective and subjective nature. In particular, the question of understanding the nature and objectives of monitoring, its subject, the difference types of monitoring depending on the subject, statistical monitoring, the relationship between monitoring and forecasting, financial, organizational and legal conditions for establishment of monitoring the coordination of its information systems developed.

The investigations discovered phenomena of national developmentare expressed in non-compliance quantity and quality of the resource base of the economy, that is its net assets (total assets (fixed and financial capital, intellectual, labor and other resources) minus external debt, which appears in the national balance of liabilities) to the requirements of sustainability and security of economic development. Analysis of the transformation of the assets of the national economy under the influence exercised by the monetary policy allowed to propose logical model of the processes that are valid reasons for disparities in national development, sharpened and intensified the impact of the global crisis on Ukrainian economy.

Divergence of views on national wealth caused disparities in economic development even in the pre-crisis conditions. In developed countries, national treasure considered net assets of the economy (their accounting and reporting are conducted on the accounts of the assets in the economic and balance sheets). For this reason, the goal of economic policy in these countries is to increase net assets. In turn, Ukraine and throughout the former Soviet national wealth is associated with the operation of three gross assets (accounting and reporting are under the dynamics of GDP). Therefore, in this case economic objective is to increase GDP and added value .

The difference goals of economic policy and, therefore, focus on different priorities in their achievement (expressed in terms of indicators of economic development and the law countries) due to: firstly, the transformation goals of economic activity in historical perspective, and secondly, the presence of fundamentally different approaches to monitoring of national development, and thirdly, the historical legacy of the Soviet period (when the prevailing priority gross indicators in a closed system of economic and fiscal policy to increase the budget, depending on the gross margin) [2].

In the current global competition state as referee has to harmonize reproduction and increasing of net domestic assets (their quality and cost components) with private business objectives aimed at maximizing the value of businesses and obtaining current income. Overcoming disparities balance is the key factor in achieving independent of national and global sustainable development. But such work requires very careful handling of the accumulated deficits of national assets. Against the background of international comparisons of balance and taking into account current financial crisis becomes increasingly apparent that the existing system of social and economic relations needs reconstruction, purpose of which should become monitoring of national development based on indicators focused on growth and creation of new quality national net assets with the prevailing share of intellectual resources [3].

Statement of such task within the state economic policy could give powerful impulse for returning Ukraine on the trajectory of political, economic and social stability.

REFERENCES

1. Monitoring of social processes in Ukraine / Ed. I. Bondar, V. Naumenko, N.A. Sokolenko. - K.: Knowledge, 1999. - 260 p.

2. Dergacheva V.V., Savel'ev N.N. Monitoring of national development as a factor of economic security / / Economy of Ukraine. - 2010. - № 1 - P.19-28.

3. Gerasymchuk V.G. About the determinants of economic development of the state in terms of changes of globalization. - Economic growth in the Republic of Belarus: globalization, innovation, sustainability: Proceedings of II Intern. Scientific-Practical. conference. (Minsk, 19-20 May 2009): in 2 volumes - Minsk: Belarusian State Economic University, 2009. - Volume 1, p.67-68.

STRATEGIC MANAGEMENT INNOVATION ENTERPRISE: INTERNATIONAL ASPECT (ON THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY)

Didukh V.,
student of National Technical University of Ukraine «KPI», veroni4kadidux@gmail.com

Effective performance management of foreign trade, implementation of international strategies depends on such factors as undue loss from lowering prices, various anti-dumping investigation and prohibition of foreign countries, imperfect channels, lack of experience in the foreign market, you want to explore and develop.

Activation of pharmaceutical companies in foreign economic activity of Ukraine increases interest as theoretical and applied principles for the strategic management aimed at effective innovation development [1].

Foreign pharmaceutical companiesdiyalniosti Ukraine requires detailed analysis, study and implementation of follow-up [2]. Thus, despite the above, the chosen theme of research is relevant to the present.

Strategy International Business - a collection of all administrative decisions, which are directed to use the most effective foreign economic activities of the enterprise in terms of long-term goals specified in the core business strategy.

The strategy of the pharmaceutical industry in Ukraine is aimed at future trends and challenges of pharmaceutical industry and is aimed at creating an appropriate regulatory framework for pharmaceutical regulation, implementation at the domestic pharmaceutical industry international standards for quality control of medicines GMP, provide Ukrainian consumers with quality drugs and domestic output Ukrainian pharmaceutical industry in developed markets around the world.

The strategy is designed for 2011-2025roky a period of 15 years. Stage I: 2011-2017 by - 7 years; II stage: 2018-2022 by - 5 years; III stage: 2023-2025 by - 3 years;

Measures will be taken in implementing the strategy in the pharmaceutical industry of Ukraine:
- Will be adjusted mechanism of innovative medical products to foreign markets;
- A full cycle of the drug, ie, from design to production and sales, because only such cycle creates high-performance, reliable products that will have high efficiency and a significant reduction in adverse symptoms.
- Ensuring an effective system of financing the full cycle of the drug, such as grants, scholarships, venture capital;
- Access to foreign markets by acquiring companies, research laboratories and research centers;
- Purchase of foreign innovative developments in pharmaceutical pre-clinical level and with further development and introduction of them in Ukraine as a finished product.

Sources of financing costs to sell is the state budget, funds of commercial and public organizations and other extra-budgetary funds, ie foreign and domestic investment.

The result of implementing this strategy in the pharmaceutical industry in Ukraine, will develop and manufacture innovative Ukrainian products that will occupy a leading position in the global pharmaceutical market.

The strategy of foreign economic activity is focused on macro level and is intended for future trends and challenges the pharmaceutical industry, it aims to establish an appropriate regulatory framework for pharmaceutical regulation, implementation at the domestic pharmaceutical industry international standards for quality control of medicines GMP.

As a result of research conclude that one of the main factors that restrict foreign trade of pharmaceutical enterprises in Ukraine have outdated equipment, competitive imported products and a small percentage of innovation.

REFERENCES

1. Kis AP Formation of International Business Strategy: Thesis ..kand.ekon.nauk: 08.06.01/Harkivskyy National Economic University t-X., 2005.-211ark.: Table-Ref.: Ark.184 -198., thesis, Kharkov 2005
2. Kredisova AI Manage vneshneэkonomycheskoydeyatelnostyu: Textbook. Allowance for high schools. - 2nd ed., rev. and dop.-K.: FAITH-R, 2009 - 640p.
3. Kudenko NV Strategic Marketing: [teach. user] / Kudenko NV - K.: MBK, 2006. - 152 p.
4. Nalyvayko The theory of enterprise strategies. Current status and prospects: Monogr. - K.: MBK, 2001. - 227 p.

NOVEL THINKING IN INTERNATIONAL COOPERATION: VIA INTERDISCIPLINARITY TOWARDS THE STRENGTHENING OF THE NUCLEAR INDUSTRY BACK-END

Dreimanis A., Dr.Physics, expert
Radiation Safety Centre of the State Environmental Service, Latvia
andrejs.dreimanis@rdc.vvd.gov.lv

Responding to actualized need for “new thinking and new approaches…. in order to achieve effective and creative transition in new and expanding programmes”[1], in particular, regarding “the multinational context of to-days nuclear business and activities”, we consider an approach how to promote development of multinational deep repositories - the back end of nuclear energy production providing disposal of radioactive waste (RW) and spent fuel, at the same time essentially contributing to physical protection of nuclear material in the currently elevated global nuclear threat level.

Recognizing the choice of the host country as a prior problem in siting such facility we propose an interdisciplinary approach to multilevel stakeholder involvement and consensus building for siting of shared multinational RW deep repositories. The approach is based on a novel model of societal optimization of RW management in an extended environment being a multitude of physical, ecological, economic, socio-cultural and psychological factors by using the self-organization (SO), chaos and fuzziness concepts as well as the principle of requisite variety.

In the problem of a multi-national repository siting there appears an essential novel component of stakeholder consensus building: to reach consent – political, social, economic, ecological – among international partners, in addition to the intra-national consensus building tasks. An entire partnering country is considered as a national stakeholder, represented by the national government, being faced to simultaneous seeking an upward (international) and a downward (intra-national) consensus in a stressed environment, having possibly diverse political, economic and social interests.

Following theses about building of multilevel consensus are developed:

1) owing to stakeholder informational SO via their cooperation and competition there are formed knowledge-creating stakeholder communities,

2) building of international stakeholder consensus could be promoted by activating and diversifying multilateral interactions between intra- and international stakeholders, including web networks and various institutional networks for international cooperation,

3) development of partnership between inter-national and intra-national stakeholders - a key towards democratic dialogue, with the aim to observe distinguishing interests and to reach a shared understanding of disputable issues,

4) emerged controversies are resolvable using synergetic approaches of conflict resolution: a) moderate chaos (mutual flexibility) succeeds to non-rigid step-by-step approach to the choice of the host country, b) fuzziness in the siting strategy could promote societal SO by reducing mutual misunderstanding in decision-making,

5) social learning, cross-cultural and integrative thinking and knowledge - basic prerequisites for developing participative consciousness and co-awareness of existence of shared goals and favouring adequate risk perception.

The proposed approach for reaching multinational facility siting consensus can be extended to solving similar problems for arrangement of nuclear power plants and research units. One can recommend to develop - in the frame of international cooperation - further systemic interdisciplinary studies being goal-oriented towards implementing actual shared projects.

REFERENCES

1. Taniguchi. International Conference on Topical Issues in Nuclear Installation Safety, Mumbai,2008. The Opening Statement.

CONTEMPORARY MODELS OF FUNDING INTERNATIONAL SCIENTIFIC-RESEARCH ACTITIVITES

Vujnović-Gligoric B., Assistant Professor, bogdana_vujnovic@yahoo.com
Jakupovic S., Assistant Professor, sanel.jakupovic@unvi.edu.ba
Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, Bosnia

With the expansion of the EU increases the difference in the level of development of its members, as well as the gap in development in relation to potential members of the EU-Western Balkan countries, including Bosnia and Herzegovina. Civil war in Bosnia ended the country's economic growth and destroyed the years of development of their scientific potential, human resources and infrastructure. With a weakened economic as a base, it is difficult to restore the scientific and research potential, especially to accept EU standards in the field of science and scientific research activities. The financial crisis has imposed the necessity of giving priority to the development of science and technology and supporting the real sector through increased innovative capacity and its competitive ability of enterprising. Particular emphasis is placed on international scientific research cooperation, in accordance with the recommendations of developing sciences in Europe and worldwide. The goal is to increase the participation of Bosnia and Herzegovina's researchers and institutions in European scientific-research network and the European Research Area. In doing so, it raises concerns about the adequacy of models and funding of scientific research activities. Comparable to the developed countries like USA, Japan and the EU it imposes that it is inevitable to move to the funding financing program for scientific and research activity, according to national development plan of scientific activities. This tends to restrict direct budgetary funding of public institutions (or companies) who are of special national and economic importance. For funding of scientific researches many European countries (Hungary, Slovakia, Slovenia, Czech Republic and Croatia) have established special funds, centers and programs, while some of these countries (Slovenia and the Czech Republic) use the funds entrusted to special public institutions. Applying the concept of several regional centers for research in the same areas, is difficult in a small country such as Bosnia and Herzegovina, because it led to uneven development in the entire Bosnia and Herzegovina. The possible sources of funding for international scientific research activities in modern conditions are: Funds budget; funding of regional and local communities, funding companies, associations and institutions, its own funds scientific research organizations, foundations, local resources, legal and natural persons and donations, and assets of foreign foundations, legal and natural persons and donations.

If the funding of scientific research activities is using state funds, then it is possible to apply multiple forms of funding such as institutional finance, project finance, financing of the results achieved, the funding of scientific research infrastructure, funding and development personnel to co-finance projects. This paper will analyze each of listed financing model, the perceived strengths and weaknesses in implementation. Also, special attention will be given to EU programs and other initiatives of international cooperation in the field of scientific research. In this context, will be processed the program of COST, EUREKA, SEE-ERS.Net, WBC-INCO: NET, TEMPUS, IPA, IPAP, UNESCO, etc.

The aim of this paper is to indicate the primary and alternative models of financing international cooperation in the field of scientific research activities as well as that, the basic instructions, to facilitate potential users of their use.

Results of the work will be used for training consultants and potential users of funds, particularly in circumstances where there is insufficient information about the funds intended for a particular country, nor the knowledge of writing projects.

REFERENCES

1. Omondi.R,Munevar.J,Soeltenfuss J.et.al.:Vodić kroz fondove Evropske unije, 11. izdanje,Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb, 2005, p.8.
2. The Lisbon European Council – An Agenda of Economic and Social Renewal for Europe, Doc/00/7 Brussels, 2000 (http//ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/lisbon_en.pdf),
3. OECD/GD (94) 84 Frascatti Manual.
4. Revised Field of Science and Technology (FOS) Classification in The Frascati Manual, DSTI/EAS/STP/NESTI(2006)19/FINAL, OECD, 26-Feb-2007.

SCIENCE – A KEY RESOURCE OF MODERNIZATION STRATEGY OF THE STATE

Lyubchenko A.P., student of the US-11 group,
Faculty of Management and Marketing
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", anastasialyubchenko@ukr.net

In his address to the Parliament in 2011, the president of Ukraine has paid much attention to science as a key resource of modernization strategy of the state. Not coincidentally, one of the directions of the Program of economic reforms was "Development of science and technology and innovation sphere". And it is completely natural, since science has always been a hallmark of Ukraine.

Over the past 50 years both the states and corporations have steadily increased spending on science, innovation, high technology and achieved impressive results. Even in times of crisis, when other expenses are totally cut down, investments in science, in contrast, increase because leading development of science and technologies is becoming a necessity for a competitive survival of the states. In XXI century federal expenses of the USA on research and development have almost doubled [1]. Today between the states there is a real competition for the right to place in the territory the advanced scientific mega objects.

High rates of economic growth in the modern world are provided by the implementation of new technologies and innovations, development and production to the markets fundamentally new products and services. The main thing we must do today – we must staticize the powerful potential of development concentrated on a science, create the economic system programmed on constant introduction of innovations and consumption of the newest technologies. To do this, according to Vladimir Semynozhenko, we need to make only three steps:

Step 1. Efficient use of financial resources

To ensure the economic sense of science, that is, its ability to provide economic growth through the introduction of new technologies and innovations, science funding should be at least in the amount of 1.7% of GDP. Incidentally, such a threshold budget funding is set by the Law of Ukraine "On scientific and technical activities".

But, unfortunately, Ukraine remains poor just because hardly invests in science. Truthful and well-known statement of B. Clinton about the wealth of America and quality of universities has repeatedly shown by many countries.

It is therefore necessary to amend the Law of Ukraine "on public procurement" with respect to the scientific field.

Step 2. Creating an integrated innovation infrastructure

The development of fundamental science requires significant financial investment by the state, and it is absolutely essential item of expenditure.

However, nowadays for Ukraine much more important is the problem of interest in economic output of existing scientific research on the market in the real economy. Without the infrastructure level, which would provide a way out, funding for science never becomes a promising investment and remain pure cost.

Step 3. New financial policies and incentives

The exceptional importance in science and technology policy should use the methods of so-called indirect support of scientific, research and innovation, such as tax and depreciation fields, deferred taxation, preferential loans, etc.

In the Tax Code of Ukraine incorporated a number of indirect mechanisms of innovation activity relating to specific industries (mechanical engineering, energy, aircraft, etc.). However, the government is considering amending the Tax Code to expand the scope of preferential regimes and stimulate innovation [2].

Even in the conditions of objectively existing financial restrictions we can and should move from the period of technological stagnation to scientific and economic progress, create "the Ukrainian miracle". For this purpose it is necessary make only three steps. The question price is the future of Ukraine as a country with leadership ambitions.

REFERENCES

1. A. N. Avdulov, A. M. Kulkin. The system of state support to scientific and technical activities: U.S. experience // power science society. – M., 1994. – P.123-124.
2. V. Semynozhenko. In three steps from the target // Mirror of the week. Ukraine. - №18.

IMPACT OF MERGERS AND AMALGAMATION ON THE ECONOMY OF UKRAINE

Lee A., student
National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», annabossy@i.ua

In response to the financial crisis, the past years have been spent cutting costs and restoring balance sheets while governments all over the world have set about overhauling the regulatory landscape. The Ukrainian government failed to take strong measures to regulate matters related to business, particularly with mergers and acquisitions of Ukrainian companies. During the financial meltdown, many strong businesses focused on assessing their strategy and restructuring. As the signs of recovery began to emerge, such businesses tentatively started to re-engage in M&A transactions as a means of achieving growth. Currently, buyers are conscious of scrutiny from shareholders with regards to how much is being paid for assets and whether the deals that are going ahead represent value for money. Consequently, most potential buyers are treading carefully. [2]

In line with global expectations, in 2011 to 2012 the Ukrainian M&A market will most probably mirror certain key trends in the European M&A market. In addition, Ukrainian market players may expect the following:

1. In 2011 the total value of M&A deals in Ukraine may be $4.5 to $6 billion.
2. In general, the M&A market in Ukraine will still depend on the macroeconomic situation and investors' interest in several sectors that were affected by the crisis less than. At the same time, many industries might see a certain amount of revival in 2011. The M&A deals most probably will increase in value as soon as stable recovery trends appear and the number of deals consequently increases.
3. A number of distressed domestic assets or businesses will still be offered by domestic market players in many industry sectors seeking financing.
4. Experts believe that at least half of all transactions will be leveraged. As a result, Russian-based banks and some European financing institutions will become the main lenders. At the end of the third quarter on the market appeared Chinese banks, they have already firmly establish their roots in the financial system of Ukraine.
5. Debt financing in hard currencies will not be the major M&A tool for the next year.
6. Medium-sized businesses might be more attractive for foreign investors in light of their liquidity balance and debt risk policies compared to large businesses.
7. Analysts consider that the likely targets in 2011 to 2012 will be businesses in the financial, steel, retail (in particular food retail), agriculture and TMT sectors. The crisis forced those industries to start consolidation back in 2009 and this process will continue in 2011. Activity in the telecommunications and energy sectors will depend on the new government's privatization policy.
8. Among foreign investors still continuing their expansion into the Ukrainian market, the majority will be represented by private equity funds focused on distressed debt or turnaround investments.
9. The third quarter of 2011 was a disaster for companies that expect to attract capital. According to Bloomberg, in July-September, companies around the world have postponed an initial public offering (IPO) for a total of $ 8.9 billion. In total, the first three quarters were transferred to an IPO on the amount of $ 34 billion [3].
10. Considerations offered for Ukrainian assets remains lower compared to those offered before the financial crisis.
11. Ukrainian business groups (both large and medium-sized) will continue the processes of restructuring their assets or business divisions aimed at optimization of group structure as well as cutting down administrative and management expenses.
12. New breath at the end of the past - this year and found hostile takeovers. Officially, the experts did not call any market size, or specific cases. But informally you can hear that at least once a month appeared information about voluntary and involuntary change in ownership. So 2012 could make quite perceptible corrections to the assessment of M&A-2011.

A rise in M&A activity is hugely dependent on the willingness of banks to increase lending. Access to credit plays a vital role in supporting the economy by helping businesses to create jobs and growth, both of which are necessary if we are to find our way out of recession and towards recovery [1]. But there are uncertain predictions about the improvement in the sector M&A, because there is still impact of the crisis of 2008 and the imminent new crisis. We shouldn't expect changes, until of a legislative act that will govern issues of M&A. There is no specific Act regulating public or private takeovers and mergers in Ukraine.

REFERENCES

1. M&A-Activities in CEE/SEE in 2010 - *Waiting for the next growth, Studie von Roland Berger Strategy Consultants*. Available at:http://www.rolandberger.cz/media/pdf/Roland_Berger_MACEESEE_20110915.pdf
2. Simon Robinson*, The Mergers & Acquisitions Review, Fourth Edition*, Ukraine, 2010, ISBN 978-1-907606-03-8. Available at: http://www.kisilandpartners.com/images/Ukraine_2010_LBR(1).pdf
3. Bloomberg: http://www.bloomberg.com/

MACROECONOMIC ISSUES AND STABILITY IMPACTS FOR RESTRUCTING ECONOMY – THE SERBIA CASE

Nada Vignjevic Djordjevic, State University of Novi Pazar, midass@sezampro.rs
Mehmed Alibasic, Faculty for education the executives, Novi Sad, emtex@ptt.rs
Slavena Jevtic, Alfa university, Belgrade, slavena.djordjevic@ftb.rs
Nemanja Jevtic, Alfa University, Belgrade, nemanja.jevtic@ftb.rs

Faced with the global credit crunch, demand squeeze, volatile prices of commodities, high interest rates, and growing foreign exchange risks, private companies in Serbia find it increasingly difficult to maintain a sufficient level of liquidity and sometimes these factors push them out of business. It is especially the case when private companies are faced with large changes in regulations with retroactive effectiveness. Regulatory risk, thus, becomes a new reality amplified by the recent introduction of water and land usage fees. Despite public commitments to exercise fiscal restraint, in reality we observe fiscal expansion. Local governments became very active in this regard after the delay in implementing the regulatory **guillotine** initiative. The discretionary right of local governments to impose new taxes and fees on businesses and households reached absurd proportions.

At the same time, the central bank is taking a substantial cost of defending the exchange rate which contributes to its operational losses, while the real sector is faced with growing risks (currency and credit). **Interest rates** in Serbia are significantly **higher** than **in the EU** and in the neighboring countries. This fact also increases risks in the financial sector caused by the volatility of speculative capital flows attracted by exceptionally high returns on state securities.

The confidence of this monetary model is maintained through high obligatory reserves, the requirements which, in turn, contribute to further increases in the interest rate spread. For business executives in Serbia foreign exchange risk has a paramount importance. The main source of discomfort comes from the fact that foreign exchange risk can instantaneously become a credit risk.

Economic practitioners in Serbia have two important concerns. The first relates to the effectiveness of the economic model and within that monetary policy, and regards the efficiency of macroeconomic policy in combined crisis.

For business executives in Serbia foreign exchange risk has a paramount importance. The main source of discomfort comes from the fact that foreign exchange risk can instantaneously become a credit risk.

Concept: The Road Map for Serbia – problems and attractivness?

The economic state of the country is not as good as it could have been. The current economic model is not sustainable for at least two reasons. First, it increases external liquidity risk. Significant twin deficits are a direct consequence of impotent economy and insufficient supply of competitive tradable goods. Second, this model increases political risk. The consumption levels are beyond means enabling the current generation to consume more than it otherwise would. That level of consumption erodes savings and generates public deficits, which are financed either through external borrowing, passed on to the next generation, or monetized and absorbed through inflation and/ or currency appreciation.

From an economic practitioner's perspective there are two dilemmas. First, whether the government and the central bank in Serbia understand all the risks brought to the business ecosystem by the combined economic crisis? Second, what is their approach to defining an exit strategy that neutralizes the negative effects of the combined crisis and provides a basis for sustainable development? Systematic and reasonable people may differ in their answers to these questions (value judgment), but in the panic of responding to the crisis it is possible to make mistakes and overestimations.

Serbia's economy needs to be restructured in directions that are not perfectly clarified. There are many scenarios. Yet, there is little consensus over which road map will be adopted, much less how it will be enforced. What is clear is that any scenario will require significant resources (financial and human) and public spending.

THE IMPORTANCE OF TRANSNATIONALIZING OF INNOVATION SYSTEM

Matskevych V. O.,
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”, matskevych.vlada@gmail.com

Considering national innovation system as an interaction of different organizations and institutions and their influence on each other, one might admit that it is basicly analyzed not only by counting the number of introduced product and process innovation in country, but also it encompasses development and efforts of business firms and public actors as well as incentive mechanisms and availability of skilled labour. In spite of this the central interest is in interaction on organization level as well as the interplay between organizations and institutions.

So, growing need to categorizations of innovation policies and definitions that go beyond the national borders caused by the emergence of various policy tools that aim to govern the transnational innovation economy. Channels and platforms of innovations are used as conceptual tools to generalizeand discuss not only about the policy measurements but also phenomenon itself.(1)

The idea of the concept of trans-national channel and local platform is that, first, innovation activities are concentrated to a limited number of localities around the globe and within countries; typically to the largest cities with universities, large R&D-intensive firms and other research and innovation facilities. Beyond its spread among the academic community, the concept of national innovation systems has been increasingly used by international organizations as an analytical framework for the study of technological change. It has also attracted growing interest by policymakers around the globe as a means to derive technology policy measures, aiming to improve the organization of innovation processes on the national level. Second, these knowledge-intensive agglomerations are increasingly becoming interconnected: public actors in one agglomeration are searching for complementary competences and market opportunities, among other things, from another agglomeration often also in a great distance. Also labor mobility and transnational entrepreneurship between such agglomerations (especially in cases with similarly specialized agglomerations) is becoming more intense as many examples indicate.(2)

Well, here the probable results of the trans-nationalizing of innovation systems into the branches of economy:

1. Implement into human capital that facilitates the mobility and integration of people between the national innovation systems. It’s focus mostly on scientists and academics, although some funding is directed to industry related mobility.

2. Using transnationalization into corporate system leads to financing, consulting, advising and seeking the contacts for firms and offers knowledge about the opportunities and challenges of the new region. These models may also contain some elements of mobility, so they are more integrated than pure human capital innovating.

3. Policy includes often set of programs and activities where innovationrelated policies, policy models and best practices are transplanted from one country or region to other. These may include also practical building of systems or some of its elements. Innovative policy may also include also both preceding models and aim to steer human capital and corporate flows as well.

4. Integrative may be the fourth policy mode, where the focus is not on the human capital, firms or policies as such, but promotion of innovation by using these all flows and overcoming the failures that they confront in transnational environment. The model is clearly possible and already takes place at least tentative form.(3)

As the transnationalization of innovation activities is evident and their economic potential even more so, the importance to govern those processes becomes more important also for the nation states – especially small ones – and regions. Understanding of cultural context and its impact to socio-economic rules offers opportunities to adjust technological and business capabilities will be significant question in further studies. These are the starting points of this project, and to follow it we have to improve political communication, we have to find out feasible ways of cooperation and organization on a transnational level, we have to build up political bridges in order to cross the borders without denying differences, difficulties, obstacles One thing is clear: transnationalization is already going on. We have to be up to the challenge.

REFERENCES

1. Stern, S. The Determinants of National Innovative Capacity [Text]/ Stern, S., Porter, M., Furman, J.- 2002. – K: *Research Policy*- 342 p.
2. Fizgerail, F. National Innovative Capacity. In: World Economic Forum [Text]/Fizgerail F., Sylon D. - 2003. - K: The Global Competitiveness. Oxford University Press, New York. – 56 p.
3. Kautonen, M. Trans-nationalizing innovation systems10: measuring and defining.Triple Helix international conference [Text]/ Kautonen, M., Raunio, M.- 2011.- 89 p.

CLUSTERS: DEVELOPMENT IN UKRAINE

Pichugina Marina A., PhD
Zhyhalkevych Zhanna M.
National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute», pichuginam@ukr.net

The global trend of changes in industry structure towards the development of scientific and technical production and dynamic business operations requires ways to transform the Ukraine industry. Today one of the options could be the creation and development of clusters.

Summarizing the approaches of different authors to the clusters formation, we highlight three key elements. The first: cluster is a structured set of autonomous firms that involved in creating products and services at different stages of the value chain. Second, the cluster is a group of companies, that are related by innovative, investment, operational and other processes in the value chain. Thirdly, firms in the cluster are not completely independent, they connected with other partners and have the obligations.

For the cluster participators it is possible to overcome the problem of limited inner resources through using the potential of the partners for innovation.

Despite the significant contribution of Ukrainian scientists to the cluster theory, there is a problem of adapting existing cluster concepts to the modern Ukrainian economies.

It is argued that the economic theory has no answer why some objects (firms) localize, what bound them, what effects can be - and deeper - why it matters [1]. Accordingly, it is impossible to analyze and determine the environment opportuneness for a cluster, and thus to plan some actions. However, we think this statement was false, as evidenced in particular successful government cluster programs in many countries.

To identify the problems of forming clusters in Ukraine, we select the conditions that define the environment for the cluster creation in the country. We base on the international researches [2, 3, 4]. The external factors include: good practices of already operating clusters, strong educational base, strong entrepreneurial and networking culture; access to funding (venture capital, business angels, government funds), industry factors (industrial base, large companies in relevant sectors, a mechanism of involving leading experts, support for R&D and industrial spin-offs) scientific basis (leading research institutes, a mechanism to attract leading scientists, technology transfer mechanism), public and international support.

External factors can be both local (resources, customers, labor), and global. Moreover, globalization affects the external and internal factors on the formation and functioning of clusters. Clusters are working with a global clientele and global markets, competing for key global resources [5].

The formation of the cluster occurs at a favorable combination of not only external but also internal factors, that are: competence; goals of participants and their expectations from the cluster; relationships with customers, competitors and partners, the level of cooperation and competition, the strength of connections between elements of the cluster;structure of relations between potential members of the cluster, the cluster nature of products, which defines requirements for quality, speed of implementation and purchasing power of buyers. One factor that determines the efficiency of the cluster, the associated infrastructure, consisting of existing and specially created organizations to meet the needs of a cluster.

So we can identify the main problems of cluster formation on the micro- and macrolevel: lack of information about clusters, the incomplete law base, absence of complex government program and support of cluster initiatives. We summarized, but except of identifying the common problems and formulating recommendations, each cluster requires the individual approach and its own program depending on the stage, region, base, industry and others. So according to the recommendations of the U.S. government intervention is inappropriate on the initial stage, as it is almost impossible to influence the willingness of entrepreneurs to become members of the cluster. But for the cluster that has already proved its viability, public support can be a critical factor.

Correspondingly serious official steps on the regional or country level should be combined with private initiative. The first focused on a cluster basis (increasing interest and awareness, infrastructure and financing), the second — on capacity development.

REFERENCES

1. Maskell, R. The competitiveness of firms and regions - 'Ubiquitification' and the importance of localized learning / R.Maskell, A.Malmberg // European Urban and Regional Studies. — 1999. — №6(1). — P.9-25.
2. A Governor's Guide to Cluster-Based Economic Development [Electronic Resource] — Mode of access: www.nga.org. — Last access: 20-12-2008. − Title from the screen.
3. The Cluster Initiative Greenbook / Orjan Solvell, Goran Lindqvist, Christian Ketels [Electronic Resource] — Mode of access: www.cluster-research.org — Last access: 02-01-2008. − Title from the screen.
4. Creating Smart Systems. A guide to cluster strategies in less favoured Regions. European Union-Regional Innovation Strategies April 2002. Stuart A. Rosenfeld [Electronic Resource] — Mode of access: www.rtsinc.org. — Last access: 21-03-2009. − Title from the screen.
5. Morosini, P. Industrial Clusters, Knowledge Integration and Performance / P. Morosini // World Development. — 2004. — Vol. 32. — P. 305-326.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Антонюк Д.А., Антонюк К.І. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ ЧЕРЕЗ РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОГРАМ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА……11

Аракелян А.С., Мицик О.О. ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАФТОВОГО СЕКТОРУ……...12

Бенівський М.Г., Мицик О.О. НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ……13

Бігун У. В. УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ ПОТЕНЦІЙНИХ ЗБИТКІВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ……..14

Бондар-Підгурська О.В. МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ……..15

Бондарчук Ю.В. ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ……..16

Булах Т.М., Петренко К. В. ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ……17

Бурлак В.В. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ПОДОЛАННІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ……..18

Гречко А. В. , Гербеда М. В. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ САНАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ…….....19

Дзюбек И. Т. РЕЙТИНГОВЫЕ АГЕНТСТВА – ОЦЕНКА РИСКА ИЛИ ПРОВОКАЦИЯ……20

Домашенко М.Д. СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ……21

Зеленюк Т. А. ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ УКРАЇНИ ЯК УМОВА ЙОГО РОЗВИТКУ……..…22

Зелінська О.О. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК МЕТОД ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ……23

Ільницький Д.О. МОДЕЛЬ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ США……24

Калько Ю.В. КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ……25

Карпейчик С.В. , Прокошин В.И., Харитонов Е.М. О ВКЛАДЕ БРФФИ В ТЕМАТИЧЕСКОЕ НАПОЛНЕНИЕ ГОСПРОГРАММЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ…….26

Касян С. Я., Байбуза К. І. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ РОЗПОВСЮДЖЕННІ ПРОМИСЛОВИХ ІННОВАЦІЙ У СВІТІ……..…27

Кібальник Л.О. РОЛЬ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ……..28

Кіршанкова К.О. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МІЖНАРОДНІЙ ІНТЕГРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ……29

Клименко К. С. ДОСЛІДЖЕННІ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ……..…30

Корольков В.В. ЕВОЛЮЦІЯ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВІД МЕРКАНТИЛІСТІВ ДО СУЧАСНИХ ПОГЛЯДІВ: ТЕХНОЛОГІЧНА ДОМІНАНТА……..……31

Ляшенко І.О. КОНЦЕПЦІЯ ЕКОЛОГІЧНО СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ……..32

Мироненко Л. А. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ……33

Мних О.Б.,Сапотніцька Н.Я., Гречин Б.Д. НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ І МЕНЕДЖМЕНТУ……..34

Модлицька Д.В. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ З ОГЛЯДУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ……...…35

Олексів Н.І. МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК НАЙВАЖЛИВІШИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ……36

Осталецький В.Б. МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОБОЧОЇ СИЛИ……...37

Панченко В. П. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ……38

Пляцко С. Р. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ……..39

Серебренніков Б. С. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС…….....40

Сидорук А. М. УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ……41

Смірних Д.В. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ……42

Солопченко А. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МОБІЛЬНОГО ЗВЯЗКУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА……..…43
Сопрун Н. В. АНТИКРИЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ В УКРАЇНІ……44
Стрижак О. О. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА…….....45
Чавдар К. О. ИННОВАЦИОННЫЙ ФАКТОР В РЕАЛИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ……46
Чеберніна А.Ю. ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ…….47
Ченуша О.С. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ……..48
Черненко Н.А., Солодовник Л.М., Солодовник Д. К ВОПРОСУ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ПРЕДПРИЯТИИ……...…..49

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Бевзюк Ю.Д. АЛЬТЕРНАТИВНІ ВИДИ ПАЛИВА, ЯК ШЛЯХ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАЛЕЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ВІД ІМПОРТНОГО ГАЗУ……...51
Григорьєв В.М. УКРАЇНСЬКЕ-КИТАЙСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ……52
Дігтяр П. А. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ……53
Євдокименко В.М. ГАЗОВЕ ПИТАННЯ, ЯК ВАЖІЛЬ ТИСКУ НА УКРАЇНУ……..54
Клименок Н.О. ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА АВСТРІЄЮ……55
Колесник Я. О. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ……..…56
Колісна Т.О. СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СВІТОВИМ БАНКОМ……...57
Корева О.О. ВСТУП УКРАЇНИ ДО СОТ: ОЧІКУВАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ……58
Крилова К.В. ОЦІНКА ПЕРЕДУМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄС…....59
Майка Л. М. ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ……...60
Мастюк Д. О.СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНИ І КИТАЮ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ……..61
Мицик О.О. ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ВИРОБИ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ……62
Мостиський Т.А. СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РЕСПУБЛІКОЮ СЕРБІЯ……63
Мусієнко О. О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ……64
Пацан М.М. ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНА НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ……65
Пименов О. С. ІНСТИТУЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МНТС…….....66
Поліщук Я.М. СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В АРКТИЦІ……..67
Пунова К. А. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ГРУП РИЗИКІВ, ЯКІ ОЧІКУЮТЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТОРІВ В УКРАЇНІ, ТА ОСНОВНИХ НАПРІМКІВ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ……68
Сапсай К.В. ПОКРАЩЕННЯ ТОВАРНОЇ СТРУКТУРИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ……69
Сільвестрова Д.Д. СТРАТЕГІЯ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ (M&A), ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО–ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА……...70
Тенетко І.І. СТРАТЕГІЯ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ……71
Тимчук Г.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ……72
Трофименко О.О. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ……..73
Фаніна І.О. ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМОК І ДОЦІЛЬНІСТЬ……....74
Філик М.Ю. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ РЕЦИРКУЛЯЦІЇ ВОДНИХ РЕСУРСІВ……75
Цилюрик Н. В. «ЗЕЛЕНИЙ ТАРИФ» ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ……..76
Черненко Н.О., Геращенко К.В. ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ……..77

Черниш І.В. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС В ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ: РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ……..78
Чулюкова М. С. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАШИНОБУДУВАННІ……..79
Шеверда М. Ю.РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ПОДОЛАННІ НЕРІВНОМІРНОСТІ РОЗПОДІЛУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПО СЕКТОРАМ ЕКОНОМІКИ……80

СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ В ПРОСТОРОВОМУ ТА ЧАСОВОМУ ВИМІРІ

Андрєєв О.О. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ПРОСТОРОВОМУ ВИМІРІ 82
Анішин О. С. ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ 83
Ашимханова С.З. ПРИНЦИПЫ БРЕНДИНГА, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТЬ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ МАРКЕТИНГОМ 84
Безуглий І. В. ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ 85
Березовський К.В. РОЛЬ ІННОВАЦІЙННОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ 86
Бісовська Т.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІД СИНЕРГІЗМУ В КЛАСТЕРНИХ УТВОРЕННЯХ 87
Вітер В.О. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ 88
Гречко А.В. ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ 89
Гриневич О.В. АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГІЯ ЯК СПОСІБ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ 90
Дударєва Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ 91
Заремський Б.В. ОСНОВНІ ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ КРАЇН – ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЛІДЕРІВ 92
Здольник Л.Г. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РИНКУ 93
Канченко Є.В. ШЛЯХИ ІННОВАЦІЙНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ВИДАВНИЧОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ... 94
Каренов Р.С. ВИДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ИМЕЮЩИЕ ВАЖНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ МЕНЕДЖМЕНТА 95
Каренов К.М. ПОДХОД К ОПИСАНИЮ ПРОЕКТА ПО СРЕДСТВОМ ЖИЗНЕННОГО ЦИКЛА И ФАЗ……..……96
Козак Д.А. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ НА ПРИКЛАДІЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН..... 97
Кузьменко Л.А., Кузьменко К.В. ІНВЕСТИЦІЇ В «ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК» (R&D) ЯК ФАКТОР ЗМІН ВИТРАТ НА РЕКЛАМУ 98
Куцова М. А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ШЛЯХОМ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ 99
Ліснічук Ю.С. ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ДИНАМІКИ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ) 100
Ляшенко І.О. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 101
Мазур О.А., Пустовойт С.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ 102
Моісеєнко Т.Є. ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ, ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ УЗГОДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ З ОКРЕМИМИ РЕСУРСАМИ 103
Моря С.І. РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ 104
Омельченко О.С. РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 105
Осауленко І. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ НАУКА – БІЗНЕС – ДЕРЖАВА 106
Очеретяна В.В. ОСНОВНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ 107
Рудковська Ю.В. АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ 108
Савченко С.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ГЕНЕРУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 109
Свистун І.І. ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ 110

Северина А.М. ВПЛИВ СВІТОВОЇ КРИЗИ НА ПОКАЗНИК ЧАСТКИ ЕКСПОРТУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ В ВВП (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА G7) 111
Симон О.В. ПРОБЛЕМАТИКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ... 112
Стеченко Д.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МІСІЯ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ В РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ 113
Стирський М.В. ФІНАНСОВА БАЗА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТИТУТІВ ВЕНЧУРНОГО ТА ПРЯМОГО ІНВЕСТУВАННЯ 114
Столярчук А.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ УМОВАХ 115
Тусупов А.М. СОТРУДНИЧЕСТВО И КООРДИНАЦИЯ ЭЛЕМЕНТОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ 116
Тюріна П.В. МІСЦЕ УКРАЇНИ І КРАЇН ЄС В ГЛОБАЛЬНІЙ ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ 117
Хоменко І.М. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 118
Черевиков Є.Л. РОЛЬ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ 119
Шевченко К. А. ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 120
Шмігельська З.К. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ 121

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

Абрамов Д.В. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 123
Анкудович Т.Є. ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ 124
Багинський О.В. РЕАЛІЗАЦІЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ЄС 125
Басюк О.В. ЕФЕКТИ ВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ КЛАСТЕРУ В РАМКАХ РЕГІОНУ 126
Бичков О.О. ЩОДО ПИТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА 127
Бойчук Н.Я. НАУКОВО - ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ЕНЕРГЕТИЦІ 128
Боклан Н.С. СТАН МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ 129
Бурлака В.Г. СФЕРА ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ 130
Венгер В.В. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СЕКТОРУ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ 131
Волковінська А.І. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КИТАЮ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ 132
Воржакова Ю. П. ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ 133
Гавриш О. А., Войтко С. В. ЗАСАДИ ДИНАМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАГРОЗ ПРІОРИТЕТАМ ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: СВІТОВИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ 134
Гаркушин О.О. ВІТРОВА ЕНЕРГЕТИКА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 135
Герасимчук В.Г. ВІДСУТНІСТЬ МЕТИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИЗВОДИТЬ ДО ВІДСУТНОСТІ РЕЗУЛЬТАТУ 136
Головата Є. О. ДИВЕРСИФІКАЦІЙНІ НАПРЯМИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ЕНЕРГЕТИЧНИМИ ТНК 138
Домашевська А. К., Черненко Н.О. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ АВІАПЕРЕВІЗНИКІВ 139
Дудукало Г.О. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 140
Жолдак Г.Ф. ОЦІНКА СТУПЕНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ КОМП'ЮТЕРНОЮ ТЕХНІКОЮ КРАЇН G7, УКРАЇНИ ТА КРАЇН-СУСІДІВ 141
Калапа Т.В. ДО ВИКОРИСТАННЯ ДИСПАРИТЕТУ ЦІН У СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ 142
Карпенко Ю. М. ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 143
Ковальчук О.Г., Кривда В.І. ЧОРНА МЕТАЛУРГІЯ УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 144

Козик В.В., Мирощенко Н.Ю, Паук О.Є. ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....145
Козін-Піддубний В.М., Гончар В.В. РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ПРИЛАДОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ.....146
Козлик М.В. ДИНАМІКА ЦІН НА РИНКУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ.....147
Кокодей Т.А. ФОРМАЛИЗАЦИЯ МАКРОПАТТЕРНОВ СРЕДЫ ПРЕДПРИЯТИЯ……..148
Константинова Т.В. МІЖНАРОДНИЙ ІНЖИНІРИНГ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ.....149
Коняєв М.В., Кравченко С.В. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПОБУТОВИХ ПРИЛАДІВ УКРАЇНИ.....150
Коротченкова Ю.О., Серебренніков Б.С. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКІВ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ З ВИКОРИСТАННЯМ НАНОТЕХНОЛОГІЙ.....151
Коротченкова Ю. О. ПАТЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....152
Костюк Р.В. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ТРАНСФЕРІ ТА ПРОВАЙДИНГУ ІННОВАЦІЙНИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ.....153
Кузнєцова К.О. РОЗРОБКА ВЛАСНОГО ВИДОБУТКУ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ.....154
Кузьменко. О.О. ШЛЯХИ ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЮ ОБ`ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....155
Кулинич О.О. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ СТВОРЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ.....156
Кухарук А.Д. СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....157
Лісовська Н.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ.....158
Мариніна С.В. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....159
Мельник Я. Д. КЛАСТЕРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ.....160
Моісеєнко Т. Є., Гарбарчук Я. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦІН.....161
Мяло Н.С. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ.....162
Нараєвський С.В. ВІД ДЕТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ДО АЛЬТЕРНАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....163
Нестеренко А.І. ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОМПАНІЙ НА РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ.....164
Нефьодова А.Є. ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУСУ АВІАЦІЙНОЇ ДЕРЖАВИ СВІТУ У ЦИВІЛЬНОМУ ЛІТАКОБУДУВАННІ.....165
Омельяненко В.А. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СФЕРІ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....166
Пилипенко М.В. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЕБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ: ФАКТОР КРИЗИ, СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ ДО КРАЇН БРІК.....167
Покрас О.С. ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ УМИСНОГО ЗМЕНШЕННЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПРОДУКЦІЇ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....168
Радзієвська С.О. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....169
Рибалко А.К. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....170
Романовська В.С., Кривда В.І. КОРОТКОСТРОКОВИЙ ПРОГНОЗ ВИРОБНИЦТВА СТАЛІ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....171
Ружицький А.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОРОЗРАХУНКІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....172
Сакало Н. І. ПРОБЛЕМИ РОЗШИРЕННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС....173
Сакалош Т. В. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ: ДОСВІД БРАЗИЛІЇ, МЕКСИКИ ТА ІСПАНІЇ.....174
Секлетіна І.П. ФЛАГМАНСЬКА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРОННОЇ АПАРАТУРИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО В УКРАЇНІ.....175
Сирбу Ю.І., Меженський О.М., Богушевський В.С. МЕТАЛУРГІЯ УКРАЇНИ: КРИЗА АБО ТИМЧАСОВИЙ СПАД.....176
Ситник Й.С. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....177

Скоробогатова Н.Є., Шик Л.М. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ 178
Скульська І. М. ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ БЛИЗЬКОГО І СЕРЕДНЬОГО СХОДУ 179
Смірних Д.В. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ 180
Сокотенюк С.М. ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ 181
Столяров В. С. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НА ОСНОВІ СТАНДАРТУ ISO 14000 182
Стромило В. О. ПІДВИЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО МИТНОГО СОЮЗУ (РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ, РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ, РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН) 183
Тібеж Д. М. ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ 184
Ткачук М.В. МІЖНАРОДНА КООПЕРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ 185
Тодоров Т.И. МЕЖДУНАРОДНОЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО – ВАЖНИЙ ФАКТОР ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА 186
Урукова А.О. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНЗИТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ 187
Філозоп М.П. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ 188
Хомик Д. В. РОЗВИТОК ВІТРОВОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ 189
Царик Н.Л. ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ 190
Цеслів А.С. ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ (ФРАНЧАЙЗИНГУ) 191
Цюп'як М.Л. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВІАБУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ 192
Чумак А.А. ДОВГОТРИВАЛА ПЕРСПЕКТИВА НАНОМІНІАТЮРИЗАЦІЇ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ЕКОНОМІКО-ТЕХНІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ 193
Шеламова І.Д. ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 194
Щербин В.К. СОВМЕСТНЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ГОСКОРПОРАЦИИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПРОДУКЦИИ СТРАН СНГ НА МИРОВОМ РЫНКЕ 195
Янчук О.Ю. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ 196

СЕКЦІЯ 5. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Андрос С.В. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ КАПІТАЛІВ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ З ЕКОНОМІКИ 198
Базик К.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА 199
Бояринова К.О., Костюк А.К. ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ 200
Верхоляд І.М. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ 201
Гераськова О.О. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ БРИТАНСЬКИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ 202
Догиль Л.Ф., Беликов С.Н. ДЕЛОВОЕ ПАРТНЕРСТВО С ИНОСТРАННЫМИ КОМПАНИЯМИ КАК СПОСОБ МИНИМИЗАЦИИ РИСКОВ НА ТРАНСПОРТЕ 203
Ігошева О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ 204
Ключнікова М.В. РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ФОНДІВ КОМУНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ 205
Кочетков В. М., Мазурков В. О. НЕЙРОМЕРЕЖЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ БАНКУ 206
Кудрицька Н.В. ХЕДЖУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 2067
Павленко І.Ю. РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ 208
Палієнко І. В. АНАЛІЗ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ 209

Петрашко Л.П., Романьок Т.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ 210
Пляцко С.Р. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ 211
Попова О.А. МІСЦЕ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ 212
Прудніков А.О. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ КРЕДИТНИХ СПІЛОК 213
Прудніков Л.А. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ КРЕДИТНИХ СПІЛОК 214
Рокало Я.Б. ВПЛИВ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ 215
Салько О.П. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ ЯК СКЛАДОВА ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ 216
Сергієва Ю.О. ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ 217
Харчук М.В. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 218
Чебан М.В. ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ 219
Чекмарьов Л.К. УКРАЇНА В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ 220
Яресько Р.С. ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ — ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 221

ENGLISH ABSTRACTS

Azakov S. PROBLEMS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC COOPERATION IN AZERBAIJAN 223
Balvas I. DIPROPORTIONS OF MONITORING OF NATIONAL ECONOMICAL DEVELOPMENT 224
Didukh V. STRATEGIC MANAGEMENT INNOVATION ENTERPRISE: INTERNATIONAL ASPECT (ON THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY) 225
Dreimanis A. NOVEL THINKING IN INTERNATIONAL COOPERATION: VIA INTERDISCIPLINARITY TOWARDS THE STRENGTHENING OF THE NUCLEAR INDUSTRY BACK-END 226
Vujnović-Gligoric B., Jakupovic S. CONTEMPORARY MODELS OF FUNDING INTERNATIONAL SCIENTIFIC-RESEARCH ACTITIVITES 227
Lyubchenko A.P.SCIENCE – A KEY RESOURCE OF MODERNIZATION STRATEGY OF THE STATE 228
Lee A. IMPACT OF MERGERS AND AMALGAMATION ON THE ECONOMY OF UKRAINE 229
Nada Vignjevic Djordjevic, Mehmed Alibasic, Slavena Jevtic, Nemanja Jevtic MACROECONOMIC ISSUES AND STABILITY IMPACTS FOR RESTRUCTING ECONOMY – THE SERBIA CASE 230
Matskevych V. O. THE IMPORTANCE OF TRANSNATIONALIZING OF INNOVATION SYSTEM 231
Pichugina M.A., Zhyhalkevych Zh.M. CLUSTERS: DEVELOPMENT IN UKRAINE 232

Наукове видання

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

МАТЕРІАЛИ

VIII (XX) Всеукраїнської науково-практичної конференції
15-16 березня 2012 р.
м. Київ, Україна

В авторській редакції
Надруковано з оригінал-макету замовника

Підписано до друку 29.02.2012 р. Формат 60х84 1/16
Папір офсетний. Спосіб друку – ризографія. Умови. – друк. арк. 25. Наклад – 150 прим.